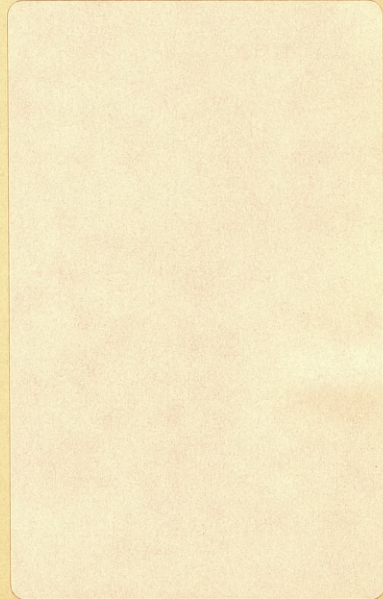
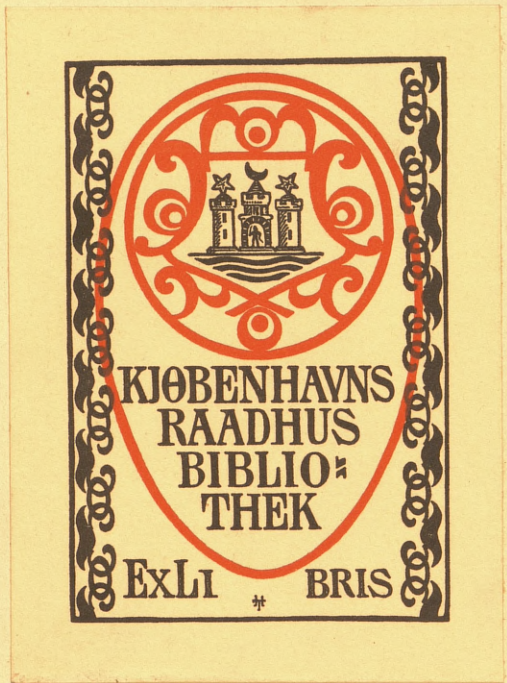

09.77096 be

MAG kbh

ex. 2

Betænkning

afgivet af

den af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet

den 24de Marts 1893 nedsatte

Kommission

til Drøftelsen af forskellige

det kongelige Teater og Kapel vedrørende Forhold.

Kjøbenhavn.

Centraltrykkeriet

1897.

Indholdsfortegnelse.

Kommissionens Sammensætning og Arbejdets Gang	Side. 3— 4
---	---------------

I.

Det kongelige Teaters Stilling og Virksomhed i Almindelighed.

1. Bevarelse af Statsunderstøttelsen	5
2. Bevarelse af de tre Kunstarter paa den statsunderstøttede Scene	5— 8
3. Om Udvidelse af Sæsonens Varighed	8— 9
4. Billige Eftermiddagsforestillinger	9—10
5. Tilladelse til at begynde Eftermiddagsforestillingerne Søn- og Helligdage Kl. 3	10—12
6. Om Afholdelse af Teaterkoncerter	12—14
7. Forlængelse af Fristen for Opførelsen af de til Pligtrepertoiret henførte Stykker.....	14—16
Bilag: Ministeriets Skrivelse om Pligtrepertoiret	17—21

II.

Teaterbygningen.

A. Om Erhvervelse af en mindre Scene foruden den nuværende	23—24
I. Paa hvilken Maade og for hvilken Sum kan der skaffes et passende mindre Teater?	24—25
Projekt a.	
Teatret liggende udelukkende paa den Schjelderupske Gaards og romersk Badeanstalts Grund	25—26
Projekt b.	
Teatret liggende baade paa det nuværende kongelige Teaters Magasinbygning Grund og paa den Schjelderupske Gaards samt romersk Badeanstalts Grund	26
Projekt c.	
Teatret liggende baade paa det nuværende kongelige Teaters Magasinbygning Grund og paa den Schjelderupske Gaards samt romersk Badeanstalts Grund	27
Projekt d.	
Teatret liggende paa det nuværende kongelige Teaters Magasinbygning og romersk Badeanstalts Grund	27—29
Projekt e.	
Teatret liggende paa Studenterforeningens Grund	29
Projekt f.	
Teatret liggende for Enden af Nyhavn paa Bethelskibets Plads	29—30

II

Side.

Projekt g.	
Teatret anbragt i den Fløj af Kolonnaden ved Kristiansborg Slot, hvori Hofteatret og Kongens Stalde m. m. findes	30—31
Almindelige Bemærkninger angaaende Projekterne a—g	31—32
II. Hvortil ville Indtægter og Udgifter ved den samtidige Drift af de to Teatre kunne begrænses?	32—34
Afsluttede Bemærkninger	34
B. I. Forslag til Ombygning af det kongelige Teaters Tilskuerplads og Proscenium	34—39
II. Billetpriiser efter det kongelige Teaters projekterede Ombygning	40—41
Bilag I: Udgiftsberegning for Driften af to Teatre	42—52
Bilag II: Sammenlignende Oversigt over den aftenlige Gennemsnitsindtægt af alle de Helaftensoperaer, som ere opførte i de 10 Sæsoner 18 ⁸⁴ / ₈₅ til 18 ⁹³ / ₉₄ paa det kongelige Teater	53—54
Bilag III: Skrivelse fra Dhrr. C. Cortsen og V. Køhler	55
Bilag IV: Skrivelse fra Etatsraad Dahlerup	57
Bygningsplaner A. — S.	

III.

Personalet.

A. Lønnings- og Pensioneringsforhold ved Kommissionens Sammentræden og i dens første Virketid.	
Lønninger.	
1. De ved Teatret ansatte kongelige Embedsmænd, der have Ret til Pension af Statskassen	60—61
2. Lønningsklasse med Ret til Forsørgelse af Teatrets Alderdomsforsørgelsesfond. Reglerne for denne Fond	61—63
3. Honorarkonto	63
4. Vederlag for Administration af Alderdomsforsørgelsesfonden	63
5. Driftslønninger	63—64
Den samlede Lønningssum til de sceniske Kunstnere	64
Koret	64—65
Kapellet	65—66
Fou	66—67
Lønningstillæg (Sædtillæg)	67—68
Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste	68—69
Gratifikationer efter Øjeblikkets Tarv	69
Understøttelser til afgaaede af det underordnede Personale	69
Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb	69
B. Kommissionens Forslag om Personalets Ansættelses-, Lønnings- og Pensioneringsforhold.	
Almindelige Forklaringer til Forslaget	69—74
I. Pensioneringen	74—75
II. Ansættelsesmaaden	75—76
III. Lønningsforhold	76—80
Udkast til Ansættelses-Lønnings- og Pensioneringsbestemmelser for det ved det kongelige Teater og Kapel ansatte Personale (Flertals- og Mindretals Forslag).	
I. Styrelsen § 1	83
II. Bureauet § 2	84
III. Embedsmænd og Funktionærer §§ 3—6	84—86
IV. Det kunstneriske Personale.	
Skuespil- og Operapersonalet §§ 7—9	86—87
Balletpersonalet §§ 10—12	87—88
Korpersonalet § 13	88
Fælles Bestemmelser for Skuespil-, Opera-, Ballet- og Korpersonale §§ 14—15 ..	88—89
Kapellet §§ 16—17	89—90

III

	Side.
V. Almindelige Bestemmelser §§ 18—20	90—92
VI. Pensionering § 21	92—96
Overgangs-Bestemmelser § 22	96—98
Revisionsbestemmelse § 23	98
Særlige Bemærkninger til Udkastets enkelte Bestemmelser.	
Styrelsen	99—100
Bureauet	100—101
Embedsmænd og Funktionærer	102—106
Det kunstneriske Personale.	
Skuespil- og Operapersonalet	106—108
Balletpersonalet	108—109
Korpersonalet	109
Fælles Bestemmelser for Skuespil-, Opera-, Ballet- og Korpersonalet	169
Kapellet	110
Almindelige Bestemmelser	111—112
Pensionering og Overgangs-Bestemmelser	112—118
Revisionsbestemmelser	118
Bilag A: Tjenestereglement for det kongelige Teater og Kapel: §§ 49, 55 og 56	119—120
Bilag B: Plan for en Alderdomsforsørgelse for det ved det kongelige Teater og Kapel ansatte Personale (kgl. Resolution af 23. Juni 1873 og 26. Febr. 1875)	121—123
Bilag C: Regnskabsoversigter for Alderdomsforsørgelsesfonden	125—146
Bilag D: Pensions-Skala efter Pensionsloven af 5. Januar 1851, Statsbaneloven af 12. April 1892, Teatrets Alderdomsforsørgelsesfonds Plan af 23. Juni 1873 og 26. Febr. 1875 og Teaterkommissionens Forslag	147—149
Bilag E: Oversigt over Lønninger den 30. Septbr. 1896, samt efter Flertallets og Mindretallets Forslag.	

IV.

Teatrets Budget.

Indledende Bemærkninger	151—153
A. Forslag til Budget for det efter Etatsraad Dahlerups Plan ombyggede kongelige Teater og Kapel.	
I. Normalbudget (Flertals- og Mindretalsforslag)	155
Bemærkninger til foranstaaende Budgetforslag:	
A. Teaterbygningen	157
B. Driften:	
Indtægten:	
1. Forestillingsindtægter	157—162
2. Civillistens Tilskud	162
3. Leje-Indtægter	162
4. Forskellige og tilfældige Indtægter	162
Bilag: I Sammenlignende Oversigt over Antallet af Salgspladser i det kgl. Teaters Tilskuerplads før og efter den af Etatsraad Dahlerup foreslaaede Ombygning, over de nugældende og de efter Ombygningen projekterede Biletpriser, samt Indtægten ved udsolgt Hus	163
II Indtægten ved Eftermiddagsforestillingerne til nedsatte Priser før og efter Ombygningen, uden Forhøjelse i de nugældende Priser, ved udsolgt Hus	163
Udgiften:	
1. Lønninger	165
2. Feu	165—166
3. Driftslønninger	166—168
4. Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb	168

IV

	Side.
5. Tilskud til det kongelige Teaters Pensionsfond	168—169
6. Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter	169—170
7. Elevinstruktion	170—171
8. Danseskolen	171
9. Gratifikationer efter Øjeblikkets T arv	171
10. Litterære og artistiske Arbejder	171—172
11. Udgifter af ubestemt Omfang	172—174
12. Kapellets Udgifter udenfor Lønninger.....	175
13. Anskaffelse og Vedligeholdelse af Inventarium	175
14. Understøttelse til afgaaede af Teatrets underordnede Personale.....	175
Slutningsbemærkninger	175—178
Bilag: Teaterchefens Skrivelse af 8. Januar 1897.....	179—182
II. Overgangsbudget (Flertals- og Mindretalsforslag).....	183—184
Bemærkninger til foranstaaende Budgetudkast.	
Afvigelser fra Normalbudgettet:	
Udgiftspost 1 (Lønningerne).....	185
Forslag til faste Godtgørelser til de før 1. Juli 1895 ansatte Kunstnere for Tab, følgende af Feuens Nedsættelse til at beregnes i Forhold til 5 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten	185—189
Om forskellige afløbende Udgifter	189
B. Forslag til Budget for det kongelige Teater og Kapel, naar Teatret ikke forudsættes ombygget efter Etatsraads Dahlerups Plan.	
I. Normalbudget (Flertals- og Mindretalsforslag)	191
Bemærkninger til foranstaaende Budget (Forestillingsindtægten og dens Indfyldelse paa Feukontoen, Konto for literære og artistiske Arbejder m. m.)..	193—195
II. Overgangsbudget	197
Bemærkninger til foranstaaende Budgetudkast (Sammenligning med Overgangsbudgettet for den ombyggede Scene).....	199
C. Forslag til Optagelse paa Finansloven af et Budget for det kongelige Teater og Kapel, bygget paa Teaterdrift med fast Statstilskud, af P. Hansen	201—204
Bemærkninger til Forslaget om et fast aarligt Tilskud til det kongelige Teater og Kapel	205—206
Bilag 1: Oversigt over Teatrets aarlige Indtægter og Udgifter med Udeladelse af Statskassens Tilskud fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897.....	207—208
Bilag 2: Oversigt over Statskassens Tilskud og Teatrets Status fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897	209—211
Bilag 3: Oversigt over Forestillingernes Antal og Forestillingsindtægternes Fordeling fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897.....	213—215
Bilag 4: Oversigt over, hvad der er udbetalt Personalet som Lønninger, Feu, ekstraordinære Understøttelser etc. fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897.....	217—219
Bilag 5: Oversigt over Udgifter af ubestemt Omfang fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897	221—223
Bilag 6: Oversigt over Kapellets Udgifter udenfor Lønninger fra 31. Juli 1867 til 31. Marts 1897.....	225—227
Bilag 7: Oversigt over Kapelpersonalets faste aarlige Indtægter fra 31. Juli 1867 til 31. Marts 1897	229—231
Bilag 8: Anmærkninger til de i Bilagene 1—7 meddelte Oversigter	233—245
Bilag 9: Udgifter ved Iscenesættelsen af forskellige Skuespil, Operaer og Balletter, opførte i Sæsonerne 1881—94	247—250

V

V.

Særligt behandlede Spørgsmaal.

	Side.
1. Den dramatiske Elevskole.	
Reglement for det kongelige Teaters Elevskole af 8. April 1886	251—253
Betænkning af Teaterkommissionens Udvalg A.....	254
Bilag 1: Flertallets Bemærkninger og Forslag vedrørende den dramatiske Elevskole	255—256
Bilag 2: Mindretallets Bemærkninger og Forslag vedrørende den dramatiske Elevskole.....	256—258
Teaterkommissionens Indstilling.....	258—260
Skolens Ophævelse og Optagelse paa Budgettet af en Konto til Elevinstruktion ..	260
Bilag: Historiske Oplysninger om den dramatiske Elevskole.....	261—263
2. Forhandlinger om den elektriske Belysning i det kongelige Teater.	
Skrivelse fra Chefen for Søminekorpset Jønke	264—266
Skrivelse fra Direktøren for Skibbygning og Maskinyæsen, K. C. Nielsen.....	267—289
Kommissionens Udtalelse	269
Den elektriske Belysnings Indførelse.....	269—270
Bilag: Historiske Oplysninger om tidligere Forslag om Indførelse af elektrisk Belysning.....	271—276
3. Forhandlinger Teaterbygningen vedrørende.	
Skrivelse fra Etatsraad Dahlerup af 3. Januar 1895.....	277—281
Optagelse af Ombygningsforslaget paa Finanslovforslaget for 18 ⁹⁵ / ₉₆ og paany paa Finanslovforslaget 18 ⁹⁶ / ₉₇	281—283
Forslag fra Etatsraad Tvermoe om at stille Ombygningen i Bero, indtil forskellige Brandforsikringsforanstaltninger vare overvejede.....	283
Kommissionens Indstilling herom	283—286
Ministeriets Skrivelse, hvorved fremsendes Udtalelse af Bygningsinspektør, Professor V. Petersen	287
Bygningsinspektør, Professor Petersens Skrivelse	287—288
Konklusion af Teaterkommissionen	288
Bilag: Historiske Oplysninger om tidligere Byggeplaner.....	289—191
4. Om Omdannelse af Teatrets Maskineri.	
Forhandlinger desangaaende	292
Forslag af Ingeniør Nyrop	292—296
Udvalgs Nedsættelse til at drøfte disse Forslag.....	296
Yderligere Oplysninger i Skrivelse fra Ingeniør Nyrop.....	296—298
Udvalgets Betænkning.....	298—299
Afslutning i Kommissionen	299
5. Forslag til Teaterbudgettet for Finansaaret 18 ⁹⁵ / ₉₆ .	
Budgetforslag	300—311
Anmærkninger til Budgetforslaget	312—322
Resultatet	322—323
6. Ændringer i Feu-Regulativet.	
Det gældende Feu-Regulativ.....	324—325
Forhandlinger og Forslag	325—326
7. Ændringer i Forfatter-Regulativet af 13. Marts 1890.	
Forhandlinger om Ændringer i dette	327—329
Kommissionens Skrivelse til Ministeriet.....	329—334
Kommissionsforslag	335—339
Det ændrede Forfatter-Regulativ.....	340—345
8. De særlige Kasser.	
Forhandlinger om disse	346
Afslutning	346—347

VI

	Side.
9. Ballettens private Pensionsfond.	
Skrivelse fra dennes Bestyrelse	348—350
Teaterstyrelsens Skrivelse	350—351
Kommissionens Erklæring	351—352

Résumé.

A. Forslag til Foranstaltninger, som allerede helt eller delvis i Henhold til Kommissionens Indstillinger ere blevne gennemførte	353
B. Forslag til endnu ikke gennemførte Foranstaltninger, der af Kommissionen eller dens Flertal eller Mindretal indstilles til videre Fremme ved Ministeriets Forsorg ...	353—354

Den 24. Marts 1893 nedsatte den daværende Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Dr. jur. Goos, under sit Forsæde en Kommission til Drøftelse af forskellige det kongelige Teater og Kapel vedrørende Forhold. I den til de paagældende udgaaede Skrivelse om Indtrædelse i Kommissionen hedder det:

»Da der under de senere Aars Rigsdagsforhandlinger er rejst Krav paa Tilvejebringelsen af en bedre Ligevægt mellem det kongelige Teaters Indtægter og Udgifter end den, der har vist sig paa Teatrets Regnskaber, anser jeg det for nødvendigt, at det kongelige Teaters og Kapels økonomiske Stilling og Forhold underkastes en omfattende og nøje Overvejelse af en Kommission under mit Forsæde. Jeg skal derfor anmode Hr. (Tit.) om at indtræde i en saadan Kommission, der, efter en Undersøgelse af Teatrets Økonomi og finansielle Tilstand overhovedet, skulde have at afgive Betænkning og Forslag om følgende Hovedpunkter:

1. Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af en forøget Spilleindtægt, herunder Spørgsmaalene om Forandringer med Hensyn til Tilskuerpladsen og om mulig Forøgelse af Forestillingerne, eventuelt ved Erhvervelsen af en Scene for Skuespillet alene, saaledes at det nuværende Teater forbeholdes visse

Arter af Skuespil samt Opera og Ballet.

2. Spørgsmaalet om Indskrænkning af Lønningskontoen og Driftsudgifterne, derunder Spørgsmaalet om Opretholdelsen af den dramatiske Elevskole.

Ministeriet forbeholder sig endelig eventuelt at forelægge Kommissionen Spørgsmaal om Revision af Planen for Alderdomsforsørgelse.«

Ved senere særlige Skrivelser har Ministeriet æsket Kommissionens Tanker om specielle, det kongelige Teater vedrørende Emner.

Henvendelse om Indtrædelse i Kommissionen rettedes til følgende:

Kammerherre, Teaterchef Fallesen,
Kmd., Dbmd.

Landstingsmand, Kmh. M. C. Greve
Krag-Juel-Vind-Frijs, R.

Folketingsmand, Prof., Dr. jur. H. W.
Scharling, Kmd., Dbmd.

Folketingsmand, Højskoleforstander C.
Berntsen, R.

Nationalbankdirektør Strøm.

Justitsraad Berner, R.

Professor P. Hansen.

Redaktør O. Borchsenius.

Kontorchef Stemann, R., Dbmd.

Sceneinstruktør P. Krohn, R.

Den 16. August 1893 indtraadte end-

videre Sceneinstruktør, kongelig Skuespiller E. Poulsen, R., som Medlem af Kommissionen.

Den 24. Oktober 1895 beskikkede Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Etatsraad, Direktør Tvermoes, R., Dbmd., til som Medlem at indtræde i Kommissionen.

Af ovennævnte Medlemmer udtraadte Grev Frijs af private Grunde i September 1894 som Medlem af Kommissionen. Et andet Medlem, Kammerherre, Teaterchef Fallesen afgik ved Døden den 6. Juli 1894. Ifølge Formandens Anmodning har den nuværende Teaterchef, Hs. Eks., Grev Danneberg siden hans Udnævnelse afholdt Møder og ydet Kommissionen sin Bistand.

Som Kommissionens Sekretær beskikkedes Bureauchef ved det kongelige Teater Hauch, R., der en Tidlang assisteredes af Bogholder ved det kongelige Teater, Kammerjunker Ancker.

Den 6. November 1895 fritoges Bureauchef Hauch efter eget Ønske af Helbreds-hensyn for Hvervet som Kommissionens Sekretær, hvilket Hverv derefter overdroges til Assistent i Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, cand. jur. Th. Holm.

Den 1. Febr. 1897 fritoges Assistent

Holm paa Grund af Bortrejse til Udlandet for Sekretærhvervet, hvortil derefter Assistent i Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, cand. jur. K. Goos beskikkedes.

Arbejdet i den samlede Kommission har været forberedt ved de forskellige Spørgsmaals Behandling i Udvalg, til hvis Betænkninger Henvisning vil findes i den samlede Kommissions Betænkning. Af Teatrets Bureau har Kommissionen under hele sin Virksomhed modtaget Oplysninger og anden Bistand til Arbejdet.

Som Resultat af Kommissionens Arbejde fremkommer efterfølgende Betænkning, der behandler de af Kommissionen drøftede Spørgsmaal i følgende Afsnit:

- I. Det kongelige Teaters Stilling og Virksomhed i Almindelighed.
- II. Teaterbygningen.
- III. Personalet.
- IV. Teatrets Budget.
- V. Særligt behandlede Spørgsmaal.

Som Bilag følger derhos en Række af Kommissionen tilvejebragte Oplysninger angaaende forskellige Teatret vedrørende Forhold, hvilke findes aftrykte i Forbindelse med de enkelte Afsnit, til hvis Belysning de tjene.

I.

Det kongelige Teaters Stilling og Virksomhed i Almindelighed.

(Udkastet til dette Afsnit af Betænkningen er affattet af Kommissionens Medlem, Prof. P. Hansen).

I den af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet under 24. Marts 1893 udsendte Skrivelse, ved hvilken Teaterkommissionen sammenkaldtes, nævnes blandt de Spørgsmaal, som vilde blive at tage under Overvejelse, ikke det fundamentale: om det hører med til Statens Kulturopgaver at støtte den dramatiske Kunst og Literatur ved at yde et Teater en saadan finansiell Hjælp, at det sættes i Stand til at virke, uden i første Række at have sin materielle Trivsel for Øje og derved tvinges til at følge den til enhver Tid herskende Smag ogsaa i dens mindre heldige Retninger. Og skønt i et af de først afholdte Kommissionsmøder Formanden udtrykkelig bemærkede, at overhovedet omtrent ethvert Teatret vedrørende Spørgsmaal kunde inddrages under Diskussionen, har dog intet Medlem bragt det ovenfor nævnte Spørgsmaal paa Bane. Det fremgaar heraf, at Teatrets vedvarende Bestaaen som et af Staten understøttet Institut — hvilket det under forskellige Former har været siden 1773

— har været den stiltiende Forudsætning for Kommissionens Forhandlinger om paa dette Grundlag at anvise Midler til Tilvejebringelsen af en passende Ligevægt mellem Statens og Teatrets Interesser.

Har der saaledes ikke været rokket ved den Grundanskuelse, at det falder ind under Statens Kulturopgaver at støtte en Skueplads saaledes, at den, uden at lade Hensynet til materiel Fordel være det overvejende, kan samle paa sin Scene det værdifuldeste af dramatisk Digtning fra Fortid og Samtid, fra Hjemlandet saavel som fra Ulandet, saa har der derimod ytret sig nogen Meningsafvigelse i Henseende til Omfanget af denne dramatiske Repræsentation, særlig hvad enkelte Kunstarter angaar.

Saaledes som Forholdene ved »den danske Skueplads« organisk have udviklet sig, er den bleven og har i mange Slægtled været Scene saavel for det reciterende Skuespil som for Opera og Ballet, om end det førstnævnte altid har hævdet og endnu

hævder den herskende Stilling med et mere end dobbelt saa stort Antal Forestillinger som Operaen og omtrent fire Gange saa mange som Balletten.

Flertallets Stilling til Spørgsmaalet om Udsondring af en eller flere Kunstarter kan omtrent angives gennem følgende Ræsonnement.

Efter at Hovedstaden har udviklet sig til en By med et saa højt Indbyggerantal, at det overgaar saadanne Kulturcentre som f. Eks. Dresden og München, og efter at den i al Fald til Dels har antaget et virkeligt Storstadspreg, vil Byen ikke kunne tænkes uden en Operascene; dertil er den musikalske Interesse vokset for stærkt i den sidste Menneskealder. Ophæves den statsunderstøttede Operascene, vil dette næppe — uden maaske som et Forsøg — have Oprettelsen af en privat dansk Operascene til Følge, thi skal den i musikalsk Rang og fyldig Udstyrelse naa op i Højde med den nuværende af Staten subventionerede Scene, er det klart nok, at den ikke vil kunne bære sig; selv om den kunde give et større Antal Forestillinger og — uhindret af Skuespilprøver — opføre et større Antal Arbejder i Sæsonens Løb, end den nuværende Operas Plads i Repertoiret tilsteder, er det højest tvivlsomt, om det musikalske Publikum er saa stort, at det vilde kunne give tilstrækkeligt Besøg Aften efter Aften. En saadan privat Operascene vilde sikkert enten maatte begynde eller ende med at bede om Statshjælp.

Den nedlagte Operascene vilde sandsynligst blive afløst af udenlandske Troupes med et til et Par Maaneder begrænset Op- hold; thi kun ved en saadan Begrænsning vil der kunne være Udsigt til noget pekuniært Udbytte. Der er ingen Tvivl om, at saadanne Troupes vilde medføre enkelte Stemmer, som i Pragt og Uddannelse ville overgaa, hvad vor hjemlige Scene

kan byde. Men for at de høje Lønninger til de bærende Kræfter kunne udredes, maa det øvrige Personale for en Del indskrænkes til at være Staffage, Korene ville bestaa af enkelte Ledere, men maa forøvrigt suppleres med de paa Stedet værende Korsangere til en hastig Indstudering; med Orkestret vil det forholde sig paa lignende Vis, og hvad det dekorative Udstyr angaar, vil man maatte nøjes med det, som tilfældigvis haves paa det til Forestillingerne lejede Teater. Transport af Dekorationer og Dragter samt Indlogering af det fuldstændige Sanger-, Kor- og Orkesterpersonale vil paa Forhaand gøre Foretagendet haabløst i finansiell Henseende, saafremt der ikke kan gøres Regning paa Adgangspriser paa henved det dobbelte af dem, vi ere vant til. Forestillingerne ville kunne byde paa højest interessante, delvis glimrende Solist-Præstationer, men den harmoniske Udførelse og Udstyrelse, som selv vidtberejste Udlændinge saa hyppigt have anerkendt ved vor Operas Fremstilling f. Eks. af »Aïda«, »Carmen«, »Faust«, »Orfeus«, vil gaa tabt til Skade for den ægte kunstneriske Nydelse.

Men hertil kommer endnu et Moment af meget væsentlig Betydning. Saadanne fremmede Troupes hverken ville eller kunne tage Spor af Hensyn til den nationale Operakomposition; de ville i mange Tilfælde slet ikke kende den, og selv om de gjorde det, vilde det kun have liden Interesse for dem at indlemme den i det europæiske Repertoire, for hvilket de have engageret deres Sangere, og som iforvejen har sit Publikum i de Stæder, de gæste. Ved Nedlæggelsen af den statsunderstøttede Operascene ville de danske Operakomponister staa hjemløse, medens det nu, netop paa Grund af Subventionen, gøres til en Pligt og en Mulighed for Teatret at faa den nationale Komposition repræsenteret i et passende Forhold.

Med Operaens Udskydelse af de Kunst-

arter, det kongelige Teater skal dyrke, forsvinder Kapellet som saadant. Hvad Savnet af denne Institution vilde sige for det musikalske Liv i Landet, lader sig næppe skildre som Tankeeksperiment, fordi dette Savn — som naar Stenen kastes i Vandet — i Tidens Løb vilde vise sig at naa ud til fjernere og fjernere Periferier. Det kongelige Kapel er som det faste Centrum for Hovedstadens instrumentale Musikliv; hyppigere end nogen anden Musik-Institution er det i Rapport med Publikum og dets Indflydelse paa Smagen og den musikalske Sans derfor stor, selvfølgelig ogsaa udenfor Hovedstaden. Endog direkte kan denne Indflydelse virke, thi ikke sjældent gæste Kapellets bedste Kræfter Provinsbyerne som Solister og Kvartetspillere og aflægge Vidnesbyrd om deres Præstationers anerkendt høje Rang.

Tænker man sig Operaen (og med den Kapellet som saadant) udskilt fra de Kunstarter, som det kongelige Teater skal virke med, vil en vis Grad af musikalsk Assistance dog ikke dermed være overflødiggjort eller sparet. Vort nationale Repertoire har, i Overensstemmelse med det danske Folks Smag og Følelse og i Sammenhæng med længst henfarne Tidens Kunstglæde og Kunstdydelse, for en Del faaet en ganske særlig Karakter, som der ikke i det Omfang findes noget Tilsvarende til i andre Landes dramatiske Digtning (Østerrigs dog maaske undtagen), og som derfor har en egen folkelig litterær Værdi. En Kunststart, som har spillet en baade gennembrydende og efter Gennembrudet stadig virksom Rolle paa Scenen — Vaudevillen — fordrer et ikke ubetydeligt instrumentalt Apparat, og det samme gælder i endnu højere Grad om adskillige af de ældre og nyere dramatiske Digtninger, som ere blevne Nationen de kæreste og endnu den Dag i Dag bevise deres usvækkede Livskraft (»Elverhøj«, »Svsoverdag« »Svend Dyrings Hus«, »Der var

engang —«). Det er, som om igennem en saadan »tæt Forening af Ord og Toner« den bløde danske Naturbund har fundet sit sandeste Udtryk; at berøve sig Muligheden for ved Opretholdelsen af dette Repertoire at bevare Forbindelsen med noget oprindeligt og varigt i Folkenaturen, turde sikkert betegnes som utilraadeligt.

Den musikalske Medvirkning, som denne lyriske Digtning stiller Krav til, ydes naturligvis af Kapellet, og mindst et Antal af Halvdelen af dets nuværende Medlemstal vilde være nødvendigt til denne Medvirkning.

Naar Kommissionens Flertal i Henhold til det ovenfor fremsatte fastholder Rigtigheden af Operaens Bevaring som Kunststart ved det kongelige Teater, er egenlig Stillingen til Balletten med det Samme markeret. Der skrives i vore Dage ikke nogen stor — ja vel næsten heller ikke nogen lille — Opera, uden at den appellerer til Ballettens Medvirkning. Det er en given Ting, at der i en europæisk Helaftensopera altid er en Akt, i hvilken Balletten spiller den fremtrædende Rolle; ethvert Opera-Sujet indrettes derpaa, enhver Opera-Komponist regner med denne Effekt. Paa Udlandets store Scener udfoldes der i Ballet-Akten megen Pragt og anvendes der et Personale, som kan tælles i Hundreder eller i al Fald op mod de Hundrede, alt som Forholdene og Fordringerne ere. Alene som Støtte for Operaen er vort Balletkorps — bestaaende for Tiden af 14 Herrer og 18 Damer + Elever og Børn — saa beskedent, at man maa undres over den Virkning, det desuagtet forstaar at frembringe. At Balletkorpset samtidig hermed kan holde sin egen selvstændige Kunststart oppe som et særligt Led af Teatrets Kunstvirksomhed, tyder paa en Arbejdsdygtighed og en Interesse for at fyldestgøre Traditionen, som jo ogsaa har fundet sin Anerkendelse i Publikums Paaskønnelse

af Ballettens Forestillinger. Denne Tradition er en vægtig Grund til ikke at udsondre Balletten af Teatrets Kunstomraade. Bournonvilles Balletter staa ved deres digterisk inspirerede Emner, ved disse Emners kunstneriske Udformning i mimiske og koreografiske Enkeltheder og ikke mindst ved den Musik, som vore bedste Komponister have sat en Ære i at støtte dem med, i Række med de virkelig nationale Digtninger, som det er Teatrets Opgave at værne om.

Hvad man i denne Forbindelse ikke bør undlade at bemærke, om end i Forbigaaende, er den Kendsgerning, at der paa Grundlag af Ballet-Uddannelsen og den dermed fra Barndommen af erhvervede Teatervantheden er udgaaet en ikke ringe Del af Scenens mest fremtrædende Kunstnere og Kunstnerinder, lige fra Phisters og Fru Heibergs Tid til op imod vore Dage. Der er ingen Grund til at tro, at denne Udvikling for Fremtiden skulde standse.

Fastholdes Bevarelsen af de tre Kunstarter og betragtes den væsenlig fra Udgiftskontoens Synspunkt, er der et Moment at fremhæve, som allerede Teaterkommissionen af 1867 var opmærksom paa, da den i sin Betænkning udtalte Følgende: »Mangfoldige Udgifter, og navnlig mange Udgifter til Garderobe, til Dekorationer og til Maskineri, kunne ingenlunde føres den ene eller den anden Kunstgren til Last, men komme, om de end i selve Udgiftsøjeblikket nærmest synes gjorte med en vis Kunstgren for Øje, dog ofte senere fuldt saa meget de andre Kunstgrene tilgode og ere eller blive saaledes i Virkeligheden fælles. Det er jo endog saa, at mange Medlemmer af det sceniske Personale, om de end nærmest henføres til den ene eller til den anden Klasse af samme, dog ingenlunde virke ved een Kunstgren, men tværtimod hyppigt eller til Dels stadigt medvirke ved flere Kunstgrene.«

Paa Grundlag af disse Betragtninger har der i Kommissionen været overvejende Stemning for den vedvarende Opretholdelse af de tre Kunstarter paa den statsunderstøttede Skueplads, og denne Stemning fik sit afgørende Udtryk i en den 28. April 1894 vedtagen Resolution, gaaende ud paa, »at Kommissionens Flertal anser det for et Maal, der bør tilstræbes, at samtlige tre Kunstarter bevares paa den nationale Scene«. Resolutionen vedtoges med alle Stemmer mod 2 (Berntsen og Borchsenius), hvilke Medlemmer dog derved kun vilde give tilkende, at det under visse Forudsætninger kunde blive nødvendigt at begrænse den nationale Scenes Opgave til det reciterende Skuespil. Se nærmere dette Mindretals motiverende Bemærkninger nedenfor S. 24.

Denne Afgørelse berøres ikke af Spørgsmaalet om Hensigtsmæssigheden i kunstnerisk som i fiskal Henseende af at opføre et mindre Teater for det reciterende Skuespil alene, et Spørgsmaal, for hvis Behandling i Kommissionen der gøres Rede andensteds i denne Betænkning.

Kommissoriet foreskrev en Drøftelse af Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af en større Spilleindtægt ogsaa ved en mulig Forøgelse af Forestillingernes Antal. Denne Forøgelse lod sig opnaa paa to Maader: ved en Udvidelse af Teatersæsonens Varighed og ved et større Antal Opførelser indenfor Sæsonen, hvad enten denne udvidedes eller beholdt sin gamle Udstrækning fra 1. September til og med 31. Maj.

Forslaget om en Udvidelse af Sæsonens Varighed mødte Modstand hos dem af Kommissionens Medlemmer, som kunne forudsættes at have størst praktisk Indsigt i Teaterforholdene, stærkest hos Justitsraad Berner, som under mere end en Menneskealders Teatervirksomhed har indsamlet en

særlig stor Erfaring paa dette Omraade. Det lader sig med Lethed statistisk godtgøre, hvor vanskeligt det er at samle et Teaterpublikum i Sæsonens første Maaned, September, da Sommerforlystelserne endnu ere i fuld Gang, og da Landliggerne nødig forlade deres Sommeropholdssted, idet de ræsonnere som saa, at Vinteren med sine Teaterfornøjelser er lang nok, og det desuden vistnok kan siges at være erfaringsmæssig godtgjort, at September Maaned under vore Vejrforhold omtrent kan kaldes Aarets smukkeste. Noget lignende gælder om Sæsonens sidste Maaned, Maj. Saasart der kommer Varme i Luften og Bøgeløvet skyder frem over Skovbundens Blomstervrimmel, haster en stor Del af Hovedstadens Befolkning ud paa Landet eller foretrækker i alt Fald at tilbringe de lyse Aftener under aaben Himmel, for saa vidt ikke den nyaabnede Kunstberider-Cirkus drager dem til sig*). Under saadanne Forhold at begynde Sæsonen f. Eks. 15. August eller fortsætte den f. Eks. til 15. Juni vil sikkert vise sig som en i økonomisk Henseende lidet lønnende Foranstaltning — saa meget sikrere, som Forsøget i den ene af de anførte Retninger allerede har været anstillet, da Teatret i Udstillingsaaret 1888 holdtes aabent indtil 30. Juni med en gennemsnitlig Indtægt af 1376 Kr., det vil sige ca. 1000 Kr. mindre end Gennemsnittet af Sæ-

*) Med den rivende Udvikling, som Cyklesporten har taget i de senere Aar, er der kommet en ny for Teatrene ugunstig Faktor til. Saalænge Vejret er godt, er det Tusinder af Hovedstadens Beboere, der Hverdagsaftener og den hele Søndag forlade Byen og derved unddrage Teatrene en Del af det Besøg, de hidtil have kunnet regne paa. Ogsaa af denne Grund vil det hyppigere og hyppigere vise sig at være økonomisk formaalstjenligt for det kongelige Teater at benytte den det af Ministeriet indrømmede Tilladelse til at holde lukket de to første Søndage i September og de to sidste i Maj.

sonens øvrige Aftener. Just i Udstillingsaaret, mere end i noget andet Aar, skulde et saadant Forsøg synes at maatte lykkes paa Grund af Tilstømningen af rejsende fra Provinserne og Udlandet. Alligevel er det langt fra, at det kan opmuntre til lignende Forsøg under normale Forhold. Lad være, at Antallet af sommerrejsende fra Udlandet til Kjøbenhavn er i Tiltagende — hvad de nye Hotelbygninger synes at tyde paa — det vil dog aldrig kunne bøde paa den Afgang i Publikum, som Hovedstadsbeboernes Udvandring i Sommertiden forårsager. Sproget lægger den fremmede Hindringer i Vejen for Forstaaelse af Skuespillet, og det er ikke for at se det europæiske Operarepertoire i dansk Udførelse, han kommer til Kjøbenhavn, men for at tage Del i Byens Friluft- og Folkeliv. Fremdeles maa der lægges Mærke til, at en stor Del af Turisterne bestaar af Folk med et lille Rejsebudget, der fortrinsvis søge de billige Adspredelser og dem, der intet koste.

En Udvidelse af Forestillingernes Antal indenfor Sæsonens nuværende Ramme byder derimod sine sikre økonomiske Fordele, foruden at den ogsaa paa anden Maade er egnet til at vække og forøge Interessen for Teatret ved at samle et større og tildels nyt Publikum om dets Forestillinger, nemlig under Forudsætning af, at disse kunne gives før den almindelige Teatertid og til en billigere Adgangspris end den sædvanlige. Teatret har tidligere givet billige Eftermiddagsforestillinger, men kun undtagelsesvis, og mest beregnede paa Børn. Tanken om saadanne Forestillinger som et fast Led i Teatrets Virksomhedsplan og bestaaende af dets bedste Repertoire, altsaa sigtende til at vinde det bredere Publikum, der ellers savner Lejlighed og Raad til at gæste det kongelige Teater, blev fremsat i Kommissionen paa et tidligt Stadium af dens Forhandlinger, og det derom nedsatte Udvalg

tilskrev under 19. November 1893 Kommissionens Formand, den daværende Minister, følgende:

»Om et enkelt af de Punkter, som den meget ærede Minister i Meddelelse af 10. Oktober d. A. har fremsat til Drøftelse i Teaterkommissionens Udvalg A, har Udvalget allerede fattet Beslutning, og det anmoder nu om, saafremt Ministeren maatte finde det hensigtsmæssigt, at dets Forslag maa forelægges til Afgørelse i den samlede Kommission.

Det angaar Spørgsmaalet om Forestillingernes Antalsforøgelse ved at spille Søndag Eftermiddag førend Aftenforestillingen. Udvalget har enstemmig erklæret sig for Ønskeligheden heraf, fordi Teatret ved et saadant Foretagende kan have Haab om at udvide sit Publikum til Samfundslag, der hidtil have staaet det fjernt, de saakaldte bredere Lag, der, hvis Lysten til ædlere Kunstnydelse er til Stede hos dem, synes at have Krav paa at faa Adgangen til den lettet af den Institution, der nyder Statens Understøttelse just for at kunne yde en Kunst, der er uafhængig af Modestrømnings Skiften og lægger Vægt paa god Skuespillitteratur i den bedst mulige Udførelse.

Det er nemlig Meningen, at der til disse Søndagsforestillinger — hvis Repertoire skulde bestaa af de lødigste og interessanteste af Teatrets Arbejder — skulde efter en nærmere fastsat Ordning gives Adgang for nedsat Pris, dog saaledes, at Teatret samtidig kunde faa nogen Indtægt af dem.

Hvor mange af Sæsonens Søndag-eftermiddage der skulde anvendes til disse Folkeforestillinger, som man vel kan kalde dem, vilde nærmere blive at bestemme efter den Tilslutning, de maatte finde, men selv til et Forsøg vil der i

den nugældende Helligdagslov udkræves en Ændring, som vi foreløbig have formuleret saaledes:

Det i Lov af 7. April 1876 om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage § 5 indeholdte Forbud mod offentlige Forlystelser paa nævnte Dage fra Kl. 9 Form. til Kl. 4 Eftm. skal ikke være til Hinder for, at der paa det kongelige Teater gives Forestillinger til nedsat Pris, som begynde tidligere, dog ikke før Kl. 3.

Da Helligdagsloven for Tiden er til Behandling i Rigsdagen, have vi fundet det rigtigst — saafremt den meget ærede Minister maatte dele vor Betragtning — at den af os foreslaaede Ændring behandles samtidig med Loven, og for — under den nævnte Forudsætning — at faa Sagen hurtigt fremmet, tillade vi os at anmode om, at Teaterkommissionen snarest muligt maa blive sammenkaldt.«

Den samlede Kommission stillede sig ganske paa Udvalgets Standpunkt og indsendte Forslaget til Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet, der, eftersom det indeholdt en Ændring af Helligdagsloven, æskede de gejstlige Myndigheders Erklæring.

Denne Erklæring stillede sig desværre afvisende til Sagen. Den anerkendte vel Teatrets ethiske Berettigelse og pædagogiske Betydning og udtalte endog, at selv om der paa nogle Søndage blev spillet paa det kongelige Teater Kl. 3, vilde dette ikke afholde den kirkesøgende Del af Hovedstadens Befolkning fra at deltage i Gudstjenesten, ligesaa lidt som nogen vilde tilskyndes til Kirkegang, fordi der for Tiden ikke gives nogen Forestilling førend om Aftenen. Men man frygtede for, at en Forandring i Helligdagsloven som den paa-tænkte skulde kunne vække Forargelse hos

mange Mennesker, og henviste ogsaa bl. a. til, at en betydelig Del af Teaterpersonalets Tid og Arbejdskraft allerede meget ofte, maaske i Regelen, var optagen af Prøver Søndag Formiddag. Denne sidste Bemærkning hviler imidlertid paa en Vildfarelse, thi i det af H. M. Kongen under 21. September 1892 approberede Tjeneste-Reglement for det kgl. Teater og Kapel ere Prøver før Kl. 12 paa Søn- og Helligdage samt Aftenen før en af de store Helligdage udtrykkelig forbudte. Efter Kl. 12 Formiddag kan der under Teaterchefens Ansvar finde Prøve Sted, men denne Indrømmelse benyttes saa at sige aldrig. I de sidste tre Sæsoner har der i al Fald ikke været gjort Brug af den.

Siden den omtalte Erklæring fremkom, har Tanken om de billige Eftermiddagsforestillinger faaet Lejlighed til at vise sin Sundhed og Hensigtsmæssighed. Den er nemlig trods Vanskeligheden med den knapt tilmaalte Tid, bleven realiseret af den i August 1894 tiltraadte nye Teaterbestyrelse som et Forsøg, der har fundet stor Tilslutning fra Almenhedens Side. Men Besværlighederne ved under de nuværende Forhold at gennemføre Tanken paa en fuldt tilfredsstillende Maade have ikke undladt at vise sig, navnlig i Form af Hindringer for et Repertoire, som det oprindeligt tilsigtede. Det er klart, at naar Aftenforestillingen skal begynde Kl. 7½ og Huset aabnes Kl. 7*), maa Eftermiddagsforestillingen slutte senest Kl. 6½, for at den fornødne Udluftning og Rengøring af Tilskuerpladsen samt Opstillingen af Dekorationer til Aftenstykket kan finde Sted. 2½ Time er altsaa Maksimum for en Forestilling, der begynder Kl. 4. Men herved udelukkes af Repertoiret et stort Antal af de bedste Helaftenstykker, som det

var Meningen at byde Eftermiddagens Publikum, thi disse Stykker spille i Almindelighed fra 3 til 3½ Time. Af de sidste tre Sæsoners Repertoire ere saaledes bl. a. følgende Stykker udelukkede fra Anvendelse ved de almindelige Søndageftermiddagsforestillinger (naar enkelte af dem desuagtet have været givne, er af en eller anden Grund Aftenforestillingen bortfalden, f. Eks. Onsdagen før Paaske, Søndagen før Jul, da Butikshandelen om Aftenen drager Publikum bort fra Teatret o. l.): »Elverhøj« (der spiller 3 Timer), »Svend Dyrings Hus« (3 Timer 29 Minutter), »Der var engang —« (3 T. 34 M.), »Genboerne« (3 T. 7 M.), »Eventyr paa Fodrejsen« (3 T. 2 M.), »Gulddaasen« (3 T. 2 M.), »Et Dukkehjem« (2 T. 58 M.), »Samfundets Støtter« (3 T. 14 M.), »Helligtrekongers-Aften« (3 T.), »Et Vintereventyr« (3 T. 4 M.), »Købmanden i Venedig« (3 T. 13 M.), »Bagtalelsens Skole« (3 T. 4 M.), »Ungdom og Galskab« (2 T. 48 M.), »Drot og Marsk« (3 T. 17 M.), »Hans Heiling« (2 T. 45 M.), »Tryllefløjten« (3 T. 13 M.), »Faust« (3 T. 3 M.), »Carmen« (3 T. 35 M.), »Aida« (3 T. 13 M.).

Tanken med Eftermiddagsforestillingerne lader sig i Længden kun gennemføre paa tilfredsstillende Maade og med nogenlunde Lethed, naar der til dem kan disponeres over det løbende Repertoire. Indstudering af særligt for dem optagne Stykker vil være uforenelig med Teatrets øvrige Arbejde, og et jævnt tilbagevendende Program med et Enaktsstykke og en mindre Ballet eller en større Ballet uden forudgaaende Skuespil vil i Tidens Løb svække Interessen for disse Forestillinger. Selve Opstillingen af et sammensat Program har sine Vanskeligheder, som for en stor Del vilde falde bort, naar Eftermiddagsforestillingerne kunde raade over Helaftenstykkerne. Da et sammensat Program altid vil indeholde en større eller mindre Part (Vaudeviller, Balletter), der fordrer Kapellet

*) At begynde Aftenforestillingen Kl. 8 vil kun i sjældne Undtagelsestilfælde, hvor Stykket har et mindre Omfang, kunne lade sig gøre.

Medvirkning, vil i Regelen ikke uden Ubilighed en større Opera kunne ansættes som Aftenforestilling, skønt det Tilfælde et Par Gange er indtruffet, at Kapelmusikerne have siddet ved deres Nodepulte fra Kl. 4—5 til Kl. 11, med en Times Mellemlum. Det kan endnu tilføjes, at den Omstændighed, at Repertoiret i Sæsonen 1896—97 overvejende har bestaaet af Helaftenstykker, har maattet medføre en Nedgang i Eftermiddagsforestillingernes Antal i Sammenligning med forrige Sæson.

Kommissionen maa derfor gøre opmærksom paa, at naar det af den opstillede Budget (se Betænkningens Afsnit IV) paa Indtægtssiden har medregnet Udbyttet af Eftermiddagsforestillingerne, og naar Flertallet paa Udgiftssiden endog har disponeret over dette Udbytte indtil et vist Beløb, saa er dette sket under Forudsætning af, at disse Forestillinger kunne gennemføres efter deres oprindelige Hensigt og i deres fra først af paatænkte Udstrækning, hvilket kun lader sig gøre ved en Dispensation fra den nu gældende Helligdagslov som den af Kommissionen foreslaaede. Man antager, at en saadan Dispensation maatte kunne opnaas, og man nærer det Haab, at de gejstlige Myndigheder maa kunne forandre det Syn paa Sagen, som finder sit Udtryk i den ovenfor omtalte Erklæring. Det synes her at maatte kunne komme i Betragtning, at den egenlige Kirkefred ikke antastes af den foreslaaede Lovændring. Eftermiddags-Gudstjenesten (Aftensangen) Kl. 2 er jo paa det nærmeste forbi ved Tretiden, medens paa den anden Side Aften-Gudstjenesten Kl. 6 netop finder Sted paa en Tid, da en Mængde lidet ædle og opbyggelige Forlystelser ere i fuld Gang, thi Variétéerne aabne om Søndagen deres Porte Kl. 4 og sluge Tusinder af Besøgende, hvis moralske og intellektuelle Dannelse vilde staa sig bedre ved et Ophold i det kongelige Teater. Dette har man ogsaa indset i de nærmest

liggende Lande, der have de samme Former for Gudstjenesten, som vi. Tager man Lørdagsnumret af en stockholmsk, hamburgsk eller berlinsk Avis i Haanden, vil man se billige Teaterforestillinger annoncerede til Kl. 1, Kl. 2, Kl. 3, kort til enhver Tid efter Højmesse-Gudstjenesten, og disse Forestillinger gøre de mindre bemidlede Samfundslag bekendt med Nationens og Udlandets bedste Skuespil i en dem værdig Udførelse og bidrage derved deres til at højne Tanke og Følelse hos Befolkningen og vende dens Hu bort fra det uædle og raa.

Kommissionen har endvidere drøftet det Spørgsmaal, hvorvidt der ved Afholdelse af Koncerter skulde kunne tilvejebringes nogen Forhøjelse af Indtægten. Teatret raader jo baade over Solostemmer, Kor og Orkester, og den Tanke ligger nær, at der ved Anvendelsen af dette Apparat udenfor den egentlige Teatertjeneste maatte kunne opnaas baade et smukt kunstnerisk Resultat og noget pekuniært Udbytte. Et Flertal i Kommissionen var derfor stemt for et Forsøg med et saadant Foretagende, og ifølge dets Indstilling optoges Forslag herom paa Finanslovforslaget 1895—96. Paa Finansloven for dette Aar og senere findes da ogsaa opført paa Teaterbudgettets Indtægtsside et Beløb af 2000 Kr. som Overskud af Koncerterne. Allerede under disse Forhandlinger udtaltes der dog af særlig sagkyndige Medlemmer af Kommissionen Tvivl, om saadanne Koncerter turde paaregnes at give Overskud.

Efter at Teaterbestyrelsen har gjort Skridt til Realisationen af Koncertplanen, er dens Tvivl om en tilfredsstillende Gennemførelse af Tanken bleven forøget. Den gør i de følgende Bemærkninger Rede for nogle af de Vanskeligheder, der frembyde sig.

Indstuderingen af større Musikværker

for Soli, Kor og Orkester — og det er i denne Specialitet, Teatret, uden den kostbare Assistance af udenlandske Virtuoser, med sit Personale skulde kunne yde noget særlig interessant, der kunde hævde sig i Sæsonens Syndflod af Koncerter — kræver saa lang Tid, især for Korets Vedkommende, at den sikkert med større Udbytte kunde anvendes paa Operakompositioner, af hvilke man med Føje kan vente sig et langt større Antal Opførelser end den ene eller de to, Koncerten kan opnaa. Naar Operaens Virksomhed paa vor Scene er saa begrænset, som der ovenfor er gjort opmærksom paa, saa er selvfølgelig Operapersonalets Antal, navnlig Solisternes, begrænset i Forhold dertil. Dette fremgaar bl. a. deraf, at Teaterkommissionen har paaregnet en Lønningssum til Solosangere og Solosangerinder, der er en halv Gang saa stor som den nuværende, saafremt Operavirksomheden skulde udvides til omtrent det dobbelte (i et særskilt Operahus), se næste Afsnit. Under de nuværende Forhold er det for en væsentlig Del de samme Solister, foruden Koret og Kapellet, der benyttes i alle Operaer. Indstuderingen af en Koncert vil derfor bevirke en Standsning i Indstuderingen af Operaer. Hertil kommer, at Sangerne ikke kunne prøve om Formiddagen samme Dag, de skulle optræde om Aftenen, enkelte endog ikke Dagen forud, og overfor Koret og Kapellet bør der ogsaa i saa Henseende tages et rimeligt Hensyn. Da endvidere Kapellet og Koret medvirke i mange Skuespil og næsten i alle Balletter, vil Indstuderingen af en Koncert ogsaa paa disse Kunstgrenes Omraader gribe forstyrrende ind i Teatrets Virksomhed og medføre et Spild af Tid, for hvilket Koncertindtægten næppe vil give et tilfredsstillende Æquivalent.

I Teaterbygningen ville Koncerterne ikke kunne afholdes, thi det vilde være en

lidet kløgtig økonomisk Spekulation at ofre en Forestillingsaftens Indtægt for at sætte en Koncertaftens i Stedet, og endnu uheldigere vilde det være at henlægge Koncerterne til Formiddags- eller Middagstid. Da Forsøget sidst blev gjort 1893 med en saa interessant Komposition som Rossinis »Stabat mater«, nemlig Lørdag den 18. Marts Kl. 3 og Søndag den 26. Marts Kl. 4, var Bruttoindtægten henholdsvis 727 Kr. og 787 Kr. Koncerterne maatte altsaa, som ogsaa efter Planen paatænkt, gives i et lejet Lokale, og i dette maatte ogsaa Prøverne holdes, da det forstærkede Orkester ikke vilde kunne indøves i noget af Teatrets Lokaler. Det forstærkede Orkester — thi med det nuværende Antal af Kapelmedlemmer, c. 50, lade Koncerter som de paatænkte sig ikke afholde. Ved Operaer og Balletter maa det i Regelen suppleres med et større eller mindre Antal Ekstramusikere; ved Koncerter maatte det samlede Antal af Musikere være omtrent en halv Gang større end Antallet af Kapelmusikere. Dette kræver i Reglen ikke alene de til Koncertopførelser bestemte Værker, men det vil ogsaa være nødvendigt, for at det kongelige Teaters Koncerter kunne komme paa Højde med de andre større Koncertforetagender her i Byen og de fremmede, som gæste den (f. Eks. Filharmonikerne fra Berlin).

Til disse for alle større Koncertforetagender fælles Udgifter kommer der nogle for det kongelige Teater særlige. Der maatte beregnes Operapersonalet den sædvanlige Feu og de sædvanlige Korpoints samt Godtgørelse for Brugen af egne Klæder, for Damernes Vedkommende endog (efter Tjeneste-Reglementets § 24—25) Anskaffelse af det til Koncertoptræden passende Toilette samt Kørselsgodtgørelse baade for de solosyngende Damer og for Korsangerinderne, da de ikke, saaledes som

paa Teatret, kunne omklæde sig paa Stedet, men maa møde i fuldt Toilette.

Naar Forsøget, skønt indledet fra Teaterbestyrelsens Side, dog ikke er blevet realiseret, skyldes dette en sidste Omstændighed, som her skal omtales. Med Undtagelse af endel Kjøpelmusikere ere saa godt som alle Byens Musikere Medlemmer af »Orkesterforeningen«, som bestemmer Minimalprisen for hvert enkelt Medlems musikalske Assistance og bestemmer, hvilke Institutioner og Personer Medlemmerne maa træde i medvirkende Forhold til. Hvorvel der fra denne Forening afgives Ekstramusikere til det kongelige Kapel og ligeledes til de af Hr. Kapelmester J. Svendsen dirigerede Kapelkoncerter, har dens Formand erklæret, at overfor det kongelige Teater som Koncertgiver vilde Orkesterforeningen nægte sin Assistance. Kun hvis samtlige Medlemmer af Kapellet indtraadte i Orkesterforeningen, vilde dette Forhold bortfalde. Men Teaterbestyrelsen mener, at det ligger udenfor dens Kompetence at paabyde de kongelige Kapelmusici at indtræde i en Forening, som de kunne have deres baade personlige og kunstneriske Grunde til ikke at ville være Medlemmer af.

Støttet paa denne Redegørelse fra Teaterbestyrelsens Side for Vanskeligheder ved at realisere Koncertplanen og for Grundene til den meget tvivlsomme og i al Fald i Forhold til Arbejde og Tidsanvendelse forsvindende Indtægtsforhøjelse, Koncerterne vilde kunne bringe Teatret, frafalder Kommissionens Flertal sit tidligere Forslag om saadanne Koncerters Afholdelse og opfører ikke paa sit Budget de paa Finansloven under Forestillingsindtægten posterede 2000 Kr. som Udbytte af Koncertforetagendet. Om Mindretallets Stilling gøres Rede nedenfor i Afsnit IV.

Under 12. April 1889 udkom »Lov om Teaterdrift i Kjøbenhavn«. § 1 i denne Lov bestemmer, at »den det kgl. Teater i Følge Privilegium af 11. September 1750 tilkommende Eneret til Opførelse af Skuespil i Kjøbenhavn ophæves med den Undtagelse, at der i Tiden fra den 1. Oktober til den 30. April ikke uden Tilladelse af Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet maa opføres Skuespil eller Opera paa fremmede Sprog (hvorunder dog ikke henregnes norsk og svensk) eller Ballet af nogen udenlandsk Troup«. I § 2 bestemmes det, at »intet privat Teater maa dog opføre noget til det kongelige Teaters Repertoire henhørende Stykke, medmindre det kongelige Teater ikke har bragt Stykket til Opførelse efter denne Lovs Udstedelse i Løbet af 10 paa hinanden følgende Aar«.

Denne Lov stiller det kongelige Teater under temmelig uheldige Vilkaar. At den første Paragraf giver de private Teatre Frihed til Benyttelse af samtlige Kunstgrene, uanset at deres Privilegier oprindelig have begrænset deres Kunstomraade paa forskellig Vis, paa-ankes ikke. Det miskendes ikke, at vigtige, principielle Hensyn tale for denne Frigørelse. Men naar den anden Paragraf tvinger det kongelige Teater til, uden Hensyn til de aktuelle Opgaver, der maatte foreligge, at gennemspille sit ældre Repertoire inden en vis Frist, hvis det ikke vil se sin Ejendom gaa over i andres Hænder, bliver Forholdet for dette Teater meget ugunstigt. Den første Bestemmelse udruster Privatscenerne med Midler til et livligt Kapløb med det kongelige Teater, medens den anden samtidig hæmmer dettes Bevægelsesfart ved at binde det en Klods om Benet.

Som Supplement til Loven af 12. April 1889 udgik der under 13. Juni s. A. en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til Teaterchefen. Denne havde foreslaaet i Løbet af de paa Lovens

Ikrafttræden nærmest følgende ti Aar at gennemspille 130 Stykker for at sikre Teatrets Ejendomsret til dem. Dette Antal Stykker troede Ministeriet dog ikke at burde paalægge Teatret at gennemspille i ti Aar og opstillede derfor en ny Liste paa 160 Stykker, dog saaledes at det kun gjordes Teatret til Pligt — deraf Benævnelsen »Pligt-Repertoiret« — at opføre de 91 i det nævnte Tidsrum, »og desuden saa mange af de øvrige, som det uden at træde Teatrets øvrige Opgaver for nær maatte være muligt at faa gennemspillet«.

At gøre det under visse Forhold umuligt til en Pligt for Teatret, synes en Ubillighed. Paa Pligt-Repertoiret staa saaledes opført baade »Hakon Jarl« og »Palnatoke«. Til begge disse Tragedier fortaber Teatret saaledes sin fulde Ejendomsret, hvis de ikke ere spillede inden Udgangen af Sæsonen 1898—99, uden Hensyn til om der inden den Tid er funden en oehlenschlägersk Heltefremstiller med den indre Myndighed og ydre Fremtræden, som disse Skikkelser kræve.

Det er dog mest fra den korte Tidsfrist, der er sat Teatret for Bevarelsen af dets Repertoire, at Vanskelighederne skrive sig. Til en Ny-Erhvervelse af en lovlig Ret bør der dog gives Vedkommende en Frist, som ikke er sat saa kort, at det paa Forhaand kan indses, at Arbejdet maa glippe. Men Loven i Forbindelse med den ministerielle Skrivelse fordrer, at der af Pligtrepertoiret i strengere Forstand skal opføres 9 Stykker i hver Sæson; tages hele det foreskrevne Repertoire under Et (og i dets ikke strengt obligatoriske Del findes der mange Stykker, som Teatret nødig slipper af Hænde), kræves 16 Stykker genopførte i hver af de ti Sæsoner. At dette saa noget nær er en Umulighed, naar den aktuelle danske og fremmede Skuespildigtning, som Teatret ogsaa er forpligtet til og interesseret i at fremføre, skal komme

til at indtage sin passende Plads paa Scenen, turde være end mere indlysende, naar man betænker, at det jo kun er højst to Tredjedele af Sæsonens Spilleaftener, der staa til Skuespillets Raadighed. Den i Loven fastsatte korte Frist til Pligt-Repertoirets Gennemspilling vil føre til, enten at det ældre Repertoire vil komme til at indtage en uforholdsmæssig Plads paa Bekostning af den nyere dramatiske Digtning, eller at Teatret for at fyldestgøre sine Opgaver i deres samlede Omfang maa svigte den Pligt, som Loven og den ministerielle Skrivelse i Forening paalægge det.

Dette vil vistnok til Evidens fremgaa af følgende Oplysninger.

Der er til Dato, 3: til Udgangen af Sæsonen 1896—97, altsaa i Løbet af 8 Sæsoner, opført 55 af de paa Pligt-Repertoiret i strengere Forstand optagne 91 Skuespil. Af det øvrige anbefalede Repertoires 69 Skuespil er der i samme Tidsrum opført 26. Deraf fremgaar, at skal den paalagte Forpligtelse være fyldestgjort for den første Gruppens Vedkommende, maa der i hver af de kommende to Sæsoner opføres 18 af dens Stykker; vil man være saa pligttopfyldende ogsaa at udtømme den anden Gruppe, kommer dertil endnu omtrent 20 Stykker i hver af Sæsonerne. Her staa vi ved den absolute Umulighed. Men selv om Forpligtelsen indskrænkes til det første egenlige Pligt-Repertoire, vil enhver kunne se, at de to Sæsoner ville blive noget magre paa Nyheder. Og opfyldes den ikke, falde de uopførte Stykker ud af Teatrets fulde Besiddelse.

Og naar saa Tiaaret er udløbet og Sæsonen 1899—1900 er inde? Ja, saa begynder Rotationen forfra. Teatret skal ved tvungen Genopførelse, enten det har Kræfter til det eller ej, enten det anser Tiden dertil for belejlig eller ikke, paany i samme Orden, Aar efter Aar, gennemspille sit gamle Repertoire, hvis det ønsker at

hævde det som sit, og dertil desuden de i Tiaarets Løb erhvervede nye originale og oversatte Stykker, som det agter at beholde udover det næste Tiaar. Vanskelighederne voxer, som man ser, med Aarene. Og hvad man ikke naar at faa med, bliver frit for de allerede af Lovens § 1 begunstigede Privatteatre.

Paa Grundlag af de her fremsatte Betragtninger har Kommissionen derfor enstemmig besluttet at opfordre Regering og Rigsdag til at iværksætte en Forandring i Lov om Teaterdrift i Kjøbenhavn af 12. April 1889, gaaende ud paa, at i Lovens § 2 første Stykke Tallet 10 forandres til 20. Hermed vilde i alt Fald nogle af de føleligste Ulemper ved Loven blive afhjulpne.

Et Medlem af Kommissionen (Borchsenius), vilde principielt have foretrukket den fuldstændige Ophævelse af det kongelige Teaters Monopol, idet han ikke kan tænke sig, at det statsunderstøttede Teater, der altid selvfølgelig bør raade over de ypperste, hjemlige sceniske Kræfter, nogen Sinde vilde kunne

eller burde nære nogen Frygt i den Anledning, men han erkender, at naar Pligtrepertoiret skal bibeholdes, er en Forlængelse af Tidsfristen utvivlsomt nødvendig. Idet dette Medlem altsaa slutter sig til den øvrige Kommissions Forslag, maa han dog samtidig minde om, at han under Forhandlingerne har udtalt Ønsket om, at Teaterbestyrelsen til enhver Tid — saa vidt gørigt — vil komme de private Scener i Møde med Hensyn til Frigivelse eller midlertidigt Udlaan af det gamle Repertoire.

I Anledning af det saaledes af det nævnte Medlem udtalte Ønske, skal man erindre om, at Ministeriets Skrivelse af 13. Juni 1889 udtaler, at de 160 Skuespil, som udgøre det kongelige Teaters Repertoire, ikke tillades opførte paa noget andet Teater (i de næste 10 Aar), »naar ikke ganske særlige Omstændigheder maatte tale derfor, og da kun for en enkelt eller et Par enkelte Gange og kun med Ministeriets Tilladelse.« Til at gaa udenfor disse Grænser for Imødekommen har Teaterbestyrelsen altsaa ingen Ret.

Bilag.

**Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til
Teaterchefen af 13de Juni 1889.**

Med Hr. Kammerherrens behagelige Skrivelse af 16de f. M. har Ministeriet modtaget Deres Forslag til de Skuespil, der i de følgende 10 Aar, fra det Tidspunkt (den 10de Maj d. A.), da Loven om Teaterdrift i Kjøbenhavn er traadt i Kraft, bør søges opførte for derigennem at bevares under Teatrets Eneret. De foreslaaede Skuespil ere af Dem opførte paa en Fortegnelse A. (originale Forfattere) og en Fortegnelse B. (oversatte Forfattere), saaledes at der paa hver Fortegnelse findes en Hovedliste a. over de Stykker, som i første Række bør bevares for Teatret, og en Supplementsliste b. med Hensyn til dem, som først i anden Række bør komme i Betragtning i saa Henseende. De har derhos bemærket, at der paa Hovedlisterne ere opførte et betydeligt større Antal Skuespil, end af Ministeriet i dets Skrivelse af 15de April d. A. er foreslaaet, dels fordi Muligheden af at kunne opføre flere end de foreslaaede langt fra er udelukket, dels fordi det i mange Tilfælde er vanskeligt at paapege Grunde, hvorfor man netop ikke foretrækker dette for hint, idet Hensynet til den øjeblikkelige, meget omskiftende Situation først vil kunne gøre sig gældende, naar Tilfældet praktisk foreligger.

Medens Ministeriet imidlertid ikke tror at burde paalægge Teatret i Løbet af de 10 nævnte Aar at gennemspille alle de paa Hr. Kammerherrens Hovedliste opførte 130 Stykker, har man paa den anden Side i Betragtning af det Ministeriet paahvilende Ansvar for Gennemførelsen af den ny Teaterlov anset sig for forpligtet til bestemt og tydeligt at angive for Teaterbestyrelsen det mindste Antal Stykker, der skal gennemspilles i de 10 Aar, samt hvilke disse ere.

De paa nedenstaaende Lister A. (originale Forfattere) og B. (oversatte Forfattere) under Rubriken a. anførte henholdsvis 62 og 29 Stykker vil det herefter være Teatrets Pligt at opføre i Løbet af de paagældende 10 Aar og desuden saa mange af de øvrige under A. b. c. og B. c. anførte, som det, uden at træde Teatrets øvrige Opgaver for nær, maatte være muligt at faa gennemspillet. Uden iøvrigt at ville hindre Teaterbestyrelsens fri Rørelser skal her særligt henledes Opmærksomheden paa de paa Liste A under b. anførte 18 originale Stykker.

Samtlige disse Skuespil — 111 originale og 49 oversatte — udgøre det kongelige Teaters Repertoire, som det i de næste 10 Aar ikke tillades at opføre paa noget andet Teater, naar ikke ganske særlige Omstændigheder maatte tale derfor og da kun for en enkelt eller et Par enkelte Gange og kun med Ministeriets Tilladelse.

Fortegnelse A. Originale Forfattere:

Holberg. a. 1. Den politiske Kandestøber.	b. 1. Abracadabra.	c. 1. Melampe.
2. Jean de France.	2. Sganarels Rejse.	2. Julestuen.
3. Jeppe paa Bjerget.		3. Don Ranudo.
4. Jacob v. Tybo.		4. 11te Juni.
5. Erasmus Montanus.		5. Kilderejsen.
6. Gert Vestfaler (1 a).		
7. Den Stundesløse.		
8. Den Vægelsindede.		
9. Det lykkelige Skibbrud.		
10. Henrik og Pernille.		
11. Pernilles korte Frøkenstand.		
12. Maskeraden.		
13. Den pantsatte Bonde- drenge.		
14. Barselstuen.		
15. De Usynlige.		
16. Ulysses v. Ithacia.		
Evald. a. 17. Fiskerne		c. 6. Balders Død.
Vessel. a. 18. Kjærlighed uden Strømper.		
Oluffsen a. 19. Gulddaasen.		
Falsen		c. 7. Dragedukken.
P. A. Heiberg		c. 8. Chinafarerne.
Oehlenschläger.		
a. 20. Aladdin.	b. 3. Amleth.	c. 9. Hagbarth og Signe.
21. Yrsa.	4. Den lille Hyrde- drenge.	c. 10. Correggio.
22. Hakon Jarl.	5. St. Hans Aftenspil.	c. 11. Kjartan og Gud- run.
23. Palnatoke.		
24. Landet fundet og forsvundet.		
25. Væringerne i Miklagard.		
26. Axel og Valborg.		
27. Erik og Abel.		
28. Dronning Margareta.		
29. Dina.		
Hauch. a. 30. Søstrene paa Kinnakullen.	b. 6. Tycho Brahes Ungdom.	c. 12. Marsk Stig.
J. L. Heiberg.		
a. 31. Elverhøj.	b. 7. De Danske i Paris.	c. 13. Køge Huskors.
32. Syvsoverdag.	8. Pottemager Valter.	14. Fata Morgana.
33. Alferne.		
34. Kong Salomon og Jørgen Hattemager.		
35. De Uadskillige.		
36. Recensenten og Dyret.		
37. Nej.		
38. Aprilsnarrène.		

J. L. Hejberg.		
a. 39. Et Eventyr i Rosenborg Have.		
40. Valgerda.		
H. Hertz. a. 41. Amors Genistreger.	b. 9. Debatten i Politivennen.	c. 15. Flyttedagen.
42. Sparekassen.		16. De Fattiges Dyrehave.
43. Indkvarteringen.	10. Svanehammen.	17. De Deporterede.
44. Besøget i Kjøbenhavn.		
45. Svend Dyrings Hus.		
46. Kong Renés Datter.		
47. Ninon.		
48. Den Yngste.		
Paludan-Müller.		
a. 49. Kjærlighed ved Hoffet.		
H. C. Andersen.		
a. 50. Den nye Barselstue.		
P. V. Jacobsen.		
a. 51. Trolddom.		
F. L. Høedt	b. 11. Embedsiver.	
Th. Overskou		c. 18. Østergade og Vestergade.
M. A. Goldschmidt.		
a. 52. En Skavank.		c. 19. Rabbien og Ridderen.
Hostrup a. 53. Genboerne.	b. 12. Karens Garde.	c. 20. En Spurv i Tranedans.
54. Eventyr paa Fodrejsen.		21. Under Snefog.
55. Soldaterløjer.		
56. Tordenvejr.		
H. P. Holst		c. 22. A-ing-fo-hi.
Frøken Andersen	b. 13. Rosa og Rosita.	
Ernst v. d. Recke		c. 23. Bertran de Born.
Molbech. a. 57. Ambrosius.	b. 14. Dante.	
Kaalund a. 58. Fulvia.		
Topsø		c. 24. Umyndige i Kjærlighed.
Schendorff		c. 25. Valgkandidaten.
Drachmann.		
a. 59. Der var engang —	b. 15. Strandby Folk.	
O. Benzon	b. 16. En Skandale.	c. 26. Tilfældigheder.
Bjørnson.		c. 27. Marie Stuart i Skotland.
a. 60. En Fallit.	b. 17. De Nygifte.	28. Mellem Slagene.
H. Ibsen. a. 61. De Unges Forbund.	b. 18. Kongsemnerne.	c. 29. Et Dukkehjem.
62. Samfundets Støtter.		30. Vildanden.
		31. Hærmændene paa Helgoland.

Fortegnelse B. Oversatte Forfattere.

Shakespeare.	a. 1. Hamleth.	c. 1. Kongens Læge.
	2. Kong Lear.	2. Viola.
	3. Macbeth.	2. Stor Staahej for Ingen-
	4. Kong Henrik IV. (2 d).	ting.
	5. Romeo og Julie.	4. Cymbeline.
	6. Kjøbmanden i Vene-	
	dig.	
	7. Lystige Koner i Vind-	
	sor.	
	8. Skærsommernats-	
	drøm.	
	9. Et Vintereventyr.	
Oliver Goldsmith.	a. 10. Fejltagelserne.	
Sheridan.	a. 11. Bagtalesens Skole.	
	12. Medbejlerne.	
Byron.	a. 13. Sardanapal.	
Molière.	a. 14. Fruentimmerskolen.	c. 5. Doktoren mod sin Villie.
	15. Misanthropen.	6. Adelsgale Borger.
	16. Tartuffe.	
	17. Den Gerrige.	
	18. Scapins Skalkestykker.	
	19. Amphitrión.	
Brueys og Palaprat.	a. 20. Advokat Pathelin.	
Desforges.	a. 21. Farinelli.	
Marivaux.....		c. 7. Kjærlighed og Lykketræf.
Beaumarchais.	a. 22. Figaros Bryllup.	
Balzac.....		c. 8. Mercadet.
Scribe.	a. 23. Dronning Marguerites	c. 9. Et Glas Vand.
	Noveller.	10. Kammeraterne.
		11. Kvindens Vaaben.
Barriere.....		c. 12. Skikkelige Folk.
Duveirier.....		c. 13. Michel Perrin.
Regnier.....		c. 14. Slottet i Poitou.
A. de Musset.	a. 24. Marianne.	c. 15. En Caprice.
Augier.....		c. 16. Hr. Poirier og hans
		Svigerson.
Ed. Pailleron.	a. 25. Hvor mar keder sig.	
G. E. Lessing.	a. 26. Emilie Galotti	
Schiller.	a. 27. Marie Stuart.	c. 17. Don Carlos.
Toepfer.....		c. 18. Ser jer i Spejl.
Goldoni.	a. 28. Tilfældet har Ret.	c. 19. Letsindige Løgne.
Calderon	a. 29. Livet en Drøm.	
Girardin.....		c. 20. Lady Tartuffe.

Som det heraf vil ses ere af de paa Listerne under a. opførte 91 Stykker de 79 optagne fra Teaterbestyrelsens Hovedliste, 11 fra dens Supplementsliste og kun 1 nyt tilføjet.

Alle de til det kongelige Teaters Repertoire henhørende Skuespil, som ikke findes opførte paa omstaaende Lister — Operaer, Syngespil og Balletter dog ikke medregnet — gives fri saaledes, at de i Trykken udgivne originale eller oversatte Stykker, hvortil ingen Forfatterret i Henhold til de gældende Eftertrykslove længere eksisterer, frit kunne opføres paa ethvert Teater, der maatte have Ret til at lade saadanne Stykker, opføre, at de originale Arbejder eller Oversættelser, som endnu ere Forfatterret undergivne, kunne overlades efter Anmodning til vedkommende Berettigede, men ikke til andre, at herigennem dog ingenlunde Teatrets Ret til selv at opføre de her omhandlede Skuespil fortabes, og at ethvert af disse Stykker ved at opføres paa det kongelige Teater, forinden enten et andet Teater har ladet det opføre eller vedkommende Berettigede har stillet Anmodning til Teatret om at maatte gøre sig det nyttigt, selvfølgelig med det samme genoptages paa Theatrets Repertoire saaledes, at det ikke kan opføres paa noget Teater, forinden det i 10 paa hinanden følgende Aar ikke har været spillet paa det kongelige Teater (jfr. Teaterlovens § 2).

II.

Teaterbygningen.

(Udkastet til dette Afsnit af Betænkningen er affattet af Kommissionens Medlem Professor Krohn).

A. Om Erhvervelsen af en mindre Scene foruden den nuværende.

Der har lige fra det nuværende kongelige Teaters Opførelse været klaget stærkt over, at baade Scene og Tilskuerplads ere for store til, at det reciterende Skuespil kan faa den rette Betydning for dansk dramatisk Kunst. I Skuespillet maa hvert Ord opfattes, dets fulde Virkning gaar altfor let tabt, naar dette ikke kan ske. Enhver Tilskuer vil vist ofte have erfaret, hvor vanskeligt det kan være at følge med, navnlig i Nutidens Skuespil, hvor den daglige Samtale ikke tillader stærke Udbrud. Og Skuespillerne, som maa anstrænge deres Stemme for at høres, kunne ikke nuancere paa rette Vis, ikke bringe tilstrækkelig Afveksling ind i Dialogen og derfor ikke yde saa god Kunst, som de under gunstigere ydre Betingelser vare i Stand til. Skuespillet er i vort Land Livsbetingelsen

for en national Scene, dets Trivsel har været af gennemgribende Betydning for det danske Aandsliv, det er herigennem, at vore Digtere, tolkede af ypperlige Skuespillere, bedst have kunnet faa det store Publikum i Tale, — men i den nuværende Teaterbygning staar Skuespillet i Fare for at miste det fineste og bedste af sin Kunst. Ved Siden heraf har det fra Teaterbestyrelsens Side stedse været erkendt, at det er forbundet med meget store Vanskeligheder paa een Scene at forene Skuespil, Opera og Ballet saaledes, at hver Kunst- art fuldt ud kommer til sin Ret. Naar Scenen benyttes til Skuespilprøver, maa Opera og Ballet hvile, og omvendt. Derfor forekommer der Klager over Skuespillets Uvirksomhed, naar Operaen prøver, og over Operaens, naar Skuespillet arbejder. Det har altid været saaledes, og det vil det vedblive, saa længe alle tre Kunstarter ere forenede i den nuværende Bygning. Da det er Kommissionens Mening, som andetsteds er udtalt, at de tre Kunstarter bør fastholdes, har dens

Opmærksomhed derfor særligt maattet fæstes paa at undersøge, hvorvidt det var gørligt at udskille det reciterende Skuespil fra de to andre Kunstarter og henlægge det til en egen Bygning, til et mindre, mere passende Hus.

De to Hovedspørgsmaal, som Kommissionen med dette for Øje skal søge at besvare, maa blive følgende:

- I. Paa hvilken Maade og for hvilken Sum kan der skaffes et passende mindre Teater?
- II. Hvortil ville Indtægter og Udgifter kunne beregnes ved den samtidige Drift af to Teatre?

Et Mindretal (Berntsen og Borchsenius) kan ikke ubetinget slutte sig til Fler-tallets Formening om, at de tre Kunstarter, Skuespil, Opera og Ballet, bør betragtes som uadskilleligt knyttede til det kongelige Teater. Skulde de nuværende for Landet i økonomisk Henseende saa uheldige Forhold yderligere forværres, og det viser sig ugørligt at holde Statens aarlige Tilskud til det kongelige Teaters Drift indenfor rimelige Grænser, endsige bygge en ny mindre Scene, maatte Mindretallet tilraade at give Operaen fri og overlade denne Kunst, der i saa høj Grad tynger Teatrets Budget, til privat Drift, saa meget mere som Mindretallet nærer den Overbevisning, at det kongelige Teater, naar dets Opgave begrænses til dets oprindelige Bestemmelse: at være en Scene for det reciterende Skuespil, vil være i Stand til at løse sin Opgave paa fyldestgørende Maade uden Statstilskud til Driften.

I. Paa hvilken Maade og for hvilken Sum kan der skaffes et passende mindre Teater?

Den første Mulighed, som fremstiller sig, er den, at man kunde leje eller købe et af Hovedstadens Privatteatre. Som det senere skal ses, vil det imidlertid have stor økonomisk Betydning, naar et andet Teater skal styres sammen med det nuværende kongelige, at deres Scener staa i umiddelbar Forbindelse med hinanden. Dette kan ikke finde Sted mellem det kongelige Teater og noget af de for Tiden eksisterende Privatteatre. Desuden er Formen af Casino's Tilskuerplads ikke gunstig for Skuespillet; den blev i sin Tid bygget væsentlig til Koncerter og bærer i alle Henseender Præg heraf. Dagmar-teatret har saa snevre og uheldige Adgange til Tilskuerpladsens Gulv, at adskillige af den Grund ikke ville besøge det ellers godt konstruerede Teater, ligesom dets Beliggenhed vilde medføre adskillige Ulemper for den fælles Drift. Folketeatrets Scene er af saa ringe Udstrækning, at den næppe kan svare til, hvad der maatte fordres for at sikre det ny Skuespilhus en betydningsfuld Virksomhed. Altsaa vilde den Vej ikke føre til Maalet, selv om man ellers var i Stand til at skaffe sig et af Privatteatrene paa billige Vilkaar. Man maatte derfor søge at faa et nyt Teater bygget.

Et godt Skuespilhuses Størrelse vil være afhængig af to Ting: af Scenens Udstrækning og af Tilskuerpladsernes Antal. Hvad Scenen angaar, saa lære Erfaringer fra Udlandet, at, hvis det at høre godt paa ethvert Punkt skal være bestemmende for Bygningen, maa en Prosceniums-Bredde paa 15 Alen, en Scene-Dybde paa 25—29 Alen og en Scene-Bredde paa 22—26 Alen nødigt overskrides. Tilskuerpladsen maa kunne rumme indtil 1200 Personer og have en Bredde af indtil 25 Alen med en Dybde af

29 Alen. Erfaringer fra Udlandet have lært, at dette er en fast Norm for at skabe et godt Skuespilhus. Det er en Selvfølge, at der maa sørges for Plads til brede og bekvemme Tilgange for Publikum, uden at der dog maa ødsles med for store Foyers og Spadseregange, da dette giver en unødvendig

Se Plan A

Se Plan A kostbar Drift. Plan A viser, hvorledes Grundplanen af Scene og Tilskuerplads i et efter de angivne Forhold konstrueret Teater — med Scenebredde: 25 Alen, Scenedybde: 22 Alen, Tilskuerplads Bredde: 25 Alen, Tilskuerplads Dybde: 29 Alen — vil forholde sig til det nuværende kongelige Teaters tilsvarende Grundplan, hvis Scenebredde er 42 Alen, Scenedybde 35 Alen, og hvis Tilskuerplads Bredde er $32\frac{1}{2}$ Alen, do. Dybde $34\frac{1}{2}$ Alen. Kommissionen har tænkt sig forskellige Grundstykker, hvorpaa et nyt Skuespilhus kunde bygges, og har ladet udarbejde Skitser med den fornødne Opmærksomhed henvendt paa alle de ovenomtalte Hensyn. Men den har ment at burde indskrænke sit Arbejde til en Undersøgelse af, hvorvidt et Teater, som skulde opfylde disse Betingelser, hensigtsmæssigt kunde anbringes paa de foreslaede Grunde. Hertil maa det foreliggende Materiale være tilstrækkeligt; man har derfor ikke fortabt sig i Façade- og Detailtegninger, som vare til ingen Nytte for disse Overvejelser. »Vaudeville«-Teatret i Paris, Teatrene i Altona og Basel i Forbindelse med nogle præmierede Konkurrenceplaner for Teatre i Lyon, Rouen og Rheims have været benyttede paa forskellig Vis.

Da det først og fremmest har været magtpaaliggende at faa belyst saa fuldstændigt som muligt, paa hvilken Maade et nyt Teater kunde tænkes bygget i umiddelbar Forbindelse med det nuværende kongelige Teater, er der udarbejdet 4 forskellige Projekter hertil. Projekt a. Teatret liggende udelukkende

paa den Schjelderupske Gaards og Romersk Badeanstalts Grund.

Projekt b. & c. Teatret liggende baade paa det nuværende kongelige Teaters Magasinbygning Grund og paa den Schjelderupske Gaards samt Romersk Badeanstalts Grund.

Projekt d. Teatret liggende paa det nuværende kongelige Teaters Magasinbygning og Romersk Badeanstalts Grund. Der gives naturligvis mangfoldige Pladser i større Afstand fra det nuværende kongelige Teater, paa hvilke en ny Teaterbygning kunde opføres; det har dog ikke været Kommissionens Hensigt at paapege alle saadanne Grunde. Den har kun fremstillet tre Eksempler og har valgt en bebygget Grund:

Projekt e. Teatret liggende paa Studenterforeningens Plads, en ubebygget Grund:

Projekt f. Teatret liggende for Enden af Nyhavn paa Bethelskibets Plads, samt en eksisterende Bygning, hvori et Teater kunde indrettes:

Projekt g. Teatret anbragt i den Fløj af Kolonnaden ved Kristiansborg Slot, hvori Hofteatret og Kongens Stalde m. m. findes.

Projekt a.

Teatret liggende udelukkende paa Se Plan B den Schjelderupske Gaards og Romersk Badeanstalts Grund.

Det bebyggede Areal udgør ca. 3980 □ Alen med Façade og Hovedopgang mod Holmens Kanal umiddelbart opad det kongelige Teaters Magasinbygning, som næsten lades ganske uberørt og vil kunne benyttes fra begge Teatre.

Iøvrigt er Teatret indrettet med Gulvpladser, Balkon og to Etager, Kongeloge osv. og indeholder ca. 1200 Pladser. Hovedtrappeanlægene findes i Partiet ud mod

Holmens Kanal, hvor tillige en Tilskuerfoyer er indrettet i Balkonen. Fra Tordenskjoldsgade er Adgang for Kongefamilien, for kørende, Skuespillerne osv.

Udgifterne ved Opførelse og Udstyrelse af denne Bygning ville omtrentlig beløbe sig til:

Udgravning af Grunden, Betonarbejde, Kloak og Dræning	Kr.	44,000
Murer- og Stenhuggerarbejde Stentrapper og Pudsning osv	-	320,000
Jerndragere og Søjler, Tagværk, Jerntæppe og Jerndøre	-	85,000
Tagdækning, Blikkenslager- og Glarmesterarbejde, Vand- og elektriske Ledninger	-	62,000
Varme- og Ventilationsanlæg	-	70,000
Snedker- og Malerarbejde, indvendig Dekoration, Fortæppe, Stukarbejder og Tilskuerpladsens Montering	-	180,000
Interims- og Administrationsudgifter	-	70,000
Uforudsete Udgifter	-	20,000
	Kr.	851,000
Indkøb af den Schjelderupske Gaard og Romersk Badeanstalt (Ved Nedbrydning og Rydning ville brugbare Materialier kunne medføre en mindre Indtægt)	-	450,000
Ialt	Kr.	1,301,000

Projekt b.

Se Plan C Teatret liggende baade paa det nuværende kongelige Teaters Magasinbygnings Grund og paa den Schjelderupske Gaards samt Romerske Badeanstalts Grund.

Det kongelige Teaters nuværende Magasinbygning tænkes nedrevet. Væsentlig

paa dens Grund lægges den nye Scene og Tilskuerplads saaledes, at deres Længdeakse bliver lodret paa Forlængelsen af det nuværende Teaters Scenes og Tilskuerpladses Længdeakse. De ny erhvervede Grunde benyttes til Magasiner, Kontorer m. m. Forbindelsen med det gamle Teater vil blive let og bekvem. Overbygningen over Heibergsgade gøres for den ene Fløjs Vedkommende noget bredere, men bliver iøvrigt uforandret. Hovedadgangen til det ny Teater bliver fra Holmens Kanal og Tilskørslerne fra Heibergsgade. Det er i sine Grundtræk som Projekt a, se Plan B.

Magasinbygningen, der kan blive fælles for begge Teatre, strækker sig med en Fløj langs Tordenskjoldsgade og indtager desuden Pladsen, hvor nu Romersk Badeanstalt og Schjelderups Gaard ligge. Selve Teatret vil kunne faa et Grundareal af ca. 2870 □ Alen, den ny Magasinbygning ca. 3720 □ Alen.

Opførelsen og Udstyrelse af Teaterbygningen vil beløbe sig til ca.	Kr.	700,000
Nedrivning og Opførelse af en Magasinbygning (heri indbefattet den Indtægt, som kan forventes ved Salg eller delvis Anvendelse af de i den nuværende Magasinbygning brugbare Materialier)	-	400,000
Køb af to Grunde osv.	-	450,000
Ialt	Kr.	1,550,000

Teaterbygningens Længdesnit med Højde af Scene og Tilskuerplads er for Projekterne a og b's Vedkommende vist paa Plan D. Denne kan ogsaa gælde som en Slags Normalprofil for de følgende Projekter, for saa vidt intet særligt Længdesnit er tegnet. Se Plan D

Projekt c.

Se Plan E Teatret liggende baade paa det nuværende kongelige Teaters Magasinbygningens Grund og paa den Schjelderupske Gaards samt Romersk Badeanstalts Grund.

Hele Bygningskomplekset: Magasinbygningen, Overbygningen over Heibergsgade samt Schjelderups Gaard og Romersk Badeanstalt tænkes ombygget saaledes, at det ny Teater kommer til at ligge i Centret heraf og paa samme Længdeakse, som den nuværende Scene og Tilskuerplads. Begge Scener vende mod hinanden, hvad der gør Forbindelse og Adgang let til de Lokaler, som skulle benyttes i Fællesskab. Adgangen kan ske dels fra Holmens Kanal og dels fra Tordenskjoldsgade, hvor Vestibuler med store Trapper føre til Etagerne. For tilkørende er indrettet en bred Underkørsel (Plan E, B), som faar Lys fra 3 Gaarde, hvoraf den midterste er stor nok til at Vogne kunne vende deri. Teatrets øvrige Indretning er som Projekterne a og b. Magasinerne komme til at omslutte den ny Scene og ere let tilgængelige fra begge Teatre, de dække et Grundareal af ca. 3200 □ Alen, medens det ny Teater omtrent bliver 3000 □ Alen inkl. Trapperne. Den nuværende Gennemkørsel (Heibergsgade) (Plan E, A) bibeholdes, men bliver mere overbygget og faar sit Lys fra en i Midten anbragt Gaard.

Efter foretagen Beregning vil denne Plans Udførelse paa det nærmeste koste samme Sum som Projekt b.

Projekt d.

Teatret liggende paa det nuværende kongelige Teaters Magasinbygningens og Romersk Badeanstalts Grund. Se Planerne F, G, H

Den projekterede Teaterbygning tænkes opført paa den Grund, som nu optages af Magasinbygningen, Romersk Badeanstalt og en Del af Forbindelsesbygningen mellem det nuværende Teater og Magasinbygningen. Den vil foruden det Areal, som optages af de nævnte Bygninger, behøve ca. 950 □ Alen, hvilke tænkes tagne dels af Gaden — Holmens Kanal — og dels af den aabne Gaard i Gennemkørslen — Holbergsgade (se Situationsplanen paa Plan F). Den ny Bygning vil derved ialt optage et Grundareal paa ca. 6000 □ Alen. Det forudsættes, at en Del af de nuværende Fundamenter og Mure ville kunne benyttes, ligledes Dampskorsten og Kedelhus, det sidste forøges med en ny Kedel. Teatret, hvis Façade og Indgang vender ud mod Holmens Kanal, kan omfatte ca. 1200 Siddepladser foruden Kongeloge, Fremmedloge, forskellige Funktionærloger m. m. Scenens Størrelse er ca. 680 □ Alen. En Gennemkørsel paa 10 Alens Bredde er tænkt bibeholdt paa den nuværende Gennemkørsels Plads, i Midten forsynet med en aaben Lysgaard, 24 Alen lang. Fra denne Gennemkørsel vil det nuværende Teater beholde de samme Adgange som hidtil, ligesom der herfra desuden til det paatænkte Teater vil blive Tilkørsel til Kongetrappen, Opgang til Teater-Bureauet og øvrige Kontorlokaler, Arkiver m. m., Adgang for Skuespillerne samt Trappe og Elevator til Magasinbygningen. Magasinbygningens og Forbindelsesbygningens EtageInddeling vil paa de fleste Steder kunne blive følgende: Stuetage ca. 5½ Alen høj, Mezzanin ca. 4½ Alen, 1ste Etage ca. 9 Alen, 2den Etage 4¾ Alen, 3die Etage ca. 4¾ Alen samt en høj Tagetage. Etagerne Rum tænkes anvendte paa følgende Maade:

Forbindelsesbygningen mod Holmens Kanal:

Stue og Mezzanin: Gennemkørsel.

1ste Etage: Teatrenes Kontorer, Arkiv m. m.

2den Etage: Teaterchef, Inspektør m. m.

3die Etage: Musikarkiv.

Tagetage: Funktionærbolig.

Forbindelsesbygningen mod Tordenskjoldsgade:

Stue- og Mezzanin: Gennemkørsel.

1ste Etage: Magasin.

2den Etage: Magasin, 3 Paaklædningsværelser.

3die Etage: Magasin, 3 Paaklædningsværelser.

Tagetage: Funktionærbolig.

Den Del af den ny Bygning, som vender mod den aabne Gaard i Gennemkørslen:

Stueetage: Portnerbolig.

Mezzanin: 3 Paaklædningsværelser.

1ste Etage: Skuespiller-Foyer.

2den Etage: 4 Paaklædningsværelser.

3die Etage: 4 do.

Tagetage: 4 do.

Magasinbygningen, hvis Façade vender mod Tordenskjoldsgade og som foruden en Del af den nuværende Magasinbygning tillige optager hele Romersk Badeanstalts Grund, omfatter i Hovedtrækkene følgende Lokalteter:

Stueetage: Fire Butiker med et samlet Fladerum paa ca. 1100 □ Al., Magasinrum ca. 640 □ Al. Sal for Korprøver ca. 300 □ Alen.

Mezzanin: Magasinrum, særlig egnet til Møblers Opbevaring, Sætstykker o. l. ca. 2300 □ Alen.

1ste Etage: Magasinrum for større Kulisser, Bagtæpper o. l. 2300 □ Al.

heraf ca. 530 □ Alen med en Højde paa 19 Al., ca. 700 □ Alen med en Højde paa 14 Alen og ca. 1070 □ Alen med en Højde paa 9 Alen.

2den Etage: Et Galleri, beregnet til mindre Møbler, Rekvisiter osv., ca. 800 □ Alen.

Et disponibelt Lokale ca. 300 □ Alen.

3die Etage: Garderobrum ca. 1350 □ Alen, Skræddersal ca. 300 □ Alen.

Tagetage: Malersal ca. 2000 □ Alen, Snedkerværksted ca. 300 □ Al.

Endvidere kan over det ny Teaters Tilskuerplads indrettes et større Magasinrum med Adgang fra Trapperne c og d (Plan H) samt et Ophejsningsapparat i den indvendige Gaard.

Til Sammenligning af Arealerne i den nuværende og den paatænkte Magasinbygning kan nedenstaaende Tabel tjene; Maaene ere angivne tilnærmelsesvis:

	Nuværende Bygning. □ Alen.	Paatænkt Bygning. □ Alen.
Butiker m. m.	ca. 600	ca. 1100
Kafé med Restauration	- 800	bortfalder
Kontorer, Arkivrum osv	- 700	ca. 750
Prøvesal	- 650	bortfalder
Sal for Korprøver osv.	- 200	ca. 300
Funktionærboliger	- 400	- 600
Magasin (Kulisser og Tæpper)	- 2700	- 2940
Magasin (Sætstykker, Møbler)	- 1050	- 3100
Garderobe	- 900	- 1350
Skræddersal	- 280	- 300
Malersal	- 1200	- 2000
Snedkerværksted	- 300	- 300
Disponibelt Lokale...	-	- 300
Ialt □ Alen...	9780	13040

Omtrentlig vil Bekostningen for Opførelse af den ny Teater- og Magasinbygning kunne anslaaes til:

Udgravning af Grund, Fundamentering samt andre Jordarbejder	Kr. 60,000
Murer- og Stenhuggerarbejde, ud- og indvendigt Pudsarbejde m. m.....	- 320,000
Tømrerarbejde, Gulv, Forskallinger, Jernstøberarbejde, Jernbjælker og Søjler, Tagværk, Jerntæppe og Jerndøre	- 115,000
Blikkenslagerarbejde, Tagdækning, Vandledninger, elektriske Ledninger m.m.	- 65,000
Snedkerarbejde, Malerarbejde Stukarbejde og anden Dekoration	- 135,000
Tilskuerpladsens Montering m. m.	- 40,000
Varme, Ventilation osv.....	- 85,000
Administration, Arkitekt- og Konduktørhonorar samt uforudsete Udgifter.....	- 110,000
Ialt...	Kr. 930,000

Hertil maa endnu regnes Beløbet for Indkøb af Grunden Romersk Badeanstalt..... - 145,000

(Et mindre Beløb kan indvindes ved Salg af Materialier fra den Bygning, som vil være at nedrive.)

Kr. 1,075,000

Projekt e.

Se Plan I Teatret liggende paa Studentereffeningens Grund.

Den nuværende Studentereffeningens Bygninger maa bortryddes og hele Grunden

optages af Teaterbygningen, som faar ca. 3085 □ Alen Grundareal. Hovedindgangen bliver fra Hjørnet af Holmens Kanal og Holbergsgade, medens Tilkørsler til de rummelige Trapper kan ske fra enhver af disse Gader. Til Gulv og Balkon føre desuden særlige, af hverandre uafhængige Trapper. Scene, Tilskuerplads og Etageantal ere som i de foregaaende Projekter. For at skaffe fornødent Magasin tilveje, tænkes anvendt en ved Siden af Studentereffeningens i Holbergsgade liggende Ejendom, ca. 1350 □ Alen, som vil kunne komme til at staa i direkte Forbindelse med Teatret.

Udgifter ved Opførelse af et Skuespilhus paa Studentereffeningens Grund:

Opførelse og Udstyrelse af Teaterbygningen	Kr. 700,000
Køb af Grund og Opførelse af en Magasinbygning i Tilslutning til Teaterbygningen.....	- 450,000
Grunden til selve Teaterbygningen maa anslaaes til ..	- 450,000
Ialt...	<u>Kr. 1,600,000</u>

Projekt f.

Teatret liggende for Enden af Nyhavn Se Plan K paa Bethelskibets Plads.

Teatret kommer til at ligge frit til alle Sider, men noget mere fremrykket paa Torvet end det nuværende Bethelskib. Hovedadgangen er fra Torvet, hvor en aaben Arkade fører ind til Forhal og Trapper; Tilkørsler og andre Adgange ere fra begge Sider. Teatret dækker et Areal af 4400 □ Alen og kan saavel for Tilskuere som for Scenen med Tilbehør afgive rummelige og godt beliggende Lokalteter. Der er paa begge Sider af Scenen noget Magasinrum, men en egentlig Magasinbygning maa

tænkes anbragt i Forlængelsen af Teatergrunden eller andet Steds og er ikke medtaget i Udgiftsberegningen. Med Hensyn til Højder og Etageinddeling se Plan D.

Udgifter ved Opførelsen af et Skuespilhus paa Bethelskibets Plads:

Udgravning af Grunden, Pilotering, Betonarbejde, Kloakledninger m. m.	Kr. 60,000
Murer- og Stenhuggerarbejde, Stentræppe, indvendig Pudsening m. m.	- 375,000
Jernbjælker og Søjler, Tagværk, Jerntæppe og Jerndøre	- 92,000
Tagbeklædning, Blikkenslager- og Glarmesterarbejde, Gas-, Vand- og elektriske Ledninger	- 66,000
Snedker- og Malerarbejde, indvendig Dekoration, For- tæppe, Stukarbejde og Til- skuerpladsens Montering ..	- 185,000
Varme- og Ventilationsanlæg	- 75,000
Interims- og Administrations- udgifter under Bygningens Opførelse	- 70,000
Uforudsete Udgifter	20,000
	<hr/>
	Kr. 943,000

Grunden tænkes leveret gratis.

Se Plan L Situationsplan L: »Kongens Nytorv og nærmeste Omgivelser« angiver Beliggenheden af de hidtil omtalte Projekter. Projektet a indtager Grundene B, C; Projekterne b, c ere beliggende paa Grundene A, B, C; Projektet d paa Grundene A, B; Projektet e paa Grundene D, E; Projektet f paa Grunden F.

Projekt g.

Teatret anbragt i den Fløj af Kolonnen Se Plan M naden ved Kristiansborgs Slot, hvori Hofteatret og Kongens Stalde m. m. findes.

Hele Bygningens Ydre saavel som Tagformen bibeholdes uforandret, hvorimod alt det indre fuldstændigt ombygges. Scenen og Tilskuerpladsen kan blive af samme Størrelse som i de tidligere nævnte Projekter, Teatret vil altsaa kunne rumme 1200 Personer. Adgangen kan blive baade fra Ridebanen og fra Tøjhusgade. To store brandfri Træppe ere beregnede for Publikum, medens to mindre, i Nærheden af Scenen særlig ere tænkte til Anvendelse for Konge- og Fremmedloger osv. samt for 1ste Parket. Foyer, Buffet osv. har Plads mellem de to førstnævnte Træppe, medens der bag Scenen, i Bygningens modsatte Ende, er indrettet Paaklædningsværelser, Skuespillerfoyer m. m. Magasinerne maa finde Plads i de tilstødende Kolonnadebygninger.

Udgifterne ved Indrettelsen af et Skuespilhus i det nuværende Hofteaters Bygning:

Nedrivninger og Afstivninger, Udgravning, Fundamenter osv.	Kr. 35,000
Murerarbejde, Stentræppe, indvendigt Pudsearbejde m. m.	- 220,000
Jerndragere og Søjler, Jern- tæppe og Jerndøre, ny Tagkonstruktion	- 60,000
Kobberdækning, Blikkenslager-, Gas- og Vandmester- arbejde, elektriske Lysledninger osv.	- 50,000
Varme- og Ventilationsapparat	- 60,000
Overføres...	Kr. 425,000

Overført...	Kr. 425,000
Snedker- og Malerarbejde, Dekoration, Fortæppe, Stukarbejde samt Tilskuerpladsens Montering.....	150,000
Interims- og Administrationsudgifter under Ombygningen	- 60,000
Uforudsete Udgifter	- 15,000
Ialt...	Kr. 650,000
Ombygning af de tilstødende Kolonnadebygningers Indre og Indretning af Magasiner c.	- 150,000
Ialt...	<u>Kr. 800,000</u>

Grunden med de derpaa staaende Bygninger tænkes leveret gratis.

Almindelige Bemærkninger angaaende Projekterne a til g.

Bekostningerne ved at opføre et nyt Teater paa de angivne Grunde ville altsaa stille sig saaledes:

Projekt e, paa Studenterforeningens Grund.....	Kr. 1,600,000
Projekterne b og c, ved Benyttelse af Schjelderups Gaard og Romersk Badeanstalt med Ombygning af det kongelige Teaters nuværende Magasinbygning.....	- 1,550,000
Projekt a, paa Schjelderups Gaards og Romersk anstalts Grund.....	- 1,301,000
Projekt d, ved Benyttelse af Romersk Badeanstalts Grund og ved Ombygning af det kongelige Teaters nuværende Magasinbygning.....	- 1,075,000

Projekt f, paa Bethelskibets Plads	Kr. 943,000
Projekt g, paa Hofteatrets Plads	- 800,000

Det maa dog bemærkes, at i disse Overslag er ikke medtaget Udgifterne til Scenens Maskineri og Dekorationer, som formentlig maa anslaaes til Kr. 250,000—300,000. En ny Teaterbygningens Opførelse vil vare indtil 2 Aar.

Idet Kommissionen mener, at de tre Kunstarter bør bevares for det kongelige Teater, fastholder den tillige, at der maa være een Teaterbestyrelse for de to Scener. Thi ellers vilde jo ikke de værdifulde nationale Værker, som Kunstarternes Forening i Tidens Løb have frembragt, kunne udføres paa en værdig Maade. Meningen med de to Scener er ikke den, at Traadene, som paa den fælles Scene have forenet Skuespil, Opera og Ballet, skulle overskæres, men at hver enkelt Kunststart skal faa Lejlighed til rigere Udvikling, og at de alle tre af og til kunne virke sammen og fremføre gode Kunstværker. Ligesom Bestyrelsen for de to Scener maa være een, er der mange andre Led af Teaterorganisationen, som med stor økonomisk Fordel kunne have en fælles Ledelse og tildels fælles Lokaler. Man skal særlig fremhæve Bureauet, Billetsalg og Kontrol, Malersale og Snedkerværksted, Maskineri og Belysningsvæsenet, Opvarmning og Ventilation, Garderobesale og Skræddersale m. m. Det er imidlertid indlysende, at dette for den allerstørste Del kun kan ske, for saa vidt de to Teatre komme i umiddelbar Forbindelse med hinanden. Derfor maa Kommissionen pege paa Projekterne a, b, c, d som de, der udelukkende bør komme i Betragtning. Af disse maa Projekt a siges at være det mindst fordelagtige, idet den nuværende, uforandrede Magasinbygning skyder sig ind mellem de

to Teatre og paa mange Maader vil virke hæmmende for den fælles Drift. Projekterne b og c ville være de bedste og mest fyldestgørende; dog er det ved formentlig udtømmende Beregninger vist, at Projekt d kan være antageligt. Et særligt Dekorationsmagasin vilde dog maaske snart vise sig nødvendigt, hvis denne Plan skulde gennemføres.

Af de andre Projekter kan vistnok alene Projekt g, hvor Teatret ligger paa Hofteatrets Plads, synes tiltalende. Det vilde dog kun kunne udføres under Forudsætning af, at Staten skaffede Hs. Majestæt Kongen en ham fyldestgørende Erstatning for Inddragelsen af de kongelige Stalde m. m., som har Plads i de nuværende Bygninger paa Ridebanen. Dette lod sig vel gøre i Sammenhæng med Kristiansborg Slots Genopførelse og andre Bygningsforetagender paa Slotsholmen. Men ved dette Projekts Udførelse blev enhver Forbindelse afbrudt mellem de to Teatre, hvilket — som ovenfor berørt — hverken vilde være heldigt i kunstnerisk eller i økonomisk Henseende.

II. Hvortil ville Indtægter og Udgifter ved den samtidige Drift af to Teatre kunne beregnes?

Da Kommissionen anser det for nødvendigt, at de to Scener komme i nær Forbindelse med hinanden, ere alle Beregninger og Overvejelser over den samtidige Drift af to Teatre udelukkende foretagne under denne Forudsætning. Paa det mindre Teater tænker man sig spillet Skuespil paa hver Ugeaften i de ni Maaneder af Aaret,

ialt 260 Forestillinger*). Det store Teater vil næppe i de første Aar kunne give mere end 5 ugentlige Forestillinger, bestaaende af Opera og Ballet, samt af og til et større Skuespil med Musik og Ballet, ialt ca. 180 Forestillinger.

Forestillingsindtægten paa det store Teater er anslaaet til 2200 Kr. pr. Aften, altsaa aarlig Kr. 396,000; med Andel i Civillistens Tilskud, Lejeindtægter m. m. vil den ialt kunne sættes til Kr. 424,300. Forestillingsindtægten paa det lille Teater er anslaaet til Kr. 1600 pr. Aften, altsaa aarlig Kr. 416,000, med Andel i Civillistens Tilskud, Lejeindtægter m. m. vil den udgøre ca. Kroner 432,100.

De fælles Udgifter for begge Teatre ere beregnede til Kr. 128,180; heri indgaar Lønninger til Teaterbestyrelsen og Bureauets Embedsmænd og Budde, Overregissør, Statistformand, Overkontrollør, Billetkasserer, Maskiningeniør, Teatermalere, Snedkere, Belysnings- og Fyrmester, Luftmester, Garderobeforvalter med Garderobebetjente, Garderobeforvarerske og Syersker, Skræddermester med Svende samt Frisører m. m., endvidere Betaling for Ekstrasyning, Vask og Strygning, Gratifikationer m. m. For det store Teater er Udgiften beregnet til Kr. 552,210, herunder Bygningens Vedligeholdelse, Assurance m. m., alle Lønninger for Sangere og Sangerinder, Kapel, Kor og

*) Der er herved, ligesom i de nedenfor staaende Beregninger, bortset fra Eftermiddagsforestillingerne. At den for disse til Grund liggende Tanke ogsaa bør søges realiseret, naar to Scener faas til Raadighed, er vel givet. Men Gennemførelsen kan under denne Forudsætning tænkes paa forskellige Maader, hvilke der paa dette Stadium af Sagen ikke har været Anledning til at drøfte, og derfor ikke heller, hvilken Indvirkning paa de finansielle Beregninger de maatte antages at medføre.

Ballet m. m., Komponist og Forfatterhonorarer, alle Driftsudgifter, som Dekorationer, Kostymer, Belysning og Opvarmning, endvidere specielle aftenlige Udgifter m. m. Det lille Teaters Udgifter ere beregnede til Kr. 335,785, herunder Bygningens Vedligeholdelse, Assurance m. m., Lønninger til Skuespillere og Skuespillerinder samt til et eget lille Orkester til Brug for Vaudeviller og Sangspil, til Kor og Komparsler, Forfatterhonorarer m. m., til alle Driftsudgifter og aftenlige Udgifter. Udgifterne ere beregnede med de bestaaende Forhold for Øje og for det lille Teaters Vedkommende tildels ved velvillige Oplysninger fra Dagmar-teatret.

Den samlede Udgift for Driften af to Teatre kan anslaaes til.....	Kr. 1,016,175
Den samlede Indtægt kan anslaaes til.....	- 856,400
Underbalance...	Kr. 159,775
heraf vil medgaa til Bygningernes Vedligeholdelse Kr. 15,000, til Kommuneafgifter, Brandassurance og Assurancepræmier Kroner 56,400, ialt.....	- 71,400
Til den egentlige Drift af to Teatre vil der altsaa fordres et Tilskud af....	- 88,375

Med Hensyn til Udgifternes Beregning kunne de nærmere Detailler ses af Bilag III. Hvad Indtægtsberegningen angaar, saa er den særlig vanskelig at foretage. Gennemsnitsindtægten for Helaftens Operaforestillinger paa

det kongelige Teater i de ti Sæsoner 1884—85 til 1893—94 udgør Kr. 2437 pr. Aften (se Bilag II). Den er her anslaaet til Kr. 2200, da der er taget noget Hensyn til den Indtægtsformindskelse, som det forøgede Antal af Operaforestillinger muligvis vil forårsage. Ved Indtægtsberegningen for det mindre Teater er man gaaet ud fra følgende Forudsætninger: udsolgt Hus til uforhøjede Priser giver i den nuværende Bygning paa 1539 Pladser Kr. 3234,75 pr. Aften; i det ny Teater er der beregnet nedenstaaende Antal Pladser til vedføjede Priser.

1. Parket 130 Pl. à Kr. 3,50 =	Kr. 455
2. Parket 130 — - — 2,75 =	— 357,50
Parterre 120 — - — 2 =	— 240
Balkon { 60 — - — 3 =	— 180
{ 160 — - — 2,50 =	— 400
1. Etage 260 — - — 2 =	— 520
2. Etage { 160 — - — 1,50 =	— 240
{ 100 — - — 1 =	— 100
Galleri (4 Rækker bagest i 2. Etage)	
80 Pl. à Kr. 0,75 =	Kr. 60
Ialt 1200 Pladser	Kr. 2552,50

Den aftenlige Gennemsnitsindtægt kan i det nuværende Teater vel omtrent udgøre Kr. 2100. Forholdsvis vil altsaa Indtægten i det ny Teater kunne sættes til Kr. 1600 pr. Aften. I denne Sum har man ikke ment at burde gøre nogen Nedsættelse, da de langt gunstigere Forhold, hvorunder Skuespillet kommer til at virke i det ny Hus, vistnok vil bidrage til et godt Besøg. Det er endog meget rimeligt, at Indtægterne ved begge Teatre i heldige Sæsoner ville hæve sig ikke lidet over de angivne Beløb, og at som en Følge heraf det aarlige Tilskud ikke behøver at være saa stort som angivet. Men naar man overser en længere Aarrække, hvor gode Tider for Teatrene ville

afveksle med daarlige, saa vil det gennemsnitlige Driftstilskud til begge Scener — altsaa ikke medregnet Udgiften til Brandassurance og Assurancepræmie — neppe kunne sættes under 70—90,000 Kr. om Aaret.

Afsluttende Bemærkninger.

Kommissionens Flertal finder, at det i enhver Henseende vilde være det bedste for Kunsten og det fordelagtigste for det kongelige Teaters Virksomhed, om der byggedes et nyt Skuespilhus, som kunde benyttes i Forbindelse med det nuværende. Det mener, at det Tilskud, som i Følge ovenstaaende maatte udfordres til Driften af to Teatre, ikke vilde overskride, hvad Staten maatte kunne ofre til dette Øjemed. Naar Kommissionens Flertal desuagtet ikke vil foreslaa, at der bygges et nyt Skuespilhus i Forbindelse med det nuværende kongelige Teater, saa er det, fordi Flertallet nærer den Anskuelse, at det for Tiden er ganske haabløst at tro, at en saa stor Sum, som dertil maatte udfordres, vilde blive bevilget. Det menes dog, at de Overvejelser og Beregninger, som her ere foretagne, at de Planer, som ere tegnede og vedlagte, ikke have været udførte forgæves, men at de ville være gode Forarbejder for kommende Tider, naar Spørgsmaalet om Erhvervelsen af en mindre Scene foruden den nuværende paany vil blive taget op og — bragt til Udførelse.

Et Mindretal (Scharling), som slutter sig til Flertallets Konklusioner, maa til det anførte føje, at det dog ogsaa nærer en Del Tvivl om, hvorvidt en Deling af det nuværende Teater i to under den samme Styrelse staaende Teatre ikke vilde medføre ret betydelige Vanskeligheder og Ulemper i flere Retninger, og skal i saa Henseende

bl. a. fremhæve den Omstændighed, at den i høj Grad vilde vanskeliggjøre den Benyttelse af Skuespilkrafter i Operaen og omvendt af Operasangeres Medvirken i Skuespillet, som hidtil i ikke ringe Omfang har fundet Sted, og at i det hele den nu stedfindende nøje Forbindelse imellem de tre Kunstarter vilde løsnes.

Hele Kommissionen er imidlertid af den Mening, at der bør gøres alt, hvad der er muligt, for at Skuespillet kan komme bedre til sin Ret paa den nuværende Scene, og har derfor ved Hr. Etatsraad Dahlerups Hjælp ladet udarbejde en Plan til at forbedre de akustiske Forhold paa det kongelige Teaters Tilskuerplads (se nedenfor under B). Denne Plan anbefales til Udførelse af hele Kommissionen, idet nedenævnte Mindretal har sluttet sig hertil under den Forudsætning, at, selv om et nyt Skuespilhus bygges, kan det kun være gavnligt for Operaens og Ballettens sceniske Virkning, at Scenerummet indskrænkes noget, ligesom det, at der paa Gulvet skaffes bedre Pladser tilveje, vil have Betydning for deres økonomiske Fremtid.

Et Mindretal (Borchsenius, Krohn og Poulsen) indstiller, at der foreslaas bevilget den fornødne Sum til Opførelse af et nyt Skuespilhus i Forbindelse med det nuværende kongelige Teater og i Overensstemmelse med et af Projekterne b, c eller d.

B. I. Forslag til Ombygning af det kongelige Teaters Tilskuerplads og Proscenium.

De daarlige akustiske Forhold i det kongelige Teater ere navnlig følelige paa de

dyreste Pladser: i Parketterne. Grunden her til maa formentlig søges i, at Tilskuerpladsens Gulv ligger for dybt i Forhold til Scenegulvet, at Tilskuerpladsens Bredde er for stor i Forhold til dens Længde, at Prosceniet har for stor en Bredde og for megen Dybde. Disse Forhold tænkes forbedrede ved Hævning af Tilskuerpladsens Gulv i Forening med en samtidig Forskydning af Gulvets Pladser henimod Scenen og en Indsnævring af Gulvets Form nærmest Scenen. De mindre gode Sidepladser paa Gulvet ville blive fjernede, medens Pladsantallet i Etagerne betydeligt forøges. Prosceniets Bredde indskrænkes fra 20 til 17 Alen, dets Dybde bliver kun 1° 18". Denne Foranstaltning, som er af utvivlsom Gavn for Skuespillet, vil ikke kunne have nogen uheldig Indflydelse paa Operaens eller Ballettens sceniske Virkning. At den tillige vil indføre en stadig Besparelse i Dekorationernes Størrelse, kan kun være gavnligt for Teatrets Finanser.

Det nuværende Ventilationssystem maa anses for oprindelig at have været gennemgaaende fortræffeligt; men desværre har det af Hensyn til Brandsikkerheden maattet indskrænkes saaledes i sin Virksomhed, at Ventilationen i Teatret for Tiden er langt slettere end i Teatrets første Tid og i det Hele temmelig utilfredsstillende. Endnu uheldigere vilde Tilstanden blive ved den foreslaaede Ombygning, saafremt der ikke samtidig blev indført et helt andet Ventilationssystem, idet der ved Pladslogernes Udvidelse i Bredden vil bortskæres en stor Del af Logebagvæggene med de deri værende lodrette Luftkanaler. Ved Ombygningen vil der imidlertid i Stedet for disse kunne anbringes andre af mindre Dimensioner i Pladslogernes Baggrund, idet Drivkraften for hele Luftbevægelsen ved nærværende Forslag bliver en anden end hidtil,

det er nemlig en mekanisk Kraft i Form af 2 ved Elektricitet drevne Ventilatorer i Kælderen. For Tiden bevirkes Ventilationen alene af Temperaturforskellen mellem den indre og den ydre Luft. Man har i Ventilatorerne et kraftigt Middel til at forcere Hastigheden i Ledningerne, og følgelig kunne disse nøjes med ringere Dimensioner. Dette medfører dog ikke, at Luftbevægelsen bliver mere mærkelig for Tilskuerne, da der er sørget for, at Udstrømningshastigheden i Salen vil være meget ringe.

For Akustiken er det af Betydning, at Luftfornyelsen ordnes og fordeles jævnt over det hele, saa at Hvirvler og stærke Strømme, der saa let fremkomme i et stort Rum, undgaas saa meget som muligt. Lufttilførslen foreslaas for Gulvets Vedkommende genoptaget i det væsentlige som nu, nemlig jævnt fordelt gennem et stort Antal Luftriste, idet der dog maa træffes nogle særlige Foranstaltninger paa Grund af det større, ved Maskinkraften fremkaldte Overtryk, som efter Forandringen vil finde Sted i Luftkælderen. I Etagerne — Galleriet undtaget — skal Luften udstrømme ved Logernes Bagvægge bag en Beklædning af Bølgeblik, der holdes to Tommer fra Væggen. Derved dannes et smalt Rum, hvori Luften strømmer ned fra oven og fordeles fint over hele Væggens Længde for endelig at komme frem bag de bageste Stole. Bølgeblikbeklædningen har tillige det Formaal at hjælpe Akustiken, saaledes at Lyden spredes ensformigt i Rummet ved Tilbagekastning, medens den nu følger langs med de glatte Vægge til de bageste Pladser.

De nuværende lodrette Luftkanaler ere af Træ og danne Bagvæggen for alle Etagernes Sideloger og tildels Pladslogerne. Brandvæsenet har beordret samtlige Kanaler lukkede; thi hvis der nogensinde kom Ild i Luftkælderen, vilde denne Bagvæg over-

ordentlig hurtigt være i Brand over det hele, muligvis ogsaa Rummet under Aftrapningerne af Gulvet i Logerne, igennem hvilket Rum Luftcirkulationen for Etagerne Vedkommende normalt skulde finde Sted, og som er opfyldt af meget Træværk. Det maa anses for særdeles ønskeligt, at de lodrette Tilførselskanaler igen kunne sættes i Virksomhed. Dette søges i nærværende Forslag opnaaet derved, at de lodrette Luftkanaler gøres brandfri. I Logevæggene maa de alle ombygges og de gamle Trækanaler erstattes af Sten-Kanaler — af Monierværk. I de nye Pladsloger bliver dette let, da paa Grund af Ombygningen hele Væggen skal nedrives og flyttes, men i Sidelogerne maa Væggene ogsaa nedrives og opføres paa samme Sted med nye Stenkanaler. Foruden disse lodrette Kanaler findes dels nogle vandrette til Fordeling af Luften, dels andre med det Øjemed at lede Luften fra Kælderen hen til Foden af de lodrette Kanaler. I ingen af disse skal anvendes Træ, men kun Zink eller Pladejern. Ved denne Ordning ophører Rummet under Aftrapningen i Etagerne at blive benyttet til Luftpassage, hvilket er en ret betydelig Fordel med Hensyn til Brandfaren.

Efter Ombygningen vil Luftfornyelsen foregaa paa følgende Maade: Ventilatorerne presse Ventilationsluften ind i Luftkælderen. Den opvarmes ved de derværende Dampvarmeplader og ledes dels direkte op til Parket og Parterre gennem Gulvet, dels op til Etagerne ved lodrette Kanaler, som ved vandrette Kanaler fordele Luften over hele Længden af det smalle Rum bag Bølgeblikbeklædningen. Samtidig hermed bortfjernes den ophedede og fordærvede Luft dels gennem Lysekroneaabningen, dels gennem Udsugningsaabninger til lodrette Udsugningskanaler i Logevæggen, dels til Udsugningsaabninger i Galleriet samt tilfældige Aab-

ninger og Utætheder ved Logedørene og paa Scenen. Det er sandsynligt, at akustiske Hensyn ville kræve, at Lysekroneaabningen maa formindskes under Forestillingen ved en bevægelig Skærm.

Forslaget omfatter følgende Arbejder:

1. Jerntæppet flyttes 1 Alen 3 Tommer længere ind paa Scenen ved langs Prosceniumsmuren at opføre 2 nye Støttemure med det fornødne Fundament, hvilke foroven forbindes med en vandret Moniervæg og fornedet med en ny Adskillelsesmur mellem Scene og Tilskuerplads; den gamle Adskillelsesmur nedrives. Fortæppet anbringes 3 Tommer nærmere Tilskuerpladsen og kommer omtrent umiddelbart opad Jerntæppet. Prosceniet indskrænkes ved 2 ornamenterede Zinkkulisser. Det store unyttige Rum mellem Fortæppe og Rampe gjøres betydelig mindre (10 18" fra Midten). Orkestret flyttes herind og gjøres $\frac{1}{2}$ Alen dybere end det nuværende. Ved denne Forandring vil 1ste Parket, som nu er fjærnet 12 Alen fra Fortæppet, komme dette $3\frac{3}{4}$ Alen nærmere. Pilasterdekorationerne i Prosceniet maa da flyttes og udvides i Bredden, og ved, at noget af de tykke Prosceniumsmure afhugges, ville de smaa Prosceniumsloger i alle Etager blive noget bekvemmere. Arbejderne ved Scenen og Maskineriet kunne indskrænkes til Flytning af Jerntæppet, Fortæpper, Rampebelysningen og nogle elektriske Ledninger samt nogen Forandring ved Forpartiet af Scenegulvet med underliggende Kældergulve og de forreste Herser. Et nyt Fortæppe anbragt paa Ramme maa anskaffes.
2. Gulvet fremskydes i hele sin Udstrækning $3\frac{3}{4}$ Alen og samtidig hæves det foran ved Orkesterbarrieren 16 Tommer og bagved i Parterret 9 Tommer over

Se Plan N a
og O a
Se Plan O b

Se Plan S a
og b.

Se Plan R
Se Plan N
O d-d'

Se Plan O e
og Q e

Se Plan S

dets nuværende Højde, den pudsede Brædevæg med de lukkede Ventilationskanaler erstattes med en dobbelt Moniervæg, som indeslutter alle nødvendige Ventilationskanaler fra Blandingskælderen til alle Etager. Hele Væggen beklædes med Bølgeblik undtagen Dørene, langs den bageste Række i Parterret dog kun til Stoleryggenes Overkant. 1ste Parket vil faa 6 Rækker, hvoraf den første indrettes til ved Hjælp af en Mekanisme at kunne sænkes ned i Kælderen, og Orkesterbarrieren vil da kunne trækkes ind til 2den Række. Derved vindes, at Orkestret i givne Tilfælde (store Operaer o. l.) kan udvides 1 Alen 8 Tommer i Bredden. Under Konge- og Hofdamelogen indrettes to mindre Sideloger, hver med 4 Pladser og tilstødende Bagrum til Brug for Teaterbestyrelsen. Garderoberne og Adgangen til 1ste Parket udvides ved at borttage de nuværende Piller og ved at erstatte dem med Jernsøjler og Jerndragere. 2det Parket faar 5 Rækker og kommer til at ligge $2\frac{1}{2}$ Alen nærmere Fortæppet end nu. Parterret faar 8 Rækker og rykkes $3\frac{3}{4}$ Alen nærmere ved Fortæppet, dets bageste Række bliver da paa den Plads, hvor den nuværende 3die Række findes, og vil være den eneste Række, som kommer til at ligge under Balkonbrystningen. Adgangen til Parterret, som nu er ad to lange Trapper fra den fælles Garderobe, bliver dobbelt ad kortere og bredere Trapper, hver med sin Garderobe. Det Rum, som indvindes ved, at den nuværende Parterregarderobe bortfalder, i Forbindelse med de $3\frac{3}{4}$ Alen, Tilskuerpladsens Gulv bliver mindre dybt, indrettes til et Buffetlokale.

Pladsantallet i 1ste Parket vil herved,

Teaterbestyrelsens Loger ikke medregnede, blive forøget med 11 Pladser, 2det Parket vil miste 103 Pladser og Parterret vil forøges med 70 Pladser, saaledes at Reduktionen af Pladsantallet paa Gulvet kun vil blive 22 Pladser.

3. Balkonens Forandring bestaar i en Udvidelse af Pladslogen og en Indskrænkning af Sidelogerne. Der opføres nye Ventilationskanaler af Monierværk, som forbindes med Fordelingskanaler af Zink langs Loftet, ligesom disse igen sættes i Forbindelse med en Bølgeblikbeklædning, anbragt i 2 Tommers Afstand fra Bagmuren i Højde indtil Stoleryggenes Overkant. Kongelogens Brystning foreslaas flyttet 18 Tommer længere ud, ligesom Baldakinen over samme trækkes noget længere frem. Foruden den nødvendige Supplerings af Stolene i Pladslogen foreslaas de 2 forreste Rækker i Sidelogerne, i alt 54 Pladser, ombyttede med nye tidssvarende Stole.

Pladsantallet vil efter denne Forandring blive forøget med 30 Pladser.

4. 1ste og 2den Etages Forandring bestaar i en lignende Udvidelse af Pladslogerne som i Balkonen, ligesom Ventilationsystemet gennemføres paa samme Maade som i Balkonen med Monierkanaler, Fordelingskanaler af Zink og Bølgeblikbeklædning.

Pladsantallet i 1ste Etage forøges med 71 Pladser og i 2den Etage med 73 Pladser.

5. I Galleriet foretages ingen anden Forandring end, at Luftkanalerne fra de underliggende Etagers Pladsloge føres igennem og udmunde i Loftsbjælkelaget; der indvindes nogen Plads ved Fjernelsen af de gamle Ventilationsrør, hvorved 6te Række i Pladslogen kan udvides med 16 Pladser.

Se Plan N b
og Plan O f

Se Plan O k

Se Plan O l

Se Plan N c
og Plan O m

Se Plan O n

Se Plan P
og Plan Q a
Se Plan Q b
og d

Se Plan Q c

Det samlede Pladsantal, heri ikke medregnet Konge-, Hofdame-, Kavaller- og Skuespillerindeløgere, vil stille sig saaledes:

Før Forandringen:		Efter Forandringen:	
1ste Parket...	163 Pladser heraf 24 Fripladser	174 Pladser	
2det Parket ..	271 — — 8 —	168 —	
Parterre.....	150 — — 6 —	226 —	
Balkon.....	269 — — » —	299 —	
1ste Etage ...	233 — — 10 —	304 —	
2den Etage...	246 — — 26 —	319 —	
Galleriet	294 — — 19 —	310 —	
1,632 Pladser heraf 93 Fripladser.*)		1,800 Pladser.	

Altsaa en Forøgelse i Pladsantallet af 168 Pladser foruden 2 Loger til Brug for Teaterbestyrelsen, indeholdende 8 Pladser.

Udgifterne ved denne Ombygnings Genemførelse ville stille sig saaledes:

1. Nedrivning af Adskillelsesmuren mellem Scenen og Tilskuerpladsen, Opførelse af en ny Mur med Indmuring og Forandring af Jærndøre, nye Støttemure med Fundament til Prosceniet, den øvrige Forandring ved Pilasterdekorationen og Prosceniumslogerne, Anbringelse af ornamenterede Zinkkulisser og nyt nedhængende Zinktæppe i Prosceniet, Forandring og Flytning af Orkestret med Opførelse af en ny Mur med Fundament, Bjælkelag, Gulv, Forskalling, Barriere m. m. vil andrage Kr. 20,410
2. Flytning af Jærntæppet, Forandring af Fortæppet, et nyt Fortæppe paa Ramme og med Spil, Forandring af den forreste Del af Scene-

At overføre... — 20,410

*) Ved Beregningen af Salgspladserne er der her og i det følgende kun fradraget de faste Fripladser, ikke saadanne, som bero paa skiftende Forhold og som derfor ikke altid ville forøge Fripladsernes Antal.

- Overført... Kr. 20,410
- gulvet med underliggende Kældere og Gallerier, Flytning af Rampelysningen og Forandring af Herser m. m. vil andrage..... — 11,800
3. Fremskydning og Hævning af Tilskuerpladsens Gulv, nye Begrænsningsvægge af Monierværk med Ventilationskanaler, Forandring af Murværket og Indlægning af Dragere i Kælderen under Gulvet, Forandring af Tilgangene i 1ste Parket og Parterre med de nødvendige Søjler og Dragere, Indretning af Garderøber, 2 nye Bestyrelsesloger og det nye Buffetlokale, Mekanisme ved Sænkningen af 1ste Række i 1ste Parket, Beklædning af Væggene med Bølgeblik vil andrage — 29,415
 4. For yderligere at kunne udvide Pladsantallet i 1ste Parket udover de 6 Rækker ved saadanne Forestillinger, hvor Orkestret ikke eller

At overføre... — 61,625

	Overført... Kr. 61,625
kun i en mindre Udstrækning benyttet, kan der her anbringes 2 Rækker Stole med ialt 45 Pladser, som ved Hjælp af en Mekanisme i meget kort Tid kunne hæves og sænkes op fra og ned i Kælderen. Bekostningen herved vil blive med 45 nye Stole	— 2,210
5. Forandring af Balkon, 1ste og 2den Etage og Galleri ved Opførelse af Monierkanaler for Ventilationen igennem alle Loger, Forbindelseskanaler og Bølgeblikbeklædning paa Væggene, Galleri undtagen, vil andrage	— 42,475
6. Supplering af de manglende Stole, ialt 396 Stkr., samt 54 Stkr. nye Stole i Balkonens Sidelogers 1ste og 2den Række og 8 Stkr. nye Stole i Bestyrelseslogerne samt Borttagning og Opstilling af de gamle Stole vil andrage	— 9,200
7. Ved Siden af de nye 458 Stole ville de gamle ikke tage sig heldige ud, og da de forøvrigt nu efter 20 Aars Brug trænge til en gennemgaaende Reparation, saa foreslaas en Istandsættelse og Polering af samtlige tilbageværende 1,350 gamle Stole og en delvis Fornyelse af Klædet, Voxduget og Rørflætningen paa samtlige Sæder. Bekostningen vil andrage	— 4,300

At overføre... Kr. 119,810

	Overført... Kr. 119,810
8. En gavnlig Foranstaltning vilde det være at fernisere alle Gulve paa Tilskuerpladsen, saavel paa Gulvet som i alle Etager, de omliggende Passager og Garderobes, altindenfor den tykke runde Mur; dette vil andrage	— 550
9. Ventilatorerne i Kælderen med Motorer og Ledninger for Elektricitet til samme med Fordelingsbræt, Blysikringer og Afbryder samt nogle Glødelamper og Bygearbejde, foranlediget derved	— 12,000
10. Parketgulvets Forsyning med de fornødne Klapper, Dæmpere etc. for Indblæsningsventilation med forskellige Smaaarbejder i Kælderen	— 3,000
11. Flytning af den elektriske Rampe, Omlægning og Forandring i elektriske Ledninger m. m., foraarsaget af Ombygningen	— 3,000
12. Arbejdsbelysning og Rengøring	— 3,700
13. Honorar til Arkitekt og Konduktør, henholdsvis 3,000 Kr. og 500 Kr.	— 3,500
14. Ingeniørhonorar, derunder ogsaa Prøver i akustisk Retning, eventuelt Konduktør, Tegninger af Anlægget	— 3,200
	<hr/> Kr. 148,760*)

*) En Sammenligning mellem foranstaaende og det under 15. Jan. 1895 af Kommissionen for Ministeriet fremsatte Forslag til Ombygning af Tilskuer-

B. II. Billetpriiser efter det kongelige Teaters projekterede Ombygning.

Alle Gulvpladserne forbedres væsentlig ved Ombygningen. Baade i 1ste og 2det Parket bortfalde de daarlige Sidepladser, samtidigt komme begge Parketterne nærmere ved Scenen og højnes, saa at Synsvinklen, navnlig for 1ste Parkets Vedkommende bliver langt bedre. Af Parterrets 8 Rækker

plads og Procenium (se nedenfor under Betænkningens Afsnit V) udviser den Forskel, at medens Omkostningerne ved det tidligere Forslag ansloges til 100,000 Kr. foruden 50,600 Kr. til forskellige i og for sig særdeles ønskelige Foranstaltninger, hvis Gennemførelse dog kunde ske uafhængig af Hovedforslaget og derfor kun henstilledes af Kommissionen til samtidig Udførelse, vil Udgiften nu ialt andrage 148,760 Kr. Medens de til Arbejderne under Nr. 1, 2, 3, 6, 12 og 13 opførte Beløb svare til de paa det tidligere Forslag opførte Summer, har man under Nr. 4, 7 og 8 optaget Arbejder, der tidligere kun vare opførte som ønskelige, men ikke absolut ved Ombygningen nødvendige Foranstaltninger. Grunden til, at de nu uden Forbehold ere medtagne, er den, at deres senere Gennemførelse vilde medføre uforholdsmæssig store Udgifter. Paa den anden Side har man ladet enkelte af de i det tidligere Forslag nævnte ønskelige Arbejder bortfalde, fordi Kommissionen maa anse dem for unødvendige. Det under Nr. 5 anførte Arbejde, der navnlig angaar Ventilationsarbejder, vil efter det nu foreliggende Forslag medføre en Udgift af 42,475 Kr., medens der paa det tidligere Forslag hertil kun var opført 29,415 Kr. Den meget forøgede Udgift har sin Grund i, at man finder det rettest straks at gennemføre Ingeniør Ramsings Forslag til Erstatning af Ventilationen, der i det tidligere Forslag kun var henstillet som særdeles tilraadeligt. Hertil høre ogsaa de under Nr. 9, 10 og 14 opførte nye Udgiftsposter. Endelig medfører den Omstændighed, at der nu er indlagt elektrisk Belysning i Teatret, Bekostning ved Omlægningen m. m. af de elektriske Ledninger, i Anledning af Ombygningen. Udgiften hertil er opført under Nr. 11 med 3000 Kr. — Iøvrigt henvises til nedenstaaende to fra Tømmermestrene C. Cortsen og V. Køhler og Etatsraad Dahlerup som Bilag III og IV aftrykte Skrivelser af 23. Septbr. 1896 og 27. Jan. 1897.

komme de 5 forreste til at ligge paa det nuværende 2det Parkets Plads, saa det for disses Vedkommende kun er Navnet »Parterre«, som bliver tilbage. Det vil derfor være naturligt og maa findes rimeligt, at Priserne paa alle disse gode Pladser forhøjes noget; man har tænkt sig 1ste Parket fra $3\frac{1}{2}$ til 4 Kr., 2det Parket fra $2\frac{3}{4}$ til 3 Kr., Parterret fra 2 til $2\frac{1}{2}$ Kr. I Balkonens Pladsloge koste de to forreste Rækker 3 Kr. Det er ikke ret forstaaeligt, hvorfor lige saa gode Pladser i Side-loggerne, som tilmed ere nærmere ved Scenen, skulle være billigere. Det foreslaas derfor, at forreste Række overalt i Balkonen kommer til at koste 3 Kr. 50 Øre, 2den Række 3 Kr. og de øvrige Balkonpladser som nu 2 Kr. 50 Øre. Et Mindretal (Bern og Tvermøes) ønsker dog ikke Parterrets Pris sat højere end til 2 Kr. 25 Øre. Kommissionen har ikke fundet andre Forhøjelser af Billetpriiserne tilraadelige end de ovenfor foreslaaede, som efter Flertallets Mening ville skaffe Teatret en sikker Merindtægt. Den har ikke havt Betæneligheder herved, dels da Teatrets billige Pladser i 1. Etage, 2. Etage og Galleri forøges med et Antal af 160, dels da der ved Eftermiddagsforestillingerne gives Anledning til at komme i Teatret for nedsatte Priser.

Et Mindretal (Scharling) finder den foreslaaede Forhøjelse af de i 1875 fastsatte Priser paa en Tid, da ellers alt er dalet i Pris i Forhold til da, meget betænkelig, og anser det heller ikke for saa utvivlsomt, at den vil bringe den paaregnede Merindtægt, der kun er sikker ved udsolgt Hus, hvorimod den vil kunne føre til et mindre talrigt Besøg ved det store Flertal af Forestillinger. Dette Mindretal kan derfor kun anbefale en Forhøjelse af Prisen for samtlige Pladser i Balkonens første Rækker til Lighed med Pladslogernes Pris.

Det nuværende Teater har 1539 Pladser (+ 93 Fripladser), som ved udsolgt Hus til almindelige Priser giver en Indtægt af Kr. 3234,75. Det ombyggede Teater faar

1707 Pladser (+ 93 Fripladser), som ved udsolgt Hus til almindelige Priser vil give en Indtægt af Kr. 3745, altsaa en Forøgelse af 168 Pladser til en Indtægt af Kr. 510,25.

Sammenlignende Oversigtstabel

over

Pladsantal og Billetpriser i det kongelige Teater før og efter Ombygningen.

	Nuværende Teater.			Ombyggede Teater.			Nuværende Teater.		Ombyggede Teater.	
	Antal af Pladser.	Billetpriser.	Desuden Fripladser.	Antal af Pladser.	Billetpriser.	Desuden Fripladser.	Udsolgt til almindelig Pris.	Udsolgt til almindelig Pris.		
		Kr. Ø.			Kr. Ø.		Kr. Ø.	Kr. Ø.		
1ste Parket	139	3 50	24	150	4 00	24	486 50	600 00		
2det Parket	263	2 75	8	162	3 00	6	723 25	486 00		
Parterre	150	2 00	6	218	2 50	8	300 00	545 00		
Balkon	30	3 00		41	3 50		90 00	266 50		
	239	2 50		41	3 00		597 50	542 50		
				217	2 50					
1ste Etage	223	2 00	10	294	2 00	10	446 00	588 00		
2den Etage	220	1 50	26	293	1 50	26	330 00	439 50		
Galleriet	221	1 00	11	237	1 00	11	221 00	237 00		
	54	0 75	8	54	0 75	8	40 50	40 50		
	1539		93	1707		93	3234 75	3745 00		

Det nuværende kongelige Teaters Udgifter i et Finansaar*).			Udgiftsberegning		
			Fælles for begge Teatre.		
	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
Bestyrelse, Bureau etc.					
Teaterbestyrelsen	8,000		Teaterbestyrelsen med Censor	14,000	
Censor	1,600				
Teaterlæge	1,000		Teaterlæge	1,000	
Bureauchef	9,300		Bureauet	12,000	
Bogholder					
Kasserer					
1 Assistent					
1 Assistent					
Chefstjener	1,100		Chefstjener	1,100	
Abonnementsbud	600		Abonnementsbud	800	
Kontorbud	1,080		Kontorbud	1,080	
Bøger, Kopialier etc.					
Bøger, Aviser og Tidsskrifter.	250		Bøger, Aviser og Tidsskrifter.	400	
Kopialier og Skrivematerialier	1,000		Kopialier og Skrivematerialer	1,500	
Rolleafskrivning	700				
Billetters Anskaffelse	2,600				
Bogtrykkerarbejde	1,100		Bogtrykkerarbejde	1,400	
Bogbinderarbejde	400				
Bygningen vedrørende.					
Kommuneafg. og Brandass. . .	32,510	90			
Assurancepræmie	2,200				
Teaterbyg.s Vedligeholdelse ..	10,000				
Portner	600				
Grundvandspumper	972	40			
Aabning og Lukning af Jærn- jalousier	85	80			
At overføre	75,099	10		33,280	

*) Lønninger efter Lønningsreglementet af $\frac{30}{9}$ 1896.

Udgifter af ubestemt Omfang, Kapellets Udgifter uden for Lønninger, literære og artistiske Arbejder og Ekstra-Maskinfolk og Ekstra-Lampister — efter Gennemsnit af de tre Finansaar $18^{93}/_{94}$ — $18^{95}/_{96}$; Beløbene ere afrundede. De øvrige Udgifter og Indtægtsposter — som paa Finanslovsforslaget for $18^{97}/_{98}$.

for Driften af to Teatre.

Store Teater.			Mindre Teater.		
	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
Billetters Anskaffelse	1,850		Rolleafskrivning	900	
Bogbinderarbejde	300		Billetters Anskaffelse	2,000	
Kommuneafg. og Brandass. . .	33,000		Bogbinderarbejde	300	
Assurancepræmie	2,200		Kommuneafg. og Brandass. . .	20,000	
Teaterbyg.s Vedligeholdelse ..	10,000		Assurancepræmie	1,200	
Portner	600		Teaterbyg.s Vedligeholdelse ..	5,000	
Grundvandspumper	1,000		Portner	600	
Aabning og Lukning af Jærn- jalousier	60		Aabning og Lukning af Jærn- jalousier	85	
	49,010			30,085	

Det nuværende kongelige Teaters Udgifter i et Finansaar.			Udgiftsberegning		
			Fælles for begge Teatre.		
	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
Overført...	75,099	10		33,280	
Literære og artistiske Arbejder.					
Forfatter-Honorarer	11,000				
Komponist-Honorarer	5,600				
Ballet Kompositioner.....	350				
Oversættelser og Omarbejdelser	4,000				
Andre Udgifter	3,200				
Opera.					
Sceneinstruktør for Opera ...	2,400				
Korsyngemester	2,200				
Operarepetitør.....	1,400				
Sufflør	1,400				
Ass. ved Signalerne.....	800				
Korregissør	600				
Korbud	800				
Kapelbud.....	950				
Koret	24,450				
Kapellet	106,800				
Kapellets Udgifter udenfor Løn- ninger	9,500				
Sangere	29,100				
Sangerinder	14,700				
Tilf. midl. Engagementer ...	6,000				
Klaverstemmer	400				
Akkompagnatør	200				
Transport af Instrumenter ...	100				
Koraspiranters Tjeneste	2,650				
Musikalier	400				
Ekstra Musik (paa Scenen) ..	100				
Leje og Anskaffelse af Instru- menter	700				
Musikudskrivning.....	1,700				
At overføre...	306,599	10		33,280	

for Driften af to Teatre.

Store Teater.		Mindre Teater.	
	Kr. Ø.		Kr. Ø.
	49,010		30,085
Komponist-Honorarer og andre Udgifter	10,000	Forfatter-Honorarer	18,000
Ballet Kompositioner	1,000	Oversættelser og Omarbejdelser	3,500
Oversættelser og Omarbejdelser	3,000		
Til Sceneinstruktion	3,000	Em Orkesteranfører (som tillige leder og indstuderer Kor og Sangpartier med Skuespil- personalet)	2,500
Korsyngemester	2,200	Orkester	18,000
Operarepetitør	1,600		
Suflør	1,600		
Reservesuflør	800		
Korregisør	600		
Korbud	800		
Kapelbud	950		
Koret	30,000		
Kapellet	106,800		
Kapellets Udgifter udenfor Løn- ninger	15,000		
} Sangere og Sangerinder . . .	65,000		
Klaverstemmer	400		
Akkompagnatør	400		
Transport af Instrumenter . . .	100		
Koraspiranters Tjeneste	4,000		
Musikalier	800		
Ekstra Musik (paa Scenen) . .	200		
Leje og Anskaffelse af Instru- menter	700	Leje og Anskaffelse af Instru- menter	200
Musikudskrivning	3,000	Musikudskrivning	400
	300,960		72,685

Det nuværende kongelige Teaters Udgifter i et Finansaar.			Udgiftsberegning Fælles for begge Theatre.		
	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
Overført...	306,599	10		32,280	
Ballet.					
Balletmester.....	1,000				
Dansere.....	18,350				
Danserinder.....	14,250				
Balletbud.....	900				
Forstander for Balletelevskolen	1,000				
1 Lærer.....	240				
1 Lærerinde.....	700				
1 — i Haandarbejde..	96				
Lærere i Dans.....	1,400				
Tilsyn med Børnene.....	208				
Repetitørtjeneste.....	800				
Danseskolen (Skotøj etc.)....	800				
Balletelevernes Tjeneste i Skue- spil og Børnenes Ballettje- neste.....	1,800				
Skuespil.					
Sceneinstruktør.....	2,400				
Regissør.....	3,600		Regissør.....	3,600	
Medhjælp for Regissøren....	800				
Suflør.....	1,800				
Teaterbud.....	1,200				
Skuespillere.....	46,950				
Skuespillerinder.....	34,200				
Anførsel af Musiken foran Skuespil.....	400				
Statistformand.....	800		Statistformand.....	800	
Statister.....	5,800				
Kontrollører.....	11,285				
Brand- og Nattevagter.....	4,400				
Serveringen paa Scenen.....	800				
Vognbefordring.....	3,900				
At overføre...	446,478	10		37,680	

for Driften af to Teatre.

Store Teater.		Mindre Teater.	
	Kr. Ø.		Kr. Ø.
	300,960		72,685
Balletmester.....	2,000		
Dansere	20,350		
Danserinder.....	16,200		
Balletbud	900		
} Balletskolen	6,000		
Børnenes Tjeneste	1,000	Til Sceneinstruktion	5,000
Medhjælp for Regissøren	600	Medhjælp for Regissøren	1,000
Teaterbud	1,000	Suflør	1,600
		Reserve-Suflør	800
		Teaterbud	1,200
		} Skuespillere og Skuespillerinder	100,000
Statister	4,000	Komparsen, Statister og Kor.	10,500
Kontrollører	8,000	Kontrollører.....	4,000
Brand- og Nattevagter	3,000	Brand- og Nattevagter.....	2,500
Serveringen paa Scenen.....	100	Serveringen paa Scenen.....	800
	364,110		200,085

Det nuværende kongelige Teaters Udgifter i et Finansaar.			Udgiftsberegning		
			Fælles for begge Teatre.		
	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
Overført...	466,478	10		37,680	
Overkontrollør	1,200		Overkontrollør	1,600	
Medhjælp	400		Billetkasserer	2,800	
Billetkasserer	2,400		Medhjælp	2,200	
Medhjælp	1,600				
Maskineri og Dekorationer.					
Maskiningeniør	3,000		Maskiningeniør	3,500	
Undermaskinmester	1,800		Teatermaler	2,400	
Teatermaler	2,200		Medhjælp	1,200	
Faste Maskinfolk	19,565				
Aftenfolk	2,117	50	Tre Snedkere	3,700	
Ekstrafolk	5,450				
To Snedkere	2,580				
Dekorationers Anskaffelse	31,900				
Scenen vedrørende	6,000				
Brændsel, Belysning og Rengøring.					
Belysnings- og Fyrmester	2,600		Belysnings- og Fyrmester	3,000	
1 Assistent	1,200				
Faste Lampister	2,918				
Ekstralampister	1,800		Luftmester	1,200	
Luftmester	900				
Faste Fyrbødere	2,139				
Reservefyrbødere	303	75			
Tilsyn med Rengøringen	600				
8 Rengøringskoner	3,328				
Brænde	50				
Kul	7,200				
Gas og Elektricitet	39,100				
Lys	300				
Olie	1,150				
Kunstig Belys. & Fyrværkeri	2,500				
Belysningsrekvisiter	2,400				
Andre Udgifter	1,700				
At overføre...	616,879	35		59,280	

for Driften af to Teatre.

Store Teater.		Mindre Teater.	
	Kr. Ø.		Kr. Ø.
	364,110		200,085
Medhjælp for Overkontrolløren	400	Medhjælp for Overkontrolløren	400
Undermaskinmester	1,800	Undermaskinmester	1,800
Faste Maskinfolk	15,000	Faste Maskinfolk	5,000
} Ekstrafolk	7,000	} Ekstrafolk	3,000
Dekorationers Anskaffelse etc.	25,000	Dekorationers Anskaffelse etc.	19,000
1 Assistent	1,600	1 Assistent	1,600
} Lampister	4,000	} Lampister	1,500
} Fyrbødere	2,000	} Fyrbødere	1,600
Rengøringskoner og Tilsynsh.	3,000	Rengøringskoner og Tilsynsh.	2,400
Kul	7,000	Kul	5,000
Gas og Elektricitet	30,000	Gas og Elektricitet	25,000
Lys	300	Lys	300
Olie	700	Olie	500
Kunstig Belys. og Fyrværkeri	2,500	Kunstig Belys. og Fyrværkeri	1,000
Belysningsrekvisiter	2,000	Belysningsrekvisiter	1,500
Andre Udgifter	1,000	Andre Udgifter	1,000
	467,410		270,685

Det nuværende kongelige Teaters Udgifter i et Finansaar.			Udgiftsberegning Fælles for begge Teatre.		
	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
Overført...	616,879	35		59,280	
Garderoben.					
Inspektøren for Anskaffelser..	1,200		Inspektøren for Anskaffelser..	1,600	
Garderobeforvalter	2,300		Garderobeforv. og Assistent..	4,000	
Garderobeforvarerske	2,200		Garderobeforvarerske	2,500	
Garderobebetjente	6,518	20	Garderobebetjente	9,000	
Skræddermester	2,200		} Skræddermst. og Svende ..	4,600	
Skræddersvend	1,200				
Syersker	3,796		Syersker	5,000	
Mandsfrisør	1,200		Mandsfrisør	1,200	
Damefrisør	1,100		Damefrisør	1,100	
Tilsyn med kunstige Blomster	400		Assistance for Mandsfrisøren .	800	
Tilsyn med Serveringsrekvisiter	200		Assistance for Damefrisørersken	600	
Frisøren for Krephaar m. v..	1,400		For Krephaar og Dameparykker	1,500	
Varer	16,300				
Opvartning	9,300				
Rekvisiter	3,200				
Egne moderne Klæder og Struds-					
fjer	4,300				
Eget Fodtøj og Tricots	7,900				
Ekstrasyning og andre Udgifter	3,750		Ekstrasyning	4,500	
Vask og Strygning	2,200		Vask og Strygning	3,500	
Inventaret	3,000				
Forskellige og tilfældige					
Udgifter	11,900				
Godtgørelse for ikke feu-					
berettiget Tjeneste p. p.	14,000				
Gratifikationer	6,000		Gratifikationer	10,000	
Midlertidige Godtgørelser	476	20			
Elevinstruktion	2,500				
Sædtillæg	1,912				
Understøttelser til afg. af			Understøttelser til afg. af T.		
T. u. Personale	2,000		u. Personale	2,000	
Tilskud til Alderdomsfor-			Tilskud til Alderdomsførs.		
sørgelse	22,760	83	I Forhold til Lønninger	17,000	
Feu	49,000				
At overføre...	801,092	58		128,180	

for Driften af to Teatre.

Store Teater.		Mindre Teater.		
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
	467,410		270,685	
Varer	12,000		Varer	8,000
Opvartning	7,000		Opvartning	5,000
Rekvisiter	2,200		Rekvisiter	1,400
Egne Strudsfjer	400		Egne moderne Klæder og Strudsfjer	5,000
Eget Fodtøj og Tricots.....	9,000			
Inventaret	3,000		Inventaret	2,000
Forskellige og tilfældige Udgifter	7,000		Forskellige og tilfældige Udgifter	7,000
Godtgørelse for ikke feuberetiget Tjeneste p. p.....	12,000		Godtgørelse for ikke feuberetiget Tjeneste p. p.....	3,000
Elevinstruktion	2,500		Elevinstruktion	2,500
Tilskud til Alderdomsfors. I Forhold til Forestillingsindt.	9,900		Tilskud til Alderdomsfors. I Forhold til Forestillingsindt.	10,400
Feu.....	19,800		Feu.....	20,800
	552,210		335,785	

Det kongelige Teaters Indtægt i et Finantsaar.			Indtægtsberegning for Driften af to Teatre.					
			Store Teater.			Mindre Teater.		
	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
Forestillings- Indtægter	600,000		Forestillings- Indtægter (2200 × 180)	396,000		Forestillings- Indtægter (1600 × 260)	416,000	
Civillistens Til- skud	15,000		Civillistens Til- skud	7,500		Civillistens Til- skud	7,500	
Leje-Indtægter ..	28,312		Leje-Indtægter ..	19,800		Leje-Indtægter ..	8,000	
Forskellige og tilfældige Ind- tægter	2,000		Forskellige og tilfældige Ind- tægter	1,000		Forskellige og tilfældige Ind- tægter	600	
	645,312			424,300			432,100	

Det kongelige Teater i et Finantsaar.			Store og mindre Teater.		
	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
Indtægt	645,312		Indtægt	856,400	
Udgift	801,092	58	Udgift*)	1016,175	
Underbalance	155,780	58	Underbalance	159,775	

*) Udgiftsposterne: Vognbefordring, midlertidige Godtgørelser og Sædtillæg har man ikke medtaget, da disse ved Afgang og Dødsfald efterhaanden ville forsvinde.

Man har endvidere beregnet Feubeløbene efter 5 pCt. af Forestillingsindtægterne uden at tage Hensyn til de midlertidige Feuforhøjelser, og som en Følge deraf opført Tilskud til Alderdomsforsørgelse med de fulde 2½ pCt. af Forestillingsindtægterne.

Sammenlignende Oversigt

over

den aftenlige Gennemsnitsindtægt af alle de Helaftensoperaer, som ere opførte
i de 10 Sæsoner 1884—5 — 1893—4 paa det kongelige Teater.

	Antal af Opførelser.	Samlet Indtægt.	Gennem- snits- indtægt pr. Aften.
Mefistofeles	45	126,720	2816
Carmen	43	121,432	2824
Faust	36	97,272	2702
Aïda	30	77,130	2571
Don Juan	21	64,134	3054
Figaros Bryllup	28	63,056	2252
Mignon	24	60,864	2536
La Traviata	23	58,259	2533
Drot og Marsk	25	56,425	2257
Valkyrien	20	54,760	2738
Tannhäuser	24	53,616	2234
Konge for en Dag	16	52,496	3281
Heksen	18	50,688	2816
Troubaduren	19	49,685	2615
Barberen	19	49,495	2605
Romeo og Julie	20	48,240	2412
Den flyvende Hollænder	18	45,828	2546
Lohengrin	18	42,786	2377
Regimentets Datter	19	41,211	2169
Hoffmans Eventyr	15	34,350	2290
Fra Diavolo	18	30,672	1704
Den sorte Domino	15	27,630	1842
Kongen har sagt det	11	27,621	2511
Vilhelm Tell	12	26,676	2223
Hans Heiling	12	25,968	2164
Det gør de alle	12	23,424	1952
Aladdin	8	21,296	2662

	Antal af Opførelser.	Samlet Indtægt.	Gennem- snits- indtægt pr. Aften.
Jægerbruden	9	19,908	2212
Den hvide Dame	10	19,740	1974
Oberon	8	18,800	2350
Kleopatra	7	17,409	2487
Oluf	7	14,714	2102
Fru Jeanna	7	13,839	1977
Josef og hans Brødre	7	13,573	1939
Frode	7	13,139	1877
Den Stumme i Portici	5	13,115	2623
Lynet	8	13,040	1630
Postillonnen i Longjumeau	7	12,901	1843
Dinorah	6	12,588	2098
Ifigenia i Aulis	7	12,138	1734
Fidelio	5	10,860	2172
Robert af Normandiet	5	10,065	2013
De to Dage	4	8,452	2113
Zampa	4	8,092	2023
Loreley	3	6,144	2048
Trold kan tæmmes	2	4,322	2161

Ialt ere 46 Operaer opførte 687 Gange med en Totalindtægt af Kr. 1,674,573 og en Gennemsnitsindtægt af Kr. 2,437 pr. Aften.

Bilag III.

Kjøbenhavn, den 23de Septbr. 1896.

Efter Anmodning have undertegnede undersøgt, hvilke Forandringer der ere nødvendige at foretage ved det elektriske Anlæg i det kongelige Teater for at kunne gennemføre det af Etatsraad Dahlerup i 1895 udarbejdede Projekt til en Ombygning, og skulle vi herved meddele, at disse bestaa i:

- 1) at alle paa den gamle Adskillelsesmur mellem Scene og Tilskuerplads anbragte Ledninger, som Følge af Murens Nedrivning, blive at forlænge og anbringe paa den ny Adskillelsesmur, og
- 2) at den paa Scenegulvet anbragte Regulator, af Hensyn til de nye Støttemure og Jærntæppets Indrykning, maa flyttes ud fra Væggen og en ny Forbindelse mellem Regulatorerne og de ovenover værende Regulatormodstande etableres.

Udgiften hertil vil andrage 3000 Kroner.

Ærbødigst

Carl Cortsen.

Vilh. Køhler.

Til
Teaterkommissionen.

Bilag IV.

I Følge Opfordring undlader jeg ikke at erklære, at de Udgiftsberegninger, jeg har benyttet ved mit Forslag af 3die Januar 1895 til Ombygningen af det kongelige Teater, endnu staar ved Magt, og at jeg fra ansete Haandværkere har sikret mig Tilbud, hvorefter de af den ærede Kommission foreslaæde Arbejder kan udføres for de anførte Beløb, tilsammen 148,760 Kr., og i Tidsrummet fra 1ste Juni til 15de August, naar alt fornødent er forberedt inden 1ste April og de Arbejder, der ikke væsentlig hindrer Teatrets Virksomhed, kunne paabegyndes 1ste April.

Kjøbenhavn, den 27de Januar 1897.

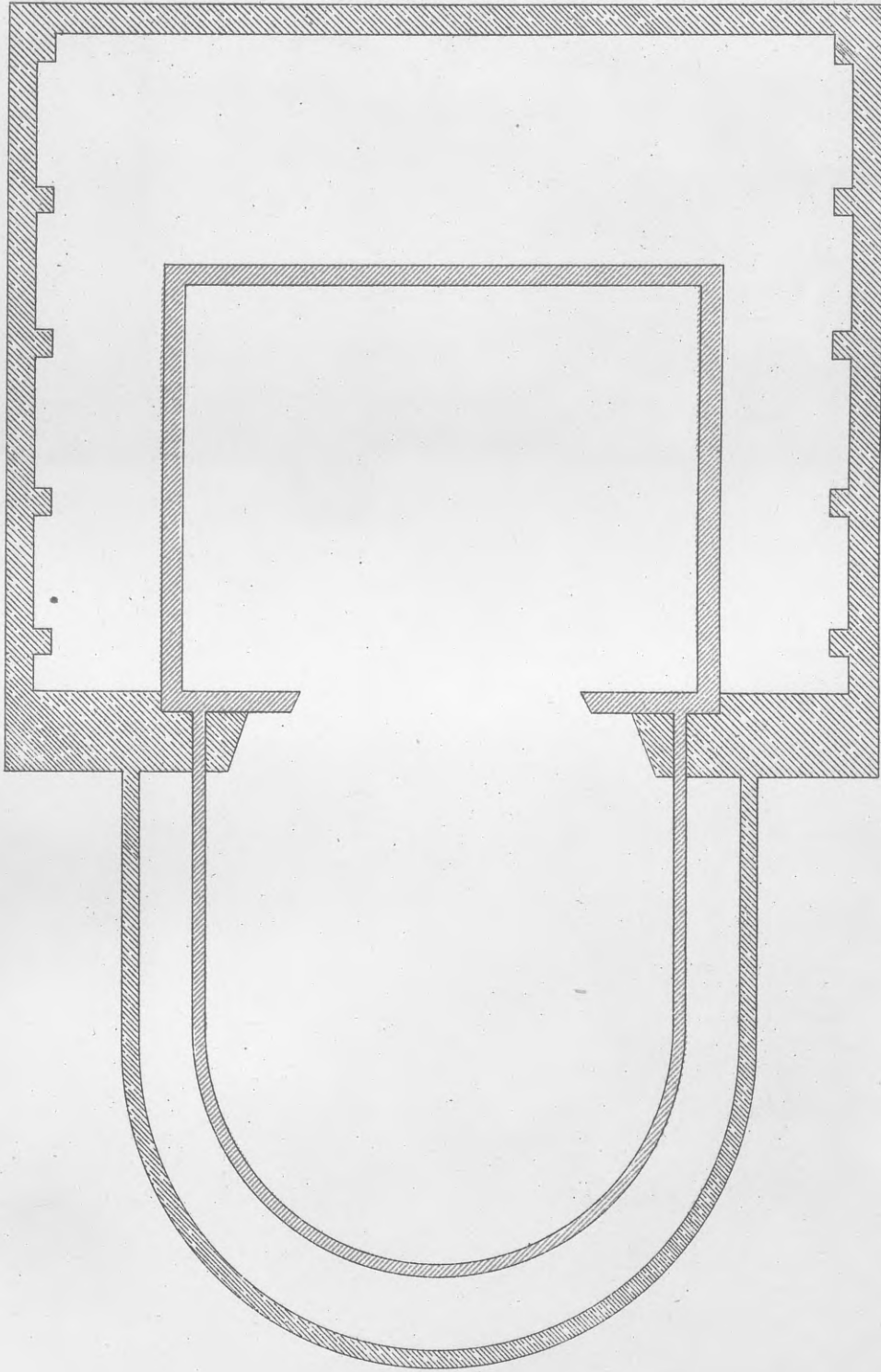
Ærbødigst

V. Dahlerup.

Til
Teaterkommissionen.

A.

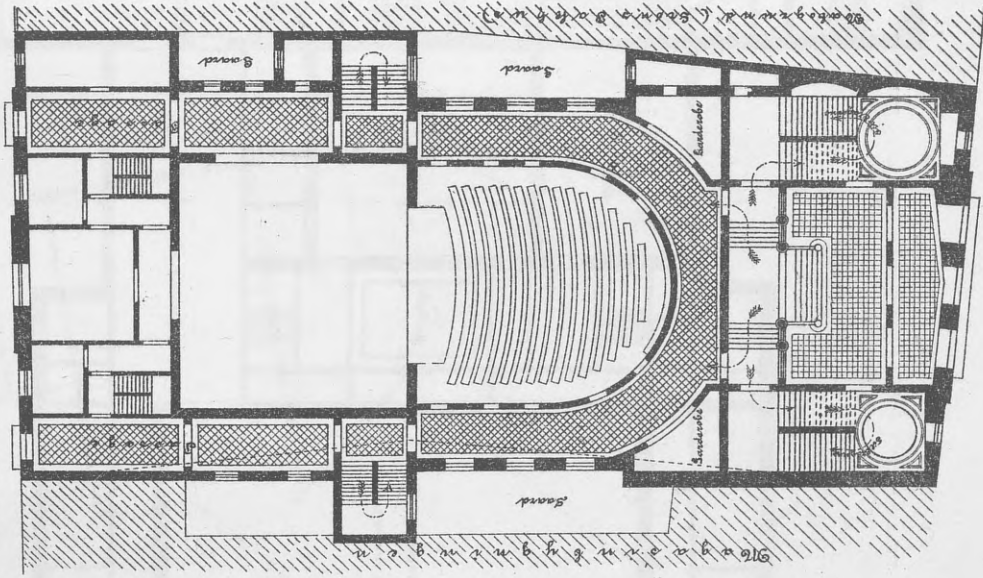
Forskel mellem det nuværende og det projekterede Theater.
Den afmærkede Stude angiver Byggetidningen for det nuværende Theaters Scenery og Kasseopførelse.
Den øvrige " " " " projekterede " " "

PROJEKT a.

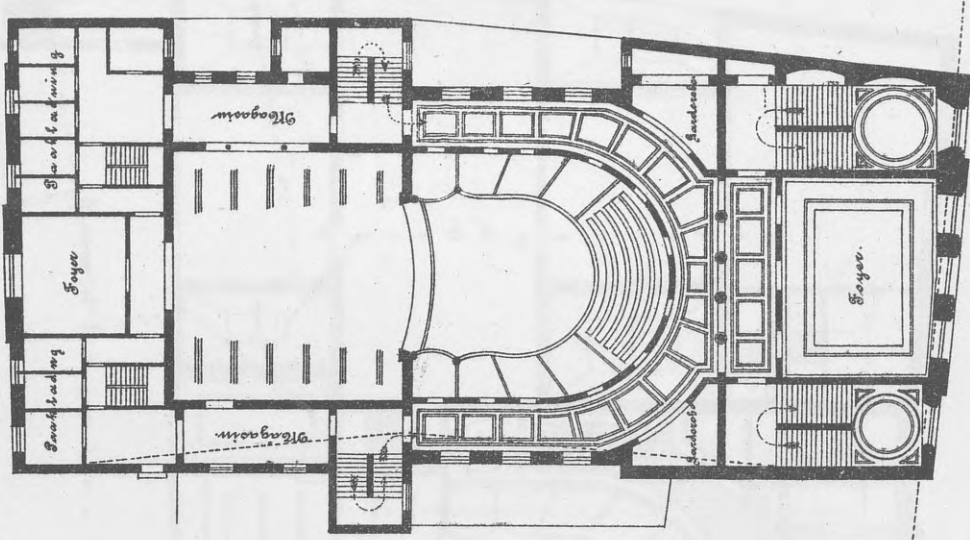
Schilderups Gaard og
Romersk Badeanstalt.

PLAN AF GULVET.

B.

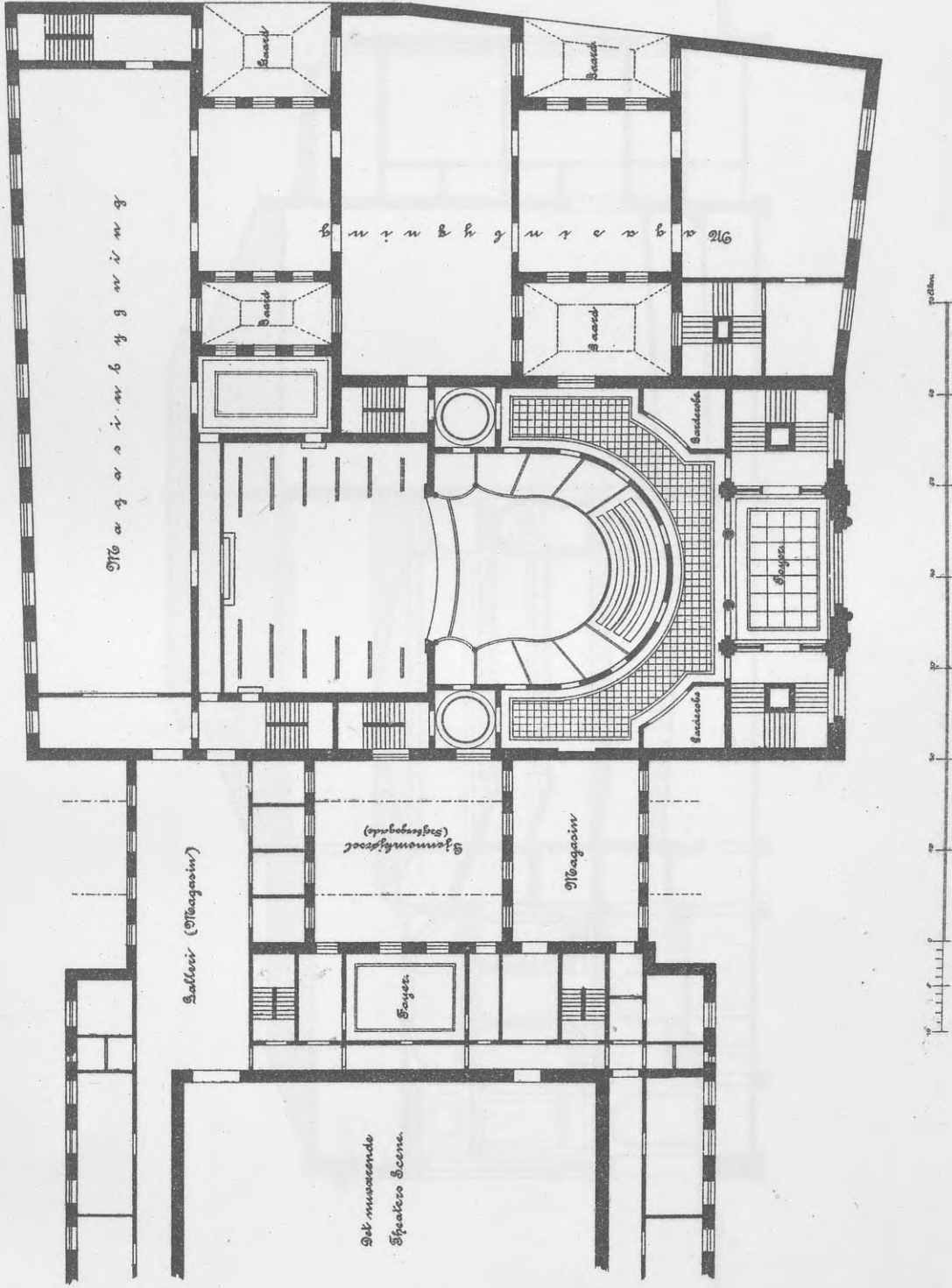
PLAN AF BALKONEN.

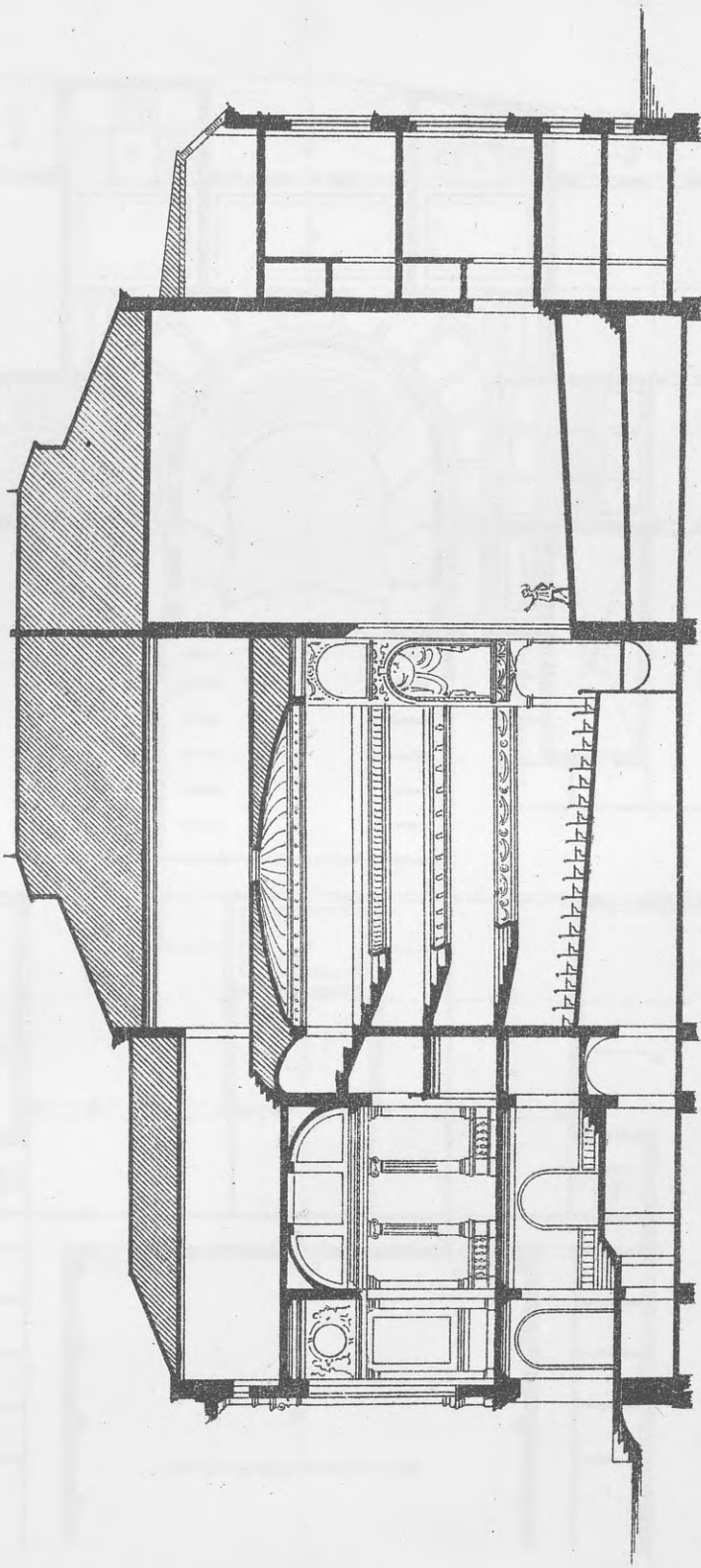
PROJEKT b.

Magasinbygningen med
tilstødende Ejendomme.

C.

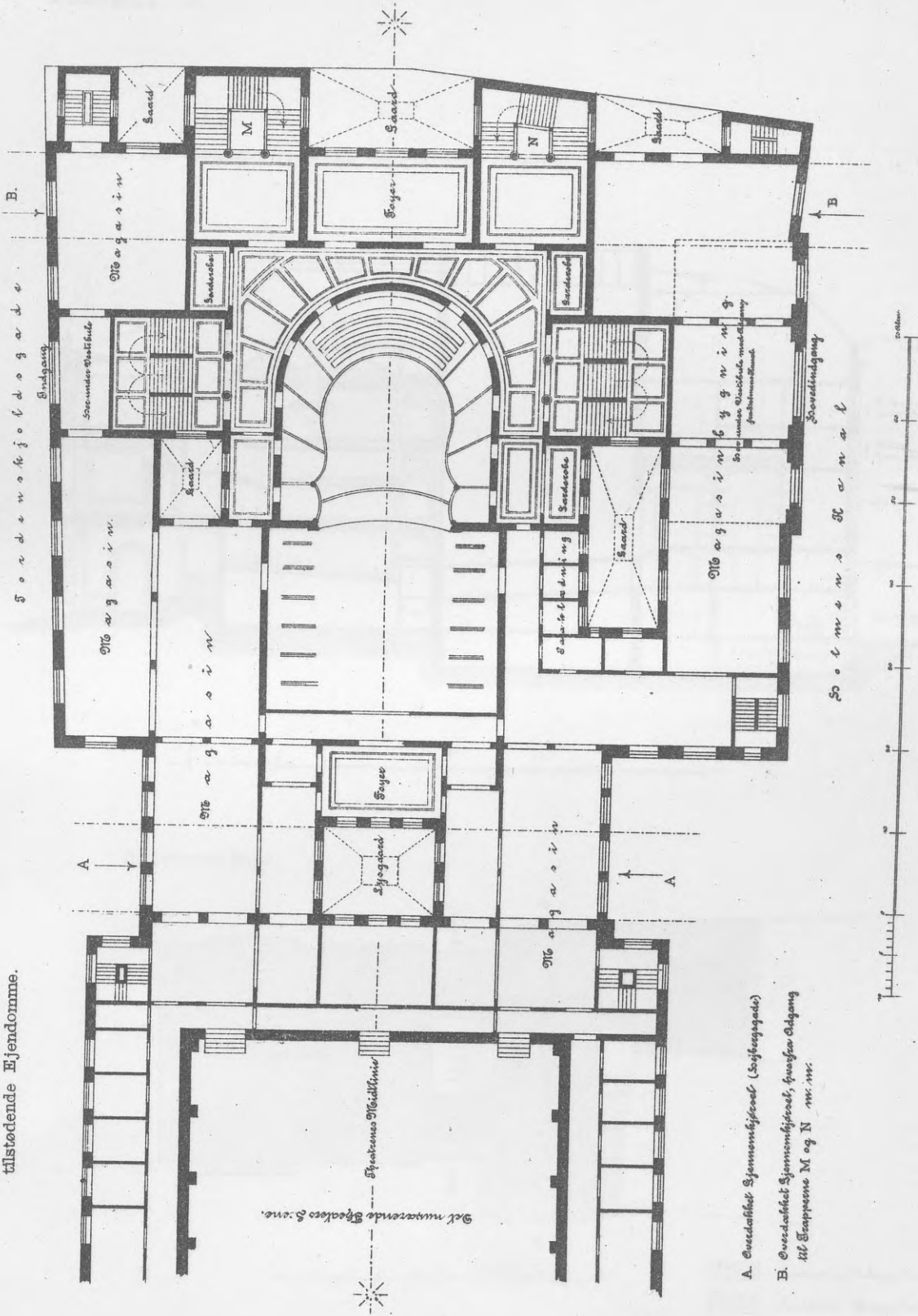

D.

PROJEKT C.

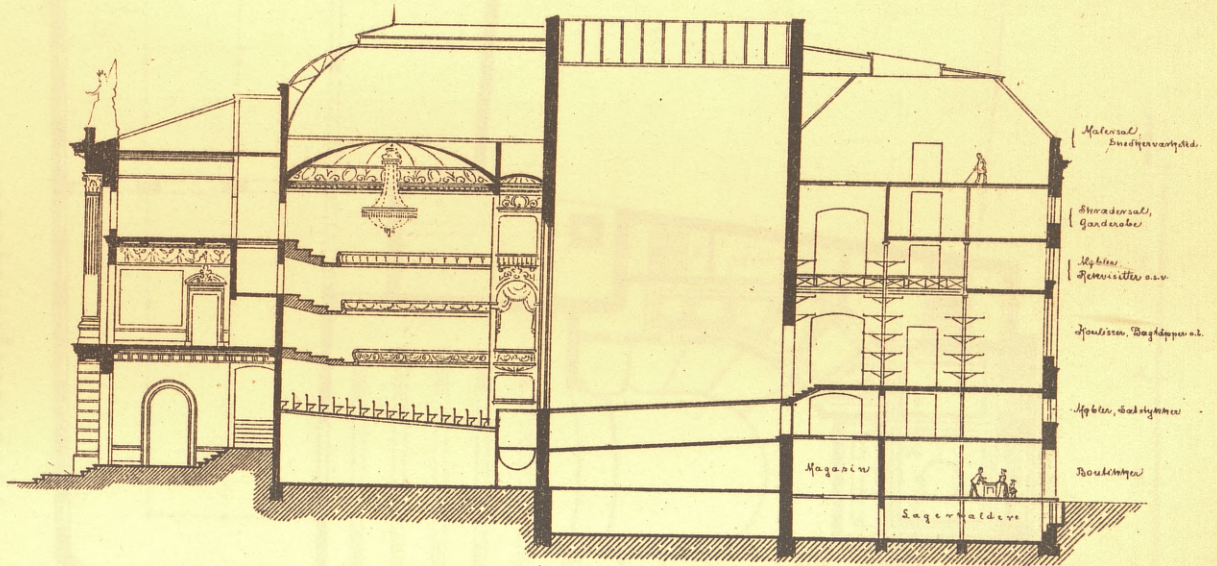
Magasinbygningen med tilstødende Ejendomme.

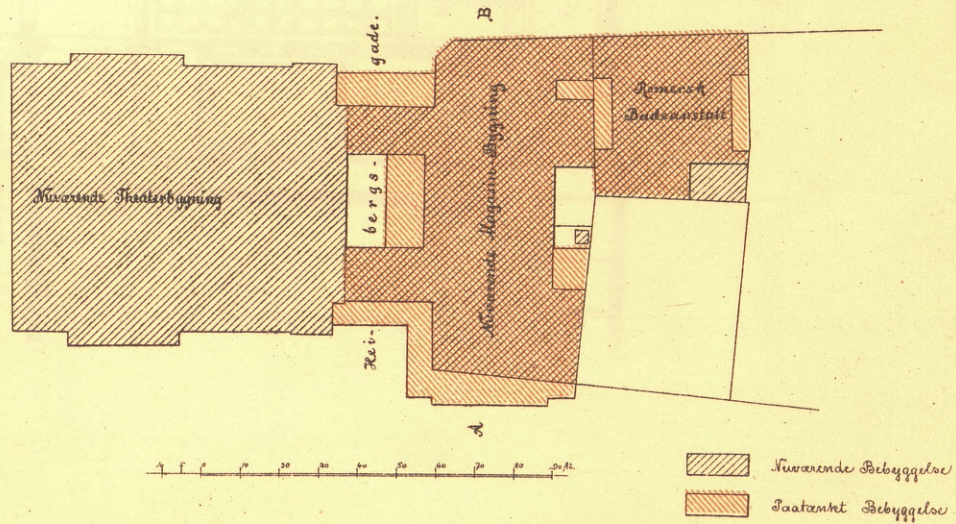
A. Overblikket Sjømændsbygning (Sjælsøvej)

B. Overblikket Sjømændsbygning, kværga Obgang til Sæddene M og N nr. nr.

SNIT A-B GJENNEM THEATER OG MAGASIN-BYGNING.

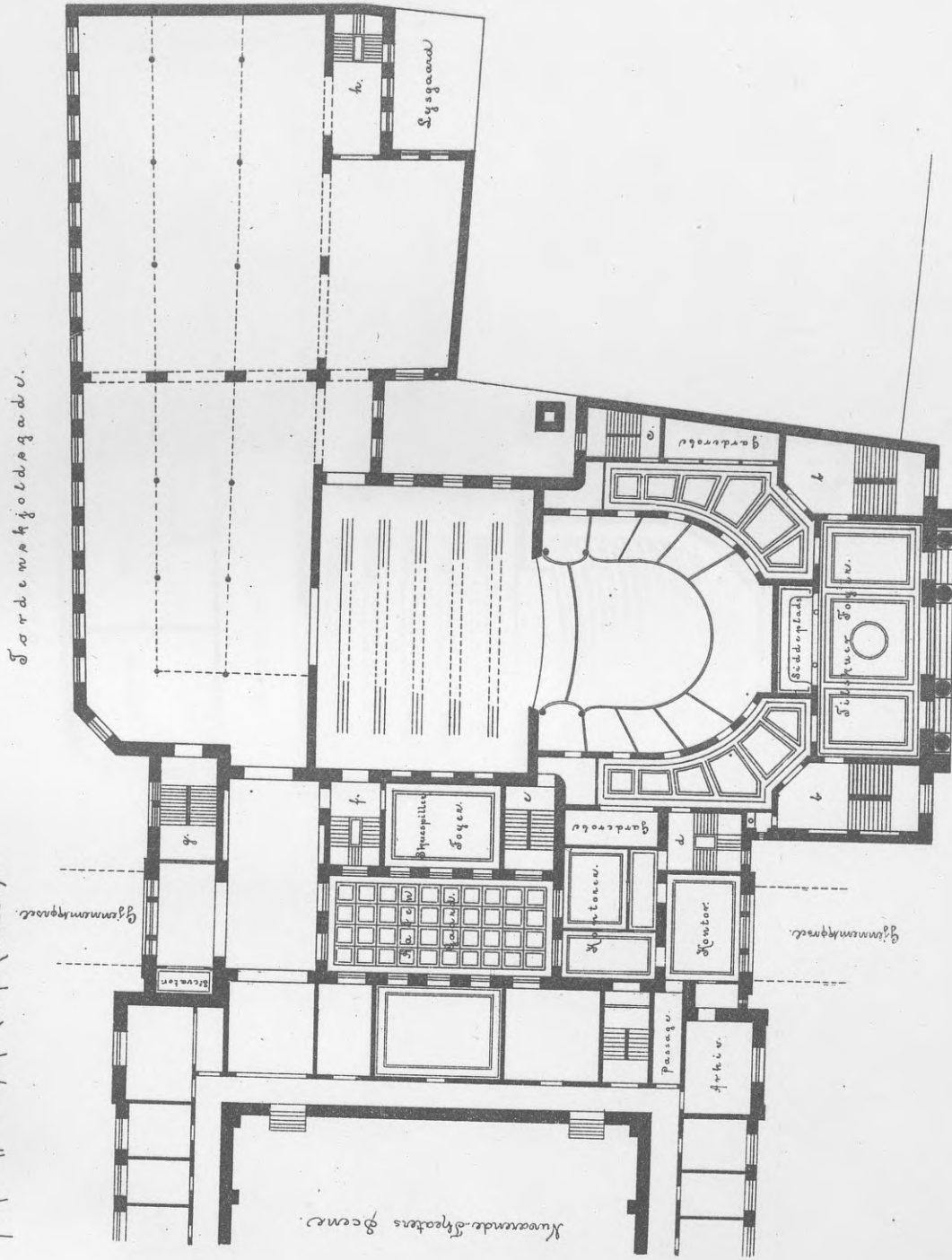
SITUATIONS PLAN

PROJEKT d.

PLAN AF 1ste SÅL (BALIKONEN).

G.

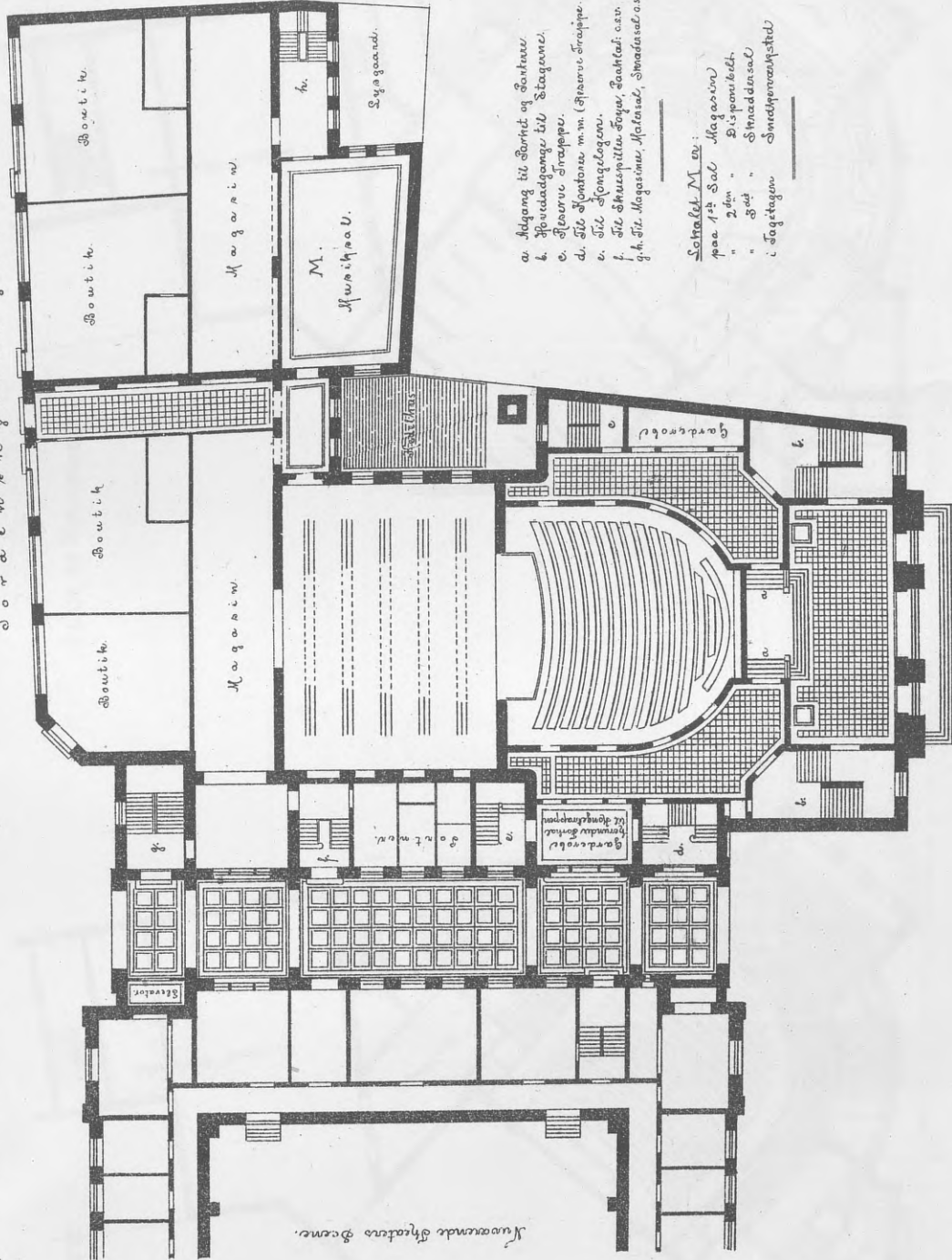

PROJEKT d.

PLAN AF STUE-ETAGEN

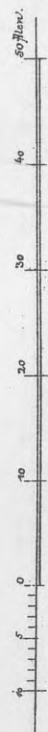
H.

Sordenkehøjsgade

- a. Afgang til Sørstet og Portner
- b. Hovedadgangs til Stueetage
- c. Elevator Stueoppe
- d. Til Søndstue m.m. (Elevator Stueoppe)
- e. Til Søndstue
- f. Til Skuespillets Søger, Sækked. osv.
- g, h. Til Magasiner, Skoleaal, Smadrasal osv.

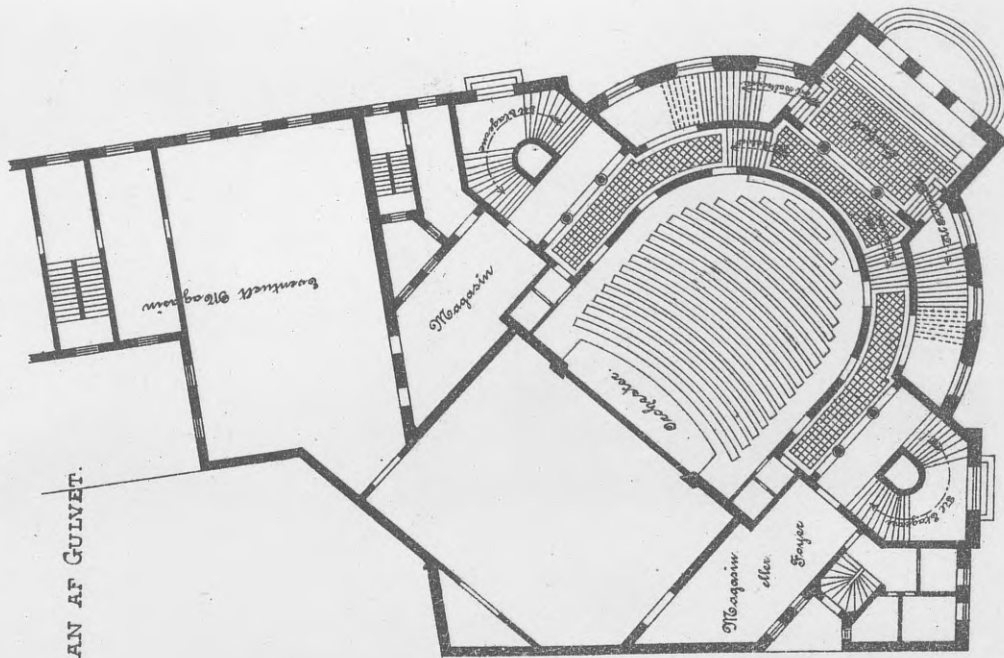
Sekretariat
 1ste Sal Magasiner
 2de Sal Dispenserbil
 " 3de " Skoleaal
 i Stueetagen Smadrasal

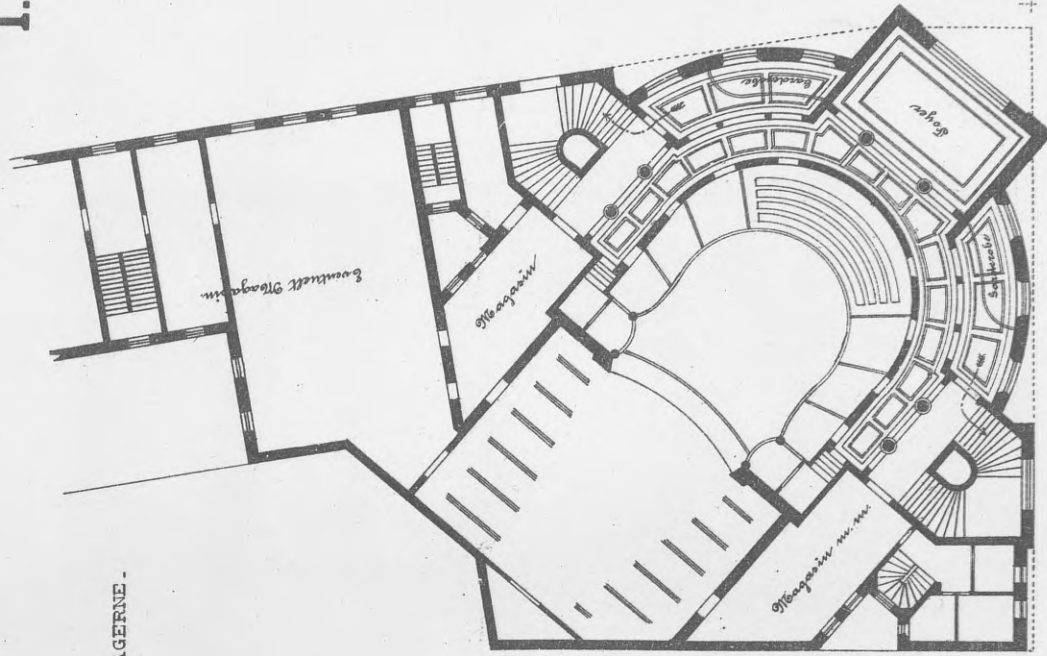
PROJEKT e.

Studenterforeningen.

PLAN AF GULVET.

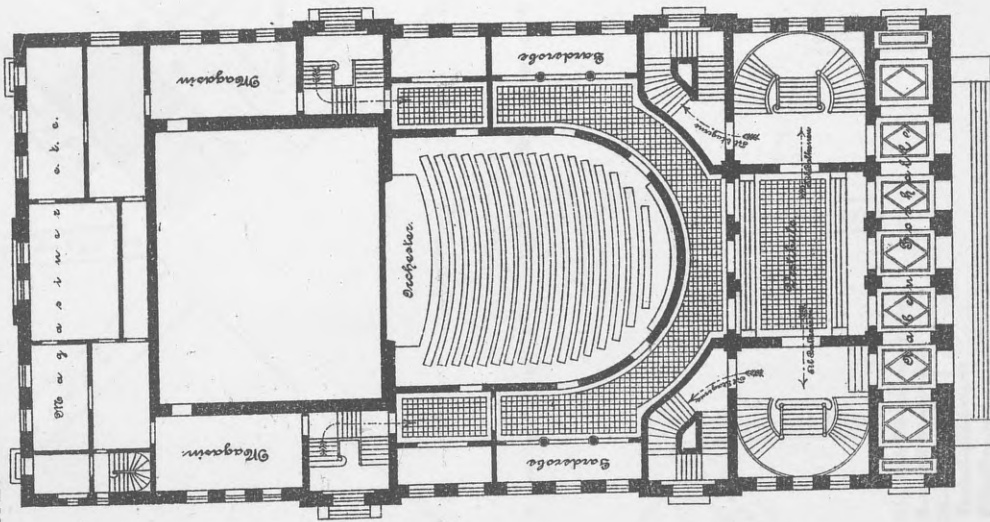
PLAN AF ETAGERNE.

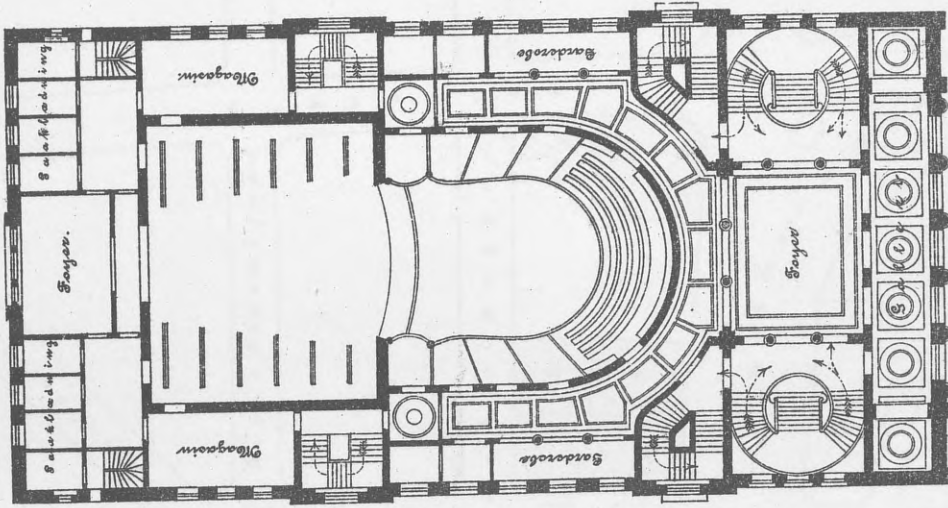
PROJEKT f.

Bethel - Skibets Plads

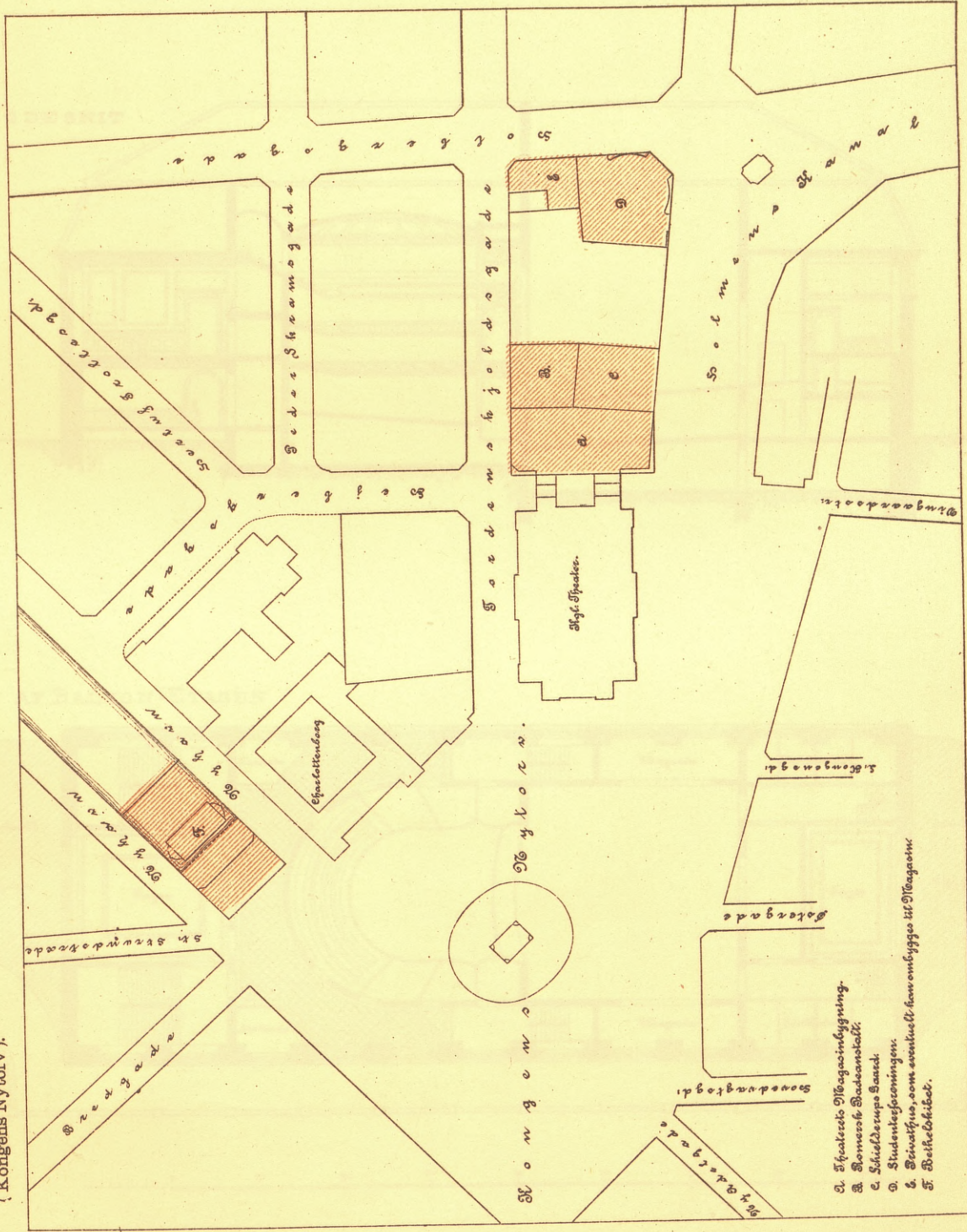
PLAN AF GULVET

PLAN AF BALKONEN

SITUATIONS PLAN.
(Kongens Nytorv).

- 1. Høiesterets Bygning
- 2. Børnses Badeskilt
- 3. Skielstrupes Bænk
- 4. Studentes Samling
- 5. Børnses, som eventuelt kan ombygges til Vagge
- 6. Børnses Skole

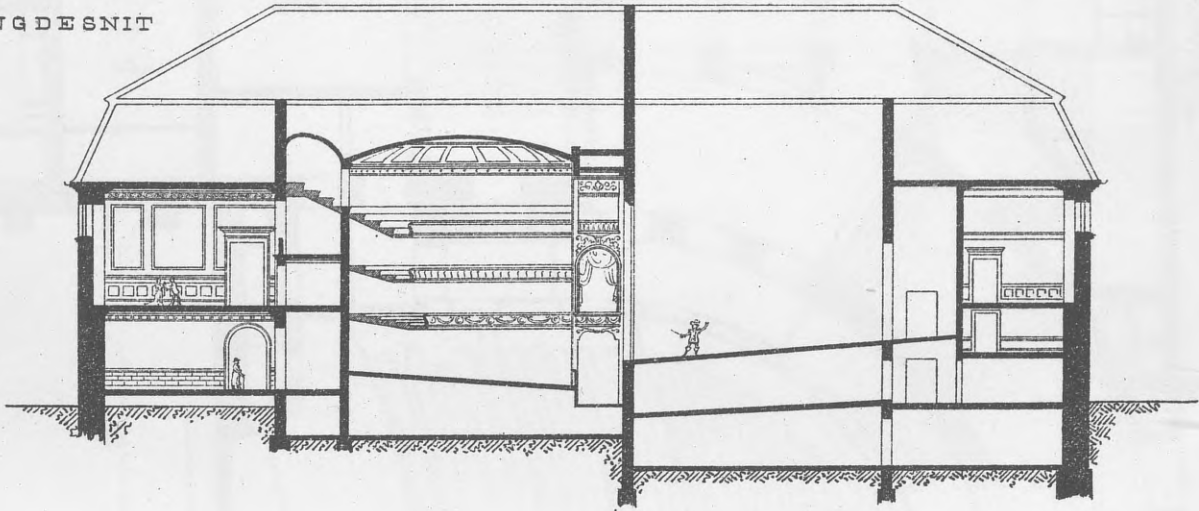

PROJEKT g.

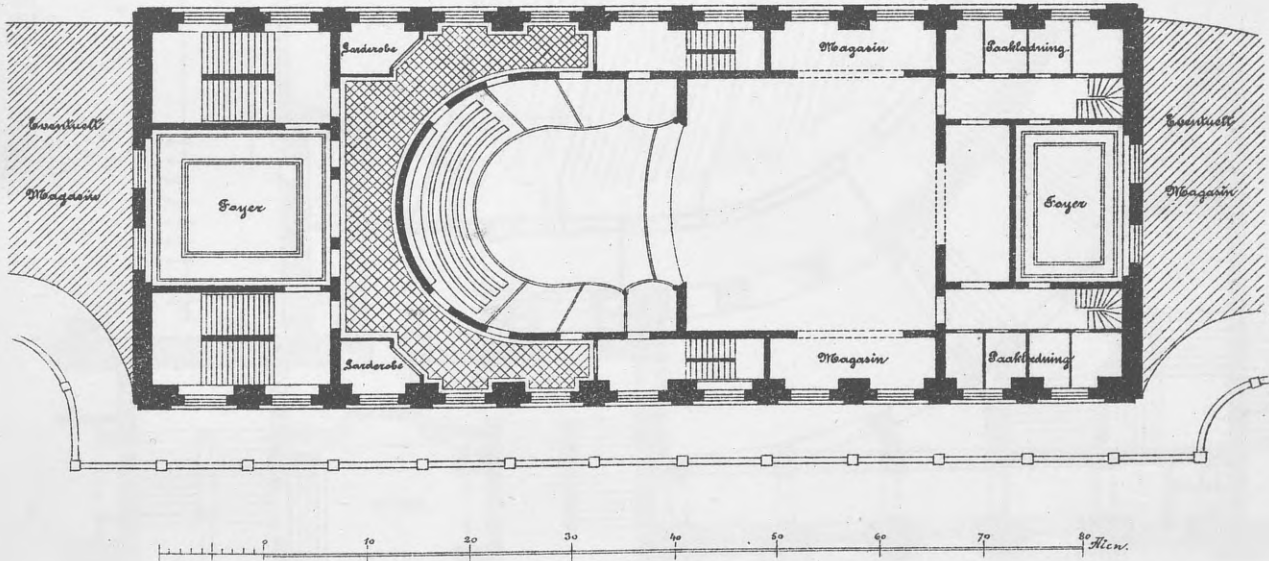
M.

Hof - Theateret.

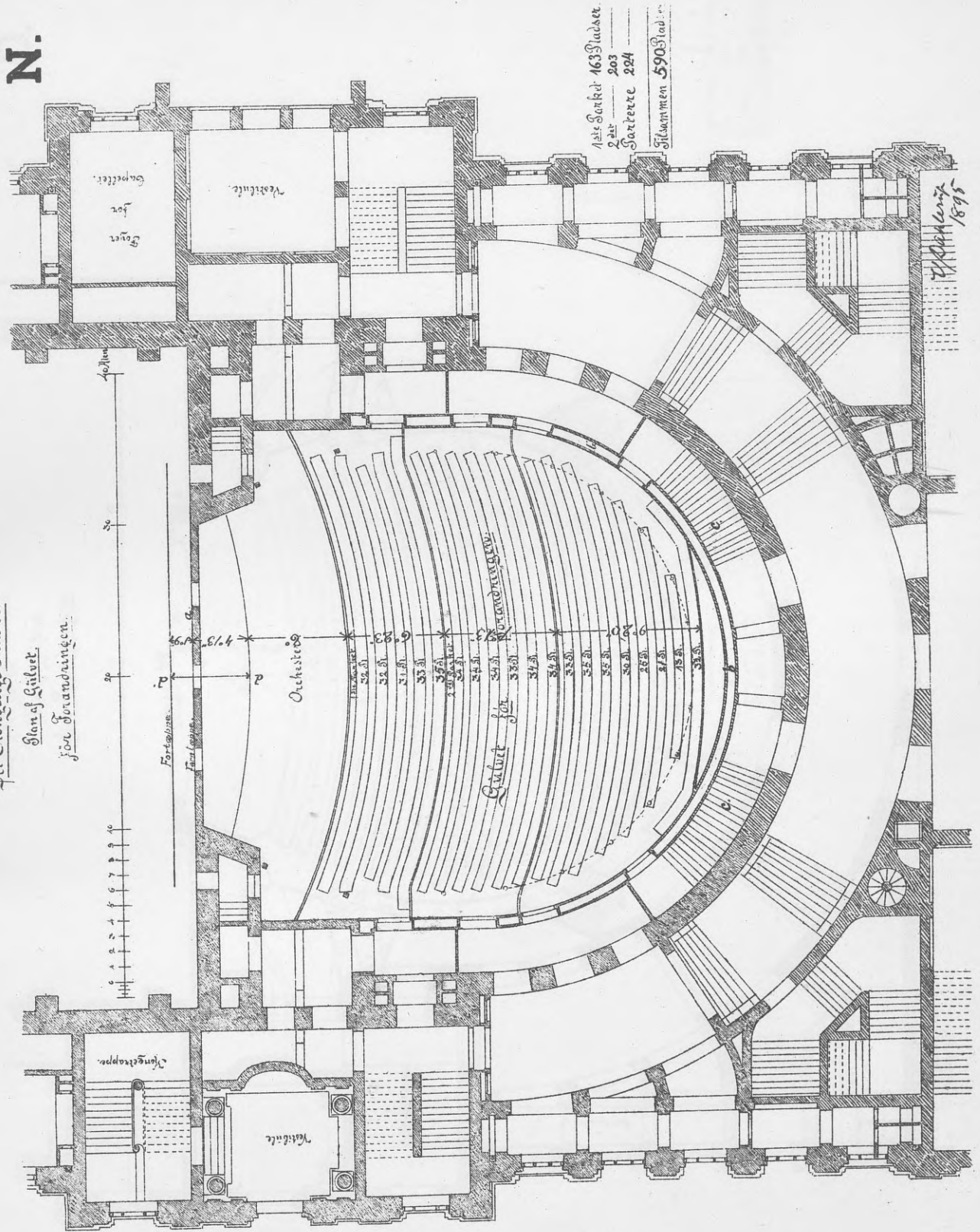
LANGDESNIIT

PLAN AF BALKON-ETAGEN

Det Kongelige Theater.
 Plan af Gulvet,
 for Scenningen.

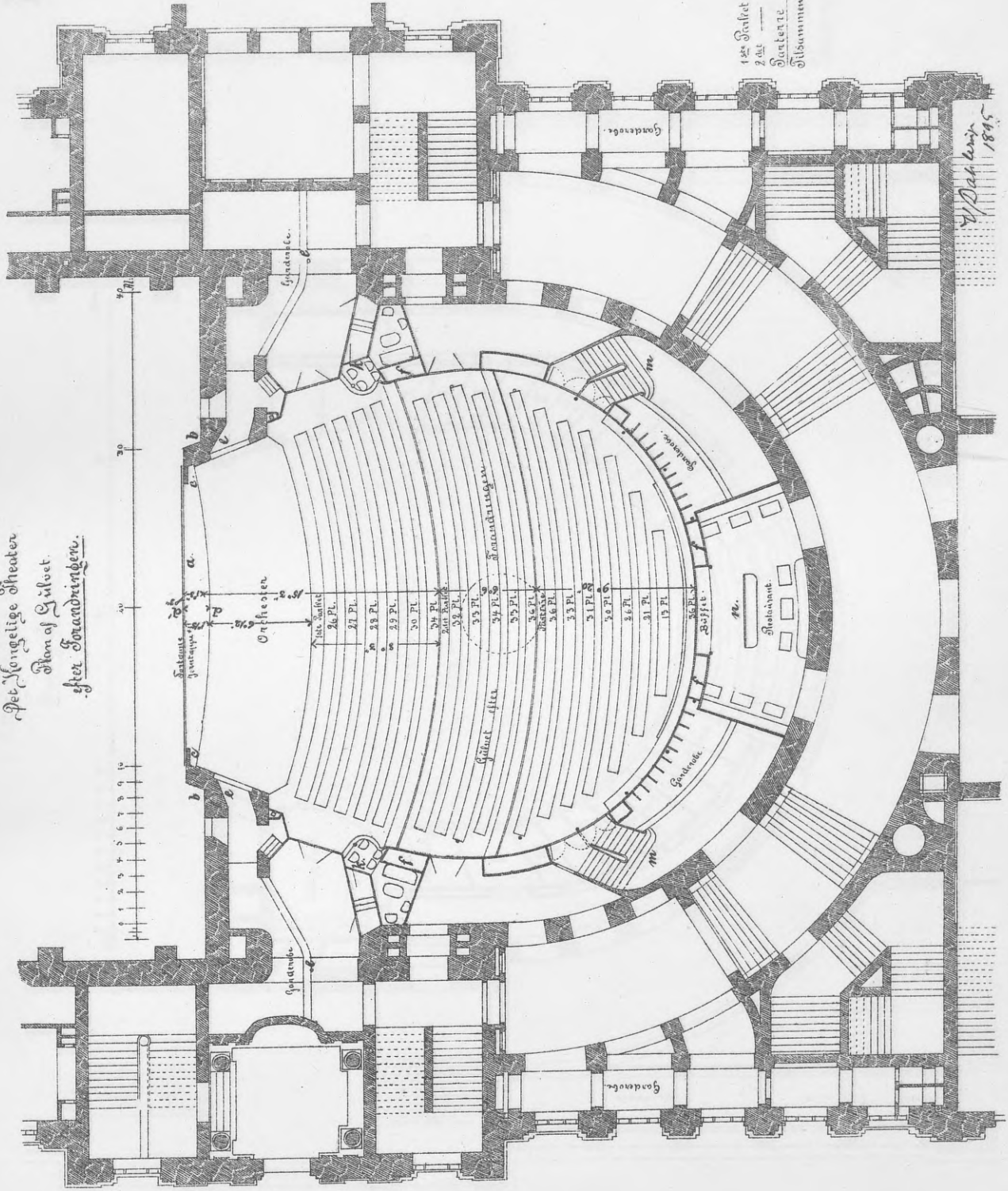
N.

1ste Sæker 163 Studeer.
 2de " 203
 Sæker 204
 Stammer 590 Studeer.

17. April 1845

O.

Pet Kongelige Theater
Plan of Seats
Aftur Strandengen.

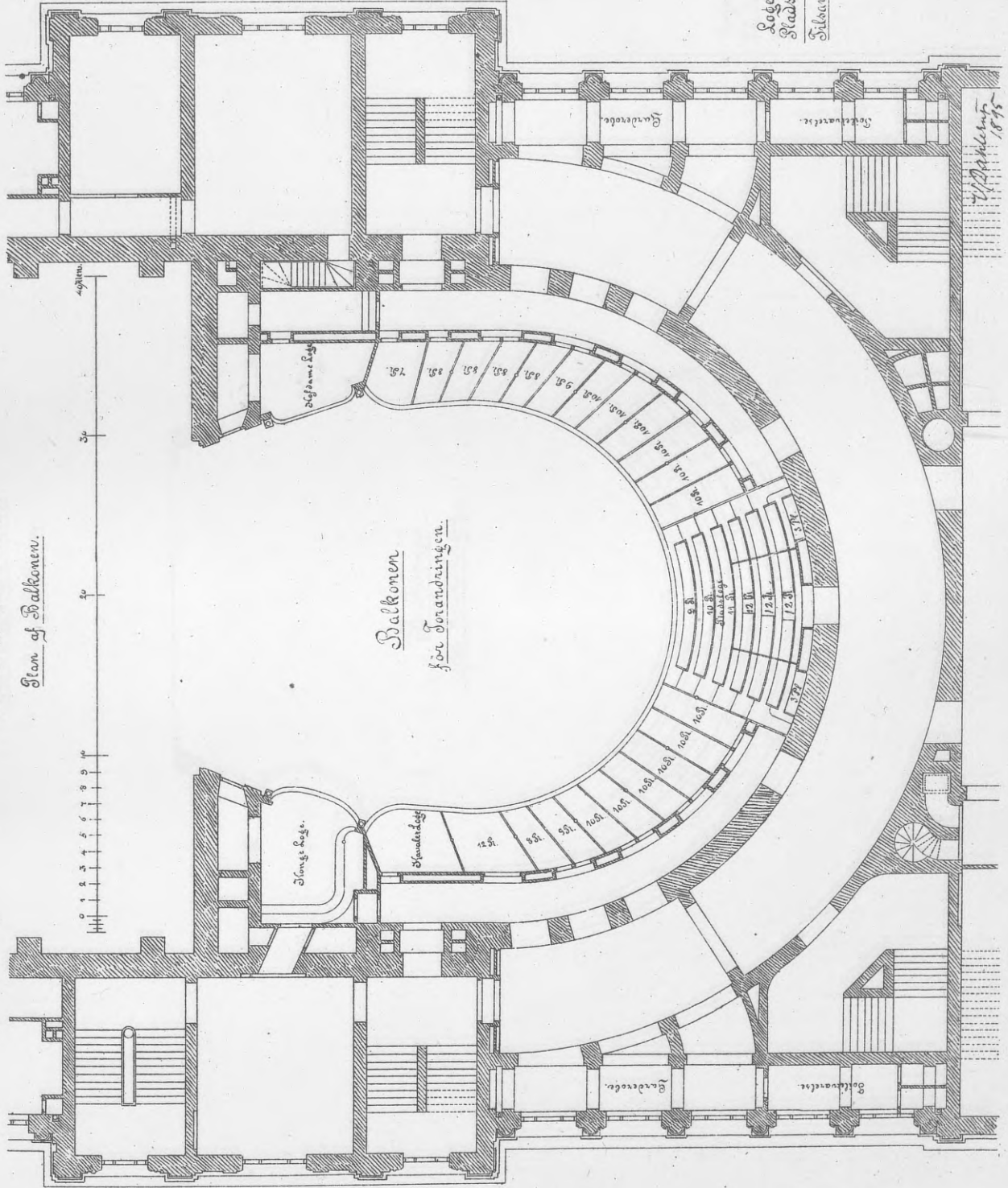
1ste Række 174 Sæder
 2de Række 168
 3de Række 226
 Til sammen 568 Sæder

V. Dan Laur
 1895

P.

Det Kongelige Theater.

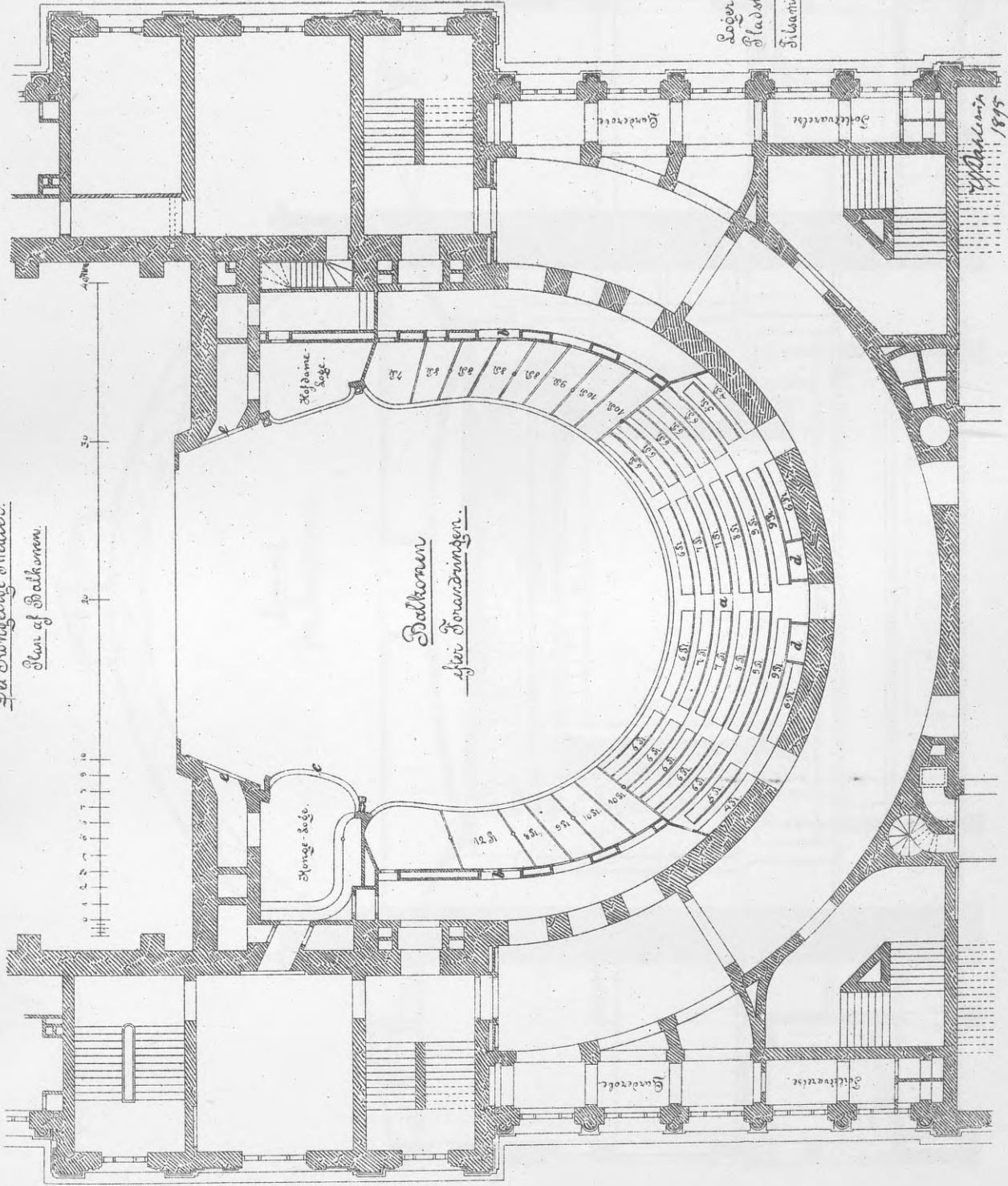
Plan af Balkonen.

Løbet 177 Stadse
Stadsloge 72 —
Tilbaanmen 169 32

Q

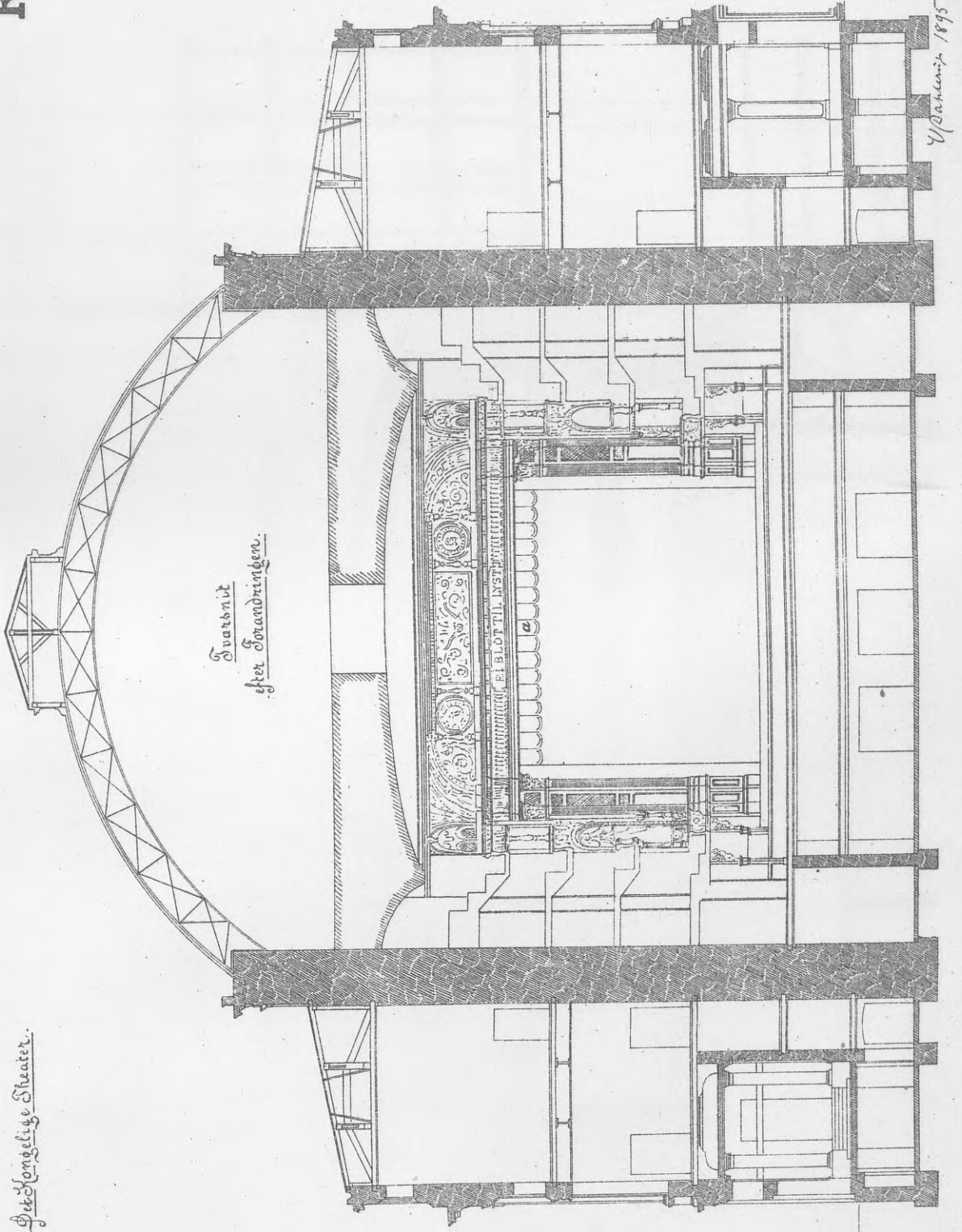
ಶ್ರೀ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿ ಥಿಯೇಟರ್.
ಪೀಠದ ಚಿತ್ರಣ.

ಪೀಠದ ಚಿತ್ರಣದ
ಪೀಠದ ಚಿತ್ರಣದ
ಪೀಠದ ಚಿತ್ರಣದ

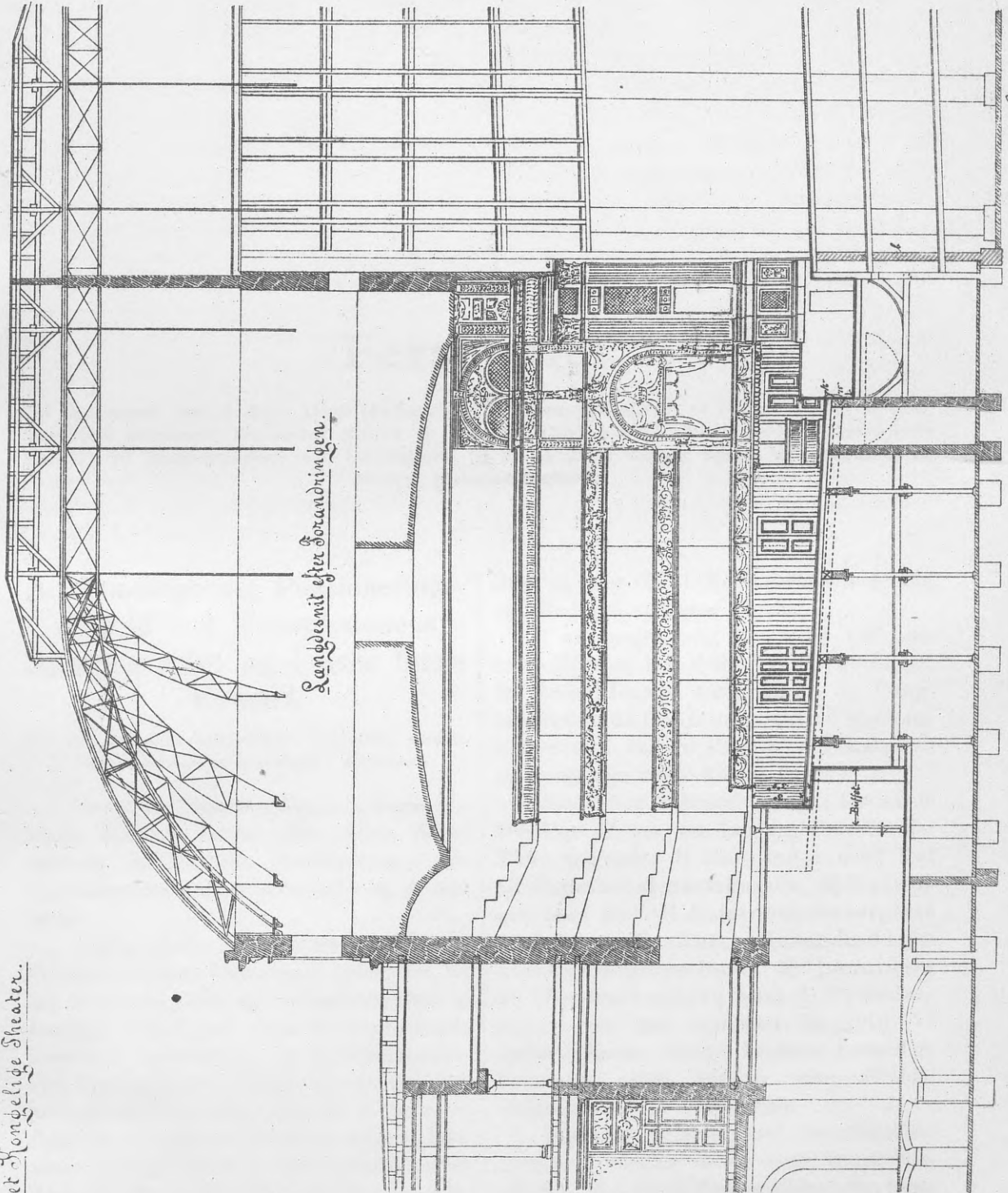
R.

Det Kongelige Theater.

Det Kongelige Theater.

S.

Langloesnit efter forandringen.

U. P. Dahl Carving 1895

16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0
1m

III.

Personalet.

(Til den største Del af dette Afsnit (Fælles- og Flertalsbemærkningerne) er Udkast affattet af Kommissionens Sekretærer, Bureauchef Hauch og Assistent, Cand. jur. Th. Holm under Formandens Tilsyn. Til Bemærkningerne om Lovforslagets §§ 21 og 22 er Udkast affattet af Kommissionens Medlem, Etatsraad **Tvermoes**.)

A. Lønnings- og Pensioneringsforhold ved Kommissionens Sammentræden og i dens første Virketid.

De ved Kommissionsarbejdets Afslutning stedfindende Forhold ere vedføjede i Klamme.

De ved det kongelige Teater og Kapel virkende Kræfter kunne efter deres Natur henføres til følgende Hovedgrupper: de administrerende, de kunstneriske og de tekniske.

I dette Afsnit, hvor særligt Lønnings- og Pensioneringsforholdene skulle behandles, vil det imidlertid stille sig hensigtsmæssigst at foretage Inddelingen efter de paagældende Personers Ansættelses- og Lønningsmaade, idet Fremstillingen iøvrigt baseres paa den vedhæftede Tavle (Bilag E), hvor en sammenlignende Oversigt er foretaget mellem Lønningerne ved Teatret den 30. September 1896 (Dato for den nyeste, foreliggende Lønnings-

liste) og efter de af Kommissionens Flertal og Mindretal vedtagne Forslag.

I en meget lang Aarrække var Lønnings-Kontoen kun delt i 2 Underafdelinger: Reglementerede Lønninger og Ureglementerede Lønninger, det vil sige Lønninger med Ret til Pension af Statskassen og Lønninger uden Ret til Pension.

Som det af Rubriceringen paa fornævnte Oversigt vil ses, ere Lønningsklasserne for Tiden følgende: 1) Lønninger med Ret til Pension af Statskassen, 2) Lønninger med Ret til Alderdomsforsørgelse af den ved Teatret bestaaende Alderdomsforsørgelsesfond, 3) Lønninger af Honorarkontoen samt 4) Driftslønninger (en paa Budgettet for 1876—77 oprettet Konto, hvortil henføres forskellige Lønninger, som tidligere vare afholdte under Budgettets Driftskonti).

Korresponderende med Lønningsklasserne — i alt Fald delvis — er Ansættelsesmaaden, idet der til Indtrædelsen i den først-

nævnte Lønningsklasse kræves kongelig Ansættelse ved Teatret, medens de øvrige Ansættelser finde Sted dels ved ministeriel Resolution, dels ved Ansættelse af Teaterbestyrelsen.

De aarlige Finanslove indeholde Bestemmelse om, at Summen til »Lønninger, som give Ret til Pension« (o: af Statskassen), nedsættes med $\frac{2}{3}$ af hver ledigbleven Lønningssum saaledes, at det Beløb, hvormed Summen nedsættes, lægges enten til Kontoen for »Lønninger, som give Ret til Alderdomsforsørgelse« eller til Kontoen »Honorarer«. Naar der ikke i Øjeblikket har været Anvendelse for den Del af det ledige Beløb, der maa benyttes som Lønning med Ret til Pension (det kan jo kun som saadan anvendes til Tillæg eller ny Lønning for kongelig ansatte), er det dog tidligere i flere Aar i Budgetterne bibeholdt paa den pensionsberettigede Konto for mulig fremtidige Tilfældes Skyld, selv om Summen midlertidig har været anvendt i Form af Lønning med Ret til Alderdomsforsørgelse eller i Form af Honorar.

De fornævnte Lønningsklasser referere sig imidlertid kun til den de vedkommende tillagte faste Lønning, men foruden denne oppebære de sceniske Kunstnere efter visse Regler, som nedenfor skulle oplyses, den ved kgl. Resol. af 29. Juni 1842 indførte Spillepræmie eller Feu.

Endelig findes paa Teatrets Budget paa Finansloven forskellige mindre Konti, der ere udsondrede fra den egentlige Lønningskonto, nemlig »Lønningstillæg i Stedet for Sædomskrivningstillæg« (jfr. Lov af 26. Marts 1870), »Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste af Elever og Aspiranter«, »Gratifikationer efter Øjeblikkets Tarv«, »Understøttelse til afgaaede af Teatrets underordnede Personale« samt en Konto for »Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb«. Om disse Konti vil der

nedenfor blive Lejlighed til at give de fornødne Oplysninger.

Lønninger.

Naar man nu gaar over til Fremstillingen af, hvilke Embeder og Bestillinger ved Teatret der ved Kommissionens Sammentræden og i dens første Virketid vare henførte til de ovenfor angivne Lønningsklasser, vil man altsaa først komme til at omhandle:

1. De ved Teatret ansatte kongelige Embedsmænd, der have Ret til Pension af Statskassen.

I Posten som den øverste Leder af det kongelige Teater og Kapel har der i længere Tid ikke fundet fast Ansættelse med Ret til Pension af Statskassen, men ikkun Konstitution, Sted. Dette har været Tilfældet med Kranold (1864), Linde (1866), Fallesen (1876) og den nuværende Styrelse (1894). Om Forholdet er det, at fast Ansættelse ikke længere kan finde Sted, eller om de nævnte Konstitutioner alene have deres Grund i tilfældige, personlige Omstændigheder, ligger det udenfor Kommissionens Hverv at udtale sig om. Faktisk har Lønningen til de Teaterstyrelser, i hvis Funktionstid Kommissionens Arbejde er faldet, været udredet af Kontoen for Honorarer.

Derimod findes der blandt de sceniske Kunstnere (mandlige og kvindelige) samt i det kongelige Kapel forskellige, til den heromhandlede Lønningsklasse hørende Personer.

Fra 1866 hengik et længere Tidsrum, i hvilket ingen Kunstner fik kongelig Ansættelse. Efter at der nemlig i Tiden fra 1868 til 1870 var forelagt Rigsdagen forskellige Lovforslag, som ikke bleve til Lov, og et, som, reduceret til kun at vedrøre en ny Teaterbygning, endelig i 1870 var vedtaget af Rigsdagen, bleve flere af disse Lovforslags Bestemmelser op-

tagne i Finanslovene for 1870—71 og følgende Aar. Heriblandt var ogsaa den, at der i det paagældende Aars Løb ikke kunde finde nogen kongelig Ansættelse Sted, hvorimod der kunde indgaas Kontrakt paa 5 Aar med en begrænset Del af Personalet, og den, at der til Alderdomsforsørgelse for de ved Kontrakt engagerede maatte anvendes visse nærmere fastsatte Beløb. De 5aarige Kontrakter med dertil hørende Alderdomsforsørgelse strandede vel paa Modvillie fra Personalets Side, men da kongelige Ansættelser dog vare ophørte, oprettedes til Erstatning den nu eksisterende Alderdomsforsørgelsesfond.

Først i 1880 fandt der igen en kongelig Ansættelse Sted, altsaa efter en Pavse af 14 Aar. Senere er der endvidere tillagt 4 Skuespillere og 3 Skuespillerinder kongelig Ansættelse. Lønningernes Overførelse til den pensionsberettigede Konto bevilgedes hver Gang ved Finanslovens Behandling.

Ved Kommissionens Nedsættelse var der tillagt foruden en Embedsmand (Teaterlægen) 7 mandlige og 6 kvindelige sceniske Kunstnere kongelig Udnævnelse, nemlig 6 Skuespillere, 5 Skuespillerinder, 1 Sanger og 1 Sangerinde, samt derhos 8 af Kapellet's Medlemmer. Disses Lønning androg i Finansaaret 1892—93 ialt 85,325 Kr.

Den 30. Septb. 1893 var Tallet 22 og den samlede Lønning for dem 83,200 Kr.

[For Tiden er Antallet ved Dødsfald og Afgange, medens nye Udnævnelser ikke have fundet Sted, reduceret til 6 — fra 1ste Juli d. A. 5 — mandlige og 4 kvindelige Kunstnere, nemlig 5 — fra 1. Juli d. A. 4 — Herrer af Skuespil- og 1 af Operapersonalet, 3 Skuespillerinder og 1 Sangerinde samt 3 af Kapellet's Kunstnere, ialt 13 (fra 1. Juli d. A. 12), hvis samlede Lønning andrager 54,800 Kr. (jfr. Oversigten), nemlig for sceniske Kunstnere 46,800 Kr. og for Medlemmer af Kapellet 8000 Kr.]

Pensionen for en ved Teatret kongelig ansat Person fastsættes efter Reglerne i Pensionsloven af 5. Januar 1851 samt for de sceniske Kunstneres Vedkommende tillige efter Lov af 6. Februar 1891, hvorefter Feu'en medtages i Beregningen efter Gennemsnittet af dens Beløb i den for vedkommende gunstigste Række af 5 paa hinanden følgende Teateraar efter den paagældendes kongelige Udnævnelse.

2. Til Lønningsklassen med Ret til Forsørgelse af Teatrets Alderdomsforsørgelsesfond henhører, som det vil ses af Oversigten, det overvejende Antal af de til Teatret og Kapellet knyttede Kunstnere, Embedsmænd og Funktionærer samt Korpersonalet.

Alderdomsforsørgelsesfonden, hvis Statuter («Plan for en Alderdomsforsørgelse for det ved det kongelige Teater og Kapel ansatte Personale») findes vedhæftede som Bilag B, er oprettet ved kgl. Resolutioner af 23. Juni 1873 og 26. Februar 1875.

Af Teatret faar Alderdomsforsørgelsesfonden følgende Tilskud aarlig:

- a. et Beløb, der svarer til 5 pCt. af alle de Lønninger, af hvilke der indeholdes tvungne Bidrag til Fonden,
- b. Forskellen mellem 10 pCt. af Forestillingsindtægten og den i Teateraaret udbetalte Feu,
- c. Netto-Indtægten af 2 til Fordel for Fonden givne Forestillinger (af hvilke den ene gives i, den anden udenfor Sæsonen).

For Finansaaret 1892—93 androg disse Tilskud ifølge Teatrets Regnskab for Post a. 13,104 Kr. 16 Øre og for Post b. 7,963 Kr. 39 Øre eller ialt 21,067 Kr. 55 Øre foruden den under Post c. anførte Forestillingsindtægt.

For Finansaaret 1893—94 vare de tilsvarende Beløb henholdsvis 13,214 Kr. 37 Øre, 7,307 Kr. 66 Øre eller ialt 20,522 Kr. 03 Øre.

[For Finansaaret 1896—97 udviser Regnskabet henholdsvis 13,311 Kr. 24 Øre for Post a. og 10,678 Kr. 60 Øre for Post b. eller tilsammen 23,989 Kr. 84 Øre.]

Fondens Formue udgjorde den 30. Juni 1893 893,195 Kr. 95 Øre. [Den 30. Juni 1896 udgjorde den 955,313 Kr. 42 Øre.]

Den ved Planen for den bestaaende Alderdomsforsørgelsesfond ordnede Alderdomssikring er dels en ved vedkommendes eget Tilskud opsparet Kapital, dels, efter 15 Aars Tjeneste, en ved Teatrets Tilskud tilvejebragt Sikring, som for Kunstnere af 1ste, 2den og 3die Feuklasse og enkelte Embedsmænd bestaar i Pension fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{2}{3}$ af Lønningen, dog kun af et Lønningsbeløb af højst 3,600 Kr., og for andre i en Forsørgelse efter samme Regel, som gælder for den selverhvervede Forsørgelse, nemlig en opsparet Kapital.

I Finansaaret 1892—93 udgjorde den samlede Lønningssum paa denne Konto 262,083 Kr. 35 Øre. [Kontoens Størrelse er for Tiden 271,750 Kr. » Øre.]

De i Fonden den 1. Juli 1893 interesserede Lønninger vare:

De efter foranstaaende Regler ikke-pensionsberettigede Interessenter 166,800
De efter foranstaaende Regler pensionsberettigede Interessenter. . . 92,650

De ikke-pensionsberettigede Interessenter vare:

33 Embedsmænd og Funktionærer med Lønning 48,550
Det sceniske Personale:
8 ved Skuespil og Opera (5 mandlige og 3 kvindelige) 6,000
18 ved Balletten (5 mandlige og 13 kvindelige) 13,100
At overføre . . . 67,660

Overført . . . 67,660
50 ved Koret (25 mandlige og 25 kvindelige) 26,550
40 Medlemmer af Kapellet (39 mandlige og 1 kvindelig) 72,600
166,800

De pensionsberettigede Interessenter vare:
1 Embedsmand med Lønning . . . 3,200
14 Skuespillere og Sangere med Lønning 42,400
12 Skuespillerinder og Sangerinder med Lønning 27,600
8 Dansere med Lønning 13,750
4 Danserinder med Lønning 5,700
92,650

[De i Fonden den 1. Juli 1896 interesserede Lønninger ere:

Ikke-pensionsberettigede Interessenter 167,950
Pensionsberettigede do. 99,350

De ikke-pensionsberettigede Interessenter ere:

27 Embedsmænd og Funktionærer med Lønning 40,550
Det sceniske Personale:
4 ved Skuespil og Opera (mandlige) 1,250
20 ved Balletten (8 mandlige og 12 kvindelige) 13,750
46 ved Koret (23 mandlige og 23 kvindelige) 24,400
46 Medlemmer af Kapellet (45 mandlige og 1 kvindelig) 88,000
167,950

De pensionsberettigede Interessenter ere:

1 Embedsmand med Lønning . . . 3,600
16 Skuespillere og Sangere med Lønning 46,900
At overføre . . . 50,500

	Overført . . .	50,500
15 Skuespillerinder og Sangerinder	med Lønning	30,000
6 Dansere med Lønning		12,050
5 Danserinder med Lønning		6,800
		<u>99,350</u>

Den 30. Juni udgjorde:

Den selverhvervede Sparekasse-	forsørgelse for ikke-pensions-	berettigede Interessenter . . .	60,323 57	
For pensionsberettigede Inter-	essenter		124,348 26	
Den ved Teatrets Tilskud til-	vejebragte Spareforsørgelse for	ikke-pensionsberettigede Inter-	essenter	122,922 46
Altsaa Spareforsørgelse			307,594 29	
Den egentlige Pensionsfond .			460,665 41	
Reservefond .			128,525 63	
Kapitaler, indestaaende til	Forrentning i Fonden, til-	hørende afskedigede Inter-	essenter	58,528 09
			<u>955,313 42]</u>	

3. Endelig bør Honorarkontoen nævnes som Lønningsklasse under særligt Hensyn til, at denne Konto bar og tildels bærer (nemlig forsaavidt de ikke gaa ind under den senere udsondrede Konto »tilfældige, midlertidige Engagementer«, jfr. nedenfor) Udgifterne til særlige Engagementer, saasom Ansættelser for 1 Aar af sceniske og andre Kræfter, som Teatret maatte have Brug for, samt at den, som det vil ses af Oversigten, afholder Lønningerne til Styrelsen med Censor, til en af Sceneinstruktørerne, til 1ste Kapelmester, Teaterlægen og Assistenten ved Signalerne, hvortil kommer Honorarerne for Funktionerne som Kapelregissør og Korførere.

I Overensstemmelse med Sagens Natur

er der ikke forbunden nogen Pensions- eller Forsørgelsesret med de herunder lønnede Stillinger ved Teatret.

For Finansaaret 1892—93 udbetaltes i Honorarer 39,110 Kr. 41 Øre, i 1893—94 32,418 Kr. [I Finansaaret 1896—97, efterat Kontoen for tilfældige, midlertidige Engagementer var udsondret, var Beløbet 26,435 Kr. » Øre.]

For Fuldstændigheds Skyld bør blandt Lønninger anføres det Vederlag af 1200 Kr., som af Alderdomsforsørgelsesfonden ydes Bureauet for Administrationen af Fonden, se Oversigten.

4. Af Kontoen »Driftslønninger« afholdes Lønninger for en Række forskellige underordnede, dels faste dels temporært engagerede Funktionærer (ved Garderoben, Danseskolen, Maskinfolk o. s. v.), med hvis Stilling der ikke er forbundet Ret til Pension eller til Alderdomsforsørgelse af Fonden. Den ovenfor nævnte Konto paa Budgettet »Understøttelser til afgaaede af Teatrets underordnede Personale«, der for Tiden er fastsat til 2000 Kr., er væsentlig beregnet paa at møde Krav paa Understøttelse af de heromhandlede Personer. I Finansaaret 1892—93 udgjorde Driftslønningerne et Beløb af 64,879 Kr. 85 Øre, i 1893—94 63,978 Kr. 03 Øre. [I 1896—97 udgjorde de 74,929 Kr. 47 Øre.]

Den 1ste Juli 1876 oppebare 42 sceniske Kunstnere af Skuespil- og Operapersonalet 104,900 Kr., hvilket giver en Gennemsnitslønning af c. 2,500 Kr. Der var da spillet i en Saison i den nye Teaterbygning. Den højeste Lønning androg 3,600 Kr. *)

*) Supplement af Lønningen ved Honorar fandt ikke Sted.

Den 30. Septbr. 1893 oppebare 47 sceniske Kunstnere af Skuespil- og Operapersonalet 134,600 Kr., hvilket giver en Gennemsnitslønning af c. 2,850 Kr. Derhos vare 2 ikke feuberettigede Kunstnere engagerede for 1 Aar med tilsammen 2400 Kr. Den højeste Lønning androg 5,000 Kr. [Den 30. Septbr. 1896 var det tilsvarende Lønningsbeløb 124,950 Kr., hvilket fordelt paa 45 sceniske Kunstnere giver en Gennemsnitslønning af ca. 2775 Kr.]

Medens der ikke er fastsat nogen bestemt Norm for Lønningen af de sceniske Kunstnere samt Embedsmændene og Funktionærerne, er dette derimod Tilfældet for Korets og Kapellets Vedkommende.

Koret har siden 1. Juli 1877 været inddelt i 5 Lønningsklasser, nemlig:

Lønningsklasse	I: 5 Herrer	à 750 Kr.
—	- 5 Damer	- 600 —
—	II 5 Herrer	- 700 —
—	- 5 Damer	- 500 —
—	III 4 Herrer	- 650 —
—	- 4 Damer	- 450 —
—	IV 4 Herrer	- 550 —
—	- 4 Damer	- 400 —
—	V 7 Herrer	- 450 —
—	- 7 Damer	- 350 —

[Korpersonalet er i de sidste Aar reduceret med 2 Herrer og 2 Damer, hvorefter Fordelingen af Korets 23 Personer af hvert Køn fra 1. Juli 1897 bliver henholdsvis 4 Personer i hver af de 4 øverste Lønningsklasser og 7 i den laveste.]

Den samlede Sum udgjorde ved Kommissionens Nedsættelse 26,550 Kr. [fra 1. Juli 1897 24,000 Kr.], hvortil kommer 200 Kr. aarlig ialt til 4 Korførere, 2 Herrer og 2 Damer, hvem denne Funktion overdrages for 1 Aar ad Gangen.

For Kapellets Vedkommende var der tidligere 3 Lønningsklasser paa henholdsvis

1700, 1300 og 900 Kr. for hvert Instrument. Disse Lønningssatser overholdtes dog ikke strengt. Efter at Lønningerne i nogle Aar vare supplerede med et Gratifikationsbeløb af 100 Kr. for hver Musiker, tilsammen 5,100 Kr., blev dette Beløb i 1877 overført til Lønningskontoen.

Fra 1. Juli 1880 skete der en fuldstændig Omordning af Kapellets Lønningsforhold. Tidligere skete Avancementet efter Vakance paa hvert enkelt Instrument, og det var derfor i den Grad afhængigt af, om det var ældre eller yngre Mænd, som indtog de første Pladser, at der var Tilfælde, hvor Kapelmusici i 30 Aar og derover ikke kom op over lavest Lønning. Paa den anden Side var der Kapelmusici, der allerede efter faa Aars Forløb kom op paa højeste eller mellemste Lønning.

Efter Omordningen i 1880 kom Oprykningen til at ske dels efter Anciennetet over hele Kapellet, dels efter Vedkommendes Dygtighed. Kapellets Medlemmer (med Undtagelse af Paukisten og Tubaisten) inddeltes efter deres Anciennetet i 5 Klasser, de 4 første paa 10 Medlemmer hver, den 5te paa 8 Medlemmer. Lønningssatzen for hver Klasse var henholdsvis: 1700, 1600, 1500, 1400 og 1200 Kr. For dem, der havde 280 Kr. eller derover i Sædtillægs-godtgørelse, beregnedes der indtil 1883 100 Kr. mindre, end hvad der efter deres Anciennetetsklasse vilde tilkomme dem. — Ved Siden af Anciennetetslønningen tillagdes der dem, der indtog den første eller anden Plads paa hvert Instrument et Lønningsbeløb af henholdsvis 400 eller 200 Kr., uafhængigt af, i hvilken Anciennetetsklasse de vare. Omordningen medførte en Forhøjelse af Kapellets Lønninger med 5000 Kr., hvortil i 1883 kom 1200 Kr. til dem med 280 Kr. eller derover i Sædtillægs-godtgørelse. Til pensionsberettiget Lønning blev der desuden i 1883 overført, hvad de

kongelig ansatte oppebar af Konto »Andre Lønninger«.

Fra 1. April 1886 forhøjedes Lønnings-satserne for de 4 første Klasser saaledes, at Springet fra den ene til den anden Klasse blev paa 300 Kr. Herved blev dog Sædtillægsgodtgørelsen og Godtgørelserne for Søndags- og Onsdagsforestillinger tagne med i Betragtning, saaledes, at Lønningen for de kongelig ansatte ikke blev sat højere (Tillæget opførtes som »anden Lønning«), end at den i Forening med disse Godtgørelser udgjorde det Beløb, der var fastsat for hver Klasse, medens den Sædtillægsgodtgørelse, der var tillagt et Par af de ikke kongelig ansatte Kapelmusici, blev overført til Lønningskontoen. Fra 1. April 1889 overførtes endelig Tillæget fra »andre Lønninger« og de fornævnte Godtgørelser for de kongelig ansattes Vedkommende til den pensionsberettigede Lønningskonto. Fra 1. Novbr. 1893 medoptoges Paukisten i Lønningsklasserne, hvorved yngste Lønningsklasse blev paa 9 Medlemmer.

Den i Oversigten for de senere Aar opførte Lønningssum for Musikerne i Kapellet, 95,400 Kr., fremkommer saaledes:

1. Lønningskl., 10 Medl. à 2400 Kr.,	24,000 Kr.
2. — 10 — - 2100 -	21,000 -
3. — 10 — - 1800 -	18,000 -
4. — 10 — - 1500 -	15,000 -
5. — 9 — - 1200 -	10,800 -
Tubaisten	800 -
10 Pladser à 400 Kr.	4,000 -
9 — - 200 -	1,800 -
Ialt . . . 95,400 Kr.	

For Kapellets Vedkommende skal endnu bemærkes, at de saakaldte Bi-Instrumentisters (Trompetister, Basunister og Paukisten) Lønning tidligere afholdtes af Konto »Kapellets Udgifter udenfor Lønninger«, for 1876—77 af »Driftslønninger« og endelig siden 1. Juli

1877 af »Lønninger med Ret til Alderdomsforsørgelse«.

Feu.

Feu indførtes ved kongelig Resolution af 29. Juni 1842 og fastsattes til 10 pCt. af Theatrets Brutto-Forestillingsindtægt.

Ved Finansloven for 1870—71 blev Feuen nedsat til 7½ pCt., idet der dog samtidig tilstodes de kongelig ansatte feuberettigede Kunstnere en Forhøjelse af deres Feuindtægt med 1/3, saaledes at de altsaa fik deres Andel af Feuen beregnet af 10 pCt. ligesom hidtil.

Paa samme Finanslov var optaget de tidligere omtalte 5aarige Kontrakter med tilhørende Alderdomsforsørgelse, og for dem, der indgik paa disse Kontrakter, skulde der til Alderdomsforsørgelse tilskydes et Beløb, svarende til 1/3 af deres Feu. Da Personalet, med Undtagelse af eet Medlem, imidlertid ikke vilde indgaa paa Kontrakterne, blev den her nævnte Bestemmelse saa godt som uden Betydning. Hvad 10 pCt. af Forestillingsindtægten udgjorde mere end Feuen (7½ pCt.) samt Forhøjelsen af denne til de kongelig ansatte Kunstnere besparedes, dog med Undtagelse af det forholdsvis lille Beløb, der blev oplagt til Alderdomsforsørgelse til det fornævnte Medlem. Denne Besparelse ophørte dog allerede efter 2 Aars Forløb fra 1. Juli 1873, da den nuværende Alderdomsforsørgelsesfond traadte i Kraft, idet der til den henlagdes Forskellen mellem 10 pCt. af Forestillingsindtægten og den udbetalte Feu (herunder Forhøjelsen til de kongelig ansatte).

Fra 1. Juli 1880 fandt, som tidligere nævnt, igen efter flere Aars Forløb en kongelig Ansættelse Sted og efterfulgtes senere af enkelte andre. De paagældendes Feu blev dog ikke forhøjet, da man antog, at Finanslovens Bestemmelse om Forhøjelse til de kongelig ansatte kun galdt de ældre

kongelig ansatte. Bestemmelsen støttede sig nemlig oprindeligt paa det Lovforslag, som var fremsat af den i 1867 nedsatte Teaterkommission, og hvorefter Forhøjelsen kun skulde gælde de da ansatte feuberettigede Kunstnere, for at disse ikke skulde lide noget Tab ved Feuens Nedsættelse, ligesom Bestemmelse herom oprindeligt indkom paa Finansloven paa en Tid, da man ansaa al kongelig Ansættelse ved Teatret for ophørt. Siden 1. September 1886 har Ministeriet dog, efter derom af de paagældende indgivne Andragende, ogsaa for de siden 1880 kongelig ansatte ladet beregne Feu efter 10 pCt. af Forestillingsindtægten i Stedet for som tidligere efter $7\frac{1}{2}$ pCt. af samme.

Et Mindretal (Berntsen) anser denne rent administrative Bestemmelse for ulovlig og i fuldstændig Strid med den af Lovgivningsmagten i sin Tid godkendte »Plan for en Alderdomsforsørgelse for det ved det kgl. Teater og Kapel ansatte Personale«, og Mindretallet bestyrkes i denne sin Opfattelse ved den Kendsgerning, at der fra 1880, da den første kongelige Udnævnelse paany fandt Sted, og indtil 1. September 1886 ikke i Mellemtiden blev udbetalt Feu udover $7\frac{1}{2}$ 0/0 til nogen af de efter 1880 udnævnte kongelige Skuespillere. Følgen af, at de efter 1880 kongelig udnævnte have unddraget Alderdomsforsørgelsesfonden $2\frac{1}{2}$ 0/0 af den dem tilfaldne Feuindtægt, har da ogsaa haft den beklagelige finansielle Følge, at Fonden derved mistede saa betydelige Indtægter, at Nedgangen i 18^{91/92} endog naaede 46 0/0 eller næsten Halvdelen af det indgaaede Beløb, Tilskudet til Alderdomsforsørgelsesfonden er nemlig i Tidsrummet 18^{86/87}—18^{91/92} formindsket med følgende Beløb:

18 ^{86/87}	2993	Kr.	92	Ø.
87/88	2756	—	»	—
88/89	4153	—	64	—
89/90	3430	—	54	—

90/91 3698 Kr. » Ø.

91/92 4413 — 35 —

Administrationen har saaledes ved en kgl. Resolution fuldstændigt forrykket det Grundlag, som Lovgivningsmagten havde lagt for Alderdomsforsørgelsesfonden.

Kommissionens Flertal finder ikke, at det ligger indenfor Kommissionens Hverv at udtale nogen Mening om den paagældende kongelige Resolutions Lovlighed.

[Ved Finansloven for 1895—96 blev Feuen nedsat til 5 pCt. for de efter 1. Juli 1895 engagerede sceniske Kunstnere.]

I Finansaaret 1892—93 udgjorde det samlede Feubeløb 47,171 Kr. 51 Øre, i 1893—94 47,420 Kr. 04 Ø. [I Finansaaret 1896—97 var Beløbet 51,129 Kr. 49 Øre.]

Angaaende Normerne for Fordelingen af Feuen mellem de til dette Emolument berettigede Kunstnere henvises til det i Afsnit V trykte Feuregulativ.

Lønningstillæg (Sædtillæg).

Ved den almindelige Lønningslov af 19. Februar 1861 for de under Ministerierne hørende Embedsmænd og Bestillingsmænd fastsattes et Lønningstillæg efter Sædomskrivning i Stedet for det tidligere Sædtillæg. Medens det pensionsberettigede Personale fik ubetinget Ret til dette Lønningstillæg, bestemtes i § 3, Nr. 3, at det ved det kongelige Teater og Kapel ansatte, ikke pensionsberettigede Personale kun skulde have en af Ministeriet nærmere bestemt Adgang dertil. For det pensionsberettigede Personale beregnedes Tillæget saavel af den reglementerede som ureglementerede Lønning, for det ikke pensionsberettigede Personale beregnedes det efter $\frac{2}{5}$ Principet, saaledes at $\frac{2}{5}$ af den paagældendes hele Lønning blev omsat til Sæd og dernæst udbetalt efter Reglerne i Lovens § 1.

For Finansaarene fra 1866—67 til 1869—70 bestemtes, at Lønningstillæget til det ikke-pensionsberettigede Personale ikke maatte udbetales, før det ved Udgangen af Teateraaret havde vist sig, om Teatret kunde bære Udgiften uden at faa Underbalance.

Ved Lov af 26. Marts 1870 bortfaldt alle Lønningstillæg efter Sædomskrivning. I Stedet for disse Tillæg tilstodes der »de Embeder og Bestillinger, hvilke saadanne hidtil have været tillagte, indtil Lønningsvilkaarene ved nye Lønningslove ere blevne forandrede«, Lønningstillæg efter en nærmere angiven Skala. Efter denne Lov bortfaldt altsaa Lønningstillæget ogsaa ved alle fremtidige Ansættelser ved Teatret og Kapellet, medens der for det da ansatte pensionsberettigede Personale beregnedes Tillæg efter Lovens Bestemmelser. Dette skete dog foreløbig kun for April Kvartal 1870, idet der nemlig blandt de mange nye Bestemmelser, som for Teatrets Vedkommende optoges paa Finansloven for 1870—71, og som vare gældende for Teateraaret 1870—71, altsaa fra 1. Juli 1870, ogsaa var den, at der som Erstatning for det bortfaldende Sædomskrivningstillæg skulde udbetales dem, der hidtil havde oppebaaret dette, et Lønningstillæg efter en Skala, der var mindre end den, som Loven af 26. Marts 1870 fastsatte. Medens det ikke pensionsberettigede Personale (der for April Kvartal 1870 havde faaet Sædomskrivningstillæg efter de hidtil gældende Regler) ikke kunde gøre Indvending herimod, rejste der sig Protest fra det pensionsberettigede Personales Side og ved Højesteretsdom af 14. December 1871 tilkendtes der dette Personale Ret til at faa Lønningstillæg efter Loven af 26. Marts 1870. Som Følge heraf blev der i Teateraaret 1871—72, foruden Tillæget for dette Aar, udbetalt de paa gældende Forskellen imellem, hvad de efter

Finanslovens Bestemmelser havde faaet udbetalt for Teateraaret 1870—71, og hvad de for samme Aar efter Loven skulde have haft, hvilket udgjorde et Beløb af 12,512 Kr.

Ved Afgange og derved, at Kapellet Lønningstillæg fra 1. April 1889 overførtes til Lønningskontoen, er den her omhandlede Kontos Beløb svundet betydeligt ind og vil efterhaanden ganske forsvinde.

Før 1858—59 tilskød Statskassen det fulde, til Sædtillæg medgaaende Beløb. Fra dette Aar og indtil 1869—60 fastsattes Maximum for Tilskuddet til 30,000 Kr. Fra 1869—70 afholdes Tillæget efter Sædomskrivning eller Vederlaget derfor af Statskassens almindelige Tilskud til Teatret.

Det heromhandlede Lønningstillæg udgjorde i 1892—93 4,345 Kr. 83 Øre, i 1893—94 3,960 Kr. [I 1896—97 udgjorde det 2,008 Kr.]

Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste.

Indtil 1873—74 incl. maatte der (siden 1856—57) anvendes paa denne Konto 2½ pCt. af Brutto-Forstillingsindtægten. Fra 1874—75 blev der paa Budgettet fastsat en bestemt Sum, der for de to første Teateraar var 11,700 Kr. aarlig, for 1876—77 13,000 Kr. og siden 1877—78 har været 14,000 Kr. aarlig. I de 3 første af de her nævnte Aar blev Budgetsummen dog, med Ministeriets Billigelse, overskreden med et ikke ganske lille Beløb.

Tidligere hed Kontoen »Sæsondusører«, men da denne Titel mentes »ikke at være noget adækvat Udtryk for dens Anvendelse, da kun en Del af Beløbet tilfalder bestemte Dele af Personalet for de udførte Roller efter et Stregesystem«, blev Titelen fra 1876—77 forandret til »Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter«.

Korpersonalet er der forbeholdt en

bestemt Sum, som udbetales ved Udgangen af hver af Sæsonens 9 Maaneder og fordeles efter hver enkelt større eller mindre Deltagelse i den egentlige Kortjeneste i Henhold til bestemte Regler (Korstreger). Siden Begyndelsen af Sæsonen 1873—74 har Summen udgjort 800 Kr. maanedlig eller 7200 Kr. for Sæsonen.

Resten medgaar til Vederlag for Tjeneste af de øvrige, der ikke er feuberettigede, og til Vederlag for Tjeneste, der ikke giver Adgang til Feu, selv om den udføres af feuberettigede. Fordelingen foregaar som Regel ved Sæsonens Slutning efter et Skøn, til Grund for hvilket dog lægges Omfanget og Betydningen af den udførte Tjeneste. Til Grund for Fordelingen til Balletpersonalet for udført Ballettjeneste lægges et meget kompliceret Stregesystem (Solodans og mimiske Partier 5 Streger for hver Gang, Solodans eller mimiske Partier 3 Streger, feuberettigedes Deltagelse i Ensembledans 2 Streger, Ensembledans af ikke-feuberettigede 1 Streg, Ekstratjeneste 1 Streg). For ikke-feuberettiget Tjeneste af Skuespil- og Opera-Personalet, af Korpersonalet udenfor den egentlige Kortjeneste og af Balletpersonalet udenfor den egentlige Ballettjeneste har Minimumsbetalingen i en Aarrække været 2 Kr. for hver Gang. Betalingen forhøjes dog, undertiden i forholdvis høj Grad, naar Tjenesten har været af større Betydning, eller naar den paagældende enten ingen Lønning oppebærer (Elev, Debutant) eller kun har en i Forhold til Tjenesten ubetydelig Lønning.

Paa denne Konto medgik i 1892—93 13,992 Kr. 72 Øre, i 1893—94 13,740 Kr. 76 Øre. [I 1896—97 medgik 14,000 Kr.]

Gratifikationer efter Øjeblikkets Tarv.

Indtil 1873—74 incl. var der til ekstraordinære Understøttelser i en lang Aarrække

bevilget 2 pCt. af Brutto-Forestillingsindtægten. For 1874—75 budgetteredes 9,350 Kr. og for 1875—76 9,500 Kr., men Ministeriet bevilgede i Løbet af Aarene, at Beløbene maatte overskrides, saaledes at der ialt ligesom tidligere anvendtes 2 pCt af Forestillingsindtægten. For 1876—77 budgetteredes ligesom i det foregaaende Aar 9,500 Kr., der i Løbet af Aaret bevilgedes forhøjet med 1350 Kr. Fra 1877—78 til 1891—92 incl. er der aarlig budgetteret 10,000 Kr., der i det første Aar, 1877—78, bevilgedes forhøjet med 3500 Kr. Fra 1892—93 er Kontoen paa Budgettet nedsat til 6000 Kr. aarlig.

Understøttelserne uddeles, som det i ældre Tid hed, efter Øjeblikkets Trang og Tarv.

Samtidig med den fornævnte Nedsættelse af Budgetsummen i 1892—93 blev det desuden paalagt Teaterchefen at give Indberetning hver Maaned til Ministeriet om Kontoens Anvendelse. Iøvrigt har det vist sig, at et Beløb af 6000 Kr. er utilstrækkeligt, og Ministeriet har derfor bevilget, at der saavel i 1892—93 som i 1893—94 maatte gøres Indstilling om Anvendelse af 4000 Kr. til ekstraordinære Understøttelser af Konto »Forskellige og tilfældige Udgifter«. [i 1894—95 af 2200 Kr., i 1895—96 af 1200 Kr.] Af denne Konto er der ogsaa tidligere bevilget saadanne Understøttelser, ligesom ogsaa, i tidligere Tid, af Besparelser paa Lønningskontoen, naar det budgetterede Beløb paa »Ekstraordinære Understøttelser« har vist sig utilstrækkeligt.

Et Mindretal (Berntsen) bemærker herved, at det ikke kan anses for godtgjort, at det bevilgede Beløb er utilstrækkeligt, naar det kun anvendes efter sin egentlige Bestemmelse.

Endnu skal bemærkes, at der af denne Konto kun afholdes ekstraordinære Understøttelser til det egentlige Teaterpersonale,

hvorimod saadanne til Kapelpersonalet afholdes af »Kapellets Udgifter udenfor Lønninger«.

Understøttelser til afgaaede af det underordnede Personale.

Denne Konto oprettedes i 1876—77 for at kunne yde en højst nødvendig Understøttelse til veltjente Medlemmer af det underordnede Personale, naar de paa Grund af Alder eller Svagelighed maatte fratræde deres Tjeneste. Til det underordnede Personale maa i denne Henseende henregnes Korpersonalet samt den Del af Balletkorpset, der er lønnet med under 800 Kr.

I dette Øjemed anvendtes i 1892—93 1735 Kr., i 1893—94 1800 Kr. [I 1896—97 anvendtes 1750 Kr.]

Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb.

Forhen afholdtes de herunder hørende Engagementer, ogsaa af fremmede Kunstnere, af Kontoerne »Forskellige og tilfældige Udgifter« og siden 1891—92 af »Honorarkontoen«. Fra denne Konto udsondredes Posten i 1895—96 som en særskilt Konto, der ansattes kalkulatorisk med 6000 Kr. for at give Teaterbestyrelsen den fornødne Frihed til, mod nærmere Forklaring i Regnskabet, hvis Kontoen overskrides, midlertidigt at engagere saadanne indenlandske og fremmede Kunstnere, som den i Øjeblikket maatte skønne kunde være en Vinding for Teatret.

[I 1895—96 blev der paa denne Konto anvendt 5,592 Kr. 29 Øre, i 1896—97 12,711 Kr. 67 Øre.]

B. Kommissionens Forslag om Personalets Ansættelses-, Lønnings- og Pensioneringsforhold.

Almindelige Forklaringer til Forslaget.

Med Henblik paa Kommissionens Opgave at paavise Midler til at tilvejebringe en tilfredsstillende Ordning af Teatrets økonomiske Forhold maatte det ligge nær i fortrinlig Grad at henvende sin Opmærksomhed paa Lønningerne for hele det ved Teatret og Kapellet ansatte Personale, og at undersøge, om og i hvilken Grad Reformen paa dette Omraade kunde bidrage til Formindskelse af de Krav, som Teatret stiller til Statskassen uden at hæmme eller skabe Hindringer for dets Virksomhed. Saa meget mere maatte dette Spørgsmaal paatrænge sig, som der her i de sidste Aartier før Kommissionens Nedsættelse havde fundet en ikke ringe Stigning Sted, ikke blot sammenlignet med Forholdet i det gamle Teater, men ogsaa, naar alene Hensyn toges til den Tid, i hvilken det nybyggede Teater havde været i Brug.

De samlede Lønninger med Feu udgjorde saaledes i Aaret 1873—74 (det sidste Aar i den gamle Teaterbygning) 342,872 Kr. 34 Øre, i 1875—76 (efter een Sæson i den nye Bygning) 433,981 Kr. 02 Øre i 1892—93 og i 1893—94 478,747 Kr. 10 Øre, jfr. omstaaende Lønningsoversigt.

Lønnings

	1873—74.											
	Lønning med Pension.		Andre Lønninger.		Feu.		Lønning af Driftskonti.		Ialt.		Lønning med Pension.	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
I. Teater-Etaten.												
a. Embedsmænd, Funktionærer og Betjente	16,100		34,300						50,400		14,300	
b. Skuespilpersonalet: Herrer	31,000		27,400		25,586	04			83,986	04	29,000	
— Damer	20,800		15,400		11,737				47,937		20,800	
c. Balletpersonalet: Herrer	5,900		11,750		3,469	29			21,119	29	5,900	
— Damer	2,200		12,850		3,171	01			18,221	01	2,300	
d. Korpersalet			16,000						16,000			
II. Kapel-Etaten.	46,325		15,375						61,700		42,450	
	122,325		132,075		43,963	34			299,363	34	114,750	
III. Driftslønninger.												
a. Danseskolen vedrørende								3,231	3,231			
b. Garderoben								6,878	6,878	33		
c. Maskineri og Dekorationer vedrørende								16,769	16,769	67		
d. Brændsel, Belysning og Rengøring vedr.								6,350	6,350			
e. Musik og Musikalier vedrørende								680	680			
f. Statistvæsenet vedrørende												
g. Serveringen paa Scenen vedrørende								200	200			
h. Literære og artistiske Arbejder vedr.												
i. Bøger, Kopiaier etc. vedrørende												
k. Kontrollører etc. vedrørende								1,120	1,120			
l. Forskellige og tilfældige Udgifter vedr.								80	80			
m. Kapellet's Udgifter udenfor Lønninger vedrørende								8,200	8,200			
n. Teaterbygningen vedrørende												
o. Medhjælp for Regissøren												
	122,325		133,075		43,963	34		43,509	342,872	34	114,750	

Anm. Desuden er der til forskellige Tillæg (derunder Lønningstillæg i Stedet for Sædomskrivningstillæg), hvilke Størrelse i 1873—74 til 173 Personer ialt 30,301 Kr. 17 Øre, i 1875—76 til 154 Personer ialt 27,213 Kr.

oversigt.

	1875—76.								1893—94.												
	Andre Lønninger.		Feu.		Lønning af Driftskonti.		Ialt.		Lønning med Ret til Pension.		Honorarer, Ansættelser for 1 Aar.		Feu i Gennemsnit ^{93/96} .		Driftslønninger.		Ialt.				
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.			
	44,450							58,750		1,600		51,750		12,600					65,950		
	34,500		36,247	19				99,747	19	31,500		45,800		2,400		27,430	14		107,130	14	
	20,600		14,667	25				56,067	25	27,100		30,200				13,519	95		70,819	95	
	16,700		4,718	93				27,318	93			18,350				2,464	36		20,814	36	
	18,150		4,065	79				24,515	79			14,200				1,602	80		15,802	80	
	23,300							23,300				26,550		200					26,750		
	27,050							69,500	16	22,000		76,200		8,400					106,600		
	184,750		59,699	16				359,199	16	82,200		263,050		23,600		45,017	25		413,867	25	
								4,128		4,128								2,392	2,392		
								12,170	28	12,170	28							13,695	10	13,695	10
								26,156	20	26,156	20							28,112	97	28,112	97
								14,315	26	14,315	26							12,822	55	12,822	55
								1,280		1,280								600	600		
																		800	800		
																		200	200		
								200		200											
								1,200		1,200											
								700		700											
								4,707	15	4,707	15							2,000	2,000		
								433	31	433	31										
								9,491	66	9,491	66							500	500		
																		2,957	23	2,957	23
																		800	800		
	184,750		59,699	16	74,781	86		433,981	02	82,200		263,050		23,600		45,017	87	64,879	85	478,747	10

som personlige efterhaanden ville bortfalde, udbetalt til Teater- og Kapelspersonalet tilsammen i Beløb af forskellig 33 Øre og i 1893—94 til 30 Personer ialt 4,960 Kr.

Et af Kommissionen til særlig Overvejelse af disse Spørgsmaal i Maj 1894 nedsat Udvalg kom ogsaa til det Resultat, at en ret betydelig Reduktion af de daværende Lønninger til Skuespil- og Operapersonalet uden væsentlige Ulemper kunde foretages. Disse formentes at kunne reduceres med ca. 12,000 Kr., medens Udvalget foreslog en mindre Forhøjelse af Ballettens Lønninger under Hensyn til den betydelige Formindskelse, disse efterhaanden vare undergaaede. For Kapellets Vedkommende antog nogle Medlemmer af Udvalget, at en Formindskelse med c. 10,000 Kr., svarende omtrent til det Beløb, hvormed Lønningerne forhøjedes i 1886, kunde foretages, i hvert Fald successive ved de paagældendes Død eller Entledigelse.

Efter at det nævnte Udvalgs her omhandlede Forslag havde været forelagt den samlede Kommission og her været Genstand for en indgaaende Drøftelse, har Kommissionen ved et af samme under 15. Januar 1895 til Ministeriet indsendt Udkast til Budget for det kgl. Teater og Kapel for Finansaaret 1895—96 (s. Afsnit V) haft Lejlighed til at udtale sig for forskellige Nedsættelser paa Lønningskontoerne, fordelte paa alle Klasser af Personalet: Embedsmænd og Funktionærer, Skuespillere og Sangere, Kapel og Kor. Reduktionerne forudsattes iværksatte ved forskellige Afgange, der ikke krævede Erstatning ved nye Ansættelser eller, som i alt Fald ikke krævede saadanne med saa høj Lønning som de afgaaedes.

Efter at Lønningskontoen som Følge heraf i Finansaarene 1895—96 og 1896—97 er nedbragt med et aarligt Beløb af ca. 20,500 Kr., se Oversigten, Bilag E., har Kommissionens Flertal imidlertid maattet nære overvejende Betænkelse ved at bringe yderligere væsentlige Reduktioner paa denne Konto i Forslag i Henhold til de Betragtninger, der ligge til Grund for det nedenauførte Udkast

til Lønnings- og Pensioneringsregler og for dette Forslags enkelte Bestemmelser, medens Kommissionens Mindretal (Berntsen, Scharling og Strøm), som det vil ses af dets ligeledes nedenfor anførte Forslag, anser det for gørligt og, særlig under Hensyn til de forøgede Bidrag til Pensionsfonden, som Kommissionens Forslag paalægger Teatret, for nødvendigt endnu at foretage nogen yderligere Reduktion.

Begge Forslag gaa, hvad de kunstneriske Kræfter angaar, ved hvilke Teatret virker, ud fra den Opfattelse, at disse Kræfter ikke blot maa være til Raadighed i et saadant Antal, som Løsningen af de kunstneriske Opgaver kræver, men at der ogsaa maa bydes dem saadanne Vilkaar i økonomisk Henseende, som staa i rimeligt Forhold til det Arbejde, der kræves af dem, og tillige ere saadanne, at de tør ventes særligt at knytte betydelige Kræfter varigt til Teatret. I denne sidste Henseende er der under de nuværende Konkurrenceforhold en Fare, som ikke tidligere i den Grad forelaa, og hvorimod Teatret bør værnes, hvis der ikke skal udvikle sig en hidtil ukendt Løshed i Forholdet og en Vekslen i Personalet, som man ikke kan ønske forplantet til Nationalscenen.

I saa Henseende maa man særlig, hvad det sceniske Personale angaar, have sin Opmærksomhed rettet paa den med Teatret konkurrerende private Teatervirksomhed i Hovedstaden. Meget ofte vilde denne kunne byde og være tjent med at byde Kræfter ved det kongelige Teater økonomiske Vilkaar, i alt Fald for en Tid, som langt vilde overstige, hvad der kan bydes dem ved det kongelige Teater. Kommissionens Udkast — Flertallets og Mindretallets — vil vise, ved hvilke Midler man mener, at det kongelige Teater bør sættes i Stand til at møde denne Konkurrence. Her skal det blot fremhæves, at dette Hensyn selvfølgelig og-

saa maa sætte Grænser for Nedbringelsen af den Sum, der anvendes til Lønning af de sceniske Kræfter, være sig som pensionsgivende eller som Honorarer. Og denne Grænse tror, som bemærket, Flertallet allerede i det væsentlige er naaet ved den tidligere nævnte Reduktion.

For Kapellets vedkommende gælder et lignende Hensyn. Erfaringen har vist, at ikke faa netop af dets betydeligste kunstneriske Kræfter have taget Ansættelse andetsteds, her og i Udlandet, da de følte sig brøstholdne ved det forholdsvis ringe Vederlag, de oppebare som Kapelmusikere. For Kapellets Vedkommende maa der tillige tages Hensyn til det omfattende og opslidende Arbejde, der ofte kræves og maa kræves af dets Medlemmer, der bl. a. maa deltage i et betydeligt Antal Prøver udenfor deres Virksomhed paa Teatret om Aftenen, samt til, at dette Arbejde, som de af Kommissionen foretagne Undersøgelser have vist, i Aarenes Løb er tiltaget betydeligt, ligesom det nu yderligere er vokset ved de indførte Søndags-Eftermiddagsforestillinger. Ved disse have, som det maa erindres, Kapellets Medlemmer ikke et til Skuespillernes forøgede Feuindtægt svarende pekuniært Vederlag. Ledet af disse Betragtninger har Kommissionen anset det for rigtigt at opgive den tidligere fremsatte Tanke om en betydeligere Reduktion af Kapellets Lønninger som baade uretfærdig og skadelig for Teatret. Det er derfor en langt ringere Reduktion, som det nedenfor trykte Udkast bringer i Forslag, og det baade for Flertallets og for Mindretallets Vedkommende. Naar Mindretallet har ment at kunne foreslaa en lidt større Reduktion, er dette bl. a. ogsaa grundet paa den Opfattelse, at der dog ved hensigtsmæssige Anordninger kunde gøres nogen Indskrænkning i den omtalte faktisk stedfindende stærke Beslaglæggelse af Kapellets Medlemmer ved Prø-

ver, hvorved erindres om, at der i tidligere Tider med en stærkere Opera-Virksomhed fordredes et ringere Antal af Prøver. Denne af Mindretallet udtalte Opfattelse har det paa dette Omraade særlig sagkyndige Medlem, Krohn, bestemt erklæret sig imod, og Flertallet har allerede af den Grund ikke kunnet tage den af Mindretallet fremhævede Mulighed i Betragtning.

Ved at holde den samlede Lønningssum (Honorarerne indbefattede) omtrent paa dens nuværende Størrelse, uden yderligere væsentlig Reduktion, kan imidlertid ikke det Maal naas, som ovenfor er berørt, at skabe Personalet en saadan Stilling, at Teatret betrygges mod idelig Vekslen i Personalet. Den Løn, Teatret kan byde med denne Sum, vil dog ofte være langt mindre, end der kan tilbydes af Privatteatrene. Kommissionen har derfor, ved Siden af faste, men forholdsvis beskedne Lønninger, der dog kunne forhøjes noget ved Hjælp af Honorarkontoen, saavidt denne kan strække til, maattet tænke paa andre Veje til at naa Maalet. Det er et vel ordnet Pensioneringsvæsen, man i saa Henseende har fundet at maatte lægge Hovedvægten paa, tildels i Forbindelse med den Sikkerhed, som ligger i Ansættelsesmaaden.

Det er den nærmere Ordning af disse tre Forhold — Lønningen, Pensioneringen og Ansættelsesmaaden —, som de nedenfor trykte Udkast beskæftige sig med. Før end man gaar over til at begrunde Enkelthederne i disse, skal man gøre nogle almindelige, orienterende Bemærkninger, idet man forudskikker, at Udkastene i deres her aftrykte Skikkelse og tænkte som Lov forudsætte Bevarelsen af det nuværende detaillerede Budget paa Finansloven. Hvis man maatte beslutte sig til at gaa over til en Budgetordning, der er baseret paa den Tanke, at Teatret faar et fast aarligt Tilskud af Statskassen, vilde en stor Del af Udkastenes Bestemmelser ikke

blive Genstand for Lovordning, men maatte henvises til administrativ Fastsættelse.

I. Pensioneringen.

For Tiden er der, som berørt, et Antal Kunstnere ved Teatret, som have kongelig Udnævnelse og Ret til Pension af Statskassen som andre kongelige Embedsmænd. Men det kan ikke ventes, at en saadan Udnævnelse for Fremtiden vil blive tildelt. Denne Klasse af Teaterpersonalet vil altsaa efterhaanden ophøre. Det øvrige Personale (med Tiden altsaa det hele) har den ved Planen for den bestaaende Alderdomsforsørgelsesfond ordnede Alderdomssikring.

Igennem en Række Forsøg er man naaet til den nu foreslaaede Ordning, der skaber Pensionsret for hele Personalet — forsaavidt de ikke lønnes af »Driftslønninger« — om end i to Klasser, en gunstigere og en mindre gunstig, og lader disse Pensioner i deres fulde Udstrækning (uden den i den nuværende Alderdomsfond gældende Maksimalgrænse, og Feuen efter visse Regler iberegnet) udredes af en nydannet Pensionsfond alene, altsaa uden at gøre Regning paa nogen direkte Udredelse af Statskassen for nogen Pensions Vedkommende.

En saa betydelig Forøgelse af Ydelserne, som Udkastene tilsigte, vilde Pensionsfonden ikke være i Stand til at bære uden Forøgelse af de Indtægter, der have været tillagte den tidligere Alderdomsforsørgelsesfond. Paa en saadan Forøgelse har man altsaa maattet være betænkt. Forslagene gaa i saa Henseende ud paa, for det første, at det af Teaterkassen hidtil i Forhold til Lønninger tilskudte Beløb skal ansættes til et Beløb, svarende til 8 pCt. af det paa Teatrets Budget til Lønninger, der give Ret til Pension af Fonden, optagne Beløb. Ved at sætte Procenten til 8 for det hele Personale har man tilsigtet en praktisk Lettelse, idet

det System, som det sagkyndige Kommissionsmedlem, udgaaende fra de med Hensyn til Alderdomsforsørgelsesfonden bestaaende Forhold, nærmest tog Ordet for, medførte en Sondring mellem to Bestanddele af Personalet, nemlig paa den ene Side Embedsmænd og Funktionærer, Kapellet, Kor samt ikke-feuberettigede Kunstnere, paa den anden Side det feuberettigede Skuespil- og Balletpersonale, saaledes at Tilskudet for den første Klasse blev sat til 10 pCt., for den anden til 5 pCt. Naar dette Kommissionsmedlem har sluttet sig til Forslaget om 8 pCt. for hele Personalet, sker det under den Forudsætning, at derved naas til et Beløb, der ikke er under det, der fremkommer ved de nævnte 10 og 5 pCt.s Beløb. Skulde det modsatte nogensinde indtræde, maatte 8 pCt.s Beløbet forøges med et Tillæg. Dernæst foreslaas det af Flertallet, at Fonden skal have, foruden som hidtil Nettoindtægten af to Ekstraforestillinger, endvidere indtil 8,000 Kr. af Indtægten af Eftermiddagsforestillingerne. Det tør med den Sandsynlighed, der overhovedet i dette Forhold kan regnes med, udtales, at Fonden ved den saaledes forøgede Indtægt vil være i Stand til at bære den forøgede Byrde, idet det forudsættes, at Eftermiddagsforestillingerne, som med saa stort Held ere begyndte, fortsættes og vinde samme Anklang hos Publikum, som hidtil. Teaterbestyrelsen har imidlertid i Kommissionen stærkt fremhævet, at en væsentlig Betingelse herfor efter dens Formening, og tillige en Forudsætning for, at den vilde kunne beslutte sig til at anbefale den ommeldte Foranstaltning, der ret betydelig forøger Teaterbudgettets Udgiftsside, vilde være, at den ogsaa af Kommissionen ønskede Frihed til at begynde Søndags Eftermiddagsforestillingerne Kl. 3, blev opnaaet, se herom Afsnit I. Styrelsen vilde derved blive i Stand til at opføre ved disse Forestillinger en

Mængde Stykker, som netop særlig maatte ønskes opførte ved dem, og som vilde have stor Tiltrækning for deres Publikum, men som den knappe Tid nu forbyder at vælge hertil.

Det forøgede Tilskud til Alderdomsforsørgelsesfonden vil efter Flertallets Forslag, naar dette er kommen til fuld Udførelse, andrage ca. 10,500 Kr., foruden det fra Eftermiddagsforestillingerne hidrørende Beløb. Herved vil altsaa det Underskud for Teatret, som paaregnes, forøges. Men Flertallet nærer det Haab, at Regering og Lovgivningsmagt ikke heri ville se noget afskrækkende, under Hensyn dels til det Gode, som vindes for Teatret, og som vil virke fremmende paa dets hele Virksomhed, dels til, at Statskassen befries for den direkte Pensionering, som i Form af Understøttelser, bevilgede paa Finansloven, i mange Tilfælde næppe vilde blive nægtet, hvis man blev ved det bestaaende System. Den Tanke, at Statskassens Hjælp til Teaterpersonalets Alderdomssikring hellere maa ydes som Hjælp til Selvhjælp end som direkte Understøttelse, turde vel i det hele gøre Regning paa alle vedkommendes Sympati.

Om Mindretallets Stilling til Spørgsmaalet om Tilvejebringelsen af de fornødne Midler for Alderdomsforsørgelsesfonden vil der nedenfor blive givet nærmere Oplysninger, særlig ved dets Bemærkninger til Udkastets § 21.

II. Ansættelsesmaaden.

Udkastene skelne for det i Afsnittene II—IV omtalte Personales Vedkommende mellem tre forskellige Ansættelsesmaader, nemlig kongelig Ansættelse, ministeriel Ansættelse og Ansættelse ved Teaterstyrelsen.

At der bevares en Sondring mellem ministeriel Ansættelse og Ansættelse

ved Teaterstyrelsen, behøver ingen Forklaring. Sondringen er den bestaaende og i sig selv naturlige. Heller ikke er der kommet Ønsker til Orde om Forandringer, i alt Fald ikke om væsentlige Forandringer i Henseende til Grænselinierne.

Derimod skal der her gøres nogle Bemærkninger til Forklaring af Udkastenes Forslag om kongelig Ansættelse for en vis Klasse af Personalet. Man er herved gaaet ud fra det ønskelige i, at det for Teatrets Virksomhed betydningsfuldeste Personale ogsaa i det ydre faar et fremtrædende, til dets Betydning svarende Mærke, og tillige derved opnaar den større Garanti for Forholdets Vedvaren, som ligger i en kongelig Udnævnelse. For de sceniske Kunstners Vedkommende bevares derved endvidere en Tradition, som det er i Teatrets velforstaaede Interesse at opretholde, i det den ikke lidet vil bidrage til at knytte de sceniske bærende Kræfter fast til den Scene, der som en virkelig Nationalscene bør stille sig det højeste Maal for dansk dramatisk Kunst. Hvor vanskeligt det falder at bryde denne Tradition, turde ogsaa fremgaa deraf, at Lovgivningsmagten, selv efter Indretningen med Alderdomsforsørgelsesfonden og imod de Forudsætninger, hvorfra man ved dennes Dannelse gik ud, dog har forøget Kredsen af de Kunstnere, der have erholdt kongelig Udnævnelse. Udkastet tilsigter altsaa at opretholde denne Tradition, men saaledes, at de Virkninger, der knytte sig til den kongelige Ansættelse, blive væsentlig andre end nu, hvorved formentlig de Indvendinger, der hidtil med nogen Grund kunde gøres mod en saadan Ansættelse, afkræftes. Idet navnlig den kongelige Ansættelse ikke for Fremtiden, saaledes som tidligere, medfører andre Pensioneringsvilkår, end der vilde fremkomme ved ministeriel Ansættelse, og særlig ikke vil paaføre Statskassen direkte Ofre til Pen-

sioneringen af de paagældende Personer, der alle og fuldt ud skulle have deres Pension af Teatrets Pensionsfond under samme Vilkaar, som de andre til 1ste Pensionsklasse hørende, vil det staa klart, at Hensigten væsentlig er den ovenfor angivne, at fremhæve de paagældende Personers Betydning og at gøre deres Forhold til Nationalscenen saa fast, som det overhovedet er muligt. Den eneste økonomiske Virkning, der særlig vil knytte sig til den kongelige Ansættelse, angaar Enkepensionen og Understøttelsen til uforsørgede Børn. Ved disse Pensioner og Pensionstillæg, der efter Udkastet skulle udredes af Statskassen, har man ikke ment at kunne gaa udover, hvad der har Hjemmel i de bestaaende Regler. Udkastet har derfor maattet foreslaa, at en Ret til saadan Enkepension m. m. maatte være forbeholdt de kongelig ansatte. For Enker efter eller Børn af andre har man ikke kunnet optage nogen Bestemmelse. Man nærer dog det Haab, at Lovgivningsmagten ikke vil findes uvillig til paa Finansloven at bevilge ogsaa disse en Understøttelse af den noget lavere Størrelse, som hidtil har været det sædvanlige ved Bestillingsmænds Enker.

Om Mindretallets Stilling til disse Spørgsmaal vil nedenfor blive fremsat nogle Bemærkninger.

Ved Fastsættelsen af Antallet af sceniske Kunstnere, der skulde kunne faa kongelig Ansættelse, har Kommissionens Flertal, bestemt sig for et Tal af 21 (17 af Skuespil- og Operapersonalet, 4 af Balletten). Man har herved holdt sig nær til Antallet af dem, der kunne ventes at være i 1ste Feuklasse A og B. Men man har dog, baade af formelle og reelle Grunde, ikke optaget noget om dette Parallelforhold i Udkastets Tekst. Naar Udkastet tænkes som Lov, bør det nemlig ikke binde sine Bestemmelser ved en Henvisning til den

administrative Ordning af en underordnet Lønningsbestanddel, der maaske en Gang helt forsvinder.

Mindretallet giver kun 18 Kunstnere (14 af Skuespil- og Operapersonalet, 4 af Balletten) Adgang til kongelig Ansættelse.

Tallet 15 af Kapelmedlemmer, der skulle kunne faa kongelig Ansættelse, svarer til Antallet af Medlemmer i Kapellet's tre øverste Lønningsklasser. Tallet af Embedsmænd og Funktionærer, der skulle kunne faa kongelig Ansættelse, er efter Flertallets Forslag blevet 7 (1 i Bureauet og de 6 i § 3 nævnte Embedsmænd), efter Mindretallets Forslag 4 indtil videre (1 i Bureauet og 3 efter § 3), senere kun de 3 i § 3 nævnte.

III. Lønningsforhold.

Den Tanke, at regulere Personalets Lønningsforhold nøjagtigt for hver enkelt og særlig i Overensstemmelse med det ellers nu i saa stort Omfang gennemførte Princip med fortsatte Stigninger efter vedkommendes Tjenestealder, en Tanke, som paa tidligere Stadier af Kommissionens Forhandlinger har været fremsat og prøvet, kan der kun i ringe Grad være Tale om at bringe til Udførelse ved Teatret. To Omstændigheder stille sig hindrende i Vejen herfor. Den ene Hindring skriver sig fra Størrelsen af det Tilskud fra Staten, som Kommissionen har beregnet. Det er klart, at med det nævnte Lønningssystem vilde ingen Sikkerhed kunne vindes for Iagttagelsen af denne Grænse. Jo større og mere omfattende Personalet var, des lettere kunde det tænkes, at der til en given Tid stod saa mange paa de højere Lønningssatser, at Grænsen vilde overskrides, medens det henstod i det uvisse, om og naar Forholdet vilde forandre sig saaledes, at Vægtskaalen sank til den anden Side, under den beregnede Grænse. Men

selv om der kunde ventes Tilslutning til en Lønningsordning efter den nævnte Tanke, naar blot en Gennemsnitsberegning ikke førte ud over den berørte finansielle Grænse, maatte en anden og væsentligere Omstændighed hindre Antagelsen af en saadan Ordning, nemlig at den ikke levner Teaterstyrelsen den Frihed til at afpasse Lønningsforholdet efter de individuelle Tilfældes Krav, som Styrelsen maa hævde for sig i videst mulig Udstrækning. For de fleste og største Grupper af det til Teatret knyttede Personale vilde hin Ordning derfor slet ikke kunne passe. Idelig og idelig vilde den vise sig hindrende for den Frihed i Bevægelsen, som en Opgave, der skal følge de skiftende Forholds Krav og Behov, forudsætter. Det vil derfor findes, at Kommissionen kun paa ganske enkelte Punkter i de foreliggende Udkast har optaget eller henstillet en Ordning efter det fremstillede Princip, nemlig i visse Tilfælde, hvor det sidstnævnte Hensyn ikke gør sig gældende, i alt Fald ikke paa samme Maade.

Det ene af disse Tilfælde angaar Bureauchefen, se Udkastets § 2. Vistnok kan man her tænke sig, at en anden Ordning af Bureauets Styrelse i den kommende Tid anses for hensigtsmæssigere. Men dette Hensyn, der kun er fjernt beslægtet med det nys omtalte, har man taget i Betragtning ved at undgaa at gøre Stillingen lovfast for bestandig, saaledes som den tilføjede Bestemmelse viser. I den finansielle Opgørelse, som findes vedføjet, har man her maattet gaa ud fra Maksimumsbeløbet. I Virkeligheden vil der ikke straks medgaa et saadant Beløb til Bureauchefens pensionsgivende Lønning. Angaaende Bureauchefposten har Mindretallet fremsat et særligt Forslag, som nedenfor vil blive omtalt.

Det andet Tilfælde angaar Kapellets Lønningsforhold. Kommissionen har her som Alternativ, i Note, opstillet et Lønnings-

forslag, bygget paa Aldersstigningsprincippet. At her den Hovedhindring, som ovenfor er omtalt, ikke gør sig gældende, fremgaar deraf, at ogsaa det principale, i Teksten optagne, paa det bestaaende hvilende Lønningsforslag udelukker al Frihed for Styrelsen til at gribe ind i Lønningsmaaden. Til denne Frihed er der for Kapellets Vedkommende overhovedet ikke Trang, udover hvad der kan opnaas ved Benyttelse af Honorarkontoen eller paa anden, udenfor det egentlige Lønningspørgsmaal liggende Maade. Der er derfor ved Kapellet kun at tage Hensyn til det første Moment, at man har maattet bestræbe sig for at holde Lønudgiften, ogsaa til Kapellet, indenfor en vis finansiell Grænse. Skal dette ubetinget naas, maatte Lønningsmaaden, som den er opstillet i det alternative Forslag (under Teksten), være udelukket. Thi en saadan Sikkerhed kan dette Forslag ikke give. Tænkte man sig alle Kapelmedlemmer paa højeste Alderstrin efter dette Forslag, vilde det Maksimumsbeløb, man har ment at maatte regne med, ikke lidet overskrides. Kommissionen har derfor ikke villet foreslaa denne Ordning som den principale, trods de iøjnefaldende Fordele, den har i Realiteten, og trods den Overensstemmelse, der ved den vilde fremkomme med Lønforholdenes Ordning i næsten alle nyere Love. Man har kun villet forelægge Forslaget som et Alternativ, som det formentlig burde henstilles til Lovgivningsmagten at vælge, hvis det kunde vinde Sympati. Derfor kunde særlig tale, at nogen stor Risiko for Statskassen næppe vilde blive Følgen i denne begrænsede Gruppe af Personalet med ikke særlig høje Lønninger. En Undersøgelse af de for Tiden forhaandenværende Tjenestealdersforhold i Kapellet viser, at Udgiften i Øjeblikket vilde blive ikke saa lidt ringere, end efter det principale Forslag, og at en Gennemsnitsbereg-

ning, der ser bort fra de øjeblikkelige Forhold, vilde føre til paa det nærmeste den samme Udgift, som efter det principale Forslag. En stærkere Overskriden af den finansielle Grænse vilde endelig kunne ventes opvejet ved Aarrækker, hvor Beløbet vilde blive ringere, saa at en Udjævning henimod den finansielle Grænse kunde ventes, naar der regnedes med længere Aarrækker. Men anderledes end som en Henstilling til Overvejelse har det fra Kommissionens Side ikke været ment. Kun skal det gentages, at ogsaa det principale Forslag, baade Flertallets og Mindretallets, fjerner sig fra den i Kommissionen ellers fulgte Ordning af Lønningsforholdene, forsaavidt som man her ikke har været hindret i at regulere i det enkelte ved Hensynet til Teaterstyrelsens Frihed, et Hensyn, der ikke tidligere har været taget her, og hvorpaa der ikke fra Styrelsens Side er gjort noget Krav.

Bortset fra det anførte have Udkastene hverken ved selve det kunstneriske Personale eller ved Embedsmænd og Funktionærer foreslaaet nogen mere i det enkelte gaaende Ordning af Lønningsforholdene, end hvad der maatte anses nødvendigt af Hensyn til Pensionsretten i Almindelighed og særlig af Hensyn til Forslaget om, at Pensionerne skulle bæres af Teatret selv ved Tilskud til Pensionsfonden. Indenfor de derved dragne Grænser er det altsaa Meningen, at Teaterbestyrelsen skal have saa megen Frihed til at ordne Lønningsforholdet efter hvert individuelt Tilfældes Krav, som den nødvendige finansielle Grænse (for pensionsgivende Lønning og ikke-pensionsgivende Honorar tilsammen, jfr. § 18, 4de Stykke) tilsteder. Heraf følger da, at der ikke ved de paagældende Lønningsbestemmelser er givet nogen enkelt et Krav paa noget bestemt Beløb. De give i det højeste (nemlig hvor der er givet Maksimumsbestem-

melse for den enkeltes Lønning) kun en Udsigt til, hvad den paagældende kan naa, og drage iøvrigt de nødvendige Grænser for Styrelsens Frihed, ved i Udkastet udtrykkelig udtalte Maksimumsbestemmelser eller ved de i Finansloven givne Bevillinger.

Hvis den Pensionsret, Udkastene foreslaa, var den almindelige for Embedsmænd gældende, ensartet for alle og udredt af Statskassen, vilde der maaske kun behøves en almindelig Maksimumsbestemmelse for den pensionsgivende Lønning af hele Personalet. Et saadant Forhold, skønt ikke sædvanligt, er ikke ukendt. Saaledes er ifølge Lov af 25. Marts 1871 § 23 Forholdet ved det kgl. Akademi for de skønne Kunster og ved Kunstsamlingerne. Dette Maksimum i Forbindelse med Størelsen af det til Honorarer paa Finansloven bevilgede Beløb vilde da være de eneste nødvendige Grænser for Teaterstyrelsen. Denne maatte fremdeles i Overensstemmelse med de gældende Regler (se Finansloven) kunne anvende som Honorar, hvad der maatte spares paa Kontoen for pensionsgivende Lønning. Men Udkastets særlige Regler om Personalets Pensionering kræver videregaaende Begrænsning. Baade Hensynet til de to Pensionsklasser, der afvige i Henseende til Betingelse og Størrelse, og Hensynet til, at Pensionerne skulle udredes af en Fond, der har begrænsede Tilskud, og ikke maa bebyrdes mere, end den sandsynlig kan bære, nødvendiggøre mere specielle Maksimumsbestemmelser for pensionsgivende Lønninger, dels i Henseende til Tallet af Personer i Pensionsklasserne, dels med Hensyn til de Beløb, der kunne anvendes til pensionsgivende Lønning i hver Klasse eller for hver Person eller samtidig i begge disse Retninger, hvorved det da stadig maa gælde, at hvad der bespares i en Klasse, vel kan anvendes i en lavere, men ikke i

en højere. Udkastet har, som det følgende vil vise, gennemført denne Ordning paa en noget forskellig Maade ved de forskellige Grupper af Personalet, idet det har bestræbt sig for ikke at begrænse Styrelsens Frihed videre, end det virkelig kan anses nødvendigt i de forskellige Grupper. Man har herved særligt taget Hensyn til, hvad Kommissionens med Hensyn til Fondens Ydelsesevne særlig sagkyndige Medlem (Tvermoes) har ment at maatte kræve.

Et Mindretal (Berntsen, Scharling og Strøm) har ikke kunnet tiltræde de foranførte almindelige Betragtninger paa alle Punkter, men maa, som det alt foran er fremhævet, paa flere Steder gøre en afvigende Opfattelse gældende.

Kommissionens Opgave er, som det alt er fremhævet, at tilvejebringe en tilfredsstillende Ordning af Teatrets økonomiske Forhold. Derved kan, som det ogsaa anerkendes af Flertallet, ikke forstaas en Ordning, som alene tilfredsstillende Teatret, for hvem den størst mulige Rigelighed paa alle Bevillingskonti selvfølgelig vil være det behageligste, men der maa tilstræbes en Ordning, som ogsaa kan have Udsigt til at vinde Tilslutning hos de Faktorer, som i saa Henseende ere de afgørende. Kan dette ikke naas, kan Kommissionens Mindretal ikke anse Opgaven som løst. Dette Hensyn, som Mindretallet overhovedet tror at maatte gøre gældende i betydelig stærkere Grad, end Flertallet, paa flere Punkter af Budgettet, gør sig ogsaa her paa Lønningsområdet saaledes gældende, at Mindretallet anser det for nødvendigt at begrænse de Fordringer, som Flertallets Forslag stiller til Statskassen. At Mindretallet ikke herved vil gaa under, hvad Teatrets Tarv nødvendig kræver, følger

af sig selv, og det vil ved hvert enkelt Punkt af Lønningsbestemmelserne, hvor det mener at maatte reducere Flertallets Forslag, stræbe at godtgøre, at dets Forslag maa antages at kunne fyldestgøre Teatrets nødvendige Krav.

Mindretallets Forslag indeholde i Forhold til Flertallets dels en Reduktion i selve Personalets Tal, dels en Begrænsning af de pensionsberettigedes Tal samt nogen Nedsættelse i den pensionsgivende Del af Lønningerne. Dette i Forening med Fastholdelsen af den de eventuelle pensionsberettigede nu overfor Alderdomsforsørgelsen paahvilende Forpligtelse til at yde egne Bidrag til Pensionsfonden — hvilket sidste Mindretallet iøvrigt ogsaa principmæssigt anser det for rigtigt at opretholde — tillader at begrænse det Tilskud, som af Teatret, d. v. s. Statskassen skal ydes til Pensionsfonden, saaledes at det af Flertallet foreslaaede Tilskud af en Del af Eftermiddagsforestillingerernes Indtægt kan bortfalde. Naar dette Tilskud, som Mindretallet ikke tror har nogen Udsigt til at blive opnaaet, bortfalder, kan Mindretallet i Princippet slutte sig til den i Flertalsforslaget indeholdte Pensioneringsmaade. Mindretallet anerkender, at en antagelig Ordning af en Forsørgelse for Teatrets Embedsmænd, og særlig dets sceniske Kunstnere, for Alderdom og Svagelighed, vil være af væsentlig Betydning med Hensyn til at erhverve og fastholde de bedste forhaandenværende Kræfter. Det tør anses for rimeligt, at man snarere herigennem end ved forøgede Lønninger kan give det kongelige Teater en særlig Tiltrækning ogsaa paa det økonomiske Omraade. Mindretallet maa ligeledes anerkende, at det af Kommissionens Flertal foreslaaede Pensioneringssystem frembyder en væsentlig Fordel derved, at det sikrer de vedkommende en rigeligere og mere passende Forsørgelse, end den nuværende Alderdomsfor-

sørgelses-Institution yder, uden at paalægge Statskassen uberegnelige Pensionsbyrder, og at Systemet overhovedet efter sit Princip fortjener at lægges til Grund for en Ordning af de paagældende Forhold. Men Mindretallet er, som foran bemærket, af den Anskuelse, at Flertallets Forslag i sin Helhed vil medføre større Byrder for Teatret, og derigennem for Statskassen, end det kan ventes, at denne vil paatage sig.

Et Medlem af Mindretallet (Berntsen) kan ikke deltagt i Forslaget om Enkepension og Understøttelse til uforsørgede Børn af Statskassen for de kongelig ansatte, hvilket Forslag han finder er i Modstrid med den Stilling, der er givet de vedkommende med Hensyn til deres egen Pension, som kun kan kræves af Pensionsfonden, men under ingen Omstændigheder af Statskassen, der intet Ansvar har for Fondens Forpligtelser.

Med Hensyn til Ansættelsesmaaden og Lønningsforholdenes Ordning er der ingen principiel Modsætning mellem Flertallet og Mindretallet, men dette maa, som det alt fremgaar af det foranstaaende, paa forskellige enkelte Punkter gøre en anden Opfattelse

gældende, som nærmere vil blive udviklet ved de enkelte Bestemmelser.

Flertallet maa, ligeoverfor ovenstaaende Udtalelse af Mindretallet, forvare sig imod, at det ensidigt skulde have havt en Ordning for Øje, som tilfredsstillt Teatret. Naar Flertallet ikke tør gaa saa langt ned, som Mindretallet paa forskellige Punkter, har dette sin Grund i, at det ikke drister sig til at gaa imod, hvad Kommissionens særlig teaterkyndige Medlemmer have anset for nødvendigt til en forsvarlig Fortsættelse af Teatrets Virksomhed. At Flertallet i saa Henseende har været nøjeregnende, vil bl. a. skønnes deraf, at dets Forslag ikke gaar saa vidt, som det Kommissionsmedlem, der nu er Kommitteret hos Teaterchefen, for sit vedkommende foreslaar, jfr. nedenfor ved Forslagets §§ 7—9. At de afgørende Faktorer skulde være uvillige til at bevilge saa meget, som Flertallets Forslag kræver, synes ikke antageligt, hvis den Forudsætning holder Stik, at der ikke i dette Forslag kræves mere, end nødvendigt til Teatrets forsvarlige Virksomhed.

Udkast

til

Ansættelses-, Lønnings- og Pensionerings- bestemmelser

for

det ved det kongelige Teater og Kapel ansatte
Personale.

Flertallets Forslag.

I. Styrelsen.

§ 1.

Teaterbestyrelsen antages og afskediges ved kongelig Resolution paa de i ethvert enkelt Tilfælde nærmere fastsatte Vilkaar. Der kan tillægges den Person eller de Personer, hvoraf den til enhver Tid bestaar, et aarligt Lønningsbeløb af ialt indtil 8000 Kr. samt eventuelt Pensionsret heraf efter de for kongelige Embedsmænd i Almindelighed gældende Regler. Den eventuelle Pension bliver at udrede af Statskassen.

Udover det nævnte Lønningsbeløb, men uden Pensionsret, kan der af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet anvendes indtil 4000 Kr. aarlig til deraf at afholde Honorar til Bestyrelsen, for saa vidt denne bestaar af flere Personer, eventuelt ogsaa til æsthetisk Medhjælp ved de indsendte Stykkers Gennemlæsning og første Bedømmelse, eller til en Censor.

Mindretallets Forslag.

I. Styrelsen.

§ 1.

Det kongelige Teaters Styrelse ordnes i ethvert enkelt Tilfælde ved kongelig Resolution paa de i samme nærmere fastsatte Vilkaar. Der kan for samme fastsættes et aarligt Lønningsbeløb af indtil 8000 Kr., af hvilket Beløb der kan tillægges den, som forud havde et pensionsberettiget Embede, Pensionsret efter de for kongelige Embedsmænd i Almindelighed gældende Regler. Pensionen bliver i saa Fald at udrede af Statskassen.

Til æsthetisk Medhjælp for Bestyrelsen kan der af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet anvendes et Honorarbeløb af indtil 1500 Kr. aarlig, som, for saa vidt det ikke finder Anvendelse paa denne Maade, kan tillægges Bestyrelsen som Honorar udover det nævnte Lønningsbeløb.

Mindretallets Medlem (Strøm) foreslaar Sns 1ste Stykkes 2det Punktum affattet saaledes:

Der kan for samme fastsættes et aarligt Lønningsbeløb af indtil 8000 Kr., af hvilket Beløb der kan tilstaaes Pensionsret efter de for kongelige Embedsmænd i Almindelighed gældende Regler.

II. Bureauet.**§ 2.**

Under Teaterbestyrelsen er henlagt Teatrets Bureau, der indtil videre forestaas af en Bureauchef. Der kan tillægges Bureauchefen kongelig Udnævnelse med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse, jfr. § 21. Bureauchefens Lønning fastsættes til 2800 Kr., stigende hvert 5te Aar med 400 Kr., indtil 4000 Kr. aarlig. Naar Posten maatte blive ledig, henlægges Lønningsbeløbet med Bibeholdelse af Pensionsretten til Teaterbestyrelsen til Anvendelse efter nærmere Bestemmelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Til Ministeriets Raadighed ved Bureauet stilles en samlet Sum af indtil 7500 Kr. til dermed at lønne Bogholder, Kasserer og Assistenten. Bogholderen og Kassereren kunne erholde Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse, jfr. § 21, dog kun af et Lønningsbeløb, der ikke maa overstige henholdsvis 3000 og 2600 Kr. Assistenten kunne erholde Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse, jfr. § 21, dog kun i Forhold til et Lønningsbeløb, der ikke for nogen maa overstige 1200 Kr.

Det paahviler Bureauet uden særlig Godtgørelse at yde Separatkassernes Bestyrelse fornøden Bistand, fremdeles at yde Administrationen af Pensionsfonden den hidtil af Alderdomsforsørgelsesfonden vederlagte Bistand (1200 Kr.) samt at overtage den Del af den tidligere Økonomiinspektørs Forretninger, som det ikke overdrages andre at udføre.

III. Embedsmænd og Funktionærer.**§ 3.**

Efternævnte kunne erholde kongelig Udnævnelse med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse:

II. Bureauet.**§ 2.**

Under Teaterbestyrelsen er henlagt Teatrets Bureau, der indtil videre forestaas af en Bureauchef. Der tillægges den nuværende Bureauchef kongelig Udnævnelse med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse, jfr. § 21. Hans Lønning fastsættes til 2800 Kr., stigende hvert 5te Aar med 400 Kr., indtil 4000 Kr. aarlig. Ved hans Afgang bliver Posten at inddrage.

Til Ministeriets Raadighed ved Bureauet stilles desuden en samlet Sum af indtil 6500 Kr., der ved Bureauchefpostens Inddragelse forhøjes med 2000 Kr. Af denne Sum lønnes en Bogholder, en Kasserer og de fornødne Assistenten, hvoraf 1 efter Bureauchefpostens Inddragelse kan udnævnes til Fuldmægtig. Bogholderen og Kassereren samt eventuelt Fuldmægtigen kunne erholde Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse, jfr. § 21, dog kun af et Lønningsbeløb, der ikke maa overstige henholdsvis 2800 og 2400 Kr., for den eventuelle Fuldmægtig 2000 Kr. Assistenten kunne erholde Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse, jfr. § 21, dog kun i Forhold til et Lønningsbeløb, der ikke maa overstige 1200 Kr.

Det paahviler Bureauet uden særlig Godtgørelse at yde Separatkassernes Bestyrelse fornøden Bistand, fremdeles at yde Administrationen af Pensionsfonden den hidtil af Alderdomsforsørgelsesfonden vederlagte Bistand (1200 Kr.) samt at overtage den Del af den tidligere Økonomiinspektørs Forretninger, som det ikke overdrages andre at udføre.

III. Embedsmænd og Funktionærer.**§ 3.**

Efternævnte kunne erholde kongelig Udnævnelse med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse:

1 eller 2 Sceneinstruktører,
1ste Kapelmester,
2den Kapelmester,
Balletmesteren,
Teatermaleren.

Den samlede pensionsgivende Lønning for disse maa ikke overstige 20,000 Kroner aarlig.

§ 4.

Efternævnte kunne ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse:

Den tekniske Teaterinspektør, der tilige fungerer som Overmaskin-, Belysnings- og Fyrmester,

Regissøren,

Korsyngemesteren,

Operarepetitøren.

Den samlede pensionsgivende Lønning for disse maa ikke overstige 10,000 Kr. aarlig.

§ 5.

Efternævnte kunne ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse:

Teaterlægen,

Forstanderen for Balletelevernes Læseskole,

En Lærerinde ved Balletelevernes Læseskole,

2 Sufflører,

Underbelysnings- og Fyrmester,

Undermaskinmester,

Garderobeforvalteren,

Garderobeforvarersken,

Mesteren paa Skrædersalen,

Billetkassereren,

Overkontrolløren,

Mandsfrisøren,

Damefrisøren,

samt indtil 6 Bude.

1 Sceneinstruktør,
1ste Kapelmester,
2den Kapelmester.

Den samlede pensionsgivende Lønning for disse maa ikke overstige 11,000 Kroner aarlig.

§ 4.

Efternævnte kunne ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse:

Teatermaleren,

Den tekniske Teaterinspektør, der tilige fungerer som Overmaskin-, Belysnings- og Fyrmester,

Regissøren,

Korsyngemesteren,

Operarepetitøren.

Den samlede pensionsgivende Lønning for disse maa ikke overstige 12,000 Kr. aarlig.

§ 5.

Efternævnte kunne ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse:

En Lærerinde ved Balletelevernes Læseskole,

2 Sufflører,

Underbelysnings- og Fyrmester,

Undermaskinmester,

Garderobeforvalteren,

Garderobeforvarersken,

Billetkassereren,

Overkontrolløren.

Den samlede pensionsgivende Lønning for disse maa ikke overstige 28,000 Kr. aarlig.

§ 6.

Alle Funktionærer, som ikke ere nævnte i de foregaaende §§, ansættes af Teaterbestyrelsen og lønnes af Driftslønninger. Der kan tillægges disse Funktionærer ved deres Afgang fra Teatret, naar de i mindst 25 Aar have tjent ved dette eller de blive arbejdsudygtige under Udførelsen af Teatrets Tjeneste, en aarlig Understøttelse, som dog ikke maa overstige $\frac{2}{3}$ af, hvad den paagældende vilde have kunnet opnaa, hvis han havde henhørt under § 5. Disse Understøttelser afholdes af det dertil paa Teatrets Budget bevilgede Beløb.

Tre Medlemmer af Flertallet (Krohn, E. Poulsen, Tvermoes) foreslaa § 6 affattet saaledes:

Alle Funktionærer, som ikke ere nævnte i de foregaaende Paragraffer, ansættes af Teaterbestyrelsen. Der kan tillægges disse Funktionærer, nemlig 7 faste Maskinfolk, 2 Lampister, 1 Fyrbøder, 6 Garderobebetjente, 5 Syersker, 2 Snedkere, Portneren, Skræddersvenden, Luftmesteren, Opsynsmanden og den tilsynshavende ved Rengøringen, Ret til Pension efter Reglerne i 2den Pensionsklasse.

Den samlede pensionsgivende Lønning for disse maa ikke overstige 28,000 Kr. aarlig.

IV. Det kunstneriske Personale.

Skuespil- og Operapersonalet.

§ 7.

Indtil 17 Kunstnere, Herrer eller Damer, kunne erholde kongelig Udnævnelse med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 67,000 Kr.

Den samlede pensionsgivende Lønning for disse maa ikke overstige 15,000 Kr. aarlig.

§ 6.

Den pensionsgivende Lønning maa ikke for nogen af de i §§ 3—5 omhandlede Embedsmænd og Funktionærer overstige 5000 Kr. aarlig.

Alle Funktionærer, som ikke ere nævnte i de foregaaende §§, ansættes efter de hidtil gældende Regler af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet eller af Teaterbestyrelsen og lønnes af Honorarkonto eller af Driftslønninger. Der kan tillægges disse Funktionærer ved deres Afgang fra Teatret, naar de i mindst 25 Aar have tjent ved dette eller de blive arbejdsudygtige under Udførelsen af Teatrets Tjeneste, en aarlig Understøttelse, som dog ikke maa overstige $\frac{2}{3}$ af, hvad den paagældende vilde have kunnet opnaa, hvis han havde henhørt under § 5. Disse Understøttelser afholdes af det dertil paa Teatrets Budget bevilgede Beløb.

IV. Det kunstneriske Personale.

Skuespil- og Operapersonalet.

§ 7.

Indtil 14 Kunstnere, Herrer eller Damer, kunne erholde kongelig Udnævnelse med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 57,000 Kr.

aarlig og for hver af dem ikke overstige 5000 Kr. aarlig.

§ 8.

Indtil 20 Kunstnere kunne ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, ligeledes med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 43,000 Kr. og for hver af dem ikke overstige 3000 Kr. aarlig.

§ 9.

Indtil 10 Kunstnere kunne ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 7000 Kr. aarlig og for hver af dem ikke overstige 1000 Kr. aarlig.

Flertallets Medlem, P. Hansen, foreslaar ved Flertallets § 9:

a) »10« i 1ste Stykke, 1ste Linie forandres til »13«.

b) »7000« i 2det Stykke, 2den Linie, forandres til »10,000«.

Balletpersonalet.

§ 10.

Indtil 4 Kunstnere, Herrer og Damer, kunne erholde kongelig Udnævnelse med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 10,000 Kr. aarlig og for hver af dem ikke overstige 2600 Kr. aarlig.

aarlig og for hver af dem ikke overstige 5000 Kr. aarlig.

§ 8.

Indtil 18 Kunstnere kunne ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, ligeledes med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 40,000 Kr. aarlig og for hver af dem ikke overstige 3000 Kr. aarlig.

Mindretalsforslagets § 9 er enslydende med Flertalsforslaget, nemlig:

§ 9.

Indtil 10 Kunstnere kunne ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 7000 Kr. aarlig og for hver af dem ikke overstige 1000 Kr. aarlig.

Balletpersonalet.

Mindretalforslagets §§ 10—12 ere enslydende med Flertalsforslaget, nemlig:

§ 10.

Indtil 4 Kunstnere, Herrer og Damer, kunne erholde kongelig Udnævnelse med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 10,000 Kr. aarlig og for hver af dem ikke overstige 2600 Kr. aarlig.

§ 11.

Indtil 8 Kunstnere kunne ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 11,000 Kr. aarlig og for 4 af dem ikke overstige for hver 2000 Kr. aarlig, for 4 ikke overstige for hver 1500 Kr. aarlig.

§ 12.

Indtil 20 Medlemmer af Balletpersonalet kunne ansættes af Teaterbestyrelsen med Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 14,000 Kr. aarlig og for hver af dem ikke overstige 1000 Kr. aarlig.

Korpersonalet.

§ 13.

Som Medlemmer af Koret kunne indtil 23 Herrer og 23 Damer ansættes af Teaterbestyrelsen med Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse. Den pensionsgivende Lønning for nogen af dem maa ikke overstige 750 Kr., og den samlede pensionsgivende Lønning ikke overstige 24,000 Kr. aarlig.

Fælles Bestemmelser for Skuespil-, Opera-, Ballet- og Korpersonalet.

§ 14.

Som pensionsgivende Indtægt medregnes $\frac{2}{3}$ af den aarlige Feu efter Gennemsnittet af Feuens Beløb i den for vedkommende gunstigste Række af 5 paa hinanden

§ 11.

Indtil 8 Kunstnere kunne ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 11,000 Kr. aarlig og for 4 af dem ikke overstige for hver 2000 Kr. aarlig, for 4 ikke overstige for hver 1500 Kr. aarlig.

§ 12.

Indtil 20 Medlemmer af Balletpersonalet kunne ansættes af Teaterbestyrelsen med Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse.

Den pensionsgivende Lønning for disse maa i det hele ikke overstige 14,000 Kr. aarlig og for hver af dem ikke overstige 1000 Kr. aarlig.

Korpersonalet.

Mindretalsforslagets § 13 er enslydende med Flertalsforslaget, nemlig:

§ 13.

Som Medlemmer af Koret kunne indtil 23 Herrer og 23 Damer ansættes af Teaterbestyrelsen med Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse. Den pensionsgivende Lønning for nogen af dem maa ikke overstige 750 Kr., og den samlede pensionsgivende Lønning ikke overstige 24,000 Kr. aarlig.

Fælles Bestemmelser for Skuespil-, Opera-, Ballet- og Korpersonalet.

Mindretalsforslagets §§ 14 og 15 ere enslydende med Flertalsforslaget, uemlig:

§ 14.

Som pensionsgivende Indtægt medregnes $\frac{2}{3}$ af den aarlige Feu efter Gennemsnittet af Feuens Beløb i den for vedkommende gunstigste Række af 5 paa hinanden

følgende Teateraar efter den Tid, da han eller hun er indtraadt i pensionsgivende Stilling, dog kun indtil $\frac{2}{3}$ af et aarligt Feubeløb af 1500 Kr.

For ikke-feuberettiget Tjeneste eller for Tjeneste af ikke-feuberettigede udbetales der Sæsondusør, herunder Kordusør, efter de for dette Emolument til enhver Tid gældende Regler.

§ 15.

Det saakaldte Beneficekonverteringstillæg af 400 Kr. aarlig, som hidtil har været tilstaaet de kongelig ansatte Kunstnere efter 20 Aars kongelig Ansættelse, bortfalder for dem, der fremtidig erholde kongelig Udnevneelse.

Kapellet.

§ 16*).

Kapellets Medlemmer inddeles efter deres Anciennet i 5 Lønningsklasser med følgende aarlige Lønningsbeløb:

1ste Lønningsklasse	a.	5 à 2400 Kr.
1ste	—	b. 5 à 2300 —
2den	—	a. 5 à 2100 —
2den	—	b. 5 à 2000 —
3die	—	10 à 1700 —
4de	—	10 à 1400 —
5te	—	9 à 1200 —

Oprykning sker ved indtrædende Vakance og udelukkende efter Anciennet.

*) Alternativt Forslag til § 16, 1ste Stykke:

»49 Medlemmer af Kapellet lønnes hver med 1200 Kr. aarlig, efter 5 Aars Tjenestetid med 1400 Kr. aarlig, efter 10 Aars Tjenestetid med 1600 Kr. aarlig, efter 15 Aars Tjenestetid med 1800 Kr. aarlig, efter 20 Aars Tjenestetid med 2000 Kr. aarlig og efter 25 Aars Tjenestetid med 2400 Kr. aarlig.«

følgende Teateraar efter den Tid, da han eller hun er indtraadt i pensionsgivende Stilling, dog kun indtil $\frac{2}{3}$ af et aarligt Feubeløb af 1500 Kr.

For ikke-feuberettiget Tjeneste eller for Tjeneste af ikke-feuberettigede udbetales der Sæsondusør, herunder Kordusør, efter de for dette Emolument til enhver Tid gældende Regler.

§ 15.

Det saakaldte Beneficekonverteringstillæg af 400 Kr. aarlig, som hidtil har været tilstaaet de kongelig ansatte Kunstnere efter 20 Aars kongelig Ansættelse, bortfalder for dem, der fremtidig erholde kongelig Udnevneelse.

Kapellet.

Mindretalsforslagets § 16, 2det og 3die Stykke, og § 17 ere enslydende med Flertalsforslaget, nemlig:

§ 16*).

Kapellets Medlemmer inddeles efter deres Anciennet i 7 Lønningsklasser med følgende aarlige Lønningsbeløb:

1ste Lønningsklasse	5 à 2400 Kr.
2den	— 5 à 2200 —
3die	— 5 à 2000 —
4de	— 5 à 1800 —
5te	— 10 à 1600 —
6te	— 10 à 1400 —
7de	— 9 à 1200 —

Oprykning sker ved indtrædende Vakance og udelukkende efter Anciennet.

Mindretalsforslagets alternative Forslag til § 16, 1ste Stykke er enslydende med Flertalsforslaget, nemlig:

*) Alternativt Forslag til § 16, 1ste Stykke:

»49 Medlemmer af Kapellet lønnes hver med 1200 Kr. aarlig, efter 5 Aars Tjenestetid med 1400 Kr. aarlig, efter 10 Aars Tjenestetid med 1600 Kr. aarlig, efter 15 Aars Tjenestetid med 1800 Kr. aarlig, efter 20 Aars Tjenestetid med 2000 Kr. aarlig og efter 25 Aars Tjenestetid med 2400 Kr. aarlig.«

En Tubaist lønnes med 800 Kr.

Endvidere kan der tillægges 8 Medlemmer et aarligt Tillæg af 400 Kr., nemlig: en af dem, der indtage Soloplads paa Violin, og dem, der indtage 1ste Plads paa følgende Instrumenter: Violoneel, Fløjte, Obo, Klarinet, Fagot, Valdhorn og Harpe, samt 10 Medlemmer et aarligt Tillæg af 200 Kr., nemlig: en af dem, der indtage Soloplads paa Violin, og dem, der indtage 1ste Plads paa følgende Instrumenter: Kontrabas, Bratsch og Trompet, samt dem, der indtage 2den Plads paa følgende Instrumenter: Violoncel, Fløjte, Obo, Klarinet, Fagot og Valdhorn.

§ 17.

Indtil 15 Medlemmer af Kapellet kunne erholde kongelig Udnævnelse med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

34 andre Medlemmer af Kapellet ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ligeledes med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

En Tubaist, der ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, kan erholde Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse.

De i forrige Paragraf ommeldte Tillæg af 400 Kr. og 200 Kr. til henholdsvis 8 og 10 Medlemmer af Kapellet komme ikke i Betragtning ved Pensionsberegningen.

V. Almindelige Bestemmelser.

§ 18.

For samtlige i §§ 2—17 nævnte Medlemmer af Teater- og Kapel-Personalet gælde følgende Bestemmelser:

Udnævnelse til pensionsgivende Stilling

En Tubaist lønnes med 800.

Endvidere kan der tillægges 8 Medlemmer et aarligt Tillæg af 400 Kr., nemlig: en af dem, der indtage Soloplads paa Violin, og dem, der indtage 1ste Plads paa følgende Instrumenter: Violoncel, Fløjte, Obo, Klarinet, Fagot, Valdhorn og Harpe, samt 10 Medlemmer et aarligt Tillæg af 200 Kr., nemlig: en af dem, der indtage Soloplads paa Violin, og dem, der indtage 1ste Plads paa følgende Instrumenter: Kontrabas, Bratsch og Trompet, samt dem, der indtage 2den Plads paa følgende Instrumenter: Violoncel, Fløjte, Obo, Klarinet, Fagot og Valdhorn.

§ 17.

Indtil 15 Medlemmer af Kapellet kunne erholde kongelig Udnævnelse med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

34 andre Medlemmer af Kapellet ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ligeledes med Ret til Pension efter Reglerne for 1ste Pensionsklasse.

En Tubaist, der ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, kan erholde Ret til Pension efter Reglerne for 2den Pensionsklasse.

De i forrige Paragraf ommeldte Tillæg af 400 Kr. og 200 Kr. til henholdsvis 8 og 10 Medlemmer af Kapellet komme ikke i Betragtning ved Pensionsberegningen.

V. Almindelige Bestemmelser,

Mindretalsforslagets §§ 18—20 ere enslydende med Flertalsforslaget, nemlig:

§ 18.

For samtlige i §§ 2—17 nævnte Medlemmer af Teater- og Kapel-Personalet gælde følgende Bestemmelser:

Udnævnelse til pensionsgivende Stilling

kan først gives, naar den paagældende har opnaaet en Alder af 25 Aar for en Mand og 21 Aar for en Kvinde — for Balletpersonalets Vedkommende henholdsvis 21 Aar og 18 Aar —, hvorhos det udkræves, at den paagældende har været ansat ved det kongelige Teater eller Kapel i mindst 3 Aar. Fra den sidstnævnte Regel skal Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i særlige Tilfælde kunne tillade Afvigelse.

Hvad der spares paa en Lønningsklasse kan indenfor samme Afdeling af Personalet anvendes paa en lavere pensionsgivende Lønningsklasse eller som Honorar uden Pensionsret. Dog maa det samlede Antal af Medlemmer i den paagældende Afdeling ikke forøges.

Forhøjelse eller Forøgelse af Lønningerne udover de i §§ 2—17 fastsatte Maksimumssummer kan kun ske ved Honorar, der ikke giver Ret til Pension, og som for hver enkelt Person eller i hvert enkelt Tilfælde bevilges henholdsvis af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet eller af Teaterbestyrelsen.

§ 19.

Af Honorarkontoen afholdes ligeledes de fornødne Lønninger til dem af Personalet, hvem der ikke er tillagt eller ikke kan tillægges Pensionsret, for saa vidt de ikke henhøre under Driftslønninger.

Paa Honorarkontoen kan foruden det paa Kontoen aarligt bevilgede Beløb yderligere anvendes, hvad der spares paa pensionsgivende Lønninger. Ligeledes kan det Beløb, som Statens Tilskud til Teatrets Drift i det foregaaende Regnskabsaar har været mindre end det paa Finansloven opførte Tilskud, anvendes paa Honorarkontoen, for saa vidt som det ikke anvendes paa andre Konti.

kan først gives, naar den paagældende har opnaaet en Alder af 25 Aar for en Mand og 21 Aar for en Kvinde; — for Balletpersonalets Vedkommende henholdsvis 21 Aar og 18 Aar —, hvorhos det udkræves, at den paagældende har været ansat ved det kongelige Teater eller Kapel i mindst 3 Aar. Fra den sidstnævnte Regel skal Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i særlige Tilfælde kunne tillade Afvigelse.

Hvad der spares paa en Lønningsklasse kan indenfor samme Afdeling af Personalet anvendes paa en lavere pensionsgivende Lønningsklasse eller som Honorar uden Pensionsret. Dog maa det samlede Antal af Medlemmer i den paagældende Afdeling ikke forøges.

Forhøjelse eller Forøgelse af Lønningerne udover de i §§ 2—17 fastsatte Maksimumssummer kan kun ske ved Honorar, der ikke giver Ret til Pension, og som for hver enkelt Person eller i hvert enkelt Tilfælde bevilges henholdsvis af Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet eller af Teaterbestyrelsen.

§ 19.

Af Honorarkontoen afholdes ligeledes de fornødne Lønninger til dem af Personalet, hvem der ikke er tillagt eller ikke kan tillægges Pensionsret, for saa vidt de ikke henhøre under Driftslønninger.

Paa Honorarkontoen kan foruden det paa Kontoen aarligt bevilgede Beløb yderligere anvendes, hvad der spares paa pensionsgivende Lønninger. Ligeledes kan det Beløb, som Statens Tilskud til Teatret i det foregaaende Regnskabsaar har været mindre end det paa Finansloven opførte Tilskud, anvendes paa Honorarkontoen, for saa vidt som det ikke anvendes paa andre Konti.

§ 20.

De ovenfor fastsatte Bestemmelser træde i Kraft fra 1. Juli 1897. For saa vidt der maatte være tillagt noget af de nuværende Medlemmer af Teater- og Kapelpersonalet en højere pensionsgivende Lønning end den, der efter disse Bestemmelser maatte kunne tilkomme ham, vil Lønningen dog ikke være at nedsætte, men det overskydende Beløb først være at inddrage ved den paagældendes Afgang.

VI. Pensionering.

§ 21.

- a. De Embedsmænd og Funktionærer ved Teatret og Kapellet, hvem der i Henhold til foranstaaende Bestemmelser er tillagt Udnævnelse med Pensionsret, og som have været ansatte uafbrudt henholdsvis i mindst 10 Aar i 1ste Pensionsklasse og 20 Aar i 2den Pensionsklasse (jfr. dog Ltr. e.) i en eller flere af de pensionsgivende Stillinger, ere berettigede til at erholde Pension, naar de paa Grund af Alder, Svagelighed eller andre dem utilregnelige Aarsager afskediges af Tjenesten. Alder, der giver Vedkommende Ret til at begære sin Afsked med Pension, er for en Skuespiller eller Skuespillerinde 65 Aar, for en Sanger eller Sangerinde 60 Aar, for en Danser eller Danserinde 50 Aar og for alle andre 70 Aar.
- b. De pensionsgivende Stillinger deles i 2 Klasser. Det er i de foregaaende Paragrafer bestemt, hvilke Stillinger der henhøre under hver Pensionsklasse.
- c. Pensionens Størrelse bestemmes: For 1ste Pensionsklasse til $\frac{1}{3}$ af den pensionsgivende Indtægt efter 10 Aars Anciennetet og derefter stigende med

§ 20.

De ovenfor fastsatte Bestemmelser træde i Kraft fra 1. Juli 1897. For saa vidt der maatte være tillagt noget af de nuværende Medlemmer af Teater- og Kapelpersonalet en højere pensionsgivende Lønning end den, der efter disse Bestemmelser maatte kunne tilkomme ham, vil Lønningen dog ikke være at nedsætte, men det overskydende Beløb først være at inddrage ved den paagældendes Afgang.

VI. Pensionering.

Mindretalsforslagets § 21 er enslydende med Flertallets med Undtagelse af Ltr. g, l og n., nemlig:

§ 21.

- a. De Embedsmænd og Funktionærer ved Teatret og Kapellet, hvem der i Henhold til foranstaaende Bestemmelser er tillagt Udnævnelse med Pensionsret, og som have været ansatte uafbrudt henholdsvis i mindst 10 Aar i 1ste Pensionsklasse og 20 Aar i 2den Pensionsklasse (jfr. dog Ltr. e.) i en eller flere af de pensionsgivende Stillinger, ere berettigede til at erholde Pension, naar de paa Grund af Alder, Svagelighed eller andre dem utilregnelige Aarsager afskediges af Tjenesten. Alder, der giver Vedkommende Ret til at begære sin Afsked med Pension, er for en Skuespiller eller Skuespillerinde 65 Aar, for en Sanger eller Sangerinde 60 Aar, for en Danser eller Danserinde 50 Aar og for alle andre 70 Aar.
- b. De pensionsgivende Stillinger deles i 2 Klasser. Det er i de foregaaende Paragrafer bestemt, hvilke Stillinger der henhøre under hver Pensionsklasse.
- c. Pensionens Størrelse bestemmes: For 1ste Pensionsklasse til $\frac{1}{3}$ af den pensionsgivende Indtægt efter 10 Aars Anciennetet og derefter stigende med

$\frac{1}{60}$ for hvert Aars længere Tjenestetid, dog ikke udover ialt $\frac{2}{3}$ af den pensionsgivende Indtægt.

For 2den Pensionsklasse til $\frac{1}{4}$ af den pensionsgivende Indtægt efter 20 Aars Anciennetet og derefter stigende med $\frac{1}{60}$ for hvert Aars længere Tjenestetid, dog ikke udover ialt $\frac{2}{3}$ af den pensionsgivende Indtægt.

Hvad den samlede pensionsgivende Tjenestetid maatte overstige hele Aar medregnes ikke ved Pensionens Fastsættelse, naar Brøkdelen er under $\frac{1}{2}$ Aar; er den $\frac{1}{2}$ Aar eller derover regnes den for et helt Aar.

- d. Ved den pensionsgivende Indtægt forstaas vedkommendes pensionsgivende aarlige Lønning samt Værdien af fri Bolig, forsaavidt en saadan har været ham tilstaaet, efter Gennemsnittet for de 5 sidste Aar før Afgangen, samt Feu efter de nærmere i § 14 indeholdte Regler.
- e. Ancienneteten regnes fra den Tid, da vedkommende har faaet pensionsberettiget Ansættelse i den paagældende Pensionsklasse. Har nogen, der afskediges i 1ste Pensionsklasse, tidligere været i 2den Pensionsklasse, medregnes Ancienneteten i denne ved Pensionens Fastsættelse, dog saaledes, at hvert Aar i denne Klasse kun medregnes som et halvt Aar.
- f. Optræder en efter Ansøgning paa Grund af Svagelighed med Pension afgaaet scenisk Kunstner efter sin Afgang offentlig som scenisk Kunstner, herunder dog ikke indbefattet Optræden ved enkelte Lejligheder, nedsættes hans Pension med indtil $\frac{1}{3}$ af dens Beløb for den Tid, i hvilken han genoptræder, dog mindst for et Tidsrum af et Aar. Ophører hans Genoptræden inden 3 Aars Forløb, kan Ministeriet for Kirke- og

$\frac{1}{60}$ for hvert Aars længere Tjenestetid, dog ikke udover ialt $\frac{2}{3}$ af den pensionsgivende Indtægt.

For 2den Pensionsklasse til $\frac{1}{4}$ af den pensionsgivende Indtægt efter 20 Aars Anciennetet og derefter stigende med $\frac{1}{60}$ for hvert Aars længere Tjenestetid, dog ikke udover ialt $\frac{2}{3}$ af den pensionsgivende Indtægt.

Hvad den samlede pensionsgivende Tjenestetid maatte overstige hele Aar medregnes ikke ved Pensionens Fastsættelse, naar Brøkdelen er under $\frac{1}{2}$ Aar; er den $\frac{1}{2}$ Aar eller derover, regnes den for et helt Aar.

- d. Ved den pensionsgivende Indtægt forstaas vedkommendes pensionsgivende aarlige Lønning samt Værdien af fri Bolig, for saa vidt en saadan har været ham tilstaaet, efter Gennemsnittet for de 5 sidste Aar før Afgangen, samt $\frac{2}{3}$ af den aarlige Feu efter de nærmere i § 14 indeholdte Regler.
- e. Ancienneteten regnes fra den Tid, da vedkommende har faaet pensionsberettiget Ansættelse i den paagældende Pensionsklasse. Har nogen, der afskediges i 1ste Pensionsklasse, tidligere været i 2den Pensionsklasse, medregnes Ancienneteten i denne ved Pensionens Fastsættelse, dog saaledes, at hvert Aar i denne Klasse kun medregnes som et halvt Aar.
- f. Optræder en efter Ansøgning paa Grund af Svagelighed med Pension afgaaet scenisk Kunstner efter sin Afgang offentlig som scenisk Kunstner, herunder dog ikke indbefattet Optræden ved enkelte Lejligheder, nedsættes hans Pension med indtil $\frac{1}{3}$ af dens Beløb for den Tid, i hvilken han genoptræder, dog mindst for et Tidsrum af et Aar. Ophører hans Genoptræden inden 3 Aars Forløb, kan Ministeriet for Kirke-

Undervisningsvæsenet bevilge, at Pensionen atter sættes op til dens fulde Beløb. Har Pensionen saaledes været nedsat over 3 — enten paa hinanden følgende eller særskilte — Aar, vil den dog ikke kunne forhøjes.

- g. Samtlige Pensioner udredes af Teatrets Pensionsfond.

Af Teaterkassen tilskydes der til Pensionsfonden aarlig:

et Beløb svarende til 8 pCt. af det paa Teatrets Budget til Lønninger, der give Ret til Pension af Fonden, optagne Beløb.

2 $\frac{1}{2}$ pCt. af Teatrets Bruttoforestillingsindtægt, dog med Fradrag af et Beløb, ligt Halvdelen af den for de før 1. Juli 1895 kongelig ansatte Kunstnere udregnede Feu.

Feuen for Roller, der udføres af ikke-feuberettigede, dog ikke Gæster, Nettoindtægten af 2 til Fordel for Fonden givne Forestillinger, af hvilke den ene kan gives i Sæsonens Løb, samt Indtægt af Teatrets Eftermiddagsforestillinger, indtil 8000 Kr.

Pensionsfonden bestyres med Bistand af en sagkyndig, der udnævnes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, af Teaterbestyrelsen som en særskilt fra Teatrets eget Regnskabsvæsen udsondret Formuemasse. Med Hensyn til Fondens Administration gælder iøvrigt Bestemmelsen i § 2 i Slutningen.

Regnskab og Beretning over Fonden afgives hvert Aar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Mindst hvert 5te Aar undersøges Fondens sandsynlige Holdbarhed overfor dens Forpligtelser, og Indberetning herom sker til fornævnte Ministerium.

og Undervisningsvæsenet bevilge, at Pensionen atter sættes op til dens fulde Beløb. Har Pensionen saaledes været nedsat over 3 — enten paa hinanden følgende eller særskilte — Aar, vil den dog ikke kunne forhøjes.

- g. Samtlige Pensioner udredes af Teatrets Alderdomsforsørgelsesfond.

Af Teaterkassen tilskydes der til Alderdomsforsørgelsesfonden aarlig:

et Beløb svarende til 8 pCt. af det paa Teatrets Budget til Lønninger, der give Ret til Pension af Fonden, optagne Beløb.

2 $\frac{1}{2}$ pCt. af Teatrets Bruttoforestillingsindtægt, dog med Fradrag af et Beløb, ligt Halvdelen af den for de før 1. Juli 1895 kongelig ansatte Kunstnere udregnede Feu.

Feuen for Roller, der udføres af ikke-feuberettigede, dog ikke Gæster, Nettoindtægten af 2 til Fordel for Fonden givne Forestillinger, af hvilke den ene kan gives i Sæsonens Løb.

For enhver, der er ansat med Pensionsret efter nærværende Bestemmelser, indeholdes et Beløb af 2 pCt. af hans eller hendes aarlige pensionsgivende Lønning, der tilfalder Pensionsfonden.

Pensionsfonden bestyres med Bistand af en sagkyndig, der udnævnes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, af Teaterbestyrelsen som en særskilt fra Teatrets eget Regnskabsvæsen udsondret Formuemasse. Med Hensyn til Fondens Administration gælder iøvrigt Bestemmelsen i § 2 i Slutningen.

Regnskab og Beretning over Fonden afgives hvert Aar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Mindst hvert 5te Aar undersøges Fondens sandsynlige Holdbarhed overfor dens Forpligtelser, og Indberetning herom sker til fornævnte Ministerium.

De aktuelle Pensioner indkøbes i Statsanstalten for Livsforsikring.

- h. Kommer nogen, for hvem de i nærværende Paragraf indeholdte Pensionsregler gælde, saaledes til Skade under Udførelsen af sin Tjeneste, at han maa afskediges — hvad enten dette sker inden eller efter, at vedkommende har opnaaet Pensionsret —, erholder han en af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Omstændighederne fastsat Pension, der dog ikke kan overstige for et Medlem af 1ste $\frac{2}{3}$ og for et Medlem af 2den Pensionsklasse $\frac{1}{2}$ af hans sidste aarlige pensionsgivende Indtægt.
- i. For den, hvis Embede eller Stilling inddrages, og hvis Tjenestetid har givet ham Ret til Pension, gælde de samme Regler med Hensyn til Ventepenge, som almindeligt gælde for Embedsmænd.
- k. Fortabelse af Embedet eller Stillingen medfører Fortabelse af Retten til Pension. Naar vedkommende afskediges paa Grund af Misligheder, der, uden at medføre Embedets Fortabelse, svække den for hans Stilling nødvendige Agtelse og Tillid, bestemmes hans Pension af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Med Hensyn til en Pensions eller Ventepenges Ophør gælde de samme Regler som for pensionerede Embedsmænd i Almindelighed.
- l. De i denne Lov tilsagte Pensioner garanteres ikke af Staten. Skulde Pensionsfonden til nogen Tid blive ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser, bliver der for de eventuelle Pensioners Vedkommende at tage fornøden Bestemmelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.
- m. Enker efter Mænd, der i Medfør af denne Lovs Afsnit 2—4 have erholdt kongelig Udnævnelse, og som ved deres

De aktuelle Pensioner indkøbes i Statsanstalten for Livsforsikring.

- h. Kommer nogen, for hvem de i nærværende Paragraf indeholdte Pensionsregler gælde, saaledes til Skade under Udførelsen af sin Tjeneste, at han maa afskediges — hvad enten dette sker inden eller efter, at vedkommende har opnaaet Pensionsret —, erholder han en af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Omstændighederne fastsat Pension, der dog ikke kan overstige for et Medlem af 1ste $\frac{2}{3}$ og for et Medlem af 2den Pensionsklasse $\frac{1}{2}$ af hans sidste aarlige pensionsgivende Indtægt.
- i. For den, hvis Embede eller Stilling inddrages, og hvis Tjenestetid har givet ham Ret til Pension, gælde de samme Regler med Hensyn til Ventepenge, som almindeligt gælde for Embedsmænd.
- k. Fortabelse af Embedet eller Stillingen medfører Fortabelse af Retten til Pension. Naar vedkommende afskediges paa Grund af Misligheder, der, uden at medføre Embedets Fortabelse, svække den for hans Stilling nødvendige Agtelse og Tillid, bestemmes hans Pension af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Med Hensyn til en Pensions eller Ventepenges Ophør gælde de samme Regler som for pensionerede Embedsmænd i Almindelighed.
- l. De i denne Lov tilsagte Pensioner garanteres ikke af Staten. Skulde Pensionsfonden til nogen Tid blive ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser, blive de eventuelle Pensioner at ned sætte under Approbation af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.
- m. Enker efter Mænd, der i Medfør af denne Lovs Afsnit 2—4 have erholdt kongelig Udnævnelse, og som ved deres

Død have den til Pension efter denne Lov nødvendige Anciennetet, have Ret til Pension samt til Understøttelse til uforsørgede Børn af Statskassen efter de for Embedsmænd i Almindelighed gældende Regler.

- n. Enhver i Medfør af denne Lov pensionsberettiget Mand er pligtig til ved sin Indtrædelse i Pensionsklasse i Statsanstalten for Livsforsikring at sikre sin Enke en ved hans Død indtrædende livsvarig Overlevelsere, svarende til $\frac{1}{4}$ af hans pensionsgivende Lønning efter de for pligtig Livsforsikring i Statsanstalten for Livsforsikring gældende Regler, og denne Overlevelsere skal tegnes mod Præmiebetaling, ophørende senest med Forsørgerens 60de Aar.

Overgangs-Bestemmelser.

§ 22.

1) Ved fremtidige kongelige Udnævnelser maa iagttages, at Antallet af disse og Antallet af kongelige Udnævnelser fra tidligere Tid ikke maa overstige de angivne Maksimumstal.

2) For Medlemmer af den tidligere Fond, hvem der er tillagt Pensionsret i Henhold til Planens Punkt III 2, træde denne Lovs Bestemmelser i fuld Kraft for den pensionsgivende Lønnings Vedkommende, hvorimod Ancienneteten for den Del af Pensionen, der fremgaar af Feuen, beregnes fra denne Lovs Ikrafttræden, dog kun i Henhold til 5 pCt. af Forestillingsindtægten.

3) Den hidtil bestaaende Alderdomsforsørgelsesfonds Formue overgaar til den nye Fond.

Død have den til Pension efter denne Lov nødvendige Anciennetet, have Ret til Pension samt til Understøttelse til uforsørgede Børn af Statskassen efter de for Embedsmænd i Almindelighed gældende Regler.

Mindretallets Medlem Berntsen foreslaar, at Bestemmelserne under Litr. m udgaar.

- n. Enhver i Medfør af denne Lov pensionsberettiget Mand er pligtig til ved sin Indtrædelse i Pensionsklasse i Statsanstalten for Livsforsikring at sikre sin Enke en ved hans Død indtrædende livsvarig Overlevelsere, svarende til $\frac{3}{20}$ af hans pensionsgivende Lønning efter de for pligtig Livsforsikring i Statsanstalten for Livsforsikring gældende Regler.

Overgangs-Bestemmelser.

§ 22.

1) Ved fremtidige kongelige Udnævnelser maa iagttages, at Antallet af disse og Antallet af kongelige Udnævnelser fra tidligere Tid ikke maa overstige de angivne Maksimumstal.

2) Pensionsancienneteten for de Personer, der ikke vare Medlemmer af den hidtidige Alderdomsforsørgelsesfond, men som erholde Pensionsret af den ved denne Lov oprettede Pensionsfond, regnes fra det Tidspunkt, da nærværende Lov træder i Kraft.

3) Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til at træffe de fornødne Bestemmelser for at ordne:

- a) de Personers Forhold til Alderdomsforsørgelsesfonden, der vare Medlemmer

4) For den selverhvervede Kapital, som Medlemmer med virkelig Pensionsret i den hidtidige Alderdomsforsørgelsesfond have indestaaende i denne, træffes følgende Bestemmelser:

Er vedkommende en gift Mand, anvendes denne Kapital som Kapitalindskud i Statsanstalten for Livsforsikring til delvis Fyldestgørelse af den ham efter § 21, Litr. n. paahvilende Enkeforsørgelsespligt. For de øvrige forbliver Kapitalen henstaaende i Fonden indtil deres Afgang fra Teatret og forrentes efter den Rentefod, som fremgaar af Statsobligationernes Rentefod og Kurs. Der kan ikke gøres Arrest i eller lægges Beslag paa denne Kapital.

5) For saa vidt Medlemmer, der af den hidtidige Alderdomsforsørgelsesfond alene have Sparekasseforsørgelse, men som ved denne Lov faa Pensionsret, ere villige til at afgive den selverhvervede Del af Sparekasseforsørgelsen til den nye Fond, træde de i § 21, Litr. e, jfr. § 18 samt nærværende Paragrafs Nr. 2, givne Anciennetetsbestemmelse fuldt i Kraft for dem, og der indrømmes dem den Lempelse i deres Enkeforsørgelsespligt efter § 21, Litr. n., at de kun ere pligtige til at tegne en saa stor Overlevelserente for deres Enker, som kan opnaas for en Præmie, der svarer til 5 pCt. af deres Lønninger.

6) De Personer af 2den Pensionsklasse, der afgive deres selverhvervede Kapital, bevare deres Forsørgelsesret efter den hidtidige Plan, indtil 20 Aars Anciennetet er naaet.

7) For de Personer, som kun have Sparekasseforsørgelse i den hidtidige Alderdomsforsørgelsesfond og som ikke ville afgive deres selverhvervede Kapital, samt for Personer, der ikke tidligere have haft Alderdomsforsørgelse, regnes Anciennetet fra det Tidspunkt, til hvilket nærværende Bestemmelser træde i Kraft, og den for de

af denne, men som ikke blive pensionsberettigede i den ved nærværende Lov oprettede Pensionsfond, samt

b) de Forhold, som opstaa for de Personers Vedkommende, som vare Medlemmer af den hidtidige Fond, og som blive pensionsberettigede i den nye Fond i Medfør af denne Lovs Regler. Dog bliver der herved at iagttage, at Anciennetet for den Del af Pensionen, der fremgaar af Feu'en, kun kan beregnes fra denne Lovs Ikrafttræden og kun i Henhold til 5 pCt. af Forestillingsindtægten.

først nævnte Personer indtil dette Tidspunkt opsparede Kapital forbliver henstaaende i Fonden indtil deres Afgang fra Teatret og forrentes efter den Rentefod, som fremgaar af Statsobligationernes Rentefod og Kurs. Der kan ikke gøres Arrest i eller lægges Beslag paa denne Kapital.

8) Paa det Tidspunkt, da denne Fond træder i Kraft, er ethvert Medlem af den hidtidige Fond berettiget til at vælge imellem at indgaa under denne Fond paa de ovenfor nævnte Betingelser eller at bevare sin Forsørgelsesret efter den hidtidige Fonds Regler, men vælges det sidste, bortfalder for hans Vedkommende den i § 21, Lit. m. givne yderligere Pensionsret.

Revisionsbestemmelse.

§ 23.

Naar en ny Scene for det reciterende Skuespil maatte forbindes med den nuværende, undergives alle foranstaaende Bestemmelser den fornødne Revision.

Revisionsbestemmelse.

Mindretalsforslagets § 23 er enslydende med Flertalsforslaget, nemlig:

§ 23.

Naar en ny Scene for det reciterende Skuespil maatte forbindes med den nuværende, undergives alle foranstaaende Bestemmelser den fornødne Revision.

Særlige Bemærkninger til Udkastets enkelte Bestemmelser.

Styrelsen.

§ 1.

Paragraffens første Stykke holder sig med Hensyn til Retten til Pension, der her udredes af Statskassen, til den finansielle Grænse, som for Tiden er givet, og er iøvrigt affattet saaledes, at den størst mulige Frihed gives til at ordne Styrelsen efter de til enhver Tid givne Forholds Krav, hvorved Redaktionen i Forslag fra ældre Tid (1868) har tjent som Forbillede.

Paragraffens andet Stykke har navnlig for Øje, at der kan forekomme en Styrelsesordning med flere Personer, for hvis passende Lønning de 8000 Kr. ikke vilde strække til. Men den Forøgelse af Beløbet, der gives under denne Forudsætning, skal da kun kunne tilstaaes som ikke pensionsgivende Honorar. For saa vidt svarer dette 2det Stykke til, hvad der for de i §§ 2—17 nævnte Medlemmer af Teater- og Kapelpersonalet er fastsat i § 18, 4de Stykke. De her omtalte 4000 Kr. skulle dog ogsaa afholde Honorarer til æstetisk Medhjælp eller til en Censor, for saa vidt der under givne Forhold er Trang til en saadan Bistand for Styrelsen.

Et Mindretal (Berntsen og Scharling) foreslaa § 1 affattet saaledes:

»Det kongelige Teaters Styrelse ordnes i ethvert enkelt Tilfælde ved kgl. Resolution paa de i samme nærmere fastsatte Vilkaar. Der kan for samme fastsættes et aarligt Lønningsbeløb af indtil 8,000 Kr., af hvilket Beløb der kan tillægges den, som forud havde et pensionsberettiget Embede, Pensionsret efter de for kongelige Embedsmænd gældende Regler. Pensionen bliver i saa Fald at udrede af Statskassen.

Til æstetisk Medhjælp for Bestyrelsen kan der af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet anvendes et Honorarbeløb af indtil 1500 Kr. aarlig, som, for saa vidt det ikke finder Anvendelse paa denne Maade, kan tillægges Bestyrelsen som Honorar udover det ovennævnte Lønningsbeløb.»

De nævnte to Medlemmer af Mindretallet finde det rigtigt at blive staaende ved de nu bestaaende Forhold med Hensyn til Styrelsens Lønning, nemlig at denne ydes som Honorar uden Ret til Pension, og kun at gøre en Tilføjelse, der gør det muligt ogsaa at knytte en Embedsmand, der maatte anses for særlig kvalificeret som Teaterchef, men vilde have Betænkelighed ved at opgive et pensionsberettiget Embede for den kun med Honorar lønede Stilling, til denne. Mindretallet anser derhos ikke en Deling af Styrelsen mellem to eller flere Personer for saa heldig, at det finder Grund til særlig at lette et saadant Arrangement.

Honoraret til æstetisk Medhjælp for Bestyrelsen har man forment at kunne nedsætte til 1500 Kr., hvilket Beløb vil kunne anvendes som Honorar for Bestyrelsen, naar denne selv maatte overtage hele den æstetiske Censur over indsendte Stykker.

Et Medlem af Mindretallet (Strøm) tiltræder vel iøvrigt disse Bemærkninger og Forslaget, men maa dog formene, at den foreslaaede Lønning af 8000 Kr. kun under den Forudsætning vil være passende for at skaffe egnede Kræfter til Teatrets Styrelse, at der kan gives enhver Teaterchef Pensionsret af den fulde Lønning, og tiltræder derfor for saa vidt Flertallets Affattelse.

Kommissionens Flertal har ikke kunnet tiltræde de ovennævnte to Medlemmers Ændringsforslag.

At Stillingen som Styrelse for det kongelige Teater og Kapel bør kunne besættes med Ret til Pension af Statskassen, finder Flertallet i og for sig at være stemmende med

Teatrets Interesse. Det af to Medlemmer som Betingelse for Pensionsret i Stillingen gjorde Forbehold, at den paagældende forud indehavde et pensionsgivende Embede, vilde i givne Tilfælde kunne virke højst ubilligt og mod Teatrets Interesse.

Den af Mindretallet foretagne Reduktion af Honorarbeløbet i Paragraffens 2det Stykke kan Flertallet heller ikke gaa med til. For det Tilfælde, at Teaterstyrelsen bestaar af flere Personer, vil det i Paragraffens 1ste Stykke fastsatte Lønningsbeløb af 8000 Kr. være altfor knapt til et passende til de ommeldte Mænds hele Stilling, Arbejde og Ansvar svarende Vederlag. En fakultativ Adgang for Ministeriet til at kunne supplere Lønningen med Honorar indtil et saadant Maksimumsbeløb, som af Flertallet foreslaaet, vil ofte kunne være i Teatrets og derigen- nem Statens velforstaede Interesse, naar det f. Eks. gælder om at knytte en Kapacitet til Styrelsen til Gavn for Teatrets hele kunst- neriske og økonomiske Virksomhed.

Bureauet.

§ 2.

Om Ordningen af Bureauchefens Lønningsforhold er talt ovenfor.

Det Beløb, der iøvrigt for Tiden (1896—97) udredes til Lønninger i Bureauet, udgør 5700 Kr. (Bogholder 2000 Kr., Kasserer 1800 Kr., Assistenten 1900 Kr.).

Dette Beløb har Flertallet for det første forhøjet med 600 Kr. paa Grund af Henlæggelse til Bureauet af en Del af den tidligere Økonomiinspektørs Forretninger. Med Hensyn hertil bemærkes følgende. Da Kommissionen sammentraadte, var der ved Teatret ansat en Økonomiinspektør, hvis Forretninger faldt i to ganske forskellige Dele, s. Tjenestereglement 1892 § 49. Dels havde han Tilsynet med Detaillen af Teatrets Drifts-Økonomi, saaledes at ingen Reg-

ning vedrørende denne Side af Teatrets Udgifter kunde betales, medmindre han havde attesteret dens Rigtighed, dels var han en Slags Vicevært i Teatrets Bygninger, der havde at sørge for den nødvendige Orden og paa Teatrets Vegne havde at forhandle med den af Ministeriet beskikkede Myndighed, Bygningsinspektøren. Denne Forening af to forskelligartede Funktioner har Kommissionen ikke fundet heldig. Den sidste Del af Inspektørens Virksomhed fandt man burde overdrages til en Funktionær, hvem en overordnet Virksomhed med Hensyn til Maskin- og Belysningsvæsenet tillige kunde betroes, altsaa en teknisk Teaterinspektør, jfr. herom nedenfor ved § 4. Den første Del af Økonomiinspektørens Virksomhed hører derimod naturlig under Bureauet, f. Ex. Bogholderen, der da tillige vilde blive Økonomiinspicient. Det er herpaa, at den her foreslaaede Forhøjelse er grundet. Man har iøvrigt ikke tænkt sig, at denne Henlæggelse til Bureauet af en Del af den tidligere Økonomiinspektørs Forretninger skulde være afhængig af, om Oprettelsen af en Post som teknisk Teaterinspektør paa den ovenfor berørte Maade fandtes hensigtsmæssig. Man er gaaet ud fra, at denne Henlæggelse til Bureauet i hvert Fald bør effektueres.

Endvidere har man fundet det naturligt at henlægge den lønnede Del af Styrelsen af Alderdomsforsørgelsesfonden (efter Forslaget: Pensionsfonden) til Bureauet og derfor at forøge Beløbet til dette yderligere med de 1200 Kr., som hidtil til dette Øjemed er udredet af den nævnte Fond. Derved er et samlet Beløb af 7500 Kr. udkommet. I Overensstemmelse med det Princip, Udkastet har gennemført for hele Personalet, skulle disse 7500 Kr. være pensionsgivende, saaledes at Bogholder og Kasserer (uden kongelig Ansættelse) sættes i 1ste Pensionsklasse, Assistenterne i 2den.

Herved er nødvendiggjort visse Maksimumsgrænser. For Bogholder og Kasserer tilsammen udgør Maksimum af pensionsgivende Lønning 5600 Kr., for Assisterne 1900 Kr. Man har imidlertid her, hvor det kun drejer sig om saa faa Personer, og hvor de individuelle Forhold ikke saa let gøre sig gældende, ikke fundet nogen Hindring for at gaa det Skridt videre, for hver af dem at fastsætte det Maksimumsbeløb, som den pensionsgivende Løn kan naa, nemlig 3000 Kr. for Bogholderen, 2600 Kr. for Kassereren og 1200 Kr. for en Assistent.

Det samlede Maksimumsbeløb til Lønninger for Bureauet (Bureauchef indbefattet) udgør herefter 11,500 Kr. mod nu 10,500 Kr. (naar de 1200 Kr. fra Alderdomsforsørgelsesfonden medregnes). Men herved erindres, at der er Tale om Maksimumsbeløb. Bureauchefen oppebærer for Tiden kun 3600 Kr., altsaa 400 Kr. mindre, end der er regnet med i Summen 11,500 Kr. Trækkes disse fra, overstiger det paaregnede Maksimumsbeløb det nu anvendte kun med de 600 Kr., som ere foranledigede ved Henlæggelsen af en Del af Økonomiinspektørens Forretninger til Bureauet.

Mindretallet kan gaa ind paa at stille den nuværende Bureauchef paa samme Maade som andre højere Embedsmænd ved Teatret, men tror dog, at Bureauet ved Tjenstledighed bør ordnes paa lignende Maade, som i tidligere Tider, hvor man ikke har kendt nogen saadan Embedsmand. Ogsaa Flertallet stiller jo ved sit Forslag en eventuel Omordning af Bureauet i Udsigt.

Naar Mindretallet foreslaar en Bevilling til Bureauet af 6500 Kr., saa længe Bureauchefsposten er besat, derefter 8500 Kr., mener man herved at have givet den tidligere Bureauordning en efter de forandrede Forhold afpasset Udvidelse. I saa Henseende bemærkes, at Bureauets Lønninger i 1873 udgjorde 3600 Kr., der efter Over-

flytningen til det nuværende Teater i 1875 ere forhøjede til 5000 Kr. foruden 700 Kr. under Driftslønninger. I Forhold hertil turde et Beløb af 8500 Kr. være tilstrækkeligt ogsaa, naar Hensyn tages til en Arbejdsforøgelse, hidrørende fra Pensionsfonden og nogle Økonomiforretninger.

Til Ovenstaaende bemærker Flertallet: Kontorchefspladsen ved Teatret bestod ogsaa tidligere indtil 1866. (De to sidste vare Justitsraad Rindom, efter ham Etatsraad Løffler, der døde i 1866). I 1866 omordnedes Bestyrelses- og Kontorforholdene. Kammerherre Linde blev Chef, Justitsraad Berner Intendant; der ansattes en Bogholder, en Kasserer og en Assistent. Assistenten nuværende Bureauchef Hauch, forfremmedes d. 28de Decbr. 1876 til Fuldmægtig og i 1885 til Bureauchef. Den i 1866 afdøde Kontorchefs og Hovedkasserers Lønning udgjorde 4800 Kr. aarlig + Sædtillæg 648 Kr. samt Brændsel. Hans Forretninger var ikke mere omfattende end, at han kunde beklæde et andet Embede ved Siden af Kontorchefembedet, nemlig ved Kunstsamlingerne. Dette er ikke og kunde paa Grund af Forretningernes Tiltagen ikke let tænkes at blive Tilfældet med den nuværende Bureauchef (eller den Post, som man kunde tænke sig sat i Stedet). At Bureauet iøvrigt nu maa have et større Personale og paa Grund deraf et højere Lønningsbeløb til Raadighed, end forhen, er ikke vilkaarligt. Det staar i nøje Forbindelse med Optagelsen af Teatrets detaillerede Budget paa Finansloven, der har medført et betydelig forøget Arbejde for Teaterbureauet. Bureauets og Bureauchefens Betydning som Bærer af Kontinuiteten mellem de vekslende Styrelser ved Teatret maa heller ikke undervurderes.

Embedsmænd og Funktionærer.

§§ 3—6.

Indenfor denne Gruppe af Personalet medfører saavel Flertallets som Mindretallets Forslag en Sondring mellem de Personer, der ere pensionsberettigede af Teatrets Pensionsfond (§§ 3, 4 og 5) og dem, der ikke have en saadan Ret (§ 6). Indenfor den første af disse Klasser falder atter Sondringen mellem de til 1ste Pensionsklasse henførte Personer (§§ 3 og 4) og dem, der foreslaas henførte til 2den Pensionsklasse (§ 5).

Efter Ansættelsesmaaden dele Forslagene vedkommende i 3 Grupper, nemlig de Personer, der foreslaas til at kunne faa kongelig Udnævnelse (§ 3), dem, der foreslaas ministerielt ansatte (§§ 4 og 5 og tildels Mindretallets § 6), og dem, der antages af Teaterbestyrelsen (§ 6.)

De af Hensyn til Pensioneringen nødvendige Maksimumsgrænser har Udkastet paa dette Omraade ment at kunne indskrænke til Gruppens Klasser (henholdsvis §§ 3, 4 og 5). Det er ikke fundet nødvendigt eller rigtigt at knytte dem til hver enkelt Person eller Stilling.

Maksimumsbeløbet for den pensionsgivende Lønning for de i § 3 nævnte Personer, er af Flertallet sat til 20,000 Kr. Man er herved gaaet ud fra, at Maksimum for saadan Lønning for 1ste Kapelmester burde være 6000 Kr. (Løn udover dette Beløb, som nu, hvor Lønnen er 2000 Kr. mere, maatte da være Honorar), at der til Sceneinstruktører maatte paaregnes et Maksimumsbeløb af 6000 Kr. (for en enkelt Sceneinstruktør højst 3000 Kr.), for 2den Kapelmester (som nu) af 3000 Kr., for Balletmesteren 3000 Kr., nemlig for det Tilfælde, at han ikke, som nu (hvor der kun er tillagt ham 1000 Kr.), tillige er Danser, og for Teatermaleren et Beløb, der maatte

kunne overstige det nuværende Beløb af 2400 Kr., idet Betalingen for hver Kvadrat Alen udført Arbejde forudsættes at ville gaa ned bl. a., naar Teaterombygningen medførte Formindskelse af Dekorationernes Størrelse. Som det af Totalsummen fremgaar, paaregnes det dog ikke, at Maksimumsbeløbet for alle Stillingerne medgaar.

Maksimumsbeløbet for de i § 4 omdelte Personer er sat til 10,000 Kr. Nu medgaar 10,200 Kr. De i Paragrafen nævnte Funktionærer forefandtes, med Undtagelse af den første, ved Kommissionens Sammentræden, og deres Nødvendighed for Teatervirksomheden er uomtvistet. Derimod fandtes ikke den først opførte: den tekniske Teaterinspektør, der tillige fungerer som Overmaskin-, Belysnings og Fyrmester. En Del af de denne Funktionær tiltænkte Forretninger vare henlagte under Økonomiinspektøren, jfr. ovfr ved § 2, hvorimod der ikke forefandtes det ledende Tilsyn med Maskin- og Belysningsvæsenet i Forening, som Kommissionen har tænkt sig henlagt under den tekniske Teaterinspektør. Det er særlig denne Stilling som Overmaskin- og Belysningsmester, man har fundet det hensigtsmæssigt at gøre mulig. Man har herved ladet sig lede af Erfaringer fra flere af Udlandets betydeligste Teatre (München, Wien), hvor Posten som Maskinmester og som Belysningsmester ere forenede i en Person, til Styrelsens store Tilfredshed. Indført hos os, vil denne Ordning antagelig lette den hensigtsmæssige Benyttelse af det sceniske Materiel. Dekorationerne vilde ikke konstrueres og opstilles uden forud beregnet Hensyn til deres Belysning. Det underordnede Maskin- og Belysningspersonale kunde, naar det sorterede under én Person, i de mange ledige Øjeblikke lettere supplere hinanden, hvorved ikke uvæsentlige Besparelser formentlig kunde opnaas. Det kunde ogsaa haabes at ville blive lettere at bevare

den Disciplin, som betinger en hurtig og punktlig Udførelse af det underordnede Personalets Pligter, hvorpaa saa megen scenisk Virkning beror, af og til ogsaa Personalets Liv og Lemmer. Dertil kommer, at den elektriske Belysning maatte kræve en større elektrisk Fagdannelse, end Teatret uden en saadan Post kunde gøre Regning paa at raade over, jfr. hvad der nedenfor i Afsnit V, 2 er udtalt af Kommandør Jöhnke. Den tekniske Teaterinspektør forudsættes saaledes at have foruden en Del af den tidligere Økonomiinspektørs Funktioner tillige Ledelsen af Maskineri og Snedkersal og Ansvaret for Teatrets Maskinfolk, hvilket nu er henlagt under »Maskinmesteren«, se Tjenestereglementet § 55, Ledelsen af og Ansvaret for alt til Belysningen henhørende paa Scenen og i Teaterbygningen tilligemed Ansvaret for Teatrets Belysningsfolk, hvilket nu henhører under og paahviler »Belysningsmesteren«, se Tjenestereglementet § 56. Snedkerværkstedet med de der ansatte Snedkere, hele Maskinpersonalet, Belysningspersonalet, Fyrmester og Fyrbøder vilde være den tekniske Inspektør underlagte. Han vilde have at konferere med Sceneinstruktør og Teatermaler med Hensyn til Dekoration og Belysning og med Økonomiinspicienten om Afholdelsen af de dertil fornødne Udgifter. Under ham tænker man sig da ansat en Undermaskinmester og en Underbelysnings- og Fyrmester, se Udkastets §§ 4 og 5. Idet man tænker sig den tekniske Teaterinspektør lønnet med 3400 à 4000 Kr., Bogholderen, der tillige vil blive Økonomiinspicient, med indtil 3000 Kr., se § 2 (Mindretallet beregner ikkun 2800 Kr.), Undermaskinmesteren med indtil 2000 Kr. og Underbelysnings- og Fyrmesteren med indtil 2200 Kr. (Mindretallet beregner dog for ham ikkun 2000 Kr.), vilde der formentlig indvindes en Besparelse — ogsaa fordi en af Driftslønninger lønnet Belysningsassistent

blev overflødig — i Forhold til den tidligere til disse Funktioners Besørgelse anvendte Sum. Kommissionen maa imidlertid erkende, at Hensigtsmæssigheden af den hele paatænkte Ordning, særlig altsaa Muligheden af at forene Ledelsen af Maskin- og Belysningsvæsenet i en Person, maa prøves ad Erfaringens Vej. For det Tilfælde, at Erfaringen ikke maatte give de ovenfor udtalte Tanker Medhold, vilde Udkastets Bestemmelser ikke binde Teaterstyrelsen til Gennemførelse, jfr. Ordet »kunne«. Ogsaa andre Ordninger vilde kunne finde Plads indenfor Udkastets Ramme, i alt Fald delvis, og ved at anvende Honorar i Stedet for pensionsgivende Lønning; i fornødent Fald kunde Udkastet paa dette Punkt rettes efter Erfaringens Krav. Stadfæster derimod Erfaringen Kommissionens Tanker, skal man henlede Opmærksomheden paa, at Tjenestereglementet maatte ændres i de Punkter, der berøres af den Ordning, man har taget Ordet for.

Til de i § 5 nævnte Personer, med Hensyn til hvilke kun de foran omtalte Poster som Undermaskinmester og Underbelysnings- og Fyrmester træde i Stedet for tidligere Poster under tildels andre Benævnelser, udgives der nu ialt Kr. 28,450 (nogle lønnes af Driftslønninger). Der er i Udkastet beregnet en Maksimaludgift af 28,000 Kroner.

Med Hensyn til hele Rækken af de i §§ 4 og 5 omtalte Funktionærer har Fler-tallet iøvrigt, med de enkelte i det foregaaende omtalte Undtagelser, ikke anset det fornødent at anføre for hver især, hvad man maatte tænke som højeste Lønning for ham eller hende. Herpaa har det Medlem, der særlig paaser Maksimalbestemmelserne af Hensyn til Pensionsfonden, ikke gjort Krav, og Forholdene stille sig ikke blot forskellige mellem de forskellige Stillinger, men kunne ogsaa variere for den samme Stillings

Vedkommende. Man skal dog endnu bemærke, at man er ganske enig med Mindretallet, at ingen af de i § 4 nævnte Funktionærer, end sige de i § 5 nævnte, bør kunne naa saa højt op som til 5000 Kr. i pensionsgivende Lønning.

De 3 angivne Summer udgøre ialt 58,000 Kr., som altsaa bliver det Maksimalbeløb, der kan anvendes som pensionsgivende Lønning for denne Gruppe af Personalet.

De i § 6 omhandlede Funktionærer foreslaas lønnede som hidtil af Driftslønninger. Den i Paragraffen nævnte Understøttelse, der motiveres ved almindelige Billighedshensyn, er kun en nærmere Udformning af den Tanke, der allerede nu medfører saadanne Understøttelser af Teatrets Understøttelseskonto (Budgettets Udgiftspost 14).

I Modsætning til det øvrige Flertal har Krohn med Tilslutning af E. Poulsen og Tvermoes foreslaaet § 6 affattet saaledes:

»Alle Funktionærer, som ikke ere nævnte i de foregaaende Paragraffer, ansættes af Teaterbestyrelsen. Der kan tillægges disse Funktionærer, nemlig 7 faste Maskinfolk, 2 Lampister, 1 Fyrbøder, 6 Garderobe-betjente, 5 Syersker, 2 Snedkere, Portneren, Skrædersvenden, Luftmesteren, Opsynsmanden og den tilsynshavende med Rengøringen, Ret til Pension af 2den Pensionsklasse.

Den samlede pensionsgivende Lønning for disse maa ikke overstige 28,000 Kr. aarlig.«

De ommeldte 28 faste Funktionærer ere hidtil lønnede af Kontoen »Driftslønninger«, hvortil er medgaaet 27,437 Kr. aarlig. Ved deres Afgang have de intet retligt Krav paa Understøttelse udover, hvad der kan bevilges dem af Kontoen »Understøttelse til afgaaede af Teatrets underordnede Personale«, hvilket efter denne Kontos Størrelse kun kan blive et meget ringe Beløb.

Forslagsstillerne maa varmt anbefale,

at disse Funktionærer, som ere afskaarne fra selv at kunne betrygge deres Alderdom nogenlunde ved Opsparing af deres knappe Lønning, erholde en saadan Stilling, at de ikke ved deres Afgang skulle staa uden Subsistensmidler. Forslaget tilsigter derfor at sikre dem en beskeden Efterløn, der dog først kan opnaas efter 20 Aars Tjeneste, jfr. § 21.

Adskillige andre af Kommissionens Medlemmer have i og for sig Sympati for den Tanke, at give Smaafunktionærene ved Teatret en mere betrygget Stilling, end nu. Naar de dog ikke have kunnet slutte sig til ovennævnte Ændringsforslag, ligger dette i, at Forslaget indfører en Pensionsret paa et Omraade, hvor en saadan ikke er hjemlet i andre Forhold i Statsstyrelsen, i alt Fald ikke udenfor ganske særlige Omraader, jfr. saaledes den ved Loven af 12. April 1892 indførte Pensionsret for Statsbanernes Funktionærer. Hertil kommer, at dette Forslag vil blive noget, om end ikke meget, dyrere end Flertalsforslaget, idet det nemlig vil medføre et forøget Tilskud til Alderdomsforsørgelsesfonden af 10 pCt. af Lønningerne til de omtalte Funktionærer eller 2800 Kr., hvorfra dog atter maatte drages det Beløb, hvormed Udgiftspost 14 er forhøjet af Hensyn til de omspurgte Funktionærer, nemlig 2000 Kr., altsaa en Forøgelse af 800 Kr.

Under Hensyn til det bemærkede have disse Medlemmer ikke turdet haabe, at en saadan Bestemmelse vilde vinde Lovgivningsmagtens Tilslutning, og have derfor ikke kunnet slutte sig til den. Det vilde kun kunne glæde disse Medlemmer af Kommissionen, om de i denne Opfattelse af Lovgivningsmagtens Stilling havde taget Fejl.

Det ovenanførte Mindretal (Berntsen, Scharling og Strøm) foreslaar her dels en Reduktion af de pensionsberettigede Stillingers Tal dels en mindre Reduktion i de

Gagebeløb, hvoraf der kan tillægges Pension.

I først nævnte Henseende har Mindretallet fjernet den ene Sceneinstruktør og Balletmesteren fra § 3, samt Teaterlægen, Forstanderen for Balletelevernes Læseskole, Mesteren paa Skræddersalen, Mandfrisøren, Damefrisøren og 6 Budde fra § 5, idet man mener, at disse Stillinger efter deres Beskaffenhed bør lønnes enten af Honorarkonto eller af Driftslønninger saaledes, som det udtales i den af Mindretallet foreslaaede § 6. Endvidere har dette Mindretal flyttet Teatermaleren fra § 3 til § 4, hvilket dog kun har den Betydning, at der ikke kan tillægges ham kongelig Udnævnelse.

Angaaende Balletmesteren gælder det formentlig, at han nødvendigvis vil være enten en fungerende Danser eller en pensioneret Danser eller en fremmed. I alle disse Tilfælde synes en Lønning ved Honorar at være den for Posten passende, medens det maa indrømmes, at man ikke altid vil kunne undgaa et højere Honorar end det, der tillægges en fungerende Danser som Balletmester.

Der har hos Mindretallet — som iøvrigt tilfulde anerkender Sceneinstruktionens Betydning ved det moderne Teater — været nogen Betænkelighed ved overhovedet at give Pensionsret til Sceneinstruktører, hvis Vekslen efter Erfaring er noget uberegnelig og kan indtræde ret hyppigt. Men i ethvert Tilfælde tror man, at der kun for een Sceneinstruktør kan være Anledning til at aabne Mulighed for Pensionsret, medens Sceneinstruktionen forøvrigt maa vederlægges med Honorar, hvad der meget ofte, hvor den udøves af en scenisk Kunstner, vil frembyde sig som det normale.

Af de Funktionærer, som Mindretallet har fjernet fra § 5, vil for nogle Teatertjenesten kun være et Bierhverv, som der ikke er Grund til at gøre pensionsberettiget, og for

andres Vedkommende vilde en Pensionsret være i Strid med de Forhold, der gælde for andre Statsinstitutioner, uden at Mindretallet ser tilstrækkelig Grund til en saadan Undtagelsesordning her.

De pensionsgivende Lønningsbeløb, som Mindretallet foreslaar ved §§ 3, 4 og 5, udgøre tilsammen 38,000 Kr., medens Flertallet, som anført, opfører 58,000 Kr. Men da Mindretallet (jfr. Bemærkningerne til § 19) tænker sig de til Honorar- eller Driftslønningskonto overførte Funktionærer aflagte med indtil 16,800 Kr., udgør den virkelige Nedsættelse af de samlede Lønningskonti kun 3200 Kr.

Til Vejledning anføres her, hvad Mindretallet har tænkt sig som Maksimum af pensionsgivende Lønning for hver af de i §§ 3—5 omhandlede Poster:

§ 3: 1 Sceneinstruktør 4000 Kr., 1ste Kapelmester 5000 Kr., 2den Do. 3000 Kr., tilsammen 12,000 Kr.

§ 4: Inspektør 4000 Kr., Regissør 3000 Kr., Korsyngemester 2400 Kr., Repetitor 1600 Kr., Teatermaler 2500 Kr., tilsammen 13,500 Kr.

§ 5: Lærerinde 1000 Kr., 2 Sufører 3500 Kr., Underbelysningsmester 2000 Kr., Undermaskinmester 2000 Kr., Garderobeforvalter 2400 Kr., Garderobeforvarerske 2000 Kr., Billetkasserer 2400 Kr., Overkontrollør 1200 Kr., tilsammen 16,500 Kr.

Det vil ses, at det, ligesom af Flertallet, er forudsat, at de i hver § omhandlede Bestillinger ikke paa een Gang kunne være paa den for hver af dem som maksimal antagne pensionsgivende Lønning. Ligeledes er det selvfølgelig forudsat, at det undertiden kan blive nødvendigt at supplere pensionsgivende Lønninger med Honorarer.

Medens Mindretallet her ligesom andet Steds ønsker at indrømme Styrelsen den størst mulige Frihed ved Fordelingen af Lønningsbeløbene — og for saa vidt godt kunde

opføre et samlet Lønningsbeløb for de 3 foreliggende §§ —, anser det det for ligesaa nødvendigt, her som ved andre Afsnit, at normere et Maksimum af pensionsgivende Lønning (Mindretallets § 6, 1ste Stykke).

Kommissionens Flertal skal i Anledning af foranstaaende bemærke, at Sceneinstruktørernes Virksomhed er saa vigtig og af saa indgribende Betydning for Teatrets kunstneriske — og derigennem ogsaa økonomiske — Trivsel, at den fakultative Adgang, der i Flertalsforslaget er givet dem til Opnaaelse af kongelig Udnævnelse med deraf følgende Ret til Pension af 1ste Pensionsklasse, formentlig er fuldt beføjet. En lignende Betragtning medfører, at man ikke kan ønske Balletmesteren og Teatermaleren udtagne af denne Lønningsklasse.

Om de Funktionærer, som Mindretallet ønsker, skulle udgaa af § 5, maa det siges, at deres faste Ansættelse ved Teatret gør Motiveringen af deres Optagelse i § 5 naturlig.

Et Maksimumsbeløb af 5000 Kr. for den pensionsgivende Lønning maa Flertallet særlig for 1ste Kapelmester anse for at være lavere, end tilbørligt. At derimod de i § 4 nævnte Funktionærer, og naturligvis end mindre de i § 5 nævnte, ikke bør kunne naa en saa høj Lønning, er Flertallet enigt med Mindretallet i, jfr. ovfr.

Det kunstneriske Personale.

Skuespil- og Operapersonalet.

§§ 7—9.

Om de 3 Klasser, til hvilke dette Personale er henført, er det fornødne bemærket tidligere. Forøgelse af Personalet udover det samlede Tal forudsættes kun at kunne ske ved Hjælp af Honorarkontoen, se §§ 18 og 19.

Her har man ikke kunnet blive staaende ved en Maksimumsgrænse mellem dem, der henføres til 1ste Pensionsklasse (§§ 7 og 8) og dem, der henføres til 2den Pensionsklasse (§ 9). For Pensionsrettens Skyld har man maattet sætte en Maksimumsgrænse i hver enkelt Underklasse, knyttet til den enkelte Kunstner, idet man har angivet Maksimum af den pensionsgivende Løn, som han efter den Klasse, hvori han staar, kan opnaa. At dette er en Maksimumsløn, ses allerede deraf, at det samlede Maksimumsbeløb af 117,000 Kr., som Flertallets Forslag beregner som pensionsgivende Lønning for dette Personale, langt vilde overskrides, hvis i alle 3 Klasser Maksimumslønnen tænktes tildelt alle Kunstnere i Klassen.

De anførte Begrænsninger ere dog ikke tilstrækkelige for Fonden, som skal udrede Pensionerne. De udelukke nemlig ikke, at de Lønninger, der gives i 1ste Pensionsklasse, og særlig de højere Lønninger for de under § 7 hørende Kunstnere kunne medtage en Del mere af de 117,000 Kr., end Fondens Ydelsesevne forudsætter. Man har derfor yderligere maattet sikre en passende Fordeling af det samlede Maksimumsbeløb (117,000 Kr.) paa de forskellige Klasser. Denne passende Fordeling fremkommer efter Kommissionens Flertals Formening, naar der paa § 7 regnes med et Maksimumsbeløb af 67,000 Kr., paa § 8 af 43,000 Kr. og paa § 9 af 7,000 Kr. Disse Beløb findes optagne i Flertalsforslagets §§ 7—9.

Med det af Flertallet foreslaaede Antal af 47 sceniske Kunstnere af Skuespil- og Operapersonalet vil et samlet pensionsgivende Lønningsbeløb af 117,000 Kr. give en Gennemsnitslønning af c. 2500 Kr. I de enkelte Klasser vil Gennemsnittet blive: i § 7 3941 Kr. 12 Øre, i § 8 2150 Kr. og i § 9 700 Kr. Det er selvfølgelig ikke Meningen, at et saadant Gennemsnit skulde

være en Grænse for den enkelte Kunstners Løn, hvad Teksten i Forslagets Paragraffer nøkksom viser. Det tilføjes, at det endvidere er forudsat, at disse Lønninger efter Styrelsens Skøn kunne suppleres med ikke pensionsgivende Honorar af den dertil bestemte Konto. Der vil let kunne forekomme Tilfælde, særlig i den første Klasse, hvor et Maksimum af 5000 Kr. i Løn, selv naar dertil yderligere kommer Feu, ikke vilde være svarende til, hvad en Kunstner af fremragende Betydning for Teatret med Rimelighed maa kunne gøre Krav paa. Paa denne Maade vil for den enkelte Kunstner den Nedgang i Indtægt kunne opvejes, som kan blive Følgen af den Grænse, der er sat for den pensionsgivende Lønning i Klassen i Forhold til, hvad der nu anvendes. De Sammenligninger med de nuværende Lønningsforhold, som Kommissionens Flertal har anstillet, have bestyrket Flertallet i den Overbevisning, at det Resultat, som dets Forslag i disse Paragrafer hidfører, maa betegnes som tilfredsstillende for Teatret og dets heromhandlede Personale, samtidig med, at der er taget tilbørligt Hensyn til ikke at overbebyrde Statskassen eller Teatrets Pensionsfond.

Mindretallet har ikke ønsket at nedbringe Lønningskontoen ved nogen Reduktion af de sceniske Kunstneres af Flertallet beregnede Indtægter, men derimod ved nogen Indskrænkning af deres Antal. Mindretallet normerer derfor et Antal af 42 Stillinger med Adgang til Pensionsret ved Skuespil og Opera med en samlet pensionsgivende Lønning af indtil 104,000 Kr., eller gennemsnitlig 2476 Kr. (Flertallet 2489 Kr.). Med Flertallet anser Mindretallet det for at være af Betydning af Hensyn til Pensioneringen, at det udtrykkelig fastslaas, hvilket Lønningsbeløb der kan anvendes indenfor

enhver af Lønningsklasserne, hvilket dog efter § 18 ikke udelukker ledige Beløbs Anvendelse i en lavere Lønningsklasse. Mindretallet ansætter for § 7 med 14 Kunstnere 57,000 Kr. (Gennemsnit 4071 Kr. 43 Øre), for § 8 med 18 Kunstnere 40,000 Kr. (Gennemsnit 2222 Kr. 22 Øre) og for § 9 med 10 Kunstnere i Overensstemmelse med Flertallets 7000 Kr. (Gennemsnit 700 Kr.). Mindretallets Gennemsnitslønninger ere altsaa for 1ste og 2den Lønningsklasse noget højere end Flertallets, og ville altsaa, naar man gaar ud fra Flertallets, eventuelt kunne give et noget større Beløb (c. 3000 Kr.) til Disposition paa Honorarkontoen.

Naar Mindretallet ikke har taget i Betænkning at nedsætte Tallet af pensionsberettigede Stillinger ved Skuespil og Opera fra 47 (som foreslaaet af Flertallet) til 42, da er det i den Overbevisning, at dette Tal er fuldt tilstrækkeligt. Ikke alene stemmer det med Tallet af feuberettigede Kunstnere i 1875, men ogsaa til flere andre Tider. I 1878 var der t. Eks. kun 40 feuberettigede Kunstnere og i 1877 endda kun 39, hvilket ingenlunde forhindrede, at man spillede klassiske Stykker i en Udførelse, som vistnok i kunstnerisk Værd ikke stod tilbage for Nutidens og desuden gav et bedre pekuniært Resultat. Med et Personale af denne Størrelse saa man sig f. Eks. i Sæsonerne 1874—78 i Stand til at spille Stykker af saa forskelligartet Karakter og med saa stort Personale som: Barselstuen, det lykkelige Skibbrud, Hakon Jarl, Væringerne i Miklagaard, Erik og Abel, De Unges Forbund, Hærmændene paa Helgeland, Livet i Skoven, Kong Henrik den Fjerde m. fl. Ved Begyndelsen af Sæsonen 1895—96 var Tallet 41, men steg i Sæsonens Løb til 42. Det kan vel erkendes, at der mulig i det nuværende Personale findes nogle Rollefag ubesatte, og at det saaledes kan være ønskeligt at supplere Personalet paa for-

skellig Maade. Men det viser sig paa den anden Side, at en stor Del af det nuværende Personale gennemgaaende finder en meget ringe Anvendelse, og at en Del deraf vistnok kunde undværes, og det tør deraf sluttes, at et Personale af den omtalte Størrelse, bestaaende af effektive Kræfter, naar disse ogsaa virkelig benyttes, vil være fuldt tilstrækkelig for Teatrets Virksomhed, hvad der formentlig ogsaa stemmer med tidligere Tidens Erfaring. Navnlig tør det med Sikkerhed antages, at et Antal af 42 Kunstnere i pensionsgivende Stillinger — som altsaa vil kunne suppleres med honorarlønnede Kunstnere og med Elever, foruden at der for Operaens Vedkommende ofte har fundet Engagement af fremmede Kunstnere Sted — er alt, hvad der bør være ved Teatret. Mindretallet lægger derhos megen Vægt paa, at Personalet ikke bliver større, da det i modsat Fald vil blive umuligt at give særlig de yngre Kunstnere den Lejlighed til at optræde, som er en absolut Betingelse for deres kunstneriske Udvikling.

Kommissionens Flertal kan vel erkende, at de foranførte Mindretalsforslag for saa vidt ere moderate, som de ikke tilsigte Reduktioner i den Skuespil- og Operapersonalet tillagte Lønning, men man maa alligevel bestemt udtale sig imod disse Forslag, fordi de medføre en mere indgribende Reduktion i Antallet af sceniske Kræfter, end Flertallet kan anse for forsvarlig overfor Teatret paaliggende kunstneriske Opgaver. Der maa udkræves saa mange faste, sammenspillede Kræfter, at klassiske Stykker (f. Eks. Holbergs, Oehlenschlägers, Shakespeares og Schillers) kunne besættes og faa en med Teatrets Værdighed og kunstneriske Tradition passende Udførelse. Dette vilde efter Flertallets særlig til den nuværende Styrelses bestemte Udtalelser støt-

tede Formening ikke kunne ske ved Mindretallets Forslag. Den Suplering med mere tilfældige Kræfter, som Mindretallet henviser til, er altfor usikker og beror for meget paa de til enhver Tid foreliggende Forhold til, at man tør slaa sig til Ro dermed.

Den Kommitterede hos Teaterchefen Professor P. Hansen, har som Medlem af Kommissionen udtalt, at han under Hensyn til, at Lønningskontoen ifølge Forslag af Kommissionen allerede i de to forløbne Finansaar er nedsat med et Beløb af c. 20,500 Kr., ikke vil kunne stemme for, at den samlede Lønningssum til Skuespil- og Operapersonalet ansættes lavere end 120,000 Kr. I Overensstemmelse hermed stiller dette Medlem nogle særlige Forslag.

Af Hensyn til Teatrets kunstneriske Virksomhed vil dette Medlem ikke heller kunne slutte sig til noget Forslag om at binde Teaterbestyrelsen til noget bestemt Maksimalantal af sceniske Kunstnere af Skuespil- og Operapersonalet yderligere end ved at fastslaa dette Antal til omkring 50 Personer.

Balletpersonalet.

§§ 10—12.

Der er her fulgt de samme Principper, som ved Skuespil- og Operapersonalet. Udførelsen er undergaaet de Lempelser, som de særlige Forhold og bestaaende Regler kræve. Det samlede Maksimumsbeløb af de pensionsgivende Lønninger er sat til 35,000 Kr. Mellem de 3 Klasser fordeler dette Beløb sig saaledes, at 10,000 falder paa § 11, 11,000 paa § 12, 14,000 paa § 13. Om denne Fordelings Betydning gælder det samme, som ovenfor er bemærket ved Skuespil- og Operapersonalet.

Mindretallet skiller sig i dette Afsnit ikke fra Flertallet.

For Tiden medgaar ialt 32,000 Kr. til Ballettens Lønninger. At hele Kommissionen er enig om, at sætte Lønningskontoens Maksimum for dette Personale op til 35,000 Kr. er motiveret ved Ønsket om at bøde noget paa den stærke Reduktion, som dette dygtige og ihærdige Korps, der har en i sin Genre enestaaende kunstnerisk Tradition at hævde, har undergaaet i de senere Aar.

Korpersonalet.

§ 13.

Her finder ingen yderligere Klassedeling Sted. Der bliver derfor ikke her Spørgsmaal om andre Maksimumsbeløb end med Hensyn til Tallet af pensionsberettigede, Maksimumslønnen for hver af disse og det samlede pensionsgivende Beløb, hvilket er sat til og fra 1. Juli 1897 vil udgøre Kr. 24,000.

Fælles Bestemmelser for Skuespil-, Opera-, Ballet- og Korpersonalet.

§§ 14 og 15.

De i § 14 givne Regler forudsatte Opretholdelse af Feu og Sæsonusør, derunder Kordusør, efter de til enhver Tid gældende Regler, hvilke det hverken formelt eller reelt har været Meningen at ændre ved dette Udkast, se derimod nedenfor i Afsnit IV og V om foreslaaede Ændringer i de gældende Feubestemmelser. En vigtig Realitetsbestemmelse indeholder derimod § 14, 1ste Stykke, der gør den for de tidligere kongelig ansatte Kunstnere om Feuens Medtagelse i Pensionsberegning og Beregningsmaaden anvendelig paa hele det efter Udkastet pensionsberettigede, kunstneriske Personale. Naar hele Personalet bliver pensionsberettiget, har man ikke fundet Anledning til paa dette Punkt at gøre en Forskel. Man har villet gennemføre Lighed i Pensionsvilkaarene alene med den Forskel,

som gælder mellem 1ste og 2den Pensionsklasse i Henseende til Anciennetetsbetingelse og Begyndelsesprocenten.

Idet man angaaende Spørgsmaalet om de Tilskud til Pensionsfonden, der mulig-gøre saavel efter Flertallets som efter Mindretallets Forslag at tilvejebringe Pension af Feuen, kan henvise til de nedenfor til § 21 fremsatte Bemærkninger, skal det i denne Sammenhæng blot nævnes, at man i Kommissionen vel har undersøgt Fondens Ydeevne under Forudsætning af, at Pension af Feuen bortfaldt, men at man ikke har forfulgt denne Tanke videre, da det vilde medføre en ikke uvæsentlig Forringelse af den almindelige Pension, hvori man fra Personalets Side maa se Hovedfortrinet ved nærværende Forslag, det Hovedfortrin, som er uundværligt, naar Teatret skal kunne gøre Regning paa et fast Personale, jfr. ovenfor.

§ 15 ophæver et Emolument for de tidligere kongelig ansatte, som der mangler Grund til at overføre paa dem, der efter dette Forslag erholde en kongelig Udnævnelse, som har anden Betydning og medfører andre Virkninger. *)

*) Om dette Emoluments Historie meddeles: Ved kongelig Resolution af 22. November 1796 bestemtes, at der skulde tilfalde de kongeligt ansatte Skuespillere, Sangere og Solodansere af begge Køn en Beneficeforestilling, naar de have tjent i 25 Aar, og fremdeles en lignende Benefice hvert 5te Aar. Ved kongelig Resolution af 26. August 1820 ophævedes Beneficeforestillingerne, og det bestemtes bl. a., at 5 pCt. af Teatrets aarlige Bruttoindtægt skulde anvendes til Godtgørelser for dem af Teaterpersonalet, som havde Adgang til Tjenesteaaars og (de ved en kongelig Resolution af 1794 indførte) Flids og Talents Benficer, saaledes at der skulde tilstaas enhver, som i Henhold til de ældre, iøvrigt uforandrede Regler vilde have Ret til en saadan Benefice, 1 pCt. af Teatrets Brutto-

Kapellet.

§§ 16 og 17.

Om det alternative Forslag i Noten henvises til det tidligere bemærkede.

Det principale Forslag, der opretholder den bestaaende Ordnings Princip (Vakanceoprykning efter Anciennetet), søger at forene to Hensyn, nemlig paa den ene Side Udsigten til en efter Forholdene passende og stigende Lønning for Kapelmedlemmerne, paa den anden Side Opnaaelsen af nogen Besparelse paa denne Konto. Naar denne sidste er blevet noget mindre, end nogle af Kommissionens Medlemmer tidligere have paaregnet, har dette, som ovenfor bemærket, væsentlig sin Grund i, at Forholdene med Hensyn til Kapelmedlemmernes Tjeneste

indtægt i Godtgørelse (mere end 5 saadanne Godtgørelser maatte der dog altsaa ikke fremkomme i et Aar). Senere, da Bruttoindtægten blev større end den, der var paaregnet i 1820, bestemtes det, at Beneficogodtgørelserne altid skulde udbetales med en fast Sum af 2000 Kr. (1000 Rd.) for hver Procent af Bruttoindtægten. Ved kongelig Resolution af 29. Juni 1842, hvorved Feu indførtes, bestemtes, at de, som derefter maatte blive ansatte, ikke skulde have Adgang til Flids og Talents Beneficer. Derimod bibeholdtes Tjenesteaares Beneficerne. I Finansaaret 1856—57 begyndte man, overensstemmende med et Forslag af den i 1851 nedsatte Teaterkommission, at konvertere de Teaterpersonalet hidtil tillagte Beneficogodtgørelser for Tjenestenaar til aarlige Gagetillæg af 400 Kr. (200 Rd.), hvilken Konvertering for de allerede da til saadanne Godtgørelser berettigede tilendebragtes i Finansaaret 1859—60. Siden den Tid er der indtraadt et aarligt Gagetillæg af 400 Kr. for ethvert kongeligt udnævnt Medlem af Teaterpersonalet, saa snart det har været ansat i 20 Aar, hvilke Gagetillæg dog ogsaa senere stedse have gaaet under Navn af Beneficekonvertering. Da der, som ovenfor nævnt, ikke har fundet kongelig Ansættelse Sted i Aarene 1866—1880, vil der ikke falde noget Beneficekonverteringstillæg førend i 1900.

ikke lidet have forandret sig. Der kræves nu ikke lidet mere af dem, end forhen, særlig med Hensyn til Prøver. Med Hensyn til det ikke pensionsgivende Tillæg for Solister er der kun gjort mindre væsentlige Forandringer i det bestaaende. Selve Princippet, nemlig et Ekstratillæg for det særlige Talent, har man fundet berettiget. Den samlede Udgift til Kapellets Lønning vil efter Flertallets Forslag udgøre Kr. 91,800, medens den hidtilværende Udgift andrager 95,400 Kr., altsaa en Besparelse af ialt 3600 Kr.

Med Hensyn til de Regler, der findes i § 17 angaaende Kapelmedlemmernes Pensionering og Ansættelsesmaade, henvises til det tidligere bemærkede.

Til dette Afsnit (§§ 16 og 17) stiller Mindretallet, Berntsen, Scharling og Strøm, følgende Ændringsforslag:

Lønningsklasserne benævnes 1ste—7de og Lønningsbeløbene forandres saaledes:

1ste Kl.	5 à 2,400 Kr.
2den	— 5 à 2,200 —
3die	— 5 à 2,000 —
4de	— 5 à 1,800 —
5te	— 10 à 1,600 —
6te	— 10 à 1,400 —
7de	— 9 à 1,200 —

Mindretallets Forslag vil reducere Udgifterne til Kapellets Lønninger til 88,800 Kr. — naar ligesom ovenfor Honoraret til Solister medregnes —, altsaa en yderligere Nedsættelse i Forhold til Flertallets Forslag af 3000 Kr., hvormod Mindretallet tidligere har udtalt sig. Man mener saa meget mere at kunne gaa til denne Nedsættelse, som Kapellets Medlemmer ved Ophævelsen af den tidligere Mellemaktsmusik har faaet en væsentlig Lettelse i deres Tjeneste.

Af de foran anførte Grunde kan Flertallet ikke anse det forsvarligt at foretage en saa betydelig Reduktion paa denne Konto.

Almindelige Bestemmelser.

§§ 18, 19 og 20.

Aldersbetingelsen for Ansættelse i pensionsgivende Stilling har for Balletpersonalets Vedkommende maattet sættes forskelligt fra det øvrige Personale. Dette er begrundet i denne Kunsts Særegenhed. De 3 Aar, der regelmæssig maa hengaa, førend Udnævnelse til pensionsgivende Stilling kan finde Sted, ere fælles for alle de i §§ 2—17 omtalte Medlemmer af Personalet. Det er anset for heldigt at hjemle Ministeriet en Adgang til i særlige Tilfælde, f. Eks. naar en Lejlighed til at knytte en fremragende Kunstner til Teatret ellers vilde gaa tabt, at dispensere fra den angivne Tidsbestemmelse.

4de Stykke af § 18 samt § 19 omtaler det Supplement til Lønningsbestemmelserne, der ligger i Honorarkontoen. Ikke alene er der forskellige Hverv, der ikke ere omtalte i de foregaaende Paragraffer, som forudsættes lønnede af denne Konto, saasom Funktionerne som Korregissør, Kapelregissør, Assistent ved Signalerne og Korførere. Men hvad der er mere væsentligt, til kunstneriske Kræfter udover de normerede, hvorfor der kan blive Brug, maa Udgiften tages af denne Konto, og naar der, som let kan blive Tilfældet, bliver Nødvendighed for at give nogen af Personalet en Løn udover den pensionsgivende Løn, som han kan opnaa, maa Beløbet ligeledes tildeles ham som Honorar. Hovedbetydningen heraf er, at den Løn, der gives som Honorar, ikke er pensionsgivende. Honorarkontoen kommer saaledes i større eller mindre Omfang til at virke som Supplement til Lønningsbestemmelserne, — og det uden anden Begrænsning for Myndighedernes (efter Omstændighederne enten Ministeriets eller Teaterbestyrelsens) Frihed end den, der ligger i Kontoens budgetmæssige Størrelse i Forbindelse med, hvad der maatte bespares

paa pensionsgivende Lønninger, hvilken Besparelse efter de allerede gældende Regler forøger Honorarkontoen.

De i Flertallets Udkast opførte pensionsgivende Lønningers Maksima udgøre, som den vedhæftede finansielle Opgørelse (Bilag E) viser, tilsammen et Beløb af 340,100 Kr., iberegnet Styrelsens Gage med Ret til Pension af Statskassen, og naar dens 8000 Kr. fradrages, 332,100 Kr. Dette Beløb angiver et Maksimum, der ikke altid vil medgaa til pensionsgivende Lønninger. Det overskydende Beløb vil da til enhver Tid være til Disposition til Forøgelse af Honorarkontoen. Denne Konto er paa Forhaand belastet med de Beløb, som i Udkastets § 1, 2det Stykke, og § 16, 3die Stykke, beregnes henholdsvis til Styrelsen og Kapellet, nemlig 4000 + 5200 Kr. eller 9200 Kr. Hertil kommer et samlet Beløb af 1400 Kr., der efter de nuværende Forhold udredes af Honorarkontoen (nemlig til Kapelregissør 400 Kr., til Assistenten ved Signalerne 800 Kr. og til Korførere 200 Kr.). Da disse Poster efter Teaterbestyrelsens Erklæring ikke kunne undværes, vil det fornævnte Beløb vedblivende komme til at bæres af Honorarkontoen. Endelig vil det Korregissøren tilagte Vederlag af 600 Kr., der for Tiden afholdes af Lønninger med Ret til Alderdomsforsørgelse, efter Forslaget overgaa til at være et Honorar.

Hele Honorarkontoen er, som det fremgaar af den finansielle Oversigt, af Flertallet ansat til 20,000 Kr., og der er saaledes reserveret et Beløb af 8800 Kr. under Hensyn til, at man maa være forberedt paa i højere Grad end tidligere at kunne supplere den Teatrets Personale, dels Embedsmænd og Funktionærer, dels de sceniske Kunstnere tillagte pensionsgivende Lønning med Honorar, naar man med Virkning vil imødegaa de Krav, som den formindskede Lønning og for de sceniske Kunstneres Vedkommende Feu ville

stille særlig lige overfor konkurrerende Tilbud fra andre Steder.

Efter Mindretallets Forslag udgøre de pensionsgivende Lønningers Maxima, som den finansielle Opgørelse udviser, 303,100 Kroner, iberegnet de 8000 Kr., som kunne tillægges Styrelsen med Ret til Pension af Statskassen, altsaa naar disse 8000 Kr. fradrages, 295,100 Kr.

De Beløb, der efter Mindretallets Forslag forlods ville være at udrede af Honorarkontoen, anslaaes saaledes:

Efter § 1 (til Styrelsen) . . .	1500 Kr.
Fra § 3: Sceneinstruktion (2,000), Balletmester (indtil 3,000, f. T. 1,000)	5,000 — (3,000) —
Fra § 5: Lægen (1,000), Skoleforstanderen (1,200) Skrædermesteren (2,000), Frisørerne (2,000) og Buddene (5,600) . . .	11,800 —
Efter § 18: Instrumenttillæg	5,200 —
Til Kapelregissør m. v., jfr. ovenfor	2,000 —
	<hr/>
	25,500 Kr.
	(23,500) —

Da Mindretallet har beregnet Honorarkontoens hele Beløb til 36,000 Kr., vil det til sceniske Kræfter disponible Beløb blive 10,500 Kr. (12,500 Kr.), foruden de Beløb, der spares paa pensionsgivende Lønninger, der, som ovenfor berørt, kunne blive noget større efter Mindretallets end efter Flertallets Forslag, samt hvad der er sparet af Statens Tilskud i det foregaaende Regnskabsaar, for saa vidt som det ikke anvendes paa andre Konti (jfr. § 19).

Pensionering

§ 21

og Overgangs-Bestemmelser

§ 22.

For at anskueliggøre Forskellen imellem det ved § 21 foreslaaede Pensioneringssystem og den nugældende — ved kgl. Resolution af 23. Juni 1873 og 26. Februar 1875, jfr. Finansloven for 1875—76 § 21 V. C. 3, — grundede Alderdomsforsørgelse for det ved Teatret ansatte Personale skal man kortelig minde om Hovedtrækkene af denne Alderdomsforsørgelsesfond. Den deler Personalet i 2 Grupper: det feuberettigede Personale af 3die og højere Feuklasse (med Undtagelse af de kongelig ansatte, der faa Pension af Statskassen) samt enkelte Embedsmænd i Kunstfagene og een Embedsmand i Bureauet paa den ene Side og det øvrige paa Lønningskontoen optagne Personale paa den anden Side. For begge Grupper gælder, at de indskyde 5% af deres Lønninger, som opspares med Rente og Rentes Rente indtil deres Afgang, og som de ubetinget have Ret til at nyde godt af ved deres Afgang fra Teatret o: den saakaldte selverhvervede Forsørgelse. Tanken hermed er, at den afskedigede gennem den saaledes opsparede Kapital skal blive i Stand til at kunne sørge for sig og for sin Enke ved enten for den opsparede Kapital at tegne en Livrente paa begges Liv eller kun at nyde Renten af den, saa at Kapitalen bevares ubeskaaren for Enken, og for at dette Formaal kan naas, er det fastslaaet, at Kapitalen kun under ganske særlige Omstændigheder kan udbetales vedkommende. Ved Siden af denne selverhvervede Forsørgelse yder Fonden en ved Teatrets Bidrag tilvejebragt Forsørgelse, som for den første Gruppens Vedkommende gives i Form af en Pension og for den andens Vedkommende i en Sparekasseforsørgelse af samme Størrelse som den selverhvervede,

begge afhængige af en Tjenestetid af mindst 15 Aar. Den ved Teatrets Tilskud erhvervede Sparekasseforsørgelse eller Sparekapital tilvejebringes ved, at Teatret tilskyder aarligt et Beløb, der svarer til 5 % af Lønningerne, og under den falde dels alle de Personer, der ere nævnte i dette Forslags §§ 2, 3, 4 og 5 med Undtagelse af Bureauchefen, der har Pensionsforsørgelse, Kapelmesteren (der er honorarlønnet) og den nuværende Registrator, som har Pensionsforsørgelse, dels de af det i §§ 9 og 12 nævnte Personale, der ikke have naaet 3die Klasse Feu, Korpersonalet i § 13 og Kapelpersonalet i § 16.

Pensionsforsørgelsen til det feuberettigede Personale af 3die og højere Feuklasser samt til enkelte Embedsmænd i Kunstfagene og Bureauchefen (»een Embedsmand i Bureauet«) tilvejebringes ved, at Teatret, som nævnt ovenfor, tilskyder

- a. et Beløb, der svarer til 5 % af vedkommendes Lønning,
- b. Forskellen imellem 10 % af Forestillingsindtægten og den i Aaret udbetalte Feu,
- c. Netto-Indtægten af 2 til Fordel for Fondet givne Forestillinger.

Pensionen ydes kun af den faste Lønning og med den Indskrænkning, at, hvad Lønningen overstiger 3,600 Kr., ikke kommer med i Pensionsberegningen, og der ydes ikke Pension af Feuindtægten. Pensionen begynder efter 15 Aars Tjenestetid med $\frac{20}{60}$ af Lønningen og stiger hvert Aar med $\frac{1}{60}$ indtil $\frac{40}{60}$. Den stærke Begrænsning af Maximum og den 15aarige Ventetid ere begrundede i, at der ved Fondens Oprettelse blev stillet den Fordring, at Fonden skulde kunne afvikles til enhver Tid, hvad der selvfølgelig var en meget vanskelig Opgave for en Fond i den første Menneskealder af dens Bestaaen. Vanskeligheden tør man imidlertid nu antage at være kommet ud over; men den har forøvrigt været til Gavn

for Fonden, da man derigennem er blevet i Stand til at komme over de prekære Forhold, der fremkom ved den ved Oprettelsen ikke forudsete Genoptagelse af kongelig Udnævnelse for de Skuespillere, der oppebære den største Feu.

Det her foreliggende Forslag afviger deri fra de nugældende Regler, at

1. Personalet fritages (efter Flertallets Forslag) for selv at indskyde 5 pCt., men paa den anden Side forpligtes til at tegne Overlevelserente for Enkerne, hvad der gennemgaaende kan komme til at koste en Del mere end 5 pCt.;

2. at de hidtil alene ved Sparekapital forsørgede for Fremtiden faa en efter Lønning og Tjenestetid beregnet Pension, men i denne Henseende deles i 2 Klasser, 1ste og 2den Pensionsklasse;

3. at Teatret overtager hele Pensionsbyrden, og at til Fyldestgørelse heraf Bidraget, der beregnes efter Lønningen, forhøjes fra 5 pCt. til 8 pCt., hvorhos Teatret endvidere (efter Flertallets Forslag) tilskyder indtil 8000 Kr. af Eftermiddagsforestillingerne;

4. at Udnævnelse til pensionsberettiget Stilling ordentligvis forudsætter 3 Aars Tjenestetid ved Teatret, og at disse 3 Aar ikke regnes med ved Pensionsberegningen; at Pensionsretten for 1ste Pensionsklasse indtræder allerede efter 10 Aars pensionsberettiget Tjenestetid imod 15 Aar nu, men iøvrigt efter samme Stigningsskala, nemlig begyndende med $\frac{20}{60}$ af den pensionsberettigede Lønning, stigende aarligt med $\frac{1}{60}$ til $\frac{40}{60}$; Opnaaelse af Maximum fordrer altsaa 33 Aars Ansættelse ved Teatret;

at Pensionsretten for 2den Pensionsklasse først indtræder efter 20 Aars pensionsberettiget Tjenestetid, begyndende med $\frac{15}{60}$ og stigende aarligt med $\frac{1}{60}$ til $\frac{40}{60}$.

Opnaaelse af Maximum fordrer altsaa 48 Aars Ansættelse ved Teatret;

at ved mulig Oprykning fra 2den til 1ste Pensionsklasse Halvdelen af det Antal Aar, hvori Vedkommende har været i 2den Pensionsklasse, medregnes i Anciennetetsberegningen;

at de sceniske Kunstnere faa fuld Pension af deres pensionsberettigede Lønning, i Stedet for nu kun af et Beløb indtil 3600 Kr., og at de tillige faa Pension af deres oppebaarne Feu indtil et Beløb af 1500 Kr.;

at en efter Ansøgning afskediget scenisk Kunstner lider et Afdrag i sin Pension, naar han optræder til Stadighed paa et andet Teater.

Det Bidrag af Lønningen, som Forslaget forudsætter, er 5 pCt. af det pensionsberettigede Skuespil- og Balletpersonales Lønninger og 10 pCt. af Lønningen til Embedsmænd, Funktionærer, Kor- og Kapelpersonale. For Bekvemmeligheds Skyld er Bidraget opført med et Gennemsnitsbeløb af 8 pCt., men sker der Ændringer i Lønningerne eller i Antallet af Personerne, maa denne Gennemsnitsprocent ændres. Det, der behøves for efter Forslaget at pensionere de i §§ 2, 3, 4, 5 (eventuelt § 6), 13 og 16 nævnte Personer er 10 pCt. af deres Lønninger. Kun de i § 3 nævnte Personer, navnlig Kapelmestre og Sceneinstruktører, ville ikke kunne dækkes ved de 10 pCt., men lige over for den Betydning, som disse have for Teatret, tør man ikke vige tilbage for at lægge noget Beslag paa Fondens andre Indtægter.

De Antagelses- og Afskedigelsesaldere, som man er gaaet ud fra ved Ansættelse af de 10 pCt., ere følgende:

	Alder ved pensionsberettiget	
	Ansættelse.	Afskedigelse.
§ 2. 3 Personer	30 Aar.	65 Aar.
§ 3. 2 Kapelmestre .	35 —	60 —

	Alder ved pensionsberettiget	
	Ansættelse.	Afskedigelse.
Sceneinstruktører	35 Aar.	45 Aar.
Balletmester og		
Teatermaler .	35 —	65 —
§ 4. 4 Personer . . .	35 —	60 —
§ 5. 19 — . . .	35 —	65 —
§ 13. Koret:		
23 Mænd . . .	25 —	50 —
23 Kvinder .	20 —	45 —
§ 16. Kapellet:		
28 Strygere .	25 —	60 —
21 Blæsere . .	25 —	55 —

De i §§ 7—12 nævnte sceniske Kunstneres Pension beregnes, som alt forhen bemærket, dels af Lønningen dels af Feuen. Til Pensionen, forsaavidt den beregnes i Henhold til Lønningen, strække de den nuværende Alderdomsforsørgelse tillagte, foran nævnte 3 Indtægtsposter til, og det tør haabes, at der af disse ogsaa kan afses noget til Pensioneringen af de i § 3 nævnte Personer, fortrinsvis Sceneinstruktørerne og i mindre Grad Kapelmestrene. For at udrede Pensionen af Feuen maa der have et aarligt Tilskud af 8000 Kr., som foreslaas taget af Indtægten af Eftermiddagsforestillingerne. Dette tør næppe anses for en ubillig Fordring, da disse Forestillinger i en betydelig Grad forøge Personalets Arbejde og det saaledes maa siges selv at arbejde for denne Del af Pensionen.

Udgangspunktet for disse Personers Antagelses- og Afskedigelsesaldre er følgende:

	Alder ved pensionsberettiget	
	Ansættelse.	Afskedigelse.
§ 7. Skuespillere:		
6 Mænd	30 Aar.	60 Aar.
5 Kvinder . .	30 —	60 —
Operister:		
3 Mænd	25 —	55 —
3 Kvinder . .	25 —	45 —

	Alder ved pensionsberettiget	
	Ansættelse.	Afskedigelse.
§ 8. Skuespillere:		
7 Mænd	30 Aar.	60 Aar.
7 Kvinder ..	30 —	60 —
Operister:		
3 Mænd	25 —	50 —
3 Kvinder ..	25 —	50 —
§ 9. Skuespillere 7 .	30 —	60 —
Operister 3	25 —	50 —
§ 10. Dansere 2	25 —	55 —
Danserinder 2 .	20 —	45 —
§ 11. Dansere 4	20 —	45 —
Danserinder 4 .	20 —	45 —
§ 12. Dansere 8	20 —	45 —
Danserinder 12	20 —	45 —

Selvfølgelig ville ikke faa Personer gaa af i en tidligere Alder end den her forudsatte. Men det heraf fremgaaende Tab for Fonden forventes at kunne indvindes dels ved, at paa den anden Side flere ogsaa kunne blive længere i Tjenesten, end her forudsat, dels ved, at flere ville blive afskedigede, inden de have opnaaet den pensionsberettigede Tjenestetid af 10 eller 20 Aar, men, da den heraf fremgaaende Indtægt for Kassen er af saa stor Betydning, bliver det af den største Vigtighed, at mindre brugbare Kræfter — forsaavidt de ikke i en vis Periode have været af stor pekuniær Betydning for Teatret — afskediges, inden den pensionsberettigede Tjenestetid er naaet, og at man ikke af Medlidenheds Hensyn beholder dem, indtil de kunne faa en lille Pension. Thi om end Pensionen nok vil være lille, vil den dog paa Grund af Vedkommendes forholdsvis unge Alder være meget dyr, og dertil kommer, at den derved foranledigede store Udgift træder i Stedet for den Indtægt, som Afskedigelsen i rette Tid vilde have givet Fonden.

Med Hensyn til det Bidrag, der ydes af Forestillingsindtægten, nemlig $2\frac{1}{2}$ pCt.

af Bruttoforestillingsindtægten, og det Fradrag, der bestemmes for de før i Juli 1895 kongelig ansatte Kunstnere, er der i Realiteten ingen Forandring gjort fra det nu gældende om dette Bidrag til Alderdoms forsørgelsesfonden. Men Formuleringen hænger nøje sammen med de Forslag, Kommissionen stiller angaaende Feu'ens Nedsættelse og Godtgørelse for Tab i Feu til de tidligere ansatte. Herom gives Forklaring i næste Afsnit. Hvis andre Regler om Feu'en skulde blive vedtagne, vilde Forandringen af dette Punkt i § 21 g blive at rette derefter.

Med Hensyn til den foreslaaede Pension af Feu'en skal man endnu særlig bemærke, at den sagkyndige er gaaet ud fra, at Gennemsnitspensionen af Feu'en for de i § 7 nævnte Kunstnere vil blive 800 Kr., for de andre 500 Kr., men at den foreslaaede Regel, at ved Pensionsberegningen af Feu'en blive de 5 gunstigste Aar at lægge til Grund, ganske vist kan gjøre det noget usikkert, om denne Forudsætning vil slaa til. Saa meget mere Vægt har den sagkyndige maattet lægge paa Overgangsbestemmelsen i § 22 Nr. 2, at Pension af Feu'en kun bliver at beregne i Forhold til 5 pCt. af Forestillingsindtægten, altsaa uanset om den paagældende i hine 5 gunstigste Aar maatte have oppebaaret Feu efter den tidligere gjældende Regel om Beregning i Forhold til $7\frac{1}{2}$ pCt.

En meget vigtig Bestemmelse er, at enhver Pension skal indkøbes i Statsanstalten. Det vilde være et altfor voveligt Lotterispil at lade en Fond, der omfatter saa faa Personer, selv løbe Risikoen ved Udredelsen af Pensionerne. Fonden skal kun opsamle de Beløb, der ere nødvendige for at indkøbe Pensionerne og ved Indkøbet skal den frigøre sig for videre Risiko. Uden disse Indkøb vil det ogsaa være umuligt, ved de foreslaaede 5-aarige Opgørelser

at danne sig en tilstrækkelig paalidelig Oversigt over Fondens Status, hvorimod en sagkyndig, der interesserer sig for de personelle Forhold ved Teatret, ved denne Bestemmelse bliver i Stand til i saa god Tid at blive opmærksom paa, om der er Fare for, at Fonden skal komme til at staa paa svage Fødder — hvad der f. Eks. ikke tør benægtes, at Sceneinstruktørernes Pensionsret mulig kan foranledige —, at der i rette Tid vil kunne træffes de fornødne Foranstaltninger. Gør den sagkyndige sin Pligt og lade Teaterbestyrelsen og Ministeriet sig ikke lede af rene Medlidenheds-Hensyn, kan der iøvrigt næppe blive nogen virkelig Fare for Fonden. Men Medlidenheds-Hensynet er naturligvis en farlig Klippe. Det tør vel imidlertid haabes, at dette vil finde en Modvægt i den Omstændighed, at Staten ikke garanterer de tilsagte Pensioner, hvad der udtrykkelig udtales i Ltr. I., medens der af Teaterkassen kun ydes de i Litr. g. fastsatte Bidrag.

Der foreslaas, at Præmiebetalingen for de pligtige Overlevelsesserter ikke udstrækkes udover Forsørgerens 60de Aar, da Evnen til at betale Præmien bliver mindre ved Afskedigelsen og en livsvarig Præmie let vil føre til, at Vedkommende ved Afskedigelsen benytter en Ret, der er givet Embedsmænd i Almindelighed, til at nedsætte Overlevelsesserenten i Forhold til Pensionens Størrelse, hvorved Hensigten jo vilde blive forfejlet.

Med Hensyn til de midlertidige Bestemmelser i § 22 bemærkes, at da den nugældende Alderdomsforsørgelse vil kunne udrede den Del af Pensionen, der efter dette Forslag skal beregnes de sceniske Kunstnere af Lønningen, vil denne Del af Pensionsretten straks kunne træde i fuld Kraft, men da Fonden ikke har haft nogen Indtægt svarende til Pension af Feuen og først vil faa den, naar denne Lov træder i Kraft,

vil Pensionsancienneteten med Hensyn til Feuen først kunne beregnes fra Lovens Ikrafttræden.

Da de foreslaaede Pensioner for Embedsmænd, Funktionærer, Kor og Kapel forudsætte en aarlig Indtægt for Fonden svarende til 10 pCt. af Lønningerne, og da Teatrets og Vedkommendes eget Indskud tilsammen netop ere 10 pCt., ville Lovens Bestemmelser straks kunne træde i fuld Kraft for dem, saaledes at Pensionsancienneteten beregnes fra 3 Aars Dagen efter deres Ansættelse ved Teatret, for saa vidt de ville afgive deres ved eget 5 pCt. Bidrag opsparede Kapital. Da den nuværende 1ste Kapelmester og den ene Sceneinstruktør ikke ere Interessenter i Alderdomsforsørgelsesfonden, kan Pensionsancienneteten for dem først regnes fra det Tidspunkt, til hvilket Lovens Regler træde i Kraft, se § 22 Nr. 7.

Den ved Lovforslaget paalagte Pligt til at tegne Overlevelsesserente for Enken vil ved Lovens Ikrafttræden kunne blive meget byrdefuld for denne Del af Personalet (Funktionærklassen m. m.), da flere af dem jo ere i en fremrykket Alder. Derfor foreslaas det, at Forpligtelsen indskrænkes til at tegne saa stor en Overlevelsesserente, som kan erholdes for en aarlig Præmie, der svarer til 5 pCt. af Lønningen.

De sceniske Kunstnere beholde deres selverhvervede Kapital, og da denne vil kunne anvendes som delvis Kapitalindskud for Overlevelsesserenten, er der ingen Grund til at indskrænke deres Forpligtelse til Enkeforsørgelse.

Med Hensyn til Pensionsfondens Indtægter er der, som alt fremhævet, den væsentlige Forskel mellem Flertallets og Min-

dretallets Forslag, at sidstnævnte ikke tør gaa ud fra, at der foruden det forøgede Tilskud i Forhold til Personalets Lønninger skulde kunne opnaas et særligt Tilskud fra Eftermiddagsforestillingerne, altsaa et yderligere direkte Tilskud af Teatret, d. v. s. Statskassen. I Stedet herfor foreslaar Mindretallet at bibeholde Personalets Forpligtelse til selv at yde et Tilskud til sin Pensionering, hvilket Tilskud Mindretallet dog foreslaar nedsat til 2 pCt. af den pensionsgivende Lønning. Bibeholdelsen af et saadant Tilskud anser Mindretallet derhos, som foran bemærket, som nødvendig, for at det hele Pensionsforslag skal kunne ventes antaget. Uden saadant Tilskud skønner Mindretallet ikke, at der kan tales om Hjælp til Selvhjælp, hvilket Princip ogsaa Flertallet paakalder. Mindretallets Forslags Skyggeside er, at det formentlig nødvendiggør en Nedsættelse af den i Litr. n paalagte Enkeforsørgelsespligt, hvilket ogsaa foreslaas.

Pensionens Størrelse vil efter Mindretallets Forslag blive ganske den samme, som efter Flertallets, idet man navnlig, i Overensstemmelse med de Kalkuler, som ligge til Grund for Flertallets Forslag, ogsaa tør gaa ud fra at kunne yde Pension af Feu'en i samme Omfang, som Flertallet.

Det er foran bemærket, at Mindretallets Medlem (Berntsen) ikke kan deltage i Forslaget om Enkepension m. m. af Statskassen for de kongelig ansatte.

Da Mindretallet bibeholder det egne Bidrag til Pensionen med 2 pCt. af Gagen, mener det, at der til pligtig Enkeforsørgelse kun kan fordres Resten af det nu svarede Bidrag af 5 pCt., altsaa 3 pCt., hvilket formentlig vil kunne give en Overlevelserente af $\frac{3}{20}$ af den pensionsgivende Lønning, hvad Mindretallet derfor anfører i § 21 Litr. n.

Kommissionens Flertal skal hertil bemærke, at det, naar Pensionsret af Feu'en

skal bibeholdes, og der som Følge heraf maa tilvejebringes et hertil svarende Tilskud til Pensionsfonden, formentlig ligger nærmest at følge den af Flertallet angivne Vej, ved Tilskud af den ved Eftermiddagsforestillingerne indvundne ekstraordinære Indtægt at skaffe Fonden det fornødne Vederlag. Herved kommer det almindelig anerkendte Princip Hjælp til Selvhjælp paa en tiltalende Maade til Anvendelse paa dette Forhold, — for saa vidt nemlig den Indtægt, Teatret har af disse Forestillinger, skyldes Personalets forøgede Virksomhed —, medens Mindretallets Forslag om Indeholdelse af 2 pCt. af de pensionsgivende Lønninger kun kan anses for en saavel for Personalet uheldig som mod hele Forslagets Tanke stridende Omvej til Nedsættelse af Lønningerne. Naar hertil kommer, at Mindretallets Forslag vil medføre en meget betænkelig Formindskelse af den pligtige Enkeforsørgelse, vil det kunne forstaaes, at Kommissionens Flertal afgjort maa udtale sig imod dette Forslag.

Forsaaavdt der ogsaa ved Litr. l i § 21 er en Forskel mellem Flertallets og Mindretallets Formulering, er denne væsentlig formel, idet ogsaa Flertallet erkender, at Fondens Insolvens maa føre til Nedsættelse af de eventuelle Pensioner, hvis ingen andre Udveje finde Lovgivningsmagtens Bifald. Det er kun den sidst nævnte Mulighed, Flertallet ved sin Formulering har villet holde aaben.

Af de i Flertallets Forslag indeholdte Overgangsbestemmelser (§ 22) passe kun enkelte i Mindretallets Forslag. Baade Hensynet til det Bidrag, som de pensionsberetigede efter Mindretallets Forslag skulle yde til Pensionsfonden, og den dermed sammenhængende Nedsættelse i den pligtige Enkeforsørgelse maa medføre Forandring i Overgangsreglerne paa væsentlige Punkter, om end Grundsætningerne ere de samme.

Flere af de Personer, som vare Interessenter i den hidtidige Fond, ville derhos efter Mindretallets Forslag ikke blive berettigede til Pension i den nye Fond. Den indgaaende Beregning, som maa kræves for at bestemme de rigtige Overgangsregler paa Mindretallets Forslags Grundlag, kan imidlertid først med Nytte foretages, naar de Bestemmelser, hvorpaa der skal bygges (Bidragets Størrelse m. v.), ere endelig fastslaaede. Mindretallet har derfor, efter den særlig sagkyndiges Raad, fundet det formaalstjenligt i sit Udkast at bestemme, at Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til i saa Henseende at

træffe de fornødne Regler, og kun i Udkastet optage enkelte Regler, som ere uafhængige af det endelige Resultat for hine Punkters Vedkommende.

Revisionsbestemmelsen

i § 23 er selvfølgelig. Skulde en ny Scene for det reciterende Skuespil forbindes med den nuværende, jfr. ovenfor i Afsnit II, ville mange af de Begrænsninger, der ere satte i det foregaaende, og som have den ene, nuværende Scene til Forudsætning, ikke længer passe. En Revision vil da blive nødvendig.

Bilag A.**Tjenestereglement**

for

det kongelige Teater og Kapel.

Approberet ved kongelig Resolution af 21de Septbr. 1892.

§§ 49, 55, 56.

§ 49.

Økonomi-Inspektøren har Tilsynet med Detaillen af Teatrets Økonomi. Han besørger alle Anskaffelser efter Approbation af Teaterchefen og overværer derfor alle Møder angaaende Kostumer, Rekvisitter og Dekorationer. Ingen Regning vedrørende Teatrets økonomiske Drift betales, forinden han har attesteret dens Rigtighed. Han fører de til Embedet hørende, nærmere bestemte Bøger. Under ham henhører Fordelingen af Paaklædningsværelserne.

Som Inspektør i Teatrets Bygninger, i hvilken Egenskab der er tillagt ham Bolig i samme, har han at paase Overholdelsen af Orden og overhovedet at udføre alle de Forretninger, som almindeligt henhøre under en Vicevært.

§ 55.

Maskinmesteren har Ledelsen af og Ansvaret for det hele Teatermaskineri samt Dekorationernes Opstilling i nøje Overensstemmelse med, hvad der i saa Henseende er vedtaget af Sceneinstruktør og Teatermaler. Han har at paase, at mindst Halydelen af de faste Maskinfolk forbliver paa Scenen, efter at denne er bragt i Orden. Maskinfolkene antages og afskediges af ham, dog maa Antagelsen og Afskedigelsen af de faste Maskinfolk gennem Økonomi-Inspektøren forelægges Teaterchefen til Approbation. Konstruktionen af alle til Maskineriet henhørende Apparater, der maatte paabydes af Teaterchefen eller, hvem han dertil maatte bemyndige, paahviler Maskinmesteren. Han har at føre nøjagtigt Tilsyn med og Fortegnelse over det hele Dekorationsmateriel samt Tilsyn med dets Anbringelse i Magasinerne og dets forsvarlige Behandling. Han

har at være til Stede i Teatret ved alle Forestillinger samt ved enhver Prøve. Kan han undtagelsesvis ikke selv være til Stede, fungerer Formanden for Maskinfolkene paa hans Vegne og under hans Ansvar.

§ 56.

Belysningsmesteren har Ledelsen af og Ansvaret for alt til Belysningen henhørende saavel paa Scenen som for øvrigt i Teatrets Bygninger. Han har at iagttage, at Belysningen paa Scenen foregaar i nøje Overensstemmelse med, hvad der i saa Henseende er vedtaget af Sceneinstruktør og Teatermaler. Belysningsfolkene antages og afskediges af ham, dog maa Antagelsen og Afskedigelsen af de faste Folk gennem Økonomi-Inspektøren forelægges Teaterchefen til Approbation. Der paahviler ham Konstruktionen af alle til Belysningen paa Scenen nødvendige Apparater, der maatte paabydes af Teaterchefen eller, hvem denne dertil maatte bemyndige. Han har at holde alle Apparater til kunstigt Lys i god og brugbar Stand. Han har at være til Stede i Teatret ved alle Forestillinger samt ved enhver Prøve. Kan han undtagelsesvis ikke selv være til Stede, fungerer hans Assistent paa hans Vegne og under hans Ansvar.

Bilag B.

Plan

for en Alderdomsforsørgelse for det ved det kongelige Teater og Kapel ansatte Personale.

Approberet ved kongl. Resolutioner af 23de Juni 1873 og 26de Februar 1875,
jfr. Finansloven for 1875—76 § 21 V. C. 3.

I.

Der sikres alle de ved det kongelige Teater og Kapel ansatte Personer, som oppebære Aarslønning af Teatrets Lønnings-Konto i Henhold til de aarlige af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet approberede Lønnings Reglementer og ikke ere antagne paa et bestemt Aaremaal, en Alderdomsforsørgelse, naar de udtræde af Teatrets Tjeneste og ikke ved Udtrædelsen have Ret til Pension af Statskassen.

Til denne Hensigt dannes der en Fond, dels ved tvungne, aarlige Bidrag af Lønningerne, dels ved aarlige Tilskud af Teatret. Den Del af Forsørgelsen, der kommer i Stand ved de tvungne Bidrag, betragtes som selverhvervet, til hvilken enhver i Forhold til sine Bidrag har ubetinget Ret og tillægges ham eller hende som en opsparet Kapital. Den Del af Forsørgelsen, der tilvejebringes ved Teatrets Tilskud, tilstaas derimod kun under visse Betingelser. Den tillægges de feuberettigede, sceniske Kunstnere og undtagelsesvis enkelte med dem i Klasse stillede Funktionærer som Pension af en bestemt Størrelse i Forhold til Lønning og Tjenestetid — og det øvrige Personale som opsparet Kapital.

II.

Den selverhvervede Forsørgelse.

Af enhver Lønning indeholdes 5 pCt., som, saa længe den Paagældende forbliver i Teatrets Tjeneste, opspares og gøres frugtbringende med Rente og Rentes Rente for at tilvejebringe en Kapital, der bliver udelukkende dens Ejendom, for hvem den er oplagt.

Ved Udtrædelse af Teatrets Tjeneste har den Paagældende frit Valg imellem enten at bevare den saaledes opsparede Kapital ved kun at oppebære dens Renter eller at faa den anvendt til Erhvervelse af en Livrente; i første Tilfælde tilfalder Kapitalen Vedkommendes Bo, naar han eller hun dør. Kontant Udbetaling af Kapitalen til den Paagældende i levende Live kan kun ske undtagelsesvis, naar Teaterbestyrelsen i det enkelte Tilfælde maatte finde, at ganske særlige Grunde tale derfor. Forøvrigt har enhver, saa længe han eller hun staar i Teatrets Tjeneste, Ret til at forlange sine Bidrag eller den ved disse til enhver Tid opsparede Kapital anvendt til Erhvervelse af en paa ubestemt Tid opsat Livrente, der bliver aktuel, naar den Paagældende forlader Teatrets Tjeneste.

III.

Den ved Teatrets Tilskud tilvejebragte Forsørgelse.

1.

Til Alderdomsforsørgelsen bidrager Teatret aarlig:

- a. et Beløb, der svarer til 5 pCt. af alle de Lønninger, af hvilke der indeholdes tvungne Bidrag til Alderdomsforsørgelse,
- b. Forskellen mellem 10 pCt. af Forestillings-Indtægten og den i Teateraaret udbetalte Feu,
- c. Netto-Indtægten af 2 til Fordel for Fonden givne Forestillinger.

Enhver, for hvis Lønning der saaledes er gjort Tilskud af Teatret, er ved sin Entledigelse berettiget til denne Del af Alderdomsforsørgelsen, dog først efter 15 Aars Tjenestetid ved Teatret, og kun saafremt Entledigelsen sker paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden den vedkommende utilregnelig Aarsag.

2.

De feuberettigede sceniske Kunstnere i 1ste, 2den og 3die Feuklasse erholde ved deres Entledigelse en Pension, der ansættes efter 15 Aars Tjeneste til $\frac{20}{60}$ af Lønningen og stiger med $\frac{1}{60}$ af Lønningen for hvert Aars længere Tjeneste indtil $\frac{40}{60}$, dog saaledes, at hvad Lønningen maatte overstige 1800 Rd. (= 3600 Kr.) ikke kommer i Betragtning ved Pensionsberegningen.

Samme Pensionsret kan, naar Fondens Status tillader det, undtagelsesvis efter Bestyrelsens nærmere Bestemmelse tillægges enkelte Embedsmænd i Kunstfagene og een Embedsmand i Teatrets Kontor.

Pensionen beregnes efter Gennemsnittet af Lønningen i de sidste 5 Aar. Tjenestetiden regnes for de feuberettigede Kunstnere fra den Tid, da de uden Begrænsning af Aaremaal ere indtraadte i Feuklasse, og for de ovenfor nævnte Funktionærer fra den Tid, da de ere beskikkede i den Stilling ved Teatret, i Kraft af hvilken Pensionen tillægges dem.

3.

Enhver af det øvrige Personale bliver der ved Entledigelsen efter mindst 15 Aars Tjeneste at tillægges en saa stor Kapital, som 5 pCt. af den ham eller hende

i hvert enkelt Aar tillagte Lønning med Rente og Rentens Rente udgør. Med Hensyn til denne Kapital gælde de samme Regler, som ovenfor under II 2det Stykke ere givne for den selverhvervede Del af Alderdomsforsørgelsen. Tjenestetiden regnes fra den Tid, da den Paagældende uden udtrykkelig Begrænsning med Hensyn til Aaremaal har erholdt Lønning af Lønnings-Kontoen.

4.

Kommer Nogen saaledes til Skade under Udførelsen af Teatrets Tjeneste, at Entledigelse af denne Grund bliver nødvendig, kan der efter Omstændighederne i det enkelte Tilfælde, saafremt Fondens Status tillader det, tilstaaes den Paagældende en midlertidig Understøttelse.

5.

De ifølge denne Plan tilsagte Pensioner og Alderdomsforsørgelser garanteres ikke af Staten. Skulde Fonden til nogen Tid blive ude af Stand til at fyldestgøre sine Forpligtelser, ville Pensionerne og Forsørgelserne blive forholdsvis at nedsætte, uden at noget Ansvar derfor kan gøres gældende enten mod Statskassen eller Teatret.

IV.

1.

I Reglen blive Pensionerne at indkøbe i Livsforsikrings- og Forsørgelses-Anstalten af 1871, men Fonden kan selv udrede dem, naar og saalænge dette af Hensyn enten til Fonden eller de paagældende Livrentenydende anses fordelagtigst.

2.

Fonden bestyres, med Bistand af en Sagkyndig, af Teaterbestyrelsen som en særskilt fra Teatrets eget Regnskabsvæsen udsondret Formuemasse.

3.

Fonden for den samlede Alderdomsforsørgelse opgøres hvert Aar, hvorefter der om Fondens Tilstand afgives en Beretning til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

4.

Disse Bestemmelser træde i Kraft fra 1ste Juli 1873.

The first part of the report deals with the general situation in the country. It is followed by a detailed analysis of the economic situation, and then a discussion of the political and social conditions. The report concludes with a summary of the findings and a list of recommendations.

The second part of the report deals with the specific details of the economic situation. It includes a table showing the growth of the economy over the last five years, and a discussion of the factors that have contributed to this growth.

The third part of the report deals with the political and social conditions in the country. It discusses the role of the government, the state of the law, and the social conditions of the population.

The fourth part of the report deals with the recommendations of the commission. It discusses the measures that should be taken to improve the economic situation, and to reform the political and social conditions.

The fifth part of the report deals with the conclusions of the commission. It discusses the overall findings of the report, and the implications of these findings for the future of the country.

The sixth part of the report deals with the appendix. It includes a list of the members of the commission, and a list of the sources of information used in the report.

The seventh part of the report deals with the index. It provides a list of the pages where the various topics discussed in the report can be found.

Bilag C.

Beretninger

om

den ifølge kongelige Resolutioner af 23de Juni 1873 og 26de Februar 1875 oprettede Alderdomsforsørgelsesfond for det ved det kongelige Teater og Kapel ansatte Personale.

I. Fra Tidsrummet fra 1ste Juli 1880 til 30te Juni 1892.

Indtægter.	Kr. Ø.
Fondens Beholdning den 1ste Juli 1880	297,286. 79
1. Interessenternes Bidrag til den selverhvervede Forsørgelse:	
5 pCt. af Lønningerne	
fra 1ste Juli 1880 til	
30te Juni 1892	
} for ikke-pensionsberettigede	86,596. 73
} - pensionsberettigede....	52,994. 99
	139,591. 72
2. Teatrets Tilskud:	
a) 5 pCt. af Lønningerne, som ovenfor	139,591. 72
b) Forskellen imellem 10 pCt. af Forestillindtægten	
og den udbetalte Feu	149,831. 64
c) Indtægten af 24 Forestillinger	37,201. 94
	326,625. 30
3. Renter af Fondens Aktiver	298,343. 76
4. Avance ved Salg og Udtrækning af Fondens Obligationer.....	22,254. 87
Indtægt i alt...	1,084,102. 44

Udgifter.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1. Udbetalte selverhvervede Kapitalforsørgelser	97,966.	15		
2. a. Udbetalt ved Afskedigelse: de ved Teatrets Bidrag opsparede Kapital- forsørgelser	18,293.	67		
b. 9 Pensioner til Beløb 7492 Kr. 65 Øre og 2 aarlige Understøttelser, der nu alle ere indkøbte som Livrenter i Livsforsikringsanstalten af 1871, have medført en Udgift af	157,466.	51		
3. Andre Udgifter:				
a. Administrationsudgifter	13,865.	77		
b) Kurtage	1,162.	10		
c) Tab ved Konvertering af 4 pCt.s Ob- ligationer	927.	50		
d) Stempel til russiske Obligationer	138.	65		
	16,094.	2		
Udgift i alt...			289,820.	35
Fondens Beholdning den 30te Juni 1892.....			794,282.	9
Af de udbetalte Sparekapitaler er der til Opbevaring i Fonden og Forrentning à 2 pCt. halvvaarlig indsat et Beløb af.....			41,366.	4
Den i Fonden indestaaende Kapital den 30te Juni 1892			835,648.	13
Formuens Fordeling paa de enkelte Konti:				
Konto A. a. Den selverhvervede Forsørgelse for ikke-pensionsberettigede Interessenter			120,406.	42
A. b. Den selverhvervede Forsørgelse for pensionsberettigede do.			67,989.	5
B. a. Den ved Teatrets Tilskud tilvejebragte Forsørgelse for ikke-pensionsberettigede Interessenter			115,299.	73
B. b. Den ved Teatrets Tilskud tilvejebragte egentlige Pensions- forsørgelse			430,470.	99
C. Suppleringsfonden			60,115.	90
			794,282.	9
Tilsammen...				

De paa disse Konti opførte Beløb fremkomme saaledes:

A. Den selverhvervede Forsørgelse:

a. for de ikke-pensionsberettigede Interessenter:

Beholdning den 1ste Juli 1880..... 45,603. 13

	Kr.	Ø.
Interessenternes Bidrag: 5 pCt. af Lønningerne fra 1ste Juli 1880 til 30te Juni 1892	86,596.	73
Tilskrevne Renter à 2 $\frac{1}{4}$ pCt. halvaarlig indtil 30te Juni 1886 og derefter 2 pCt.....	41,517.	27
Overført fra Konto A. b. ved en Skuespillers Ansættelse som Funktionær	120.	8
		128,234. 08

Herfra er gaaet:	Kr.	Ø.
Udbetalt ved Afskedigelse af 8 Funktionærer.....	7,988.	82
Udbetalt ved Afskedigelse af 3 Skuespillere.....	178.	1
Udbetalt ved Afskedigelse af 4 Skuespillerinder	367.	12
Udbetalt ved Afskedigelse af 4 Dansere	1,252.	12
— - — - 13 Danserinder	7,246.	60
Udbetalt ved Afskedigelsen af 11 Korsangere	5,055.	98
Udbetalt ved Afskedigelsen af 16 Korsangerinder	6,120.	18
Udbetalt ved Afskedigelsen af 9 Kapelmusici	6,592.	72

68 Interessenter med ...	34,801.	55	
Udbetalt ved Død af 5 Funktionærer .	8,003.	36	
— - — - 2 Dansere.....	270.	79	
— - — - 2 Danserinder ..	54.	3	
— - — - 3 Korsangere ...	3,221.	40	
— - — - 1 Korsangerinde	210.	13	
— - — - 1 Kapelmusikus	451.	85	
14 Interessenter med ...	12,161.	56	
82 Interessenter med ...	46,963.	11	
At overføre...	46,963.	11	173,837. 21

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført...	46,963.	11	173,837.	21
Overførelse til Konto A. b. ved Oprykning i 3die Feuklasse:				
	Kr.	Ø.		
5 Skuespillere	669.	59		
6 Skuespillerinder ..	604.	71		
5 Dansere.....	4,637.	41		
4 Danserinder	555.	97		
20 Interessenter med...	6,467.	68	53,430.	79
Saldo den 1ste Juli 1892			120,406.	42
A. b. for de pensionsberettigede Interessenter:				
Beholdning den 1ste Juli 1880.....			33,177.	83
Interessenternes Bidrag: 5 pCt. af Lønningerne fra 1ste Juli 1880 til 30te Juni 1892.....	52,994.	99		
Tilskrevne Renter à 2 $\frac{1}{4}$ pCt. halvårlig indtil 30te Juni 1886 og derefter 2 pCt.....	26,471.	67		
Overført fra Konto A. b. ved Oprykning i 3die Feuklasse	6,467.	68	85,934.	34
Tilsammen..				
Herfra er gaaet:				
Udbetalt ved kgl. Udnævnelse af:				
	Kr.	Ø.		
5 Skuespillere	12,960.	18		
3 Skuespillerinder.....	3,914.	76		
8 Interessenter med...	16,874.	94		
Udbetalt ved Afskedigelse af:				
10 Skuespillere	8,564.	99		
9 Skuespillerinder.....	12,777.	14		
1 Danser	2,110.	53		
5 Danserinder	8,003.	25		
25 Interessenter med...	31,455.	91		
Udbetalt ved Død af 1 Danser	2,672.	19		
26 Interessenter med...	34,128.	10		
At overføre...	51,003.	4	119,112.	17

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført...	51,003.	4	110,112.	17
Overført til Konto A. a. ved en Skuespillers Ansettelse som Funktionær.....	120.	8	51,123.	12
Saldo den 30te Juni 1892...			67,989.	5
B. Den ved Teatrets Tilskud tilvejebragte Forsørgelse:				
a. for de ikke-pensionsberettigede Interessenter:				
Beholdning den 1ste Juli 1880.....			38,979.	37
5 pCt. af de interesserede Lønninger fra 1ste Juli 1880 til 30te Juni 1892.....	86,596.	73		
Tilskrevne Renter à 2 ¹ / ₄ pCt. halvaarlig indtil 30te Juni 1886 og derefter 2 pCt.....	38,198.	41	124,795.	14
Tilsammen...			163,774.	51
Herfra er gaaet:				
Udbetalt ved Afskedigelse efter mindst 15 Aars Tjenestetid:				
	Kr.	Ø.		
af 3 Funktionærer.....	5,686.	39		
1 Danser.....	954.	20		
5 Danserinder.....	4,912.	41		
2 Korsangere.....	1,432.	20		
4 Korsangerinder.....	2,469.	95		
2 Kapelmusici.....	2,838.	52		
17 Interessenter med...	18,293.	67		
Overførelse til Konto B. b. ved Oprykning i 3die Feuklasse:				
	Kr.	Ø.		
for 3 Skuespillere.....	450.	99		
8 Skuespillerinder.....	2,637.	88		
5 Dansere.....	2,294.	99		
4 Danserinder.....	555.	97		
20 Interessenter med...	5,939.	83		
Overførelse til Suppleringsfonden, Konto C., af de Beløb, der ikke komme til Udbetaling, fordi vedkommende ved Afgangen ikke have naaet 15 Aars Tjenestetid, eller selv have ønsket Afsked eller ere døde i Tjenesten.				
At overføre...	24,233.	50	163,774.	51

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført...	24,233.	50	163,774.	51
Ved Afskedigelse inden 15 Aars Tjeneste:				
	Kr.	Ø.		
for 4 Funktionærer	939.	87		
3 Skuespillere	178.	1		
4 Skuespillerinder	367.	12		
3 Dansere	135.	50		
8 Danserinder	1,640.	97		
9 Korsangere	2,978.	78		
12 Korsangerinder	2,680.	52		
7 Kapelmusici	3,745.	87		
Ved frivillig Afsked 1 Funktionær ..	1,237.	48		
51 Interessenter med...	13,904.	12		
Ved Død:				
for 5 Funktionærer	6,614.	87		
2 Dansere	220.	79		
2 Danserinder	54.	3		
3 Korsangere	2,790.	52		
1 Korsangerinde	205.	10		
1 Kapelmusikus	451.	85		
14 Interessenter med...	10,337.	16		
for 65 Interessenter med...	13,904.	12	24,241.	38
			48,474.	78
Saldo den 30te Juni 1892...			115,299.	73
B. b. for de pensionsberettigede Interessenter, den egentlige Pensionsforsørgelse:				
Beholdning den 1ste Juli 1880			166,255.	26
5 pCt. af de interesserede Lønninger	Kr.	Ø.		
fra 1ste Juli 1880 til 30te Juni 1892	52,994.	99		
Overført fra Konto B. a. for 20 Interessenter	5,939.	83		
			58,934.	82
Forskellen imellem 10 pCt. af Forestillingsindtægten og den udbetalte Feu	149,831.	64		
Indtægten af 24 Forestillinger	37,201.	94		
Tilskrevne Renter à 2 pCt. halvaarlig	156,026.	61		
			401,995.	1
Tilsammen...			568,250.	27
At overføre...			568,250.	27

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført...		568,250.	27
Herfra er gaaet:				
Udgifter til Pensioner, der de første Aar bleve udrede direkte af Fonden og senere ere indkøbte som Livrenter i Livsforsikringsanstalten af 1871.				
Den samlede Udgift for hver enkelt af disse Pensioner har udgjort:				
	Kr.	Ø.		
for 1 Sanger med 17 Aars Tjenestetid og Pension	806.	66	14,511.	76
1 Sanger med 15 Aars do. do.	933.	33	13,053.	93
1 Sangerinde med 15 Aars do. do. .	600.	»	11,385.	40
1 do. med 17 Aars do. do. .	1,120.	»	23,172.	68
1 Skuespillerinde med 18 Aars do. do.	1,073.	33	20,658.	59
1 Sekonddanser med 15 Aars do. do.	536.	67	8,341.	57
1 Danserinde med 15 Aars do. do. .	533.	33	12,102.	36
1 do. med 18 ¹ / ₂ Aars do. do. .	889.	33	16,541.	65
1 do. med 15 Aars do. do. .	1,000.	»	18,011.	34
9 Pensioner til Beløb...	7,492.	65	137,779. 28
Saldo den 30te Juni 1892...			430,470. 99

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
C. Suppleringsfonden:				
Beholdning den 1ste Juli 1880	13,271. 20
Overført fra Konto B. a.				
ved 51 Afskedigelser...	13,904.	12		
ved 14 Dødsfald	10,337.	16		
			29,241.	28
De ikke fordelte Renter			36,129.	80
Kursavance ved Salg af Obligationer.....			22,254.	87
			82,625. 95
Tilsammen..			95,897. 15
Herfra er gaaet:				
Understøttelser til tilskadekomne:				
1 Danserinde: i 8 Aar 800 Kr. aarlig og derefter en Livrente paa 400 Kr. .	14,040.	68		
At overføre...	14,040.	68	95,897. 15

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
At overføre...	14,040.	68		95,897.	15
1 Sekonddanser med Pension 536 Kr. 67 Øre har faaet denne suppleret til 900 Kr. ved en Livrente paa 363 Kr. 33 Øre						
	5,646.	63				
			19,687.	23		
Administrationsudgifter			13,865.	77		
Kurtage			1,162.	10		
Tab ved Konvertering af 4 pCt.s Obligationer ...			927.	50		
Stempel til russiske Obligationer			138.	65		
					35,781.	25
Saldo den 30te Juni 1892...				60,115.	90

Interessenternes Antal og samlede Lønning har været:

	Ikke pensionsberettigede Interessenter.		Pensionsberettigede Interessenter.	
	Antal.	Lønning. Kr.	Antal.	Lønning. Kr.
1ste Juli 1881.....	129	124,620	38	83,450
— 1882.....	130	126,900	38	83,350
— 1883.....	140	135,200	36	82,750
— 1884.....	140	135,100	34	74,950
— 1885.....	142	138,550	39	79,900
— 1886.....	142	145,250	37	82,200
— 1887.....	145	156,700	41	94,850
— 1888.....	140	153,600	45	99,250
— 1889.....	146	163,800	42	96,650
— 1890.....	147	164,950	40	93,300
— 1891.....	146	168,000	38	89,250
— 1892.....	143	166,600	41	93,450

Interessenternes Fordeling efter Stilling og Lønninger fremgaar af efterstaaende Oversigt:

Ikke-pensionsberettigede Interessenter.

	Embedsmænd og Funktionærer.		Ved Skuespil og Opera.		Ved Balletten.		I Koret.		I Kapellet.		I alt.	
	Antal.	Lønning.	Antal.	Lønning.	Antal.	Lønning.	Antal.	Lønning.	Antal.	Lønning.	Antal.	Lønning.
		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.
18 ⁸⁰ / ₈₁	25	39,790	4	2,350	24	17,730	50	26,550	26	38,200	129	124,620
18 ⁸¹ / ₈₂	26	42,550	4	2,350	24	17,450	50	26,550	26	38,000	130	126,900
18 ⁸² / ₈₃	27	44,250	8	6,550	29	20,050	50	26,550	26	37,800	140	135,200
18 ⁸³ / ₈₄	27	44,250	8	6,550	29	20,050	50	26,550	26	37,700	140	135,150
18 ⁸⁴ / ₈₅	28	44,500	6	3,750	28	19,950	50	26,550	30	43,800	142	138,550
18 ⁸⁵ / ₈₆	27	43,600	5	3,950	29	20,750	50	26,550	31	50,400	142	145,250
18 ⁸⁶ / ₈₇	28	45,500	7	6,350	27	18,350	47	25,400	36	61,100	145	156,700
18 ⁸⁷ / ₈₈	28	48,400	2	750	27	17,400	48	26,450	35	61,400	140	154,400
18 ⁸⁸ / ₈₉	29	50,900	2	750	25	15,600	50	26,550	40	70,000	146	163,800
18 ⁸⁹ / ₉₀	30	50,950	4	2,250	23	15,200	50	26,550	40	70,000	147	164,950
18 ⁹⁰ / ₉₁	32	52,850	3	1,750	21	14,550	50	26,550	40	72,300	146	168,000
18 ⁹¹ / ₉₂	33	53,050	5	3,400	18	13,000	49	25,950	38	71,200	143	166,600

Pensionsberettigede Interessenter.

	Embedsmænd.		Skuespillere og Sangere.		Skuespillerinder og Sangerinder.		Dansere.		Danserinder.		I alt.	
	Antal.	Lønning.	Antal.	Lønning.	Antal.	Lønning.	Antal.	Lønning.	Antal.	Lønning.	Antal.	Lønning.
		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.
18 ⁸⁰ / ₈₁	1	2,400	12	32,200	12	27,000	8	13,050	5	8,800	38	83,450
18 ⁸¹ / ₈₂	1	2,400	12	32,200	13	27,900	8	13,050	4	7,800	38	83,350
18 ⁸² / ₈₃	1	2,400	13	34,800	11	25,300	8	13,850	3	6,400	36	82,750
18 ⁸³ / ₈₄	1	2,400	12	30,400	10	21,900	8	13,850	3	6,400	34	74,950
18 ⁸⁴ / ₈₅	1	2,800	11	28,300	15	27,700	8	13,950	4	7,150	39	79,900
18 ⁸⁵ / ₈₆	1	2,800	11	31,900	13	25,200	8	14,150	4	8,150	37	82,200
18 ⁸⁶ / ₈₇	1	2,800	13	33,200	13	30,300	8	13,350	6	10,200	41	94,850
18 ⁸⁷ / ₈₈	1	2,800	16	45,000	13	26,200	9	15,050	6	10,200	45	99,250
18 ⁸⁸ / ₈₉	1	3,200	14	41,800	13	28,500	9	15,150	5	8,000	42	96,550
18 ⁸⁹ / ₉₀	1	3,200	13	39,600	14	31,000	9	15,150	3	4,350	40	93,300
18 ⁹⁰ / ₉₁	1	3,200	12	38,400	13	28,000	9	15,250	3	4,400	38	89,250
18 ⁹¹ / ₉₂	1	3,200	13	40,500	13	28,000	9	15,650	4	5,300	40	93,450

Kjøbenhavn, den 25de Marts 1893.

Fallesen,

Tvermoes.

II. For Aaret fra 1ste Juli 1892 til 30te Juni 1893 med Opgørelse af Fondens Status den 30te Juni 1893.

Indtægt.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1. Interessenternes Bidrag til den selverhvervede Forsørgelse:				
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter	8,607.	68		
b. Pensionsberettigede Interessenter	4,612.	50		
			13,220.	18
2. Teatrets Tilskud:				
a. til de ikke-pensionsberettigede Interessenters Kapitalforsørgelse	8,607.	68		
b. til pensionsberettigede Interessenter	4,612.	50		
c. Forskellen mellem 10 pCt. af Forestillingsindtægten og den i Sæsonen 1892—93 udbetalte Feu	9,068.	71		
d. Netto-Indtægt af 2 Forestillinger	4,138.	92		
			26,427.	81
3. Kursavance paa udtrukne Obligationer			37.	50
4. Renter og Udbytte af Fondens Aktiver og af Beløb, indsatte i Sparekassen			36,776.	31
				76,461. 80
Udgift.				
1. Udbetalt opsparat, selverhvervet Kapital med Rente til forskellige Interessenter:				
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter:				
1 Embedsmand	}	8,390.	79
3 Kapelmusici				
2 Korsangere				
1 Korsangerinde				
At overføre			8,390.	79
				76,461. 80

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Overført	8,390. 79	76,461. 80
b. Pensionsberettigede Interessenter:		
1 Embedsmand }	3,725. 86	
1 Skuespillerinde }		
2. Honorar til Regnskabsfører og Kasserer	1,200. »	
3. Kurstab ved Udtrækning af Obligationer	60. »	
4. Kurtage ved Indkøb af Obligationer	74. 65	
5. Leje af en Boks i Landmandsbanken	70. »	
6. Udbetalt Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden	1,066. 67	
7. Renter af Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden	1,901. 60	
8. Godtgjort vedhængende Rente af indkøbte Obligationer	401. 56	
9. Trykning af Beretningerne 1891—92 og 1880—92 . .	22. 85	
10. Honorar for Undersøgelse af Fondens Status og for Affattelsen af Tolvaars-Beretningen 1880—92	2,000. »	
		18,913. 98
Saldo Indtægt		57,547. 82

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Alderdomsforsørgelsesfondens Status den 30te Juni 1893		893,195. 95
som fordeler sig saaledes paa Fondens Underafdelinger A, B, C og D, efter at der er tilskrevet A og B Rente 4 pCt. p. a. og C Resten af Rentosaldoen til 30te Juni 1893.		
A. Den selverhvervede Forsørgelse:		
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter 122,242. 39		
b. Pensionsberettigede Interessenter . . . 61,090. 26		
	183,332. 65	
B. Den ved Teatrets Tilskud tilvejebragte Forsørgelse:		
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenters Kapitalforsørgelse 116,537. 74		
b. Den egentlige Pensionsfond 465,916. 96		
	582,454. 70	
C. Suppleringsfonden	69,140. 67	
D. Konto for Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden, tilhørende afskedigede Interessenter	58,267. 93	893,195. 95

Det bemærkes, at af de Interessenter, der er afgaaede, har kun 1 opnaaet det ved Teatrets Tilskud opsparede Beløb, medens Beløbet for de øvrige i alt 7,898 Kr. 85 Ø., er overført til Suppleringsfonden, da de ikke have opnaaet 15 Aars Tjenestetid og saaledes ikke vundet Ret til denne Del af Forsørgelsen.

De i Fonden den 1ste Juli 1893 interesserede Lønninger ere:		Kr.
Ikke-pensionsberettigede Interessenter		166,800
Pensionsberettigede —		92,650
De ikke-pensionsberettigede Interessenter ere:		
Embedsmænd og Funktionærer 33 med Lønning		48,550
Det sceniske Personale:		
ved Skuespil og Opera 8 (5 mandlige 3 kvindelige)		6,000
— Balletten 18 (5 — 13 —)		13,100
— Koret 50 (25 — 25 —)		26,550
Medlemmer af Kapellet 40 (39 — 1 —)		72,600
		166,800
De pensionsberettigede Interessenter ere:		
Embedsmænd 1 med Lønning		3,200
Skuespillere og Sangere 14 — —		42,400
Skuespillerinder og Sangerinder 12 — —		27,600
Dansere 8 — —		13,750
Danserinder 4 — —		5,750

Kjøbenhavn, den 21de Oktober 1893.

Fallesen.

Tvermoes.

III. For Aaret fra 1ste Juli 1893 til 30te Juni 1894 med Opgørelse af Fondens Status den 30te Juni 1894.

Indtægt.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
1. Interessenternes Bidrag til den selverhvervede Forøgelse:		
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter	8,501. 46	
b. Pensionsberettigede Interessenter	4,749. 16	
	13,250. 62	
2. Teatrets Tilskud:		
a. til de ikke-pensionsberettigede Interessenters Kapitalforsørgelse	8,501. 46	
b. til pensionsberettigede Interessenter	4,749. 16	
c. Forskellen mellem 10 pCt. af Forestillingsindtægten og den i Sæsonen 1893—94 udbetalte Feu	8,627. 19	
d. Netto-Indtægt af Forestillinger	4,034. 27	
	25,912. 8	
3. Kursavance paa udtrukne Obligationer	270. »	
4. Renter og Udbytte af Fondens Aktiver og af Beløb, indsatte i Sparekassen	37,907. 30	
		77,340. »
Udgift.		
1. Udbetalt opsparet, selverhvervet Kapital med Renter til forskellige Interessenter:		
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter:		
2 Embedsmænd	}	9,014. 82
2 Skuespillere		
2 Balletdanserinder		
1 Korsangerinde		
At overføre	9,014. 82	77,340. »

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Overført . . .	9,014. 82	77,340. »
b. Pensionsberettigede Interessenter:		
1 Skuespiller }	1,679. 50	
1 Skuespillerinde }		
2. Honorar til Regnskabsfører og Kasserer	1,200. »	
3. Kurstab ved Udtrækning af Obligationer	60. »	
4. Kurtage ved Indkøb af Obligationer	52. 46	
5. Leje af en Boks i Landmandsbanken	70. »	
6. Udbetalte Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden	16,963. 43	
7. Renter af Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden	2,282. 27	
8. Godtgjort vedhængende Rente af indkøbte Obligationer	108. 78	
9. Udbetalte Pensioner	2,800. »	
10. Trykning af Beretningen 1892—93	5. 40	
11. Beregnings- og Afskrivningsarbejder, vedrørende Tolyaarsberetningen 1880—92	200. »	
		34,436. 66
Saldo Indtægt		42,903. 34
		<hr/>
	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Alderdomsforsørgelsesfondens Status den 30te Juni 1894		936,099. 29
som fordeler sig saaledes paa Fondens Underafdelinger A, B, C og D, efter at der er tilskrevet A og B Rente 4 pCt. p. a. og C. Resten af Rentesaldoen til 30te Juni 1894.		
A. Den selverhvervede Forsørgelse:		
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter 122,259. 93		
b. Pensionsberettigede Interessenter . . . 63,762. 43		
	186,022. 36	
B. Den ved Teatrets Tilskud tilvebragte Forsørgelse:		
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenters Kapitalforsørgelse 119,548. 92		
b. Den egentlige Pensionsfond 499,545. 12		
	619,094. 4	
C. Suppleringsfonden	77,372. 1	
D. Konto for Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden, tilhørende afskedigede Interessenter	53,610. 88	936,099. 29
		<hr/>

Det bemærkes, at af de Interessenter, der ere afgaaede, har 3 opnaaet det ved Teatrets Tilskud opsparede Beløb, medens Beløbet for de øvrige i alt 7,223 Kr. 3 Ø., er overført til Suppleringsfonden, da de ikke have opnaaet 15 Aars Tjenestetid og saaledes ikke have vundet Ret til denne Del af Forsørgelsen.

De i Fonden den 1ste Juli 1894 interesserede Lønninger ere:		Kr.
Ikke-pensionsberettigede Interessenter		175,350
Pensionsberettigede do		94,450
De ikke-pensionsberettigede Interessenter ere:		
Embedsmænd og Funktionærer 31 med Lønning		48,750
Det sceniske Personale:		
ved Skuespil og Opera 7 (5 mandlige 2 kvindelige)		6,000
— Balletten	18 (6 — 12 —)	12,000
— Koret	50 (25 — 25 —)	26,550
Medlemmer af Kapellet	45 (44 — 1 —)	82,000
		<u>175,350</u>
De pensionsberettigede Interessenter ere:		
Embedsmænd	1 med Lønning	3,200
Skuespillere og Sangere	15 — —	44,000
Skuespillerinder og Sangerinder	13 — —	28,400
Dansere	6 — —	11,750
Danserinder	5 — —	7,100

Kjøbenhavn, den 11te December 1894.

C. C. S. Danneskjold-Samsø.

Tvermoes.

IV. For Aaret fra den 1ste Juli 1894 til den 30te Juni 1895 med Opgørelse af Fondens Status den 30te Juni 1895.

Indtægt.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
1. Interessenternes Bidrag til den selverhvervede Forsørgelse:		
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter	8,757. 8	
b. Pensionsberettigede Interessenter . .	4,932. 50	
	13,689. 58	
2. Teatrets Tilskud:		
a. til de ikke-pensionsberettigede Interessenters Kapitalforsørgelse	8,757. 8	
b. til pensionsberettigede Interessenter .	4,932. 50	
c. Forkellen mellem 10 pCt. af Forestillingsindtægten og den i Sæsonen 1894—95 udbetalte Feu	10,114. 81	
d. Netto-Indtægt af 2 Forestillinger . . .	1,873. 74	
	25,678. 13	
3. Kursavance paa udtrukne Obligationer	23,000. 46	
4. Renter og Udbytte af Fondens Aktiver og af Beløb, indsatte i Sparekassen	46,262. 48	
	108,630. 65	
Udgift.		
1. Udbetalt opsparet, selverhvervet Kapital med Renter til forskellige Interessenter:		
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter:		
1 Embedsmand	}	8,464. 54
1 Skuespiller		
1 Skuespillerinde		
2 Korsangere		
2 Korsangerinder		
1 Kapelmusikus		
At overføre . . .	8,464. 54	108,630. 65

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført . . .	8,464.	9	108,630.	65
b. Pensionsberettigede Interessenter:				
2 Skuespillere }	1,200.	»		
2 Skuespillerinder }				
2. Honorarer til Regnskabsførere og Kasserere	975.	49		
3. Kurstab ved Udtrækning af Obligationer	838.	59		
4. Kurtage ved Indkøb af Obligationer	70.	»		
5. Leje af en Boks i Landmandsbanken	7,409.	31		
6. Udbetalte Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden	2,061.	46		
	3,280.	»		
7. Renter af Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden	6.	26		
	3,449.	37		
8. Udbetalte Pensioner				
9. Trykning af Beretningen 1893—94				
10. Godtgjort vedhængende Rente af indkøbte Obligationer				
11. For indkøbte, livsvarige, aarlige Livrenter i »Statsanstalten for Livsforsikring« til efternævnte Pensionister:				
	Kr.	Ø.		
til Kammersangerinde Fru Keller	29,345.	56		
- fhv. Danserinde Fru A. Reumert	15,520.	20		
- - Balletdanser Carpentier	5,346.	76		
- - Solodanser H. E. Hansen	14,069.	»		
- - Skuespiller H. E. Christophersen	22,450.	60		
- Skuespillerinde Fru J. Winkel	7,778.	98	94,511.	10
			127,628.	72
Saldo Udgift			18,998.	7
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Alderdomsforsørgelsesfondens Status den 30te Juni 1895, som fordeler sig saaledes paa Fondens Underafdelinger A, B, C og D, efter at der er tilskrevet A og B Rente 4 pCt. p. a. og C Resten af Rentesaldoen af 30te Juni 1895.				
A. Den selverhvervede Forsørgelse:	Kr.	Ø.		
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter	122,986.	85		
b. Pensionsberettigede Interessenter	55,333.	90	178,330.	75
At overføre	178,330.	75		

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Overført . . .	178,330. 75	
B. Den ved Teatrets Tilskud tilvebragte Forsørgelse.		
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenters Kapitalforsørgelse	121,616. 30	
b. Den egentlige Pensionsfond	439,545. 38	
	<hr/>	
	561,162. 68	
C. Suppleringsfonden	111,726. 92	
D. Konto for Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden tilhørende afskedigede Interessenter	65,880. 87	
	<hr/>	
		917,101. 22

Det bemærkes, at af de Interessenter, der ere afgaaede, har kun 1 opnaaet det ved Teatrets Tilskud opsparede Beløb, medens Beløbet for de øvrige i alt 6,588 Kr. 96 Ø., er overført til Suppleringsfonden, da de ikke have opnaaet 15 Aars Tjenestetid og saaledes ikke vundet Ret til denne Del af Forsørgelsen.

De i Fonden den 1ste Juli 1895 interesserede Lønninger ere:	Kr.
Ikke-pensionsberettigede Interessenter	173,800
Pensionsberettigede do.	86,950

De ikke-pensionsberettigede Interessenter ere:	Kr.
Embedsmænd og Funktionærer ere 29 med Lønning	45,250

Det sceniske Personale:	Kr.
ved Skuespil og Opera 4 (3 mandlige 1 kvindelig)	2,150
— Balletten 20 (8 — 12 —)	13,650
— Koret 47 (23 — 24 —)	24,750
Medlemmer af Kapellet 46 (45 — 1 —)	88,000
	<hr/>
	173,800

De pensionsberettigede Interessenter ere:	Kr.
Embedsmænd 1 med Lønning	3,200
Skuespillere og Sangere 13 — —	38,900
Skuespillerinder og Sangerinder 13 — —	27,100
Dansere 6 — —	11,850
Danserinder 4 — —	5,900
	<hr/>
	86,950

Kjøbenhavn, den 11te Marts 1896.

C. C. S. Danneskjold-Samsøe. Tvermoes.

V. For Aaret fra den 1ste Juli 1895 til den 30te Juni 1896 med Opgørelse af Fondens Status den 30te Juni 1896.

Indtægt.		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1. Interessenternes Bidrag til den selverhvervede Forsørgelse:					
	Kr. Ø.				
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter .	8,500. 83				
b. Pensionsberettigede Interessenter	4,442. 50				
				12,943. 33	
2. Teatrets Tilskud:					
a. til de ikke-pensionsberettigede Interessenters Kapitalforsørgelse	8,500. 83				
b. til pensionsberettigede Interessenter	4,442. 50				
c. Forskellen mellem 10 pCt. af Forestillingsindtægten og den i Sæsonen 1895—96 udbetalte Feu	12,387. 25				
d. Netto-Indtægt af 2 Forestillinger	2,555. 64				
				27,886. 22	
3. Kursavance paa udtrukne Obligationer				270. »	
Renter og Udbytte af Fondens Aktiver og af Beløb indsatte i Sparekassen				38,230. 13	
					79,329. 68
Udgift.					
1. Udbetalt opsparet, selverhvervet Kapital med Renter til forskellige Interessenter:					
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter:					
2 Embedsmænd	}				
1 Balletdanserinde					
1 Korsangerinde					
3 Kapelmusici					
				9,637. 2	
At overføre				9,637. 2	79,329. 68

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført...	9,637.	2	79,329.	68
2. Honorar til Regnskabsfører og Kasserer.....	1,200.	»		
3. Kurstab ved Udtrækning af Obligationer.....	140.	83		
4. Kurtage ved Indkøb af Obligationer.....	49.	18		
5. Leje af en Boks i Handelsbanken.....	50.	»		
6. Udbetalte Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden.....	11,681.	80		
7. Renter af Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden.....	2,274.	49		
8. Udbetalte Pensioner.....	965.	77		
9. Godtgjort vedhængende Rente af indkøbte Obligationer.....	196.	84		
10. Til fhv. Skuespiller Carl Meyer indkøbt en livsvarig aarlig Livrente, stor 1,166 Kr. 67 Øre, i »Statsanstalten for Livsforsikring«.....	14,921.	55	41,117.	48
Saldo Indtægt.....			38,212.	20
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Alderdomsforsørgelsesfondens Status den 30te Juni 1896.....			955,313.	42
som fordeler sig saaledes paa Fondens Underafdelinger A, B, C og D, efter at der er tilskrevet A og B Rente 4 pCt. p. a. og C Resten af Rentesaldoen til 30te Juni 1896.				
	Kr.	Ø.		
A. Den selverhvervede Forsørgelse:				
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenter	60,323.	57		
b. Pensionsberettigede Interessenter....	124,348.	26		
B. Den ved Teatrets Tilskud tilvebragte Forsørgelse.				
a. Ikke-pensionsberettigede Interessenters Kapitalforsørgelse.....	122,922.	46		
b. Den egentlige Pensionsfond.....	460,665.	41		
	583,587.	87		
C. Suppleringsfonden.....	128,525.	63		
D. Konto for Kapitaler, indestaaende til Forrentning i Fonden, tilhørende afskedigede Interessenter.....	58,528.	9	955,313.	42

Det bemærkes, at de ved Teatrets Tilskud tilvejebragte Forsørgelsesbeløb for de under Udgiftspost 1 a anførte døde og afskedigede Interessenter, tilsammen 12,178 Kr. 19 Øre, ere overførte til Suppleringsfonden, da de ikke havde opnaaet 15 Aars Tjenestetid og saaledes ikke vundet Ret til denne Del af Forsørgelsen.

De i Fonden den 1ste Juli 1896 interesserede Lønninger ere:		Kr.
Ikke-pensionsberettigede Interessenter		167,950
Pensionsberettigede	do.	99,350
De ikke-pensionsberettigede Interessenter ere:		
Embedsmænd og Funktionærer 27 med Lønning.....		40,550
Det sceniske Personale:		
ved Skuespil og Opera	4 (4 mandlige, » kvindelig)	1,250
— Balletten	20 (8 — , 12 —)	13,750
— Koret	46 (23 — , 23 —)	24,400
Medlemmer af Kapellet	46 (44 — , 1 —)	88,000
		<u>167,950</u>
De pensionsberettigede Interessenter ere:		
Embedsmænd	1 med Lønning	3,600
Skuespillere og Sangere	16 — —	46,900
Skuespillerinder og Sangerinder	15 — —	30,000
Dansere	6 — —	12,050
Danserinder	5 — —	6,800
		<u>99,350</u>

Kjøbenhavn, den 16de December 1896.

C. C. S. Danneskjold-Samsøe. **Tvermoes.**

Pensions-Skala

efter

Pensionsloven af 5. Januar 1851,

Statsbaneloven af 12. April 1892,

Teatrets Alderdomsforsørgelsesfonds Plan af 23. Juni
1873 og 26. Februar 1875

og

Teaterkommissionens Forslag.

Pensions-Skala.

	Pensions- Loven.	Statsbanerne.		Teatrets Alderdomsf.	Teaterkommissionens Forslag.	
		Lokomotiv- førere m. Fl.	1ste Pens. Kl.		I. Kl.	II. Kl.
0—2 Aar.	10 pCt.	} 0 pCt.	} 0 pCt.	} 0 pCt.	} 0 pCt.	} 0 pCt.
2—4 —	20 —					
4—7 —	30 —					
7—10 —	40 —					
10 —	} 50 —	36 —	33 ¹ / ₃ —	} 0 pCt.	33 ¹ / ₃ —	} 0 pCt.
11 —		37 ¹ / ₃ —	34 ² / ₃ —		35 —	
12 —		38 ² / ₃ —	36 —		36 ² / ₃ —	
13 —		40 —	37 ¹ / ₃ —		38 ¹ / ₃ —	
14 —		41 ¹ / ₃ —	38 ² / ₃ —		40 —	
15 —		44 —	40 —		41 ² / ₃ —	
16 —		45 ¹ / ₃ —	41 ¹ / ₃ —		43 ¹ / ₃ —	
17 —		46 ² / ₃ —	42 ² / ₃ —		45 —	
18 —		48 —	44 —		46 ² / ₃ —	
19 —		49 ¹ / ₃ —	45 ¹ / ₃ —		48 ¹ / ₃ —	
20 —	51 ² / ₃ —	50 ² / ₃ —	46 ² / ₃ —	41 ² / ₃ —	50 —	25 —
21 —	53 ¹ / ₃ —	53 ¹ / ₃ —	48 —	43 ¹ / ₃ —	51 ² / ₃ —	26 ² / ₃ —
22 —	55 —	54 ² / ₃ —	49 ¹ / ₃ —	45 —	53 ¹ / ₃ —	28 ¹ / ₃ —
23 —	56 ² / ₃ —	56 —	50 ² / ₃ —	46 ² / ₃ —	55 —	30 —
24 —	58 ¹ / ₃ —	57 ¹ / ₃ —	52 —	48 ¹ / ₃ —	56 ² / ₃ —	31 ² / ₃ —
25 —	60 —	58 ² / ₃ —	53 ¹ / ₃ —	50 —	58 ¹ / ₃ —	33 ¹ / ₃ —
26 —	61 ² / ₃ —	60 —	54 ² / ₃ —	51 ² / ₃ —	60 —	35 —
27 —	63 ¹ / ₃ —	62 ² / ₃ —	56 —	53 ¹ / ₃ —	61 ² / ₃ —	36 ² / ₃ —
28 —	65 —	64 —	57 ¹ / ₃ —	55 —	63 ¹ / ₃ —	38 ¹ / ₃ —
29 —	66 ² / ₃ —	65 ¹ / ₃ —	58 ² / ₃ —	56 ² / ₃ —	65 —	40 —
30 —	— —	66 ² / ₃ —	60 —	58 ¹ / ₃ —	66 ² / ₃ —	41 ² / ₃ —
31 —	— —	— —	61 ¹ / ₃ —	60 —	— —	43 ¹ / ₃ —
32 —	— —	— —	62 ² / ₃ —	61 ² / ₃ —	— —	45 —
33 —	— —	— —	64 —	63 ¹ / ₃ —	— —	46 ² / ₃ —
34 —	— —	— —	65 ¹ / ₃ —	65 —	— —	48 ¹ / ₃ —
35 —	— —	— —	66 ² / ₃ —	66 ² / ₃ —	— —	50 —
						o. s. v. til 66 ² / ₃ pCt. efter 45 Aars pensions- berettiget Tjeneste.

NB. Pensionerne af Teatrets Alderdomsforsørgelsesfond beregnes nu kun af Lønningen og kun af indtil 3600 Kr.

IV.

Teatrets Budget.

(Udkastet til de forklarende Bemærkninger, der ledsage Budgetterne A I og II, og som ikke ere særlige for Mindretal, er affattet af Kommissionens Medlem, Justitsraad **Berner**.)

Det hører til Kommissionens Hverv at give de Resultater, hvortil den er kommen med Hensyn til alle enkelte Punkter af finansiell Betydning, Udtryk i Forslag til et samlet Budget for det kongelige Teater og Kapel. Et foreløbigt Budgetforslag indsendte Kommissionen ved Skrivelse af 15. Januar 1895 til Ministeriet, til eventuel Hensyntagen ved Behandlingen af Finanslovforslaget for 1895—96, se herom Fremstillingen i Betænkningens 5te Afsnit. Kommissionen tog dog herved alt fornødent Forbehold med Hensyn til de Afvigelser fra dette foreløbige Budgetforslag, som dets senere Behandling af Budgetposterne maatte kunne føre til. En Sammenligning med de i det følgende fremstillede endelige Budgetforslag vil vise, at saadanne Afvigelser forekomme.

De Budgetforslag, der i det følgende fremstilles, falde i tre Grupper.

Først (under Ltr. A) fremstilles Budgettet, som det vil stille sig, naar Teatret forudsættes ombygget efter Etatsraad Dahlerups, af Kommissionen tiltraadte Plan, jfr. ovfr. Afsnit II. Som det følgende vil vise, er

en saadan Ombygning Betingelse for, at en betydelig Forringelse af Statstilskudet kan opnaas, idet det kan forventes, at det ombyggede Teater, med væsentlig de samme aarlige Udgifter, som nu, vil forskaffe Teatret en klækkelig Indtægtsforøgelse. Allerede af dette finansielle Hensyn anbefaler Kommissionen principalt og med al Styrke dette Budgetforslag og dets Forudsætning: Ombygningen.

Kommissionen har imidlertid maattet anse det for sin Pligt, ogsaa at fremstille Budgettet, som det former sig, naar Teatret ikke forudsættes ombygget paa den nævnte Maade, men forbliver uforandret. Et Budget paa dette Grundlag er fremstillet under Ltr. B.

For begge disse Budgetters Vedkommende har det dernæst været nødvendigt at fremstille dels et Budget, der er betegnet som »Normalbudget«, det vil her sige: Budgettet, som det vil stille sig, naar alle Kommissionens Forslag om Forandringer, vedrørende enkelte Poster, ere gennemførte, — hvad der paa flere Punk-

ter vil kræve en Overgangstid — og et »Overgangsbudget«, der tager Hensyn til bestaaende Forhold, som ikke med et Slag kunne forandres. Efterhaanden, som Afviklingen af disse Forhold finder Sted, vil naturligvis Overgangsbudgettets Forskel fra Normalbudgettet aftage. Det ligger imidlertid i Sagens Natur, at det af Kommissionen opstillede Overgangsbudget kun kan tage Hensyn til den Forskel, som finder Sted ved Begyndelsen og som betegner den største Afvigelse fra Normalbudgettet. For hvert kommende Finansaar vil da Overgangsbudgettet være at ændre efter de forandrede Forhold, indtil det Tidspunkt kommer, da Afvigelserne ville forsvinde og Normalbudgettet altsaa kan træde i fuld Virksomhed.

For begge de ovenfor nævnte Budgetgrupper Vedkommende have forskellige Mindretal paa flere eller færre Budgetposter stillet Forslag, der afvige fra Flertallets, bl. a. som Følge af den Uoverensstemmelse, der hersker med Hensyn til de i forrige Afsnit omhandlede Lønnings- og Pensioneringsforhold. Ogsaa herom indeholder det følgende fornøden Oplysning. Naar de frestilte Budgetter for den bedre Oversigts Skyld ere mindre detaillerede paa flere af Posterne end Teaterbudgetterne paa Finansloven, har Kommissionen forudsat, at den specielle Detaillering, som iøvrigt berøres i de Budgetterne ledsagende Bemærkninger, vil ske paa senere Stadier af rette vedkommende.

Den tredje Gruppe af Forslag (C) fremstiller et Teaterbudget under den Forudsætning, at Lovgivningsmagten maatte bestemme sig til at fravige den nuværende Budgetordning og vende tilbage til den Ordning, at Teatret faar en fast Statsunderstøttelse. Kommissionen har dog ikke ment at burde tage Ordet for, at en saadan Forandring gøres for Tiden. Dens Flertal finder vel, at en saadan finansiel Ordning

medfører Fordele, baade ved at skaffe Teaterbestyrelsen en større Bevægelsesfrihed under større Ansvar og ved at give Statskassen en relativ Garanti mod Forøgelse af Statstilskudet. Men man finder, at Tiden til en saadan Ordning Realisation først vil være kommen, naar det af Kommissionen paa den nuværende Ordning grundede Budget har været i Virksomhed i en vis Aarrække, og, som vi haabe, vist sig holdbart. Man vil da kunne have et erfaringsmæssig godtgjort Udgangspunkt til Fastsættelse af det faste Tilskuds Størrelse, hvad der ved denne Ordning er Hovedsagen. Kommissionen indskrænker sig derfor til, for eventuel Vejlednings Skyld, at fremsende et af Kommissionens Medlem, Professor P. Hansen udarbejdet og begrundet Budget, bygget paa Forudsætningen om et fast Statstilskud. Dette Udkasts enkelte Summer, som paa et væsentligt Punkt (Beregnings af Forestillingsindtægten i det ombyggede Teater) afviger fra, hvad Flertallet i sit Budgetforslag A opstiller, maatte da i sin Tid rettes efter de erfaringsmæssig vundne Resultater. — Som det ses af Udkastet, har der ogsaa i dette maattet tages Hensyn til en uundgaelig Overgangstid, i hvilken det som normalt paaregnede faste Tilskud maa forøges med flere midlertidige.

Til Slutning skal det endnu bemærkes, at det Spørgsmaal har været rejst i Kommissionen, om der maatte være Anledning til ganske at forlade den Ordning, at Teatret drives for Statens Regning, og i Stedet derfor at etablere Teatret i en eller anden Form som en selvejende Institution, der virkede for egen Regning, men erholdt en fast Understøttelse af Staten, udover hvilken Staten altsaa under ingen Omstændigheder kunde blive forpligtet. Kommissionens over-

vejende Flertal har imidlertid fundet, at en saadan Ordning vilde være et for vor nationale, sceniske Kunsts Fremtid altfor farligt Eksperiment, til at det turde tilraade en saa radikal Omstøbning af Teatrets Forhold til Staten. Men ogsaa fra den Side, der ikke fuldt deler denne Opfattelse, er det erkendt, at de samme Grunde, som tale for en Udsættelse af den af Prof. P. Hansen foreslaaede Budgetordning, tale for at hen- vise det her berørte Spørgsmaal til Fremtiden, og det saa meget mere, som Statsunderstøttelsens Størrelse her kunde blive afgørende for Teatrets Eksistens.

Ogsaa et andet Spørgsmaal, der vilde kunne faa indgribende Betydning for Teatrets finansielle Stilling, har været bragt paa Bane, men uden at Kommissionen har fundet Anledning til at forfølge Spørgsmaalet, nemlig om en kommunal Understøttelse til Teatret. At indlede Forhandlinger med Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse herom vilde have ligget udenfor Kommissionens Competence, og til at søge en særlig Bemyndigelse i saa Henseende fandt man sig ikke opfordret, da man havde al Grund til at antage, at eventuelle Forhandlinger vilde blive uden Frugt.

A.

Forslag til Budget

for

det efter Etatsraad Dahlerups Plan ombyggede
kongelige Teater og Kapel.

I.

Normalbudget.

(Alle Afvigelser fra Flertallets Forslag ere udhævede ved Kursivskrift.)

Flertallets Forslag.	Ændringsforslag til Flertalsforslaget af Medlemmer af Flertallet.				Mindretallets Forslag.		Ændringsforslag til Mindretallets Forslag af Medlemmer af Mindretallet.	
	Formanden, Berner, Borchsenius, P. Hansen, Krohn, E. Poulsen, Stemann, Tvermoes.	Borchsenius.	Krohn, E. Poulsen, Tvermoes.	P. Hansen.	Berntsen, Scharling, Strøm.	Berntsen, Scharling.		
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
A. Teaterbygningen.						A. Teaterbygningen.		
1. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie	32,600					1. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie . . .	32,600	
2. Teaterbygningens Vedligeholdelse	10,000					2. Teaterbygningens Vedligeholdelse	10,000	
	42,600						42,600	
B. Driften.						B. Driften.		
Indtægter.						Indtægter.		
1. Forestillingsindtægter (herunder Indtægter af Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser) . .	650,000					1. Forestillingsindtægter (herunder Indtægter af Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser) . .	650,000	
2. Civillistens Tilskud	15,000					2. Civillistens Tilskud	15,000	
3. Lejeindtægter	28,800					3. Lejeindtægter	28,800	
4. Forskellige og tilfældige Indtægter	1,200					4. Forskellige og tilfældige Indtægter	1,200	
	695,000	4. Forskellige og tilfældige Indtægter, derunder eventuelt Koncertindtægter . . .	1,200				675,000	
Udgifter.						Udgifter.		
1. Lønninger:						1. Lønninger:		
a. Med Ret til Pension af Statskassen	8,000					a. Med Ret til Pension af Statskassen	8,000	
b. Med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond	332,100			360,100	335,100	b. Med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond	293,100	
c. Honorarer	20,000					c. Honorarer	36,000	
2. Feu, 5 pCt. af Bruttoindtægten	32,500					2. Feu, 5 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten	31,500	
3. Driftslønninger (anslaas)	68,000			40,000		3. Driftsomkostninger (anslaas)	68,000	
4. Tilfældige midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb (anslaas)	6,000					4. Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb (anslaas)	6,000	
5. Tilskud til Teatrets Pensionsfond:						5. Tilskud til Teatrets Pensionsfond:		
a. 8 pCt. af Kr. 332,100	Kr. 26,568			a. 8 pCt. af Kr. 360,100 :	a. 8 pCt. af Kr. 335,100 :	a. 8 pCt. af Kr. 293,100	Kr. 23,448	
b. 2½ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten	16,250			Kr. 28,808	Kr. 26,808	b. 2½ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten	15,750	
c. Indtægt af Teatrets Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser, indtil	8,000							
	50,818			51,058	51,058		39,198	
6. Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter, 3 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, indtil	18,000					6. Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter	15,000	
7. Elevinstruktion	2,500					7. Elevinstruktion	2,500	
8. Danseskolen	800					8. Danseskolen	800	
9. Gratifikation efter Øjeblikkets Tary, 1½ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, indtil	9,000					9. Gratifikation efter Øjeblikkets Tary	6,000	
10. Literære og artistiske Arbejder (anslaas)	22,000					10. Literære og artistiske Arbejder (anslaas)	22,000	
11. Udgifter af ubestemt Omfang	190,000					11. Udgifter af ubestemt Omfang	179,000	
12. Kapellet's Udgifter udenfor Lønninger (anslaas)	8,000					12. Kapellet's Udgifter udenfor Lønninger (anslaas)	8,000	
13. Inventar (anslaas)	3,000					13. Inventar (anslaas)	3,000	
14. Understøttelse til afgaaede af Teatrets underordnede Personale	4,000			2,000		14. Understøttelse til afgaaede af Teatrets underordnede Personale	4,000	
I alt Udgift	774,718					I alt Udgift	722,098	
Indtægten er anslaaet til	695,000					Indtægten er anslaaet til	675,000	
Statskassens Bidrag til Driften	79,718					Statens Bidrag til Driften	47,098	
Altsaa Statskassens Bidrag til:						Altsaa Statens Bidrag til:		
A. Bygningen	42,600					A. Bygningen	42,600	
B. Driften	79,718					B. Driften	47,098	
	122,318						89,698	

Bemærkninger til foranstaaende Budgetforslag.

A. Teaterbygningen.

1. Kommune-Afgifter og Brandassurance- Præmier m. m. an- slaaet til.	Kr. 32,600
2. Teaterbygningens Vedligeholdelse	— 10,000
	<hr/> Kr. 42,600

Disse Poster burde rettest udgaa af Teatrets Budget og udredes af Statskassen. Naar dette ikke kan gennemføres, maa de, som i sin Tid indstillet af Kommissionen samt vedtaget paa Finansloven for 1895—96 og senere, udskilles fra den øvrige Del af Budgettet og opføres som særskilte Poster, fordi de vedrøre Udgifter, som Teatret ikke er Herre over, og som ikke staa i Forbindelse med den egentlige Teaterdrift. Denne Udskillelse bevirker derhos, at Resultatet af Driften fremtræder tydeligere end forhen, da de vare opførte under de samlede Drifts-udgifter.

Et Medlem af Kommissionen (Tvermoes) ønsker Opmærksomheden henledet paa, at Brandassurancepræmien mulig vil stige, med mindre forskellige Brandsikringsforanstaltninger træffes, og at paa den anden Side saadanne Foranstaltninger mulig kunde

gøre det forsvarligt at spare hele denne Udgift og lade Teatret være sin egen Assurandør.

Spørgsmaalet om Iværksættelsen af de af det nævnte Medlem berørte Foranstaltninger har været Genstand for særlige Forhandlinger i Kommissionen, se Afsnit V. Som det der udtales, har Kommissionen ikke fundet det liggende indenfor sit Hverv at gøre positive Forslag om et Forhold, der ikke staa i nødvendig Forbindelse med de af den foreslaaede Bygningsforanstaltninger. I Overensstemmelse hermed har Kommissionen heller ikke med Hensyn til den foreliggende, udenfor Teaterdriften staaende Budgetpost villet stille noget Forslag om Ændring i det bestaaende.

B. Driften.

Indtægter.

1. *Forestillingsindtægter* (herunder Indtægten af Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser).

Ved Beregningen af denne Indtægtspost i det ombyggede Teater er man gaaet ud fra, at en moderat Forhøjelse i de nu gældende Biletpriser burde finde Sted, nemlig efter Flertallets Mening af 50 Øre (fra 3,50 Øre til 4 Kr.) for 1ste Parket, 25 Øre (fra 2,75 Øre til 3 Kr.) for 2det Parket, 50 Øre (fra 2 Kr. til Kr. 2,50) for Parterret og 50 Øre (fra 3 Kr. til Kr. 3,50) for

den forreste Række i Balkonen. De øvrige Biletpriser foreslaar man Styrelsen at bibeholde uforandrede. Som bekendt, udbydes Teatrets Billetter daglig ved et tidligt Formiddagssalg til noget forhøjede Priser. Denne Prisforhøjelse foreslaas bibeholdt uforandret, som vedtaget fra Begyndelsen af Sæsonen 1895—96, alene med Undtagelse af den forreste Række i Balkonen, hvor Prisforhøjelsen foreslaas forøget med 50 Øre (fra Kr. 4 til Kr. 4,50).

I Følge medfølgende sammenlignende Oversigt (Bilag), kan der for Tiden sælges Billetter til ialt 1539 Pladser*), som ved udsolgt Hus, uden Abonnement til ordinære Priser indbringe Kr. 3,234.75 og til forhøjet Pris Kr. 4,648.50.

Efter Ombygningen vilde der efter Planen kunne sælges 1707 Pladser, der med den foreløbig vedtagne Pladsfordeling og de oven angivne Biletpriser ville kunne indbringe til ordinær Pris Kr. 3,745.00 og til forhøjet Pris Kr. 5,027.50. Selvfølgelig ville senere eventuelle Modifikationer i den vedtagne Pladsfordeling kunne faa nogen Indflydelse paa de ovennævnte Beløb, men denne vil næppe blive af nogen væsentlig Betydning, forudsat at den af Kommissionens Flertal ovenfor foreslaaede Forhøjelse af Biletpriserne bibeholdes uforandret. Dog skal det udtrykkelig bemærkes, at saafremt den i Sæsonen 1895—96 iværksatte Genindlemmelse af Parterrets 2 forreste Rækker i 2det Parket maatte blive bibeholdt paa den ombyggede Tilskuerplads, vil den her anstillede Beregning, der gaar ud fra Etatsraad Dahlerups Pladsfordeling, stille sig endnu gunstigere.

I denne Forbindelse skal endnu anføres, at udsolgt Hus uden Abonnement til dob-

*) Ved Beregningen af Salgspladserne er der her og i det følgende kun fradraget de faste Fripladser, ikke saadanne, som bero paa skiftende Forhold, og som derfor ikke altid ville forøge Fripladsernes Tal.

belt Pris, der paa den nuværende Tilskuerplads indbringer Kr. $3,234.75 \times 2 =$ Kr. 6,469.50, vil paa den ombyggede Tilskuerplads andrage Kr. $3,745.00 \times 2 =$ Kr. 7,490. Den Merindtægt af over 1,000 Kr., som ved dette Salg kan opnaas, vil vel kun ved ganske enkelte Lejligheder være af nogen Betydning; men saadanne Lejligheder indtræde dog i Regelen i hver Sæson.

Af den ligeledes medfølgende Oversigt vil erfares, at Teatret ved Eftermiddagsforestillingerne til nedsatte Priser for Tiden kan give en Indtægt af Kr. 1,862.25. Kommissionen mener, at de nuværende Biletpriser, naar henses til Hovedøjemedet med disse Forestillinger som væsentlig beregnede paa Befolkningens bredere Lag, bør bibeholdes uforandrede. Dog henstilles, at Prisen for de 2 forreste Rækker i Balkon-Etagen, der ere særlig gode, forhøjes med 25 Øre (fra 1,50 til 1,75), hvorved tilvejebringes et retfærdigere Forhold i Prisen saavel overfor 1ste og 2det Parket, som overfor de ringere Pladser i Balkon-Etagens bageste Rækker. Under Forudsætning af dette Forslags Vedtagelse, vil Indtægten ved Eftermiddagsforestillingerne kunne naa op til Kr. 2,036. Om dette Udbytte (udsolgt Hus ved disse Forestillinger) hyppigt kan ventes, afhænger — som oftere bemærket — af, at de kunne begynde til et tidligere Tidspunkt end nu.

Den samlede Indtægt af 258 Aftenforestillinger har i Finansaaret 1895—96 udgjort Kr. 579,660.25, eller i Gennemsnit ca. Kr. 2,247. (Det bemærkes, at Pinsen i dette Finansaar faldt udenfor den egentlige Sæson). I Finansaaret 1896—97 (hvor Pinsen ligeledes faldt udenfor Sæsonen) har Indtægten af 257 Aftenforestillinger udgjort Kr. 625,150.25 eller i Gennemsnit ca. Kr. 2,432.49, altsaa ikke lidet højere end for Finansaaret 1895—96. Man har dog ment i de nedestaaende Beregninger at burde lade dette

Finansaars Resultater ude af Betragtning. Der er nemlig forskellige Omstændigheder, som give Aarets Indtægt af Forestillingerne en noget særlig Karakter. Blandt saadanne skulle vi først nævne de 17 Forestillinger, ved hvilke den svenske Sangerinde Fru Linden medvirkede, og som gave særdeles betydelige Indtægter. Dernæst er der den Ejendommelighed ved Aaret, at Eftermiddagsforestillingerne i det ere givne i et ringere Antal, end Kommissionen i de nedenstaaende Beregninger gaar ud fra som det normale. En Forhøjelse af Posten paa Grund af dette Aars Udbytte af Aftenforestillingerne maatte da ledsages af en Nedsættelse paa Grundlag af det samme Aars formindskede Udbytte af Eftermiddagsforestillingerne. Dertil kommer, at man ved at lægge dette Aars Resultater til Grund sikkert ogsaa maatte komme til Forhøjelse af forskellige Udgiftsposter, hvorom nedenfor, og det samlede Resultat af Beregningerne paa Budgettet vilde da næppe afvige meget fra det, der er naaet ved at holde sig til Finansaaret 1895—96, som det sidste Led i Beregningerne. I hvert Fald staar det usikkert for Kommissionen, om og i hvilket Omfang der kan bygges paa Resultaterne af Aaret 1896—97, hvilke først have foreligget Kommissionen paa et Tidspunkt, da dens Overvejelser vare ved at afsluttes.

Bliver man altsaa staaende ved Finansaaret 1895—96 med en samlet Indtægt af de aftenlige Forestillinger af Kr. 579,660.25 da vil Indtægtsforøgelsen af den ombyggede Tilskuerplads, naar alle medvirkende Faktorer tages i Betragtning, i Forhold til 1895—96, sikkert efter en moderat Beregning omtrent kunne anslaaes saaledes:

Ved 50 Forestillinger til udsolgt Hus

At overføre . . . Kr. 579,660.25

Overført . . . Kr. 579,660.25
(omtrent svarende til Antallet i Finansaaret 1895—96 og til Gennemsnitsantallet i Tidsrummet 1886—87 til 1894—95 inkl., medens Aaret 1896—97 havde det usædvanlig store Tal af 78) à Kr. 510.25, nemlig Kr. 3,745.00 ÷ 3,234.75 (se iøvrigt herom ovenfor) bliver Indtægtsforøgelsen Kr. 25,512.50

Ved 210 andre Forestillinger bliver Indtægtsforøgelsen med et gennemsnitligt Salg for Gulvets Vedkommende af:

100 i 1. Parket à 50 Ø. Kr. 50.00

150 i 2. — - 25 - - 37.50

90 i Parterre - 50 - - 45.00

210 × Kr. 132.50 - 27,825.00

Ialt . . . — 53,337.50

Kr. 632,997.75

Naar imidlertid henses til, at Beregningen af Forestillingsindtægten paa den ombyggede Tilskuerplads er og maa være kalkulatorisk, og at Faktorer, som nu ikke kunne tages i Betragtning, kunne faa Indflydelse paa den, drister man sig dog ikke til her at opføre den anslaaede Aftenforestillingsindtægt med et højere Beløb end . Kr. 625,000.00

Endnu skal bemærkes, at der i Kalkulen over Indtægtsforøgelsen slet intet er medregnet for Salget til enkelt og dobbelt Forhøjelse, der i Finansaaret 1895—96 i det hele har andraget Kroner 18,654.10 (i Finansaaret 1896—97: Kroner 37,599.25).

Naar der i Beregningen af Indtægtsforøgelsen for de ikke-udsolgte Forestillingers Vedkommende slet intet Hensyn er taget til den forøgede Indtægt af den foreslaaede Prisforhøjelse af 50 Øre for den forreste Række i Balkon-Etagen, er dette begrundet i,

At overføre . . . Kr. 625,000.00

Overført . . . Kr. 625,000 00

at Abonnementet i denne Etage (der i Sæsonen 1896—97 androg Kr. 459.75 pr. Aften), vel maa antages at blive forøget, saafremt de nævnte Pladser maatte blive inddragne under samme, men at det dog ikke skønnes muligt i Øjeblikket nærmere at angive Størrelsen af den eventuelle Forøgelse.

Indtægten af Eftermiddagsforestillingerne til nedsatte Priser er i Kommissionens Flertals-Forslag i Forhold til, at de i 1895—96 ved 16 Forestillinger har indbragt gennemsnitlig Kr. 1608 eller ialt ca. Kr. 25,720, anslaaet til med det samme Antal paa den ombyggede Tilskuerplads og ved en Gennemsnits-Indtægt af Kr. 1760 à 1765 at indbringe ca. Kr. 28,200. Da det imidlertid er muligt, at Antallet af disse Forestillinger vil blive noget formindsket, i alt Fald saalænge Forbudet mod at spille inden Kl. 4 opretholdes, tør Antallet næppe ansættes højere end til 15. (I Sæsonen 1896—97 har Antallet kun været 11, væsentlig begrundet paa, at saa faa af Aarets løbende Stykker have kunnet benyttes, da de spille mere end 2½ Time. Gennemsnitsindtægten af disse Forestillinger holdt sig iøvrigt omtrent paa samme Punkt som i 1895—96). — Da der derhos savnes en begrundet Erfaring om, hvorledes det forøgede Antal Pladser vil virke paa Indtægten af disse Forestillinger, tør man næppe anslaa denne højere end til gennemsnitlig Kr. 1,700, eller ved 15 Forestillinger Kr. 25,500, hvilket Beløb foreslaas afrundet nedefter til — 25,000.00

I Henhold til de her opstillede Beregninger — der naturligvis ere og maa være kalkulatoriske, men dog sikkert ere ret moderate, navnlig naar henses til, at, som foran bemærket, den enkelte og dobbelte Prisforhøjelse slet ikke er taget i Betragtning — er den samlede Forestillings-Indtægt af den ombyggede Tilskuerplads anslaaet til Kr. 650,000.00

Endnu skal bemærkes, at Teatret med den nuværende Tilskuerplads og de nugældende Billetpriser, men uden Eftermiddagsforestillinger, i nedenanførte Sæsoner ifølge de Kommissionen meddelte Regnskabsoversigter har havt en Forestilings-Indtægt af over Kr. 650,000, nemlig:

i 1875—76	Kr. 703,098.75
- 1876—77	- 697,164.75
- 1877—78	- 687,890.25
- 1878—79	- 681,727
- 1879—80	- 698,279.50
- 1881—82	- 716,798.25
- 1882—83	- 693,387.25
- 1883—84	- 690,003.75
- 1884—85	- 660,084.25

Kommissionens Mindretal (Berntsen, Scharling og Strøm) tør ikke ansætte Spilleindtægten i Normalbudgettet saa højt, som Flertallet har ment at kunne. Det tør ganske vist anses for rimeligt, at en saadan Indtægt, som af Flertallet kalkuleret, vil naas i mange og endog blive overgaaet i adskillige Sæsoner; men det maa ligeledes ventes, at der ligesom tidligere vil indtræffe ikke faa Sæsoner, der give et ringere Udbytte. I Normalbudgettet bør nu efter Mindretallets Mening Indtægten ansættes saaledes, at den som Regel kan overholdes, kun undtagelsesvis og i ikke altfor stort Omfang kan ventes undertruffet. En modsat, højere Kalkulering vil jo nemlig have den Virkning at dølge den sande Størrelse af det Tilskud, som Statskassen maa være beredt paa at yde til Teaterdriften, naar Udgiften opføres med de Beløb, som Normalbudgettet fastslaar. Et Skøn gør sig selvfølgelig altid gældende herved. Selv den laveste Spilleindtægt, som nogen Sæson hidtil har udvist, vilde jo ikke afgive nogen absolut Garanti for, at den ikke under ugunstige Forhold kunde undertræffes, og

paa den anden Side vilde man ved at gaa saa langt ned, som Indtægten kun ganske undtagelsesvis kan ventes at synke, kaste et vildledende ugunstigt Lys over de Fordringer, som Driften kan ventes at ville stille til Statskassen. Paa den anden Side kan det ikke godt gaa an at ansætte Indtægten efter Gennemsnittet af de i denne Teaterbygning forløbne 22 Aars Spilleindtægt. Ikke blot taler herimod, at det er den sidste Halvdel af denne Periode, som paa 1 Aar nær har givet en ringere Indtægt end gennemsnitligt, og at den første Halvdels særligt gode Aar falde før Dagmartheatrets Oprettelse; men selv bortset herfra har af de 22 Aar ikke mindre end de 11 — idet man bortser fra Regnskabsaaret 1880—81, som kun havde 7 Spillemaaneder, — givet en væsentlig ringere Indtægt end Gennemsnittet; man vilde derfor ved at kalkulere Indtægten efter dette bevirke, at Statstilskuddet altfor tit maatte ventes i væsentlig Grad at ville overstige det anslaaede. Her paa kan der efter tidligere Tidens Erfaringer ikke med Sikkerhed raades Bod ved at henvide til Formindskelse af Statstilskuddet i de Aar, hvor Spilleindtægten er bedre; derimod er det fareløst og upaatvivlelig billigt og rigtigt at tillade Teaterbestyrelsen, naar den i et foregaaende Aar har bespart noget af Statstilskuddet — hvilket i Regelen vil ske ved en forøget Spilleindtægt —, da at kunne om fornødent anvende et tilsvarende Beløb i det følgende Aar til Forhøjelser paa visse Udgiftskonti, som det i Mindretallets Forslag til Normalbudget har været nødvendigt at begrænse saa stærkt som muligt. Forslag om en hertil sigtende Bestemmelses Optagelse paa Budgettet har Mindretallet stillet, se nedenfor.

Naar Mindretallet i Henhold til disse Betragtninger skal kalkulere Spilleindtægten med tilbørlig Forsigtighed, mener man ikke at turde gaa ud fra en højere Aarsindtægt for det ikke-ombyggede Teater end det

Beløb af 600,000 Kr., som hele Kommissionen tidligere har kalkuleret i sit til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet indgivne Forslag til Teater-Budget for 1895—96. Paa det anførte Sted er i Virkeligheden den foreslaaede Ombygning af Tilskuerpladsen — foruden nogen Forhøjelse i enkelte Billetpriiser og et Antal, senere som u hensigtsmæssige opgivne, Sommerforestillinger — allerede tagen i Beregning som Grundlag for dette Resultat af Forestillingsindtægten. Men Mindretallet maa erkende, at Beløbet ikke er højere end, at det, særlig under Hensyn til Eftermiddagsforestillingerne, hvis Indtægt først de sidste Aar har kendt, bør kunne naas, selv i mindre gunstige Aar, ogsaa uden Ombygningen. I sit Resultat afviger Mindretallet saaledes ikke paa dette Punkt for Flertallet, som kalkulerer den samme Spilleindtægt for det uombyggede Teater.

Naar man til den i Flertals-Betænkningen anførte Liste over Aar med gunstige Spilleindtægter føjer en Liste over Aar med mindre gunstig Indtægt, alle fra den nuværende Teaterbygnings Tid, vil det som anført vise sig, at 11 Aar have været under Gennemsnitsindtægten 622,000 Kr., og deraf ganske vist 10 Aar under 600,000 Kr., men at dog kun 6 Aar ere sunket mere end 20,000 Kr. under dette Beløb og kun 4 Aar mere end 30,000 Kr.

Den ringeste Spilleindtægt er indgaaet i Aaret 1893—94 med Kr. 547,277.00. dernæst

i Aaret 1892—93	—	551,349.17.
1891—92	—	557,446.50.
1886—87	—	564,505.25.
1894—95	—	570,113.75.
1890—91	—	577,481.75.
1889—90	—	583,610.25.
1874—75*)	—	593,589.18.
1887—88	—	594,313.00.

*) Den første Sæson i den nuværende Teaterbygning, som først begyndte i Oktober.

i Aaret 1885—86 med Kr. 598,111.25.
1895—96 — 605,280.25.

Naar saaledes Mindretallet for den uombyggede Tilskuerplads kun tør normere en Spilleindtægt af 600,000 Kr. iberegnet Eftermiddagsforestillingerne, tør det for den ombyggede Tilskuerplads med den paa-tænkte Forhøjelse af nogle Billetpriser ikke kalkulere en stærkere Forøgelse end 30,000 Kr., altsaa en Spilleindtægt af 630,000 Kr. Med Hensyn til Vigtigheden af ikke at ansætte Indtægten for højt, henvises til det ovenfor af Mindretallet anførte. Naar der nu spørges om Virkningen af den Art Foranstaltninger som forhøjede Billetpriser og forøget Tal af Tilskuerpladser, maa det sikkert anerkendes, at Resultatet for begges Vedkommende indeholder et meget usikkert Moment. Det er vel rimeligt, men ingenlunde sikkert, at der herved vil opnaas forøget Indtægt; men dette gælder dog nærmest de Aar, hvor gode økonomiske Forhold hos Publikum og tiltrækkende Præstationer fra Teatrets Side alligevel vilde give et forholdsvis godt Resultat. I daarlige Tider maa man derimod frygte, at højere Billetpriser yderligere vil formindske Besøget, og naar Teatret kun øver svag Tiltrækning, vil det sjældent nytte noget, at det tilbyder Adgang for nogle flere Tilskuere. Det er selvfølgelig rigtigt, at Forestillingerne med udsolgt Hus, hvis Gennemsnitstal synes at holde sig omkring 50 aarlig, ville give en forøget Indtægt ved Udvidelse og Prisforhøjelse; og det samme vil til en vis Grad gælde om Forestillinger, som have henimod udsolgt Hus. Men hvilken Indflydelse den større Udgift og Adgangen for et større Publikum paa disse Aftener vil have paa de andre, mindre vel besøgte Forestillinger, kan umulig med nogen Sikkerhed slaas fast. Undertiden ville vel ogsaa disse have noget større Indtægt, men undertiden vil Besøget og dermed Indtægten rimeligvis blive mindre.

Hvad man mener at turde kalkulere, beror selvfølgelig paa et Skøn, og i Henhold til det anførte drister Mindretallet, som anført, sig ikke til at gaa saa højt som Flertallet (650,000 Kr.), men mener at maatte blive staaende ved 630,000 Kr.

Overført: 1. <i>Forestillingsindtægten</i>	Kr. 650,000.00
2. <i>Civillistens Tilskud:</i>	
Opføres som hidtil med	— 15,000.00
3. <i>Leje-Indtægter:</i>	
Omfatter Indtægten af Butikerne og Konditorilokalet i Magasinbygningen samt af Publikums Garderoberne og Konditoriet ved Tilskuerpladsen. Under Hensyn til det i Forbindelse med Ombygningen foreslaaede Buffetlokale paa den nuværende Parterre-garderober Plads, er disse Indtægters samlede Beløb forøget med Kr. 300, eller fra Kr. 28,500 til	— 28,800.00
4. <i>Forskellige og tilfældige Indtægter:</i>	
Herunder er indbefattet indvundne Renter af Teatrets Kassebeholdning, Afgift af Programsalget i Forsalen m. m. Iøvrigt skal man med Hensyn til denne Konto bemærke, at man ikke har optaget den Tilføjelse i Teksten, som nu findes paa Finanslovenes Teaterbudget, nemlig: »derunder eventuelt Koncertindtægter«. Grundene til denne Udeladelse, i Modsætning til, hvad Kommissionen indstillede i sin Skrivelse af 15. Januar 1895 (se Afsnit V), findes udførlig fremstillede ovenfor i Betænkningens første Afsnit. Nogle Medlemmer have dog ment, at Tilføjelsen burde bibeholdes, for ikke at afskære Tankens mulige Realisation i Fremtiden. Men da de ikke have noget Holdpunkt til at beregne det finansielle Resultat af mulige Koncerter, fremtræder disse Medlemmers Ændring kun som en Forandring i Kontoens Tekst, ikke i den under samme beregnede Indtægt.	— 1,200.00
Ialt . . .	<u>Kr. 695,000.00</u>

Bilag.

I.

Sammenlignende Oversigt

over Antallet af Salgspladser i det Kgl. Teaters Tilskuerplads før og efter den af Etatsraad Dahlerup foreslaaede Ombygning, over de nugældende og de efter Ombygningen projekterede Billetpriser samt over Indtægten ved udsolgt Hus.

Før Ombygningen		Antal Pladser	Ord. Pris	Kr.	Ø.	Forh. Pris	Kr.	Ø.	Efter Ombygningen		Antal Pladser	Ord. Pris	Kr.	Ø.	Forh. Pris	Kr.	Ø.
1. Parket . .	139	3,50	486	50	5,00	695	00	1. Parket . .	150	4,00	600	00	5,00	740	00		
2. do. . .	263	2,75	723	25	4,00	1,052	00	2. do. . .	162	3,00	486	00	4,00	648	00		
Parterre. . .	150	2,00	300	00	3,00	450	00	Parterre . .	218	2,50	545	00	3,00	654	00		
Balkon a . .	30	3,00	90	00	4,00	120	00	Balkon a . .	41	3,50	143	50	4,50	184	50		
do. b . .	239	2,50	597	50	3,50	836	50	do. b . .	41	3,00	123	00	4,00	164	00		
								do. c . .	217	2,50	542	50	3,50	759	50		
1. Etage . .	223	2,00	446	00	3,00	669	00	1. Etage . .	294	2,00	588	00	3,00	882	00		
2. do. . .	220	1,50	330	00	2,00	440	00	2. do. . .	293	1,50	439	50	2,00	586	00		
Galleri a . .	221	1,00	221	00	1,50	331	50	Galleri a . .	237	1,00	237	00	1,50	355	50		
do. b . .	54	0,75	40	00	1,00	54	50	do. b . .	54	0,75	40	50	1,00	54	00		
Ialt . . .	1,539		3,234	75		4,648	50	Ialt . . .	1,707		3,745	00		5,027	50		

II.

Ved Eftermiddagsforestillingerne til nedsatte Priser indbringer det Kgl. Teater før og efter Ombygningen uden Forhøjelse i de nugældende Priser:

Før Ombygningen		Antal Pladser	Pris	Kr.	Ø.	Efter Ombygningen		Antal Pladser	Pris	Kr.	Ø.
1. Parket	139	2,00	278	00	1. Parket	150	2,00	300	00		
2. do.	263	1,50	394	50	2. do.	162	1,50	243	00		
Parterre.	150	1,00	150	00	Parterre.	218	1,00	218	00		
Balkon	269	1,50	403	50	Balkon a	82	1,75	143	50		
					do. b	217	1,50	325	50		
1. Etage	223	1,25	278	75	1. Etage	294	1,25	367	50		
2. do.	220	1,00	220	00	2. do.	293	1,00	293	00		
Galleri	275	0,50	137	50	Galleri	291	0,50	145	50		
Ialt	1,539		1,862	25	Ialt	1,707		2,036	00		

Udgiften:

1. *Lønninger:*

Under denne Post opføres paa Flertallets Forslag:

- a. Med Ret til Pension af Statskassen 8,000 Kr.
- b. Med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond . 332,100 —
- c. Honorarer 20,000 —

Konto b opføres af nogle til Flertallet hørende Medlemmer med Kr. 360,100, og af et andet Medlem af Flertallet med Kr. 335,100. Paa det af Berntsen, Scharling og Strøm fremstillede Budget er Konto b opført med Kr. 293,100 og Konto c med Kr. 36,000.

Samtlige disse Forslag under Post 1 ere givne med de Forslag, der af Flertallet og forskellige Mindretal stilles med Hensyn til de paatænkte Bestemmelser om Lønnings- og Pensioneringsforholdene ved det kongelige Teater og Kapel. Da Betænkningens 3die Afsnit udførlig omhandler dette Lovforslag og Kommissionens forskellige Medlemmers Stilling til dettes enkelte Bestemmelser, kan der om denne Budgetpost henvises hertil. Det skal her blot bemærkes, at hverken Flertallets eller Mindretallets Forslag om Teaterstyrelsens Ret til Pension af Statskassen medfører, at der altid paa Teatrets Budget maa findes den under Konto a opførte Post. Men da dog de i saa Henseende foreliggende For-

slag medføre, at en saadan Konto kan forekomme, maa den opføres paa Budgettet. Findes til en given Tid Styrelsen ikke ansat med en saadan Pensionsret, vil det under Posten opførte Beløb komme til Udbetaling som Honorar. Det gælder iøvrigt ogsaa om Konto b, at de derunder opførte Beløb betegne et Maksimum af, hvad der kan udbetales som pensionsgivende Lønning, og at mulige Besparelser kunne anvendes som Honorar uden Ret til Pension, se § 18 i det ovennævnte Lovudkast. For Bureauets Vedkommende er der paa Mindretallets Budget her kun regnet med de 2,000 Kr., som efter den nuværende Bureauchefs Afgang bevares af hans Gage.

2. *Feu:*

Der har i Kommissionen været enstemmig Mening om, at Feuen burde nedsættes. I den ældre Bygning med den mindre Forestillingsindtægt var Feuen et Supplement til Lønningen, hvad den ogsaa siden dens Indførelse i 1842 har været beregnet paa at skulle være. I den nye Bygning er den med Forestillingsindtægten vokset saa betydeligt, at den er bleven en altfor væsentlig Del af de paagældendes Indtægt. I sit nuværende Omfang virker Feuen vel stimulerende paa Personalets Arbejdslyst, og altsaa ogsaa paa Tjenestens Fremme, men den kan tillige virke mindre heldigt, idet den kan friste de paagældende til af pekuniære

Hensyn at ønske at optræde saa hyppigt som muligt, og derved kan den svække deres Selvsyn paa Omfanget af deres kunstneriske Evner og Anlæg. Desuden er den store Op- og Nedgang, der kan være i den enkelte Kunstners Feuindtægt, eftersom han medvirker mere eller mindre i det løbende Repertoire — og dette kan ofte skyldes ganske tilfældige Omstændigheder — ikke heldig. Hertil kommer, at det i Aarenes Løb noksom har vist sig, at et Beløb af 10 pCt. til Feu og Alderdomsforsørgelse i Forening overstiger Teatrets pekuniære Evne og væsentlig bidrager til at forøge Misforholdet imellem Teatrets Indtægter og Udgifter.

Man har derfor i Kommissionen været enig om, at Feuen bør nedsættes til 5 pCt. af Forestillingsindtægten og man fremsatte allerede Forslag herom ved Kommissionens Indstilling om Budgettet for 1895—96, til hvis nærmere Motivering der her kan henvises, se Afsnit V, idet man her kun tilføjer følgende.

Det er i Betragtning af Feuens oprindelige Bestemmelse, som kun et Supplement til Lønningerne, og dens voksende Betydning for Personalet, alt som Forestillingsindtægterne forøgedes, at Kommissionen stiller Forslaget om Feu'ens Nedsættelse, iøvrigt ikke blot under den Forudsætning, at Teatret ombygges, men uafhængigt heraf, saaledes som det fremgaar af de under Ltr. B opstillede Budgetter. Med Hensyn til de Tilfældigheder, for hvilke den ifølge sin Natur maa prisgive Personalet, som aldrig med nogenlunde Sikkerhed kan beregne en Indtægt, der nøjagtig maa følge Svingningerne i Repertoiret og saaledes til Tider kan tilflyde selv dygtigere og ansete Kunstnere yderst sparsomt, om den ikke helt standser, skal man endnu bemærke, at denne store Ulempe ved det hele System ikke er Undtagelsen, men Regelen.

Det er let nok at paapege igennem talrige Eksempler i hver enkelt Sæson, og den Utilfredshed og Misfornøjelse, som den nødvendig maa drage efter sig, rammer vistnok ingen føleligere end selve Teatrets Styrelse. At formindske disse Ulemper uden paa den anden Side at opgive Systemet, der med den rette Begrænsning har gode Sider, er et af Formaalene for Forslaget om Feu'ens Nedsættelse. Forslaget blev for saa vidt godkendt ved Finansloven 1895—96, som denne kun beregner Feu for de fra 1. Juli 1895 ansatte Kunstnere i Forhold til 5 pCt. af Forestillingsindtægten. Da det her foreliggende Budgetforslag er Normalbudget, og opgjort efter Forholdene, som de ville være, naar Overgangstiden er udløben, er 5 pCt. Beregningen gennemført for samtlige Kunstnere. Hvorledes man foreslaar Forholdene ordnet i Overgangstiden, bliver der nedenfor ved Omtalen af Overgangsbudgettet gjort Rede for.

Det er iøvrigt en Selvfølge, at de forskellige Forslag med Hensyn til Beregningen af Forestillingsindtægten have ført til, at Feu-Posten er opført med et forskelligt Beløb af Flertallet og Mindretallene.

Endnu skal man kun bemærke, at man har fundet det naturligt, at opføre Feuen umiddelbart efter Lønningsposten, altsaa som Udgiftspost 2, medens den paa Finanslovens Teaterbudgetter har en anden Plads (Udgiftspost 6).

3. *Driftslønninger* (anslaas) 68,000 Kr.

Disse Lønninger ere i Teaterkommissionens Budgetforslag for 1895—96 anslaaede til 62,000 Kr. (18,500 faste og 43,500 foranderlige) under Henvisning til, at de i de 2 nærmest foregaaende Aar kun havde andraget et Par Tusinde Kr. mere, og at det forventedes, at der kunde iværksættes Besparelser ved Indskrænkning i Benyttelsen af Ekstra-Maskinfolk og Ekstra-Lampister.

Kontoen har imidlertid i de 2 Finansaar 1894—95 og 1895—96 andraget resp. 65,161 Kr. 59 Øre og 65,918 Kr. 19 Øre, og Teaterchefen har i en Skrivelse til Kommissionens Formand (se Bilag) forklaret, at end ikke disse Beløb ville vise sig tilstrækkelige, da det i 1896 er bleven nødvendigt gennemgaaende at forhøje Arbejdsløningerne med et samlet Beløb af ca. 6,700 Kr., fordelt paa Maskinfolk, Lampister, Fyrbødere, Garderobebetjente, Ekstra-Maskinfolk, Ekstra-Lampister m. fl., kort sagt paa hele den talrige Stab af underordnede Funktionærer, der lønnes af denne Konto. Denne overordentlig betydelige Lønningsforøgelse staar vel tildels i Forbindelse med Indførelsen af elektrisk Belysning paa Scenen, men er dog i langt overvejende Grad foranlediget ved den Forhøjelse af Arbejdslønnen, der finder Sted overalt, og som f. Eks. har bevirket, at man har maattet forhøje Daglønnen for de Reserve-Maskinfolk, der ellers have Arbejde paa Holmen, til det Beløb, som de dér maa give Afkald paa, naar de gøre Tjeneste ved Teatret.

Kommissionens Flertal maa erkende Vægten af de her bl. fl. nævnte Aarsager til, at denne Konto betydeligt vil overstige det Beløb, som man tidligere havde fuld Føje til at anse som tilstrækkeligt, men det maa dog erindres, at de modtagne Oplysninger og Forklaringer referere sig til de nuværende Forhold, og man holder sig fremdeles overbevist om, hvad ogsaa Teaterchefens Skrivelse antyder, at det maa lykkes ved hensigtsmæssige, administrative Foranstaltninger og ved den bedst mulige Udnyttelse af Arbejdskraften at formindske Antallet af Reserve-Maskinfolk og Lampister paa den ombyggede Scene og derved opnaa en tilsvarende Formindskelse af det samlede Lønningsbeløb. Ledet af disse Betragtninger maa Kommissionens Flertal efter Omstændighederne anse et Beløb af 68,000

Kr. som passende til, efter Scenens Ombygning, at bestride de til denne Konto henviste Udgifter. Dette Beløb svarer ogsaa til, hvad Teaterchefen i den nævnte Skrivelse anser for nødvendigt, idet det af ham angivne Beløb, 72,000 Kr., maa formindskes med 4000 Kr., som Kommissionens Flertal overfører til pensionsgivende Lønninger (Mesteren paa Skrædersalen og Undermaskinmesteren), og Mindretallet henholdsvis til Honorarkontoen og pensionsgivende Lønninger. I Aaret 1896—97 er der vel paa denne Konto anvendt et noget større Beløb, nemlig 74,929.47, altsaa, naar de 4000 Kr. fradrages, 70,929.47. Man tror desuagtet, at der tør gøres Regning paa, at de 68,000 Kr. regelmæssig ville slaa til. Som tidligere bemærket, stiller det sig alt for usikkert, hvad der kan og bør bygges paa Resultaterne af Aaret 1896—97, til at man paa Grund af dem finder Anledning til at ændre de Beregninger, til hvilke man, uafhængig af dette Aar, er kommen. I Overensstemmelse hermed har man altsaa opført Kontoen med nys nævnte Beløb i Normalbudgettet.

Iøvrigt bemærkes, at Kontoen fordeler sig paa to Underkonti, der, overensstemmende med Teaterchefens Skrivelse, dele de 68,000 Kr. mellem sig, saaledes:

- a. faste Kr. 16,500.
- b. foranderlige (anslaas) . . — 51,500.

Kommissionens Mindretal (Berntsen, Scharling, Strøm) maa anerkende, at den nødvendige Forhøjelse af Arbejdslønnen gør det sandsynligt, at et større Beløb vil medgaa paa denne Konto, end man tidligere har gjort Regning paa, medens det er usikkert, i hvilket Omfang der ved Sparsomhed i Kræfternes Anvendelse kan gøres Indskrænkning i Udgiften. Da Posten er og maa være kalkulatorisk, anser Mindretallet det derfor ikke for hensigtsmæssigt at ansætte

disse Beløb lavere end 68,000 Kr., som ogsaa af Flertallet foreslaaet.

Den Nedsættelse af Kontoen til 40,000 Kr., som et andet Mindretal foreslaar, er en Følge af, at 28,000 Kr. af dette Mindretal ere overførte til Lønninger (Post 1 b), jfr. ovfr.

4. *Tilfældige midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb* (6,000 Kr.)

Beløbet har tidligere været indbefattet under Lønningskontoens Underafdeling Honorarer. Man har imidlertid fundet det rettest — overensstemmende med, hvad der siden 1895—96 finder Sted — at udskille det derfra, da det maa være kalkulatorisk, for saa vidt som Teaterbestyrelsen til en vis Grad maa have frie Hænder, for i et givet Øjeblik at kunne afslutte Engagementer, der saavel i kunstnerisk som i økonomisk Henseende maa anses for at være heldige og forsvarlige, lige som man heller ikke fornuftigvis bør nødes til at afbryde et særligt fordelagtigt Engagement, fordi det budgetterede Beløb alt er naaet.

5. *Tilskud til det kongelige Teaters Pensionsfond:*

Under denne Post opføres under Flertallets Forslag

a.	8 pCt. af 332,100 Kr.	26,568 Kr.
b.	2½ pCt. af Brutto-Forestillingsindtægten	16,250 —
c.	Af Indtægten af Eftermiddagsforestillingerne	8,000 —
		50,818 Kr.

Paa Mindretalsforslagene opføres Beløbene under a og b med de Størrelser, der følge af Mindretalsforslagene ved Indtægtspost 1 og Udgiftspost 1 b. Paa det af Berntsen, Scharling og Strøm opstillede Budget udgaar Posten Ltr. c. Foruden de nævnte Indtægter for Pensionsfonden bliver

desuden som hidtil at opføre paa det fuldt detaillerede Budget en Bemærkning om, at der endvidere tilfalder Fonden Nettoindtægten af 2 Forestillinger udenfor det budgetterede Antal, af hvilke den ene kan gives i Sæsonens Løb. Iøvrigt har det under Hensyn til, at Nettoindtægten af disse Forestillinger i de sidste Aar har været yderst ringe, været under Overvejelse i Kommissionen, om det ikke kunde være formaalstjenligt at ændre de om dem gældende Regler, for bedre at sikre, at Fonden virkelig faar det paaregnede Udbytte af dem. Man har imidlertid erkendt, at der her frembyder sig Vanskeligheder, der ikke let kunne fjernes, og da man derhos føler sig overbevist om, at Teaterbestyrelsen i Erkendelse af de overordentlig gavnlige Følger, som Pensioneringen i det af Kommissionen foreslaaede Omfang utvivlsomt vil medføre, altid vil bestræbe sig for at gøre i saa Henseende, hvad der er muligt, stiller man ikke Forslag om nogen Ændring i de bestaaende Regler, der ogsaa ville genfindes uforandrede i Udkastet til Lønnings- og Pensioneringsbestemmelser, jfr. ovenfor.

Naar Flertallet har ment at burde gaa med til et saa betydeligt Tilskud, som ovenfor beregnet (svarende til over 7¾ pCt. af den kalkulerede Brutto-Forestillingsindtægt af 650,000 Kr.), til den af Kommissionen i Forslag bragte Pensionsfond for det kongelige Teater og Kapel, er man sig fuldt bevidst, hvilken betydelig Byrde der herved paalægges Teatret. Men paa den anden Side ere de Goder, der ville opnaas ved i videst mulige Omfang og paa relativt gunstige Vilkaar at skaffe Personalet nogen Betyggelse mod at lide Nød i Alderdommen, og mod, efter i Teatrets Tjeneste at have anvendt sine bedste Aar, at være udsat for en usikker Tilværelses Ængstelser og Bekymringer — af saa overvejende Be-

tydning for Teatret, at dette, naar en passende Alderdomsforsørgelse kun ad denne Vej kan opnaas, ikke bør sky noget Offer for ved egne Anstrængelser at naa dette Maal. Det kan jo ganske vist vække grundet Betænkkelighed, at anvende næsten $\frac{1}{3}$ af den kalkulerede Brutto-Indtægt af de efter Kommissionens Initiativ indførte Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser i det nævnte Øjemed; men naar disse Forestillinger kunne fyldestgøre den dobbelte Opgave at afgive en sund og vækkende Adspredelse for Befolkningens bredere Lag samtidig med at yde en væsentlig Støtte for en for den hele Kunstanstalts Trivsel og Velfærd saa overmaade vigtig Sag, — maa det antages at være i alles — ogsaa i Statens — velforstaede Interesse, at det er lykkedes at skabe en ny Indtægtskilde, der uden paa nogen Maade at berøre de Indtægter, der hidtil have staaet til Teatrets Raadighed, er i Stand til at kunne fyldestgøre Formaal, som baade kunstnerisk og økonomisk set maa kunne gøre Regning paa udelt Anerkendelse og Sympati.

Det skal endnu bemærkes, at de oft-nævnte Eftermiddagsforestillinger stille meget betydelige Krav til Personalets Tid og Kræfter, uden at det Vederlag, der i Form af Feu eller anden Godtgørelse kan ydes derfor, staar i Forhold til det forøgede Arbejde. Det vilde saaledes være forklarligt, om Interessen for disse Forestillinger for Teatrets Vedkommende efterhaanden kunde kølnes noget, saafremt de almindelige Aftenforestillinger alene maatte være i Stand til at yde et godt økonomisk Resultat. Men netop da vil Bevidstheden om at virke til Gavn for sin egen Fremtid opretholde de paa-gældendes Interesse og anspore Teatret til fremdeles som nu at gøre Eftermiddagsforestillingerne til en søgt og kærkommen Underholdning for det Publikum, for hvilket de nærmest ere bestemte. At det for at

sikre Betydningen af Eftermiddagsforestillingerne dog maa anses for en væsentlig Betingelse, at der ved en Forandring i Helligdagsloven bliver Adgang til at begynde dem tidligere end nu, jfr. ovenfor i Afsnit I, finder man Anledning til paa ny at minde om.

Kommissionens Mindretal har alt under Afsnit III udtalt, at det i høj Grad anerkender Værdien og Betydningen af Pensionsfonden som et nødvendigt Supplement til de Vilkaar, som der iøvrigt kan tilbydes de ved det kongelige Teater og Kapel ansatte Kunstnere og andre Embedsmænd og Funktionærer, hvorfor man ogsaa tilraader et saa betydeligt Tilskud af Teatrets Indtægt som ca. 40,000 Kr. Men at gaa endnu videre, som af Flertallet foreslaaet, anser man ikke for gennemførligt. Mindretallet kan ikke tiltræde Flertallets Bemærkninger om Forholdet til Eftermiddagsforestillingerne, som jo alt nu ere indførte og gennem Feuen yde Kunstnerne en ligesaa stor Indtægt, som mange andre Forestillinger, og som sikkert gennem deres Formaal altid ville bevare den fornødne Interesse hos alle Vedkommende. Fra Teatrets Standpunkt trænges der meget til den forøgede Indtægt, som de kunne yde, og gennem Tilskudet af 8 pCt. af Forestillingsindtægten yde de jo ogsaa deres Bidrag til Pensionsfonden. Derimod maa Mindretallet, for i Virkeligheden at opretholde Begrebet »Hjælp til Selvhjælp« og for overhovedet at gøre Planen antagelig, fastholde et eget Tilskud fra de pensionsberettigede, som dog har kunnet sættes til den beskedne Størrelse af 2 pCt. af Lønningerne.

6. *Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter.*

Denne Konto bør efter Kommissionens Flertals Anskuelse — overensstemmende med, hvad der tidligere i en lang Aarrække

har fundet Sted — knyttes til Udbyttet af Forestillingsindtægten. I Henhold hertil er den af Flertallet foreslaaet bestemt til 3 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, dog ikke udover et aarligt Beløb af 18,000 Kr. altsaa det Maksimum, som fremkommer, naar man beregner de 3 pCt. af 600,000 Kr. eller den Forestillingsindtægt, man mener at kunne beregne i det nuværende, ikke ombyggede Teater, jfr. nedenfor under Littr. B.

Fra 1856—57 indtil 1873—74 inkl. maatte der til Bestridelse af de til denne Konto henlagte Udgifter anvendes $2\frac{1}{2}$ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten. Senere har den i en længere Aarrække været budgetteret med et aarligt Beløb af 14,000 Kr. en Sum, der dog har vist sig aldeles utilstrækkelig til Fyldestgørelse af de mange forskellige, til denne Konto henviste Krav, navnlig naar henses til Talrigheden af det gennemgaaende lavt lønnede Personale, til hvilket der af Kontoen skal ydes et Vederlag, hvis Størrelse ofte staar i Misforhold til Tjenestens Omfang, hvad der atter har haft til Følge, at Teatret paa anden Maade har maattet søge at bøde paa Beløbets Utilstrækkelighed. I denne Forbindelse skal endnu gøres opmærksom paa, at de billige Eftermiddagsforestillinger yderligere have forøget det paagældende Personales Tjeneste, uden at Teatret dog har Midler til at yde det et passende Vederlag herfor.

I de her anførte Omstændigheder, sammenholdte med Forslaget om at forhøje Konto 3, »Driftslønninger«, med et ret anseeligt Beløb, har Kommissionens Flertal ment at finde fuld Føje til at ansætte Kontoen paa ovennævnte Maade. Man anser det da som en Selvfølge, at der ikke af andre Konti maa anvendes noget til Dækning af Udgifter, vedrørende denne Konto. Mindretallet (Strøm, Berntsen, Schar-

ling) foretrækker den nuværende Ansættelse af Posten til et fast Beløb, der dog forhøjes med 1000 Kr., fra de nu ansatte 14,000 Kr. til 15,000 Kr.

Hvad denne Kontos Anvendelse i det enkelte angaar, bemærkes, at der af det budgetterede Beløb afgaar forlods 800 Kr. maanedlig eller 7,200 Kr. for Sæsonen, hvilke udbetales Korpersonalet efter bestemte Regler i Forhold til hver enkeltets Deltagelse i den egentlige Kortjeneste. Resten medgaar til Vederlag for Tjeneste, der ikke giver Adgang til Feu, selv om den udføres af feuberettigede, samt til Fordeling blandt Balletpersonalet efter et nøje beregnet, kompliceret Stregesystem. For ikke-feuberettiget Tjeneste af Skuespil- og Operapersonalet, af Korpersonalet udenfor den egentlige Kortjeneste og af Balletpersonalet udenfor den egentlige Ballettjeneste har Minimumsbetalingen i en Aarrække været 2 Kr. for hver Gang. Betalingen forhøjes dog undertiden i forholdsvis høj Grad, naar Tjenesten er af større Betydning eller særlige Omstændigheder tale derfor.

Kommissionen vilde iøvrigt i Henhold til det nys bemærkede om det faste Beløb, der forlods udredes af Kontoen finde det rigtigt, at der i det detaillerede Budget indenfor Linien gøres følgende Tilføjelse:

Heraf udredes forlods til Korpersonalet et fast Beløb af 7,200 Kr.

7. *Elevinstruktion* (2,500 Kr.).

Da det kongelige Teater maa kunne yde de til Optræden antagne Elever og unge Skuespillere fornøden Vejledning, mener Kommissionen, i Overensstemmelse med, hvad den i sin Tid udtalte, da Spørgsmaalet om den dramatiske Elevskoles Ophævelse forelaa for den, se Afsnit V, 1, at der herefter bør vendes tilbage til de tidligere Instruktionsforhold, dog at deres Mangler søges fjernede. Man mener

saaledes, at Instruktionen bør foregaa i Teatrets Lokaler, og at der ikke bør ansættes faste Instruktører, men at vedkommende Elev eller unge Skuespiller henvises til den Kunstner eller Kunstnerinde, som i hvert enkelt Tilfælde maatte anses for bedst skikket til at give den ønskede Instruktion. Herved ville ikke alene de kunstneriske Krav bedst kunne tilfredsstilles, men Arbejdet vil ogsaa kunne blive bedre fordelt end i tidligere Tid. Det er til Honorering af saadan Instruktion — efter Omfanget (timevis) af hver enkelt Instruktion —, at Beløbet paa denne Konto er bestemt.

8. *Danseskolen* (800 Kr.).

Kontoen omfatter Udgifter til Skotøi til Eleverne, Strænge m. m. til Repetitorernes Violiner, mindre Udgifter vedrørende Skoleundervisningen m. m. Da forskellige Lønninger og Ducører til de flinkeste Elever, der tidligere ere afholdte af denne Konto, senere ere henviste til andre Konti, har den i de senere Aar ikke naaet 500 Kr. Men da Styrelsen af Hensyn til Ballettens og Dansens voksende Betydning for Repertoiret har ønsket at bevare Summen uforandret, har man ment at kunne imødekomme dette Ønske.

9. *Gratifikationer efter Øjeblikkets Tarv.*

Denne Konto bør efter Kommissionens Flertals Anskuelse ligesom Konto 6 (Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste) knyttes til Udbyttet af Forestillingsindtægten og er derfor foreslaaet til $1\frac{1}{2}$ pCt. af denne, dog ikke ud over et Beløb af 9,000 Kr. Den har tidligere i en længere Aarrække været budgetteret med 10,000 Kr., indtil den fra Finansaaret 1892—93 blev nedsat til 6,000 Kr. aarlig.

Af denne Konto udredes Hjælp og Understøttelse til det egentlige Teaterpersonale (dog ikke Kapelpersonalet) dels som

Opmuntring og Paaskønnelse af vel udført Tjeneste eller hurtig Overtagelse af Roller, dels — og da fornemmelig for det talrige underordnede Personales Vedkommende — som Understøttelser i de hyppigt forekommende Tilfælde i Familielivet, hvor de knappe Indtægter ikke strække til, og hvor en Hjælp i rette Øjeblik i Virkeligheden er til størst Nytte for Teatret selv ved at befri den paagældende for Bekymringer, der kunne indvirke forstyrrende paa Tjenesten. Da det til Overmaal har vist sig, at 6,000 Kr. ere aldeles utilstrækkelige til at fyldestgøre de her angivne Formaal, har Teatret i de senere Aar med Ministeriets Samtykke maattet gribe til forskellige Udveje, for at tilfredsstille de mest paatrængende Krav, og for i Fremtiden at undgaa dette er Kontoen, som anført, af Flertallet budgetteret med indtil 9,000 Kr.

Mindretallet (Berntsen, Scharling og Strøm) opfører denne Konto med det samme Beløb, med hvilken den i de senere Aar har været opført paa Finansloven, nemlig 6000 Kr.

10. *Literære og artistiske Arbejder.*

Naar Kommissionen har troet at burde foreslaa denne Udgiftspost, der i en længere Aarrække gennemsnitlig har andraget Kr. 22,100 Kr. aarlig og i Sæsonen 1896—97 Kr. 19,658.54, opført med et kalkuleret Beløb af 22,000 Kr., trods de efter Indstilling af den samlede Kommission foretagne Reduktioner i Honoreringsbestemmelserne i Forfatter-Regulativet af 13. Marts 1890, — se herom Afsnit V, 7 —, er dette begrundet i, at der her har gjort sig den samme Betragtning gældende, som findes udtalt i Bemærkningerne om Feu'en, nemlig, at den forventede højere Forestillingsindtægt af den ombyggede Tilskuerplads vil delvis udjævne det Tab, der ellers efter det nye Regulativs Bestemmelser maatte ramme alle

Helafstensstykker, der jo oppebære procentvis Honorar af Indtægten. Hvad det kalkulerede Beløb angaar, vil det vistnok, naar en længere Aarrække lægges til Grund, vise sig nogenlunde at svare til de virkelige Forhold. For det enkelte Aars Vedkommende har Teatret jo nærmest kun Indflydelse paa denne Konto, for saa vidt som det, naar Omstændighederne iøvrigt maatte kræve det, f. Eks. paa Grund af, at et originalt Arbejde kræver særligt store Udstyrsudgifter, kan udskyde et saadant Arbejde til en paafølgende Sæson.

11. *Udgifter af ubestemt Omfang* (190,000 Kr.).

Denne Post er i Finansloven 1895—96 og senere budgetteret med Kr. 182,000, men efter Regnskaberne har Udgiften paa den udvist i Finansaaret 1895—96 Kr. 199,241.78 og i Finansaaret 1896—97 endog Kr. 221,072.79. Opgaven for Kommissionen maatte være at opføre paa Budgettet en saadan Sum, som en efter baade kunstneriske og økonomiske Hensyn afpasset Administration maatte forventes under almindelige Forhold at kunne begrænse sig til, saa at en Overskridelse kun finder Sted, naar ekstraordinære Omstændigheder foreligge.

Kommissionen tager heller næppe fejl i den Antagelse, at de stadige Overskridelser af denne Konto vare en Hovedanke imod den tidligere Styrelse, og at Rigsdagen har betragtet det som en af den nedsatte Kommissions Hovedopgaver at tilvejebringe en rimelig og nogenlunde sikker Begrænsning af de til denne Post henviste Udgifter. Selvfølgelig udelukker dette ikke, at der indrømmes et friere Spillerum paa de enkelte Underkonti under denne Konto.

Naar henses til, at Konto »Udgifter af ubestemt Omfang« i de 4 Aar 18⁹²/₉₃—18⁹⁵/₉₆

— med Udskillelse af Underkonto: »Literære og artistiske Arbejder« — har andraget:

i Finansaaret 1892—93 . .	Kr. 202,507.90
i — 1893—94 . .	— 185,185.22
i — 1894—95 . .	— 200,417.84
i — 1895—96 . .	— 199,241.78

og at Underkonto: »Vognbefordring«, der jo efterhaanden falder bort, endnu i Regnskabet for Finansaaret 1896—97 figurerer med et Beløb af 2,756 Kr., og at den nu udskilte Konto til »Inventar« gaar ind under de opførte Beløb for de 3 førstnævnte Finansaar, formener Kommissionens Flertal, at en Sum af 190,000 Kr. maa vise sig tilstrækkelig til en forsvarlig Ledelse af Teatrets Drift under almindelige Forhold. Atter her kunde det store Beløb, som i Aaret 1896—97 Udgiften paa denne Konto har andraget, selv naar derfra drages, hvad der paa nærværende Budget udgaar af Kontoen, vække Tvivl, om den Forudsætning vil slaa til, at de 190,000 Kr. regelmæssig ville vise sig tilstrækkelige. Men herved maa man gentage, hvad ovenfor ved Udgiftspost 3 er bemærket, at Kommissionen maa anse det for ganske usikkert, hvad der kan bygges paa dette Aars Resultater, og at man derfor ikke i dem kan finde tilstrækkelig Anledning til at ændre de Beregninger, til hvilke man uafhængig af dette Aar er kommen. At Udgiften paa Underkontoen for Belysning i de kommende Sæsoner vil blive lavere end i Aaret 1896—97, tør dog anses for givet, eftersom Kommunen har bebudet at ville nedsætte Betalingen for den elektriske Strøm, den leverer.

Naar Kommissionen i sit Budgetudkast for 1895—96 havde ment endog at kunne nedsætte den samlede Driftskonto til 168,200 Kr., maa det erindres, at det allerede i Anmærkningerne til Budgettet med Styrke var gjort gældende, at der slet intet Hensyn var taget til Udgiften ved de billige Efter-

middagsforestillinger, og om end denne ikke nøjagtig kan opgives, er det dog klart, at den maa belaste Kontoen med et ikke ganske ringe Beløb. Det har derhos vist sig, at flere af de paa Underkonto b. Garderoben, c. Maskineri og Dekorationer og d. Brændsel og Belysning foreslaaede Reduktioner ikke i Praxis kunne gennemføres, i alt Fald ikke i det Omfang, som i hint Budget forudsat. Hvad særlig angaar Konto d.: Brændsel og Belysning, da har det vist sig, at den elektriske Belysning ikke, som den Gang antaget, har formindsket Udgifterne, men tværtimod — i alt Fald hidtil — har forøget dem. Regnskabet for Finansaaret 1896—97 viser for denne Underkontos Vedkommende en Udgift af Kr. 67,504.24 mod Kr. 53,747.45 i Finansaaret 1895—96. Om end Mangel paa Erfaring i Anvendelsen af denne Belysning, saavel som de Prøver og Forsøg, der foreløbig have vist sig nødvendige, have medført Udgifter, der forhaabentlig successive ville kunne formindskes noget, og om end, som ovenfor bemærket, Prisen, der erlægges til Kommunen, vil blive lavere, tør man dog ikke gøre Regning paa, at Konto d vil gaa ned under det tidligere anvendte Beløb. I Teaterchefens ovenfor omtalte Skrivelse af 8. Januar d. A. om en Forhøjelse af Konto »Driftslønninger«, se Bilag, oplyses det vel, at der til denne Konto er fra Brændsels- og Belysningskontoen overført et Beløb af 1,500 Kr. som Betaling for Belysningsfolk, men i samme Skrivelse meddeles det bl. a., at Dampkedlerne nu af Hensyn til Dynamomaskinen, der leverer en Del af Teatrets elektriske Belysning, maa have Dampen oppe uden Afbrydelse fra tidlig Morgen til efter Forestillingens Slutning.

Af de øvrige Underkonti skal endnu (næst en Bemærkning om at Konto f. »Statistvæsenet« er sat op fra 5,550 til 6,000 Kr.

Gennemsnittet for Aarene 1892—96 er 6,893 Kr. og i 1896—97 er der medgaaet Kr. 7,442.31) særlig omtales k. »Forskellige og tilfældige Udgifter«. Af denne Konto afholdes alle Udgifter, som ikke kunne henføres til nogen af de andre Konti. Foruden en Mængde forskelligartede mindre Udgifter kan i Henhold til de Kommissionen i sin Tid meddelte Oplysninger nævnes: Snekastning, Anskaffelse og Vedligeholdelse af Uniformer til Kontrollører og Budde, Udgifter ved Inddrivelsen af Betaling for Loge-Abonnement, Nytaars-Ducører til Maskinfolk og andre af det underordnede Personale samt til Bladbudde o. fl., Hjælp til Baderejser og Landophold eller til Uddannelse i Udlandet m. m. — Tidligere blev ogsaa af denne Konto afholdt Udgifter til Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarium; men disse Udgifter ere nu udskilte som en særlig Post, der i Budgettet er anslaaet til 3,000 Kr. Da Kontoen imidlertid i Teatrets Budget paa Finansloven 1897—98 fremdeles er opført med 12,450 Kr., har Kommissionens Flertal af Hensyn til Uberegneligheden af de Udgifter, der henvises til den, ikke beregnet nogen Nedsættelse af denne Konto, kun at den af Opportunitetshensyn er afrundet ned efter til 12,400 Kr. Der vil dog formentlig her jævnlig indvindes Besparelser, der ville komme de samlede »Udgifter af ubestemt Omfang« tilgode. I 1896—97 er der kun anvendt Kr. 7,582.15 paa denne Post.

I Henhold til det foranførte tænker man sig det for Konto 11: »Udgifter af ubestemt Omfang« budgetterede Beløb af 190,000 Kr. fordelt saaledes:

a. Assurancepræmier for Materiellet og Brandvagter . . .	Kr. 6,900
b. Garderoben	— 45,800 ¹⁾
At overføre	Kr. 52,700

¹⁾ Gennemsnit af Aarene 1892—96 Kr. 47,256.

	Overført . . .	Kr. 52,700
c.	Maskineri og Dekorationer . . .	— 35,200 ¹⁾
d.	Brændsel, Belysning og Ren- gøring	— 60,000 ²⁾
e.	Musik og Musikalier	— 6,400
f.	Statistvæsenet	— 6,000
g.	Serveringen paa Scenen . . .	— 600
h.	Bøger, Kopiaalier og Skrive- materialer, Bogtrykker- og Bogbinderarbejde	— 5,600
i.	Kontrollører	— 11,100
k.	Forskellige og tilfældige Ud- gifter	— 12,400
	Summa . . .	Kr. 190,000

Mindretallet (Berntsen, Scharling og Strøm) formener, at denne Konto maa kunne ansættes med et noget mindre Beløb, end Flertallet har opført den med. Mindretallet henviser i saa Henseende til Fortiden. Efter at de første 2—3 Sæsoner i den nuværende Teaterbygning, der naturlig havde medført betydelige Udgifter paa denne Konto, vare forløbne, have Udgifterne i Teateraaene 1877—80 og Finansaarene 1881—88 i (1881 forandredes Regnskabsaaret) efter Fradrag af Underkontoen »Literære og artistiske Arbejder«, der nu opføres som særskilt Konto, i Gennemsnit udgjort 173,600 Kr. Heri er endnu indbefattet Udgifter ved Inventar, der ligeledes nu opføres som særskilt Konto, og som vel kan anslaaes til ca. 3,000 Kr. aarlig, og til Vognbefordring, der efterhaanden vil bortfalde og derfor ikke medregnes paa Normalbudgettet, og som for den nævnte 10aarige Periode kan ansættes til mindst 4,000 Kr. aarlig. Fradraget yderligere disse 7,000 Kr. bliver Gennemsnittet af de Udgifter, som svare til Normalbudgettets Konto »Udgifter af ubestemt Omfang« for hin 10-Aars-Periode kun 166,600

¹⁾ Gennemsnit af Aarene 1892—96 Kr. 37,108.

²⁾ — — — — — 57,351.

Kr. Ser man bort fra de 4 sidste Aar af denne Periode, bliver Gennemsnitsudgiften endda kun ca. 158,000 Kr. Fra Aaret 1884—85 steg disse Udgifter ganske vist betydeligt og naaede i Aaret 1890—91 sit Maksimum (dog, som foranført, betydelig overgaaet af det nu afsluttede Finansaar) med over 204,000 Kr. Men det kan ingenlunde siges, at den forøgede Udgift paa denne Konto i nogen Maade viste sig fordelagtig for Teatret. Hverken i Omfang eller i Værdi og Udførelse kan det paastaas, at disse senere Aars Repertoire hævede sig over de tidligere Aars, og hvad det pekuniære Resultat angaar, er det netop de samme Aar, hvor denne Konto er svulmet op, som har medført de stadig stigende Underskud paa Driftsregnskabet. Naar Flertallet henviser til Udgiften i de 4 sidste Aar, 1892—96, da skønner Mindretallet ikke, at de faktiske Udgifter i disse Aar kunne indeholde noget Bevis for, hvad der nødvendig maa kræves paa denne Konto, allermindst overfor det af Mindretallet fremdragne, saa langt ringere Forbrug i en tidligere længere Periode. Mindretallet er derfor af den Formening, at naar der paa denne Konto bevilges et Beløb af 179,000 Kr., er der herved taget alt muligt Hensyn saavel til Eftermiddagsforestillingerne som til en mulig uundgaaelig Stigning i Aarenes Løb paa enkelte Konti.

De Underkonti, hvor Mindretallet mener, at en Nedsættelse kan finde Sted i Forhold til Flertallets Beløb ere:

- b. Garderoben, som formenes at kunne nedsættes med 3,800 Kr. til 42,000 Kr.
- c. Maskineri og Dekorationer med 2,200 Kr. til 33,000 Kr.
- d. Brændsel og Belysning med 2,000 Kr. til 58,000 Kr.
- k. Forskellige og tilfældige Udgifter med 3,000 Kr. til 9,400 Kr.

12. *Kapellets Udgifter udenfor Lønninger.*

Denne Post er anslaaet til 8,000 Kr., der væsentlig medgaa til Musik-Assistance udover, hvad det faste Kapelpersonale er i Stand til at præstere. Et mindre Beløb af denne Konto anvendes til ekstraordinære Understøttelser til Kapellets Medlemmer.

13. *Anskaffelse og Vedligeholdelse af Inventarium.*

Hertil anslaaes 3,000 Kr. (se iøvrigt Bemærkning ovenfor under 11), der anvendes til de nødvendigeste Anskaffelser, samt Vedligeholdelse af Montering i Foyer, Paaklædningsværelser, Bestyrelses- og Kontorlokaler m. m.

14. *Understøttelser til afgaaede af Teatrets underordnede Personale.*

Denne Konto, hvis Bestemmelse er i noget større Omfang end hidtil at yde en højst nødvendig Understøttelse til veltjente Medlemmer af det talrige underordnede Personale, naar de paa Grund af Alder og Svagelighed maa fratæde deres Tjeneste, og mulig tillige et lille Supplement til de smaa Pensioner, der kunne tilflyde Korpersonalet og den Del af Balletpersonalet, der er lønnet med under 800 Kr., er opført med 4,000 Kr. imod den for Tiden budgetterede Sum af 2,000 Kr. Det Mindretal, der foreslaar en betydelig Del af det heromspurgte Personale optaget i de pensionsberettigedes Tal, se Udkast til Lov om Personalets Ansættelses-, Lønnings- og Pensionsforhold, § 6, kan paa denne Post blive staaende ved de hidtil bevilgede 2000 Kr. Men vedtages dette Mindretals nævnte Forslag ikke, slutter det sig ganske til den øvrige Kommissions Forslag om Kontoens Forhøjelse.

Efter det i Henhold til alt foranførte af Kommissionens Flertal vedtagne Forslag til Normalbudget for det efter Etatsraad Dahlerups Plan ombyggede kongelige Teater og Kapel er Statskassens Bidrag anslaaet til:

A. Bygningen 42,600 Kr.

B. Driften . . 79,718 —

————— ialt 122,318 Kr.

Dette Enderesultat falder paa det nærmeste sammen med Kommissionens Budgetforslag for 1895—96, der for Flertallets Vedkommende viser et anslaaet Tilskud af 128,642 Kr. 52 Øre og for Mindretallets af 122,642 Kr. 52 Øre. Ganske vist er denne Lighed mere tilsyneladende end virkelig, da saavel Indtægts- som Udgiftsposter paa de to Budgetter, af hvilke det sidste væsentlig tager Sigte paa den nuværende, det første udelukkende paa den ombyggede Scene og Tilskuerplads, i ret betydelig Grad afvige fra hinanden. En Sammenligning mellem de to Budgetters enkelte Udgiftsposter viser saaledes, at der paa det her foreliggende Budget er ikke uvæsentlige Forhøjelser, saaledes navnlig paa Tilskudet til Pensionsfonden, og paa Kontoen for Udgifter af ubestemt Omfang og for Driftslønninger. Ligeoverfor disse Forhøjelser staar vel en Formindskelse paa andre Udgiftsposter, navnlig i Udgiften til Feu. Men den væsentlige Grund til, at Enderesultatet bliver tilnærmelsesvis det samme, er dog, at der i det ombyggede Teater kan regnes med en betydelig forhøjet Forestillingsindtægt. Naar da hine Udgiftforhøjelser, som ovenfor vist, maa erkendes at være dels uundgaaelige, dels i høj Grad anbefalelsesværdige, bliver Resultatet for Flertallets Vedkommende, at Nationalteatrets forsvarlige Drift nødvendig vil udkræve et Statstilskud, men at dette kan bringes ned til de ca. 80,000 Kr., som paaregnes i Budget-

forslaget 1895—96, under den Forudsætning, at Teaterbygningen indrettes saaledes, at der kan gøres Regning paa en Forestillingsindtægt af 650,000 Kr., hvorimod Statstilskudet maa blive større i samme Forhold, som den Forestillingsindtægt, hvorpaa der tør regnes, bliver mindre, jfr. ndfr. under Ltr. B. Da Kommissionen har vist Vejen, ad hvilken den nævnte forøgede Forestillingsindtægt med stor Sandsynlighed kan naas, nemlig ved en Ombygning i Overensstemmelse med Etatsraad Dahlerups Plan, bliver altsaa det sidste afgørende Spørgsmaal her dette, om man vil betragte et Driftstilskud af 80,000 Kr. (Udgifterne til Bygningen holdte for sig) for at være for højt. Kommissionens Flertal nærer det Haab, at en billig Betragtning af samtlige Forhold vil føre til at besvare dette Spørgsmaal benægtende. Naar henses til, at Teatrets Normalbudget trods Udgiftsnedsettelse og Besparelser, omfatter et anslaaet Beløb af henimod 775,000 Kr., at Teatret i passende Fordeling opfører samtlige Kunstarter: Skuespil, Opera og Ballet, og at det uden yderligere Hjælp eller Tilskud paatager sig Forpligtelse til at pensionere sit talrige Personale paa forholdsvis ret gunstige Vilkaar — tør det antages, at der intetsteds findes en statsunderstøttet Kunstanstalt af tilsvarende Rang og Betydning, der med et forholdsvis saa moderat Tilskud er i Stand til at løse sine mange forskellige baade kunstneriske og økonomiske Opgaver. Kommissionens Flertal har den Fortrøstning, at Rigtigheden af disse Betragtninger maa blive godkendt af Lovgivningsmagten, og at denne maa findes villig til at række Haand til at støtte Teatret i dets Bestræbelser for at opnaa en nogenlunde fast og betrygget Stilling. Til Opnaaelsen af dette Maal antager Kommissionens Flertal, at det i Normalbudgettet anslaaede Statstilskud maa betegnes

som ret moderat saavel i Forhold til, hvad Staten paa andre Omraader anvender til Fremme af kunstneriske og literære Formaal, som i Forhold til den Betydning, vor Nationalscene med sine store Fortidsminder og omhyggeligt bevarede Tradition altid har høvedet og fremdeles høveder i den offentlige Bevidsthed.

Den nærmere Redegørelse for Statstilskudet i det ikke-ombyggede Teater, hvilket Punkt Mindretallet dvæler ved i de nedenfor fremsatte Bemærkninger, bliver for Flertallets Vedkommende givet i det følgende ved Omtalen af Budgetterne Ltr. B.

Mindretallet kan i al Almindelighed anerkende de Synspunkter, som ligge til Grund for Flertallets foranstaaende afsluttende Udtalelser; og ligesom Mindretallet vurderer Teatrets Betydning som Kunstanstalt og Kulturmagt lige saa højt som Flertallet, nærer man ogsaa den Forventning, at Lovgivningsmagten stedse vil findes villig til at yde det fornødne Tilskud for, at Teatret kan være i Stand til at opretholde en sin Fortid værdig Stilling. Hvad der først og fremmest udkræves hertil, er selvfølgelig de bedst mulige personlige Kræfters Tilstedeværelse, ikke blot i Teatrets Kunstnerpersonale og i den kunstneriske Produktion, som Teatret fører frem, men ogsaa i Styrelsen og hele Teatrets Ledelse, men dernæst ogsaa den økonomiske Uafhængighed, som alt i første Afsnit af Kommissionens Betænkning er fremhævet, og som kun kan naas gennem et Statstilskud af passende Størrelse.

Men Mindretallet maa her være af den Formening, at det af Flertallet foreslaaede Tilskud baade er større, end strengt nødvendigt, og større, end det kan ventes, at

Lovgivningsmagten vil gaa ind paa. I førstnævnte Henseende har Mindretallet ved de enkelte Udgiftsposter stræbt at gøre det sandsynligt — særlig under Henvisning til tidligere Tidens Erfaringer —, at de kunne holdes indenfor de af Mindretallet dragne Grænser, hvad altsaa vil medføre et ringere Statstilskud. Naar Flertallet henviser til Overensstemmelsen mellem Tilskudet efter Kommissionens Budgetforslag for 1895—96 og efter Flertallets Normalbudget, som pegende hen paa Nødvendigheden af et Tilskud af denne Størrelse (132,000 à 128,000 Kr.), da tror dog Mindretallet, at en saadan Sammenstilling af de Grunde, Flertallet selv omtaler, ikke er berettiget. Meget mere forekommer det Mindretallet, at naar Normalbudgettet, som gaar ud fra en Indtægt 50,000 Kr. større end den, som Budgetforslaget for 1895—96 regner med, uden at denne Indtægtsforøgelse i og for sig medfører væsentlig forøgede Udgifter, desuagtet kræver det samme Statstilskud som det ældre af hele Kommissionen godkendte Forslag, da fremgaar det heraf, at Normalbudgettets Tilskud er forholdsvis betydelig større og efter Sandsynlighed større, end strengt nødvendigt.

Med Hensyn til det andet Moment — hvilket Tilskud der kan ventes bevilget af Lovgivningsmagten — gør sig selvfølgelig Skønnet i høj Grad gældende. Men Mindretallet maa her fremhæve, at man i saa Henseende ikke kan se bort fra de finansielle Resultater, som fremtræde i de Budgetter, der vedrøre den ikke-ombyggede Tilskuerplads. Denne repræsenterer jo den bestaaende Tilstand, med Hensyn til hvilken Kommissionen ogsaa maa tilstræbe at fremsætte antagelige Forslag, saa meget mere, som det ikke afhænger af Kommissionen, om den af os anbefalede — og sikkert ogsaa anbefalelsesværdige — Ombygning finder Sted, og som dennes Indfyldelse paa Spille-

indtægter, som tidligere fremhævet, nødvendigvis maa indeholde et usikkert Moment. Det viser sig da, at Flertallets Normalbudget for det ikke-ombyggede Teater kræver et Statstilskud af ialt 166,568 Kr. (Mindretallets 115,448 Kr.) og Flertallets tilsvarende Overgangsbudget endog et Tilskud af 179,310 Kr. (Mindretallets 130,350 Kr.) Naar henses til, at det virkelige Statstilskud i de sidste Regnskabsaar kun har været i 1895—96: 155,070 Kr. og 1896—97: 146,637 Kr., kan Mindretallet ikke tænke sig, at en Ordning skulde kunne ventes godkendt, der for de samme Forhold krævede et saa meget større Tilskud, som nævnt. Heller ikke synes det Mindretallet at kunne betragtes som noget tilfredsstillende Resultat i finansiell Henseende af Kommissionens Virksomhed, der dog netop særlig har været tænkt som virkende paa dette Omraade. Mindretallet finder endda, at det Statstilskud, som dets eget Overgangsbudget for det ikke-ombyggede Teater kræver, er noget højere end heldigt; men man mener i saa Henseende at kunne berolige sig ved, at de midlertidige Udgifter i en ikke altfor fjern Tid ville være saaledes reducerede, at Tilskudet synker til en passende Størrelse.

Naar Mindretallet saaledes anser det for nødvendigt og muligt at begrænse adskillige Udgiftsposter ikke ubetydeligt under Flertallets Forslag, er man dog ikke blind for, at det undertiden kan være heldigt for Teaterstyrelsen paa visse Omraader ikke just at være indskrænket til det strengt nødvendige, og forsaavidt en saadan friere Stilling kan gives Styrelsen uden Risiko for forøget Tilskud fra Statskassen, finder vi ogsaa, at der bør tilstaas den en saadan større Frihed. Denne Risiko kan kun udelukkes ved, at en større Udgift gøres afhængig af det foregaaende Regnskabsaars finansielle Resultat. En forøget Udgift bør ikke tilstedes paa alle Konti, men fortrins-

vis paa saadanne, hvor vekslende Forhold naturlig kunne medføre en vekslende Størrelse af Udgiften.

I Overensstemmelse hermed stiller Mindretallet Forslag om, at der til Budgetterne knyttes følgende Bestemmelse:

»Det Beløb, som Statens Tilskud til Teatret i det foregaaende Regnskabsaar har været mindre end det paa Finansloven opførte Tilskud, kan med Tilladelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet anvendes i det løbende Aar paa Udgiftskonto 1. c. Honorarer, forsaavidt som det ikke medgaar til at dække mulige Overskridelser paa Konto 3. Driftslønninger, Konto 7. Tilfældige midlertidige Engagements,

Konto 11. Udgifter af ubestemt Omfang eller Konto 13. Inventar.«

Med Hensyn til foranstaaende Bestemmelse, som Mindretallet foreslaar knyttet til Budgetterne, skal Flertallet blot bemærke, at den næppe indeholder andet end, hvad der allerede, om end i mere almindelige Udtryk, er udtalt i Udkast til Ansættelses-, Lønnings- og Pensioneringsbestemmelser § 19, 2. Stykke, og saaledes skønnes at være overflødig, naar dette Udkast forudsættes at blive Lov. Skulde det af formelle Grunde alligevel findes ønskeligt, kan Flertallet ikke have noget imod den foreslaede Bestemmelses Optagelse paa Budgettet.

Bilag.

Teaterchefens Skrivelse

af

8. Januar 1897.

Chefen for det kongelige Teater og Kapel.

Kjøbenhavn, den 8. Januar 1897.

I Anledning af Hr. Gehejmeetatsraadens meget ærede Skrivelse af December f. A. angaaende det paa Teaterkommissionens Normalbudget opstillede Beløb af 60,000 Kr. til Driftslønninger skal jeg tillade mig at bemærke følgende:

Konto »Driftslønninger« har i en længere Aarrække været opført paa Teatrets Budget med et Beløb af 62,000 Kr. — Kontoen har imidlertid stadigt været overskreden. Efter Gennemsnittet for de 12 sidste Aar (18⁸⁴/₈₅—⁹⁵/₉₆) har den aarlig udgjort 67,231 Kr. 39 Øre. Men hertil kommer, at det i 1896 blev nødvendigt gennemgaaende at forhøje Arbejdernes Lønning, saaledes at Minimalbetalingen pr. Dag blev 3 Kr. og de bedre lønnede Arbejderes Betaling i Forhold dertil. Alene for Maskinfolkene udgør Forhøjelsen (2 Kr. à 2 Kr. 30 Øre pr. Mand om Ugen) ca. 2300 Kr. om Aaret. For Lampister og Fyrbødere udgør den ca. 500 Kr. aarligt, for Garderobebetjente ca. 400 Kr., for Snedkere 240 Kr. o. s. v. Man har ligeledes maattet forhøje Daglønnen for de Reservemaskinfolk, der ellers have Arbejde paa Holmen, for at Lønnen kan blive den samme som den, de maa give Afkald paa fra Holmen, naar de gøre Tjeneste ved Teatret. Desuden maa Reservefyrbøderen, der tidligere kun gjorde Tjeneste om Aftenen, nu være til Tjeneste hele Dagen, da Dampkedlerne af Hensyn til Dynamo-Maskinen, der leverer en Del af Teatrets elektriske Belysning, maa have Dampen oppe uden Afbrydelse fra tidlig Morgen til efter Forestillingens Slutning. Desuden er Varmen i Fyrkælderen bleven forøget i saa betydelig Grad ved den for Elektricitetens Skyld indlagte store Dampkedel, at Fyrbøderne maa afløse hinanden. Herved er Lønnen til Reservefyrbøderen stegen med ca. 600 Kr. aarlig.

Endelig har man overført til Driftslønninger Betalingen til Ektralampister, der ved forskellige Stykkers Opførelser betjene den saakaldte kunstige Belysning, hvilken Betaling tidligere afholdtes af Underkonto »Brændsel, Belysning og Rengøring«, under Hovedkontoen »Udgifter af ubestemt Omfang«. Den kunstige Belysning har i flere Aar væsentlig været udført ved Elektricitet. Nu, da Scenen overalt belyses med Elektricitet, kan der ikke gøres Adskillelse mellem dem, der betjene de forskellige Arter af Belysning — de samme Folk betjene alle Arter efter Tjenestens Behov — og derfor er Betalingen til alle Belysningsfolkene nu overført

til Konto »Driftslønninger«. Der maa hertil regnes en Forøgelse paa denne Konto af ca. 1500 Kr. aarlig.

De skete Lønningsforhøjelser etc. andrage ca. 6700 Kr. aarlig. I Finans-aaret 1895—96 androg Kontoen ca. 65,900 Kr.; lægges hertil den nævnte Forhøjelse, bliver det ca. 72,600 Kr. aarlig, Gaar man ud fra det ovennævnte Gennemsnit for de 12 sidste Aar, bliver Summen en Del større. Det er endvidere at vente, at der endnu maa ske enkelte Forhøjelser i den nærmeste Fremtid (eksempelvis skal nævnes Skræderne og Rengøringskonerne).

Da imidlertid Kommissionens Normalbudget er gjort op under Forudsætning af, at den projekterede Ombygning finder Sted, og da denne paa Grund af Scenens Formindskelse mulig vil medføre nogen Besparelse paa Arbejdskraften, mener man, at Kontoen for Driftslønninger kun behøver at sættes til 72,000 Kr., fordelte saaledes:

Faste Driftslønninger	20,500 Kr.
Foranderlige Driftslønninger, anslaaet til	51,500 —
	<hr/>
	72,000 Kr.

C. C. S. Danneskjold-Samsøe.

Vilh. Hauch.

Til

Hr. Gehejmeetsraad, Dr. juris Goos,
Formand for Teaterkommissionen,
Kommandør af Dannebrog og Dbmd. p. p.

A.

II.

Overgangsbudget.

Budgettet for det efter Etatsraad Dahlerups Plan ombyggede kongelige Teater i Overgangstiden, o: indtil forskellige Udgifter, som under de nuværende Forhold paahvile Teatret, afløbe, stiller sig efter Kommissionens Forslag saaledes, som følgende Udkast udviser.

(De Poster, som ere afvigende fra Normalbudgettet, ere trykte med kursiveret Skrift.)

Flertallets Forslag.	Ændringsforslag af Medlemmer af Flertallet.					Mindretallets Forslag.	Ændringsforslag af Medlemmer af Mindretallet.	
	Borchsenius.	Krohn, E. Poulsen, Tvermoes.	P. Hansen.		Berntsen, Scharling, Strøm.		Berntsen, Scharling.	
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	0.	Kr.
A. Teaterbygningen.						A. Teaterbygningen.		
1. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie m. v. (anslaas).....	32,600					1. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie m. v. (anslaas).....	32,600	
2. Teaterbygningens Vedligeholdelse.....	10,000					2. Teaterbygningens Vedligeholdelse.....	10,000	
	42,600						42,600	
B. Driften.						B. Driften.		
Indtægter.						Indtægter.		
1. Forestillingsindtægter (herunder Indtægter af Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser)...	650,000					1. Forestillingsindtægter (herunder Indtægter af Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser)...	630,000	
2. Civillistens Tilskud.....	15,000					2. Civillistens Tilskud.....	15,000	
3. Lejeindtægter.....	28,800					3. Lejeindtægter.....	28,800	
4. Forskellige og tilfældige Indtægter.....	1,200					4. Forskellige og tilfældige Indtægter.....	1,200	
	695,000						675,000	
		1,200						1,200
Udgifter.						Udgifter.		
1. Lønninger:						1. Lønninger:		
a. Med Ret til Pension af Statskassen: Det nuværende Beløb overføres ved Afgang til Lønninger med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond, med Undtagelse af 8,000 Kr., der maatte tillægges Styrelsen med Ret til Pension af Statskassen.....	62,800					a. Med Ret til Pension af Statskassen: Det nuværende Beløb overføres ved Afgang til Lønninger med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond, med Undtagelse af 8,000 Kr., der maatte tillægges Styrelsen med Ret til Pension af Statskassen.....	62,800	
b. Med Ret til Pension af Pensionskassen.....	277,300			305,300	280,300	b. Med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond.....	240,300	
c. Honorarer.....	20,000					c. Honorarer.....	36,000	
2. Feu:						2. Feu:		
5 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten.....	32,500					5 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten.....	31,500	
3. Erstatning for Tab i Feu:						3. Erstatning for Tab i Feu:		
a. Fast årlig Godtgørelse for Tab i Feu til det før 1. Juli 1895 kgl. ansatte Personale, svarende for hver enkelt til Halvdelen af Gennemsnittet af de 3 Regnskabsaar 1893/94—95/96's Feuindtægt.....	10,195					a. Fast årlig Godtgørelse for Tab i Feu til det før 1. Juli 1895 kgl. ansatte Personale, svarende for hver enkelt til Halvdelen af Gennemsnittet af de 3 Regnskabsaar 1893/94—95/96's Feuindtægt.....	10,195	
b. Fast årlig Godtgørelse for Tab i Feu til det før 1. Juli 1895 uden kgl. Udnævnelse ansatte Personale, svarende for hver enkelt til 2/5 af Gennemsnittet af de 3 nævnte Regnskabsaars Feuindtægt..... Ved Afgang bortfalder a og b efterhaanden.	7,974					b. Fast årlig Godtgørelse for Tab i Feu til det før 1. Juli 1895 uden kgl. Udnævnelse ansatte Personale, svarende for hver enkelt til 2/5 af Gennemsnittet af de 3 nævnte Regnskabsaars Feuindtægt..... Ved Afgang bortfalder a og b efterhaanden.	7,974	
4. Driftslønninger (anslaas).....	68,000			40,000		4. Driftslønninger (anslaas).....	68,000	
5. Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb (anslaas).....	6,000					5. Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb (anslaas).....	6,000	
6. Lønningstillæg i Stedet for Sædomskrivningstillæg Ved Afgang bortfalder Kontoen efterhaanden.	1,544					6. Lønningstillæg i Stedet for Sædomskrivningstillæg Ved Afgang bortfalder Kontoen efterhaanden.	1,544	
7. Tilskud til det kongelige Teaters Pensionsfond:						7. Tilskud til det kongelige Teaters Pensionsfond:		
a. 8 pCt. af 277,300 Kr. Tilskudet vokser efterhaanden, som der fra Post 1 a overføres Beløb til Post 1 b.	22,184		a. 8 pCt. af 305,300	24,424	a. 8 pCt. af 280,300	22,424		
b. 2 1/2 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten med Fradrag af et Beløb, lig Halvdelen af den for de før 1. Juli 1895 kgl. ansatte Kunstnere udregnede Feu.....	10,250					b. 2 1/2 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten med Fradrag af et Beløb lig Halvdelen af den for de før 1. Juli 1895 kgl. ansatte Kunstnere udregnede Feu.....	9,750	
c. Indtægt af Eftermiddagsforestillinger indtil 8,000 Kr.	8,000							
8. Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste af Elever og Aspiranter, 3 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, indtil.....	18,000					8. Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter.....	15,000	
9. Elevinstruktion.....	2,500					9. Elevinstruktion.....	2,500	
10. Danseskolen.....	800					10. Danseskolen.....	800	
11. Gratifikation efter Øjeblikkets Tarv, 1 1/2 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, indtil.....	9,000					11. Gratifikation efter Øjeblikkets Tarv.....	6,000	
12. Midlertidig Godtgørelse til Suplering indtil de forskriftsmæssige Beløb af de Enkepensioner, som formedelst Teatrets Enkekasses Underbalance ved dens Ophævelse ere blevne nedsatte.....	413 37					12. Midlertidig Godtgørelse til Suplering indtil de forskriftsmæssige Beløb af de Enkepensioner, som formedelst Teatrets Enkekasses Underbalance ved dens Ophævelse ere blevne nedsatte.....	413 37	
13. Literære og artistiske Arbejder (anslaas).....	22,000					13. Literære og artistiske Arbejder (anslaas).....	22,000	
14. Udgifter af ubestemt Omfang, herunder Vognbefordring, hvilken Udgift bortfalder efterhaanden ved Afgang.....	193,000					14. Udgifter af ubestemt Omfang, herunder Vognbefordring, hvilken Udgift bortfalder efterhaanden ved Afgang.....	182,000	
15. Kapellet's Udgifter udenfor Lønninger (anslaas).....	8,000					15. Kapellet's Udgifter udenfor Lønninger (anslaas).....	8,000	
16. Inventar (anslaas).....	3,000					16. Inventar (anslaas).....	3,000	
17. Understøttelse til afgaaede af Teatret underordnede Personale.....	4,000			2,000		17. Understøttelse til afgaaede af Teatrets underordnede Personale.....	4,000	
I alt Udgift... * 787,460 37						I alt Udgift... * 737,000 37		
Indtægten er anslaaet til 695,000 >						Indtægten er anslaaet til... 675,000 >		
Altsaa Statskassens Bidrag til: ** 92,460 37						Altsaa Statskassens Bidrag til: ** 62,000 37		
A. Bygningen.....	42,600					A. Bygningen.....	42,600	
B. Driften.....	92,460					B. Driften.....	62,000	
† 135,060 37						† 104,600 37		

* mod 774,718 Kr. efter Normalbudgettet.
** mod 79,718 > efter >
† mod 122,318 > efter >

* mod 722,098 Kr. paa Normalbudgettet.
** mod 47,098 > paa >
† mod 89,698 > paa >

Bemærkninger til foranstaaende Budgetudkast.

Kun om de paa foranstaaende Budgetudkast optagne Poster, der ere særegne for dette, idet de have Hensyn til den uundgaelige Overgangstilstand, er der her Anledning til at give en nærmere Forklaring.

Den første Post, hvor der findes Afgivelse fra Normalbudgettet, er Post 1 under Udgifterne til Driften, der angiver Lønningerne. Det er de to Underkonti a og b, henholdsvis om Lønninger med Ret til Pension af Statskassen og Lønninger med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond, der her fremtræde med andre Tal end paa Normalbudgettet. Under den første Klasse maa her nemlig opføres ikke blot de Styrelsen med eventuel Pensionsret af Statskassen tillagte 8000 Kr., der ogsaa paa Normalbudgettet findes her, men endvidere de Lønninger, der nu oppebæres af de Kunstnere og Kapelmedlemmer, der have kongelig Ansættelse (før 1. Juli 1895). Ved Afgang ville disse sidste Beløb blive at overføre fra Post 1 a til Post 1 b. De paa-gældende Beløb ere opførte med Tallene, som de ville stille sig den 1. Juli 1897. Den samlede Sum af disse to Posters Beløb svarer iøvrigt i Flertallets Forslag ganske til Summen af de Beløb, som paa de samme to Poster findes opførte paa Normalbudgettet.

I Mindretallets Budget her udgør Summen derimod 2000 Kr. mindre end det tilsvarende Beløb paa Normalbudgettet, hvilket har sin Grund i, at der paa Normalbudgettet (under 1 b) kun er beregnet de 2000 Kr., som Mindretallet, efter den nuværende Bureauchefs Afgang, vil tillægge Bureauet af dennes nuværende Lønning (til en eventuel Fuldmægtig, jfr. det i forrige Afsnit indeholdte Udkast til Lønnings- og Pensioneringsbestemmelser § 2), medens der her paa Overgangsbudgettet maa regnes med den højeste Lønning af 4000 Kr., som ogsaa Mindretallet vil tillægge den nuværende Bureauchef. Iøvrigt bemærkes, at Nedbringelsen af Lønningsudgiften til det ogsaa paa dette Budget af Mindretallet beregnede Beløb i Øjeblikket maa forudsætte en Reduktion af Personalet, idet det Beløb, der nu anvendes, er større end det beregnede, se Bilag E ved forrige Afsnit. Hvorvidt denne Omstændighed maatte nødvendiggøre en midlertidig Tillægsbevilling paa denne Konto, vil først kunne afgøres, naar Lønningsreglerne skulle træde i Kraft.

Den næste Post, hvor en vigtig, for Overgangstiden særlig Budgetordning har maattet træffes, er Udgiftspost 3, om fast Godtgørelse for Tab i Feu for de før 1. Juli 1895 ansatte sceniske Kunstnere. Medens nemlig Feuen for de efter 1. Juli 1895 ifølge Finansloven

for 1895—96 og senere Finanslove beregnes i Forhold til 5 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, og denne Beregning paa Kommissionens Normalbudget er gjort til almindelig Regel, fordi der ved dette Budget ikke var at tage Hensyn til de nuværende Kunstnere, for hvem en højere Feuberegning gælder, maatte ved Overgangsbudgettet dette Hensyn nødvendig tages i Betragtning og foranledige Opførelse af særlige Beløb, som maatte komme de før 1. Juli 1895 ansatte Kunstnere til gode, saa længe de forblive ved Teatret. Hvorledes imidlertid disse særlige Beløb skulde beregnes, om uforandret efter de hidtil bestaaende Forholdstal (henholdsvis 10 og $7\frac{1}{2}$ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten) eller om dette Forholdstal skulde undergaa nogen Forandring, eller endelig, om man helt skulde forlade hin Forskel mod en fast Godtgørelse, er et Spørgsmaal, som længe og meget indgaaende har været drøftet i Kommissionen. Allerede ved Forslaget til Finansloven for 1885—96 udtalte Kommissionen sig udførligt herom og stillede Forslag om en successiv Nedsættelse i 5 paa hinanden følgende Aar af Feu'en fra $7\frac{1}{2}$ til 5 pCt. af Forestillingsindtægten for samtlige Kunstnere samt om en fast Godtgørelse til de kongelig ansatte Kunstnere i Stedet for den dem yderligere tilkommende Feu, beregnet efter $2\frac{1}{2}$ pCt. af Forestillingsindtægten, dog kun under den udtrykkelige Betingelse, at dets Vedtagelse gjordes afhængig af Vedtagelse af det samtidig fremsatte Forslag om en Ombygning af Prosceniet og Tilskuerspladsen, s. nærmere Afsnit V, 5.

Ved Finansloven for 1895—96 blev det imidlertid vedtaget, at Feu'en straks skulde nedsættes til 5 pCt. for alle fra 1. Juli 1895 ansatte Kunstnere, medens Bestemmelserne for det inden 1. Juli 1895

ansatte Personales Vedkommende forbleve uforandrede som hidtil.

Ved de senere i Kommissionen stedfundne Overvejelser, har, som ovenfor bemærket, det Spørgsmaal været drøftet, om man skulde blive staaende ved den Ordning, der er skabt ved Finansloven 1895—96, ikke blot saaledes, at Bestemmelsen om, at alle efter 1. Juli 1895 ansatte Kunstnere kun oppebære Feu i Forhold til 5 pCt. af Forestillingsindtægten, bibeholdes uforandret, hvad der maatte betragtes som en Selvfølge, men saaledes, at de før det nævnte Tidspunkt ansatte fremdeles vedblivende beholde den gunstigere beregnede Feu, som de nu have. Heraf vilde da følge, at den fra alle Sider som hensigtsmæssig anerkendte Nedsættelse af Feu'en (endog, naar Teatret ombyggedes efter Etatsraad Dahlerups, af Kommissionen anbefalede Plan), først i en fjærr Fremtid vilde være fuldstændig gennemført. Det turde imidlertid være klart, at dette ikke har været tilsigtet med den paa Finansloven 1895—96 truffne Ordning. Der kan ikke være Tvivl om, at det har været Meningen at holde Feu'ens Regulering for de før 1. Juli 1895 ansatte Kunstnere aaben til et senere belejligt Tidspunkt. Kommissionen har derfor ikke kunnet føle sig bunden i saa Henseende til ikke at genoptage Spørgsmaalet nu, da det er dens Opgave at gøre Forslag til et definitivt Budget for Teatret. Den har saa meget mere haft Anledning hertil, som de tidligere paa pegede Ulemper ved Systemet i det nuværende Omfang næppe nogensinde have vist sig tydeligere end netop i den sidst forløbne Sæson (1896—97), hvor den svenske Sangerinde Fru Lindens Optræden ved en Række Forestillinger bevirkede, at en større Del af Skuespilpersonalet led et ikke ubetydeligt Tab i Feu, medens omvendt de forholdsvis faa, der vare saa heldige at medvirke ved disse Forestillinger oppebære en større Indtægt, end de under

andre Forhold kunde have gjort Regning paa.

Kommissionen nærer ogsaa stedse den Overbevisning, at en Nedsættelse ogsaa for de tidligere ansatte Kunstnere bør finde Sted fra det Tidspunkt, da en Ombygning af Teatret har fundet Sted, særlig, fordi der ikke fra de nævnte Kunstneres Side kan gøres noget billigt Krav paa at se deres Feu forøget ved Hjælp af den større Forestillingsindtægt, som Ombygningen og de dermed forbundne højere Billetpriser forudsættes at forskaffe. Der ved vil det inden 1. Juli 1895 ansatte feuberettigede Personale, hvis Feuindtægt alt, da den nuværende Teaterbygning toges i Brug, blev forøget i en meget betydelig Grad, ikke med Føje kunne anses for brøstholdent. Det vil ikke med Føje kunne rejse Krav paa at nyde yderligere pekuniær Fordel af en Foranstaltning, der slet ikke særlig er begrundet i noget Hensyn hertil, men som udelukkende har til Formaal dels, saa vidt gør ligt, at opfylde Personalets naturlige Ønske om at kunne udøve sin Kunst under nogenlunde heldige sceniske Forhold, dels at imødekomme Publikums billige Krav paa at kunne nyde godt af denne Kunst i rigere Maal, end det under de nuværende Forhold er muligt.

I sine Overvejelser om Ordningen af dette Forhold holdt Kommissionen længe fast ved den Forudsætning, at Forandringen i Feuberegningen for de før 1. Juli 1895 ansatte Kunstnere kun vilde være at effectuere i det ombyggede Teater og altsaa fra det Tidspunkt, da denne Foranstaltning var iværksat. Man drøftede baade Forslag, der ligesom det i 1895—96 sigtede til at bringe en for alle Kunstnerne ensartet Feuberegning snarest muligt i Stand i det ombyggede Teater, og andre Forslag, som bevarede Forskellen, men alene tog Sigte paa, at Feuen for de tidligere ansatte Kunstnere

beregnedes saaledes, at den ved Ombygningen bevirkede Forøgelse af Forestillingsindtægten ikke skulde forøge deres Feu, altsaa at de nævnte Kunstnere i det ombyggede Teater kun fik Feu som i det ikke-ombyggede Teater. Idet man mistvivlede om at kunne finde en billig Løsning af Sagen ad den førstnævnte Vej, vandt den Tanke foreløbig størst Tilslutning, at ændre den for de nævnte Kunstnere gældende Feuberegning ved en Bestemmelse, formuleret saaledes: »Naar den af Teaterkommissionen foreslaaede Ombygning af Tilskuerpladsen er fuldført, bliver et Beløb af 8 pCt. af Forestillingsindtægten at fradrage denne, forinden Beregningen af Feu til de inden 1. Juli 1895 ansatte feuberettigede Kunstnere finder Sted«.

Senere har imidlertid Kommissionens Medlem, Justitsraad Berner, med den Bemærkning, at den Ordning, hvorved man foreløbig var bleven staaende, vel egentlig ikke fuldt tilfredsstillede nogen, idet den bevarede Forskellen i en sandsynligvis lang Overgangstid og derhos krævede en meget indviklet Beregning paa Grund af de to Hovedsummer (med og uden Fradrag af 8 pCt.) og den bevarede Procentforskel (10, 7½ og 5), hvormed der maatte regnes, fremsat et Forslag i Kommissionen, som enstemmig er bleven tiltraadt, og som bl. a. har den Fordel, at dets Gennemførelse ikke er afhængig af Ombygningens Gennemførelse, saa at Sagens Ordning er bleven løst fra denne Forbindelse.

Den Løsning af Sagen, som Kommissionen nu stiller Forslag om, gaar ud paa følgende:

Feuen for alle ansættes straks til de paa Finansloven for 1895—96 vedtagne 5 pCt. og samtidig gives der alle inden 1. Juli 1895 ansatte sceniske Kunstnere Vederlag for det Tab i Feu, som de der ved maatte lide — de kongelig ansatte ved

en fast aarlig Godtgørelse lig 50 pCt. eller Halvdelen af Gennemsnittet af Feu for de 3 Aar 1893—96, de øvrige ved en lignende fast Godtgørelse svarende til $\frac{2}{5}$ af Gennemsnittet af de sidste 3 Aars Feuindtægt. Det er herved iagttaget, at det samlede Beløb af disse Godtgørelser ikke overstiger 19,000 Kr., som ere anslaaede at ville medgaa til Feuforhøjelse for samtlige inden 1. Juli 1895 ansatte feuberettigede Kunstnere, hvad der forøvrigt er et Minimumsbeløb. (Paa Finansloven for 1897—98 er hertil anslaaet Kr. 23.655.) Hvis en saadan Ordning maatte blive gennemført, vilde de Vanskeligheder, som denne Sag har forvoldt, saa at sige forsvinde med et Slag. Feuen vilde da blive ensartet beregnet for alle; de faste maanedvis udbetalte Godtgørelser, der, naar de engang ere bestemte, ikke staa i nogensomhelst Forbindelse med Vedkommendes fremtidige Feuindtægt, vilde snart ophøre at afgive Samtaleemne for Personalet, og al den Misfornøjelse, som sikkert nok vilde baade fremkaldes og holdes i Live — for de ældres vedkommende ved Bestemmelsen om et Fradrag af 8 pCt. i Forestillingsindtægten og for de yngres vedkommende ved den noget irriterende Bevidsthed om kun at oppebære Feu i Forhold til 5 pCt., medens de fleste andre vare begunstigede med Feu i Forhold til 10 og $7\frac{1}{2}$ pCt., — vilde da ganske naturligt falde bort af sig selv.

De tre Aar, man har taget i Betragtning til at beregne de ved Forslaget tilsigtede Godtgørelser, ere Aarene $18^{93/94}$ — $18^{95/96}$. De særegne, ofte berørte Ejendommeligheder ved Aaret 1896—97 have medført, at man ikke har regnet med Treaaret $18^{94/95}$ — $18^{96/97}$.

Naar iøvrigt henses til, at den faste aarlige Godtgørelse skal tilsikres den paagældende en Gang for alle, hvad enten han i længere Tid ved Sygdom er forhindret i at optræde eller periodisk er mindre beskæf-

tiget i det løbende Repertoire, kan det formentlig ikke komme i Betragtning, at de 3 Aar, efter hvilke Beregningen af de eventuelle Godtgørelser er foretaget, ikke som Helhed kunne kaldes særlig gunstige; thi Meningen er ikke ligefrem at begunstige Personalet paa Teatrets Bekostning. Kommissionen har iøvrigt Grund til at antage, at de paagældende Kunstnere ville finde Bestemmelserne saa billige og humane i Betydning og Rækkevidde, at Forslaget vil finde Paaskønnelse, i al Fald hos den langt overvejende Del af Personalet.

Naar Godtgørelsen for det ikke kongelig ansatte Personale af Flertallet er beregnet efter et Gennemsnit af $\frac{2}{5}$, medens der efter den strænge Ret kun kan tilkomme dem $\frac{1}{3}$, er Grunden følgende: Der findes iblandt dette Personale enkelte, der formentlig kun ved Tidernes Ugunst ikke ere blevne delagtiggjorte i den kongelige Ansættelse, hvortil de sikkert fuldt ud ere kvalificerede; endvidere gives der yngre Kræfter, for hvem denne Godtgørelse om ganske faa Aar sandsynligvis vilde være bleven noget større, fordi de efterhaanden rykke op i højere Feuklasser, og endelig ere de alle i Henseende til eventuel Pensionering noget mindre gunstigt stillede end de Kunstnere, der i Fremtiden maatte blive ansatte, for saa vidt som de ikke erholde Pension af deres Feu før end fra den Dato, da den af Kommissionen foreslaaede Pensionslov maatte træde i Kraft. Da nu den samlede Sum ikke ved den foreslaaede Forhøjelse vil komme ud over de 19,000 Kr., skal man varmt anbefale dette Forslag.

Paa de anførte Betragtninger ere de Forslag grundede, som Kommissionen stiller paa Overgangsbudgettets Udgiftspost 3 under a og b. Som bemærket ere disse Forslag ikke særlige for Overgangsbudgettet i det ombyggede Teater, men komme paa samme Maade igen paa det Overgangs-

budget, som opstilles under den Forudsætning, at Teatret ikke ombygges, jfr. nedenfor det under B opstillede Overgangsbudget. Tallene, hvormed Godtgørelserne ere opførte, ere udregnede med Hensyntagen til det under Bestemmelserne hørende Personale, som forefindes den 1. Juli 1897.

Overgangsbudgettets Post 6 er en fra Finansloven kendt afløbende Udgift, der paa nærværende Budget er opført med det Beløb, denne Udgift vil udgøre fra 1. Juli 1897.

Ved Post 7 a er det Beløb, hvoraf de 8 pCt. Tilskud til Pensionsfonden beregnes, forskelligt fra Normalbudgettet som Følge af den Forskel, der er mellem de to Budgetters Udgiftspost 1 b. Ved Post 7 b staar Afvigelsen i Forbindelse med de særlige Feubestemmelser, som ere foreslaaede for de før 1. Juli 1895 kongelig ansatte Kunstnere. De $2\frac{1}{2}$ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten maa i Overgangstiden lide et Fradrag for de kongelig ansatte feuberettede Kunstneres vedkommende, der ikke ere Medlemmer af Pensionsfonden. Hvad der skal fradrages, har man bestemt til en Sum lig Halvdelen af de kongelig ansattes Feu beregnet efter 5 pCt. For Tiden fradrages der jo nemlig Fonden et Beløb lig $2\frac{1}{2}$ pCt. eller $\frac{1}{4}$ af den det kgl. ansatte Personale udbetalte Feu i Forhold til 10 pCt. Naar denne Feu nu halveres saaledes, at den ene Halvdel konverteres til en fast aarlig Godtgørelse, medens den anden Halvdel, som hidtil, beregnes som Feu, men kun i Forhold til 5 pCt., ville de Paagældende fremdeles oppebære en Indtægt, hvis Basis er 10 pCt. af Forestillingsindtægten, men tilvebragt paa en fra den nuværende noget forskellig Maade. Saafremt denne Betragtningssmaade maatte blive godkendt, bliver det Beløb, der fradrages Teatrets Tilskud til Pensionsfonden, ligt Halvdelen af den Sum,

der udbetales de paagældende som Feu i Forhold til 5 pCt., hvilket paa det nærmeste svarer til den Feuforhøjelse af $2\frac{1}{2}$ pCt., der for disses Vedkommende for Tiden fradrages Tilskuddet til Fonden. Naar saaledes Feuen for de kongelig ansatte (for Tiden 10 i Tallet) i Forhold til 5 pCt. anslaaes for en Maaned til 1200 Kr., vil det Beløb, der skal fradrages Teatrets Tilskud til Pensionsfonden, blive ligt Halvdelen eller 600 Kr.; naar Antallet er sunket til f. Eks. 5 med en maanedlig Feu anslaaet til 600 Kr., fradrages der i Teatrets Tilskud til Pensionsfonden 300 Kr., og naar endelig den sidste af de kongelig ansatte Kunstnere er afgaaet, tilfalder Teatrets Tilskud af $2\frac{1}{2}$ pCt. helt og ubeskaaret Pensionsfonden, hvis Forpligtelser saa til Gengæld omfatte hele det feuberettede Personale.

Post 12 er, ligesom Post 6 en fra Finansloven kjendt afløbende Udgift, der paa nærværende Budget er opført med det Beløb, hvormed denne Udgift vil blive opført paa Budgettet for 1898—99.

Endelig er paa Post 14 »Udgifter af ubestemt Omfang« Beløbet forøget med 3000 Kr. af Hensyn til Udgiften til Vognbefordring, som ifølge tidligere truffen Bestemmelse efterhaanden vil bortfalde, og som derfor ikke er medregnet paa Normalbudgettet.

Den samlede Driftsudgift ved Overgangstidens Begyndelse er, som Budgettet udviser, efter Flertallets Forslag Kr. 787,460.37 (efter Mindretallets Forslag Kr. 737,000.37), der efter Fradrag af den beregnede Indtægt medfører et Driftstilskud af Kr. 92,460.37 (Mindretallet Kr. 62,000.37), hvilket er Kr. 12,742.37 mere end paa Normalbudgettet beregnet (Mindretallet Kr. 14,902.37). Denne Merudgift vil efterhaanden formindskes, indtil Normalbudgettets Summer naas, efter at de Poster, der foranledigede den, ere afløbne.

B.

Forslag til Budget

for

det kongelige Teater og Kapel, naar Teatret ikke
forudsættes ombygget efter Etatsraad Dahlerups Plan.

I.

Normalbudget.

(Afvigelserne fra Normalbudgettet, naar Teatret forudsættes ombygget (A I),
ere trykte med kursiveret Skrift.)

Flertallets Forslag.	Ændringsforslag til Flertalsforslag af Medlemmer af Flertallet.				Mindretallets Forslag.	Ændringsforslag til Mindretallets Forslag af Medlemmer af Mindretallet.	
	Krohn, E. Poulsen, Tvermoes.		P. Hansen.			Berntsen, Scharling.	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
A. Teaterbygningen.							
1. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie ..	32,600				32,600		
2. Teaterbygningens Vedligeholdelse	10,000				10,000		
	42,600				42,600		
B. Driften.							
Indtægter.							
1. Forestillingsindtægter (herunder Indtægter af Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser) ..	600,000				600,000		
2. Civillistens Tilskud	15,000				15,000		
3. Lejeindtægter	28,800				28,800		
4. Forskellige og tilfældige Indtægter	1,200				1,200		
	645,000				645,000		
Udgifter.							
1. Lønninger							
a. Med Ret til Pension af Statskassen	8,000				8,000		
b. Med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond	332,100			360,100	293,100		
c. Honorarer	20,000				36,000		
2. Feu, 5 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten ...	30,000				30,000		
3. Driftslønninger (anslaas)	68,000			40,000	68,000		
4. Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb (anslaas)	6,000				6,000		
5. Tilskud til Teatrets Pensionsfond:							
a. 8 pCt. af Kr. 332,100	Kr. 26,568			a. 8 pCt. af Kr. 360,100:			
b. 2½ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten	15,000			Kr. 28,800			
c. Indtægt af Teatrets Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser, indtil	8,000						
	49,568			51,808			
6. Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter, 3 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, indtil	18,000				15,000		
7. Elevinstruktion	2,500				2,500		
8. Danseskolen	800				800		
9. Gratifikationer efter Øjeblikkets Tarv 1½ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, indtil	9,000				6,000		
10. Litterære og artistiske Arbejder (anslaas)	20,000				20,000		
11. Udgifter af ubestemt Omfang	190,000				179,000		
12. Kapellets Udgifter udenfor Lønningen (anslaas)	8,000				8,000		
13. Inventar (anslaas)	3,000				3,000		
14. Understøttelser til afgaaede af Teatrets underordnede Personale	4,000			2,000	4,000		
I alt Udgift	768,968				717,848		
Indtægten er anslaaet til	645,000				645,000		
	123,968				72,848		
Altsaa Statskassens Bidrag til:							
A. Bygningen	42,600				42,600		
B. Driften	123,968				72,848		
	166,568				115,448		

Bemærkninger til foranstaaende Budget.

De Konti, paa hvilke foranstaaende Normalbudget viser en Forskel fra Normalbudgettet under Forudsætning af Ombygningen, ere følgende. Paa Driftens Indtægts-side paaregnes der her, som Forestillingsindtægt, kun 600,000 Kr., saaledes som allerede i Budgetforslaget for Aaret 1895—96 beregnet (se Afsnit V). Deraf følger, at Post 2 paa Driftens Udgiftsside »Feu« fremtræder med et Beløb, der er 2,500 Kr. lavere (efter Flertallets Forslag; 1500 Kr. lavere efter Mindretallets Forslag, der paa den ombyggede Scene kun regner med en Forestillingsindtægt af 630,000 Kr.), og at Post 5 b formindskes med 1,250 Kr. efter Flertallets Forslag (med 750 Kr. efter Mindretallets Forslag). De andre Poster blive uforandrede, dog med Undtagelse af Konto 10 »litterære og artistiske Arbejder«, der her ere anslaaede med 2000 Kr. mindre end paa Budgettet for det ombyggede Teater. Grunden er, at den Formindskelse af Kontoen, som maa antages at blive Følgen af de bifaldte Ændringer i Forfatterregulativet, i det ikke-ombyggede Teater ikke ville opvejes af de Fordele, Ombygningen antages at medføre ogsaa for Forfatterhonorarerne. I Sæsonen 1896—97 har Udgiften paa denne Konto ogsaa været under 20,000 Kr., nemlig Kr. 19,658.54. Uforandrede ere derimod

Posterne 6 og 9, idet de Maksimumsbeløb, der her ere opførte, ere fastsatte netop med Hensyn til en Forestillingsindtægt af 600,000 Kr. Paa den anden Side anses det ikke nødvendigt at forhøje paa det ikke-ombyggede Teaters Normalbudget de paa Post 3 og 11 ansatte Beløb af henholdsvis 68,000 og 190,000 Kr., skønt Forventningen om, at denne Sum kan strække til, for en Del er bygget paa, at nogen Besparelse lettere kan indvindes, naar Ombygningen har fundet Sted. Som Følge af det anførte viser Normalbudgettet paa det ikke-ombyggede Teater en Forøgelse af Underskudet paa Driften efter Flertallets Forslag af Kr. 44,250 (50,000 Kr. ÷ 5,750 Kr.), og en Forøgelse af det samlede Statsbidrag, ligeledes efter Flertallets Forslag, med et tilsvarende Beløb, samt efter Mindretallets Forslag en Forøgelse med henholdsvis paa Driften og det samlede Statsbidrag af 25,750 Kr.

Iøvrigt bemærkes, at Justitsraad Berner har udviklet i Kommissionen, at Forestillingsindtægten — endog aldeles bortset fra Aaret 1896—97 — i det ikke-ombyggede Teater maatte kunne ansættes til 620,000 Kr., hvorefter Driftsunderskudets Forøgelse kun vilde andrage for Flertallets Vedkommende 24,250 Kr. og for Mindretallets 5,750 Kr. Det nævnte Medlem har herom anført, at en saadan Ansættelse forudsætter, at Billetpriserne for 1ste Parket i det ikke-ombyggede Teater forhøjes med 50 Øre,

hvad der er i Overensstemmelse med Kommissionens Budgetudkast for 1895—96. Denne Forhøjelse vilde efter en moderat Beregning ved et Salg pr. Forestilling af 80 i 1ste Parket (jfr. ligeledes ovennævnte Budget) andrage, à 40 Kr. pr. Forestilling, en Merindtægt af $260 \times 40 = 10,400$ Kr. Dernæst henvises til, at Forestillingsindtægten i de 22 Aar, der omfatte Virksomheden i den nuværende Bygning — uden den her foreslaaede Forhøjelse og uden Eftermiddagsforestillinger — gennemsnitlig har andraget c. 622,000 Kr.

Justitsraad Berner har yderligere i denne Anledning bemærket, at hans Tanke, at forhøje den Forestillingsindtægt, der beregnes i det ikke-ombyggede Teater, nærmest har sin Grund i hans Ønske om ogsaa under Forudsætning af Ikke-Ombygning at nedbringe Statskassens Tilskud, saa at Flertallets Budget for det ikke-ombyggede Teater ikke kom til at kræve et Driftstilskud, der altfor stærkt fjærnedes sig fra de c. 80,000 Kr., som beregnes i det ombyggede Teater, og som Kommissionen i Budgetforslaget for 1895—96 beregnede. Turde en Forestillingsindtægt af 620,000 Kr. ikke beregnes i det uombyggede Teater og Driftstilskudet derved nedbringes fra de c. 124,000 Kr., som i Forslaget beregnes, til c. 104,000 Kr., vilde der kunne befrygtes et Tryk for at nedbringe forskellige Udgiftsposter mere, end af Flertallet opstillet. Selv om dette, som man maa haabe, ikke vilde gøre sig gældende med Hensyn til det saa betydeligt forøgede Tilskud til Pensionsfonden, kunde det tænkes anvendt paa saadanne Udgiftsposter, som Udgifter af ubestemt Omfang og midlertidige, tilfældige Engagementer, hvor Umuligheden af Nedsættelse ikke absolut kunde dokumenteres, eller paa Lønningskontoen ved at gaa den af Mindretallet anbefalede Vej, at nedsætte ikke selve Lønningerne, men Personalets Antal — Ned-

sættelser, som Kommissionens øvrige Flertal sikkert vilde anse som meget skadelige, og som han for sit personlige Vedkommende i hvert Fald vilde betragte som lidet ønskelige for Teatret. Disse Vanskeligheder vilde formentlig bedst kunne undgaas, naar Forestillingsindtægten med Rimelighed kunde forhøjes, som af ham angivet. — Kommissionens Flertal har dog ikke ment at kunne slutte sig til Justitsraad Berners Tanke. Det erkender selvfølgelig, at det vilde være meget beklageligt, om Udgiftsposter, som det efter nøje Overvejelse har ansat med Beløb, der efter dets Overbevisning ikke taale Nedsættelse, skulde blive trykkede ned under det opførte. Man erkender fremdeles, at meget taler for Rigtigheden af den Beregning, hvorpaa Justitsraad Berner støtter Tanken om i det uombyggede Teater at opføre en Forestillingsindtægt af 620,000 Kr. Men lige overfor den Erfaring, at Forestillingsindtægterne i det nuværende Teater i en længere Aarrække har været ikke lidet under 600,000 Kr., har man dog maattet betragte denne Beregning som ikke saa sikker, at man har dristet sig til at bygge Budgettet paa denne Forudsætning. Naar Flertallet saaledes hverken tør tilraade at sætte Forestillingsindtægten i det uombyggede Teater op eller at nedsætte Udgiftsposter i dette under det opførte, bliver ganske vist den uundgaaelige Følge, at Driftstilskudet under Forudsætning af Ikke-Ombygning maa beregnes adskilligt større end i det ombyggede Teater. Men en retfærdig Sammenligning mellem det Resultat med Hensyn til Statstilskudets Størrelse, hvortil Flertallets Budget for det ikke-ombyggede Teater saaledes kommer, og det, som i Aarenes Løb har været naaet, vil ikke glemme, for det første, at der paa Kommissionens Budget er beregnet et saa meget større Tilskud til Pensionsfonden i Forhold til det, der nu ydes til Alderdomsforsørgelsesfonden,

og at dette ved Sammenligningen maa tages i Betragtning. Dernæst maa det ved en saadan Sammenligning erindres, at enhver Forøgelse af Forestillingsindtægten over 600,000 Kr., som maatte naas, vil formindske det af Flertallet beregnede Underskud. En rigtig Sammenligning f. Eks. mellem Aaret 1896—97, der kun har et Underskud af c. 146,000 Kr. (Udgifterne til Bygningen iberegnet) med Flertallets Budget, der har et samlet Underskud af c. 166,000 Kr. og i Overgangsbudgettet af c. 179,000 Kr.). maa tage i Betragtning, at hvis der paa Flertallets Budget havde været regnet med en saa stor Forestillingsindtægt, som i 1896—97 er naaet, vilde Underskudet paa dette have været formindsket med c. 40,000 Kr. Sammenligningen vilde da, selv om man holder sig til Overgangsbudgettet, end sige

hvis man holder sig til Normalbudgettet, ikke blive ugunstig for Kommissionens Flertals Budget, men udvise et ringere Underskud og det trods det forøgede Bidrag til Pensionsfonden, som Kommissionens Budget maa medføre. Man tør jo sikkert gaa ud fra, at alle disse Hensyn ville blive tagne af Lovgivningsmagten, saa at Flertallets Budget ikke i og for sig vil blive anset for afskrækkende. Men nærer Lovgivningsmagten det ogsaa af Kommissionens Flertal delte Ønske, at Driftstilskudet bør nedbringes til et Beløb af c. 80,000 Kr. (Bygningsudgifterne ikke medregnet), saa kan det Maal med nogen Sikkerhed kun naas, naar man beslutter sig til den Ombygning, der betinger, at en væsentlig Forhøjelse af Forestillingsindtægten udover 600,000 Kr. med Tryghed tør paaregnes.

Overgangsbudget.

B.

II.

Overgangsbudget.

(Afvigelserne fra Overgangsbudgettet for det ombyggede Teater (A 2), ere trykte med kursiveret Skrift).

Flertallets Forslag.			Ændringsforslag af Medlemmer af Flertallet.						Mindretallets Forslag.				
			Krohn, E. Poulsen, Tvermees.			P. Hansen.			Bertelsen, Scharling, Strøm.			Poulsen og Scharling.	
	Kr.	Ø.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Ø.		Kr.	
A. Teaterbygningen.									A. Teaterbygningen.				
1. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie (anslaas).....	32,600	>							1. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie (anslaas).....	32,600	>		
2. Teaterbygningens Vedligeholdelse.....	10,000	>							2. Teaterbygningens Vedligeholdelse.....	10,000	>		
	42,600	>								42,600	>		
B. Driften.									B. Driften.				
Indtægter.									Indtægter.				
1. Forestillingsindtægter (herunder Indtægter af Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser)...	600,000	>							1. Forestillingsindtægter (herunder Indtægter af Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser)...	600,000	>		
2. Civillistens Tilskud.....	15,000	>							2. Civillistens Tilskud.....	15,000	>		
3. Lejeindtægter.....	28,000	>							3. Lejeindtægter.....	28,800	>		
4. Forskellige og tilfældige Indtægter.....	1,200	>							4. Forskellige og tilfældige Indtægter.....	1,200	>		
	645,000	>								645,000	>		
Udgifter.									Udgifter.				
1. Lønninger:									1. Lønninger:				
a. Med Ret til Pension af Statskassen.....	62,800	>							a. Med Ret til Pension af Statskassen.....	62,000	>		
Det nuværende Beløb overføres ved Afgange til Lønninger med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond med Undtagelse af 8000 Kr., der maatte tillegges Styrelsen med Ret til Pension af Statskassen.									Det nuværende Beløb overføres ved Afgange til Lønninger med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond, med Undtagelse af 8000 Kr., der eventuelt maatte kunde tiltaas Styrelsen med Ret til Pension af Statskassen.				
b. Med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond.....	277,300	>			305,000		280,300		b. Med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond.....	240,300	>		
c. Honorarer.....	20,000	>							c. Honorarer.....	36,000	>		
2. Feu:									2. Feu:				
5 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten.....	30,000	>							5 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten.....	30,000	>		
3. Erstatning for Tab i Feu:									3. Erstatning for Tab i Feu:				
a. Fast aarlig Godtgørelse for Tab i Feu til det før 1. Juli 1895 kgl. ansatte Personale, svarende for hver enkelt til Halvdelen af Feuindtægten for Regnskabsaarene 18 ⁹³ / ₉₄ — ⁹⁵ / ₉₆	10,195	>							a. Fast aarlig Godtgørelse for Tab i Feu til det før 1. Juli 1895 kgl. ansatte Personale, svarende for hver enkelt til Halvdelen af Gennemsnittet af Feuindtægten for de 3 Regnskabsaar 18 ⁹³ / ₉₄ — ⁹⁵ / ₉₆	10,195	>		
b. Fast aarlig Godtgørelse for Tab i Feu til det før 1. Juli 1895 uden kgl. Udnævnelse ansatte Personale, svarende for hver enkelt til 2/5 af Gennemsnittet af de 3 nævnte Regnskabsaars Feuindtægt.....	7,974	>							b. Fast aarlig Godtgørelse for Tab i Feu til det før 1. Juli 1895 ikke kgl. ansatte Personale, svarende for hver enkelt til 2/5 af de 3 nævnte Aars Feuindtægt.....	7,974	>		
Ved Afgange bortfalde a og b efterhaanden.									Ved Afgange bortfalde a og b efterhaanden.				
4. Driftslønninger (anslaas).....	68,000	>			40,000				4. Driftslønninger (anslaas).....	68,000	>		
5. Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb (anslaas).....	6,000	>							5. Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb.....	6,000	>		
6. Lønningstillæg i Stedet for Sædomskrivningstillæg.....	1,544	>							6. Lønningstillæg i Stedet for Sædomskrivningstillæg.....	1,544	>		
Ved Afgange bortfalder Kontoen efterhaanden									Ved Afgange bortfalder Kontoen efterhaanden.				
7. Tilskud til det kgl. Teaters Pensionsfond:									7. Tilskud til det kgl. Teaters Pensionsfond:				
a. 8 pCt. af Kr. 227,3000 Kr.....	22,184	>		8 pCt. af 305,000	24,424		22,424		a. 8 pCt. af Kr. 240,3000.....	19,224	>		
Tilskudet vokser efterhaanden, som der fra Post 1 a overføres Beløb til Post 1 b.									Tilskudet vokser efterhaanden, som der fra Post 1 a overføres Beløb til Post 1 b.				
b. 2 1/2 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, med Fradrag af et Beløb lig Halvdelen af den for de før 1. Juli 1895 kgl. ansatte Kunstnere udregnede Feu.....	9,000	>							b. 2 1/2 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, med Fradrag af et Beløb, lig Halvdelen af den for de før 1. Juli 1895 kgl. ansatte Kunstnere udregnede Feu.....	9,000	>		
c. Indtægt af Eftermiddagsforestillinger indtil 8000 Kr.....	8,000	>											
8. Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter, 3 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, indtil.....	18,000	>							8. Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter.....	15,000	>		
9. Elevinstruktion.....	2,500	>							9. Elevinstruktion.....	2,500	>		
10. Danseskole.....	800	>							10. Danseskolen.....	800	>		
11. Gratifikation efter Øjeblikkets Tarv, 1 1/2 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten, indtil.....	9,000	>							11. Gratifikation efter Øjeblikkets Tarv.....	6,000	>		
12. Midlertidig Godtgørelse til Supplering indtil de forskriftsmæssige Beløb af de Enkepensioner, som formedelst Teatrets Enkekasses Underbalance ved dens Ophævelse ere blevne nedsatte.....	413	37							12. Midlertidig Godtgørelse til Supplering indtil de forskriftsmæssige Beløb af de Enkepensioner, som formedelst Teatrets Enkekasses Underbalance ved dens Ophævelse ere blevne nedsatte.....	413	37		
13. Litterære og artistiske Arbejder (anslaas).....	20,000	>							13. Litterære og artistiske Arbejder (anslaas).....	20,000	>		
14. Udgifter af ubestemt Omfang, herunder Vognbefordring, hvilken Udgift bortfalder efterhaanden ved Afgange.....	193,000	>							14. Udgifter af ubestemt Omfang, herunder Vognbefordring, hvilken Udgift bortfalder efterhaanden ved Afgange.....	182,000	>		
15. Kapellet's Udgifter udenfor Lønninger (anslaas)	8,000	>							15. Kapellet's Udgifter udenfor Lønninger (anslaas)	8,000	>		
16. Inventar (anslaas).....	3,000	>							16. Inventar (anslaas).....	3,000	>		
17. Understøttelse til afgaaede af Teatrets underordnede Personale.....	4,000	>			2,000				17. Understøttelse til afgaaede af Teatrets underordnede Personale.....	4,000	>		
I alt Udgift...	781,110	37							I alt Udgift...	732,750	37		
Indtægten er anslaaet til...	645,000	>							Indtægten er anslaaet til...	645,000	>		
Altsaa Statskassens Bidrag til:	136,710	37							Altsaa Statskassens Bidrag til:	87,750	37		
A. Bygningen.....	42,600	>							A. Bygningen.....	42,600	>		
B. Driften.....	136,710	37							B. Driften.....	87,750	37		
	179,310	37								130,350	37		

Bemærkninger til foranstaaende Budgetudkast.

Det for det ikke-ombyggede Teater opstillede Budget i Overgangstiden afviger fra det tilsvarende Budget for det ombyggede Teater ved Forestillingsindtægtens Nedsættelse med 50,000 Kr. (Flertallet; 30,000 Kr. efter Mindretallet), den deraf følgende Nedsættelse paa Udgiftspost 6 a med 2,500 Kr. (Mindretallet 1,500 Kr.) og paa Udgiftspost 7 b med 1,250 Kr. (Mindretallet 750 Kr.), samt ved Nedsættelse af Post 13 »literære

og artistiske Arbejder« med 2,000 Kr. Driftsunderskudet paa det ikke-ombyggede Teater ved Overgangstidens Begyndelse bliver efter Flertallets Forslag Kr. 136,710.37 eller 44,250 Kr. mere end i det ombyggede Teater, og efter Mindretallets Forslag Kr. 87,750.37 eller 25,750 mere end i det ombyggede Teater. Tillægges Udgifterne til Bygningen, bliver det beregnede samlede Underskud i det ikke-ombyggede Teater ved Overgangstidens Begyndelse henholdsvis Kr. 179,310.37 (Flertallet) og Kr. 130,350.37 (Mindretallet).

P. Hansen.

C.

Forslag til Optagelse

paa

Finansloven for 1898—99 af et Budget for det kongelige
Teater og Kapel, bygget paa Teaterdrift med fast
Statstilskud.

Forelagt Teaterkommissionen

af

P. Hansen.

Paa Finansloven for 1898—99 opføres for det kongelige Teater og Kapel nedenstaaende:

Tilskud til det kongelige Teater og Kapel:

A. Til Teaterbygningen aarligt:			
1. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie m. v. (anslaas).	Kr.	32.600,00	
2. Vedligeholdelse af Teatrets Bygninger.....	-	10.000,00	
			Kr. 42.600,00
B. Til Driften:			
1. Et aarligt Tilskud af.....	-	100.000,00	
			Kr. 142.600,00
2. Et midlertidigt Tilskud, indtil den projekterede Ombygning af Teaterbygningen har fundet Sted, aarligt.....	-	25.750,00	
3. Et midlertidigt Tilskud til efternævnte Godtgørelser, som bortfalde ved Afgange:			
a. Lønningstillæg i Stedet for Sædomskrivningstillæg	Kr.	1.544,00	
b. Til Supplering indtil de forskriftsmæssige Beløb af de Enkepensioner, som formedelst Teatrets Enkekasses Underbalance ved dens Ophævelse ere blevne nedsatte	-	413,37	
c. 1. Godtgørelse for Tab i Feu til det før 1. Juli 1895 kongelig ansatte Personale, svarende for hver enkelt til Halvdelen af Feuindtægten for Regnskabsaarene 18 ⁹³ / ₉₄ — ⁹⁵ / ₉₆	Kr.	10.195,00	
Overføres...	Kr.	10.195,00,	Kr. 1.957,37 Kr. 168.350,00

Overført . . .	Kr. 10.195,00	Kr. 1.957,37	Kr. 168.350,00
2. Godtgørelse for Tab i Feu til det før 1. Juli 1895 ansatte Personale uden kongelig Udnævnelse, svarende for hver enkelt til $\frac{2}{5}$ af Gennemsnittet af de 3 foran nævnte Regnskabsaars Feuindtægt ..	- 7.974,00		
		- 18.169,00	
			- 20.126,37
			<u>Kr. 188.496,37</u>

Teatrets og Kapellets Udgifter fastsættes iøvrigt i et af Ministeriet approberet Budget for hvert Finansaar, hvorved dog bliver at iagttage:

1. Til Lønninger maa der anvendes:
 - med Ret til Pension af Statskassen Kr. 62.800,00
 - ved hver Afgang overføres det ledigt blevene Beløb til Kontoen for Lønninger med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond, dog kun, indtil Kontoen er nedbragt til 8.000 Kr.
 - med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond - 277.300,00
 2. Som Tilskud til Teatrets Pensionsfond maa der anvendes:
 - et Beløb svarende til 8 pCt. af den Sum, der er anvendt til Lønninger med Ret til Pension af Fonden;
 - $2\frac{1}{2}$ pCt. af Brutto-Forestillingsindtægten, med Fradrag af et Beløb, ligt Halvdelen af den for de før 1. Juli 1895 kongelig ansatte Kunstnere udregnede Feu, samt
 - Indtægt af Teatrets Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser, indtil 8000 Kr.
 3. Til Feu maa der anvendes 5 pCt. af Brutto-Forestillingsindtægten.
 4. Uden Bemyndigelse ved Lov kan Teatret ikke stifte noget Laan eller paadrage sig nogen Gæld, der ikke kan fyldestgøres af Teatrets Indtægter inden 31. Decbr. efter Slutningen af det Finansaar, i hvilket Gælden er stiftet.
 5. Skulde Driften i Forbindelse med Tilskuddet give et Overskud, vil dette være at overføre til næste Aars Regnskab uden Afdrag i Statskassens Tilskud.
- Skulde Teatret i noget Aar faa Underbalance, skal den søges dækket af det eller de følgende Aars Overskud.

Bemærkninger til Forslaget om et fast aarligt Tilskud til det kongelige Teater og Kapel.

Angaaende dette Forslag bemærker Forslagsstilleren følgende:

Teaterkommissionens Forhandlinger om Teatrets fremtidige Forhold saavel som om et efter Kommissionens Beslutninger afpasset Budget have hidtil hvilet paa Forudsætningen om, at Driften fortsættes under samme Form, som i de sidste 19 Aar, nemlig med et aarligt Statstilskud, der dækker den eventuelle Underbalance. Det vil imidlertid være bekendt, at der har været Perioder i Teatrets Historie — f. Eks. Aarene 18⁵⁶/₅₇ — 18⁷⁷/₇₈ — hvor Statstilskuddet til Teatret har været forud bevilget med et bestemt Beløb, saaledes at den ved hvert Regnskabsaars Udgang tilstedeværende Beholdning eller Underbalance kom Teatret selv til gode eller faldt det til Last.

Det forekommer mig, at Kommissionen ikke bør afslutte sine Arbejder uden at have drøftet ogsaa et paa dette sidst nævnte Princip opstillet Budget, om ikke for andet, saa for at lade det medfølge Betænkningen som en Henstilling til Regering og Rigsdag. Idet jeg altsaa hermed fremsætter Forslag til et saaledes opstillet Budget, holdt saa nær som muligt op imod det af Kommissionens Flertal vedtagne, skal jeg for mit personlige Vedkommende bemærke, at det noget friere

Initiativ, som et saaledes formuleret Budget indrømmer, og det ligesom mere nærværende Ansvar, som det paalægger Teaterbestyrelsen, just synes at være Momenter, som kunne virke heldigt i Henseende til Løsningen af Teatrets kunstneriske Opgaver saavel som til det gunstigst mulige økonomiske Resultat.

Hvad Forslagets nærmere Indhold angaar bemærker Forslagsstilleren:

Forslaget har et Tilskud dels til Teaterbygningen dels til Driften overensstemmende med Teatrets Budget for de senere Aar, ligesom ogsaa i Overensstemmelse med det af Teaterkommissionen udarbejdede Normalbudget. Desuden er der under Driften opført et midlertidigt Tilskud til forskellige Godtgørelser, som efterhaanden bortfalde ved Afgange blandt Personalet.

Tilskuddet til Teaterbygningen er opført med samme Beløb, som af Kommissionen foreslaaet, og som med et rundt Tal svarer til det paa Finanslovforslaget for 1897—98 opførte Beløb.

Til Driften er beregnet et aarligt Tilskud af 100,000 Kr. Teaterkommissionens Flertal har paa sit Normalbudget for det ombyggede Teater, som Statskassens Bidrag til Driften, med et rundt Tal 80,000 Kr. Flertallet kommer til dette Resultat ved bl. a. at paaregne en Forestillingsindtægt af 650,000 Kr., naar Ombyg-

ningen har fundet Sted, altsaa 50,000 Kr. mere, end hvad der nu paaregnes (kfr. Finanslovsforslaget for 1897—98). At en saadan Forøgelse af Indtægten vil finde Sted, tør man vel haabe, og der er vel ogsaa en vis Mulighed for, at den vil kunne naas, men her, hvor det gælder om at bestemme et fast, aarligt Tilskud for en længere Aarrække med saa megen Garanti som muligt for, at Teatret ikke behøver yderligere Tilskud, er det formentlig korrektest kun at regne med Indtægter, som der er saa vidt muligt Sikkerhed for, virkeligt ville indkomme. Jeg er derfor her gaaet ud fra den Forestillingsindtægt, som Kommissionens Mindretal mener, der vil kunne ventes i det ombyggede Teater, nemlig 630,000 Kr., altsaa 20,000 Kr. mindre, end hvad Flertallet har paa sit Budget. Men som Følge heraf maa det af Flertallet beregnede Bidrag af Statskassen, ca. 80,000 Kr., forhøjes med 20,000 Kr. Paa denne Maade fremkommer det her foreslaaede Tilskud paa 100,000 Kr. aarlig.

Som midlertidigt Tilskud, indtil den af Teaterkommissionen projekterede Ombygning af Teaterbygningen har fundet Sted, er beregnet aarligt 25,750 Kr. Jeg er atter her gaaet ud fra Kommissionens Mindretals Formening, at der efter Ombygningen kan paaregnes en Forøgelse af Forestillingsindtægten paa 30,000 Kr. Fra dette Beløb maa der imidlertid drages $7\frac{1}{2}$ pCt., som vil medgaa dels til Feu, dels til Bidrag til Pensionsfonden, samt 2000 Kr., som ere antagne at ville bespares paa Udgiften til litterære og artistiske Arbejder, saalænge Teatret ikke er ombygget.

Tilskuddet til de afløbende Godtgørelser

er opført med de samme Beløb, som findes paa Kommissionens Forslag.

De specielt fremhævede Konti ere væsentlig de samme, som vare opførte paa Finansloven, da der tidligere gaves fast Tilskud, kfr. f. Eks. Finansloven for 1872—73. Der er her dog ogsaa medtaget Summen til Lønninger med Ret til Pension af Teatrets Pensionsfond, da disse Lønninger gennem de eventuelle Enkepensioner (kfr. Teaterkommissionens Betænkning) kunne komme til at berøre Statskassen.

Under Tilskud til Pensionsfonden er der sat Indtægt af Eftermiddagsforestillingerne indtil 8,000 Kr. overensstemmende med Kommissionens Flertals Forslag. Med Hensyn til de to Forestillinger, hvis Nettoindtægt tilfalder Fonden, men ikke i Forslaget ere særlig omtalte, er det forudsat, at de forblive uforandrede.

Bestemmelsen om Laan etc. er den samme, som findes paa tidligere Finanslove (kfr. 1872—73).

Slutningsbemærkningen indeholder Bestemmelse om, at et eventuelt Overskud skal overføres til næste Aars Regnskab uden Afdrag i Statskassens Tilskud, dog først efter at det mulige Underskud fra tidligere Aar er dækket. Det er naturligt, at, hvad Teatret dels ved sin kunstneriske Virksomhed, dels ved en fornuftig Økonomi maatte kunne indvinde, bør komme Teatret selv til gode. Det Udbytte, der indvindes i økonomisk heldige Aar, bør komme mindre heldige Aars maaske negative Udbytte til gode, eller dække tidligere Aars mulige Underbalance, saaledes at Teatrets økonomiske Status ikke bliver Resultatet af det enkelte Aar, men af en Række af Aar.

Bilag I.

Oversigt

over

Teatrets aarlige Indtægter og Udgifter

med Udeladelse af Statskassens Tilskud

fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897.

Oversigt

over

Statskassens Tilskud

og

Teatrets Status

fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897.

	Statskassens Tilskud.						Beholdning fra foregaaende Aar.	Ialt.		
	Fast.		Til Sædom- skrivnings- tillæg.	Til Dækning af Under- balance.						
	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.					
Teateraar 1867—68	100,000	»	30,000	»			16,752	23	146,752	23
— 1868—69	100,000	»	29,544	71			43,782	69	173,327	40
— 1869—70	100,000	»	21,134	08			73,068	75	194,202	83
— 1870—71	100,000	»							100,000	»
— 1871—72	100,000	»							100,000	»
— 1872—73	100,000	»							100,000	»
— 1873—74	100,000	»							100,000	»
— 1874—75	76,000	»					284,264	61	360,264	61
— 1875—76	60,000	»					20,604	05	80,604	05
— 1876—77	60,000	»							60,000	»
— 1877—78	60,000	»							60,000	»
— 1878—79					55,572	33			55,572	33
— 1879—80										
³ / ₄ Aaret fra ¹ / ₇ 1880— ³¹ / ₃ 1881					31,463	20			31,463	20
Finansaar 1881—82					6,143	60			6,143	60
— 1882—83					62,673	51			62,673	51
— 1883—84					56,647	46			56,647	46
— 1884—85					75,836	22			75,836	22
— 1885—86					128,950	75			128,950	75
— 1886—87					198,206	65			198,206	65
— 1887—88					166,068	65			166,068	65
— 1888—89					130,016	52			130,016	52
— 1889—90					172,645	08			172,645	08
— 1890—91					216,192	51			216,192	51
— 1891—92					190,704	»			190,704	»
— 1892—93					235,946	16			235,946	16
— 1893—94					214,720	45			214,720	45
— 1894—95					196,621	31			196,621	31
— 1895—96					155,070	58			155,070	58
— 1896—97					146,219	99			146,219	99

Forskel mellem Teatrets egne, aarlige Indtægter og Udgifter.				Regnskabet			
+		÷		Overskud.		Underskud.	
Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
		102,969	53	43,782	70		
		100,258	65	73,068	75		
		94,701	42	99,501	41		
		59,298	»	40,702	»		
		77,140	47	22,859	53		
		39,537	08	60,462	92		
		55,311	69	44,688	31		
		360,264	61				
		135,200	64			54,596	59
		22,385	47	37,614	53		
1,485	61			61,485	61		
		55,572	33				
213	65			213	65		
		31,463	20				
		6,143	60				
		62,673	51				
		56,647	46				
		75,836	22				
		128,950	75				
		198,206	65				
		166,068	65				
		130,016	52				
		172,645	08				
		216,192	51				
		190,704	»				
		235,946	16				
		214,720	45				
		196,621	31				
		155,070	58				
		146,219	99				

Det nye Teater.

Underskuddet dækket af de 2 næste Aars Overskud, hvoraf Resten anvendtes til Afdrag paa Gælden til Sorø Akademi.

Overskuddet indbetalt i Finanshovedkassen.

Bilag 3.

Oversigt

over

Forestillingernes Antal

og

Forestillingsindtægternes Fordeling

fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897.

	Antal Forestillinger			Forestillings					
	med Abonnement.	uden Abonnement.	Ialt.	Abonnement.		Aftenlig Indtægt ved Forestillinger			
				Kr.	Ø.	med	uden	Kr.	Ø.
Teateraar 1867—68	200	53	253	123,373	33	195,129	67	89,513	33
— 1868—69	200	52	252	127,266	67	189,694	41	83,576	»
— 1869—70	200	54	254	133,440	»	188,671	42	86,873	67
— 1870—71	200	54	254	130,591	67	191,741	83	94,463	50
— 1871—72	200	54	254	136,333	33	194,419	42	94,928	42
— 1872—73	200	57	257	142,000	»	227,842	83	113,877	75
— 1873—74	200	55	255	153,653	33	240,888	25	111,240	67
— 1874—75	150	57	207	160,623	18	256,224	25	176,741	75
— 1875—76	205	55	260	225,754	»	326,416	50	150,928	25
— 1876—77	205	56	261	235,923	50	300,500	25	160,741	»
— 1877—78	210	57	267	206,842	»	306,654	75	174,393	50
— 1878—79	210	50	260	224,681	50	296,083	75	160,961	75
— 1879—80	215	45	260	242,305	»	313,621	50	142,353	»
³ / ₄ Aaret fra ¹ / ₇ 1880— ³¹ / ₃ 1881	169	31	200	194,000	50	211,197	50	86,598	»
Finansaar 1881—82	222	38	260	239,665	50	346,611	75	130,521	»
— 1882—83	215	41	256	240,413	50	319,514	50	130,075	75
— 1883—84	225	39	264	255,221	»	307,541	75	130,624	50
— 1884—85	216	40	256	241,716	50	282,354	»	136,013	75
— 1885—86	216	44	260	226,295	50	247,467	»	124,348	75
— 1886—87	222	38	260	202,727	»	252,318	25	109,460	»
— 1887—88	217	41	258	201,045	50	275,408	75	117,858	75
— 1888—89	222	43	265	213,378	»	297,743	25	126,628	»
— 1889—90	220	40	260	213,822	»	269,857	50	99,930	75
— 1890—91	215	40	255	198,973	50	260,429	50	118,078	75
— 1891—92	224	41	265	194,973	»	253,232	»	109,241	50
— 1892—93	220	38	258	174,854	67	265,951	25	107,145	50
— 1893—94	201	57	258	166,976	50	226,854	75	151,163	50
— 1894—95	202	60	262	173,398	»	235,742	25	145,372	25
— 1895—96	202	56	258	190,016	25	250,470	75	139,173	25
— 1896—97	197	60	257	190,319	»	264,929	25	169,902	»

indtægter.					
Ialt.		I Gennemsnit pr. Forestilling.		Gennemsnit af Abonnement.	
Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
408,016	33	1612	71	616	88
400,537	08	1589	44	636	33
408,985	09	1610	17	667	21
416,797	»	1640	94	652	96
425,681	17	1675	91	681	67
483,720	58	1882	17	710	»
505,782	25	1983	46	768	27
593,589	18	2867	58	1070	82
703,098	75	2704	22	1101	24
697,164	75	2671	13	1150	84
687,890	25	2576	37	984	96
681,727	»	2622	02	1069	91
698,279	50	2685	69	1127	»
491,796	»	2458	98	1147	93
716,798	25	2756	91	1079	57
690,003	75	2695	32	1118	20
693,387	25	2626	46	1134	31
660,084	25	2578	45	1119	05
598,111	25	2300	43	1047	66
564,505	25	2171	17	913	19
594,313	»	2303	54	926	48
637,749	25	2406	60	961	16
583,610	25	2244	65	971	92
577,481	75	2264	63	925	47
557,446	50	2103	57	870	42
547,951	42	2123	85	794	79
544,994	75	2112	38	830	72
554,512	50	2116	46	858	40
579,660	25	2246	74	940	67
625,150	25	2432	49	966	09

Det nye Teater. Sæsonen begyndte d. 15. Oktober 1874.

Onsdags-Abonnement indført.

Onsdags-Abonnement afskaffet.

Bilag 4.

Oversigt

over

hvad der er udbetalt Personalet som Lønninger,
 Feu, ekstraordinære Understøttelser etc.

fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897.

Bilag 5.

Oversigt

over

Udgifter af ubestemt Omfang

fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897.

Oversigt

over

Kapellets Udgifter uden for Lønninger

fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897.

	Bi-Instrumen-		Kapel-		Instru-		Streng-		Musik-		Tilfældige		Ialt.	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Teateraar 1867—68	7,100	»	600	»	1,201	08	650	»	2,548	»	1,276	»	13,375	08
— 1868—69	7,100	»	600	»	1,852	16	650	»	2,304	»	1,016	»	13,522	16
— 1869—70	7,100	»	600	»	1,362	50	650	»	2,691	»	752	»	13,155	50
— 1870—71	7,100	»	600	»	881		650	»	2,639	33	1,159	»	13,029	33
— 1871—72	7,100	»	600	»	1,105	92	650	»	3,251	»	949	»	13,655	92
— 1872—73	7,100	»	600	»	845	75	650	»	2,997	»	1,202	»	13,394	75
— 1873—74	7,100	»	600	»	1,012	67	650	»	3,150	»	1,180	»	13,692	67
— 1874—75	7,100	»	700	»	1,146	54	650	»	3,709	50	1,218	»	14,524	04
— 1875—76	8,091	66	700	»	1,027	39	650	»	5,712	99	1,524	»	17,706	04
— 1876—77					1,070	61	650	»	3,866	»	1,290	»	6,876	61
— 1877—78					1,307	76	650	»	3,951	10	1,250	»	7,158	86
— 1878—79					1,239	27	650	»	4,514	92	1,250	»	7,654	19
— 1879—80					1,302	51	650	»	4,003	92	817	50	6,773	93
³ / ₄ Aaret fra ¹ / ₇ 1880— ³¹ / ₃ 1881					879	20	487	50	3,125	94	330	»	4,822	64
Finansaar 1881—82					989	06	650	»	4,811	92	865	»	7,315	98
— 1882—83					1,596	31	650	»	5,796	92	890	»	8,933	23
— 1883—84					1,266	57	650	»	8,983	27	1,100	»	11,999	84
— 1884—85					1,902	87	650	»	8,112	98	1,100	»	11,765	85
— 1885—86					1,537	73	650	»	9,483	»	855	»	12,525	73
— 1886—87					933	01	650	»	10,968	»	660	»	13,211	01
— 1887—88					1,088	66	650	»	10,397	25	690	»	12,825	91
— 1888—89					1,197	24	650	»	7,866	20	280	»	9,993	44
— 1889—90					1,030	96	650	»	9,233	71	800	»	11,714	67
— 1890—91					1,142	15	650	»	11,096	97	650	»	13,539	12
— 1891—92					1,597	23	650	»	10,362	90	360	»	12,970	13
— 1892—93					1,103	50	650	»	10,451	49	560	»	12,764	99
— 1893—94					1,041	35	650	»	8,153	81	520	»	10,365	16
— 1894—95					708	95	650	»	7,711	53	540	»	9,610	48
— 1895—96					800	30	650	»	6,759	38	250	»	8,459	68
— 1896—97					851	12	650	»	7,715	77	974	50	10,191	39

Det nye
Teater.

Oversigt

over

Kapelpersonalets faste, aarlige Indtægter

fra 1. Juli 1867 til 31. Marts 1897.

Det bemærkes, at der mulig kan være enkelte Unøjagtigheder i denne Oversigt — navnlig for de første Aars Vedkommende — da Afgang, Orlov, midlertidigt Honorar til Vikarer, Udeladelse paa Lønningsreglementerne af Lønninger for Pladser, der ved Reglementets Udfærdigelse ikke vare besatte, o. s. v. gør det vanskeligt af det forhaandenværende Materiale at udfinde de nøjagtige, aarlige Beløb paa et bestemt Tidspunkt i hvert Aar.

Bilag 8.**Anmærkninger til de i Bilagene 1—7 meddelte Oversigter.****A. Statskassens Tilskud og Teatrets Status.**

Til Oversigten, Bilag Nr. 2, er kun lidet at føje.

Efter at Statskassen i en længere Aarrække havde ydet et fast Tilskud af 100,000 Kr. aarlig, blev dette ved Finansloven for 1875—76 nedsat til 60,000 Kr. aarlig*) og ved Finansloven for 1878—79 ganske strøget. For sidstnævnte Aar blev Teatrets detaillerede Budget (ligesom fra 1850 til 1859) genoptaget paa Finansloven. Fra 1859 til 1878 havde det været fastsat af Ministeriet, efter at der dog for nogle faa Udgiftskonti (f. Eks. Kontoen for reglementerede Lønninger) ved Finansloven var bleven fastsat et vist Beløb, som ikke maatte overskrides. Fra 1878—79 godtgjorde Statskassen Teatret den aarlige Underbalance eller modtog det aarlige Overskud. Der har imidlertid kun været Overskud i 1 Aar, nemlig 1879—80.

Fra 1859 til 1880 havde Teatret sit eget Regnskabsaar, det saakaldte Teateraar, der løb fra 1. Juli til 30. Juni, da man fandt det mindre hensigtsmæssigt, at Regnskabsaaret skulde afsluttes i Sæsonens Løb, medens Teatrets Virksomhed efter dennes hele Natur forøvrigt maatte afsluttes efter Sæsonens Udløb. Fra 1881—82 blev Teatrets Regnskabsaar imidlertid atter lagt parallelt med Finansaaret.

Indtil 1869—70 incl. gav Statskassen endvidere et særligt Tilskud til Sædomskrivningstillæg, s. ovenfor S. 66—67.

Indtil 1870—71 overførtes Overskuddet fra det ene Aar til Indtægtssiden paa det næste Aars Regnskab. I 1870 oprettedes en Kapital Konto, hvortil det samlede Overskud ved Udgangen af 1869—70 henførtes ligesom ogsaa Overskuddet for de følgende Aar indtil 1873—74 incl., og denne Kapital-Konto holdtes som et særligt Fond udenfor Teatrets aarlige Regnskaber. Kapitalkontoen udgjorde ved Udgangen af 1873—74 i Obligationer 168,000 Kr. og kontant 144,082 Kr. 99 Øre. Regnes Obligationerne til det Beløb, de ved Salg i Løbet af 1874—75 og 75—76 indbragte, og lægges den Rente til, som i disse to Aar indvandedes, udgjorde Kapitalkontoen 304,268 Kr. 66 Øre. Hertil er i Oversigten endvidere regnet et Beløb af 600 Kr. fra Universitetskvæsturen til Indlæg af Gas i Orkestret.

*) I Teateraaret 1874—75 oppebares $\frac{2}{5}$ af Bevillingen for Finansaaret 1874—75 (100,000 Kr.) 40,000 Kr. og $\frac{3}{5}$ af Bevillingen for Finansaaret 1875—76 (60,000 Kr.) 36,000 Kr., ialt 76,000 Kr.

Som Tilskud af Statskassen har Teatret endvidere for Finansaaret 1880—81 og følgende Finansaar faaet refunderet, hvad Dyrtidstillægget til Sekond- og Balletdansere, Sekond- og Balletdanserinder samt Korpersonalet har udgjort. De aarlige Beløb ere opførte paa Bilag 4.

B. Forestillingsindtægter.

Med det nye Teater, der toges i Brug i 1874, fulgte selvfølgelig en Forøgelse af Forestillingsindtægterne, dels paa Grund af det større Antal Pladser, dels paa Grund af Prisernes Forhøjelse.

Det ældre Teater havde 1355 Pladser (heri ikke medregnet de Hoffet og Frigængere forbeholdte Pladser) og gav med udsolgt Hus til ordinær Pris (uden Abonnement) 2259 Kr. eller i Gennemsnit pr. Plads 1 Kr. 66 Øre. — Det nye Teater har 1539 Pladser og giver efter at de to Rækker i Parterret ere genindlemmede i 2det Parket med udsolgt Hus til ordinær Pris 3,234 Kr. 75 Øre eller i Gennemsnit pr. Plads 2 Kr. 10 Øre. *)

Abonnementet af Loger omfattede indtil 1881 kun de 5 af Ugens 6 Hverdage. Der var intet særskilt Onsdags-Abonnement, men nogle Onsdagsforestillinger bleve, oprindeligt som Erstatning for Helligdage, paa hvilke Abonnementet ikke var gældende, tillagte de andre Ugedages Abonnement. Paa denne Maade var tidligere omtrent Halvdelen af Sæsonens Onsdagsforestillinger bortabonnerede (f. Eks. i 1869—70: 16 Onsdage med og 19 uden Abonnement). Der blev imidlertid efter 1874 lagt flere og flere Onsdage til Abonnementet, og ved Aaret 1881 blev der kun paa nogle faa Onsdage givet Forestillinger uden Abonnement (f. Eks. i 1879—80: 31 Onsdage med og 5 uden Abonnement). Man bestemte sig da til at oprette et særskilt Onsdagsabonnement. Derved opnaaedes fornemlig, at det samme Stykke kunde gives 6 Gange for forskellige Abonnenter, mod tidligere kun 5, og et forholdsvist større Antal Gange, eftersom Stykket gik Abonnementet 2 eller flere Gange rundt. Paa den anden Side medførte Onsdagsabonnementet, at Teatret kun paa Søn- og Helligdage kunde have den forøgede Indtægt, som Huset kan skaffe, naar alle Billetterne sælges til de ved Kassen gældende Priser, der ere højere end Abonnementspriserne. Af denne Grund har man bestemt sig til fra Begyndelsen af Sæsonen 1893—94 at hæve det specielle Onsdagsabonnement og at vende tilbage til den tidligere Ordning, hvorefter omtrent Halvdelen af Sæsonens Onsdagsforestillinger henlægges til de andre Ugedages Abonnement, medens den anden Halvdel forbeholdes Forestillinger uden Abonnement.

Ved Bedømmelsen af Forestillingsindtægten maa forskellige Omstændigheder komme med i Betragtning, saaledes midlertidige Engagements, navnlig af fremmede Kunstnere, og de herfor udbetalte Honorarer. I saa Henseende kan nævnes:

*) Disse 2 Rækker vare ved Ministeriets Skrivelse af 31. Maj 1890 fra 2. Parket blevne indlemmede i Parterret, men førtes ved Ministeriets Skrivelse af 31. Juli 1895 tilbage til 2. Parket fra Sæsonen 1895—96.

Teateraaret	1867—68,	Fru Steenhammar	1,000	Kr.	»	Øre
—	1868—69,	Fru Gundersen	1,000	—	»	—
—	1875—76,	Fru Willman	2,000	—	»	—
—	1876—77,	Md. Trebelli og Hr. Behrens samt Violinisten Hr. Wieniawski	9,193	—	50	—
—	1877—78,	Md. Trebelli, Hr. Behrens og Violinisten Maurice Dengremont	13,800	—	»	—
—	1878—79,	Violinisten Hr. Pablo de Sarasate	1,000	—	»	—
—	1879—80,	Hr. Henrik Westberg, Signora og Signor Campobello samt Signora Scrivani	4,610	—	»	—
³ / ₄ Aaret	1880—81,	Mlle Vanzandt	7,918	—	50	—
Fin. Aaret	1881—82,	Mlle Vanzandt	9,654	—	64	—
—	1882—83,	Frk. Pyk, Frk. Grabow, Violi- nistine Frk. Marianna Eissler og Violinisten Hr. Joh. Smit..	13,168	—	»	—
—	1883—84,	Pianistinden Frøken Martha Remmert	2,000	—	»	—
—	1885—86,	Hr. Danckwardt og Frk. Almati	1,500	—	»	—
—	1886—87,	Frk. Wellander, Frk. Ek, Hr. Erdmann og Hr. Schott	7,925	—	»	—
—	1887—88,	Hr. Ødmann	6,641	—	»	—
—	1888—89,	Hr. Ødmann og Frk. Oselio ..	13,767	—	72	—
—	1889—90,	Hr. B. Bjørnson, Hr. Ødmann, Hr. Bratbost, Frk. Sigrid Wolf, og Frk. Wichmann	6,508	—	56	—
—	1890—91,	Fru Gulbranson, Fru Didi Hei- berg og Hr. Gustaf Holm	10,820	—	»	—
—	1891—92,	Fru Gulbranson og Hr. Gustaf Holm	2,581	—	57	—
—	1892—93,	Fru Gulbranson, Hr. Ødmann og Hr. Gustaf Holm	2,889	—	3	—
—	1893—94,	Fru Gulbranson	2,368	—	»	—
—	1894—95,	Fru Gulbranson, Fru Oselio- Bjørnson, Frk. Sigrid Wolf og Hr. Bjørnson	4,562	—	64	—
—	1895—96,	Fru Gulbranson, Fru Oselio- Bjørnson og Fru Wendela Sø- rensen	5,147	—	28	—
—	1896—97,	Fru Gulbranson, Fru Oselio- Bjørnson og Fru Mathilde Linden	6,713	—	36	—

I Feuregulativet af 20de Februar 1891 bestemtes det, at naar en Kunstner udelukkende honoreres med en fast Sum for hver Optræden, benyttes den Feu-Andel, der vilde falde paa Rollen, hvis vedkommende var fast ansat, som en Del af Honoraret.

Honorarerne for ovennævnte Kunstnere ere derfor siden Sæsonen 1891—92 blevne supplerede med de for de Vedkommende udberegnete Feubeløb.

(Angaaende Signora Ristoris, Mlle Sarah Bernhards, Mr. Coquelins og den svenske Operas Gæsteoptræden, se Anmærkningerne til »Forskellige og Tilfældige Indtægter«).

Ved 1880—81 er at bemærke, at Teatret var lukket i 7 Aftener paa Grund af Enkedronning Caroline Amalies og Arveprindsesse Carolines Død og Bisættelse. Indtægtstabet blev af Teatret (kfr. dets Regnskabsoversigt) anslaaet til 2000 Kr. pr. Aften.

Fra 1878—79 har der under Rigsdagens Samling været stillet 25 Billetter til 1ste Parket hver Spilleaften til Raadighed for dens Medlemmer. I Anledning heraf blev ved Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1878—79 den kalkulerede Forestillingsindtægt for Teateraaret nedsat med 1500 Kr.

Det har oftere været fremført, at Teatret burde give Forestillinger i Sommermaanederne og derved skaffe sig en større Forestillingsindtægt. Det skal derfor her nævnes, at dette har været forsøgt i 1888, idet der i Juni Maaned det nævnte Aar blev givet 20 Forestillinger i Anledning af den nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunststudstilling. Disse 20 Forestillinger gave en Indtægt af 27,526 Kr. eller i Gennemsnit pr. Forestilling 1376 Kr. 30 Øre. Udgiften var 18,447 Kr. 64 Øre og Netto-Udbyttet var saaledes kun 9,078 Kr. 36 Øre, der i Regnskabet optoges under Kontoen »Forskellige og tilfældige Indtægter«. Der var budgetteret en Netto-Indtægt af 20,000 Kr. — Det maa her erindres, at disse Forestillinger blev givne under exceptionelt gode Forhold, idet der paa den Tid var usædvanlig mange Fremmede og Provinsboere i Byen i Anledning af Udstillingen. En af Forestillingerne var desuden en Festforestilling i Anledning af Hundreedaarsdagen for Stavnsbaandets Løsning d. 21. Juni 1888. — Skulde der til Stadighed gives Sommerforestillinger, maatte mulig flere af de faste Lønninger forøges, navnlig til forskellige Embedsmænd og Funktionærer (deriblandt Kapellet's Medlemmer), hvis Indtægt ikke vilde blive forøget gennem Feuen. Abonnement vilde neppe kunne etableres ved Sommerforestillinger.

C. Civillistens Tilskud.

Siden Tronskiftet i 1863 har Teatret modtaget af Civillisten et aarligt Vederlag af 15,000 Kr. for de Hoffet overladte Loger. Før den Tid modtoges intet Vederlag for de Hoffet overladte Loger, blandt hvilke, foruden de til de nuværende svarende Loger, fandtes den store Kongeloge, svarende til den nuværende Pladsloge.

Fastsættelsen af Civillistens Tilskud støtter sig til en Indstilling af 3. December 1863 fra den daværende Teaterchef, hvori det bl. a. hedder:

»Naar Pladsantallet nu ved Afgivelsen af den store kongelige Loge omtrent indskrænkes til Halvdelen, og der tages Hensyn til, at en Del Pladser i de reserverede Loger ere mindre gode, vil Prisen i Gennemsnit ikke kunne ansættes højere end til 2 Kr. (1 Rd.) pr. Plads. Dette vilde, naar man gaar ud fra, at 30 Pladser

i disse Loger hver Aften blive afsatte — for 250 Forestillinger — udgøre aarlig 15,000 Kr. (7,500 Rd.), og naar dertil lægges den sædvanlige Abonnementspris for Logen i 3die Etage à 4 Kr. (2 Rd.) pr. Aften, eller i det hele 1000 Kr. (500 Rd.), i alt beløbe sig til 16,000 Kr. (8000 Rd.); men da en saa stadig Afbenyttelse af disse Loger neppe turde ventes, vil Pengeværdien for Teatret vanskelig kunne anslaaes højere end 15,000 Kr. (7,500 Rd.) aarlig.

D. Lejeindtægter.

Denne Konto er oprettet, da den nye Teaterbygning blev tagen i Brug og omfatter Lejeindtægten af Butikkerne og Konditorilokalet i Administrations- og Magasinbygningen samt af Publikumsgarderoberne og Konditoriet ved Tilskuerpladsen. Den sidstnævnte Lejeindtægt opførtes indtil 1874—75 under Konto »Forskellige og tilfældige Indtægter«.

E. Forskellige og tilfældige Indtægter.

Hertil henføres alle Indtægter, som ikke henhøre under nogen af de øvrige Indtægtskonti. Her skal kun nævnes: Renter af Kassebeholdningen og fra 1876—77 Afgift for Retten til at afsætte Programmer i Teatret. Desuden har Netto-Indtægten af efternævnte ekstraordinære Forestillinger været henført til denne Konto:

1879—80.	Den italienske Skuespillerinde Signora Ristori med Selskab, 2 Aften- og 2 Formiddagsforestillinger i Oktober 1879	3,992 Kr. 43 Ø.
1880—81.	Den franske Skuespillerinde Mlle. Sarah Bernhardt med Selskab, 5 Forestillinger i August 1880	10,595 — 89 —
1881—82.	Den franske Skuespiller Mr. Coquelin med Selskab, 5 Forestillinger i Juni 1881	5,447 — 97 —
1883—84.	Den franske Skuespillerinde Mlle. Sarah Bernhardt med Selskab, 6 Forestillinger i Juni 1883	12,556 — 94 —
	Medlemmer af den kongelige svenske Opera, 5 Forestillinger i Juni 1883	263 — 01 —
1888—89.	I Anledning af den nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling 20 Forestillinger i Juni 1888 (se herom Anm. til »Forestillingsindtægter«)	9,078 — 36 —
1893—94.	Halvdelen af Netto-Indtægten af Forestillingen den 4. November 1893 Kl. 2, hvis anden Halvdel, i Medhold af Ministeriets Skr. af 26. Okt. 1893, tilfaldt kgl. Skuespiller, Kammersanger Simonsen i Anledning af hans 25 Aars Jubilæum	2,198 — 76 —

1894—95. Halvdelen af Netto-Indtægten af Forestillingen den 16. Maj 1894, Kl. 3, hvis anden Halvdel, i Medhold af Mstr. Skr. af ¹⁷ / ₄ 1894, tilfaldt kgl. Skuespiller, Kammersanger Schram i Anledning af hans 60-Aars Jubilæum	474 59.	
Halvdelen af Netto-Indtægten af Forestillingen den 8. Dec. 1894, Kl. 3 ¹ / ₂ , hvis anden Halvdel, i Medhold af Mstr. Skr. af ²⁸ / ₁₁ 1894, tilfaldt Skuespillerinde, Kammersangerinde, Fru Keller, i Anledning af hendes 25-Aars Jubilæum	332 28.	
		806 Kr. 87 Ø.

Om Posterne *F.* Lønninger, *G.* Lønningstillæg (Sædtillæg), *H.* Tilskud til Alderdomsforsørgelse, *J.* Feu, *K.* Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste (Sæsonducører) samt *M.* ekstraordinære Understøttelser henvises til de S. 60—69 meddelte Oplysninger, — om *L.* den dramatiske Elevskole til Afsnit V 1.

F. Danseskolen.

Efter at de faste Lønninger, vedrørende Elevernes Undervisning i Skolekundskaber og Dans, Tilsynet med Børnene og Repetitørtjenesten, i 1876—77 er overført til »Driftslønninger«, omfatter Kontoen: Udgiften til Skotøj til Eleverne, Strænge m. v. til Repetitorernes Violiner, mindre Udgifter vedrørende Skoleundervisningen m. m. De 40 Kr., der i hver af Aarets 10 Maaneder udbetales de flinkeste Elever i Danseskolen, aarlig 400 Kr., udrededes af denne Konto indtil 1866—67, fra hvilket Aars Begyndelse, de ere overførte til Konto »Ekstraordinære Understøttelser« (Gratifikationer efter Øjeblikkets Tarv).

G. Midlertidige Godtgørelser.

Af denne Konto udrededes i tidligere Tid Tilskuddet til Teatrets og Kapellets Enkekasser, Godtgørelserne for Søndags- og Onsdagsforestillinger samt i 18⁷⁰/₇₁, ⁷¹/₇₂ og ⁷²/₇₃ et staaende Gratifikationsbeløb af 1000 Kr. aarlig. Efter at de endnu resterende Godtgørelser for Søndags- og Onsdagsforestillinger i 1889—90 ere blevne overførte til Lønningskontoen, omfatte de midlertidige Godtgørelser kun Tilskuddet til Enkekasserne, og af disse endda kun Teatrets Enkekasse. Oprindeligt var der tilstaaet Enkekasserne nogle Beneficforestillinger, derefter en vis pCt. af Forestillingsindtægten og endelig et bestemt aarligt Tilskud. Fra 1861—62 bevilgedes der et Tilskud af 4000 Kr. til Dækning af Enkekassernes Underbalance. Hvad der i enkelte Aar ikke medgik hertil, besparedes. I Slutningen af 1871 hævdedes begge

Enkekasser. Livsforsikringsanstalten overtog Kapellet's Enkekasses Forpligtelser overfor dens daværende Interessenter. For Teatrets Enkekasse var Forholdet uheldigere, thi de da allerede i Kraft værende Enkepensioner maatte nedsættes til det halve og de eventuelle Enkepensioner til 36 pCt. af det forskriftsmæssige Beløb. Saaledes reduceret indkøbtes ogsaa Teatrets Enkekasses Forpligtelser i Livsforsikringen for de daværende Interessenters Vedkommende. De eventuelle Enkepensioner (de til 36 pCt. nedsatte) bleve supplerede med pligtige Overlevelsesrenter, som Forsørgerne tegnede. De med 50 pCt. nedsatte Enkepensioner bleve supplerede til deres fulde Beløb ved Tilskud af Teatret. Efterhaanden som disse Enker fra 1871 døde, bliver Kontoen mindre, og den vil ganske forsvinde ved den sidste Død.

H. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie.

Den Brandassurancepræmie, der afholdes af denne Konto, er for Bygningernes Forsikring. Præmien for Forsikringen af Garderobe- og Dekorationssager, af Musikarkiv, Inventarium o. s. v. afholdes af Konto »Udgifter af ubestemt Omfang«, Underkontoen »Assurancepræmie«.

For den ældre Bygning betales i 1872—73 (det sidste Aar, 1873—74, var ikke regelmæssigt):

i Kommuneafgifter	1,141 Kr. » Øre
i Brandassurancepræmie	1,610 — 21 —
	<u>2,751 Kr. 21 Øre</u>

Nu ere Afgifterne følgende:

a. Kommuneafgifter m. v.

1. Kongelige og kommunale Skatter og Afgifter:

af Teaterbygningen	4,709 Kr. 91 Øre
af Magasinbygningen	990 — 96 —
af Dekorationsmagasinet paa Amager	9 — 04 —
	<u>5,709 Kr. 91 Øre</u>

2. Bidrag til Københavns Brandvæsen i i Henhold til Lov 15. Maj 1868 § 9 og Justitsministeriets Bekendtgørelse af 20. Januar 1870 4 Sk. pr. 100 Rd. for, hvad Bygningens Taksationsværdi overstiger Assurancesummen i Københavns Brandforsikring (1,573,000 Kr. for Teaterbygningen, excl. faste Genstande, ÷ 400,000 i Københavns Brandforsikring

488 — 75 —

6,198 Kr. 66 Øre

At overføre . . . 6,198 Kr. 66 Øre

	Overført . . .	6,198 Kr. 66 Øre
b. Brandassurancepræmie:		
af 400,000 Kr. Forsikring af den egenlige Teaterbygning med Forbindelsesbygninger,		
af 315,000 — do. af Administrations- og Magasinbygningen,		
<u>i alt 715,000 Kr. Forsikring i Kjøbenhavn</u>		
Brandforsikring . . .	8,446 Kr. 88 Øre	
og af 1,264,200 — do. i private Selskaber	15,802 — 50 —	
		<u>24,249 — 38 —</u>
		<u>30,448 Kr. 04 Øre</u>

Kjøbenhavns Brandforsikring har d. 27. Oktober 1892 ladet foretage en Omvurdering af Teatrets Bygninger, hvilken Vurdering dog kun omfatter selve Bygningerne med faste Genstande (se nedenfor Nr. 1). Herefter ere Værdierne (hvis Hovedsum er den samme som tidligere) ansatte saaledes:

Teaterbygningen.

1. Teaterbygningen og tvende Forbindelsesbygninger med uøvendige Jerngallerier og Underkørseler samt faste Genstande og den kunstneriske Udsmykning (heraf de 400,000 Kr. i Kjøbenhavns Brandforsikring)	1,473,000 Kr.*)
2. Scenemaskineriet med Tilbehør (excl. Gallerier)	119,000 —
3. Apparaterne til Scenebelysningen	13,600 —
4. Lysekroner og Lamper	9,000 —
5. Spejle	6,800 —
6. Siddepladser paa Tilskuerpladsen (incl. Pladserne i Konge- og Hofdamelogen)	23,600 —
	<u>1,645,000 Kr.</u>

Efter Indlæg af den elektriske Belysning i Sommeren 1896 har Kbhvns. Brandforsikring d. 7. Okt. 1896 atter ladet foretage en Omvurdering, hvorefter Teaterbygningen er ansat til en Værdi af 1,745,000 Kr., altsaa 100,000 Kr. højere.

Heraf er forsikret:

i Kjøbenhavns Brandforsikring	400,000 Kr.
i private Selskaber	1,264,000 —
medens Teatret selv bærer Risikoen for	80,800 —
	<u>1,745,000 Kr.</u>

Præmien til Kbhvns. Brandforsikring, der tidligere udgjorde $10\frac{1}{2}$ p. M., blev fra 11. Juni 1893 forhøjet til $16\frac{1}{2}$ p. M. Efter Indlægget af den elektriske Belysning blev denne nedsat til $12\frac{3}{4}$ p. M.

*) Efter Omvurderingen i 1896 — 1,573,000 Kr.

Præmien til de private Selskaber, der i længere Tid havde udgjort 15 p. M., blev nedsat til 12 $\frac{1}{2}$ p. M.

Administrations- og Magasinbygningen.

Samtidig med Teaterbygningen blev denne Bygning, d. 27. Oktober 1892, omvurderet. Dens Værdi blev sat til 315,000 Kr. mod tidligere 304,800 Kr. og faste Genstande 2000 Kr., i alt 306,800 Kr. Forhøjelsen skyldes navnlig, at flere faste Genstande (navnlig Dampkedler, Varme-, Vand- og Gasledninger) ere medoptagne i Vurderingen, medens de tidligere ikke vare det, ligesom de heller ikke tidligere vare assurede for denne Bygnings Vedkommende.

Bygningen er assuredet for den fulde Vurderingssum i Københavns Brandforsikring.

Præmien var tidligere for selve Bygningen 8 $\frac{3}{4}$ p. M., for faste Genstande 9 $\frac{3}{4}$ p. M. Den udgjorde aarlig 2,686 Kr. 50 Øre. Fra 11. Juni 1893 udgjorde den 13 $\frac{3}{4}$ p. M., eller 4,331 Kr. 25 Øre. Efter Indlægget af den elektriske Belysning 3,346 Kr. 88 Øre aarlig.

J. Udgifter af ubestemt Omfang.

Denne Konto er væsentlig afhængig af Repertoiret i hvert enkelt Aar.

Beløbet fordeler sig efter Gennemsnittet af de 3 Aar 1893—94, 94—95 og 95—96 saaledes paa de forskellige Underkonti (angivet i hele Kroner):

a. Assurancepræmie og Brandvagter:	
1. Assurancepræmie	2,158 Kr.
2. Brandvagter	4,344 »
	<hr/>
	6,502 Kr.
b. Garderoben:	
1. Frisørarbejde	1,398 Kr.
2. Varer	16,291 »
3. Opvartning	9,220 »
4. Rekvisitter	3,151 »
5. Godtgørelse for egne moderne Klæder og Strudsjer	4,266 »
6. Godtgørelse for eget Fodtøj og Tricots	7,883 »
7. Ekstrasyning og andre Udgifter	3,728 »
8. Vask og Strygning	2,198 »
	<hr/>
	48,135 Kr.
c. Maskineri og Dekorationer:	
1. Dekorationers Anskaffelse	31,854 Kr.
2. Scenen vedrørende	6,009 »
	<hr/>
	37,863 Kr.

d. Brændsel, Belysning og Rengøring:	
1. Brænde	42 »
2. Kul	7,148 »
3.a Gas	34,002 »
3.b Elektricitet	5,092 »
4. Lys	298 »
5. Olie	1,154 »
6. Kunstig Belysning og Fyrværkeri	2,460 »
7. Belysningsrekvisitter	2,341 »
8. Andre Udgifter (herunder Gadefejning)	1,678 »
	<u>54,215 Kr.</u>
e. Musik og Musikalier:	
1. Koraspiranternes Tjeneste p. p.	2,622 Kr.
2. Anskaffelse af Musikalier	398 »
3. Ekstramusik	74 »
4. Leje og Anskaffelse af Instrumenter	693 »
5. Musikudskrivning og Nodepapir	1,661 »
	<u>5,448 »</u>
f. Statistvæsenet:	
1. Statister	5,790 Kr.
2. Balletpersonalets Tjeneste ved Skuespil og Børnenes Ballet- tjeneste	1,775 »
	<u>7,565 Kr.</u>
g. Serveringen paa Scenen:	
1. Spisevarer	247 Kr.
2. Drikkevarer	475 »
3. Serveringsrekvisitter	31 »
	<u>753 Kr.</u>
h. Bøger, Kopiaier, Skrivematerialier, Billetter, Bogtrykker- og Bogbinderarbejde:	
1. Bøger, Aviser og Tidsskrifter	222 Kr.
2. Kopiaier og Skrivematerialier	948 »
3. Rolleafskrivning	668 »
4. Billetters Anskaffelse	2,554 »
5. Bogtrykkerarbejde (herunder Avertissementer)	1,084 »
6. Bogbinderarbejde	373 »
	<u>5,849 Kr.</u>
i. Kontrollører	<u>11,285 Kr.</u>
k. Vognbefordring	<u>3,894 Kr.</u>
l. Forskellige og tilfældige Udgifter	<u>11,880 Kr.</u>

Den Assurancepræmie, der afholdes af Underkonto *a*, er for Forsikring af Musikarkiv, Garderobe, Dekorationer, Rekvisitter, Inventar og Musikinstrumenter. Forsikringen er tegnet i forskellige Selskaber:

40,000 Kr.	Musikarkivet (isoleret Rum i Forbindelsesbygningen), »Phoenix« i London, Præmie 5 p. M. . . .	200 Kr. 00 Øre
50,000 Kr.	Dekorationer og Rekvisitter ($\frac{9}{10}$ i Magasinbygningen, den sidste $\frac{1}{10}$ i Teaterbygningen), »Skåne« i Malmø, Præmie 10 og $12\frac{1}{2}$ p. M.	512 » 50 »
120,000 Kr.	Garderobe, Inventar, Dekorationer, Rekvisitter og Musikinstrumenter ($\frac{9}{10}$ i Magasinbygningen, $\frac{1}{10}$ i Teaterbygningen), »Svea« i Göteborg, Præmie 10 og $12\frac{1}{2}$ p. M.	1,230 » 00 »
34,000 Kr.	Dekorationer og Rekvisitter (Magasinet paa Amager), »Atlas« i London, Præmie 2 p. M.	68 » 00 »
7,000 Kr.	Fru Heibergs Statue (Teaterbygningen), forlangt forsikret af vedkommende Komite, »Magdeborg«, Præmie 15 p. M.	105 » 00 »
	Aarlig Præmie i alt	<u>2,115 Kr. 50 Øre</u>

Ved Underkonto *d* »Brændsel, Belysning og Rengøring« kan bemærkes, at den i Sommeren 1896 indførte elektriske Belysning paa og bag Scenen rimeligvis vil faa Indflydelse paa Kontoens fremtidige Størrelse.

Underkonto *k* »Vognbefordring« vil efterhaanden forsvinde. Fra Begyndelsen af Teateraaet 1892—93 befordredes de efter den Tid ansatte Damer nemlig ikke til og fra Teatret paa dettes Regning. Af dem, der hidtil vare befordrede med »Teatervognen«, blev nogle endnu i et Par Aar efter deres derom udtalte Ønske befordrede med den (senere erholdt ogsaa disse Godtgørelse), medens Resten fik en Godtgørelse af 2 Kr. hver pr. Forestilling, i hvilken de medvirkede.

Underkonto *l* »Forskellige og tilfældige Udgifter«. Heraf afholdes alle Udgifter, som ikke kunne henføres til nogen af de andre Konti. Foruden en Mængde forskelligartede mindre Udgifter kan nævnes: Snekastning, Anskaffelse og Vedligeholdelse af Uniformer til Kontrollører og Bude, Kursdifference mellem svenske og norske Sedler og dansk Mønt, Udgifter ved Inddrivelse af Betalingen for Logeabonnement, Nytaarsdusør til Maskinfolk og andre af det underordnede Personale samt til Bladbude m. fl., Tjenesterejser, Hjælp til Baderejser, Landophold eller til Uddannelse, i 1870—71 og følgende tre, fire Aar større Gratifikationsbeløb til Personalet i Anledning af stor Forestillingsindtægt, do. i Anledning af Overflytningen i 1874 til den nye Bygning, Leje i Bygningstiden af midlertidig Malersal, Syngeskole, Musikarkiv, Garderobe m. v., i 1875—76 og næste to Aar Rente af midlertidige Laan fra Sorø Akademi o. s. v., o. s. v.

Udgiften ved Inventariums Anskaffelse og Vedligeholdelse har indtil Finansaaret 1895—96 været afholdt af denne Konto. Som Følge heraf har man fradraget de Beløb, der i Finansaarene $18\frac{93}{94}$ og $94\frac{1}{95}$ ere anvendte i nævnte Øjemed før man har bestemt Gennemsnitsudgiften.

Siden Begyndelsen af Sæsonen 1891—92 afholdes Honorarer for midlertidige Engagements ikke mere af denne Konto, men derimod af Honorarkontoen.

K. Kapellets Udgifter udenfor Lønninger.

Af Bilag 6 fremgaar det, hvilke Udgifter der afholdes af denne Konto. Lønninger til Bi-Instrumentisterne og Kapelbuddet afholdtes tidligere heraf, men overførtes fra 1876—77 til Lønningskontoen. Den betydelige Stigning af Underkontoen »Musikassistance« skyldes navnlig den voksende Fordring om et stærkt besat Orkester, hvorfor det faste Kapelpersonale maa suppleres med Ekstramusikere ved Opførelsen særligt af nyere Operaer, ligesom ogsaa Balletter i Reglen kræve Musikassistance. Et mindre Beløb af denne Konto anvendes til ekstraordinære Understøttelser (Gratifikationer) til Kapellets Medlemmer.

L. Understøttelser til afgaaede af det underordnede Personale.

Denne Konto oprettedes i 1876—77 for at Teatret kunde yde en højst nødvendig Understøttelse til veltjente Medlemmer af det underordnede Personale, naar de paa Grund af Alder eller Svagelighed maatte fratæde deres Tjeneste. Til det underordnede Personale maa i denne Henseende henregnes Korpersonalet samt den Del af Balletkorpset, der er lønnet med under 800 Kr.

M. Teaterbygningens Vedligeholdelse.

Hertil paaregnes aarlig 10,000 Kr. Naar denne Sum i enkelte Aar har været overskreden, undertiden ret betydeligt, skyldes det dels Afhjælpningen af Mangler ved den nye Bygning, dels nødvendige Hovedreparationsarbejder. Til saadanne er der forøvrigt ogsaa i enkelte Aar bevilget Summer direkte af Statskassen (Finanslovens § 26), f. Eks. 1884—85: 44,465 Kr. 15 Øre, 1885—86: 43,460 Kr., 1887—88: 29,554 Kr. 30 Øre, 1895—96: 98,700 Kr. til Indførelse af elektrisk Belysning.

N. Ekstraordinære Udgifter i Anledning af den nye Teaterbygning.

Udgifterne paa denne Konto, der oprettedes i 1871—72 og bortfaldt ved Udgangen af 1874—85, ere udredede af Overskuddet fra de sidste 7 Aar i den ældre Teaterbygning.

O. Brandsikkerheds-Foranstaltninger.

De hertil i 1881—82, 82—83 og 83—84 afholdte Udgifter vedrøre Foranstaltninger (foranledigede ved flere paa den Tid stedfundne Teaterbrande i for-

skellige Lande), hvortil enten Teatret selv har taget Initiativet, eller som ere blevne paabudte af det offentlige.

P. Renter og Afdrag paa Gælden til Sorø Akademi.

Denne Gæld hidrørte fra Laanet i Anledning af Ombygningen i 1857—58, oprindeligt 406,000 Kr., og fra Laan, der til forskellige Tider vare gjorte, og som ved Udgangen af 1863—64 androg 86,000 Kr., et Beløb, som derefter forblev uforandret.

Hertil kom senere Tilskud til den nye Teaterbygning ifølge Lov af 18. Juni 1870: 440,000 Kr. samt Restlaan til Opførelsen af Bygningen: 297,086 Kr. 23 Øre.

Indtil 1870—71 betalte Teatret Afdrag paa det ældre Byggelaan samt Renter heraf og af den løbende Gæld. Ved Finansloven for 1870—71 fritoges Teatret i 5 Aar for at betale Afdrag og skulde kun erlægge Renter, forsaavidt det løbende Aars Overskud tillod det. Renterne betaltes herefter for de fire første Aar, men derimod ikke for 1874—75, der ikke gav noget Overskud. Det samme var Tilfældet i 1875—76. Af Overskuddet for 1876—77 og 77—78 anvendtes 54,596 Kr. 59 Øre til Dækning af Teatrets Underbalance for det foregaaende Aar, og Resten, 44,503 Kr. 55 Øre, betaltes som Afdrag paa Gælden til Sorø Akademi. I 1878—79 betaltes et Afdrag paa 11,258 Kr. 76 Øre. I Henhold til Tillægsbevillingsloven for 1878—79 betaltes Teatrets Gæld til Sorø Akademi af Statskassen. Gælden udgjorde da med paaløbne Renter fra 11. December 1874 til 11. December 1877: 1,186,143 Kr. 88 Øre.

Foruden ovennævnte Laan har Teatret i enkelte Aar (f. Eks. 1875—76, 76—77, 77—78) gjort mindre Laan hos Sorø Akademi, men disse Laan ere tilbagebetalte i samme Aar, i hvilket de ere gjorte, og Renten er ført til Udgift paa Konto »Forskellige og tilfældige Udgifter«, og Laanene fremtræde saaledes ikke paa den her omhandlede Konto.

Bilag 9.

Udgifter

ved

Iscenesættelsen af forskellige Skuespil,
Operaer og Balletter,

opførte i Sæsonerne 1881—94.

(Udarbejdet af Hr. Sceneinstruktør Krohn.)

	Prøver.	Garderobe.	Dekora- tioner.	Totalsum.
Skuespil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Aladdin	6,875	8,688	18,904	34,842
Der var engang —	2,122	4,141	10,103	16,915
Hamlet	2,838	6,779	3,768	13,624
Macbeth	1,873	5,263	4,276	11,519
Dante	1,951	3,286	5,986	11,388
Strandby Folk	1,232	778	6,221	8,405
Syvsoverdag	510	830	5,321	6,836
Faust	1,927	1,094	3,245	6,605
Maskeraden	835	1,348	4,024	6,270
Et Vintereventyr	1,071	2,334	3,955	6,296
Hvor man kjeder sig	717	2,001	2,640	5,454
Yrsa	630	702	3,867	5,345
Fulvia	576	678	3,557	5,300
Peter Plus	1,138	1,298	2,264	5,160
Fruen fra Havet	956	312	3,625	4,994
Dronning Margareta	1,073	2,080	1,577	4,737
Helligtrekongers Aften	671	1,250	2,648	4,689
I Provindsen	731	1,857	2,140	4,010
De danske i Paris	536	1,588	1,627	3,803
Ved Bosporus	662	1,024	1,832	3,794
Kærlighed ved Hoffet	476	2,224	925	3,766
Axel og Valborg	566	1,342	1,734	3,703
Hagbarth og Signe	699	973	1,430	3,165
Gulddaasen	429	232	936	1,608
Opera.				
Mephistopheles	6,269	5,574	9,060	21,568
Aïda	3,519	5,362	9,830	19,404
Aladdin	2,882	4,690	7,573	17,645
Den flyvende Hollænder	4,299	453	5,647	10,952
Cleopatra	1,921	2,624	5,647	10,192
Oberon	3,234	1,579	2,900	7,873
Carmen	1,924	4,566	806	7,812
Valkyrien	3,145	888	3,116	7,415
Hamlet	1,449	1,857	3,929	7,405
Romeo og Julie	1,734	3,393	1,690	7,228
Hoffmanns Eventyr	1,182	1,809	2,378	5,745
Trold kan tæmmes	1,057	1,432	1,641	4,764

	Prøver.	Garderobe.	Dekora- tioner.	Totalsum.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Fru Jeanna	1,437	1,441	722	4,554
Frode	722	1,087	2,028	4,270
Hexen	2,358	1,251	221	4,063
Konge for en Dag	824	1,328	688	3,309
La Traviata	697	1,312	283	2,571
Jolanthe	430	482	726	1,838
Cavaleria rusticana	617	211	114	1,012
Ballet.				
Valdemar	889	5,570	3,569	10,066
Spillemanden	1,535	2,904	4,083	9,173
Et Folkesagn	877	1,616	5,078	7,571

Særligt behandlede Spørgsmaal.

(De i dette Afsnit indeholdte Redegørelser ere under Formandens Tilsyn samlede og ordnede af Kommissionens Sekretær, Assistent, Cand. juris Goos.)

I Løbet af sine Forhandlinger har Kommissionen beskæftiget sig med forskellige Spørgsmaal, hvis Behandling den har afsluttet uafhængig af den fælles Betænkning. En samlet Redegørelse af disse særligt behandlede Spørgsmaal gives i det følgende.

I. Den dramatiske Elevskole.

For den dramatiske Elevskole var under 8. April 1886 bifaldet efterfølgende Reglement:

Reglement for Det kongelige Teaters Elevskole.

(Bifaldet af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet den 8. April 1886.)

Kapitel I.

§ 1.

Elevskolens Undervisningsfag ere følgende:

1. Instruktion i Roller.
2. Øvelse i Stemmeføring og Artikulation, Udtale, Replikbehandling, Versfremsigelse m. m.
3. Undervisning i dansk Sprog og Litteratur.
4. Fransk.
5. Engelsk.
6. Sang.
7. Dans.
8. Fægtning og Gymnastik.

Desuden holdes der litterære og dramaturgiske Foredrag.

§ 2.

Skolen er inddelt i tre etaarige Klasser.

Den aarlige Undervisning begynder den 1. Oktober og varer til den 1. April.

Laveste (1ste) Klasses Elever maa ikke anvendes paa Scenen, hverken i mindre Roller eller som Korister eller Statister.

Mellemste (2den) Klasses Elever anvendes, naar Lejlighed dertil gives, i ganske smaa Roller samt i Korist og Statisttjeneste. De kunne ikke derfor fordre nogen Løn.

Øverste (3dje) Klasses Elever skal der, saa vidt muligt, i Sæsonens Løb gives Lejlighed til at debutere i en eller flere Roller i det løbende Repertoire. Forøvrigt anvendes de i Reglen ikke i Teatrets Tjeneste. De oppebære ingen Løn, men kunne efter Chefens Skøn tildeles et Honorar.

§ 3.

Efter Skoleaarets Slutning afholdes der Eksamen, af hvis Udfald Oprykning fra den laveste til den mellemste eller fra denne til den øverste Klasse

er afhængig. Om Udfaldet meddeles der Eleverne skriftlig Underretning.

§ 4.

Undervisningen er gratis.

Kapitel II.

§ 5.

De, der ønske at optages i Elevskolen, have — efter forudgaaet Bekendtgørelse — inden den 1. September derom skriftlig at indgive Begæring, stilet til Elevskolens Inspektør og indeholdende Oplysning om Vedkommendes fulde Navn og Fødselsaar, samt ledsaget af Angivelse af, i hvilke Scener de ønske at aflægge Prøve.

Aspiranternes Navne med vedføjjet Alder indføres i en dertil indrettet Protokol, hvorefter der meddeles Aspiranterne Underretning om, hvilken Dag de ville komme til at aflægge Prøve, samt i hvilken (hvilke) Scene (Scener).

§ 6.

Prøverne begynde den 10. September og fortsættes om fornødent indtil den 24. September. Den daglige Prøvetid er 1½ Time. Der prøves hver Dag mindst 3 Aspiranter. Prøven maa for hver enkelt Vedkommende ikke vare længere end ½ Time. Med Undtagelse af Sceneinstruktørerne og Skolens Lærere og Inspektør har ingen Adgang til overvære disse Prøver.

Efter at Prøverne ere endte, meddeles der Aspiranterne skriftlig Underretning om Resultatet.

§ 7.

For at optages i Elevskolen maa Vedkommende ikke være under 15 og ikke over 25 Aar. Fra denne Regel kan der dog under særlige Omstændigheder finde Afvigelse Sted.

Kapitel III.

§ 8.

Eleverne i laveste og mellemste Klasse ere forpligtede til at overvære alle Skolens Undervisningstimer, for saa vidt de ikke have erhvervet særlig Tilladelse til at fritages for enkelte af disse. Eleverne i øverste Klasse have ikke nødvendig at deltage i alle Skolens Instruktionsstimer, men kunne vælge en af de ved Skolen ansatte Elev-

instruktører, hvis Timer de da ere forpligtede til at overvære.

Forsømmelse uden gyldig Grund kan have Elevens Bortvisning af Skolen til Følge.

§ 9.

Det er Eleverne forbudt at optræde offentlig eller privat ved Forestillinger, Koncerter, Aftenunderholdninger eller lignende.

Overtrædelse af dette Forbud vil have en øjeblikkelig Bortvisning af Skolen til Følge.

§ 10.

Elever, der efter endt Eksamen have afsluttet deres Undervisning i Teatrets Elevskole, ere, naar det forlanges, forpligtede til under Straf af en Bøde paa 3000 Kr. at modtage Engagement ved det kongelige Teater paa to Aar. Lønningen, der dog ikke kan gaa ned under 800 Kr., bestemmes efter Chefens Skøn og beregnes fra den efterfølgende 1. August. Hvis Teatret vil gøre Brug af sin Engagementsret, bliver Paagældende underrettet derom inden 1 Maaned efter afholdt Eksamen.

§ 11.

Elever af øverste Klasse, der inden endt Eksamen forlade Skolen, kunne først 2 Aar efter Skoleaarets Slutning optræde paa noget andet Teater, For saa vidt ikke ganske særlige Grunde tale til Paagældendes Forsvar, bliver Overtrædelse af denne Bestemmelse ligeledes straffet med en Bøde paa 3000 Kr.

§ 12.

Det forbydes Eleverne at opholde sig paa Scenen, naar ikke den dem i Henhold til Kapitel I § 2 paalagte Tjeneste gør deres Nærværelse nødvendig.

§ 13.

Der gives saa vidt muligt Eleverne Adgang til Teatrets Forestillinger.

Kapitel IV.

§ 14.

Til at lede Undervisningen ansættes følgende faste Lærere:

4 Elevinstruktører. Af disse leder den ene Øvelserne i Stemmeføring og Artikulation m. m., medens de tre andre indøve Roller med Eleverne

henholdsvis i det højere Skuespil, Komædie og Lystspil.

1 Lærer i dansk Sprog og Litteraturhistorie.

1 Lærer i Fransk.

1 Lærer i Engelsk.

1 Lærer i Sang.

1 Lærer i Dans.

2 Lærere i Gymnastik (en for mandlige og en for kvindelige Elever).

Desuden ansættes der ved Skolen en Inspektør og et Bud.

§ 15.

Der undervises ugentlig 36 Timer, nemlig:

Indøvelse i Roller	12.
Stemmeøvelse m. m.	3.
Dansk	2.
Fransk	4.
Engelsk	2.
Solosang	3.
Korsang	3.
Dans	2.
Gymnastik og Fægtning	4.
Litterære og dramaturgiske Foredrag	1.

§ 16.

Inspektøren har at paase, at Undervisningen gaar sømmelig og ordentlig til. Han fører Protokollerne og udsteder de fornødne Opslag. Han kontrollerer, at ingen Pligtforsømmelse sker, hverken fra Læreres eller Elevers Side.

Udebliver en Lærer uden gyldig Grund, eller forsømmer han at møde i rette Tid, kan der paalægges ham en Mulkt, hvis Størrelse bliver nærmere at bestemme, og som bliver at indeholde i den Læreren tilkommende Lønning.

Kapitel V.

Til at bedømme den i Kapitel II omtalte Prøve for Aspiranter nedsættes der en Jury, bestaaende af de ved Skolen ansatte Elevinstruktører. Juryen har at afgive sit Skøn om, hvorvidt der kan gives vedkommende Aspirant Adgang til Teatrets Elevskole, samt, i bekræftende Fald, til hvilken af Skolens tre Klasser han (hun) bliver at henføre, hvorefter det samlede Resultat meddeles til Teatrets Chef, der afgør, hvilke og hvormange Aspiranter, der kunne antages.

Skulde det Tilfælde indtræde, at en Aspirant viser saa udviklede Evner, at Juryen mener at burde indstille ham til Debut uden forudgaaende Under-

visning, fastsættes en ny Prøve, hvortil Teatrets Scencinstruktører tilkaldes.

§ 18.

Til at bedømme Elevernes Præstationer ved den i Kapitel I og III omtalte Eksamen, der finder Sted efter Skoleaarets Slutning, nedsættes der en Jury, bestaaende af Skolens Elevinstruktører samt Teatrets Scencinstruktører.

Resultatet af Juryens Skøn betegnes ved Karaktererne: »meget brugbar«, »brugbar« og »ikke brugbar«.

De Elever af laveste og mellemste Klasse, der opnaa en af de to førstnævnte Karakterer, rykke op i henholdsvis mellemste og øverste Klasse, eller de forblive endnu 1 Aar i deres Klasse, naar de, paa Grund af Mangel paa Udvikling eller anden Aarsag, anses for endnu ikke egnede til Oprykning.

De Elever af øverste Klasse, der erholder Karakteren »meget brugbar«, uden dog i Henhold til § 10 at have opnaaet Engagement, meddeles der et af Teatrets Chef undertegnet Vidnesbyrd. Et saadant meddeles der ogsaa de af øverste Klasses Elever, der erholde Karakteren »brugbar«.

Enhver Elev, der ved Eksamen faar Karakteren »ikke brugbar«, forlader Skolen.

Kapitel VI.

§ 19.

Adgangen til at overvære de i Kapitel V omtalte Elevprøver staaar aaben for hele Teaterpersonalet.

§ 20.

Adgangen til Elevskolens Foredrag staaar aaben for Teatrets Skuespillere og Skuespillerinder.

§ 21.

Det kan paalægges yngre Skuespillere og Skuespillerinder enten at deltage i eller overvære Undervisningen i et eller flere Fag. Hvor intet saadant Paalæg er givet, staaar kun Adgang for de nævnte aaben med den paagældende Elevinstruktør eller Lærers Tilladelse.

Til Overvejelse af Spørgsmaalet, hvorvidt den dramatiske Elevskole burde opretholdes eller ikke, nedsættes af Kommis-

sionen et Udvalg (A), bestaaende af Dhr. Fallesen, Scharling, Strøm, P. Hansen, Borchsenius og E. Poulsen. Ved Skr. af 22. Januar 1894 tilstillede Udvalget derefter Kommissionen sine Bemærkninger og Forslag desangaaende.

Teaterkommissionens Udvalg A.

København, den 22. Januar 1894.

Som den meget ærede Kommission vil se af medfølgende 2 Bilag — Bemærkninger og Forslag vedrørende den dramatiske Elevskole, et fra Flertallet (samtlige Medlemmer af Udvalg A. med Undtagelse af Formanden) og et fra Mindretallet (Formanden) — er der en ikke ringe Forskel mellem de to Opfattelser af Spørgsmaalet om den dramatiske Skole. Man har imidlertid ikke fundet Anledning til at sammenarbejde de to Aktstykker, idet man har ment, at Uoverensstemmelserne bedst vilde træde frem for den samlede Kommission, naar man fremsendte begge Aktstykker.

Ifølge de Forhandlinger, der have fundet Sted i Udvalget efter Fremkomsten af disse Bemærkninger etc., indstiller:

Flertallet (d'Hrr. W. Scharling, Strøm, P. Hansen, Borchsenius og E. Poulsen):

- a. at den dramatiske Elevskole nedlægges,
- b. at der til Elevinstruktion bevilges Teatret en Sum, som administrativt anvendes til Uddannelse af de unge Mennesker, der ere antagne til eventuel Debut, samt af de yngre Skuespillere, saaledes at der kan gives dem Rolleinstruktion, Indøvelse i Stemmeføring, Artikulation, Udtale m. m. samt i Dans, Holdning, Gang og nogen Fægtning. Undervisningen finder Sted paa Teatret, og Honoraret tænkes beregnet timevis.

Mindretallet (Formanden):

at den dramatiske Elevskole vedbliver at bestaa, dog saaledes:

at den i Regelen kun optager 6 Elever aarlig, helst saadanne, der antages til eventuel Debut paa det kongelige Teater,

at Undervisningsfagene indskrænkes til følgende:

1. Instruktion i Roller.
2. Øvelser i Stemmeføring og Artikulation, Udtale, Replikbehandling, Versfremsigelse m. m.
3. Dans (herunder Holdning og Gang).
4. Nogen Fægtning.

(Af de nuværende Undervisningsfag ville herefter bortfalde: dansk Sprog og Litteratur, fremmede Sprog, Sang og Gymnastik.)

Subsidiært tiltræder Mindretallet Flertallets Indstilling.

Fallesen,
Formand.

Vilh. Hauch,
Sekretær.

Til

Den af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet nedsatte Teaterkommission.

Bilag I.

Teaterkommissionens Udvalg A.

Flertallets (Scharling, Strøm, P. Hansen,
Borchsenius og E. Poulsens)

Bemærkninger og Forslag
vedrørende
den dramatiske Elevskole.

Med Hensyn til den dramatiske Elevskole skal Udvalget bemærke følgende.

Udvalget kan ikke finde, at Skolen ved sin Virksomhed løser eller i alt Fald hidtil har løst nogen Opgave af Betydning for Teatret, og Grunden hertil turde mulig være at søge i, at Skolen blev oprettet mere som et Forsøg paa at ordne Tilgangen af nye Skuespilkrafter end som en Institution, der gjordes nødvendig af de forhaandenværende Forhold. Paa de store Sprogomraader kan der tænkes en saadan Tilstrømning af dramatiske Emner til de statsunderstøttede eller paa anden Maade officielt fremtrædende Scener, at disse kunne ønske at ordne Adgangen og Uddannelsen under regulativmæssige Skoleformer, altsaa holde Mandskabet sammen i faste Kadrer. Hos os synes man snarere at være gaaet den modsatte Vej: man har opstillet Kadrerne, inden man havde et brugbart Mandskab, og dette er desværre udeblevet, hvilket fremgaar af Teaterchefens Indberetning om de første tre Aar af Skolens Virksomhed, i hvilken han oplyser, at, skønt »det ikke er store Fordringer, der skulle fyldestgøres af Aspiranten for at blive antagen som Elev«, og skønt »blot en Mulighed for Talent i Forbindelse med ikke absolut uheldige ydre Midler« vil være tilstrækkelig Adkomst, havde Skolen indtil Tidspunktet for nævnte Indberetning af 130 Aspiranter kun kunnet antage 22, medens den i sin nu tilendebrogte syvaarige Tilværelse har undervist ialt 50 Elever, af hvilke kun de seks ere blevne befundne

egnede til Antagelse ved det kongelige Teater, hvilket synes at tyde paa, at man, for overhovedet at holde Skolens Apparat i Funktion, har været nødt til i sit Udvalg af Elever endog at nedstemme de ovenfor anførte beskedne Krav til deres Anvendelighed.

Naar det til Kommissionen omdelte Aktstykke Nr. 9, Afsnit L*) fremhæver, at mindst 23 af Skolens Elever have faaet Ansættelse ved Hovedstadens og Provinsernes private Teatre, skal Udvalget ikke miskende den heldige Indflydelse, som Skolens Undervisning kan have haft paa disse unge Menneskers Sprogbehandling og sceniske Holdning og derigennem ogsaa paa deres Omgivelser; men det maa dog bemærkes, at, for saa vidt Staten maatte finde det hensigtsmæssigt ad denne Vej at fremme Skuespilkunstens Udvikling i Provinserne og paa Privatteatrene, maatte der hertil gives en særlig Bevilling paa Kultusministeriets Budget, idet denne Opgave maa siges at være det kongelige Teaters Drift uvedkommende.

Har Elevskolen saaledes formentlig ikke svaret til de direkte Forventninger, som knyttedes til dens Oprettelse, saa kan den neppe siges fri for at have tilføjet Teatret nogen Mên paa indirekte Maade. Idet Skolen har absorberet al den Instruktion, som Teatret yder sit unge Personale, medens Tilgangen dog faktisk ikke udelukkende finder Sted gennem dens Klasser, er der tilvejebragt det beklagelige Forhold, at unge Skuespillere, som ikke ere Elever, ere ladte uden en for adskillige af dem højst fornøden Instruktion i Henseende til, hvad man med et enkelt Udtryk kunde kalde scenisk Comportement i snævrere eller videre Forstand. En saadan Undervisning var under den tidligere Ordning overdragen bestemte, dertil ansatte Instruktører blandt Teatrets mest frem-

*) Se det nedenfor trykte Bilag, S. 263.

ragende Kræfter, og om de gode Følger af en saadan kunstnerisk Instruktion indeholder Skuepladsens Historie Vidnesbyrd i overbevisende Mængde.

Dog maatte man finde det rigtigt og mere tidssvarende nu at give en saadan Elevinstruktion noget fastere Former, navnlig ved dens Henlæggelse til selve Teatrets Lokaler, hvorved det vilde blive lettere for Teaterbestyrelsen at føre det Tilsyn med dens behørig Udførelse, som neppe helt kan undværes, ligesom det ogsaa herved vilde blive muligt at anvende nogle af Teatrets yngste Kræfter, der ikke ere særlig optagne af Indstudering af Roller eller Afholdelse af Prøver, til Hjælp ved Indøvelsen af Scener, der kræve fleres Samvirken.

Ved Siden af denne rent kunstneriske Vejledning fandt der en paa lignende Maade ordnet Undervisning Sted i Sang, Dans, Plastik o. s. v., hvis Bibeholdelse maa betragtes som nødvendig, ligesom Udvalget meget maatte ønske, at Elevskolens Indøvelse i Stemmeføring og Artikulation, Udtale, Versfremsigelse etc. ved en dertil særlig beskikket Instruktør maatte vedvare ogsaa efter, at Skolen havde vejet Pladsen for en med de tidligere Forhold mere stemmende Ordning. Derimod kan Udvalget ikke anbefale den dramatiske Elevskoles Forbindelse med Balletskolen f. Eks. som en sidste afsluttende Klasse af dennes Undervisning. For Ballettens Personale turde en Uddannelse i Sprog, Litteratur og Dramaturgi være saa temmelig overflødig, og med Hensyn til de unge Balletkræfter, som maatte synes at røbe Anlæg for Skuespillet og Operaen, gælder det vistnok, at det første, der bør gøres, naar et saadant Emne viser sig, er at drage det bort fra den Bryst og Stemme anstrængende Ballettjeneste.

I Overensstemmelse med disse Betragtninger indstiller Udvalg A. saaledes til Tea-

terkommissionen at udtale sig for Ønskeligheden af:

- a. at den dramatiske Elevskole nedlægges,
- b. at der med Hensyn til Elevinstruktionen i Hovedtrækkene vendes tilbage til den tidligere Ordning (jfr. Regl. 23. Juli 1858), dog saaledes, at der søges givet denne Instruktion en noget fastere Form, bl. a. ved dens Henlæggelse til selve Teatret, og at der tillige ansættes en særlig Instruktør for Undervisning i Stemmeføring og Artikulation, Udtale, Versfremsigelse etc.

Bilag II.

Teaterkommissionens Udvalg A.

Mindretallets (Formandens)

Bemærkninger og Forslag vedrørende den dramatiske Skole.

Det Udkast angaaende den dramatiske Skole, der har cirkuleret mellem Udvalg A.s ærede øvrige Medlemmer, og, som nu om sider er naaet til mig, beklager jeg ikke at kunne tiltræde. Baade Motivering og Resultatet forekommer mig mindre tilfredsstillende.

Unge Mennesker drives i Almindelighed til at gaa til Teatret af en Slags Enthousiasme, der er et Produkt af de stærke Følelser, der er ejendommelige for Ungdommen, men ikke begrundet paa nogen Art af Refleksion. Selv om de har Talent, er de dog oftest uklare over, i hvilken Retning det gaar, og i Vilderede ikke blot med Hensyn til Formaalet for den Kunst, de vil vie deres Kræfter, men og i Henseende til de Midler, hvorigennem den udtaler sig. Organet maa tildannes, Sproget renses, de

maa lære at gaa, at staa, at sidde. Replik-behandlingens vanskelige Kunst maa indøves — kort sagt, de trænger saa godt som i alle Retninger til Vejledning. Hovedhensigten med Oprettelsen af den dramatiske Skole har netop været at give en saadan Vejledning, og derved at virke til Gavn for dansk Skuespilkunst i Almindelighed. At en Skole med et saadant Formaal blev henlagt under det kongelige Teater, er meget naturligt, da man ikke andre Steder havde nogen Garanti for Uddannelsens Værdi. Men man bør ikke af Benævnelsen »Det kongelige Teaters dramatiske Elevskole« lade sig forlede til at tro, at dens Resultater fortrinsvis skulde komme dette Teater til Gode. Man har ikke tænkt sig, at Skolens Virksomhed i første Linie skulde gaa ud paa at opdrage Skuespillere for det kongelige Teater. Dette følger ligefrem af Sagens Natur. Det maatte paa Forhaand være givet, at Teatret kun vilde kunne have Brug for et forholdsvis ringe Antal af dens Elever. Selv om de 50 unge Mennesker, som Skolen under sin 7-aarige Bestaan har uddannet, alle sammen havde været Talenter, maatte den aldeles overvejende Del af disse have forlagt deres Virksomhed til andre Scener. Det kongelige Teaters Stilling til Skolen har kun været den, at have Mulighed for at kunne komplettere sit Personale, forsaavidt det i et givet Tilfælde kunde vise sig nødvendigt, ved Ansættelse af Skolens bedste Elever.

Da det nu ikke kan lægges Skolen til Last, at der endnu ikke har meldt sig noget Geni — en Marchandise, der her paa Pladsen er yderst sjelden — og da Teatret dels har kompletteret sit Personale med nogle af de unge Mennesker, dels i Fremtiden har Adgang til at kunne knytte tidligere Elever, der i Praxis yderligere har uddannet deres Evner, til sig, og da endelig Skolens heldige Indflydelse paa Landets

Skuespilkunst i det hele taget indrømmes, forekommer det mig, at det er mindre rigtigt at motivere Forslaget om Skolens Nedlæggelse med det Postulat, at den ikke har gjort nogen Nytte.

Men heller ikke Paastanden om, at Skolen har »absorberet al den Instruktion, som Teatret yder sit unge Personale«, og derigennem skadet de unge Skuespillere, som ikke ere Elever, er i Overensstemmelse med Virkeligheden.

Dels benytter yngre Skuespillere sig af og til af den Adgang til at overvære Skolens Instruktionstimer, der bestandig har staaet dem aaben, dels have de til Stadighed modtaget direkte Instruktion i de Roller, der vare dem tildelte. Ingen yngre Skuespiller, der henvender sig med Anmodning om Bistand til Indøvelsen af sin Rolle, vil faa Afslag, og desuden vil enhver Sceneinstruktør, der har den rette Interesse for sin Gerling, af egen Drift ved privat Instruktion gøre de yngre Skuespilleres Præstationer saa gode som muligt. Dette har hidtil fundet Sted i meget stor Udstrækning, og jeg tvivler ikke om, at dette ogsaa fremtidig vil ske.

Ingen har tænkt paa at foreslaa, at den dramatiske Skole skulde være »som en sidste afsluttende Klasse« af Balletskolens Undervisning. Nej, man har ræsonneret som saa: Hvis det, man har imod den dramatiske Skole, egentlig kun er dens provisoriske Oprindelse, skulde man da ikke gøre et Forsøg paa at faa Rigsdagen til at votere en »Teaterskole«, hvis ene Afdeling var den nuværende Balletskole, og hvis anden Afdeling omtrent var den nuværende dramatiske Skole, uden at der iøvrigt var noget som helst andet Baand imellem dem.

At gaa tilbage til den tidligere Ordning af Elevinstruktionen, finder jeg, har sine meget mislige Sider.

Der kan ganske vist i Teaterhistorien

nævnes Eksempler paa, at dygtige Skuespillere, baade for Betaling og uden en saadan, med udmærket Resultat har bidraget til Udviklingen af unge, udprægede Talenter. Saadant maa betragtes som en ligefrem Følge af den intensive Interesse, en virkelig Kunstner al Tid føler for sit Kald.

Men foruden de udprægede Talenter har Teatret i høj Grad, naar Tidernes Ugunst fører det med sig, Anvendelse for Brugbarheder, endog saadanne, hvis Talent ikke er større, end at man med temmelig Sikkerhed kan sige, at de aldrig vilde drive det til Præstationer, der i egentligste Forstand kunne kaldes Kunst. Disse mindre godt udrustede unge Menneskers Anvendelighed vilde selvfølgelig stige betydeligt ved en omhyggelig Instruktion. Men som det ogsaa fremgaar af Teaterhistorien, har de ofte hos Elevinstruktørerne maattet gaa for Lud og koldt Vand. Der var nemlig hverken Glæde eller Interesse ved at læse med dem. Pligtfølelsen svækkedes undertiden ved, at de to Lønninger i Bevidstheden løb sammen til en, saaledes at Instruktørlønningen inden kort Tid blev betragtet som en almindelig Lønningsforhøjelse.

Hertil kommer, at naar Alder, Skrøbelighed eller svækket Interesse vilde gøre det ønskeligt at overdrage Elevinstruktionen til en yngre Kraft, vilde dette ikke kunne ske, uden at den ældre Kunstner vilde føle sig krænket ved en Reduktion af den Lønning, han er vant til at oppebære.

Hvis den dramatiske Skole skal nedlægges, anser jeg det derfor for rigtigst, at der, til Bedste for de unge Mennesker, der ere antagne til eventuel Debut og for de yngre Skuespillere, bevilges Teatret en Sum til Bestridelse af Udgifterne ved Instruktion og Indøvelse i Stemmeføring, Artikulation, Udtale m. m. samt til Dans, Holdning, Sang, nogen Fægning.

Undervisningen bør finde Sted paa Teatret og honoreres timevis.

Fallesen.

Efter at den samlede Kommission derpaa havde drøftet Sagen, indstillede dens Flertal i nedenstaaende Skr. af 20. Marts 1894 til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at den dramatiske Elevskole maatte nedlægges.

Teaterkommissionen,

nedsat af Kultusministeriet den 24.

Marts 1893.

Kjøbenhavn, den 20. Marts 1894.

Blandt de Spørgsmaal, der have været behandlede af den af Ministeriet nedsatte Teaterkommission, er ogsaa Spørgsmaalet om, hvorvidt den dramatiske Elevskole bør opretholdes eller ikke. Sagen har været behandlet saavel i Udvalg som i den samlede Kommission.

Efter at der i Møderne er fremkommet Udtalelser i forskellig Retning om Betydningen af Skolens Virksomhed, har Kommissionen delt sig i et Flertal og et Mindretal, der dog subsidiært slutter sig til Flertallets Indstilling.

Flertallet miskender ikke den heldige Indflydelse, som Skolens Undervisning kan have haft paa Elevernes Sprogbehandling og sceniske Holdning, og, gennem det store Antal Elever, der ere udvandrede til Hovedstadens og Provinsernes private Teatre, tillige paa Skuespilkunsten i Almindelighed. Flertallet finder imidlertid ikke, at Skolen

efter den indvundne Erfaring kan siges at have en saadan Betydning særlig for det kongelige Teater, at dettes Budget bør belastes med den til Skolens Drift nødvendige Udgift. Tages det endvidere i Betragtning, at Skolen efter Flertallets Mening absorberer saa at sige al den Instruktionskraft, som Teatret raader over, saa at der ingen bliver tilovers for de Elever, der ikke ere udgaaede fra Skolen, saa synes det, som om Skolen paa indirekte Maade snarere virker skadeligt end gavnligt over for det kongelige Teater.

Flertallet mener saaledes, at den dramatiske Skole bør nedlægges.

Da det kongelige Teater imidlertid maa kunne yde de til Optræden antagne Elever og unge Skuespillere fornøden Vejledning, mener Flertallet, at der bør vendes tilbage til de tidligere Instruktionsforhold, dog saaledes, at deres Mangler søges fjernede. Man mener saaledes, at Instruktionsforholdet bør foregaa i Teatrets Lokaler, og at der ikke bør ansættes faste Instruktører, men at vedkommende Elev eller unge Skuespiller henvises til den Kunstner eller Kunstnerinde, som i hvert enkelt Tilfælde maatte anses for bedst skikket til at give den ønskede Instruction. Herved vilde ikke alene de kunstneriske Krav bedst kunne tilfredsstilles, men Arbejdet vilde ogsaa kunne blive bedre fordelt end i tidligere Tid. Til Honorering — efter Omfanget af hver enkelt Instruction — maatte der da holdes et Beløb disponibelt paa en af Teatrets Udgiftskonti, f. Eks. Lønningskontoens Underafdeling »Honorarer«.

Kommissionens Flertal indstiller saaledes:

at den dramatiske Skole nedlægges, og at man, for at skaffe de til Optræden paa det kongelige Teater antagne Elever og unge Skuespillere fornøden Vejledning, vender tilbage til de tid-

ligere Instruktionsforhold, dog modificerede saaledes, at Manglerne søges fjernede navnlig derved, at Instructionen foregaa i Teatrets Lokaler, at der ikke ansættes faste Instruktører, men at Vejledningen overdrages den Kunstner eller Kunstnerinde, der i hvert enkelt Tilfælde anses mest skikket dertil, samt at der ved Instruction lægges Vægt ogsaa paa Stemmeføring og Artikulation, Udtale, Versfremsigelse etc.

Mindretallet (Teaterchefen) fremhæver, at man ved Skolens Oprettelse ikke har tænkt sig, at dens Virksomhed i første Linie skulde gaa ud paa at opdrage Skuespillere for det kongelige Teater. Dette følger ligefrem af Sagens Natur. Det maatte paa Forhaand være givet, at Teatret kun vilde kunne have Brug for et forholdsvis ringe Antal af dens Elever. Selv om de 50 unge Mennesker, som Skolen under sin 7aarige Bestaaen har uddannet, alle sammen havde været Talenter, maatte dog den aldeles overvejende Del af disse have forlagt deres Virksomhed til andre Scener. Det kongelige Teaters Stilling til Skolen har kun været den, at have Mulighed for at kunne komplettere sit Personale, for saa vidt det i et givet Tilfælde kunde vise sig nødvendigt, ved Ansættelse af Skolens bedste Elever.

Da det nu ikke kan lægges Skolen til Last, at der endnu ikke har meldt sig noget Geni, og da Teatret dels har kompletteret sit Personale med nogle af de unge Mennesker, dels i Fremtiden har Adgang til at kunne knytte tidligere Elever, der i Praxis yderligere have uddannet deres Evner, til sig, og da endelig Skolens heldige Indflydelse paa Landets Skuespilkunst i det hele taget indrømmes, forekommer det Mindretallet, at Skolen maa siges at gøre Nytte. Mindretallet kan heller ikke indrømme, at Skolen har absorberet al

den Instruktion, som Teatret yder sit unge Personale, og derigennem skadet de unge Skuespillere, som ikke ere udgaaede fra Skolen. Instruktion vil, naar Skolen vedbliver at bestaa, kunne ydes enhver ung Skuespiller, der maatte ønske den, og den har ogsaa hidtil i stor Udstrækning været ydet af Sceneinstruktørerne.

De faa udprægede Talenter ville vel altid finde Vejledere, der interessere sig for deres Udvikling, men over for Brugbarhederne, der ere de almindeligst forekommende, og som ofte maa udfylde de manglende Talenters Plads, har Skolen sin særlige Betydning.

Mindretallet indstiller derfor:

at den dramatiske Elevskole vedbliver at bestaa, dog saaledes:

at den i Reglen kun optager 6 Elever aarlig, helst saadanne, der antages til eventuel Debut paa det kongelige Teater,

at Undervisningsfagene indskrænkes til følgende:

1. Instruktion i Roller.
2. Øvelser i Stemmeføring og Artikulation, Udtale, Replikbehandling, Versfremsigelse m. m.

3. Dans (herunder Holdning og Gang).

4. Nogen Fægtning.

(Af de nuværende Undervisningsfag vilde herefter bortfalde: dansk Sprog og Litteratur, fremmede Sprog, Sang og Gymnastik.)

Subsidiært tiltræder Mindretallet Fler-
tallets Indstilling.

Goos.

Vilh. Hauch.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisnings-
væsenet.

Den dramatiske Elevskole ophævedes derefter fra 1. April 1894, men samtidig optoges der paa Teatrets Budget under en særegen Konto et Beløb af 2500 Kr. til »Elevinstruktion«.

Bilag.**Historiske Oplysninger om den dramatiske Elevskole.**

Skolen oprettedes i 1886.

Undervisningsfagene omfattede oprindelig:

1. Instruktion i Roller.
2. Øvelser i Stemmeføring og Artikulation, Udtale, Replikbehandling, Versfremsigelse m. m.
3. Undervisning i dansk Sprog og Litteratur.
4. Fransk.
5. Engelsk.
6. Sang.
7. Dans.
8. Fægtning og Gymnastik.

Desuden litterære og dramaturgiske Foredrag.

Da det allerede efter det første Aars Forløb viste sig nødvendigt at indskrænke Undervisningsfagene, blev fra det andet Aars Begyndelse Undervisningen i Engelsk opgivet. Samtidig bortfaldt Gymnastiken for de kvindelige Elever, idet man mente, at en udvidet Danseundervisning bedre vilde tjene til en for Scenen passende Udvikling end den, mere paa Udviklingen af Musklernes Kraft beregnede Gymnastik.

I Teatrets Virksomhedsberetning for 1888—89 er den dramatiske Elevskole gjort til Genstand for nærmere Omtale.

Af denne skal her anføres følgende Uddrag:

»Skolen, der er inddelt i 3 Klasser, i hvilke Undervisningen begynder den 1ste Oktober og varer til den 1ste April, har nu bestaaet i 3 Aar. Det anses derfor for hensigtsmæssigt gennem en kort Fremstilling af Skolens Indretning at give et paalideligt Materiale til Vejledning ved dens Bedømmelse. Som en medvirkende Grund hertil er ogsaa den, at der tildels begrundet paa Misforstaaelser eller Uvidenhed med Hensyn til Skolens Plan har lydt forskellige Klager over den, dels offentlig gennem Blade og Tidsskrifter, dels privat fra de Elever (og deres Paarørende), hvis Forventninger med Hensyn til det endelige Resultat ere blevne skuffede.

Enhver, der ikke er under 15 Aar og ikke over 25 Aar, kan i Henhold til forudgaaet offentlig Bekendtgørelse indstille sig til Prøve. Denne bliver afholdt i Overværelse af Skolens 4 Elevinstruktører, der afgive deres Skøn om, hvorvidt vedkommende Aspirant bør antages eller ikke. Det er Skolens Hovedhensigt gennem den samvittighedsfulde Prøvelse, som kun selve Undervisningen med dens successive Afslibning af de tekniske Ufuldkommenheder — der ofte ganske kunne tilsløre et virkeligt Talent — er i Stand til at yde, at komme til en fuldt ud paa-lidelig Dom om Vedkommendes Talent og dettes Perfektibilitet. Det følger derfor af sig selv, at det ikke er store Fordringer, der skulle fyldestgøres af Aspiranten for at blive antagen som Elev. Uagtet saaledes blot en Mulighed for Talent i Forbindelse med ikke absolut uheldige ydre Midler vil være tilstrækkeligt, er det dog kun en ringe Mængde, Skolen har haft at arbejde med, idet der af de 130 Aspiranter, der under Skolens 3aarige Bestaaen have fremstillet sig, kun er blevet antaget 22«.

»Undervisningens vigtigste Fag ledes af 4 Elevinstruktører. De tre indøve Rollerne med Eleverne, henholdsvis i det højere Skuespil, i Komædie og i Lystspil; den fjerde leder Øvelserne i Stemmeføring, Artikulation, Versfremsigelse m. m. At de tre førstnævnte Lærere, tilmed i overvejende Grad ogsaa beskæftige sig hermed, er en Ting, der følger af sig selv. Eleven er i de to første af Skoletidens 3 Semester forpligtet til at overvære alle Instruktionsstimerne, medens han i det sidste kan vælge den af de ved Skolen ansatte Elevinstruktører, som han helst ønsker at undervises af. Man har indvendt mod denne Ordning, at det skulde forkvæle Eleven, at han i de to første Semester samtidig skulde beskæftige sig med forskellige Rollefag i Stedet for ganske at kunne hengive sig til den Retning, hans Tilbøjelighed anviser ham. Denne Indvending er dog næppe synderlig vel begrundet. For det første ere disse forskellige Rollefag jo ingeniunde saa skarpt afgrænsede, som Indvendingen gaar ud fra; de have dog alle det ikke uvæsentlige Moment tilfælles, at de have Menneskefremstilling til Maal. Det er urigtigt at tro, at det lystige og det alvorlige ikke have noget at gøre med hinanden, tvertimod. Man kunde snarere sige, at en virkelig dygtig komisk Skuespiller, der ganske mangler Sans for det tragiske, vanskelig kan tænkes, og omvendt. Men dernæst maa man erindre, at Størstedelen af de unge Mennesker, hvis Tilbøjelighed driver dem til Scenen, er temmelig uklar over, i hvilken Retning deres Talent — om de ejer noget — gaar. Teaterhistorien kan opvise mangfoldige Eksempler paa sceniske Kunstnere, der først efter lang Tids Famlen have fundet det Felt, hvor deres Evner med Frodighed kunne trives. Ved i de to første Aar at undervises af forskellige Lærere i forskellige Rollefag, er der Grund til at antage, at Eleven udvikles til bedre at bedømme saavel sine egne Evner, som de forskellige Metoders Fortrin, saa at han ved Begyndelsen af det sidste og afgørende Semester med større Chance for at gribe rigtigt vil kunne vælge den Retning, hvori hans Evner fortrinsvis ligge.«

»Den dramatiske Skole er næppe oprettet udelukkende til Bedste for det kongelige Teater. Den er underlagt dette, fordi man antog, at der dér fandtes de bedste Kræfter til at lede den, men Skolens Bestemmelse er formentlig at være til Gavn for dansk Skuespilkunst i Almindelighed. Selvfølgelig er det det kongelige

Teaters Mening at rekruttere sit Personale nærmest blandt de bedst Bestaaede ved Elevskolen, men det følger af sig selv, at de Grænser, indenfor hvilke Teatret er i Stand til at benytte sig af denne sin Engagementsret, ere betingede paa den ene Side af Afgangselevernes Antal, paa den anden Side af Teaterpersonalets øjeblikkelige Beskaffenhed. De Elever, eller Elevers Forældre, der af Mangel paa omhyggelig Gennemlæsning af det fornævnte Reglement ere gaaede ud fra, at en bestaaet Afgangseksamen er ensbetydende med Engagement, ville derfor være udsatte for de skuffede Forventninger, der danne den frodigste Jordbund for ubeføjet Kritik.«

I de 7 Aar, Skolen har bestaaet, har den været frekventeret af 50 Elever, af hvilke de 20 have gennemgaaet fulde 3aarige Kursus. 10 Elever, hvoraf 4 endnu ere i Skolen, have nydt Undervisning i 2 Aar og 15, hvoraf 2 endnu ere i Skolen, i 1 Aar. 5 Elever have efter kortere Tid forladt Skolen.

6 Elever ere efter endt 3aarigt Kursus antagne ved det kongelige Teater. Mindst 23 Elever ere antagne ved private Teatre eller private Selskaber, omtrent Halvdelen ved Hovedstadens private Teatre. 6 ere endnu i Skolen. Det er muligt, at nogle af Resten, 15, ogsaa have faaet privat Engagement ved et eller andet Teater eller Selskab, men herom kan intet i Øjeblikket oplyses.

Desuden have nogle Operaelever og enkelte af det yngre Teaterpersonale for enkelte Fags Vedkommende deltaget i Undervisningen.

Til den dramatiske Elevskole er der siden dens Oprettelse aarligt bevilget 5500 Kr. Dette Beløb benyttes dog ikke fuldt ud, navnlig paa Grund af den ovenfor nævnte Inddragelse af enkelte Undervisningsfag.

2. Forhandlinger om den elektriske Belysning i det kongelige Teater.

Spørgsmaalet om Indførelse af elektrisk Belysning var allerede i Løbet af Aaret 1894 blevet behandlet i Kommissionen saavidt, at der om denne vigtige Foranstaltning kunde gøres Indstilling til Ministeriet ved Skrivelse af 15. Januar 1895. Ved denne fremsendtes Skrivelse af 30. Maj 1894 (med 3 Bilag og 23 Planer) fra Chefen for Søminekorpset, Kommandør Jøhnke og Skrivelse af 5. Maj 1894 fra Direktøren for Skibbygning og Maskinvæsen, Nielsen, vedrørende Indførelse af elektrisk Belysning og Forandring af Varme- og Ventilationsapparatet i det kongelige Teater. De nævnte Skrivelser ere saalydende:

Chefen for Søminekorpset.

Orlogsværftet, Kjøbenhavn C., 30. Maj 1894.

Hermed 3 Bilag og 23 Planer.*)

I Henhold til Skrivelse af 18de Januar d. A. fra Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet har jeg i Forbindelse med Orlogsværftets Direktør for Skibbygning og Maskinvæsen taget under Overvejelse, hvorledes en elektrisk Belysningsinstallation i

*) Disse Bilag og Planer bleve ikke trykte, men have været til Eftersyn for Kommissionens Medlemmer.

det kongelige Teater kunde lade sig gennemføre for en mindre Anlægssum end den, der er opgivet i Betænkningen af Januar 1889 fra »Kommissionen for Indførelse af elektrisk Belysning i det kongelige Teater«, en Plan, som omfattede en fuldstændig elektrisk Belysning at alle Teatrets Lokalteter. En Formindskelse i Bekostningen af nogen Betydning ved Anlægget kunde selvfølgelig kun naas ved at indskrænke Planen til udelukkende at omfatte de Lokalteter, hvor Indførelse af elektrisk Belysning maa anses for at være paatrængende nødvendig, og som Resultat af de paa denne Basis foretagne Overvejelser er fremgaaet vedliggende Forslag til elektrisk Belysning af Teatrets Scenerum og Paaklædningsværelser samt Kongelogen med tilhørende Værelser og Balkonranden, og som nødvendigt Supplement hertil det af Direktøren udarbejdede Forslag til Forandringer i Teatrets Kedelanlæg, Opvarmnings- og Ventilationsapparater.

Idet der med Hensyn til Forslagets Detailler henvises til hosfølgende »Beskrivelse af de elektriske Installationer«, »Detailoplysninger om Lampemateriellets Anbringelse« og »Specifikation over projekteret elektrisk Belysning i det kgl. Teater 1894«, hvortil knytter sig 23 Planer, skal jeg dertil føje følgende Bemærkninger:

Som Motivering for Anvendelsen af en større Sum paa Indførelse af elektrisk Belysning i det kongelige Teater maa der først og fremmest gøres gældende, at der derved — som udtalt i Teaterkommissionens foranvænte Betænkning — »saavidt muligt afgives Garanti imod en Teaterbrands Opstaaen«.

Man maa til dette Øjemed navnlig være betænkt paa fuldstændig at fjerne Gasbelysningen fra og installere elektrisk Lys i Scenerummene og Paaklædningsværelserne. Hensynet til Kostumeringen gør det yderligere ønskeligt, at Belysningen i Paaklædningsværelserne bliver elektrisk og ikke er en anden end den paa Scenen. At man benytter Lejligheden til med en forholdsvis mindre Udgift at forbedre Belysningen i Kongelogen og langs Balkonranden, vil ventelig findes rimeligt.

Med Hensyn til Brandfaren i Scenerummet, da maa den skønnes at være ængstende stor, saa længe Gassen ikke afskaffes, Dag for Dag større, idet Fordringerne til Belysningseffekterne stadig vokse, og de for permanent stærk Opvarmning udsatte Dekorationer blive mere og mere let antændelige. Brandfaren er efter min Mening saa stor, at det synes mærkeligt, at ikke rette vedkommende forlanger Indførelse af elektrisk Scenebelysning. Ved denne bringes Brandfaren saa langt ned som muligt, og denne Omstændighed burde være tilstrækkelig Grund til ikke at opsætte Gassens Afskaffelse. Men jeg skal dog benytte Lejligheden til at gøre opmærksom paa, at en ukyndig Behandling af de elektriske Ledninger og Apparatet kan medføre en Antændelse. For at opnaa en tilsigtet Lys-effekt er det i en Teater-Installation hyppig nødvendigt at foretage Forandringer og Kombinationer, der ligge udenfor det, man oprindeligt har tilsigtet, og foretages disse af en elektrisk ukyndig Person, er Faren for

en Antændelse ingenlunde ringe. Om den nuværende mindre, elektriske Teater-Installation altid behandles med ønskeligt Kendskab og Forsigtighed, derom tør jeg ikke havenogen begrundet Mening, men udvides Installationen overensstemmende med det her foreliggende Forslag, anser jeg det for aldeles nødvendigt, at man sikrer sig, at Betjeningspersonalet har tilstrækkelig Indsigt til at forhindre en brandfarlig Benyttelse af Installationen. Opkommer der Ildebrand ved ukyndig Betjening, har hverken den, der har udarbejdet Planen for Installationen, eller den, der har ført Tilsyn med Udførelsen, noget Ansvar, men dette paahviler udelukkende den, der har overladt Betjeningen til et ukyndigt Personale.

I Modsætning til det tidligere Kommissionsforslag, der gik ud paa, at der i selve Teatret oprettedes en elektrisk Station, gaar den nuværende Plan ud paa, at den kommunale elektriske Station skal levere Hovedmængden af den nødvendige Elektricitet. Denne Fremgangsmaade er udelukkende valgt for at formindske Anlægsomkostningerne, men man vil derved, som godtgjort i det tidligere Forslag, komme til en ikke ubetydelig Forøgelse af de daglige Driftsudgifter. For noget at bøde herpaa omfatter Forslaget Anskaffelsen af en mindre Damp-Dynamo, hvortil Plads haves disponibel, og som kan forsynes med Damp fra de til Opvarmningen nødvendige Kedler. Driften af denne Dynamo, der nærmest er beregnet paa at levere den til Dagbelysning, Nødbelysning, ved Prøverne o. s. v. nødvendige Elektricitet, vil da kun foranledige en meget ringe Udgift, og man opnaar ved Dynamovens Installation at skaffe en Sikkerhedsbelysning for det Tilfælde, at et Uheld skulde afskære Elektricitets-Tilførselen fra den kommunale Station, idet Belysningen af Gange og Passager delvis kan ske ved Teatrets egen Dynamo, medens forøvrigt

hele Belysningen kan besørages fra den nævnte Station, hvis man af en eller anden Grund ikke vil eller kan tage Elektricitet fra Teatrets egen Dynamo.

Hvad Omkostningerne ved Gennemførelsen af dette Forslag angaar, da vil den egentlige elektriske Del af det, leveret færdig til Brug, kunne udføres for en Sum af ca. **80,000 Kr.** I dette Beløb er indbefattet Anskaffelsen af Lysmaskinen, ca. 11,000 Kr., og de af Anlægget flydende Bygningsarbejder. Som det fremgaar af Direktør Nielsens Forslag, vil Kedel-Opvarmnings- og Ventilations-Anlægget kræve en yderligere Udgift af **35,000 Kr.** Udgift til det samlede Anlæg **115,000 Kr.**

Den nævnte Sum af 80,000 Kr. er fremkommen ved en Opsummering af kendte Detailpriser paa det fornødne Materiale og Arbejde, og jeg mener, at den maa betragtes som en Maksimumspris, der ventelig vil kunne nedsættes ved Tilbud fra forskellige Fabrikanten. Men, medens jeg ikke paa Sagens nuværende Standpunkt har anset det for rigtigt at indhente Konkurrence-Tilbud, forudsætter jeg, at Ministeriet, hvis dette maatte bestemme sig til at forsøge Planen gennemført, vil foranledige Fremkomsten af bindende Tilbud. Der vil da formentlig kun være Anledning til at henvende sig til Ludvig Lunds mekaniske Etablissement, med hvis Indehaver der er samarbejdet under Udarbejdelsen af det foreliggende Forslag, og til C. P. Jürgensens mekaniske Etablissement. Indhentningen af Konkurrence-Tilbud sker formentlig lettest gennem Søminekorpset og vil næppe medtage lang Tid, da Modeller og Prøver forefindes, og da der ved Søminekorpset foreligger i bearbejdet Form de for Tilbuds Afgivelse og Arbejdets Udførelse nødvendige særlige og almindelige Bestemmelser.

Da Anlægget betinger en Forøgelse af den kommunale Stations Hovedtilførselsled-

ning indenfor Teatrets Grænser, har man ført en foreløbig Forhandling med Stationen desangaaende, og jeg mener at kunne gaa ud fra gratis Anlæg af denne Ledning, medens Stikket herfra til Strømfordelingsbordet skal betales og derfor er medtaget i Overslaget. Derimod har man ikke forhandlet med den kommunale Station angaaende Betalingen for Levering af Elektricitet. Den Pris, Magistraten nu fordrer — ca. 3.5 Øre pr. 16-Lys Lampe-Time — og som er den samme, der er lagt til Grund for Driftsberegningen i det tidligere fuldstændige Forslag, er jo ikke nogen Nettopris, da Elektriciteten ligesom Gassen er et Skatteobjekt, og der var vel nogen Rimelighed for, at Kommunen kunde være villig til at vise sin Paaskønnelse af den formindskede Brandfare ved en Reduktion af Afgiften for Elektricitet. At denne her i Kjøbenhavn er forholdsvis høj, fremgaar deraf, at den Elektricitetsmængde, der her betales med 60 Øre, og som hidtil i London er bleven betalt med omtrent det samme, fra 1ste Juli dér kun betales med 45.4 Øre, medens den i Newcastle kun betales med 34 Øre.

Med Hensyn til den Tid, Arbejdet vil udfordre, skal bemærkes, at den ikke kan sættes under 6 Maaneder.

F. H. Jøhnke.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Direktøren for Skibbygning og Maskinvæsen.

Orlogsværftet, d. 5. Maj 1894.

Hermed 3 Bilag og 1 Plan. *)

I Henhold til Skrivelse af 18. Januar fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har jeg sammen med Kommandør Jøhnke taget under Overvejelse, hvorledes man kunde indføre elektrisk Belysning paa det kongelige Teater paa billigere Vilkaar end tidligere, og jeg skal derefter tillade mig at fremkomme med nedenstaaende Redegørelse for, hvorledes Sagen kan gennemføres for den Del af Anlægget, som jeg særligt har taget mig af, nemlig Opvarmningen og Ventilationen.

Som det vil mindes, gik den oprindelige Plan ud paa at oplyse hele det kongelige Teater ved Elektricitet, tagen fra Teatrets egen Station, der ogsaa skulde indrettes til Teatrets Opvarmning og Ventilation. Da man imidlertid derved kom til en Bekostning, som blev anset for at være for stor, til at man kunde vente Sagen gennemført, have vi udarbejdet nærværende Forslag, der gaar ud paa:

- 1) at den elektriske Belysning indskrænkes til Scenen med tilhørende Scenekældere og Scenegallerier, Paaklædningsværelserne med Trapper og Gange, Kongelogen med tilhørende Værelser samt Balkonranden;
- 2) at Elektriciteten hovedsagentlig leveres fra Københavns elektriske Centralstation;
- 3) at Kedelforandringen indskrænkes til det ved Indførelse af elektrisk Belysning absolut nødvendige Minimum;
- 4) at Forandringer i Opvarmningsanlægget

i det væsentlige indskrænkes til, hvad der er en nødvendig Følge af Gassens Borttagelse fra Scenerummet m. m.;

- 5) at Ventilationen paa Tilskuerpladsen samtidig bringes i Orden.

Indretningen af Teatrets egen elektriske Station medførte blandt andet, at Teatret maatte bekoste et nyt Kedelanlæg i 2 Etag'er samt opføre en ny Dampskorsten, hvilket alt paa Grund af den særdeles knebne Plads, som havdes til Raadighed, medførte betydelig Bekostning. I Modsætning hertil have vi ved nærværende Udarbejdelse stræbt at indskrænke Forandringen i Kedelarrangementet til det mindst mulige, og vi nøjes da med i Stedet for den lille 3dje Kedel, som nu findes, og som er meget gammel, at indlægge en ny Kedel saa stor, som Pladsen tillader det og indrettet til ca. 80 Pd. Kedeltryk, medens der forøvrigt ikke sker nogen Forandring, saaledes at altsaa de to andre Dampkedler og den gamle Skorsten bibeholdes.

Forøgelsen af Dampproduktionen, som derved naas, vil være tilstrækkelig til den Opvarmning af det store Scenerum, som fordres paa Grund af, at Gasvarmen gaar bort derfra, ligesom den forventes ogsaa at være tilstrækkelig til at drive en 15 à 20 Hestes Lysmaskine, og Arrangementet tænkes da navnlig ordnet saaledes, at Dampen fra Kedlen først benyttes med sit fulde Tryk i Lysmaskinen og derefter som Spildedamp af lavt Tryk til Scenens Opvarmning; til den nævnte Lysmaskine haves der Plads i de nuværende Kedellokaliteter, saaledes at det, i Modsætning til, hvad der var Tilfældet i det ældre, store Projekt, ikke bliver nødvendigt at indtage nogen Del af Teatrets Magasinrum til Maskinlokale. Formaals-tjenligheden af Lysmaskinens Anskaffelse vil fremgaa af hosliggende Forslag til de elektriske Installationer fra Kommandør Jøhnke.

*) Bilagene og Planerne ere ikke trykte, men have været til Eftersyn for Kommissionens Medlemmer.

Som det vil ses af det anførte, vil Maskinanlægget kun komme til at omfatte:

- 1) Anbringelsen af en større Dampkedel.
- 2) — — — 15—20 Hestes Lysmaskine.
- 3) Anbringelsen af et System af Dampledninger til Scenerummets Opvarmning.

Med Hensyn til Bekostningen ved disse Anlæg skal jeg for Punkt 1.'s vedkommende henvise til medfølgende Tilbud fra Burmeister & Wain, hvoraf det vil fremgaa, at Borttagelsen af den gamle Kedel og Anbringelsen af den nye med alt Tilbehør, derunder Indmuring paa Plads, vil andrage 6300 Kr. Bekostningen ved Punkt 2 findes optaget under det elektriske Anlæg, og for Punkt 3.'s vedkommende findes Udgiften angivet i medfølgende Overslag fra Kapt. Reck, der, foruden det nævnte Varmeanlæg til Scenen, hvilket af det opførte Beløb andrager ca. 9600 Kr., tillige indeholder Overslag over de Arbejder til Forbedring af Ventilationen paa Tilskuerpladsen, der maa anbefales gennemført samtidig med, at der indlægges elektrisk Belysning paa Scenen, og som ifølge Overslaget vil andrage 16,300 Kr.

Med Hensyn til dette sidste Punkt skal jeg tillade mig at anføre, at det formentlig skyldes Brandfaren fra Scenens nuværende Gasbelysning, at Brandvæsenet efter Ringteatrets Brand i Wien lod Etagerne Ventilationskanaler, der udgik fra Blandingskammeret i Kælderen under Tilskuerpladsen, tilmure, hvorved navnlig al Tilførsel af frisk Luft til Etagerne blev stanset. Det synes derfor naturligt, samtidig med at Hovedkilden til Brandfaren fjernes, da ogsaa at bringe nævnte Ventilation i Orden og det saa meget mere, som det kan ventes, at en saadan Foranstaltning vil virke særdeles gavnligt paa Teaterbesøget. Maaden, hvorpaa Ventilationen atter skulde bringes

i Orden, er nærlig den samme, som anbefalet i det tidligere store Projekt til Teatrets elektriske Belysning, hvilken, som det vil mindes, gik ud paa at anbringe 4 Stkr. 6 Fods Ventilatorer under Tilskuerpladsen med tilhørende Opmuring af nogle Skille- rum, saaledes at Luften kan blæses ind i det derværende Varmekammer, hvori der da samtidig paa Grund af den forøgede Luftmængde, som skal passere, maa anbringes nogle flere Varmelegemer, end der nu findes, for om Vinteren at sikre den fornødne Opvarmning af Ventilationsluften. I Varmekammerets øverste Del — Blandingskammeret — hvor de tilmurede Ventilationsaabninger findes, skulde disse atter aabnes og bygges ind i Blandingskammeret samt for Enden forsynes med Jernklapper der indrettes til at lukke Aabningerne automatisk, saa snart Temperaturen stiger over et passende Punkt, en Detaille, som kan ordnes paa forskellig Maade, men som der ikke vil være nogen Grund til at gaa dybere ind paa.

Foruden de ovennævnte 4 Ventilatorer under Tilskuerpladsen til at drive Luften ind, og som her ere projekterede drevne ved Elektricitet, var der i det ældre Projekt ogsaa optaget 4 lignende Ventilatorer paa Loftet over Tilskuerpladsen til at suge den daarlige Luft ud; disse sidste Ventilatorer komme ikke til Anvendelse i nærværende Projekt, hvor Gaslysekronen paa Tilskuerpladsen er bibeholdt; men for at Anlægget kan virke efter Bestemmelserne, maa det iagttages, at Hullet i Loftet over Lysekronen — i Modsætning til, hvad der skal være Tilfældet nu — holdes aabent saavel under Forestillingen som under Mellemakterne, og der kan neppe være nogen Betænkelighed herved, naar det erindres, at dels bliver Brandfaren fjernet ved, at der paa Scenen indlægges elektrisk Lys i Stedet for Gas, og dels vil det tid-

ligere Lufttræk fra Scenen til Lampehullet blive fjernet derved, at Ventilatorerne under Tilskuerpladsen rigeligt ville skaffe den Lufttilgang, som behøves for at erstatte Udsugningen gennem Lampehullet.

I Henhold til det anførte maa det alt-saa paaregnes, at der foruden Udgiften til selve det elektriske Anlæg og til den nævnte 15 à 20 Hestes Lysmaskine, om hvilke Ud-gifter Kommandør Jøhnke udtaler sig, vil medgaa som følger:

Til Anbringelse af en ny Damp- kedel.....	6,300 Kr.
Til Anbringelse af Vandlednin- ger i Scenerummet	9,600 —
Til Reetableringen af Ventilati- onen paa Tilskuerpladsen....	16,300 —
Forskelligt og uforudset	2,800 —
Ialt...	<u>35,000 Kr.</u>

Sluttelig skal jeg i Anledning af Slutningsbemærkningen i Ministeriets Skrivelse tilføje, at Forarbejderne for nærværende Udtalelse ikke have givet Anledning til nogen særlig Udgift.

K. C. Nielsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og
Undervisningsvæsenet.

I sin ovenfor nævnte Skrivelse af 15. Jan. 1895 bemærkede Kommissionen om denne Sag:

Forslaget om Indførelsen af elektrisk Belysning har i Modsætning til et tidligere langt kostbarere Forslag væsentlig, om end ikke udelukkende, Scenens Belysning paa denne Maade for Øje. Forslaget er i

og for sig uafhængigt af Ombygningen*). Men Kommissionen kan ikke andet end indtrængende tilraade Forslaget. Det medfører i flere Henseender store, ogsaa finansielle, Fordele for Teatret. Men navnlig kan Kommissionen ikke noksom henlede Opmærksomheden paa den af Kommandør Jøhnke meget stærkt fremhævede Brandfare ved den nuværende Gasbelysning, et Hensyn, som gør det i højeste Grad utilraadeligt at udskyde Foranstaltningen.

Forslaget andrager.....	115,000 Kr.,
men drages herfra, ligesom i Forslaget til Ombygningen*), Forandringen af Ventilatio- nen paa Tilskuerpladsen som noget, det maa være forbe- holdt senere at tage Bestem- melse om.....	16,300 —
bliver Udgiften kun...	<u>98,700 Kr.</u>

I Henhold til foranførte tillader Kommissionen sig saaledes at indstille:

at der til Indførelse af elektrisk Belysning af Scenerummet og Paaklædningsværelserne samt enkelte andre Steder i Teaterbygningen bevilges 98,700 Kr.

Goos.

Vilh. Hauch.

Til
Ministeriet for Kirke- og
Undervisningsvæsenet.

Paa Forslaget til Finanslov for Finans-aaret 1895—96 stillede Ministeriet derefter Forslag om Bevilling af 98,700 Kr. til Indfø-

*) Se om denne i samme Skrivelse foreslaaede Ombygning nedenfor under 3.

relse af elektrisk Belysning i det kongelige Teater, væsentlig til Scenens Belysning, under Forudsætning af, at der af Københavns Kommune indrømmes passende Nedsættelse i den takstmæssige Betaling for Levering af Elektricitet fra Kommunens elektriske Centralstation.

Ved Finansloven for det nævnte Finansaar bevilgedes det foreslaaede Beløb, og efter at de fornødne Forhandlinger med Københavns Magistrat vare tilendebragte, er elektrisk Belysning derefter bleven indført i det kongelige Teater paa den oven anførte Maade.

Bilag.

Historiske Oplysninger om Planer til elektrisk Belysning i Teatret.

I 1888 nedsatte Ministeriet en Kommission til Undersøgelse af Spørgsmaalet om Indførelse af elektrisk Belysning i det kongelige Teater. I Overensstemmelse med Kommissionens Forslag blev der i Finanslovsforslaget for 1890—91 under § 26, »Andre og overordentlige Statsudgifter«, Nr. 27, optaget »Til Anlæg til det kongelige Teaters Forsyning med elektrisk Belysning« 585,000 Kr. — Beløbet blev imidlertid ikke bevilget. Anmærkningen til Finanslovsforslaget for denne Posts Vedkommende lød saaledes:

»De mange Teaterbrande, som i Udlandet ere indtrufne i de senere Aar, ere for den allerstørste Del opstaaede paa Scenen under Forestillingen og forarsagede ved Gasbelysningen. Denne Belysningsmaade er i dobbelt Retning brandfarlig. Gassen udtørre Luft og opheder i høj Grad de brændbare Stoffer, der omgive Scenerummet, hvad der bl. a. viser sig deri, at de over Scenen ophængte Lærredsstykker (Sofitterne) efter Afbenyttelsen ofte ere saa varme, at de næppe kunne berøres med Hænderne. Den ubetydeligste Antændelse har derfor til Følge, at Ilden med rivende Hurtighed griber om sig, og den store Brandfare, som er særlig for Teatrene, ligger netop deri, at Scenerummet saa at sige i et Øjeblik kan være helt omspændt af Flammer. Dertil kommer, at de aabne Gasblus give den rigeligste Anledning til Antændelse, og hvor meget man end søger at isolere dem, ere de altid farlige i deres let fængelige Omgivelser. Saa længe Gasbelysningen anvendes, kan Faren for Antændelse og for Ildens øjeblikkelige Udbredelse i Scenerummet kun i forholdsvis ringe Grad begrænses. Opmærksomheden har derfor under disse Forhold navnlig været rettet paa Foranstaltninger, som kunne forsinke Ildens Udbredelse til Tilskuerpladsen og lette Udgangen fra denne for Publikum. Der er imidlertid ved de sidste Teaterkatastrofer vundet sørgelig Erfaring for, at alle saadanne Forholdsregler ere utilstrækkelige til at afværge Faren for massevis Indebrænding.

En virkelig Betyggelse opnaas kun ved at afløse Gassen med elektrisk Belysning. Herved undgaas enhver Ophedning af Luften og Omgivelserne, og ligeledes den direkte Fare for Antændelse, da det elektriske Lys kun kan brænde i lukkede og lufttætte Lamper. Hvis der desuagtet sker Antændelse, vil denne i de allerfleste Tilfælde kunne slukkes i Tide, da Ilden ikke griber om sig med abnorm Hurtighed. Brandfaren i et Teater bliver saaledes ikke væsentlig større end i enhver anden Bygning. Selv om en opstaaende Ild skulde faa Overhaand, er Faren for Publikum langt ringere end ved Gasbelysning, da det elektriske Lys vil vedblive at brænde paa Tilskuerpladsen, lige indtil Ilden har udbredt sig over denne, medens det, som bekendt, ofte har bidraget til at forøge Ulykkens Omfang, at Gasledningen til alle Teatrets Rum straks ved Ildens Begyndelse afbrydes, og de nu for Tiden anvendte Sikkerhedslamper med Oljebelysning slukkes af Røgen.

Ved Siden af det afgørende Hensyn til Publikums og Teaterpersonalets og, i anden Række, til Bygningens Sikkerhed, maa det desuden komme i Betragtning, at det elektriske Lys i den daglige Drift har store Fortrin for Gassen. Den Varme, som Gasbelysningen paa Teatrets Rampe udvikler, frembringer en stærk opadstigende Luftstrøm, der fører en stor Del af Lyden fra Scenen med sig, førend den naar ud i Tilskuerrummet; i vort kgl. Teater virker denne Omstændighed meget uheldigt paa de akustiske Forhold, især i den forreste Del af Gulvet og Balkonetagen. Gassens udtørrende og forurenende Virkning paa Luften er endvidere skadelig for de Spillendes Organer; at den ogsaa, om end i mindre Grad, er følelig for Publikum, forsaavidt den ikke modvirkes af en fuldstændig Ventilation, er tilstrækkelig bekendt. Disse Ulemper fjernes ved den elektriske Belysning, som ikke frembringer Varme eller paa anden Maade øver Indflydelse paa den omgivende Luft. Den har heller ikke den samme skadelige Indvirkning som Gassen paa det sceniske Materiel og paa den kunstneriske Udsmykning af Teatrene.

Man er overalt kommen til Erkendelse af, at der ikke bør anvendes Gas til Belysning af Teatre, og Anvendelsen af elektrisk Belysning er allerede almindelig ved de større Teatre i Udlandet, saaledes at man nu i flere Aar har haft tilstrækkelig Erfaring for, at det elektriske Lys kan virke fuldkommen regelmæssigt, og at det i fuldt Maal besidder de Fortrin for Gassen, som her ere omtalte.

I Juni 1887 fremkom Chefen for det kgl. Teater og Kapel med en Indstilling om Indførelsen af elektrisk Belysning i det kgl. Teater, saaledes at denne Foranstaltning foreløbig, endnu i samme Aar, foresloges gennemført med Hensyn til Rampens Belysning, i Overensstemmelse med et fra Teatrets Side allerede tidligere fremsat Forslag. Da man imidlertid ansaa det for rigtigt, at Spørgsmaalet om et elektrisk Anlæg blev fra først af taget under Overvejelse i sin Helhed, blev det af Teaterchefen overdraget Sceneinstruktør Krohn at foretage en Rejse til Udlandet for at gøre sig bekendt med de tilsvarende Anlæg ved forskellige større Teatre, og efter hans Hjemkomst blev der i Januar 1888 nedsat en Kommission af Sagkyndige i det nævnte Øjemed. Under Teaterchefens Forsæde sammensattes Kommissionen af Sceneinstruktør Krohn, Chefen for Søminekorpset Kommandør Jøhnke, Direktøren for Marinens Skibsbygnings- og Maskinvæsen Nielsen, Professor i Fysik C. Christiansen og Teatrets Bygmester Etatsraad Herholdt. Som et særligt

Udvalg af Kommissionen have Dhr. Nielsen, Jöhnke og Krohn i Forening arbejdet for Løsningen af de specielle tekniske Opgaver. Af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet fik Kommissionen Bemyndigelse til at forhandle direkte med de forskellige Firmaer, fra hvilke der maatte indhentes Planer og Overslag, og da der her i Landet manglede al Erfaring om elektriske Anlæg for Teatre, traadte man i Forbindelse med det Firma, som i Udlandet nyder den største Autoritet paa dette Omraade, nemlig det saakaldte Edison-Selskab eller »Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft« i Berlin. Dette Selskab har ladet udarbejde Planer for Scenebelysningen i vort Teater, som derefter i Berlin ere blevne gennemgaaede af Medlemmer af Kommissionen og sammenarbejdede med de øvrige Planer for Anlægget. Paa Grundlag af de foreliggende Planer og Overslag for Arbejdets forskellige Dele, og med Benyttelse af de Iagttagelser, som i Udlandet ere gjorte, dels af Instruktør Krohn, der i sin Rejseberetning har givet en udførlig sammenlignende Fremstilling af Anlægene i flere tyske Teatre, dels af andre Medlemmer ved lignende Rejser, har Kommissionens udarbejdet et detailleret Forslag til et hele Teatret omfattende Belysningsanlæg samt til de derved nødvendiggjorte Forandringer i Teatrets Ventilation og Opvarmning.

Hvad Formaalet med Foranstaltninger angaar, har Kommissionen betragtet det som den vigtigste Opgave, at skaffe Sikkerhed mod Brandfaren. Farerne ved Gasbelysningen ere med stort Eftertryk fremhævede i Betænkningen, og det udtales ligefrem her, at det ikke kan kaldes forsvarligt at vedblive med denne Belysning, naar en mere betryggende kan skaffes tilveje. Derimod har man ikke tilstræbt i nogen væsentlig Grad at forøge Styrken af den nuværende Belysning, og de eksisterende Gasblus ere derfor i det hele taget ombyttede med elektriske Lamper af lignende Lysstyrke. Iøvrigt har man søgt at ordne Anlægget saaledes, at den aarlige Drift kunde blive saa billig som muligt for Teatret, uanset at en større øjeblikkelig Udgift kunde blive nødvendig for at naa dette Maal, og den Plan, som Kommissionen efter moden Overvejelse af alle de andre Kombinationer, der kunde komme i Betragtning, har bestemt sig for, er den, som man har anset for i Virkeligheden at være den mest økonomiske. Alle Anlæggets Enkeltheder ere udførligt fremstillede i Kommissionens Forslag, som tillige indeholder en omhyggelig Redegørelse paa ethvert Punkt, hvor Valget har staaet mellem forskellige tekniske Metoder.

Den elektriske Belysning tænkes anvendt paa alle til Teatrets Bygninger hørende Rum. Efter de Erfaringer, som ere gjorte i Udlandet, kan Belysningen udenfor Scenerummet ordnes paa samme Maade, som det her i Landet er sket ved flere offentlige Anlæg, og det er derfor kun for Scenebelysningens Vedkommende, at Kommissionen har maattet benytte sig af det nævnte tyske Firmas Medvirking. Dette Firma har ogsaa forbeholdt sig eventuelt at levere visse Dele af Belysningsmateriellet; iøvrigt tænkes dette anskaffet fra et indenlandsk Firma, ligesom ogsaa Udførelsen af hele Anlægget, paa Grundlag af de forhaandenværende Planer, kan ske under indenlandske Elektrikers Ledelse.

Til al indvendig Belysning ville Glødelamper blive anvendte, Buelamper kun til Effektbelysning paa Scenen og til Malersalen. Tilgangene til Teatret tænkes

belyste med Lamper af begge Slags. For Scenens Vedkommende har man bestemt sig for det saakaldte Trelampesystem, hvori hvert Belysningslegeme har Lamper af tre forskellige Farver (hvidt, rødt og grønt), der hver for sig kunne tændes og slukkes, som det i teknisk Henseende fuldkomneste System. Det samlede Antal af Lamper bliver 4000, hvoraf der dog ikke kan ventes at blive Brug for mere end 3000 samtidig.

Det har været et Hovedspørgsmaal ved Kommissionens Overvejelser, om Teatret skulde forsyne sig selv med Elektricitet eller sætte sig i Forbindelse med en større elektrisk Station udenfor Teatret, i hvilken Henseende flere Forsøg have foreligget til Drøftelse, dog alle af en temmelig ubestemt Karakter, da der endnu ikke i Kjøbenhavn er anlagt nogen elektrisk Centralstation, hvorfra Teatret kunde forsynes. Kommissionen har imidlertid ganske ubetinget udtalt sig for et selvstændigt Anlæg ved Teatret som den hensigtsmæssigste Ordning. Foruden at flere andre Hensyn tale herfor, er det tilstrækkelig afgørende, at Driftsudgifterne ved Anvendelse af en udenfor Teatret liggende Station ville blive forholdsvis saa høje, at det for Teatret er langt billigere at have sit eget elektriske Anlæg, uanset de større Udgifter, som ville medgaa dertil en Gang for alle.

Efter Forslaget vil der altsaa blive anbragt et Maskinanlæg ved Teatret, nemlig i Sidebygningen (Magasinbygningen paa den anden Side af Heibergsgade), og med en saadan Indretning, at baade Maskinrummet og Kjedelrummene adskilles fra de tilstødende og overliggende Rum i Bygningen ved brandsikre Mure, saa at Anlægget, hvad Sikkerheden angaar, vil blive fuldt saa tilfredsstillende som Teatrets nuværende Dampkjedelanlæg. Der tænkes anvendt 5 Dampmaskiner med tilhørende Dynamoer, af hvilke dog 3 ville være tilstrækkelige til at besørge den regelmæssige Drift, saa at ingen Forstyrrelse deri behøver at indtræde, hvis en enkelt Maskine skulde komme i Uorden.

I Teatrets Ventilationsapparat vil Indførelsen af den nye Belysningsmaade nødvendiggøre betydelige Forandringer. Ventilationen er for Tiden alene baseret paa Luftens Udsugning, og det er væsentlig Gassen, der ved sin Opvarmning af Luften sætter den i Bevægelse, saaledes at Apparatet vil blive virkningsløst ved Afskaffelse af Gassen. Den nu udarbejdede Plan gaar ud paa, med Benyttelse af de eksisterende Luftkanaler at skaffe Luftfornyelsen tilveje paa samme Maade, som det sker i Burgteatret i Wien, nemlig med særskilte Ventilatorer for Udsugning af den fordærvede Luft og for mekanisk Inddrivning af frisk Luft. Ved dette System opnaas den Fordel, at Lufttrykket i enhver Aarstid bliver omtrent den samme paa Tilskuerpladsen som i Korridorerne, saa at der ved Aabning af Døre ikke fremkommer nogen Træk, hvilket, som bekendt, langt fra kan undgaa under de nuværende Forhold i Teatret. Hvad der har endnu større Betydning er, at der vil blive tilvejebragt en langt mere fuldstændig Ventilation end den nuværende. Efter at Brandvæsenet i de sidste Aar af Sikkerhedshensyn har forlangt de Luftkanaler, der førte til Balkonen og Etagerne, tilmurede, faar Tilskuerpladsen nu ikke engang Halvdelen af det Kvantum frisk Luft, som Ventilationen oprindeligt kunde skaffe. Herpaa kan der raades Bod ved Indførelsen af mekanisk Ventilation, uden at Sikkerhedshensynet i mindste Maade lider derved, idet der i de nu tilmurede

Kanaler anbringes selvvirkende Lukkeapparater. Til Drift af det beskrevne Ventilationsapparat vil en mindre Dampmaskine blive anbragt i Kælderen.

Teatrets Opvarmning foregaar nu saaledes, at Scenen næsten udelukkende faar sin Varme fra Gasbelysningen, medens Tilskuerpladsen og de øvrige Rum opvarmes dels af Gassen, dels ved Damprør i Kælderen og ved enkelte Dampovne. Naar Gassen afskaffes, maa der indrettes et omfattende Varmeledningssystem, men til Gengæld kan den tilstrækkelige Varme til alle Lokaler faas ved Benyttelse af Spildedampen fra Driften af Lys- og Ventilationsmaskinerne, altsaa uden nogen særlig Udgift, selvfølgelig kun under den Forudsætning, at Teatret har sit selvstændige Maskinanlæg. Der maa nemlig om Vinteren hele Dagen igennem være en Maskine i Gang for at skaffe elektrisk Lys til de mange mørke Lokaler i Teatret. At man iøvrigt vil opnaa en langt bedre og jevnere fordelt Opvarmning end den nuværende, og at man ved at undlade Opvarmning i den milde Aarstid helt kan undgaa den overdrevne Ophedning, som Gassen nu saa ofte fører med sig, er en Fordel af væsentlig Betydning baade for Skuespillere og for Teaterbesøget.

Den Plan, hvoraf Hovedtrækkene her ere angivne, har erholdt Stadens Bygningskommissions Billigelse, ligesom Magistratens Samtykke til den eventuelle Udførelse kan ventes, paa Betingelse af, at Bestemmelserne om elektrisk Anlæg i København overholdes.

Beregningen over Udgifterne ved Anlægget ere baserede paa de foreliggende Tilbud fra indenlandske Firmaer, til hvilke Kommissionen har henvendt sig, selvfølgelig uden at indgaa noget bindende Engagement med dem om Udførelsen. De enkelte Hovedposter stille sig derefter med følgende Udgiftsbeløb:

Det elektriske Anlæg	233,000 Kr.
Maskin- og Kjedelanlæg	154,750 —
Forandringer ved Ventilations- og Varmeanlæg	91,740 —
Bygningsarbejder til Maskin-, Kjedel-, Ventilations- og Varmeanlæg	80,534 —
Mindre Bygningsarbejder og Kontrol under Arbejdets Udførelse	24,976 —
Ialt	585,000 Kr.

De aarlige Driftsudgifter til Belysning, Opvarmning og Ventilation ere af Kommissionen beregnede til 54,400 Kr., medens de for Tiden efter en Gennemsnitsberegning for de 3 sidste Aar udgøre 65,500 Kr. Der opnaas altsaa en Besparelse af ca. 11,000 Kr., som væsentlig indvindes paa Opvarmningen.

Hvis Teatret forsynes med Belysning fra en udenfor liggende Station, kunne Anlægsudgifterne bringes ned til ca. 300,000 Kr. Paa den anden Side ville de ovennævnte Driftsudgifter under denne Forudsætning blive 90,300 Kr. efter en Minimumsberegning, hvorved man er gaaet ud fra, at Prisen for Belysning kan ansættes til 3½ Øre pr. Lampetime. Det er sandsynligt, at Beløbet vil blive endnu betydeligt højere, navnlig hvis Lysforbruget skulde stige ud over det af Kommissionen kalkulerede Forbrug, der er baseret paa de nuværende Fordringer, hvorimod

et større Forbrug kun i ringe Grad vil forøge den aarlige Udgift for Teatret, hvis det selv producerer Elektriciteten. Udgiftsforøgelsen ved Benyttelsen af en fremmed Station er for Tiden ubestemmelig, men det er sikkert, at den bliver altfor stor til at kunne opvejes ved nogensomhelst Besparelse paa Anlægsudgifterne.

De betydelige Udgifter, som der i denne Sag er Spørgsmaal om, ere tilstrækkelig motiverede ved, at der kun for denne Pris kan skaffes Sikkerhed mod den altid overhængende Brandfare og de dermed forbundne uberegnelige Farer for Menneskeliv. Men iøvrigt er der al Grund til at vente, at Erstatning for disse Udgifter i det væsentlige vil kunne indvindes, dels ved den allerede nævnte Besparelse for Teatrets Driftsudgifter, dels ved Nedsættelse af Brandforsikningspræmien, dels og ikke mindst igennem Teaterbesøget, som ikke vil kunne andet end paavirkes i gunstig Retning af de Forbedringer, der opnaas baade med Hensyn til Publikums Sikkerhed og for Luft- og Varmeforholdene i Teatret.«

Til Ovenstaaende skal kun bemærkes, at den Betaling, som Kommunen nu forlanger for Elektricitet fra sin i forrige Aar, 1892, oprettede Station her i Byen omtrent svarer til $3\frac{1}{10}$ Øre pr. Lampetime.

Da Kommunen, som foran nævnt, i 1892 havde oprettet en elektrisk Lysstation her i Byen, udarbejdede Kommandør Jøhnke en Plan til et elektrisk Anlæg, der skulde omfatte Rampebelysningen og den paa Scenen meget benyttede transportable Belysning samt Effektbelysning, og som foreløbig skulde have Elektriciteten fra Kommunens Station. Etableringen af en elektrisk Rampebelysning ansaas, som det fremgaar af ovenanførte, for at være af ganske særlig Betydning for Teatret, og navnlig dette bevirkede, at Kommandør Jøhnkes Plan blev gennemført og Anlægget foretaget i sidste Sommer og Efteraar. Det toges i Brug d. 2. Oktober 1892. Udgiften, der blev afholdt af Teatrets Konto for Belysning, androg ca. 9,500 Kr., hvortil yderligere kommer ca. 700 Kr. til et Par endnu ikke anskaffede Buelamper. Apparatet er indrettet saaledes, at det uden Vanskelighed vil kunne sættes i Forbindelse med en for Teatret særlig indrettet Lysstation i Stedet for som nu med Kommunens. Ved dette delvise elektriske Anlæg mente man desuden at kunne indvinde en Erfaring, som vilde kunne blive af Betydning ved Indførelsen af et fuldstændigt elektrisk Lysanlæg.

3. Forhandlinger Teaterbygningen vedrørende.

Planen om en Ombygning af Tilskuerpladsen og Prosceniet i den nuværende Teaterbygning var i Løbet af Aaret 1894 fremmet saa vidt i Kommissionen, at den i den under Nr. 2 nævnte Skr. af 15. Januar 1895 kunde gjøre Forslag derom til Ministeriet, idet den fremsendte den nedenfor aftrykte Skr. af 3. Januar 1895 (med 17 Tegninger*) fra Etatsraad Dahlerup.

Skrivelse af 3. Januar 1895
fra Etatsraad Dahlerup til
Kommissionens Formand.

»Idet jeg herved fremsender Forslag til Ombygning af det kgl. Teaters Tilskuerplads, skal jeg bemærke, at det, uden at forandre Karakteren af den kunstneriske Udstyrelse, væsentlig tager Sigte paa en Forbedring af de akustiske Forhold ved en Fremskydning af Gulvets Pladser henimod Scenen, en samtidig Hævning af Tilskuerpladsens Gulv og en Beklædning af Bølge-

*) De paaberaabte Tegninger bleve ikke trykte, men vare til Eftersyn for Kommissionens Medlemmer.

blik paa Væggene; men tillige omfatter en Indskrænkning af Prosceniet fra 20 Alen til 17 Alen, hvilken sidste Størrelse skal være tilstrækkelig saavel til Skuespil som Opera og Ballet, og som vil foranledige en stadig Besparelse i Dekorationsvæsenet, Hersernes Længde m. m., samt endvidere forøger Pladsantallet og fjærner de mindre gode Pladser, navnlig paa Gulvet. Af Hr. Ingeniør Ramsings Forslag til Erstatning af den Ventilation, som i sin Tid formindskedes ved Brandvæsenets Indskridning, og som vedlægges, er medtaget alt vedrørende Gulvet og Pladslogerne i Etagerne, samt de Bygningsarbejder, som staa i Forbindelse med den øvrige Ombygning og saaledes tillade en senere Fuldførelse af hele Projektet uden at gribe forandrende ind i, hvad der alt er foretaget.

Forslaget omfatter følgende Arbejder:

1. Jerntæppet flyttes 1 Alen 3 Tommer længere ind paa Scenen ved langs Prosceniumsmuren at opføre 2 nye Støttemure med det fornødne Fundament, hvilke foroven forbindes med en vandret Moniervæg og fornedet med en ny Adskillelsesmur mellem Scene og Tilskuerplads; den gamle Adskillelsesmur nedrives. Fortæppet anbringes

- 3 Tommer nærmere Tilskuerpladsen og kommer omtrent umiddelbart opad Jerntæppet. Prosceniet indskrænkes ved 2 ornamenterede Zinkkulisser og et nyt nedhængende Zinkdrapperi. Det store unyttige Rum mellem Fortæppe og Rampe gjøres betydelig mindre ($1^{\circ} 18''$ fra Midten). Orkestret flyttes herind og gjøres $\frac{1}{2}$ Alen bredere end det nuværende. Ved denne Forandring vil 1ste Parket, som nu er fjærnet 12 Alen fra Fortæppet, komme dette $3\frac{3}{4}$ Alen nærmere. Pilasterdekorationerne i Prosceniet maa da flyttes og udvides i Bredden og ved at afhugge noget af de tykke Prosceniumsmure vil de smaa Prosceniumsloger i alle Etager blive noget bekvemmere. Arbejderne ved Scenen og Maskineriet ville kunne indskrænkes til Flytning af Jerntæppet, Fortæpper og Rampelysningen samt nogen Forandring ved Forpartiet af Scenegulvet med underliggende Kældergulve og de forreste Herser. Et nyt Fortæppe anbragt paa Ramme maa anskaffes.
2. Gulvet fremskydes i hele sin Udstrækning $3\frac{3}{4}$ Alen og samtidig hæves det foran ved Orkesterbarrieren 16 Tommer og bagved i Parterret 9 Tommer over dets nuværende Højde, den nuværende pudsede Brædevæg med de lukkede Ventilationskanaler erstattes med en dobbelt Moniervæg, som indeslutter alle nødvendige Ventilationskanaler fra Blandingskælderen til alle Etager. Hele Væggen beklædes med Bølgeblik, Dørene eksklusive, langs den bageste Række i Parterret dog kun til Stole-ryggenes Overkant. 1ste Parket vil faa 6 Rækker, hvoraf den første indrettes til ved Hjælp af en Mekanisme at kunne sænkes ned i Kjælderen, og Orkesterbarrieren trækkes ind til 2den

Række; derved vindes, at Orkestret i givne Tilfælde (store Operaer o. l.) kan udvides 1 Alen 8 Tommer i Bredden. Under Konge- og Hofdamelogen indrettes to mindre Sideloger, hver med 4 Pladser og tilstødende Bagrum til Brug for Chefen. Garderoberne og Adgangen til 1ste Parket udvides ved at borttage de nuværende Piller og erstatte dem med Jernsøjler og Jerndragere. 2det Parket faar 5 Rækker og kommer til at ligge $2\frac{1}{2}$ Alen nærmere Fortæppet end nu. Parterret faar 8 Rækker og komme til at ligge $3\frac{3}{4}$ Alen nærmere Fortæppet end nu og den bageste Række bliver da paa den Plads, hvor den nuværende 5te Række findes, og bliver den eneste Række, som kommer til at ligge indenfor Balkonbrystningen. Adgangen til Parterret, som nu er ad to lange Trapper fra den fælles Garderobe, bliver dobbelt ad kortere og bredere Trapper, hver med sin Garderobe. Det Rum, som indvindes ved at den nuværende Parterregarderobe bortfalder, i Forbindelse med de $3\frac{3}{4}$ Alen, Tilskuerpladsen bliver mindre dyb, indrettes til et Buffetlokale.

Pladsantallet i 1ste Parket vil herved, Chefslogerne ikke medregnede, blive forøget med 11 Pladser, 2det Parket vil miste 35 Pladser og Parterret vil forøges med 2 Pladser, saaledes at Reduktionen af Pladsantallet paa Gulvet kun vil blive 22 Pladser.

3. Balkonens Forandring bestaaer i en Udvidelse af Pladslogen og en Indskrænkning af Sidelogerne. Medens Afgrænsningen for Sidelogerne med de gamle Ventilationskanaler bibeholdes som nu, føres i Pladslogen de nye Ventilationskanaler af Monierværk op og sættes i Forbindelse med Fordelingskanaler af Zink langs Loftet, ligesom

disse igen sættes i Forbindelse med en Bølgeblikbeklædning anbragt i 2 Tommers Afstand fra Bagmuren i Pladslogens hele Bredde og i Højde indtil Stoleryggens Overkant. Kongelogens Brystning foreslaas flyttet 18 Tommer længere ud, ligesom Baldakinen over samme flyttes noget længere frem. Foruden den nødvendige Supplering af Stolene i Pladslogen foreslaas de 2 forreste Rækker i Sidelogerne, i alt 54 Pladser, ombyttede med nye tidsvarende Stole.

Pladsantallet vil efter denne Forandring blive forøget med 30 Pladser.

4. 1ste og 2den Etages Forandring bestaar i en lignende Udvidelse af Pladslojerne som i Balkonen, ligesom Ventilations-systemet gennemføres paa samme

Maade som i Balkonen med Monierkanaler, Fordelingskanaler af Zink og Bølgeblikbeklædninger i Pladslojerne.

Pladsantallet i 1ste Etage forøges med 71 Pladser og i 2den Etage med 73 Pladser.

5. I Galleriet foretages ingen anden Forandring end, at Luftkanalerne fra de underliggende Etagers Pladsloge føres igennem og udmunde i Loftsbjælkelaget, der indvindes nogen Plads ved Fjernelsen af de gamle Ventilationsrør, hvorved 6te Række i Pladslogen kan udvides med 16 Pladser.

Det samlede Pladsantal, heri ikke medregnet Konge-, Hofdame-, Kavaller- og Skuespillerindeløgere, vil stille sig saaledes:

Før Forandringen:		Efter Forandringen:	
1ste Parket...	163 Pladser heraf 26 Fripladser	174 Pladser.	
2det Parket ..	203 — — 6 —	168 —	
Parterre.....	224 — — 8 —	226 —	
Balkon.....	269 — — » —	299 —	
1ste Etage ...	233 — — 10 —	304 —	
2den Etage...	246 — — 26 —	319 —	
Galleriet	294 — — 19 —	310 —	
1,632 Pladser heraf 95 Fripladser.		1,800 Pladser.	

Altsaa en Forøgelse i Pladsantallet af 168 Pladser foruden 2 Chefslojer indeholdende 8 Pladser.

Udgiften til denne Ombygnings Gjen-nemførelse vil stille sig saaledes:

1. Nedrivning af Adskillelsesmuren mellem Scenen og Tilskuerpladsen, Opførelse af en ny Mur med Indmuring og Forandring af Jærndøre, nye Støttemure med Fundament til Prosceniet, den øvrige Forandring ved Pilasterdekorationen og Prosceniumslojerne, Anbringelse af ornamenterede Zinkkulisser og nyt nedhæn-

gende Zinktæppe i Prosceniet, Forandring og Flytning af Orkesteret med Opførelse af en ny Mur med Fundament, Bjælkelag, Gulv, Forskaling, Barriere m. m. vil andrage 20,410 Kr.

2. Flytning af Jærntæppet, Forandring af Fortæppet, et nyt Fortæppe paa Ramme og med Spil, Forandring af den forreste Del af Scenegulvet med underliggende Kældere og Gallerier, Flytning af Rampelysningen og

At overføre... 20,410 Kr.

	Overført...	20,410 Kr.
	Forandring af Herser m. m. vil andrage.....	11,800 —
3.	Fremskydning og Hævning af Tilskuerpladsens Gulv, nye Begrænsningsvægge af Monierværk med Ventilationskanaler, Forandring af Murværket og Indlægning af Dragere i Kælderen under Gulvet, Forandring af Tilgangene i 1ste Parket og Parterre med de nødvendige Søjler og Dragere, Indretning af Garderober, 2 nye Chefsloger og det nye Buffetlokale, Mekanisme ved Sænkningen af 1ste Række i 1ste Parket, Beklædning af Væggene med Bølgeblik vil andrage.....	29,415 —
4.	Forandring af Balkon, 1ste og 2den Etage og Galleri ved Opførelse af Monierkanaler for Ventilationen igennem alle Pladsloger, Forbindelseskanaler og Bølgebliksbeklædning paa Pladslogernes Vægge, Galleri undtagen, vil andrage.	20,475 —
5.	Supplering af de manglende Stole ialt 396 Stkr. samt 54 Stkr. nye Stole i Balkonnens Sidelogers 1ste og 2den Række og 8 Stkr. nye Stole i Chefslogerne samt Borttagning og Opstilling af de gamle Stole vil andrage ..	9,200 —
6.	Arbejdsbelysning og Rengøring.....	3,700 —
7.	Honorar til Arkitekt, Ingeniør og Konduktør, hen-	
	At overføre...	95,000 Kr.

	Overført...	95,000 Kr.
	holdsvis 3,000 Kr., 1,500 Kr. og 500 Kr.....	5,000 —
	Ialt...	<u>100,000 Kr.</u>

Foruden denne Ombygning tillader jeg mig yderligere at foreslaa følgende særdeles tilraadelige Arbejder, dog skal jeg bemærke, at, saafremt det ønskes, kunne disse udføres uafhængig af mit Hovedforslag, altsaa et kommende Aar, dog vil Post 1, hvis den udføres samtidig, kunne nedsættes med 1000 Kr.

1. Fuldførelse af Hr. Ingeniør Ramsings Forslag til Erstatning af Ventilationen; derved opnaas tillige to store Goder, nemlig, at de særlig brandfarlige Skillerum om Sidelogerne bortfalder, idet de erstattes med Monierkanaler, og at alle Væggene paa hele Tilskuerpladsen, Galleriet og Dørene undtagne, blive beklædte med Bølgeblik. Hr. Ingeniør Ramsings Overslag herved er..... 38,700 Kr.
2. For yderligere at kunne udvide Pladsantallet af 1ste Parket udover de 6 Rækker ved saadanne Forestillinger, hvor Orkestret ikke benyttes eller kun i en mindre Udstrækning, kan der her anbringes 2 Rækker Stole med ialt 45 Pladser, som ved Hjælp af en Mekanisme i meget kort Tid kunne hæves og sænkes op fra og ned i Kælderen. Bekostningen herved vil blive med 45 nye Stole..... 2,210 —
3. I Hovedforslaget er medtaget en Udvidelse af Kongeløgens Brystning, en lignende

At overføre... 40,910 Kr.

Overført . . .	40,910 Kr.
for Hofdameløgens Vedkom- mende vilde være tilraadelig, den vil andrage	1,550 —
4. Ved Siden af de i Hoved- forslaget beregnede 458 nye Stole ville de gamle Stole ikke tage sig heldige ud, og da de forøvrigt trænge til en gennemgaaende Re- paration, saa foreslaas en Reparation og Polering af samtlige tilbageværende 1350 gamle Stole og en delvis Fornyelse af Klædet, Voksduget og Rørflætningen paa samtlige Sæder. Be- kostningen vil andrage . . .	4,300 —
5. En gavnlig Foranstaltning vilde det være at fernisere alle Gulve paa Tilskuer- pladsen, saavel paa Gulvet som i alle Etager, de om- liggende Passager og Garde- rober, alt indenfor den tykke runde Mur, dette vil an- drage	550 —
6. Konditoriet i anden Etage synes at være for lille, en Udvidelse af dette ind i den runde Gang som vist i Tegningen vil andrage . .	3,300 —
Tilsammen . . .	50,610 Kr.

Alle ovennævnte Arbejder ville kunne udføres i Tidsrummet fra den 1ste Juni til den 15de August, naar alt er forberedt inden den forudgaaende 1ste April, og de Forandringer og Murarbejder m. m., der ikke væsentlig hindre Teatrets Virksomhed, kunne paabegyndes fra den 1ste April.»

Om denne Plan bemærkedes i Skrivelse af 15. Januar 1895 følgende:

»Det er desværre en bekendt Sag, at

der er daarlige akustiske Forhold i det kongelige Teater, navnlig klages der over, at man i Parketterne ikke hører godt nok. Det er til meget stor Skade i kunstnerisk Henseende, idet hverken de opførte Stykker eller deres Udførelse komme til deres Ret, og det tør sikkert siges, at hvis Manglerne bleve afhjulpne, vilde Interessen for Teatrets Ydelser stige og dermed ogsaa Besøget.

Grunden til de daarlige akustiske Forhold maa formentlig søges i, at Tilskuerpladsens Gulv ligger for dybt i Forhold til Scenens Gulv, samt at Tilskuerpladsens Bredde er for stor i Forhold til dens Længde. I det foreliggende Forslag undgaas dette. Gulvet hæves, Tilskuerpladsens Form bliver mere langagtig, og hertil kommer endvidere, at Prosceniumsaabningen bliver mindre. Ved disse Forandringer vil Teatrets Anvendelighed for det reciterende Skuespil blive væsentlig forbedret, medens det intet vil tabe i sin Brugbarhed for Opera og Ballet.

I finansiel Henseende vil den foreslaaede Ombygning have stor Betydning til at forbedre Teatrets Status. Ved at forøge Pladsantallet, ved at muliggøre en mere omfattende Forhøjelse af Billetpriserne og ved at forhøje Teatrets Tiltrækningskraft vil den bidrage til en betydelig Forbedring af Budgettets Indtægtsside. Ved at muliggøre forskellige Besparelser paa Udgiftssiden, hvilke allerede ovenfor ere berørte, vil den yderligere bidrage til at formindske Statstilskudet.

Fra alle Sider betragtet maa Kommissionen derfor indtrængende tilraade Ombygningen paa den nedenfor foreslaaede Maade.

Det foreliggende Forslag er udarbejdet af Arkitekt, Etatsraad Dahlerup, der i Forening med nu afdøde Professor Ove Petersen har bygget den nuværende Teaterbygning, samt for Ventilationens Vedkommende af Ingeniør Ramsing. Det er delt i to Afdelinger, hvoraf den ene omfatter den egentlige Ombygning og hvad der

med staar i uadskillelig Forbindelse, den anden forskellige Arbejder, som vel anses for meget ønskelige, men som dog kunne udsættes til et senere Tidspunkt.

Forslaget gaar for den egentlige Ombygnings vedkommende i Hovedsagen ud paa en Fremskydning af Gulvets Pladser henimod Scenen, en samtidig Hævning af Tilskuerpladsens Gulv og en Beklædning af Bølgeblik paa Væggene samt en Indskrænkning af Prosceniets Bredde fra 20 til 17 Alen. Endvidere forøges Pladsantallet, og de mindre gode Pladser, navnlig paa Gulvet, fjernes.

Man skal særlig fremhæve, at Gulvet hæves 16 Tommer foran ved Orkestret og 9 Tommer bagved i Parterret, at 1ste Parket kommer $3\frac{3}{4}$ Alen nærmere til Fortæppet, 2det Parket $2\frac{1}{2}$ Alen og Parterret $3\frac{3}{4}$ Alen. Kun den bageste Række i Parterret kommer til at gaa ind under Balkonetagen. I Etagerne vil der ske forskellige Forandringer, hvorved der vil indvindes adskillige Pladser. I det hele vil der indvindes 168 Pladser.

Ved Prosceniets Forandring ville Skuespillerne komme i nærmere Rapport til Tilskuerne. Desuden vil dets Formindskelse medføre en ikke uvæsentlig Besparelse paa Udgiften til Dekorationer, Belysning o. s. v.

Idet man forøvrigt henviser til den udførlige Beskrivelse i Etatsraad Dahlerups Forslag, skal man kun tillade sig stærkt at fremhæve, at Kommissionens samtlige Medlemmer meget varmt anbefale, at den Ombygning, som er omtalt i Forslagets 1ste Afdeling, og som vil medføre en Udgift af 100,000 Kr., bevilges, saa at Foranstaltningen kan gennemføres allerede i forestaaende Sommer.

Af de i 2den Afdeling nævnte Arbejder maa Kommissionen dog ogsaa meget anbefale, at den under »2« nævnte Foranstalt-

ning, hvorved 1ste Parket indrettes til at kunne udvides med 2 Rækker ved Forestillinger, ved hvilke Orkestret ikke benyttes eller kun benyttes i mindre Udstrækning, medoptages paa Hovedforslaget, saaledes at Bevillingen kommer til at lyde paa 102,210 Kr. Saaledes som Forholdene stille sig og særlig, da der nu haves til Raadighed til Arbejdets Udførelse Kræfter, der sidde inde med det nøjeste Kendskab til Teaterbygningen, nærer Kommissionen en velbegrunnet Forventning om, at denne Sum ikke vil overskrides. Det turde maaske endog være muligt, at Beløbet, selv naar den sidst omtalte Foranstaltning medtages, vil kunne holdes indenfor de 100,000 Kr. Skulde det besluttes at give Arbejdets Udførelse i Entreprise, vilde Tilbud herom næppe udeblive.

Af de øvrige i 2den Afdeling nævnte Arbejder maa Kommissionen i anden Række anbefale følgende til Udførelse samtidig med Ombygningen, nemlig:

4. en Hovedreparation af Tilskuerpladsens samtlige ældre Stole, anslaaet til 4300 Kr. og
5. en Fernisering af Tilskuerpladsens og tilstødende Ganges og Garderobers Gulve, anslaaet til 550 Kr.

Derimod tror Kommissionen, at det under »1« nævnte Ventilationsforslag, der vil medføre en Udgift af 38,700 Kr., med Føje kan udsættes, indtil Erfaringer foreligger om dets Nødvendighed. Der er i Ombygningsforslaget truffet saadanne Foranstaltninger, at Ventilationsplanen senere kan iværksættes uden Forstyrrelse i det udførte Arbejde. Fra denne Side betragtet er der altsaa intet til Hinder for nogen Udsættelse.

Endelig tror Kommissionen for Tiden i alt Fald ikke at kunne anbefale de af Etatsraad Dahlerup under »3« og »6« fremsatte Forslag, idet Hofdamelogens Udvidelse

næppe kan anses for nødvendig og mulig vil genere Udsigten til Scenen fra Nabolagerne, og Udvidelsen af Konditoriet i 2. Etage vistnok ikke er hensigtsmæssig, idet den udvidede Del kun vil faa en forholdsvis ringe Højde til Loftet og ikke kan anses for nødvendig, efter at der ifølge Hovedforslaget vil blive indrettet et Buffetlokale ved Parterret.»

I Henhold hertil indstillede Kommissionen:

at der paa Finansloven for samme Aar til en Ombygning af det kongelige Teaters Tilskuerplads og Proscenium bevilges	102,210 Kr.
at der endvidere til en Hovedreparation af Tilskuerpladsens samtlige ældre Stole bevilges	4,300 —
og til Fernisering af Tilskuerpladsens samt tilstødende Ganges og Garderobers Gulve	550 —

Ministeriet stillede derefter ved Ændringsforslag til 3die Behandling af Finansloven for 1895—96 Forslag om Bevilling af 107,060 Kr. til en Ombygning af det kongelige Teaters Tilskuerplads og Proscenium, Anskaffelse af 45 ny Stole til Gulvet, Hovedreparation af Tilskuerpladsens samtlige ældre Stole samt Fernisering af Tilskuerpladsens og tilstødende Ganges Gulv. Beløbet blev imidlertid ikke bevilget paa den nævnte Finanslov, og Ministeriet genoptog derefter, i Henhold til Kommissionens Anbefaling, paany Forslaget paa Budgettet for Finansaaret 1896—97.

Fra Kommissionens Medlem, Etatsraad Tvermoes, fremkom der imidlertid nedestaaende Forslag om at stille Ombygningen i Bero.

»Den i Forslag bragte Ombygning af Teatret sættes i Bero, indtil det er taget under Overvejelse, om det ikke vil være

muligt indenfor en rimelig Udgift at indskrænke den nu betydelige Brandfare paa Tilskuerpladsen og i denne Henseende særligt at undersøge, hvad det vil koste, naar Gulvet dog hæves, at hindre den fra Varmeledningsristerne under Stolene paa Gulvet hidrørende Fare.

Varmekamret under Tilskuerpladsen har et hvælvet Træloft, der er adskilt fra Tilskuerpladsens Gulv ved et hult Mellemrum, som er fyldt med og altid vil blive fyldt med det Støv og Smuds, der falder ned gennem Varmeristerne. En i f. Eks. Parterret kastet Tændstik, der afstryges for at finde en tabt Genstand, vil kunne falde ned igennem Risten og maaske kunne ligge og ulme i Timer, inden den udbryder i Lue; men naar dette er sket, vil uundgaaeligt hele Teatret brænde, da det vil være aldeles umuligt at slukke en paa dette Sted udbrydende Brand. Udgiften ved at træffe Sikkerhedsforanstaltninger herimod kan umulig blive meget stor, naar Gulvet dog maa lægges om. En anden Foranstaltning, der kunde træffes, er, at Prosceniumsmuren føres op over Taget med en Kam, og at Ledepladerne for Jerntæppet udvides til c. 6 Tommer; disse sidste Foranstaltninger ville væsentlig bidrage til at gøre det muligt at holde en paa Tilskuerpladsen begyndende Brand borte fra Scenerummet eller omvendt; men da disse sidste Foranstaltninger paa den anden Side har lige saa stor Interesse for de assurerende Selskaber som for Teatret, kunne de maaske gøres afhængige af, at disse Selskaber ville indrømme en Moderation i Præmien. Den første Foranstaltning maa derimod sikkert anses for aldeles nødvendig, hvis Teatret ikke vil udsætte sig for tidligere eller senere at faa Assurancepræmien forhøjet.»

Kommissionen tilstillede derefter Ministeriet den nedenfor aftrykte Skrivelse af 24. Januar 1896.

Til
Ministeriet for Kirke-
og Undervisnings-
væsenet.

Efter at Etatsraad, Direktør i den almindelige Brandforsikring for Landbygninger Tvermoes, der under 24de Oktober f. A. beskikkedes til Medlem af Teaterkommissionen, havde henledet dennes Opmærksomhed paa, at forskellige Forhold ved det kongelige Teaters Bygning frembød Brandfare, har Kommissionen ved et til Undersøgelse af denne Bygning stedfundet Møde paa Teatret, hvortil Dhrr. Murermester Vilh. Køhler og Tømremester Carl Cortsen som bygningskyndige efter Anmodning vare tilstede, overbevist sig om følgende Forhold ved de forskellige Afdelinger ved Teatret, som formentlig medføre Fare i den ommeldte Henseende:

Selve Teaterbygningen.

- a. Samtlige i Teatret værende Jerndøre ere kun anbragte paa den ene Side af den Brandmur, hvori de sidde. Dette Forhold maa anses for stridende mod Bestemmelsen i Bygningsloven af 12te April 1889 § 31.

Lukketøjet er paa alle Jerndørene anbragt paa Midten, hvilket ikke er betryggende, da Dørene ville kaste sig ved Ildens Paavirkning.

- b. Luftkældereren under Parketterne frembyder i sin nuværende Skikkelse ikke ringe Fare for Ildsvaade, dels under Hensyn til, at Varmekamrets Loft, der er af ubeklædt Træ, er adskilt fra Tilskuerpladsens Gulv ved et hult Mellemrum fyldt med Støv og Smuds, der falder ned gennem Varmeristerne, dels

paa Grund af, at Ventilationsapparatets Regulerings-skærme ere af Lærred.

I begge Luftkamre findes Gasbelysning, hvorfor Brugen af Tændstikker her ikke kan undgaas.

- s. Det store Jerntæppe løber i en Jernnot, som er indmuret i Brandmuren. Bli-
ver Tæppet glødende, kan den store Flade maaske kaste sig og gaa ud af Noten.
Naar Jerntæppet er nedrullet, findes der over samme en c. 6 à 7 Alen høj Adskillelse mellem Scenen og Tilskuerpladsen i hele Prosceniets Bredde, som ikke er aldeles brandfri.
- d. Prosceniumsmuren opfylder formentlig ikke fuldtud sin Bestemmelse som Brandmur, naar den ikke føres op over Taget i en Brandkam.
- e. Paa Kronloftet over Tilskuerpladsen kunne de forskellige Trækonstruktioner og den derværende Gasbelysning medføre Fare for Antændelse.
- f. Det samme gælder om enkelte Steder paa Snoreloftet, hvor Kalkpudsen ved den stedfindende Passage er stødt af.

Forbindelsesbygningerne.

- a. Jerndørene her have de samme Mangler, som de ovenfor omtalte.
- b. Tilstedeværelsen af de nærmest ved saavel Teater- som Magasinbygningen anbragte Vinduer vil kunne bidrage til en Forplantning af Ilden udvendig fra den ene Bygning til den anden.
- c. Teatrets Inspektørbolig findes indeklemt i den ene af Forbindelsesbygningerne paa det mest brandfarlige Sted af hele Teatret, hvor Bygningslovens Paabydende om uhindret Adgang til 2 Trapper kun sker Fyldest ved at Adgangen til den ene er gennem Jerndøre, som skulle være lukkede, og gennem det af Dekorationssager opfyldte Magasin.

Magasinbygningen.

- a. En lignende Fare som den ved Forbindelsesbygningerne under Litr. b. omtalte kan opstaa ved de Vinduer i denne Bygning, som vende ud imod Gaden mellem Forbindelsesbygningerne, samt ved at Døren til Gaden ikke er en Jerndør.
- b. I Magasinerne og i Snedkerværkstedet findes Gasbelysning, ligesom der ogsaa i Limovnen fyres med Gas, hvorved Brandfare ikke kan undgaas.

Efter at være kommen til Kundskab om fornævnte Mangler, har Kommissionen særlig under Hensyn til de mod Bygningsloven stridende Forhold ikke villet undlade ufortøvet at gøre det høje Ministerium bekendt hermed, idet man har ment, at de Foranstaltninger, der formentlig snarest bør foretages til deres Afhjælpning, og hvorom man nedenfor skal tillade sig at henstille nogle Forslag, ikke kunne lades ude af Betragtning ved Overvejelserne angaaende den Ombygning af Teatret, hvortil Planen efter Kommissionens Forslag er forelagt Rigsdagen.

Som det vil være Ministeriet bekendt, var det særlig Hensynet til en Forbedring af de akustiske Forhold, der laa til Grund for denne Ombygningsplan. De her omtalte Forslag tage i første Linie Sigte paa at forebygge Brandfare, men ville derigennem ventelig kunne betinge en Nedsættelse af Assurancen for Teatret, og i hvert Fald forhindre Fordringer om forhøjet Præmie fra Forsikringssselskabernes Side, hvilken Eventualitet under de nuværende Forhold ikke er udelukket.

De Foranstaltninger, som Kommissionen i saa Henseende efter et foreløbigt Skøn anser for formaalstjenlige, ere følgende:

Selve Teaterbygningen.

- ad a. Der indsættes dobbelte Jerndøre — eller Jernrulleskodder paa de Steder, hvor Passage i Ildebrandstilfælde ikke er nødvendig — overalt i Overensstemmelse med Byggeovens Fordringer.

Jerndørene forsynes med nyt Lukketøj, der, foruden at holde Døren fast paa Midten, tillige støtter den foroven og forneden.

- ad b. I Luftkælderen erstattes Regulerings-skærmene med Skærme af Zink eller Jernplader, hvorved en Forstærkning eller Kontrabalancering af Hejseapparatet bliver nødvendig.

Selve Tilskuergulvets Under-side beklædes med Jernplader, og de nuværende Luftriste under hver Stol, som ere af tyndt Blik hvilende paa Træunderlag, ombyttes med støbte eller tykkere Jernriste, som kunne ligge frit uden Understøttelse.

I begge Luftkamrene erstattes de nuværende Gasblus af elektrisk Lys.

- ad c. Der gøres en Tilsætning til Noterne.

Den ommeldte Adskillelse mellem Scenen og Tilskuerpladsen beklædes med Asbest.

- ad d. Prosceniumsmuren føres ca. 1 Alen op over Taget som en Brandkam.
- ad e. I det af Etatsraad Dahlerup og Ingeniør Ramsing i Fjor udarbejdede Projekt til Ombygning af Teatret ere alle Ventilationsrør foreslaaede brandsikre ved at udføre dem af Monierværk. Disse udmunde imidlertid i Rummet mellem Loftet over Tilskuerpladsen og Gulvet paa Kronloftet, hvor saa Luften

frit passerer og gennem et Tremmegulv udmunder i Skorstenen over Kronen.

Det foreslaas nu dels, at den i Kommissionens Indstilling om Ombygningen Side 6 under Nr. 1 omtalte Foranstaltning, hvilken man tidligere har ment at kunne udsætte, foretages i Forbindelse med de øvrige, her omtalte Brandsikringsarbejder, dels at samle de ovenfor omtalte Ventilationer i 5 større Jernkanaler og føre disse til Skorstenen og at lukke Tremmegulvet, saaledes at det store brandfarlige Rum over Tilskuerpladsen derved forsvinder.

Skorstenen over Kronen, som er af Træ, beklædes med Tagpap baade ind- og udvendig, og det derværende Gasblus ombyttes med elektrisk Lys.

- ad f. De afstødte Steder repareres og beklædes med Tagpap.

Forbindelsesbygningerne.

- ad a. Ved Jerndørene foretages de samme Ændringer som ovenfor anført.
- ad b. De paagældende Vinduer tillukkes ved at anbringe Jernrulleskodder indvendig.
- ad c. Inspektørboligen flyttes til Magasinbygningen lige ovenover Kontorlokalerne. Her vil der formentlig kunne indrettes en passende Lejlighed med Adgang til 2 Trapper, saa at den nuværende Passage af Tjenestefolk og andre med Teatertjenesten ikke beskæftigede Folk gennem Magasinet til Inspektørboligens Køkken blev undgaaet. Man gaar herved ud fra, at der desuagtet vil være Plads nok, særlig paa Grund af

Rummets Højde, til Bevarelse af en passende, vistnok ganske uundværlig Prøvesal, og at der til de Magasinrum, der mistedes, kunde findes Plads i de Rum, der fremkom ved Opgivelsen af den nuværende Inspektørbolig.

Magasinbygningen.

- ad a. De Vinduer, som vende ud mod Gaden mellem Forbindelsesbygningerne, tilmures i saa stort Omfang som muligt. Den mod Gaden værende Trædør erstattes med en Jerndør.
- ad b. Alle Gasblus i Magasinerne og i Snedkerværkstedet fjernes og i Stedet for indlægges elektrisk Lys.

Limovnen i fornævnte Værksted forandres til at opvarmes ved Elektricitet.

I Henhold til foranstaaende skal Kommissionen derfor tillade sig at indstille:

- at det ovenfor fremstillede Indbegreb af Foranstaltninger foranlediges prøvet af Vedkommende, og at der eventuelt tilvejebringes et Overslag over Bekostningerne ved dem, samt
- at den af Kommissionen i Forslag bragte Ombygning af Teatret sættes i Bero, indtil Resultatet af det i anførte Retning foranstaltede foreligger.«

Denne Skrivelse havde tilfølgende, at Ministeriet tog det ovenfor nævnte Forslag om Bevillingen til Ombygningen tilbage paa Finanslovforslaget for 1896—97, og Kommissionen modtog derefter under 6te August 1896 følgende Skrivelse fra Ministeriet, bilagt med en Erklæring fra den kongelige Bygningsinspektør Prof. Vilh. Petersen:

**Ministeriet for Kirke- og
Undervisningsvæsenet.**

København, d. 6. Aug. 1896.

Efterat Ministeriet efter Modtagelsen af Teaterkommissionens behagelige Skrivelse af 24. Januar d. A. indeholdende bl. a. Forslag til Udbedring af forskellige Forhold ved det kongelige Teaters Bygning, der formentlig frembyde Brandfare, havde anmodet den kongelige Bygningsinspektør, Professor Vilh. Petersen, om at underkaste de af Kommissionen i den nævnte Henseende foreslaaede Foranstaltninger en Prøvelse og eventuelt fremkomme med Forslag samt Overslag over Udgifterne ved de Byggeforetagender, der eventuelt maatte nødvendigøres herved, har man nu fra Professor Petersen modtaget en Erklæring i Sagen, af hvilken man ikke har villet undlade hoslagt tjenstligst at tilstille Kommissionen en Afskrift.

Bardenfleth.

Stemann.

Til
Teaterkommissionen.

Afskrift.

Bygningsinspektør
Professor Vilh. Petersen,

Vodrofsvej 46.

København V., den 3. Juli 1896.

Ved Skrivelse af 19. Februar d. A. har det høje Ministerium i Overensstem-

melse med hoslagte tilbagefølgende Betænkning fra den under Ministeriet nedsatte Teaterkommission bl. a. angaaende forskellige Forhold ved det kongelige Teaters Bygning, der formenes at frembyde Brandfare, anmodet mig om at underkaste de i denne Betænkning foreslaaede Foranstaltninger en Prøvelse og eventuelt fremkomme med Overslag over Udgifterne ved de Bygningsarbejder, som herved muligen blive nødvendige.

Efter foretagen Undersøgelse paa Stedet og nærmere Overvejelse om, hvorvidt de i nævnte Betænkning foreslaaede Brandsikringer ere nødvendige eller lade sig udføre, skal jeg derefter tillade mig at udtale følgende:

Naar der i nævnte Betænkning blandt andet formenes, at samtlige i Teatret anbragte Jerndøre (kun paa den ene Side af Murene) ere stridende mod Bygningslovens § 31, saa er dette en Misforstaaelse, da Loven kun forlanger Jerndøre paa begge Sider, naar det er i Brandmure mellem forskellige Ejendomme. Teaterbygningen maa jo i det hele taget forudsættes at have Attest for at være i Overensstemmelse med Bygningslovens og Brandvæsenets Fordringer — navnlig da den efter de noksom bekendte Teaterbrande i sin Tid i Wien og Paris blev underkastet et grundigt Eftersyn af Brandvæsenet.

Men saafremt man desuagtet formener det rettest at lade foretage yderligere Sikringer end Brandvæsenet forlanger paa forskellige Steder i Teaterbygningen, som nærmere anført i Betænkningen, saa skal jeg ikke udtale mig herimod, med Undtagelse af de under Punkt ad I d. og ad II c. anførte Forslag, som jeg maa anse dels for unødvendige, dels for uhensigtsmæssige, og derfor maa fraraade, nemlig: 1) ad I d. »En Brandkam over Taget paa Prosceniumsmuren«, en saadan blev i sin Tid af da-

værende Bygningsinspektør, Etatsraad Herholdt, i Skrivelse til Teaterchefen af 18/2 1887, erklæret for baade vansirende og betydningsløs og blev derfor dispenseret af Justitsministeriet under 18/8 1887, begrundet i at Jerntæppet for Prosceniets store Aabning i samme Mur ikke kan erstatte en Brandmur. — 2) ad II c. »Fjernelsen af Inspektørboligen i Forbindelsesbygningen« tilraader jeg, men jeg maa derimod meget fraraade Forslaget om at indrette samme i Magasinbygningens Beletage, da dette i høj Grad vilde komme i Strid baade med Bygningens Indre og Ydre og fordre en uforholdsmæssig stor Bekostning. En fuldstændig Fjernelse af bemeldte Bolig fra Teatret vilde bidrage meget til dets Brandsikkerhed.

I Forbindelse hermed finder jeg Anledning til at henlede Ministeriets Opmærksomhed paa et Sted i Teaterbygningen, hvorom der savnes Udtalelse i foreliggende Betænkning fra Teaterkommissionen, men som vistnok frembyder nok saa megen Brandfare som de i Betænkningen anførte Punkter, nemlig Restaurant-Kaféen med det stærkt engagerede Køkkenildsted i Magasinbygningen, beliggende lige op til og under Teatrets udstrakte og tæt bepakkede Dekorations- og Kulissemagasiner. Fjernelsen af dette Ildsted med samt Kafé vilde ligeledes bidrage meget til Teatrets Brandsikkerhed. Lokalet kunde da, som tidligere fandt Sted, udlejes til et ufarligt Lagerrum.

I Henhold til ovenstaaende ville de i fornævnte Betænkning foreslaaede Foranstaltning, med Undtagelse af de 2 ovenanførte, som af mig fraraades, medføre en Bekostning af 17,000 Kr., hvilken Sum paa Grund af de foreslaaede Arbejders Beskaffenhed og Vanskelighed kun kan angives kalkulatorisk.

I dette Beløb er ikke indbefattet Om-

kostningerne ved følgende Punkter i Betænkningen (mærket med blaa Streg), nemlig ad I e. »alle Ventilationsrør fra Tilskuerpladsen m. m. udføres af brandfrit Monierværk.« Overslag hertil henstilles indhentet fra Dhrr. Etatsraad Dahlerup og Ingeniør Ramsing, der som anført i Betænkningen har forfattet Forslag hertil; — samt ad I c. sidste Linie og ad III b. »Forandring af Gasblus til elektrisk Belysning«, henstilles Overslaget indhentet fra Hr. Kommandør Jøhnke, der forestaar det elektriske Anlæg i Teaterbygningen.

Vilh. Petersen.

Til
Ministeriet for Kirke- og
Undervisningsvæsenet.

Efterat Kommissionen saaledes havde opnaaet sit Øjemed, at faa Forslagene prøvede af rette Vedkommende, har den maattet anse det som liggende udenfor sin Opgave at udtale sig om, hvorvidt der maatte være Anledning til at iværksætte flere eller færre af dem, uagtet de ikke ere paabudte ved Byggeloven. Kun med Hensyn til de forskellige Byggeforanstaltninger, den selv bringer i Forslag, maatte det paa hvile den at paase, at Hensynet til Afværgelse af Brandfare ved disse tages i tilbørlig Betragtning, Dette er sket saavel med Hensyn til det elektriske Anlæg, jvfr. det under Nr. 2 bemærkede, som med Hensyn til selve Ombygningen, hvor det nu indstillede Forslag, jvfr. ovenfor Afsnit II, har taget Hensyn til, hvad der i ovennævnte Skrivelse er bemærket ved Litr. e. (»selve Teaterbygningen«.)

Bilag.

Historiske Oplysninger om projekterede Ombygninger af Teatret.

I 1886 overvejedes en Plan, udarbejdet af Sceneinstruktør og Økonomi-Inspektør Krohn, om en delvis Ombygning af Teatrets Tilskuerplads, tilsigtende en Forbedring af de akustiske Forhold.

Hr. Krohns Forslag gik ud paa:

- A. Ombygning af Prosceniet m. m.,
- B. Løftning af Tilskuerpladsens Gulv,
- C. Orkestrets Forandring og Indretning af Parketloger og — som en Følge af disse Forandringer,
- D. Forandring af Kongelogen og Hofdamelogen.

Etatsraad Dahlerup, den ene af Teatrets Bygmestre, fandt det særdeles heldigt, om foreløbigt Tilskuerpladsens Gulv blev hævet, og der blev indrettet Parketloger.

Bygningsinspektøren, Etatsraad Herholdt foreslog, da de akustiske Forhold ikke forud lade sig beregne, foreløbig, som et Forsøg, kun at hæve Gulvet og at udsætte Indretningen af Parketloger.

Af Hensyn til Højden fra Gulvet i Parterret til den ovenover værende Balkonetage vilde Hævningen af Gulvet imidlertid ikke kunne ske ligeligt over det Hele. Man foreslog Forkanten hævet 12 Tommer, medens Bagkanten skulde støde til Væggen (i Parterret) paa samme Sted som hidtil, saaledes at Skraaningen blev mindre end tidligere. Man antog, at Udsigten til Scenen ikke derved vilde lide i nogen væsentlig Grad.

Udgiften til Gulvets Hævning ansloges til	3,500 Kr.
Parketlogers Anbringelse til	4,000 »

i alt ca..... 7,500 Kr.

Ved Gulvets Hævning vilde 1ste Parkets 1ste Række, som indeholder 32 Pladser, bortfalde. Blev begge Foranstaltninger gennemførte, vilde der bortfalde:

i 1ste Parket	62 Pladser,
i 2det Parket	72 —
i Parterret	10 —

i alt... 144 Pladser,

hvorimod der ved Parketlogerne antages at ville indvindes ca. 54 Pladser. Naar Prisen for disse Pladser sættes til 2 Kr. 75 Øre, vilde Teatrets Mindreindtægt ved en Forestilling med udsolgt Hus til ordinær Pris blive:

naar kun Gulvet hævedes	112 Kr. » Øre
og, naar man baade hævede Gulvet og indrettede Parketloger.	286 » 50 »

Teatret fremhævede dog her, at der forholdsvis kun faa Gange er udsolgt Hus, og at de, der ikke kunde faa Plads ved en Forestilling, i Reglen komme til en anden.

Ministeriet fandt, af Hensyn til Forringelsen af Tilskuerpladsernes Antal, ikke at kunne gøre Skridt til at fremme Udførelsen af de ommeldte Foranstaltninger.

Samtidig med Ovenstaaende var en Plan fremme om at udvide Administrations- og Magasinbygningen over Nabogrundene (Romerske Bade og Schjellerups Gaard) og saa deri at anbringe en mindre Scene med Tilskuerplads paa højest 1200 Pladser. Denne mindre Scene skulde forbeholdes Skuespillet og tildels den lettere Opera, medens den store Scene navnlig skulde benyttes til stor Opera, Ballet og større Dramer.

Denne Plan var selvfølgelig den, der sikrest vilde give et tilfredsstillende Resultat, men skønt Indtægten vilde forøges ved, at der samtidig kunde spilles paa begge Theatre, medens meget af Materiellet, foruden flere af Funktionærerne, kunde være fælles for begge Scener, turde Teatret dog ikke fremkomme med et Forslag i denne Retning, da dets Gennemførelse straks vilde medføre en meget betydelig Udgift.

I 1892 foreslog Teatret en Forandring af Balkonetagen. Den nuværende Inddeling i lange, smalle Loger, af hvilke de største have 5 Rækker med 2 Pladser paa hver Række, er nemlig meget uheldig, ligesom de derværende Stole ere smalle og ubekvemme. Derfor foretrækkes gennemgaaende 1ste Parket for Balkonen, skønt denne oprindelig er bestemt for den elegante og velhavende Del af Publikum. Ved Forestillinger uden Abonnement er det vanskeligt at faa Pladserne i Balkonen solgte, og ved udsolgt Hus er Balkonen saa godt som altid den Afdeling af Tilskuerpladsen, der sidst sælges.

Teatrets Forslag gik ud paa, at samtlige Loger, med Undtagelse af Pladslogen og de bag ved samme liggende Loger, gennemgaaende forandredes. Ved at

sænke Gulvet under 2den Række, saa at denne omtrent kom i Højde med 1ste Række, og ved at højne Gulvet under 3die Række, saa at denne omtrent kom i Højde med 4de Række, vilde Balkonen i sin Længderetning blive delt i 2 Afdelinger. De to forreste Rækker skulde da være fortløbende, uden Logeinddeling, og, forsynede med magelige Sæder, kunde blive Teatrets bedste Pladser, der enten kunne bortabonnes eller sælges til enhver Forestilling. Denne forreste Del af Balkonetagen tænkte adskilt fra den bageste ved en Brystning, bag hvilken der kunne indrettes mindre Loger til 4 à 5 Personer hver. De vilde, adskilte fra hinanden ved Fløjlsdrapperier og forsynede med løse Stole, kunne blive meget hyggelige og vel egnede til Bortabonning til Familier. Paa venstre Side af Pladslogen vilde der kunne blive 9 og paa højre 11 saadanne Loger. Ved en saadan Ordning vilde der i det højeste tabes 30 Pladser, men Tabet vilde formentlig erstattes dels ved en Forhøjelse af Billetpriserne, dels ved, at Balkonetagen vilde blive en mere søgt Plads end hidtil. Efter et foreløbigt Overslag vilde Bekostningen ikke overstige 15,000 Kr., deri indbefattet nye Stole, Drapperier, Gulvtæpper i Logerne samt alt Snedkerarbejdet.

Udgiften, der var foreslaet afholdt under Finanslovens § 26, blev ikke bevilget.

4. Teatermaskineriet.

I det ovenfor under Nr. 3 omtalte, af Etatsraad Tvermoes fremsatte Forslag om at stille Ombygningen af Teatret i Bero, anbefaledes det ligeledes at lade udarbejde en af Overslag ledsaget Plan for Omdannelse af Teatrets Maskineri.

I Kommissionens Skrivelse af 24. Jan. 1896 udtaltes der følgende herom:

»Samtidig skal man, under særligt Hensyn til, at Mangelen af et ordentlig Maskineri ved det kongelige Teaters Scene medfører meget betydelige aarlige Udgifter til manuel Assistance — i Finansaaret 1894—95 androg Lønningen af Maskinfolk 26,376 Kr. — indstille, at Ministeriet vilde foranledige udarbejdet en Plan med Overslag til tidsvarende Omdannelse af Teatrets Maskineri, samt foretaget Beregning af, hvad derved vilde kunne bespares i Teatrets aarlige Driftsudgifter.

Man er i Kommissionen gaaet ud fra, at Forholdene udpege som selvskreven til dette Hverv den konstituerede Maskiningeniør ved Teatret, Cand. polyt. M. Nyrop, selvfølgelig mod et passende Vederlag, forsaavidt Hvervet gaar ud over, hvad hans Embedspligt paalægger ham. Men man tror i Sagens som i denne Embedsmands Interesse at burde henlede Opmærksomheden paa Ønskeligheden af, at den eventuelt udarbejdede Plan undergives en sagkyndig

Prøvelse, inden den sættes i Værk. Til at foretage en saadan Prøvelse findes der imidlertid ikke i Danmark nogen speciel sagkyndig. Det vilde da blive nødvendigt at henvende sig til en udenlandsk Autoritet paa dette Omraade, og formaa en saadan til under et Ophold her paa Stedet at udføre den omtalte Prøvelse.«

Man modtog derefter de nedenfor aftrykte Skrivelser med Forslag og Overslag fra Maskiningeniør Nyrop til Omordning af Teatrets Maskineri. *)

Kjøbenhavn, d. 20. Aug. 1896.

Til

Direktionen for det kongelige Teater!

Ved nærværende Forslag til Ombygning af det kongelige Teaters Scenerum er der navnlig taget Sigte paa, ved Indførelse af Maskinkraft, in casu hydraulisk, at kunne reducere Antallet af Maskinfolk og derved den dermed forbundne Udgift. Hvor stor denne Reduktion kan blive, lader sig ikke bestemt afgøre, eftersom det fuldstændig afhænger af de Stykker, Teatret lader komme

*) De ledsagende Planer ere ikke trykte, men forevistes Kommissionens Medlemmer i et Møde, i hvilket Maskiningeniør Nyrop var til Stede og gav Forklaring.

til Opførelse, men saa meget kan man dog sige, at ved store Udstyrsstykker vil fra Halvdelen til de tre Fjerdedele af tidligere anvendte Folk kunne spares, og noget lignende vil finde Sted ved Stykker, der for Øjeblikket haves paa Repertoiret. Tillige er der, ved Jernkonstruktioner i Stedet for de nuværende Trækonstruktioner, sørget for, at Brandsikkerheden i høj Grad er steget, saa at en yderligere Nedsættelse af Teatrets Assurancepræmie sikkert tør forventes.

Det nye Podiums Udseende ses af Plan 1. Paa dette er Fagbredden gjort større end paa det gamle, idet det er inddelt i 6 Fag, medens det gamle har 7. Tværs over hele Scenens Bredde strækker sig i hvert Fag Forsænkningerne, adskilte ved de smallere Klappforsænkninger, der ligeledes gaar over hele Bredden og bestaar af en Række Klapper, der kan aabnes hver for sig eller alle paa en Gang; igennem disse kan Sætstykker bevæges op og ned, idet disse fastgøres i en Kasette σ : en underskaaret Rigel med Slidske, der stilles lodret og bevæges ved et Snortræk. Gulvet og de to underliggende Kældergulve hviler paa U-Jerns Dragere, der understøttes af U-Jerns Søjler. I Stedet for de gamle Kullissevogne af Træ, er konstrueret nye af Jern, hvor Opstanderne bestaar af Gasrør.

Som ovenfor omtalt strækker Forsænkningerne sig tværs over Scenen i en Bredde af 15 Alen for de to første Fags Vedkommende og 16 Alen for de fire sidstes. Forsækningsbordet hviler paa et Gitterværk, styres ved Styrebardoner af Staaltraad og ved Styreruller, der løber paa Gulvets Understøtninger, og bevæges ad hydraulisk Vej, idet der under Midten af hvert, i en dertil lavet Brønd, er anbragt en Piston, hvis Stempel bærer Bordet og tager dette med, naar Vandet ind- eller udledes; dette sker ved én Mands Hjælp. Naar Forsæknings-

bordet er nede, lukkes det dertil værende Hul i Scenegulvet med en Række Skydere, der glide paa Vinkeljern og bevæges ved Haandkraft. Foruden at tjene til sceniske Øjemed, vil disse Forsænkninger, der ikke ere andet end en Række Elevatorer, finde udmærket Anvendelse ved det daglige Arbejde til Transport af Stillinger, Trapper o. l. fra Kældermagasinerne op paa Scenen. Som det nu er, hejses hvert enkelt Stykke op ved et Taljeværk, hvorved almindeligvis syv Mand ere beskæftigede, men ved Elevatorerne kan det hele besørges af to Mand og i langt kortere Tid. Noget lignende, bevæget ved Haandkraft, findes slet ikke paa Teatret, idet ingen Forsænkning har større Bredde end $3^{\circ} 8''$, og af disse er der kun seks Stykker fordelte i de to første Fag; tilmed kan de i Dybden kun bevæge sig 5° , medens de nyes Vandring bliver fra $8\frac{3}{4}^{\circ}$ til 10° , saa at større Dekorationstykker kan gaa ned i Kælderen.

Klapperne er fastgjorte med Hængsler i Forkanten og bevæger sig nedad. De aabnes og lukkes samtidig ved at en, af 2 Z-Jern bestaaende, gennemgaaende Jernbjælkes Bevægelse, der sker ved et Haandspil, gennem en Skraastiver, der er i leddet Forbindelse baade med Klappen og Bjælken, overføres til Klappen. Ønskes kun en enkelt Klap aabnet, udløses Skraastiveren fra sin Forbindelse med Z-Jernbjælken, og den aabnes da med Haanden. Naar Klappen er lukket, kan den afrigles ved Hjælp af to Rigler, der gaar ind over smaa Vinkeljernstykker. Disse Vinkeljernstykker sidde alle paa en vandret Jernstang, der ved en Vægtstang kan forskydes i vandret Retning, og derved kan alle Klapper paa én Gang op- eller afrigles. Kassetten fastgøres mellem Podiet og første Kældergulv paa det Sted, hvor der er Brug for den, og Bevægelsen af Trækket sker ad hydraulisk Vej, idet Snorenden føres over to Tridser, af hvilke

den ene sidder paa Gulvet og den anden paa en gennemgaaende, vandret Stang, til et fast Punkt. Stangen bevæges ved et Staaltraadssnorløb, i hvis Ender Hydrauliken har fat; denne Vandring bevirker en dobbelt saa stor af Slidsken. Hydrauliken betjenes af én Mand og kommer til at erstatte de Gangspil, hvoraf der findes et paa hver Side af Scenen og som til deres Bevægelse kræver mindst seks Mand.

I samme Grad som Prosceniumsaa-ningen efter Hr. Etatsraad Dahlerups Forslag er indsnævret, er Gallerierne gjort bredere. De bestaar af fire Etager, af hvilke de tre øverste ere forbundne ved Løbebroer, og ere ophængte ved Jernkonstruktioner i Tagværkets Dragere, der tillige bærer det nye Snoreloftsgulv, som kommer til at ligge noget højere (c. 9") end det gamle.

Bagtæpperne ophænges i fem Staaltraadssnore, der føres over Snorskiver hen til den til Bagtæppet hørende Kontravægt; denne glider i en Føring, dannet af to Vinkeljern, og Bevægelsen sker ved et Tov uden Ende, der gaar om Skiver beliggende ved Snoreloftet og ved andet Kældergulv. Snorskiverne ere løftede saa højt over Snoreloftsgulvet, at en Mand magelig kan passere under Traadene. Tæppestængerne bestaar af Gasrør, samlede ved Nipler, og Tæpperne fastgøres dertil ved et Apparat, hvorpaa Overmaskinmester Kranisch i Dresden har Patent. Antallet af Bagtæppe-træk er forøget med 10 Stykker. Ved Anvendelse af Staaltraadstove vil man kunne reducere den aarlige Udgift, som nu anvendes til Hampetove, betydeligt, idet Staaltraadstove, der ikke ere dyrere end Hampetove, langt fra behøver at fornyes saa ofte som disse.

Ved Elskværdighed fra følgende Herrers Side, D'hr. Wied & Vestensen, Firma Frich's Efterfølgere, Aarhus, Ingeniør Marius Knudsen, Odense og Tømmer-

mester Fussing, Kjøbenhavn, ser jeg mig i Stand til at give følgende kalkulatoriske Overslag:

Jernarbejde.

Bjælkelag til Scenegulv og Kældergulve	27,500 Kr.
Gitterværk til 6 Forsænkninger med Styreruller	3,400 —
36 Kulissevogne med Opstandere	5,400 —
Jerntrapper mellem Scenen og Kælderen	900 —
6 hydrauliske Elevatorer, nedsatte i Brønde, fuldst. mont..	36,800 —
Beslag til Klapporsænkningerne med Afriglingsapparat, Oplukningsapparat og Spil	2,900 —
7 hydraul. Spil til Kasettetrækene, med alt Tilbehør	10,000 —
Bjælkelag til Gallerier og Snoreloft	17,900 —
Bagtæppernes Ophængning....	28,000 —
Trapper mellem Gallerierne ...	3,200 —
Administration under Udførelsen	1,000 —
	————— Kr. 137,000

Træarbejde.

Nedtagning af Scenegulv og Kældergulve med Bjælker og Dragere, samt Gallerierne	2,000 Kr.
Nyt Scenegulv og 2 Kældergulve	20,700 —
Gallerigulve med Broer	4,000 —
Nyt Snoreloftsgulv	2,800 —
	————— Kr. 29,500
Ingeniørhonorar	— 6,800
Uforudsete Udgifter	— 13,700
	————— I alt Kr. 187,000

Hertil kommer endnu Udgifter til Omlægning af Vandrør, Varmerør og elektriske Ledninger.

Efter dette Forslag vil Ombygningen blive fuldstændig, og ethvert Krav til et moderne Scenemaskineri vil blive tilfredsstillt. Vil man imidlertid slaa noget af paa sine Fordringer, kan følgende Reduktioner finde Sted:

I. De gamle Gallerier bibeholdes, og der foretages kun en mindre Ombygning, idet Hængebroerne maa flyttes. Naar tillige første Kældergulv lægges 6 Tommer højere end forudsat i Projektet, vil de gamle Kulissevogne kunne anvendes. Dette vil give følgende Overslagssum:

Jernarbejde.	
Bjælkelag til Scenegulv og Kældere .	27,500 Kr.
Forsænkningernes Gitterværk og Styreruller	3,400 —
Jerntrapper mellem Scenen og Kælderen	900 —
De hydrauliske Elevatorer	36,800 —
Klapforsænkningerne	2,900 —
De hydrauliske Spil.	10,000 —
Bagtæpperne	28,000 —
Administration	1,000 —
	<u>Kr. 110,500</u>

Træarbejde.	
Nedtagning af Scenegulv og Kældergulve	1,000 Kr.
Nyt Scenegulv og to Kældergulve	20,700 —
Ombygning af Gallerierne	1,000 —
	<u>Kr. 22,700</u>
Ingeniørhonorar	— 5,800
Uforudsete Udgifter	— 11,000
	<u>I alt Kr. 150,000</u>

II. Hele det gamle Træbjælkeværk bibeholdes; ligesaa Kældergulve, medens der lægges et nyt Scenegulv efter den gamle Plan med nogle smaa Ændringer. Der bliver da 7 Forsænkninger, hvorfor de hydrauliske Elevatorer forøges med en. Her ved spares Udgifterne til Omlægning af Rør og Ledninger. Overslaget stiller sig da som følger:

Forsænkningernes Gitterværk og Styreruller	Kr. 4,000
De hydrauliske Elevatorer	— 42,900
Klapforsænkningerne	— 2,900
De hydrauliske Spil	— 10,000
Bagtæpperne	— 28,000
Administration	— 1,000
	<u>Kr. 88,800</u>
Et nyt Scenegulv	— 10,000
Ingeniørhonorar	— 4,700
Uforudsete Udgifter	— 8,500
	<u>I alt Kr. 112,000</u>

III. Endelig kan man indskrænke sig til kun at indføre Undermaskineriet og lægge et nyt Scenegulv. Udgifterne vil da blive:

Forsænkningernes Gitterværk og Styreruller	Kr. 4,000
De hydrauliske Elevatorer	— 42,900
Klapforsænkningerne	— 2,900
De hydrauliske Spil	— 10,000
Administration	— 800
	<u>Kr. 60,600</u>
Et nyt Scenegulv	— 10,000
Ingeniørhonorar	— 3,500
Uforudsete Udgifter	— 5,900
	<u>I alt Kr. 80,000</u>

Hertil hører 14 Planer.

Ærbødigst

Michael Nyrop.

Med Hensyn til den Tid, Arbejdets Ud-

førelse vil kræve, skal jeg tillade mig i Løbet af kort Tid at eftersende nærmere Oplysninger.

Kjøbenhavn, d. 5. Septbr. 1886.

Til

Direktionen for det kongelige Teater.

I Tilknytning til mit, under 20de Aug. indsendte Forslag til det kongelige Teaters Ombygning, skal jeg tillade mig at fremsende følgende Oplysninger vedrørende Tiden for Arbejdets Udførelse. Naar Projektet skal udføres i sin Helhed, vil dertil kræves 4 Maaneder, og Bestillingen maa indløbe til Fabrikanten 9 Maaneder inden Paabegyndelsen. Indskrænkes Arbejdet til det under I. nævnte, vil Montering kræve $3\frac{1}{2}$ Maaned med samme Bestillingsfrist; heldigst vilde det da være, om Brøndene til de hydrauliske Elevatorer vare tilvejebragte i en foregaaende Teaterferie, hvilket godt kan ske, naar Fabrikanten dertil faar $2\frac{1}{2}$ Maanedes Varsel. Under denne Forudsætning kunne de under II. og III. nævnte Arbejder tilendebringes i den normale Teaterferie, naar Bestillingen sker 6 Maaneder forud.

Ærbødigst

Michael Nyrop.

Til Overvejelse og Drøftelse af disse Planer nedsattes et Udvalg, bestaaende af Dhrr. Berner, Krohn, E. Poulsen og Tvermoes. Dette Udvalg modtog yderligere fra Maskiningeniør Nyrop nedenstaaende Skrivelse.

Kjøbenhavn, d. 4. Decbr. 1896.

Hr. Professor Pietro Krohn.

Som Professoren vil vide, er det hydrauliske Anlæg til det kongelige Teater konstrueret under den Forudsætning, at Vand-

værkets Tryk, 40 Pd. pr. Kvadrattomme, stod til Disposition. Imidlertid kan det godt være, at Vandværket ikke vil levere Trykvand, vel nærmest fordi det store Forbrug, der bliver ca. 10 Tdr. pr. Slag, i den korte Tid vil medføre Stød i Rørene. Ved at anvende højere Tryk reduceres Materialets Vægt i høj Grad, Rørene bliver mindre og der bruges ikke saa meget Vand, men det er da nødvendigt at have Accumulator og Pumpe, til hvilke det vel vil have sin Nød at skaffe Plads. Det er lykkedes mig gennem et engelsk Firma at erholde et Overslag over et Højtryksanlæg, og dette skal jeg herved have den Ære at forelægge Dem. Vandtrykket er 700 Pd. pr. Kvadrattomme (engelsk Maal) og der leveres følgende fortoldet paa Kjøbenhavns Toldbod:

2 Stkr. hydrauliske Elevatorer med Stempeldiameter $5\frac{3}{4}$ " og 19' Slag. Hver har en Bronze-Stopventil for Trykrøret og 1 do. for Afledningsrøret, samt Smedejernsstyrestang med automatisk Apparat til Aabning og Lukning, foruden 1 Glideventil. Pris pr. Stk. Kr. 2400 Kr. 4800

4 Stkr. hydrauliske Elevatorer med Stempeldiameter 6" og 21' Slag. Samme Montering som ovenfor. Pris pr. Stk. Kr. 2500 - 10000

7 Stk. hydrauliske Spil med 9" Stempel og 25' Slag, monterede hvert med Krydshoved, Styrestænger, 14 Stk. Snorskiver og 130' Staaltraadstov. Pris pr. Stk. Kr. 2350 - 16450

1 Stk. Accumulator med 18" Stempel, 10' Slag og rummende 110 Gallons. Smedejernsvægtkasse paa 600 Kubikfods Rumindhold. Automatisk virkende Spær- og Stopventil. - 12600

At overføre Kr. 43,850

Overført..	Kr. 43,850
1 Stk. Duplex-Damppumpe med automatisk Igangsætning og Stansningsapparat.	- 5600
I alt . . .	Kr. 49450

I Leverancen er ikke indeholdt Rørledninger, og intet er bragt paa Plads. Overslaget over Lavtryksanlægget ser specificeret saaledes ud:

6 Stk. hydrauliske Elevatorer med 20" Stempel og Slag fra 19 til 21 Fod. Hertil 400 løbende 6" Flangerør, 13 Stkr. 6" Skydehaner, 12 Stkr. Udløsningsstænger, 2400 Fod 14 mm. Staaltraadstov og 96 Stkr. 18" Snorskiver. Opstillede paa Plads	Kr. 24800
6 borede Brønde à 2000 Kr.	- 12000
7 Stkr. hydrauliske Spil, Montage til hvert: 6 Kædeskiver og 92 Fod $\frac{3}{8}$ " Kæde. Endvidere 60 Fod 2" og 140 Fod 3" Rør, 1 Hovedskyder 3" og 7 Stkr. 2" Haner. Opstillede paa Plads	- 10000
I alt . . .	Kr. 46800

Fra kongelig Maskineri-Overinspektør Schick i Wiesbaden har jeg nu erholdt Oplysninger om, hvormeget det derværende Teatermaskineri har kostet. Jeg skal kun dertil bemærke, at Arbejdet er bortgivet samlet, og at det derfor ikke har været muligt at skaffe detaljerede Priser, endvidere at det hele gaar for Vandværkets Tryk, der, grundet paa Vandværkets høje Beliggenhed, er 7 Atmosf., saa at altsaa baade Accumulator og Pumpeværk ikke bruges. Det samlede Maskineri, omfattende

Fast Over- og Undermaskineri.

Bevægeligt Over- og Undermaskineri.

Hydrauliske Forsænkninger.

Hydraulisk Indretning til Hævning og Sænkning af Orkestret,

er angivet at have kostet Mrk. 81500, men det fremgaar ikke tydeligt, om der i denne Pris er indbefattet Opstillingen paa Plads. Endvidere til Staaltraads- og Hampetove Mrk. 7254, altsaa en samlet Sum af Mrk. 88754 = Kr. 79880.

De formentlig dertil svarende Konti i mit Overslag, lyder paa følgende:

36 Stkr. Kulissevogne med Køreskinner	Kr. 5400
6 Stkr. hydrauliske Elevatorer, nedsatte i Brønde [Montage spec. ovnf.], Klappebeslag med dertil hørende Ruller, Aksler og Vægtstænger, Transmissionstænger, Hovedrigler og Haandspil	- 2900
7 Stkr. hydrauliske Spil [Montage spec. ovnf.]	- 10000
Bagtæppernes Montering: 441 Stk. Snorskiver, 8400 Pd. Kontravægte med tilhørende Vinkeljern, 54 Stk. Tovskiver med Hængejern, 3300 løbende Fod $1\frac{1}{2}$ " trukne Jernrør, 9500 løbende Fod Hampetov, 30000 Fod 4 mm. Staaltraadstov, 900 Fod $\frac{3}{16}$ " Kæde, 300 Fod $2\frac{1}{2}$ " Aksel med 40 Stkr. støbte Bukke, 160 Stkr. 1" Bolte samt 700 Fod $\frac{3}{4}$ " Rundjern	- 28000
I alt . . .	Kr. 83100

Alt opstillet paa Plads.

Som det vil ses har de i Wiesbaden en Post, som ikke eksisterer hos os, nemlig den hydrauliske Orkesterindretning; alligevel er Prisdifferensen, selv naar Hensyn tages til denne, der vel kan regnes til ca. 5000 Kr., ikke videre stor, idet det vel maa erindres, at Elevatorer og hydrauliske Spil i Wiesbaden kan være slankere end her, saa at denne Forskel medgaar til det forøgede Materialbrug.

Jeg skal endnu kun tillade mig at komme med den Bemærkning, at, hvis Arbejdet bliver udført, kan Kælderne ikke som nu benyttes som Oplagsrum for Stillinger, Trapper og byggede Genstande, og det vil da blive nødvendigt, hvis Teatret ikke vil etablere en daglig Kørsel til og fra Magasinet paa Amager, at udvide de paa Siderne værende smaa Magasinrum. En saadan Udvidelse vilde vel kunne ske ved at udbygge Kældere under Gaden.

Ærbødigt
Michael Nyrop.

I Januar d. A. afgav Udvalget derefter nedenstaaende Erklæring om Planerne.

»Udvalget har gjort sig bekendt med Hr. Maskiningeniør Nyrops Planer og Overslag, men er ikke i Besiddelse af den Sagkundskab, som en udtømmende Bedømmelse vilde kræve.

Det skal dog tillade sig følgende Bemærkninger. De under II og III angivne Reduktioner i Hovedplanen (conf. Hr. Nyrops Skrivelse til Direktionen for det kongelige Teater af 20. Aug. 1896) ere formentlig uantagelige, da derved de uheldige Forhold i det nuværende Scenegulv i Hovedsagen blive uforandrede. De nye Lemme ville vel blive meget længere, men ikke bredere, end de gamle. De ville derfor vedvarende være for smalle til, at noget Changement af større Betydning kan finde Sted gennem Gulvet, og dette skulde dog være en Hovedopgave ved et ændret Maskineri, for at kunne gøre Mellemakterne saa korte som muligt.

I selve Hovedforslaget burde Klapforsænkningerne kun bibeholdes i den angivne Bredde i de to forreste Fag. De fem bageste maatte gøres saa smalle som muligt, for ikke at træde altfor synlige frem under

Changement à vue. Den forreste Del af Snoreloftet kunde løftes, og Broerne paa det underste Galleri maatte kunne bortfjernes, for at derved et Par af de altid illusionsdræbende Sofitter bleve overflødige. Det vilde være ønskeligt, at Tæpperne bleve indrettede til at trækkes fra Scenegulvet; derved vilde næsten alt Maskinmandskab, som nu skal være tilstede paa Gallerierne, kunne undværes.

Bekostningerne anslaaes af Hr. Nyrop til 187,000 Kr., som ved visse Indskrænkninger muligvis kunde nedsættes til 150,000 Kr. Hertil maa dog lægges ca. 5000 Kr. for Omlægning af Vandrør, Varmerør og elektriske Ledninger. Ifølge vedlagte Skrivelse af 4. Decbr. 1896 fra Hr. Nyrop vil det ses, at han tvivler om, at Vandværket kan og vil levere det nødvendige Vandtryk til det af ham foreslaaede Maskineri. I saa Tilfælde maatte der indrettes et Højtryksanlæg, hvortil Maskiner m. m. vilde koste 49,450 Kr., hvilken Sum vel kun er c. 3000 Kr. større end den, som Hr. Nyrop i Skrivelse af 20. August 1896 har opført for et Lavtryksanlæg; men der er i de angivne 49,450 Kr. intet beregnet til Installationen. Denne vil efter en mundtlig Meddelelse af Hr. Nyrop mindst løbe op til 30,000 Kr. Anlægssummen vilde derfor efter vor Formening vistnok overskride 200,000 Kr.

Uagtet vi ikke ere blinde for, at man i en nærmere eller fjernere Fremtid vil blive nødsaget til at tilvejebringe et forbedret Maskineri, anse vi dog Tilvejebringelsen af et saadant i Øjeblikket ikke for at være af afgørende Betydning, for at Teatret kan fyldestgøre sine kunstneriske Formaal. Teatret maa som hidtil ved mindre Reparationer kunne vedligeholde det gamle Maskineri, og ved nye Konstruktioner for hvert enkelt Stykke, som maatte fordre det, hjælpe sig nogenlunde frem, om dette end ved enkelte Stykker kan foraarsage en forholdsvis betydelig

Udgift. Af disse Grunde, samt da der ikke foreligger nogen Antydning af det Beløb, som ved det nye Maskineris Indlæggelse vil kunne spares paa de aarlige Driftsudgifter, tilraade vi at lade hele Sagen falde, idet vi mene, at, naar det efter Ombygningen er lykkedes Teatret at konsolidere sine pekuniære Kræfter, saa maa det selv kunne finde det belejlige Tidspunkt til at optage Planen delvis eller i sin Helhed.«

Kommissionen har sluttet sig til denne

Udvalgets Indstilling, og har ikke fundet, at der var nogen paatrængende Grund til for Tiden at forfølge denne Sag videre. Det maa antages, at endnu i en lang Fremtid vil Teatret paa nogenlunde fyldestgørende Maade kunne gøre Brug af den nuværende Ordning af Maskineriet. Det kan da ikke være Opgaven nu at tage Bestemmelse om de betydelige første Udgifter, som den ny Indretning vilde medføre, selv om en aarlig Besparelse af Driftsudgifterne vilde kunne ventes, noget hvorom man ikke efter det foreliggende ser sig i Stand til at dømme.

5. Forslag til Teaterbudgettet for Finansaaret 1895—96.

Spørgsmaalet herom rejstes første Gang i Kommissionen med Hensyn til Finansaaret 1894—95, og den nærmere Drøftelse overdroges et Udvalg, bestaaende af Dhrr. Fallesen, Berner, Berntsen, Stemann og Krohn. — Dette Udvalg afgav under 7de Februar nedenstaaende Erklæring.

Teaterkommissionen,
nedsat af Kultusministeriet
den 24. Marts 1893.

Udvalg B.
København, den 7. Februar 1894.

Til

Formanden for Teaterkommissionen,

I Anledning af Deres Ekscellences meget ærede Skrivelse af 27. f. M. undlader jeg ikke at meddele følgende:

Teaterkommissionens Udvalg B., der har opfattet Ministeriets Skrivelse saaledes, at der snarest muligt skulde indsendes et Budgetudkast for Finansaaret 1894—95, for at det kunde foreligge inden 3dje Behandling i Folketinget af Finansloven for nævnte Aar, har for en Del af Budgettets Vedkommende ment allerede for 1894—95 at kunne foreslaa forskellige Reduktioner, saaledes

som det fremgaar af medfølgende Udkast. Det behøver formentlig ikke at bemærkes, at saadanne Besparelser, som skulle begrundes i Forandring af Biletpriser, Nedsættelse af Feu, Kapellet's Lønninger o. s. v. først ville kunne fremkomme efter nøjere Overvejelse.

Udvalg A., hvem Spørgsmaalet har været forelagt, mener, at det ikke har haft tilstrækkelig Lejlighed til at gøre sig bekendt med Sagen, og anser det i det hele betænkeligt at fremkomme med Forslag om kun en Del af de Besparelser, som Kommissionen vil foreslaa. Dette saa meget mere som Kommissionens Arbejder formentlig ville kunne blive færdige, saa at Kommissionens Forslag i sin Helhed vil kunne optages paa Finanslovforslaget for 1895—96.

C. Fallesen.

Som Følge heraf fremkom der ikke noget Budgetforslag fra Kommissionen for 1894—95.

Efterat Arbejdet var fortsat i den følgende Tid, fremsendte Kommissionens Formand derefter med Skr. af 15. Januar 1895 til Ministeriet det af Kommissionen vedtagne Udkast til Budget for det kongelige Teater og Kapel for Finansaaret 1895—96 med til-

hørende Anmærkninger. I den nævnte Skrivelse udtaltes følgende:

»Med Hensyn til Budgettet maa jeg fremhæve, at det har haft sine store Vanskeligheder allerede nu, forinden Kommissionen har afsluttet sine Arbejder, at udarbejde et tilfredsstillende Budgetudkast. Der staar en Del meget væsentlige Arbejder tilbage, der ikke alene i og for sig ville faa Indflydelse paa et fremtidigt Budget i sin Helhed, men som ogsaa paa mange Punkter ville gribe ind i og nødvendiggøre en yderligere Forandring af de Poster, hvori man har ment foreløbig at kunne foreslaa Ændringer. Med Hensyn hertil maatte Bestræbelsen være rettet paa i det nu udarbejdede Budgetudkast saavidt muligt at undgaa, hvad der kunde foregribe Kommissionens endelige Vedtagelser.

Det foreliggende Budgetudkast maa saaledes kun betragtes som midlertidigt. Det er fremkaldt ved det fra flere Sider udtalte Ønske om, at der fra Kommissionens Side allerede til Finanslovsforslaget for 1895—96 fremkom et Udkast til Budget, der ikke alene viste et mindre Statstilskud til Teatret end tidligere, men som der ogsaa var Sandsynlighed for kunde holdes, saaledes at Tilskuddet ikke blev væsentlig større end budgetteret.

I førstnævnte Henseende viser Udkastet, at Maalet er naaet. Kommissionen antager ogsaa, at Tiden vil vise, at dette Budget kan holdes. Men da den ikke kan have indgaaende Detailkendskab til alle forhaandenværende Forhold, kan den ikke give nogen Sikkerhed for, at dette vil blive Tilfældet.

Anmærkningerne vise særlig, at Kommissionen ikke har været blind for, at det forøgede Forestillingsantal, som man paaregner, kan komme til at bevirke Overskridelser paa flere kalkulatoriske Poster. Men da der er Udsigt til, at paa den anden

Side en større Forøgelse af Forestillingerne i Forbindelse med den mere omfattende Forhøjelse af Billetpriserne, som maa blive Følgen af Tilskuerpladsens foreslaaede Ombygning, vil kunne bringe Forestillingsindtægten op over de budgetterede 600,000 Kr., har man ment med det nævnte Forhold at kunne blive staaende ved de paa hine Poster opførte Summer. Man skal imidlertid henstille, om Ministeriet, saavel med Hensyn til disse Poster som med Hensyn til det opstillede Budget i det Hele, maatte finde det rigtigt, forinden Budgettet forelægges Rigsdagen, at skaffe sig yderligere Sikkerhed for dets Holdbarhed ved at æske Erklæring om det af Teaterbestyrelsen, hvis Opgave det vil blive at gennemføre, hvad der vedtages, og som i mange Enkeltheder bedre end Kommissionen kan bedømme, hvad der er muligt at gennemføre.

Blandt de Arbejder, som Kommissionen har under Overvejelse, er ogsaa en Regulering af Lønningsforholdene. Skønt disse Overvejelser endnu ikke ere tilendbragte, har man dog ment at burde tilraade, at der allerede fra indeværende Sæsons Begyndelse foreløbig standsedes med Kapelmedlemmernes Oprykning i Anciennetetsklasser. At der maa finde en Omregulering Sted af Kapellets Lønningssatser, er der nemlig Enighed om i Kommissionen, idet Kapellets Lønninger i den sidste halve Snes Aar ere stegne mere, end Forholdene forekomme Kommissionen at hjemle. Man anser det derfor for rigtigst, at de Lønningsbestemmelser, Kommissionen senere vil foreslaa, komme til at gælde fra et saa tidligt Tidspunkt som muligt. Som Følge heraf har man ved Ansættelsen af Summen til Lønninger med Ret til Alderdomsforsørgelse foreløbig paaregnet en Besparelse af 2,700 Kr. paa Kapellets Lønninger.

Med Hensyn til Feu'en, hvor ogsaa en straks indtrædende Nedsættelse er beregnet,

tillader jeg mig særlig at henlede Opmærksomheden paa, hvad der er anført i Anmærkningerne, at Kommissionen kun foreslaar Nedsættelsen under den Betingelse, at det af Kommissionen fremsatte Forslag til en Ombygning af Tilskuerpladsen og Prosceniet samtidig bliver gennemført. Skulde dette ikke ske, maatte man formentlig indtil videre vende tilbage til de tidligere Forhold, saaledes som disse ere fremsatte i det af Ministeriet paa Finanslovsforslaget opstillede Teaterbudget.

Da man ogsaa overfor Ansættelsen af

Beløbene paa Kontoerne for Forestillingsindtægter, Driftslønninger, Udgifter af ubestemt Omfang o. s. v. for en væsentlig Del er gaaet ud fra, at Ombygningen vil finde Sted, maa Muligheden for, at Budgettet i sin Helhed vil kunne holdes, siges i en afgørende Grad at være afhængig af, at Ombygningen bevilges. Denne Sammenhæng mellem det opstillede Budget og Ombygningen skal jeg meget stærkt fremhæve. For Kommissionen danne dette Budget og dette Forslag til Ombygning (Indstillingens Ltr. a og b) en Enhed.«

Kommissionens ovennævnte Budgetforslag, sammenstillet med Finanslovforslagets Budget for 1895—96, lød saaledes:

Kategori	Kommissionens Budgetforslag	Finanslovforslagets Budget
I. Udgifter	1.000.000	1.000.000
II. Indtægter	1.000.000	1.000.000
III. Overskud	0	0
IV. Samlet	1.000.000	1.000.000

Finanslovforslaget 1895—96.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
9. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie m. v., anslaaet til			34,510	90
13. Teaterbygningens Vedligeholdelse			10,000	
			44,510	90
Indtægter.				
1. Forestillingsindtægter			575,000	
2. Civillistens Tilskud			15,000	
3. Lejeindtægter			25,512	
4. Forskellige og tilfældige Indtægter			1,000	
			616,512	
Udgifter.				
1. Lønninger:				
a. Lønninger, som give Ret til Pension	85,436	67		
Denne Sum nedsættes med $\frac{2}{3}$ af hver ledig- bleven Lønningssum, saaledes at det Beløb, hvor- med Summen nedsættes, lægges enten til Konto b. »Lønninger, som give Ret til Alderdoms- forsørgelse, eller til Konto c. »Honorarer«.				
b. Lønninger, som give Ret til Aldomsforsørgelse. .	263,516	66		
c. Honorarer, Ansættelser for 1 Aar	30,516	67		
	379,470			
Hvad der spares paa en af Underkontoerne b. og c., kan anvendes paa den anden.				
d. Driftslønninger	62,970	65	442,440	65
At overføre			442,440	65

Finansaaret 1895—96.

Kommissionens Forslag til Budget
for Finansaaret 1895—96.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
A. Teaterbygningen.				
1. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie m. v., anslaaet til			34,510	90
2. Teaterbygningens Vedligeholdelse			10,000	
			44,510	90
B. Driften.				
Indtægter.				
1. Forestillingsindtægter			600,000	
2. Koncertindtægter, Netto			2,000	
3. Civillistens Tilskud			15,000	
4. Lejeindtægter			25,512	
5. Forskellige og tilfældige Indtægter			1,200	
			643,712	
Udgifter.				
1. Lønninger:				
a. Lønninger, som give Ret til Pension	64,600			
Denne Sum nedsættes med $\frac{2}{3}$ af hver ledig- bleven Lønningssum, saaledes at det Beløb, hvor- med Summen nedsættes, lægges enten til Konto b. »Lønninger, som give Ret til Alderdoms- forsørgelse« eller til Konto c. »Honorarer«.				
b. Lønninger, som give Ret til Alderdomsforsørgelse	269,250			
c. Honorarer, Ansættelser for 1 Aar	20,150		354,000	
Hvad der spares paa Underkonto a., kan an- vendes paa b. eller c., og hvad der spares paa b., kan anvendes paa c.				
2. Driftslønninger:				
a. faste	18,500			
b. foranderlige, anslaaet til	43,500		62,000	
3. Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb, anslaaet til				
			6,000	
At overføre . . .			422,000	

Finanslovforslaget 1895—96.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført . . .			442,440	65
2. Lønningstillæg i Stedet for Sædomskrivningstillæg			3,611	
3. Tilskud til Alderdomsforsørgelse efter kongelige Resolutioner af 23. Juni 1873 og 26. Februar 1875:				
a. I Forhold til Lønninger	13,175	83		
b. Forskellen mellem 10 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten 57,500				
og den udbetalte Feu 49,125	8,375		21,550	83
c. Nettoindtægten af 2 Forestillinger udenfor det budgetterede Antal, af hvilke den ene kan gives i Sæsonens Løb.				
4. Feu:				
a. 7½ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten	43,125			
b. Forhøjelse til de kongelig ansatte, feuberettigede Kunstnere, anslaaet til	6,000		49,125	
5. Godtgørelse for ikke feuberettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter			14,000	
6. Danseskolen			1,100	
At overføre . . .			531,828	48

Kommissionens Forslag til Budget
for Finansaaret 1895—96.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført . . .			422,000	
4. Lønningstillæg i Stedet for Sædomskrivningstillæg			3,612	
5. Tilskud til Alderdomsforsørgelse:				
a. I Forhold til Lønninger	13,462	50		
b. 2½ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten 15,000. 00 med Fradrag af Feu-Forhøjelsen og Feu- Godtgørelsen til de inden 1894 kongelig ansatte Kunstnere, hvilke ikke ere Inter- essenter i Alderdomsforsørgelsesfonden kfr. Kontoerne 6 b. og 7., 1,333 Kr. 33 Øre + 4,462 Kr. 50 Øre	5,795. 83			
	9,204	17	22,666	67
c. Nettoindtægten af 2 Forestillinger udenfor det bud- getterede Antal, af hvilke den ene kan gives i Sæsonens Løb.				
6. Feu:				
a. 7 pCt. af Bruttoforestillingsindtægten . . 42,000. 00 For April og Maj 1895 $\frac{2}{3}$ af $\frac{1}{2}$ pCt. (3000 Kr.)	666. 67			
	42,666	67		
b. For April og Maj 1895, yderligere Forhøjelse til de under 5 b. nævnte Kunstnere	1,333	33	44,000	
7. Fast Godtgørelse, for Tab af Feu til de inden 1894 kongelig ansatte Kunstnere, fra 1. Juli 1895: $\frac{3}{4}$ 5,950 Kr.			4,462	50
8. Godtgørelse for ikke feuberrettiget Tjeneste og for Tjeneste af Elever og Aspiranter			14,000	
9. Elevinstruktion			2,500	
10. Danseskolen			800	
At overføre . . .			514,041	17

Finanslovforslaget 1895—96.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført . . .			531,828	48
7. Ekstraordinære Understøttelser			10,000	
8. Midlertidig Godtgørelse til Supplering indtil de forskriftsmæssige Beløb af de Enkepensioner, som formedelst Teatrets Enkekasses Underbalance ved dens Ophævelse ere blevne nedsatte			602	45
9. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie m. v., se foran.				
10. h. Literære og artistiske Arbejder			23,383	
10. Udgifter af ubestemt Omfang:				
a. Assurancepræmie og Brandvagter	6,900			
b. Garderoben	42,871			
c. Maskineri og Dekorationer	30,225			
d. Brændsel, Belysning og Rengøring	57,410			
e. Musik og Musikalier	6,858			
f. Statistvæsenet	5,564			
g. Serveringen paa Scenen	682			
h. Literære og artistiske Arbejder, se foran.				
i. Bøger, Kopialier, Skrivematerialier, Billetter, Bogtrykker- og Bogbinderarbejde	5,666			
k. Kontrollører	11,100			
l. Vognbefordring	3,944			
m. Forskellige og tilfældige Udgifter	15,447			
			186,667	
11. Kapellet's Udgifter udenfor Lønninger			9,200	
At overføre . . .			761,680	93

Kommissionens Forslag til Budget
for Finansaaret 1895—96.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført . . .			514,041	17
11. Gratifikationer efter Øjeblikkets Trang og Tarv, 1½ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten			9,000	
12. Midlertidig Godtgørelse til Supplering indtil de for- skriftsmæssige Beløb af de Enkepensioner, som for- medelst Teatrets Enkekasses Underbalance ved dens Ophævelse ere blevne nedsatte			602	45
13. Literære og artistiske Arbejder			23,000	
14. Udgifter af ubestemt Omfang, anslaaet til:				
a. Assurancepræmie og Brandvagter	6,900			
b. Garderoben	39,000			
c. Maskineri og Dekorationer	27,000			
d. Brændsel, Belysning og Rengøring	55,000			
e. Musik og Musikalier	6,400			
f. Statistvæsenet	5,100			
g. Serveringen paa Scenen	600			
h. Bøger, Kopiaer, Skrivematerialier, Billetter, Bog- trykker- og Bogbinderarbejde	5,600			
i. Kontrollører	11,100			
k. Vognbefordring	3,500			
l. Forskellige og tilfældige Udgifter	8,000			
			168,200	
15. Kapellets Udgifter udenfor Lønninger, anslaaet til			8,000	
16. Inventaret			3,000	
At overføre . . .			725,843	62

Finanslovsforslaget 1895—96.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført . . .			761,680	93
12. Understøttelser til afgaaede af Teatrets underordnede Personale			2,000	
13. Teaterbygningens Vedligeholdelse, se foran.				
			763,680	93
Indtægten er anslaaet til			616,512	
altsaa Statskassens Bidrag til:				
Teaterbygningen			44,510	90
Driften			147,168	93
			191,670	83

Kommissionens Forslag til Budget
for Finansaaret 1895—96.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført . . .			725,843	62
17. Understøttelser til afgaaede af Teatrets underordnede Personale			2,000	
			727,843	62
Indtægten er anslaaet til			643,712	
altsaa Statskassens Bidrag:				
A. Bygningen			44,510	90
B. Driften			84,131	62
			128,642	52

Et Mindretal foreslaar Konto 11 »Gratifikationer« nedsat med 3,000 Kr. til 6,000 Kr. og Konto 13 »Literære og artistiske Arbejder« ligeledes nedsat med 3,000 Kr. til 20,000 Kr. — Herefter vilde Statskassens Bidrag blive til:

Bygningen	44,510. 90
Driften	78,131. 62
	122,642. 52

**Anmærkninger til Teaterkommissionens Udkast
til Budget for det kongelige Teater og Kapel for
Finansaaret 1895—96.**

Til A. Teaterbygningen.

1. Kommuneafgifter og Brandassurancepræmie m. v., anslaaet til	34,510 Kr. 90 Ø.
2. Teaterbygningens Vedligeholdelse	10,000 — » —
	44,510 Kr. 90 Ø.

Disse Kontoer, der paa Finanslovsforslaget ere opførte under Udgiftsposterne 9 og 13 med de samme Beløb som her, har Kommissionens Flertal anset det for rigtigt at udskille fra den øvrige Del af Budgettet, fordi det vedrører Udgifter, som Teatret ikke er Herre over, og som ikke direkte staa i Forbindelse med den egentlige Teaterdrift. Ved denne Udskillelse vil Resultatet af Driften fremtræde tydeligere end hidtil. Den foreslaaede Deling af Budgettet tilsigter ikke nogen Forandring i Realiteten men kun i Formen.

I øvrigt bemærkes, at en eventuelt fuldstændig Indførelse af elektrisk Belysning sandsynligvis vil kunne bevirke en ikke ubetydelig Nedsættelse paa den ovennævnte Post 1.

Et Mindretal (Berntsen) finder ikke, at der for Tiden er Anledning til at udsondre som en særlig Del af Teatrets Budget de foranførte 44,510 Kr. 90 Ø., saa længe der ikke er opnaaet Enighed om, hvilken Andel i Udredelsen af dette Beløb, man muligen vilde finde det stemmende med Billighed at søge overført til Kjøbenhavns Kommune. Da bemeldte Udgift hidtil har været opført paa Teatrets Budget, vil der paa dette foreløbige Stadium af Kommissionens Overvejelser næppe være Anledning til at foretage en saadan Ompostering.

Til B. Driften.

Til Indtægter.

1. Forestillingsindtægter.

Paa Finanslovforslaget for 1895—96 er opført . . .	575,000 Kr.
Der foreslaas en Forhøjelse af	25,000 —
	<u>600,000 Kr.</u>

Den saaledes foreslaaede Indtægt er 52,723 Kr. højere end den virkelige Forestillingsindtægt i 1893—94.

Billetterne tænkes forhøjede for 1ste Parket med 50 Øre og for Parterret med 25 Øre. Finder en Ombygning af Tilskuerpladsen Sted overensstemmende med Kommissionens særskilte Indstilling, har man tænkt sig Forhøjelse af Billetterne udstrakt til andre Pladser. De her foreslaaede Forhøjelser ville neppe medføre nogen Formindskelse i Besøget. For det Publikum, der søger 1ste Parket, vil Forhøjelsen ikke være af væsentlig Betydning, og det samme tror man at kunne sige for Parterrets vedkommende, idet denne særdeles gode Plads søges af bedre stillede, ja endog velstaaende Folk. Navnlig ved Operaforestillinger synes den at være bleven en særlig yndet Plads. Det Parterre-Publikum, som i gamle Dage gav Tonen an, og som bestod af Studenter og andre ubemidlede, men æstetisk stærkt interesserede Mennesker, har ikke eksisteret, siden Staaapladserne faldt bort, da den ældre Teaterbygning ombyggedes i 1855. I Overskous Teaterhistorie (6te Del, Side 119), siges endog, at det egentlige æstetiske Publikum forlod Parterret allerede i 1820. At genvinde et æstetisk Parterre-Publikum lader sig neppe gøre. Staaaplads er forbudt af Hensyn til Brandfaren ved en tæt Sammenstuvning af Mennesker. Desuden vilde de Samfundsklasser (f. Eks. Studenter), som i tidligere Tid udgjorde Parterre-Publikummet, neppe nutildags være tilfredse med Staaaplads. De ubemidlede af dette Publikum søge nu op i Galleriet. I vore Dage er den æstetiske Interesse desuden mere ligelig fordelt over alle Samfundsklasser, og den toneangivende Del af Publikum er derfor (f. Eks. ved en Premiere) lige saa godt at finde i 1ste og 2det Parket som i Parterret og de øvre Etager.

Et Salg pr. Forestilling af 80 1ste Parketbilletter (af 139) à 50 Øre vilde give	40 Kr.
Ligeledes af 160 Parterrebilletter (af 216) à 25 Øre	40 —
eller en Mer-Indtægt ved 260 Forestillinger à . . . 80 Kr.	
	= 20,800 Kr.

Et enkelt Medlem har dog forbeholdt sig sin Stilling overfor Forslaget om en Forhøjelse, navnlig for Parterrets Vedkommende.

Kommissionen skal endvidere bemærke, at ved den projekterede Ombygning vil der indvindes flere Pladser, hvorved der ogsaa vil opnaas en forøget Forestillingsindtægt, idet man i Tilfælde, hvor der tidligere har været »udsolgt Hus«, ogsaa kan paaregne, at de nye Pladser ville blive afhændede.

Fremdeles tænker Kommissionen sig, at Sæsonen kunde udvides med c. 7 Forestillinger i August, i hvilken der som Regel opholder sig mange Rejsende i Kjøbenhavn.

Endelig har man tænkt sig billige Forestillinger om Eftermiddagen paa nogle Søndage i Sæsonen, saaledes at Aftenforestillingerne ikke berørtes deraf. Disse Forestillinger, der tillige have til Formaal i større Udstrækning end hidtil at skaffe den mindre bemidlede Del af Befolkningen Adgang til det kongelige Teaters Forestillinger, vilde i betydelig Grad kunne forøges og bedre komme til at svare til deres Hensigt, naar der tilstodes en Afvigelse fra Helligdagsloven saaledes, at Eftermiddagsforestillingerne kunde begynde $\frac{1}{2}$ Time før Kl. 4. Hjæmmel dertil kunde, naar dette finder Tilslutning, formentlig gives ved en Anmærkning paa Finansloven.

Sluttelig bemærkes, at der i tidligere Aar har været en større Forestillingsindtægt end 600,000 Kr., saa at det næppe er illusorisk — navnlig efter det ovenfor bemærkede — at opstille denne Sum i det foreliggende Budgetudkast.

2. Koncertindtægter 2,000 Kr.

Dette er en ny Konto. Man har tænkt sig enkelte Koncerter afholdte enten paa Teatret (Formiddags- eller Eftermiddags-Koncerter) eller i et lejet Lokale. Det er vel ikke tidligere lykkedes at fængsle Publikums Interesse for Formiddags- eller Eftermiddags-Koncerter paa Teatret, men derfor mener man dog ikke, at man skal opgive Haabet om, at det mulig vil kunne lykkes. Man har herved ogsaa tænkt sig, at der om Søndagen før Kl. 4 maaske vilde kunne gives kirkelige Koncerter. Maaske ville ogsaa billige, folkelige Koncerter Søndag Eftermiddag kunne gives med Udbytte. Hvad Koncerterne i et lejet Lokale angaar, da har man ved dem navnlig tænkt at give hele det store Operapersonale (Sangere, Kapel og Kor) Lejlighed til større Virksomhed, end der kan gives det ved Teatret, hvor Skuespillet indtager og bør indtage den største Plads. Det Aktiv, som Teatret besidder i det nævnte Personale, vil ved Koncerterne give et til dets Kostbarhed mere svarende Udbytte, end der nu kan have deraf. At forestaa den kunstneriske Ordning af saadanne Koncerter maatte iøvrigt være Teaterbestyrelsens Sag. Da der mangler Erfaring om, hvilken Indtægt der kan vindes ad denne Vej, har man kun ansat en beskeden Sum som Nettoindtægt (2,000 Kr.), hvorved man mener ikke at have opstillet noget, der ikke med rimelig Sikkerhed kan paaregnes.

3. Civillistens Tilskud, som paa Finanslovforslaget 15,000 Kr.

4. Lejeindtægter, som paa Finanslovforslaget 25,512 —
Fra Finansaaret 1896—97 vil Lejeindtægten af Konditoriet stige ikke
ubetydeligt (3—4,000 Kr.)

5. Forskellige og tilfældige Indtægter.

Paa Finanslovforslaget er opført. 1,000 Kr.

Der foreslaas en Forhøjelse af. 200 —

1,200 Kr.

Der har i de sidste 3 Aar været naaet en højere Indtægt paa denne Konto.

Til Udgifter.

1. a. Lønninger med Ret til Pension.			
Paa Finanslovsforslaget er opført	85,436	Kr. 67	Øre
Der er for Tiden besparet	1,553	Kr. 33	Øre
og der anvendes som Lønning med Ret til Alderdomsforsørgelse 6,283 Kr. 34 Øre			
Ved Afgange overført til samme Konto:			
Teaterlægens Løn . . .	1,600	»	—
3 Kapelmusicis Løn à 2,800 Kr.	8,400	»	—
	<u>16,283</u>	— 34	—
		<u>17,836</u>	— 67 —
		67,600	Kr. » Øre
Der foreslaas yderligere besparet	3,000	—	» —
		<u>64,600</u>	Kr. » Øre
b. Lønninger, som give Ret til Alderdomsforsørgelse.			
Paa Finanslovsforslaget er opført	263,516	Kr. 66	Øre
Fra Konto 1. a. er overført fornævnte	16,283	— 34	—
		<u>279,800</u>	Kr. » Øre
Der foreslaas besparet	10,500	—	» —
		<u>269,250</u>	Kr. » Øre
c. Honorarer, Ansættelser for 1 Aar			
Paa Finanslovsforslaget er opført	30,516	Kr. 67	Øre
Herfra gaar det til midlertidige Engagementer budgetterede Beløb, der er opført særskilt under Konto 3	6,000	—	» —
		<u>24,516</u>	Kr. 67 Øre
Der er for Tiden besparet	3,916	— 67	—
		<u>20,600</u>	Kr. » Øre
Der foreslaas yderligere besparet	450	—	» —
		<u>20,150</u>	Kr. » Øre
Besparelserne udgøre saaledes:			
paa Konto 1. a. for Tiden	1,553	Kr. 33	Øre
yderligere	3,000	—	» —
		<u>4,553</u>	Kr. 33 Øre
— — 1. b. ifølge Forslaget	10,550	—	» —
— — 1. c. for Tiden	3,916	Kr. 67	Øre
yderligere	450	—	» —
		<u>4,366</u>	— 67 —
		<u>19,470</u>	Kr. » Øre

Desuden overført fra Konto 1. c. til Konto 3 et Beløb af 6,000 Kr. til midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb.

Nedsættelsen har man tænkt sig fordelt paa alle Klasser af Personalet: Embedsmænd og Funktionærer, Skuespillere og Sangere, Kapel og Kor. Den tænkes iværksat ved forskellige Afgange, der ikke kræve Erstatning ved nye Ansættelser, eller som i alt Fald ikke kræve saadanne med saa høj Lønning som de afgaaedes. Da Kommissionen agter senere at forelægge Udkast til et Normal-Lønningsreglement for Teatret og Kapellet, skal man her ikke nærmere komme ind paa Enkelthederne ved den Nedsættelse, som man mener allerede for det forestaaende Finansaar at kunne foreslaa.

Det skal kun bemærkes, at, da en stor Del af Afgangene først ville kunne finde Sted ved Teateraarets Udgang, d. 30te Juni 1895, omfatte Nedsættelserne for disse Afganges Vedkommende kun $\frac{3}{4}$ af Finansaaret, og den samlede Sum for Reduktionerne, 19,470 Kr., vil derfor fremtidig yderligere kunne forøges med ca. 5,000 Kr.

Anmærkningen ved Lønningskontoens Underafdeling a. om Posteringen af ledig blivende Lønninger har man foreløbig bibeholdt uforandret. Derimod har man forandret Slutningsanmærkningen om Anvendelsen af Besparselsen paa de forskellige Underkonti i Overensstemmelse med de Regler, der hidtil i Virkeligheden ere fulgte, men som ikke vare tydelig udtrykte i den tidligere Form for Anmærkningen.

2. Driftslønninger.

Paa Finanslovforslaget er opført.	62,970 Kr. 65 Øre
Der foreslaas en Nedsættelse af	970 — 65 —
	<hr/> 62,000 Kr. » Øre

Det saaledes foreslaaede Beløb er 1,978 Kr. 09 Øre mindre end, hvad der virkelig medgik i Finansaaret 1893—94, og 2,879 Kr. 85 Øre mindre end, hvad der medgik i 1892—93. Kontoen har gennemgaaende tidligere andraget betydelig mere end det her budgetterede Beløb, i enkelte Aar endog over 12,000 Kr. mere. Dens Beløb kan ikke bestemt fastslaas, da dets Størrelse retter sig efter Beskaffenheden af det givne Repertoire. Der afholdes heraf bl. a. Betaling til Ekstramaskinfolk og Ekstralampister, der ved Stykker med store Dekorationer eller hyppige Changementer og med særlige Belysningseffekter kræves i større eller mindre Antal. Kontoen er foreslaaet delt i 2 Dele, hvoraf den ene omfatter de faste Driftslønninger og den sidste de Driftslønninger, hvis Omfang er afhængigt af, hvilke Stykker der gives. Det for denne sidste Dels Vedkommende opførte Beløb er derfor og kan kun være kalkulatorisk, hvorfor der og ogsaa er tilføjet »anslaet til«. Denne Kontoens delvis kalkulatoriske Natur er Grunden til, at man har opstillet den som en særskilt Konto, ikke som tidligere og som paa det foreliggende Finanslovforslag som en Underafdeling af den egentlige Lønningskonto. Besparselsen formenes væsentligst at kunne iværksættes ved Indskrænkning i Benyttelsen af Ekstra-Maskinfolk og Ekstra-Lampister, altsaa paa Kontoens sidste Afdeling. Men, da den

anslaaede Besparelse væsentlig er beregnet i Forhold til det tidligere Antal Forestillinger, vil en Overskridelse af Kontoen neppe kunne undgaas, saafremt dette — som af Kommissionen foreslaaet — forøges med en Række Forestillinger i August Maaned og om Eftermiddagen paa nogle Søndage i Sæsonen.

3. Tilfældige, midlertidige Engagementer i Sæsonens Løb.

Beløbet har tidligere været indbefattet under Lønningskontoens Underafdeling Honorarer. Man har imidlertid fundet det rettest at udskille det derfra, da det maa være kalkulatorisk; Teaterbestyrelsen maa nemlig have frie Hænder for i et gunstigt Øjeblik at kunne afslutte Engagementer, der saavel i kunstnerisk som i økonomisk Henseende formenes at være heldige, ligesom man heller ikke godt kan afbryde et særlig fordelagtigt Engagement, fordi det budgetterede Beløb alt er naaet.

4. Lønningstillæg i Stedet for Sædomskrivningstillæg.

Som paa Finanslovsforslaget.

5. Tilskud til Alderdomsforsørgelse.

a. i Forhold til Lønninger er tilkommet	286 Kr. 67 Øre
foranlediget ved den under Lønningskontoen skete Overførsel fra a. til b.	
b. Forhøjet med	829 — 17 —
væsentlig i Anledning af, at Forestillingsindtægten er anslaaet til 25,000 Kr. mere end i Finanslovsforslaget. Desuden er Teksten noget forandret som Følge af de forandrede Forhold.	

Herved fremkommer en Forøgelse paa denne Konto af ialt 1,115 Kr. 84 Øre

6. Feu og 7. Fast Godtgørelse for Tab af Feu.

Der har i Kommissionen været enstemmig Mening om, at Feuen burde nedsættes. I den ældre Bygning med den mindre Forestillingsindtægt var Feuen et Supplement til Lønningen, hvad den ogsaa siden dens Indførelse i 1842 har været beregnet paa at skulle være. I den nye Bygning er den med Forestillingsindtægten vokset saa betydeligt, at den er bleven en altfor væsentlig Del af de paagældendes Indtægt. I sit nuværende Omfang virker Feuen vel stimulerende paa Personalets Arbejdslyst, og altsaa ogsaa paa Tjenestens Fremme, men den kan tillige virke mindre heldigt, idet den kan friste de paagældende til af pekuniære Hensyn at ønske at optræde saa hyppigt som muligt, og derved kan den svække deres Selvsyn paa Omfanget af deres kunstneriske Evner og Anlæg. Desuden er den store Op- og Nedgang, der kan være i den enkelte Kunstners Feuindtægt, eftersom han medvirker mere eller mindre i det løbende Repertoire — og dette kan ofte skyldes ganske tilfældige Omstændigheder — ikke heldig. Hertil kommer, at det i Aarenes Løb noksom har vist sig, at et Beløb af 10 pCt. til Feu og Alderdomsforsørgelse i

Forening overstiger Teatrets pekuniære Evne og væsentlig bidrager til at forøge Misforholdet imellem Teatrets Indtægter og Udgifter.

Man har derfor i Kommissionen været enig om, at Feuen bør nedsættes til 5 pCt. af Forestillingsindtægten. Derimod har der været noget afvigende Forslag fremme om, hvorledes Overgangen fra den nuværende til den lavere Feu skulde ske paa en for Personalet lempelig Maade. Skønt flere af Kommissionens Medlemmer kunde ønske Overgangen ordnet paa anden Maade, er man dog paa Hr. E. Poulsen nær, der ikke ønskede at stemme om Forslaget, bleven enig om at slutte sig sammen om efternævnte Fællesforslag, men dog kun under den udtrykkelige Betingelse, at dets Vedtagelse gøres afhængig af en samtidig Vedtagelse af det af Kommissionen fremsatte Forslag om en Ombygning af Prosceniet og Tilskuerpladsen. Den forøgede Indtægt, som der herved efter Kommissionens Overbevisning vil opnaas, vil nemlig bevirke, at Feuprocentens Nedgang vil blive mindre følelig for Personalet.

Forslaget gaar ud paa følgende:

Feuens nuværende Beløb — $7\frac{1}{2}$ pCt. af Forestillingsindtægten — nedsættes i 5 paa hinanden følgende Aar, regnet fra 1ste Juli 1895, med $\frac{1}{2}$ pCt. aarlig indtil 5 pCt., nemlig:

for 1895—1896 til	7	pCt.
— 1896—1897 —	$6\frac{1}{2}$	—
— 1897—1898 —	6	—
— 1898—1899 —	$5\frac{1}{2}$	—
— 1899—1900		
og saa fremdeles —	5	—

Anslaaes Forestillingsindtægten i disse 5 Aar til gennemsnitlig 600,000 Kr., vilde Feubeløbet altsaa aarlig synke med $\frac{1}{2}$ pCt. = 3000 Kr., fordelt paa ca. 55 Individuer, men da Gennemsnits-Indtægten for de sidste 5 Aar kun har andraget 563,430 Kr., ja for de sidste 3 Aar ikkun 552,025 Kr., vilde det virkelige Feutab indskrænkes til henved 2800 Kr. aarlig, og skulde, hvad man maa haabe, de forhøjede Billetpriiser og en Ombygning af Tilskuerpladsen yderligere forøge Forestillings-Indtægten, vilde Personalets Tab i Feu-Indtægt jo formindskes i et dertil svarende Forhold.

Feu har iøvrigt altid været betragtet som en uvis Indtægt, hvilket tilstrækkeligt fremgaar deraf, at Lovgivningsmagten og Administrationen til forskellige Tider har tillempet Feu-Indtægten efter Teatrets Tarv. I 1870—71 blev Feuen saaledes ved Finansloven nedsat til $7\frac{1}{2}$ pCt., dog at de da kongelig ansatte feuberettigede Kunstnere beholdt deres Andel af Feuen beregnet til 10 pCt. Derimod har de efter 1880 kgl. ansatte efter derom af de paagældende indgivet Andragende først efter 1. September 1886 faaet deres Feu-Indtægt beregnet efter 10 pCt. i Stedet for som tidligere efter $7\frac{1}{2}$ pCt. Ligeledes blev i Sæsonen 1856—57, 1857—58 og 1858—59 kun 9 pCt. af Forestillings-Indtægten udbetalt det feuberettigede Personale i sin Helhed, hvorimod den ene pCt. tilbageholdtes for ved Sæsonens Udgang at udbetales til dem (vistnok kun 6—7 Personer), hvis Virksomhed i Sæ-

sonens Løb havde haft særlig Betydning for Teatret i kunstnerisk og økonomisk Henseende.

Hvad de kongelige ansatte, som altsaa nu alle oppebære Feu i Forhold til 10 pCt. af Forestillings-Indtægten, angaar, skal i denne Forbindelse bemærkes, at Størrelsen af deres Pensioner neppe berøres af Forslaget, idet de paagældende have lovhjemlet Ret til at lægge til Grund for Pensionsberegningen de 5 paa hinanden følgende gunstige Feu-Aar, altsaa med Andel i 10 pCt. af Forestillings-Indtægten i de paagældende Aar. De bør formentlig bære deres Andel i den Forringelse i uvisse Indtægter, der bliver en uundgaelig Følge af Feuens gradvise Nedsættelse fra $7\frac{1}{2}$ til 5 pCt., men da denne Nedsættelse efter Forslaget vil foregaa paa en yderst lempelig og for adskillige næsten umærkelig Maade, og da flere Faktorer, som foran nævnt, kunne medvirke til yderligere at formindske en virkelig Nedgang i Personalets Feu-Indtægt, skønnes det ikke, at de kongelig ansatte have særlig Grund til Klage.

Derimod taler formentlig Billighed for, at de nuværende kongelig ansatte ikke miste en større Feuprocent end det øvrige Personale. Man mener derfor, at de bør beholde den dem hidtil udbetalte Feuforhøjelse, dog at denne, i Stedet for som nu at beregnes efter $2\frac{1}{2}$ pCt. af Forestillingsindtægten, gives de paagældende som en fast Godtgørelse, beregnet efter Gennemsnittet af hver enkelt Feuforhøjelse i de 5 sidste Sæsoner ($18^{89/90}$ — $^{93/94}$). Herved undgaas, at Forhøjelsen vokser med en eventuel større Forestillingsindtægt. Godtgørelsen, som man har opført paa en særkilt Konto, har man tænkt sig udbetalt med $\frac{1}{12}$ maanedlig sammen med Lønningen, da den derved tydeligere vil fremtræde som et personligt Tillæg, end om den udbetaltes sammen med Feuen.

Som Supplement til ovenstaaende Bemærkninger vedføjes her en sammenlignende Oversigt over Gennemsnittet af den aarlige Feu i den ældre Teaterbygning i Syvaaret $18^{67/68}$ — $18^{73/74}$, beregnet efter $7\frac{1}{2}$ pCt. af Forestillings-Indtægten, og Gennemsnittet af den aarlige Feu i den nuværende Teaterbygning i respektive de 10 første Aar og i de 17 Aar, for hvilke Oversigt er Kommission forelagt, tagne under Et, beregnet efter 5 pCt. af Forestillings-Indtægten:

1. I den ældre Bygning:

$7\frac{1}{2}$ pCt. af en Gennemsnits-Indtægt af 435,650 Kr. = 32,674 Kr.

2. I den nuværende Bygning:

a. I de første 10 Aar:

5 pCt. af en Gennemsnits-Indtægt af 682,200 Kr. = 34,110 Kr.

b. I de 17 Aar $18^{74/75}$ — $18^{91/92}$ tagne under Et:

5 pCt. af en Gennemsnits-Indtægt af 643,245 Kr. = 32,162 Kr.

Det vil heraf ses, at Personalet, saafremt man havde bestemt sig til samtidig med Overflytningen i den ny Bygning at nedsætte Feuen fra $7\frac{1}{2}$ pCt. til 5 pCt. desuagtet i de første 10 Aar vilde have oppebaaret en noget forøget Feu-Indtægt (i Gennemsnit 1436 Kr. aarlig). Tager man de 17 Aar $18^{74/75}$ — $18^{91/92}$ undet Et,

bliver Gennemsnits-Indtægten af Feuen set i denne Sammenhæng ganske vist en Ubetydelighed mindre, nemlig 512 Kr. aarlig, men dette skyldes udelukkende de 2 mindre heldige Aar 18^{90/91} og 18^{91/92}, der afsluttede Perioden. Saafremt disse ikke medregnes, stiller Forholdet sig nemlig saaledes:

7 $\frac{1}{2}$ pCt. i den ældre Bygning i 7 Aar af.....	435,650 Kr. = 32,674 Kr.
5 — i den nuværende Bygning i 15 Aar af.....	653,354 — = 32.668 —

8. Godtgørelse for ikke-feuberettiget Tjeneste.

Som paa Finanslovsforslaget.

9. Elevinstruktion.

Denne Konto er ny. — Da det kongelige Teater maa kunne yde de til Optræden antagne Elever og unge Skuespillere fornøden Vejledning, mener Kommissionen, at der efter Ophævelsen af den dramatiske Elevskole bør vendes tilbage til de tidligere Instruktionsforhold, dog at deres Mangler søges fjernede. Man mener saaledes, at Instruktionen bør foregaa i Teatrets Lokaler, og at der ikke bør ansættes faste Instruktører, men at vedkommende Elev eller unge Skuespiller henvises til den Kunstner eller Kunstnerinde, som i hvert enkelt Tilfælde maatte anses for bedst skikket til at give den ønskede Instruktion. Herved ville ikke alene de kunstneriske Krav bedst kunne tilfredsstilles, men Arbejdet vil ogsaa kunne blive bedre fordelt end i tidligere Tid. Det er til Honorering af saadan Instruktion — efter Omfanget (timevis) af hver enkelt Instruktion — at Beløbet paa denne Konto er bestemt.

10. Danseskolen.

Nedsat med 300 Kr. til 800 Kr., hvilket Beløb i de senere Aar har vist sig at være tilstrækkeligt.

11. Gratifikationer efter Øjeblikkets Trang og Tarv.

Man er ved denne Konto vendt tilbage til den ældre Benævnelse, der bedre angiver dens Hensigt og Benyttelse end den nuværende Benævnelse »Ekstraordinære Understøttelser«. Flertallet mener, at dens Størrelse passende vil kunne ansættes til 1 $\frac{1}{2}$ pCt. af Brutto-Forestillingsindtægten, idet den efter sin Natur bør staa i saa nøje Forbindelse med Teatrets selverhvervede Indtægt som mulig.

Naar henses til det talrige Personale, hvoraf Størstedelen er lavtlønnet, formes det, at Kontoen ikke kan sættes lavere.

Mindretallet (Berntsen) finder ikke, at denne Konto bør overstige 1 pCt. af Brutto-Forestillingsindtægten, hvorfor Kontoen foreslaas nedsat i Overensstemmelse med den sidst vedtagne Finanslov til 6000 Kr.

12. Midlertidige Godtgørelser.

Som paa Finanslovsforslaget.

13. Literære og artistiske Arbejder.

Beløbet har tidligere været indbefattet under Konto »Udgifter af ubestemt Omfang« under Litr. h.

Man har imidlertid anset det for rettest at udskille det herfra og opstille det som en særskilt Konto, da det ifølge sin Natur ikke bør anvendes uden for det angivne Formaal. Kontoens Størrelse er af Flertallet fastsat til 23,000 Kr., hvilket omtrent er det Beløb, der i de senere Aar er medgaaet.

Mindretallet (Berntsen) finder, at denne Konto bør nedsættes med 3000 Kr. Det mener, at, da der næppe for Tiden kan ventes større literære Arbejder til Brug for det kongelige Teater, vil en Sum af 20,000 Kr. formentlig være tilstrækkelig for et Aar.

14. Udgifter af ubestemt Omfang.

Paa denne Konto er der foretaget en Nedsættelse af 41,850 Kr., hvoraf dog 23,000 Kr. og 3000 Kr. kun ere en Overførsel, henholdsvis til Kontoerne 13 og 16. Nedsættelsen hidrører hovedsagelig fra:

- b. Garderoben. Her vil der formentlig kunne spares paa Indkøb af Varer og ved en Indskrænkning af Paaklædernes Antal, derved at der tages færre af Personalets Paaklædningsværelser i Brug.
- c. Maskineri og Dekorationer, hvor en Nedgang i Udgifterne til Dekorationers Anskaffelse kan opnaas ved ikke at opføre saadanne Stykker, der nødvendigvis medføre uforholdsmæssig store Udgifter, og tillige ved forøget Benyttelse af ældre Materiel og fra
- d. Brændsel, Belysning, hvor der vil fremkomme Besparelse paa Gasforbrug ved Benyttelsen af færre Paaklædningsværelser, og tillige ved en mere økonomisk Anvendelse af Gas og kunstig Belysning.

Den tidligere Underkonto »Literære og artistiske Arbejder« er opstillet som en særskilt Konto, hvorom Forklaring findes under Konto 13.

Paa l. er der udskilt et Beløb af 3000 Kr. til Inventar. Forklaring findes under Konto 16.

Paa den øvrige Underkonti ere Nedsættelserne saa smaa, at der formentlig ingen Forklaring behøves.

Hvad der ovenfor under »Driftslønninger« er bemærket om disses Overskridelse ved Forestillingsantallets Forøgelse, gælder selvfølgelig ogsaa for denne Post. — Paa den anden Side henledes Opmærksomheden paa, at den foreslaaede Ombygning antages at ville medføre større Besparelser paa flere af Kontoens Poster, saaledes navnlig med Hensyn til Dekorationer.

15. Kapellet's Udgifter udenfor Lønninger.

Paa Finanslovforslaget er opført	9,200 Kr.
Der foreslaas en Nedsættelse af	1,200 —
	8,000 Kr.

Den foreslaaede Nedsættelse tænkes hovedsagelig at fremkomme ved den stærkest mulige Begrænsning af den kostbare Assistance af Ekstra-Musici.

16. Inventariet.

Til Anskaffelse af Inventar er der gennemgaaende anvendt ca. 3000 Kr. aarlig. Da denne Udgift ikke vedrører den egentlige Teaterdrift og er af en ret betydelig Størrelse, bør den formentlig fremtræde som en særlig Konto. Beløbet er derfor udskilt fra Konto 14. l. og opført her med 3000 Kr.

17. Understøttelser til afgaaede af Teatrets underordnede Personale.

Som paa Finanslovsforslaget.

Ministeriet fremsatte derefter som Ændringsforslag til 3dje Behandling i Folketinget af Finanslovsforslaget for Finansaaret 1895—96 et Budget, der i det væsentlige henholdt sig til det af Kommissionen affattede. — De af Rigsdagen saavel for det nævnte som for de senere Finansaar vedtagne Budgetter bleve dog ikke overensstemmende med Kommissionens Udkast og Ministeriets Forslag, ligesom heller ikke Ombygningen blev vedtaget. Saaledes vedtoges ikke Forslaget om Forestillingsindtægternes Beregning, ikke heller paa Udgiftssiden Forslaget om fast Godtgørelse for Feu til de inden 1. Juli 1894 kgl. ansatte Kunstnere, hvilket Forslag var betinget af det ikke vedtagne Ombygningsforslag, og som Følge deraf heller ikke den dermed sammenhængende Forandring i Tilskuddet til Alderdomsforsørgelsesfonden. Derimod skete der forskellige formelle Forandringer i Posteringen i Overensstemmelse med Kommissionens Forslag, nemlig 1) Udsondringen af Teaterbygningen (A) fra Driften (B), 2) Udsondring fra Underkontoen »Honorarer« 1 c som en særegen Konto »tilfældige, midlertidige Engagementer (3), 3) Forandring i Formuleringen af Anmærkningen ved Konto 1 »Lønninger«, 4) Opløsning af Kontoen »Driftslønninger« i to Underkonti »faste« (2 a) og »foranderlige« (2 b), 5) Forandring i Formuleringen af den tidligere Konto for »ekstraordinære Understøttelser« (10), 6) Udsondring til en særegen Konto af Underkonto under Udgifter af ubestemt Omfang til »litterære og artistiske Arbejder« (12) og 7) Udsondring fra samme Konto af Underkonto til »Inventaret«. Af Realitetsændringer, der helt eller delvis stemte med Kommissionens Forslag, vedtoges Optagelse af »Koncertindtægter« paa Driftens Indtægtsside, under Kontoen »forskellige og tilfældige Indtægter« (4; paa Finansloven 1898—98 er denne bibeholdt med Tilføjelse af Ordet »eventuelt«), Nedsættelserne paa de samlede Lønningskonti (1 a—c), Nedsættelse af Feuen for de herefter ansatte Kunstnere til at beregnes i Forhold til et samlet Feubeløb, svarende til 5 pCt. af Forestillingsindtægten. Paa Konto 10 (tidligere »ekstraordinære Understøttelser«, nu »Gratifikationer efter Øjeblikkets Tarv«) vedtoges den af et Mindretal i Kommissionen indstillede Ansættelse til 6000 Kr., ikke den af Flertallet indstillede Ansættelse til 1½ pCt. af Bruttoforestillingsindtægten (af en beregnet Indtægt paa 600,000 Kr.: 9000 Kr.).

Angaaende Afvigelserne i Kommissionens nuværende Budgetforslag fra Forslaget for 1895—96 henvises til det overfor i Afsnit IV bemærkede.

Med Hensyn til Biletpriserne har den af Kommissionen foreslaaede Forhøjelse af de ordinære Biletpriser for 1. Parket og Parterret i det ikke-ombyggede Teater ikke fundet Sted, hvorimod der fra Sæsonen 1895—96 i Følge Ministeriets Skrivelse af 31. Juli 1895 paa Teaterbestyrelsens Indstilling er indtraadt følgende Forhøjelse af Teatrets forhøjede Biletpriser:

	Ordinær Pris.	Tidligere forhøjet Pris.	Forhøjet Pris fra 1/9 1895.
1. Parket.	Kr. 3.50	Kr. 4.50	— 5.00
2. —	— 2.75	— 3.50	— 4.00
Parterre.	— 2.00	— 2.50	— 3.00
Balkon a	— 3.00	— 4.00	— 4.00
— b	— 2.50	— 3.00	— 3.50
1. Etage.	— 2.00	— 2.50	— 3.00
2. —	— 1.50	— 2.00	— 2.00
Galleri a	— 1.00	— 1.25	— 1.50
— b	— 0.75	— 1.00	— 1.00

6. Om Ændringer i Feuregulativet.

Feuregulativ for det kgl. Teater.

stadfæstet ved kongelig Resolution af 20 Februar 1891.

§ 1.

Af enhver Forestillings Bruttoindtægt afgaar der 10 pCt., hvoraf $7\frac{1}{2}$ pCt. udbetales som Feu eller Spillepræmie og $2\frac{1}{2}$ pCt. tilfalder Alderdomsforsørgelsesfonden for det ikke kongeligt ansatte Personale.

For de kongeligt ansatte Kunstneres Vedkommende forhøjes Feuen med $\frac{1}{3}$, og dette Beløb fradrages Alderdomsforsørgelsesfondens $2\frac{1}{2}$ pCt.

§ 2.

Teatrets feuberettigede Kunstnere klassificeres med Hensyn til Feuen i 4 Klasser, hvoraf 1ste Klasse atter er delt i 2 Afdelinger: 1ste Klasse A. og 1ste Klasse B.

Naar en Kunstner udelukkende honoreres med en fast Sum for hver Optræden, benyttes den Feu-Andel, der vilde falde paa Rollen, hvis vedkommende var fast ansat, som en Del af Honoraret. Teaterchefen bestemmer i hvert enkelt Tilfælde hans Feuklasse, der dog ikke kan være 1ste Klasse A.

Udføres iøvrigt en Rolle af en ikke-feuberettiget, tillægges den Rollen tilkommende Feu Alderdomsforsørgelsesfonden, beregnet, som om vedkommende var i 4de Feuklasse.

For hvad der i Teatersproget kaldes at sige Replikker, kan der ikke beregnes Feu.

Naar et Korparti i den saakaldte store Opera har den Betydning, at det overdrages til en Kunst-

ner af 1ste eller 2den Klasse, kan Partiet undtagelsesvis sættes i 4de Klasse.

§ 3.

Indtrædelse i de feuberettigedes Klasse eller Oprykning i en anden Feuklasse sker ikke efter Lønning eller Anciennetet, men udelukkende efter Talent og overvejende Brugbarhed.

I 1ste Klasse maa kun Teatrets virkelige Talenter optages og i 1ste Klasse A. kun Kunstnere med fremragende dramatisk Evne.

§ 4.

I 1ste Klasse A. maa der kun være indtil 7 Pladser, nemlig 4, som udelukkende ere forbeholdte Skuespillet, 2, som udelukkende ere forbeholdte Operaen, og 1, som udelukkende er forbeholdt Balletten.

Pladserne ville ikke være at besætte, naar der ikke ere Kunstnere, som fuldtud opfylde Betingelserne for at optages i Klassen.

§ 5.

Rollerne deles som hidtil i 4 Klasser. Til Grundlag for Rollens Klassifikation tjener som Regel kun dens Størrelse. Udførelsen kan i denne Henseende ikke faa nogen Betydning.

Rolleklassifikationen, der i Reglen skal ske forinden Prøvernes Begyndelse, bestemmes af Teaterchefen efter Indstilling af den paagældende Sceneinstruktør. Teaterchefen lader udarbejde almindelige Regler for Rolleklassifikationen, hvilke tjene til Rettesnor for Sceneinstruktøren.

Indføres væsentlige Forkortelser eller Tilføjelser

i en Rolle, efter at Rolleklassifikationen er foretaget, kan Rollen omklassificeres.

§ 6.

Feuen fordeles efter følgende Pointskala:

Skuespillere af Klasse:	1 a	1 b	2	3	4
Rolle af Klasse 1	16	12	9	7	5
do. 2	12	9	7	5	4
do. 3	9	7	5	4	3
do. 4	7	5	4	3	2

§ 7.

Særdeles anstrængende Roller af 1ste Klasse kunne betegnes med »NB«, hvormed følger en Ekstra-Spillepræmie af 16 Kr. I samme Stykke maa ikke mere end 2 Roller betegnes med NB., og bliver Ekstra-Spillepræmien da at dele ligeligt imellem disse. Beløbet udtages af de til Feu bestemte 7½ pCt., forinden Fordelingen efter Skalaen i foregaaende Paragraf finder Sted.

§ 8.

Udføres to Roller i et Stykke af samme Kunstner, faar han ikke Feu af begge Roller, derimod beregnes hans Feu af en Klasse højere end den, hvori den største af de to Roller staar.

§ 9.

Enhver feuberettiget kan forlange at blive bekendt med Rolleklassifikationen af de Stykker, hvori han spiller.

§ 10.

Indtrædelse i de feuberettigedes Klasse eller Oprykning i en højere Feuklasse bestemmes af Ministeriet efter Indstilling af Teaterchefen.

Denne har dog forinden, ved Slutningen af hver Sæson, at konferere herom med Sceneinstruktørerne samt for Opera- og Balletpersonalets Vedkommende med Kapel- og Balletmesteren. Mulige Uoverensstemmelser anføres i Indstillingen til Ministeriet. Dettes Resolution meddeles de forannævnte Embedsmænd.

Ved nye Engagementer bestemmer Ministeriet, efter Teaterchefens Indstilling, de paagældendes Feuklasse, dog kun for 1 Aar.

§ 11.

Dette Regulativ træder i Kraft fra Begyndelsen af Sæsonen 1891—92.

En ny Rolleklassifikation af ældre Stykker skal dog kun finde Sted, for saa vidt disse indstuderes paa ny med i det væsentlige forandret Rollebesætning.

§ 12.

Alle tidligere Bestemmelser vedrørende Feuen ophæves herved.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Ved Skrivelse af 31te Oktober 1896 nedsatte Kommissionens Formand et Udvalg, bestaaende af Kommissionsmedlemmerne, P. Hansen, Berner og Krohn til at overveje eventuelle Forandringer i det gældende Feuregulativ. Saadanne Forandringer kunde dels blive nødvendige som Følge af de Forslag, som Kommissionen mente at burde fremkomme med med Hensyn til den Feu vedrørende Post paa Teatrets Budget, dels uafhængig heraf vise sig som ønskelige.

I førstnævnte Henseende ere de Forslag, Kommissionen gør, fremstillede ovenfor i Afsnit IV. Naar disse vedtages, maa det gældende Regulativs § 1 undergaa en hermed stemmende Forandring.

I sidstnævnte Henseende foreslog Udvalget at nedsætte den i Regulativets § 7 omhandlede Ekstraspillepræmie for særdeles anstrængende Roller, saaledes at denne Præmie, der nu er 16 Kr., som, hvis der er to saadanne Roller i Stykket, deles lige mellem disse, sættes til 10 Kr., naar der kun er 1 saadan Rolle, og til 16 Kr., naar der er to saadanne Roller, hvilket Beløb da deles ligeligt. Dette Forslag har Kommissionen tiltraadt.

Da Udfærdigelse af et nyt Regulativ næppe hensigtsmæssig kan ske, førend de Bestemmelser ere godkendte, som medføre

en anden Affattelse af § 1, turde det anbefale sig for Tiden at blive staaende ved, som Tillæg til det gældende Regulativ, at indføre for Sæsonen 1897—98 den ovenfor foreslaaede Forandring i Regulativets § 7, medens den allerede nu — paa Grund af

Nedsættelsen i Feu for de efter 1ste Juli 1895 ansatte Kunstnere — ukorrekte § 1 indtil videre lades urørt, eller at det i den kun udtales i Almindelighed, at Feuen udredes overensstemmende med de paa Finansloven godkjendte Regler.

7. Om Ændringer i Forfatterregulativet af 13. Marts 1890.

Allerede i Kommissionens første Møde henledte Justitsraad Berner Opmærksomheden paa, at der mulig kunde være Grund til at søge en Besparelse i Teatrets Udgifter opnaaet ved en Reduktion af de Forfatter- og Komponisthonorarer, der i Henhold til Regulativet af 13. Marts 1890 ydedes for de til Opførelse antagne Arbejder. I sin under 15. September 1893 afgivne Betænkning udtalte han sig nærmere om dette Spørgsmaal saaledes:

»Endskønt det jo endnu er for tidligt at komme ind paa Enkeltheder ved de Teaterkommissionen stillede Opgaver, turde det dog maaske undtagelsesvis være mig tilladt i Kontinuation af mine Bemærkninger angaaende Forfatter-Regulativet af 13. Marts 1890 i Kommissionens første Møde — at udtale følgende:

Naar Forestillingsindtægten i Gennemsnit af Teatret selv — vistnok noget for lavt — er anslaaet til 2,200 Kr., vilde Helaftenstykker efter det ældre Regulativ, der kun gav Procent af de til Gulvet solgte Pladser (i Forhold til 2,200 vel ca. 1,200 Kr.) — foruden Antagelses- og Slutnings-Honorar à 300 Kr. — honoreres for den 2.—26.

Forestilling med ca. = 6,550 Kr.

Efter det nye

Regulativ: foruden Antagelshonoraret.... = 300 Kr.

25 Forestillinger à 10 pCt. af

Brutto-Indtægten 5,500 Kr.

75 Forestillinger à 4 pCt. af

Brutto-Indtægten 6,600 — = 12,100 —
og desforuden 2 pCt. af Brutto-Indtægten, saa længe Forfatteren lever.

Herved maa dog bemærkes, at Forfatteren nu først efter ca. 37 Forestillinger vil have oppebaaret det Beløb, som han tidligere havde oppebaaret efter den 26de Forestilling.

Endnu ugunstigere for Teatret stiller Forholdet sig med Hensyn til de Arbejder, der kun udfylde en Del af Forestillingen.

Et Stykke, der udfylder $\frac{2}{3}$ Aften honoreres tidligere — foruden Antagelses- og Slutnings-Honorar à 200 Kr. —

fra den 2.—26. Forestilling med indtil.. 3,300 —

Et Stykke, der udfylder $\frac{1}{3}$ Aften — foruden Antagelses- og Slutnings-Honorar à 100 Kr. — med..... 1,650 —

Efter det nugældende Regulativ betales for et Stykke, der udfylder $\frac{2}{3}$ Aften —

foruden Antagelses-Honorar 200 Kr. — endvidere:

25 Forestillinger à 140 Kr. 3,500 Kr.

75 — à 60 — 4,500 — = 8,000 Kr.

og desforuden 30 Kr. pr. Forestilling, saa længe Forfatteren lever.

Et Stykke, der udfylder $\frac{1}{3}$ Aften

— foruden Antagelseshonorar

100 Kr. — Halvdelen af oven-

staaende Beløb = 4,000 —

og endvidere 15 Kr. pr. Forestilling, saa længe Forfatteren lever.

Der er saaledes Udsigt for Forfatteren af et yndet eller særligt anvendeligt, mindre Arbejde til at opnaa imellem det dobbelte og tredobbelte Beløb imod tidligere. — Det højeste Beløb, der tidligere inklusive Slutnings-Honorar, 200 Kr., kunde tilflyde Forfatterne for saadanne Arbejder, nemlig ca. 3,500 Kr. er nu allerede opnaaet efter den 25. Forestilling.

Man tænke sig et Øjeblik, hvorledes Teatrets Status vilde have været, hvis det efter dette Regulativs Bestemmelser skulde have udredet Forfatter-Honorarer til Heiberg, Hertz og Hostrup, af hvis Arbejder adskillige i deres Levetid ere opførte 50—100 Gange og derover. Eller hvis f. Eks. »Aladdin«, i Forbindelse med sit overordentlig kostbare sceniske Udstyr og store aftenlige Udgifter, havde krævet resp. 10 pCt. og 4 pCt. af Brutto-Indtægten i Forfatter-Honorar ved en lang Række Forestillinger.

Naar der ved det nye Regulativ i Mod-sætning til det tidligere synes at være tilvejebragt større Ligevægt mellem Honoraret for et Helafteinstykke og et mindre Arbejde, maa det dog erindres, at førstnævnte udelukkende er henvist til sin egen Tiltrækningskraft, hvorimod sidstnævnte Slags Arbejder ofte ved at knyttes til en yndet Vaudeville eller Ballet (jfr. »Mellem Slagene« og »Valdemar«) kunne opleve et Antal

Forestillinger, som deres eget Værd næppe vilde berettigede dem til.

Det synes ubilligt mod Teatret at honorere et Stykke, der udfylder $2\frac{1}{2}$ Time, som Helafteinstykke uden alt Hensyn til, hvor stor en Del af Tiden, der optages af Mellemakter (f. Eks. bevirkede ved Omklædning eller lign.).

Har Teatret overhovedet Raad til at udrede saa store Forfatter-Honorarer? Eller vil det ikke føre til stor Forsigtighed ved Antagelsen af nye Arbejder, især hvis der med disse yderligere er forbundet store Udstyrs- og Forestillings-Udgifter?

Efter det tidligere Regulativ honoreredes 2.—26. Forestilling inklusive, medens den første Forestilling, der næsten altid — uanset Stykkets Værdi — kan gøre Regning paa udsolgt Hus, ansaas tilstrækkeligt honoreret med Antagelses-Honoraret. Hvorfor er denne Bestemmelse, hvis Korrekthed udførligt og enstemmigt er motiveret af den tidligere Teaterkommission, nu ophævet? Har dette ikke bevirket et uforholdsmæssigt Honorar f. Eks. for »Et Samfundsoffer« o. fl.?

Honoreres Ibsens og maaske andre norske Forfatteres Stykker nu som Regel i Henhold til Regulativets § 16 som danske Arbejder?

Endnu ønskes Oplysning om, hvorvidt Retten til at opføre udenlandske Forfatteres Arbejder nu maa honoreres særskilt efter nærmere Overenskomst udenfor Oversætter-Honoraret, og hvor stor Udgift der i saa Fald tilnærmelsesvis paaføres Teatret for respektive et Helafteinstykke og for Arbejder, der udfylde fra $\frac{2}{3}$ indtil $\frac{1}{3}$ af Aftenen.

For at forebygge Misforstaaelse maa jeg bestemt fremhæve, at jeg ingenlunde af Princip kan ønske at berøve vore nationale Forfattere nogetsomhelst af, hvad der efter det nugældende Regulativ kan tilkomme

dem, saa lidt som jeg venter, at dette allerede efter 3 Aars Forløb skulde blive ændret i Teatrets Favør. Men jeg har troet at burde gribe denne Lejlighed til allerede nu at gøre de ærede Herrer Medlemmer opmærksomme paa — hvad jeg sikkert ofte under Kommissionens Forhandlinger vil komme tilbage til — at man, samtidig med at forlange Indskrænkninger og Besparelser, jævnlig paalægger Teatret forøgede Udgifter, som i og for sig have et smukt og godt Formaal, men til hvis Dækning der kun gives det en almindelig Anvisning paa at sørge for en tilsvarende Forhøjelse af sine Indtægter, hvorved Teatrets Bestræbelser for at begrænse sine Udgifter i Forhold til sin virkelige Indtægt i høj Grad vanskeliggøres.

P. S. De ovenstaaende Bemærkninger angaa, som det vil ses, udelukkende Teatrets Forpligtelser overfor det reciterende Skuespil. — Skulde originale Operaer og Syngespil atter tage et Opsving, hvad der jo i den seneste Tid er god Udsigt til, da blive jo ogsaa disse at honorere efter ganske de samme Regler, men med et yderligere Tillæg af 25 pCt. — altsaa for et Helafstensstykkets Vedkommende med et Antagelses-Honorar af 375 Kr. og derefter med respektive 12½ pCt. og 5 pCt. af Brutto-Indtægten.

I et Udvalg, bestaaende af Dhrr. FALLESEN, BERNTSEN, BERNER, STEMANN, KROHN og FRIJS har Sagen derefter været overvejet, og efter at Udvalget havde afgivet Betænkning om Sagen, tilstillede Kommissionen den 23. Januar 1896 Ministeriet den nedenfor aftrykte Skrivelse med Forslag til Forfatterregulativ for det kongelige Teater.

Kjøbenhavn, den 23. Januar 1896.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Idet Teaterkommissionen herved har den Ære til det høje Ministerium at indsende et af Kommissionen vedtaget Forslag til Ændringer i det ved allerhøjeste Resolution af 13. Marts 1890 stadfæstede Forfatterregulativ for det kgl. Teater, skal man i Anledning heraf tillade sig at fremsætte følgende Bemærkninger:

Kommissionen erkender vel, at der bør gives Forfatterne og Komponisterne af Arbejder til Teatret et rigeligt Honorar, men maa paa den anden Side formene, at der ved enkelte Bestemmelser i fornævnte Regulativ paalægges Teatret større Byrder i pekuniær Henseende, end det er i Stand til at bære med et saadant Tilskud fra Statens Side, som det formentlig kan forventes, at Lovgivningsmagten vil bevilge. Man maa derfor tilraade, at der foretages en Reduktion af de i Regula-

tivet fastsatte Honorarer, saa meget mere som disse ere betydeligt større end efter de tidligere gældende Bestemmelser.

De Forandringer i Regulativet af 1890, som Kommissionen herved tillader sig at bringe i Forslag og som ville medføre, at Honorarernes Beløb komme til at ligge imellem den nuværende og den tidligere Størrelse, referere sig til Regulativets §§ 2, 3 og 5 samt § 7, sidste Stykke. Disse foreslaas fremtidig affattede saaledes:

§ 2.

Ved Antagelsen af et originalt Stykke, der spiller mindst 1 Time og som ikke er udkommet i Trykken, udbetales der straks et Antagelseshonorar.

Er Stykket ikke opført 2-Aarsdagen efter Antagelsen, har Forfatteren eller Komponisten fri Raadighed derover. Det kongelige Teater beholder dog fremdeles Ret til at opføre det.

Antagelseshonoraret fastsættes:

For Skuespil, der udfylde en hel Forestilling, eller som, Mellemakterne fraregnede, spille mindst $2\frac{1}{4}$ Time, til 300 Kr.

For Skuespil, der spille kortere end $2\frac{1}{4}$ Time, i Forhold dertil.

For Operaer (Musik og Tekst under et) samme Beløb som for Skuespil med et Tillæg af 10—20 pCt. Det samlede Beløb udbetales til Komponisten, medmindre denne opgiver til Teatret, hvor stor en Del af Beløbet han ønsker udbetalt til Tekstforfatteren.

Er Teksten til en Opera en Oversættelse eller en Omarbejdelse af et dramatisk Arbejde i et fremmed Sprog, bortfalder det ovennævnte Tillæg.

§ 3.

For enhver efter den første Opførelse følgende Forestilling, ved hvilken Stykket opføres, betales der endvidere:

For Skuespil, der kunne udfylde en hel Forestilling:

for 2. til 11. Forestilling 8 pCt. af Teatrets Bruttoindtægt,

— 12. - 31. — 10 — - — —

— 32. - 51. — 6 — - — —

og, for saa vidt Forfatteren eller Komponisten lever, for hver efterfølgende Forestilling 2 pCt.

For Skuespil, der spille kortere end $2\frac{1}{4}$ Time, men dog mindst 1 Time:

for 2. til 11. Forestilling 50—100 Kr. i Forhold til Stykkets Varighed,

— 12. - 31. — 70—140 — — — —

— 32. - 51. — 40—80 — — — —

og, for saa vidt Forfatteren eller Komponisten lever, for hver efterfølgende Forestilling 15—30 Kr.

For Operaer (Musik og Tekst under et) samme Honorar som for Skuespil med et Tillæg af 10—20 pCt. Det samlede Beløb udbetales til Komponisten, med mindre denne opgiver til Teatret, hvor stor en Del af Beløbet han ønsker udbetalt

til Tekstforfatteren. Er Teksten til en Opera en Oversættelse eller en Omarbejdelse fra et fremmed Sprog, bortfalder det ovennævnte Tillæg.

Al Udbetaling af Honorar ophører 50 Aar efter Udgangen af Forfatterens (Komponistens) Dødsaar.

Forestillinger, til hvilke Adgangen er uden Betaling, medregnes ikke i Forestillingsantallet ved Honorarberegningen.

§ 5.

Et antaget originalt Skuespil eller et af de i § 4 nævnte Arbejder maa ikke, under en Bøde af 1000 Kr., uden Teatrets Samtykke udkomme i Trykken forinden 3 Dage efter den første Opførelse.

Det samme gælder for originale Operaer med Hensyn til Udgivelse af Partitur og Klaverudtog.

Teksten til en Opera maa udkomme i Trykken 3 Dage forinden den Dag, til hvilken den første Opførelse er bestemt.

§ 7, sidste Stykke.

Ønsker Teatret vedblivende at opføre Stykket, fradrages forlods i Honoraret for et Helaftenstykke 300 Kr. og for et mindre Stykke i Forhold dertil. Er hele Honoraret udbetalt ved Antagelsen (§ 4), tilbagebetales Halvdelen af den modtagne Sum.

Fra Bestemmelserne i det nugældende Regulativ adskille de ovenfor foreslaaede Bestemmelser sig væsentligt paa følgende Punkter:

ad § 2. I første Stykke er indskudt »og som ikke er udkommet i Trykken« for at bringe Paragrafen i Samklang med det i § 5 bestemte.

Andet Stykke i Regulativet af 1890 »Er Stykket—Antagelseshonoraret« foreslaas strøget, da Kommissionen ikke finder Grund til at fastholde denne Bestemmelse under Hensyn til, at Forfatteren eller Komponisten formentlig har tilstrækkelig Garanti for sit Stykkes Opførelse ved Bestemmelsen i det følgende Stykke i Paragrafen.

I tredje Stykke er »3 Aarsdagen« forandret til »2 Aarsdagen«, da Kommissionen paa et Medlem nær (Krohn) anser Teatrets Interesser for behørigt varetagne ved, at Forfatterens fri Raadighed er bunden i to Aar.

Antagelseshonorar af 300 Kr. er foreslaaet fastsat for Skuespil, der udfylde en hel Forestilling eller som »Mellemakterne fraregnede spille mindst 2¹/₄ Time«. Dette er begrundet i, at det efter en foretagen Undersøgelse har vist sig, at flere Helaftenstykker, Mellemakterne fraregnede, kun spille en saadan Tid, nogle endog kortere, hvorhos Mellemakternes Længde, der er afhængig af Dekorationsforandringer, Omklædninger osv., formentlig bør være uden Indflydelse paa Forfatterhonoraret.

For Affattelsen »som, Mellemakterne iberegne, spille mindst $2\frac{3}{4}$ Time« stemte Kommissionens Medlemmer Berner og Borchsenius.

Det vedtoges med alle Stemmer mod Berners, P. Hansens og Krohns at foreslaa Tillæget til Honorar for Operaer ansat til 10—20 pCt. Man har anset en Nedsættelse paa dette Punkt for meget ønskelig og har samtidig taget Hensyn til, at der kun bør gives et mindre Tillæg for Operaer, hvis Tekst — om end original — dog er bygget paa Grundlag af et andet Arbejde.

Den i Paragrafens Slutning gjorte Tilføjelse »af et dramatisk Arbejde« sigter blot til at tydeliggøre, at Bestemmelsen angaar Tekster, tagne fra fremmede dramatiske Værker.

ad § 3. Til Vejledning skal meddeles en Oversigt over Honorarer for Hel-aftenstykker i Henhold til de herhen hørende Bestemmelser efter Regulativerne af 1856 og 1890 samt efter Kommissionens Forslag:

Honoraret for et Helaftenstykke (Indtægt anslaaet til 1200 Kr. af Gulvet og 2200 Kr. af hele Huset) er:

Efter Regulativet af 1856:

Antagelses- og Slutningshonorar	600	Kr.
2.—6. Forestilling $\frac{1}{6}$ Gulvindtægt	1,000	—
7.—11. — $\frac{1}{4}$ —	1,500	—
12.—16. — $\frac{1}{3}$ —	2,000	—
17.—21. — $\frac{1}{5}$ —	1,200	—
22.—26. — $\frac{1}{7}$ —	ca. 850	—
	<u>ca. 7,150</u>	Kr.

Efter Regulativet af 1890:

Antagelseshonorar	300	Kr.
10 pCt. af 25 Forestillinger	5,500	—
4 pCt. af 75 —	6,600	—
	<u>12,400</u>	Kr.

og desuden 2 pCt. af Brutto-Indtægten saa længe Forfatteren lever.

Efter Forslaget:

Antagelseshonorar	300	Kr.
2.—11. Forestilling 8 pCt.	1,760	—
12.—31. — 10 —	4,400	—
32.—51. — 6 —	2,640	—
	<u>9,100</u>	Kr.
52.—101. — 2 —	2,200	— for saa vidt Forfatteren lever.
	<u>11,300</u>	Kr.

Honoraret for et mindre Stykke er:

Efter Regulativet af 1856 og kgl. Resolution af 1877:

Antagelses- og Slutningshonorar.....	200—	400 Kr.
2.— 6. Forestilling à 60—120 Kr.....	300—	600 —
7.—11. — à 75—150 —	375—	750 —
12.—16. — à 90—180 —	450—	900 —
17.—21. — à 60—120 —	300—	600 —
22.—26. — à 45— 90 —	225—	450 —
	<u>1,850—</u>	<u>3,700 Kr.</u>

Efter Regulativet af 1890:

Antagelseshonorar	100—	200 Kr.
1.— 25. Forestilling à 70—140 Kr.....	1,750—	3,500 —
26.—100. — à 30—60 Kr.....	2,250—	4,500 —
	<u>4,100—</u>	<u>8,200 Kr.</u>

og desuden 15—30 Kr. pr. Forestilling saa længe Forfatteren lever.

Efter Forslaget:

Antagelseshonorar	100—	200 Kr.
2.— 11. Forestilling à 50—100 Kr..	500—	1,000 —
12.— 31. — à 70—140 Kr..	1,400—	2,800 —
32.— 51. — à 40—80 Kr...	800—	1,600 —
	<u>2,800—</u>	<u>5,600 Kr.</u>
52.—101. — à 15—30 Kr...	750—	1,500 — for saa vidt Forfatteren lever.
	<u>3,550—</u>	<u>7,100 Kr.</u>

Som det behagelig vil ses, gaa de af Kommissionen foreslaaede Forandringer væsentligst ud paa, at der ikke beregnes Honorar af den 1ste Forestilling samt at Procenten af de første og af de sidste Forestillinger nedsættes, medens den for nogle af de mellemliggende forhøjes.

Man har anset det for rigtigt at vende tilbage til den tidligere Bestemmelse, at den første Forestilling ikke medtages ved Honorarberegningen, dels af Hensyn til den — undertiden meget betydelige — Risiko, Teatret løber ved et nyt Stykkes Opførelse, dels i Betragtning af, at det udbetalte Antagelseshonorar vil kunne anses som en Erstatning for Honoraret for den første Forestilling, og dels endelig under Hensyn til, at den Tiltrækning, en Førsteforestilling øver paa Publikum, i Reglen næppe skyldes selve Stykket, der som oftest endnu er ubekendt.

Kommissionen foreslaar dernæst Honoraret for de første Forestillinger nedsat, fordi man mener, at det først er efter en halv Snes Opførelser, at et Stykke viser sin Livskraft, og at Stykker, som kun opleve faa Forestillinger, efter den nugældende Ordning honoreres for højt.

Justitsraad Berner og den afdøde Teaterchef, Kammerherre Fallesen, stemte for, at Forfatterhonoraret skulde bortfalde efter den 101ste Forestilling, medens Fler-tallet ikke fandt Anledning til at fravige den nugældende Bestemmelse.

ad § 5. Den forandrede Affattelse af denne Paragraf er begrundet i, at dels 300 Kr. er for lille et Beløb, naar det gælder om at sikre sig imod, at et Stykke udkommer i Trykken, dels at det overfor enkelte Stykker mulig kan være Teatret ligegyldigt, om de udkomme i Trykken eller ej, og dels endelig, at der ikke bør ske noget Afdrag i Honoraret for Stykker, der ere udkomne forinden Antagelsen.

Paragrafens sidste Stykke bortfalder under Hensyn til den forandrede Affattelse af første Stykke.

ad § 7, sidste Stykke. Bødebeløbet i Paragrafens sidste Stykke maa som Følge af Ændringerne i § 5 forandres. Det foreslaas fastsat til 300 Kr. for et Helafstenstykke og for et mindre Stykke i Forhold dertil.

Den nugældende Bestemmelse er formentlig for streng, navnlig overfor Stykker, der have været opførte i Udlandet.

Goos.

Thøger Holm,
Sekretær.

Forslag til Forfatterregulativ for det kongelige Teater.

(De af Kommissionen vedtagne Ændringer i det nugældende Regulativ af 13. Marts 1890 ere trykte med Kursiv.)

§ 1.

Enhver, som til Chefen for det kongelige Teater indsender et dramatisk Arbejde med Begæring om dets Antagelse, modtager skriftligt Svar inden Udløbet af 6 Uger fra Indleveringsdagen.

Er det en Opera (under denne Benævnelse indbefattes overalt i dette Regulativ ogsaa Syngestykke), forbeholder Teatret sig dog Ret til først at afgive Svar efter 12 Ugers Forløb.

Ved Bestemmelsen af Tidsfristen for Svares Afgivelse medregnes ikke Teaterferien.

Operaer skulle indsendes i fuldstændigt Partitur med særskilt Tekstbog.

Med Oversættelser og Omarbejdelser skal den originale Tekst medfølge.

Antages et Stykke (o: Skuespil eller Opera), bliver det indsendte Manuskript eller Partitur samt Tekstbogen Teatrets Ejendom. Komponisten bliver desuden forpligtet til at afgive et Klaverudtog, brugeligt til Indstuderingen.

Ved Antagelsen af et Stykke bliver dettes Forfatter, Komponist, Oversætter eller Omarbejder forpligtet til at opgive sit Navn for Teatrets Chef.

Ved Opførelsen af Oversættelser og Omarbejdelser skal Oversætterens eller Omarbejderens Navn anføres i Teatrets officielle Bekendtgørelser.

A. Originale danske Arbejder.

§ 2.

Ved Antagelsen af et originalt Stykke, der spiller mindst 1 Time, og som ikke er udkommet i Trykken, udbetales der straks et Antagelseshonorar.

Er Stykket ikke opført 2 Aars-Dagen efter Antagelsen, har Forfatteren eller Komponisten fri Raadighed derover. Det kongelige Teater beholder dog fremdeles Ret til at opføre det.

Antagelseshonoraret fastsættes:

For Skuespil, der udfylde en hel Forestilling, *eller* som, Mellemakterne *fraregnede*, spille mindst $2\frac{1}{4}$ Time, til 300 Kr.

For Skuespil, der spille kortere end $2\frac{1}{4}$ Time, i Forhold dertil.

For Operaer (Musik og Tekst under et) samme Beløb som for Skuespil med et Tillæg af 10—20 pCt. Det samlede Beløb udbetales til Komponisten, medmindre denne opgiver til Teatret, hvor stor en Del af Beløbet han ønsker udbetalt til Tekstforfatteren.

Er Teksten til en Opera en Oversættelse eller en Omarbejdelse *af et dramatisk Arbejde* i et fremmed Sprog, bortfalder det ovennævnte Tillæg.

§ 3.

For *enhver* efter den første Opførelse følgende Forestilling, ved hvilken Stykket opføres, betales der endvidere:

For Skuespil, der kunne udfylde en hel Forestilling:

for 2. til 11. Forestilling	8 pCt. af Teatrets Bruttoindtægt,
— 12. - 31.	— 10 — - — —
— 32. - 51.	— 6 — - — —

og, for saa vidt Forfatteren eller Komponisten lever, for hver efterfølgende Forestilling 2 pCt.

For Skuespil, der spille kortere end $2\frac{1}{4}$ Time, *men dog mindst 1 Time*:

for 2. til 11. Forestilling	50—100 Kr. i Forhold til Stykkets Varighed.
— 12. - 31.	— 70—140 — — — —
— 32. - 51.	— 40—80 — — — —

og, for saa vidt Forfatteren eller Komponisten lever, for hver efterfølgende Forestilling 15—30 Kr.

For Operaer (Musik og Tekst under et) samme Honorar som for Skuespil med et Tillæg af 10—20 pCt. Det samlede Beløb udbetales til Komponisten, med mindre denne opgiver til Teatret, hvor stor en Del af Beløbet han ønsker udbetalt til Tekstforfatteren. Er Teksten til en Opera en Oversættelse eller en Omarbejdelse fra et fremmed Sprog, bortfalder det ovennævnte Tillæg.

Al Udbetaling af Honorar ophører 50 Aar efter Udgangen af Forfatterens (Komponistens) Dødsaar.

Forestillinger, til hvilke Adgangen er uden Betaling, medregnes ikke i Forestillingsantallet ved Honorarberegningen.

§ 4.

Efter Overenskomst honoreres:

Stykker, der spille kortere end 1 Time,

Festspil, Kantater o. lign.,

Musik til Skuespil,

Balletter, saavel selve Balletkompositionen som Musikkompositionen,

osv. osv.

Er et saadant Arbejde ikke opført 2-Aars-Dagen efter Antagelsen, har Forfatteren eller Komponisten fri Raadighed derover. Det kongelige Teater beholder dog fremdeles Ret til at opføre det.

§ 5.

Et antaget originalt Skuespil eller et af de i § 4 nævnte Arbejder maa ikke, under en Bøde af 1000 Kr., uden Teatrets Samtykke udkomme i Trykken forinden 3 Dage efter den første Opførelse.

Det samme gælder for originale Operaer med Hensyn til Udgivelse af Partitur og Klaverudtog.

Teksten til en Opera maa udkomme i Trykken 3 Dage forinden den Dag, til hvilken den første Opførelse er bestemt.

§ 6.

Forfatteren eller Komponisten har ikke Ret til at lade sit Arbejde opføre offentlig andetsteds i Hovedstaden eller dens Forstæder, medmindre det i Henhold til gældende Bestemmelser er udleveret ham til fri Raadighed.

§ 7.

Det staar Forfatteren eller Komponisten frit for at overlade sit Stykke til Teaterbestyrelser udenfor Hovedstaden eller dens Forstæder (herunder ogsaa Udlandet), dog saaledes, at det ikke bliver spillet tidligere der end paa det kongelige Teater.

Overholdes denne Bestemmelse ikke, har Teatret Ret til at opgive Opførelsen af Stykket, i hvilket Tilfælde Forfatteren eller Komponisten bliver forpligtet til at erstatte enhver Udgift, som Stykket har foranlediget.

Ønsker Teatret vedblivende at opføre Stykket, fradrages förlods i Honoraret for et *Helafteestykke 300 Kr. og for et mindre Stykke i Forhold dertil.* Er hele Honoraret udbetalt ved Antagelsen (§ 4), tilbagebetales Halvdelen af den modtagne Sum.

§ 8.

Ønsker Forfatteren eller Komponisten af et til Opførelse antaget, men endnu ikke opført Stykke at tage det tilbage, da er han dertil berettiget imod kontant at erstatte Teatret enhver Udgift, som Stykket har foranlediget.

For Operaers Vedkommende har Teatret kun at forhandle med Komponisten, der optræder baade paa egne og Tekstforfatterens Vegne.

§ 9.

Forfatteren eller Komponisten af et originalt Stykke har Ret til at besætte Rollerne i samme, naar han straks ved Stykkets Indsendelse angiver sin Rollebesætning.

Har Forfatteren eller Komponisten benyttet sig af denne Ret, kan der i den første Sæson, i hvilken Stykket opføres, ikke førend efter den 7. Opførelse foretages nogen Forandring i Rollebesætningen uden hans Samtykke.

Om senere gennemgribende Forandringer i Rollebesætningen bør Forfatteren eller Komponisten i Reglen høres.

§ 10.

Ønsker en Komponist selv at dirigere ved de første Opførelser af sit Arbejde, maa han inden Prøvernes Begyndelse derom skriftlig henvende sig til Teaterchefen, der da bestemmer, hvorvidt og under hvilke Betingelser hans Ønske kan opfyldes.

§ 11.

Forfatteren af et originalt Skuespil oplæser, naar han ikke frabeder sig det, sit Arbejde for de Rollehavende og de Funktionærer, hvis Tilstedeværelse han anser for hensigtsmæssig.

Forfatteren eller Komponisten har Ret til at overvære samtlige Prøver paa sit Arbejde, hvorfor der bør gives ham Underretning om Tiden for hver Prøves Afholdelse.

Forfatteren eller Komponisten har Ret til at sætte sit Stykke i Scene, hvad selve Indstuderingen angaar, naar han straks efter Antagelsen derom henvender sig til Teaterchefen. Sceneinstruktøren er da forpligtet til at yde ham al den Bistand, han maatte ønske. Naar der maatte opstaa Ulemper af, at Forfatteren eller Komponisten leder Indstuderingen, tager Teaterchefen Bestemmelse om, hvorvidt eller under hvilke Betingelser Forfatteren eller Komponisten kan fortsætte dermed.

Sætter Sceneinstruktøren Stykket i Scene, kan Forfatteren eller Komponisten ved Slutningen af hver Scene, eller hvor der maatte være et Ophold, gøre sine Bemærkninger enten til den, der forestaar Prøven, eller til de Spillende.

Forfatteren eller Komponisten er berettiget til at overvære de 3 første Forestillinger af sit Stykke paa Scenen paa den Plads, som anvises ham.

§ 12.

Originale Stykker, som ere opførte 5 Gange, give Forfatteren eller Komponisten Ret til fri Adgang i første Parket til Teatrets Forestillinger efter følgende Regler:

Naar Stykket kan udfylde en hel Forestilling:

for 1ste Stykke 4 Gange om Ugen i	3 Aar,
— 2det — — —	andre 7 Aar,
— 3die — — —	for Livstid.

Naar Stykket spiller kortere end $2\frac{1}{4}$ Time:

for 1ste Stykke 4 Gange om Ugen i	1 Aar,
— 2det — — —	andre 2 — ,
— 3die — — —	— 3 — ,
— 4de — — —	— 4 — ,
— 5te — — —	— 5 — ,
— 6te — — —	for Livstid.

Er Stykket af flere Forfattere eller Musiken af flere Komponister, meddeles kun 1 Fribillet, lydende paa Forfatterens eller Komponisternes Navne, hvilken kun kan afbenyttes paa de bestemte Dage og i det bestemte Tidsrum af en af de paa-gældende.

Forfatteren eller Komponisten har desuden fri Adgang i første Parket ved enhver Opførelse af sit Arbejde.

Ovenstaaende Bestemmelser ere ogsaa gældende for Komponister til original Balletmusik.

Forfattere og Komponister, hvis Arbejder ikke ere blevne opførte 5 Gange, samt Forfattere til Operatekster, kan der indrømmes fri Adgang til Teatret efter Teaterchefens Skøn.

B. Oversættelser og Omarbejdelser.

§ 13.

Honoraret for Oversættelser fastsættes til følgende Beløb:

For Stykker, der kunne udfylde en hel Forestilling (jfr. § 2):	
et Skuespil i Prosa eller i urimede Vers	400—600 Kr.
et Skuespil i rimede Vers	} 600—1000 —
en Tekst til en fremmed Opera	

For Stykker, der spille kortere end $2\frac{1}{4}$ Time:

 et mindre Honorar i Forhold dertil.

Honoraret udbetales ved Antagelsen.

§ 14.

Omarbejdelser honoreres efter Overenskomst.

§ 15.

Med Hensyn til Oversættelsers og Omarbejdelsers Udgivelse i Trykken og deres Opførelse paa andre Teatre gælder Analogien af de i §§ 5, 6 og 7 fastsatte Regler.

C. Norske og svenske Stykker.

§ 16.

Norske og svenske Stykker honoreres efter Overenskomst. Denne kan overfor fremragende Forfattere og Komponister udstrækkes til, at deres Stykker honoreres lige med originale danske Stykker, dog med Fradrag af Udgiften til Fordanskning.

§ 17.

Nærværende Regulativ har kun Anvendelse med Hensyn til de Stykker eller Arbejder, som antages efter

Efter at Ministeriet havde foretaget forskellige af Kommissionen tiltraadte mindre Ændringer og Tilføjelser i det indsendte Forslag, nemlig i §§ 2, 5 og 7, blev det saaledes ændrede Forslag til Forfatterregulativ for det kgl. Teater stadfæstet ved allerhøjeste Resolution af 16. Juni 1896.

Forfatterregulativ for det kongelige Teater.

§ 1.

Enhver, som til Chefen for det kongelige Teater indsender et dramatisk Arbejde med Begæring om dets Antagelse, modtager skriftligt Svar inden Udløbet af 6 Uger fra Indleverings-Dagen.

Er det en Opera (under denne Benævnelse indbefattes over alt i dette Regulativ ogsaa Syngestykke), forbeholder Teatret sig dog Ret til først at afgive Svar efter 12 Ugers Forløb.

Ved Bestemmelsen af Tidsfristen for Svares Afgivelse medregnes ikke Teaterferien.

Operaer skulle indsendes i fuldstændigt Partitur med særskilt Tekstbog.

Med Oversættelser og Omarbejdelser skal den originale Tekst medfølge.

Antages et Stykke (o: Skuespil eller Opera), bliver det indsendte Manuskript eller Partitur samt Tekstbogen Teatrets Ejendom. Komponisten bliver desuden forpligtet til at afgive et Klaverudtog, brugeligt til Indstuderingen.

Ved Antagelsen af et Stykke bliver dets Forfatter, Komponist, Oversætter eller Omarbejder forpligtet til at opgive sit Navn for Teatrets Chef.

Ved Opførelsen af Oversættelser og Omarbejdelser skal Oversætterens eller Omarbejderens Navn anføres i Teatrets officielle Bekendtgørelser.

A. Originale danske Arbejder.

§ 2.

Ved Antagelsen af et originalt Stykke, der spiller mindst 1 Time, udbetales der straks et Antagelseshonorar.

Er Stykket ikke opført 2 Aars-Dagen efter Antagelsen, har Forfatteren eller Komponisten fri Raadighed derover. Det kongelige Teater beholder dog fremdeles Ret til at opføre det.

Antagelseshonoraret fastsættes:

For Skuespil, der udfylde en hel Forestilling, eller som, Mellemakterne fraregnete, spille mindst $2\frac{1}{4}$ Time, til 300 Kr.

For Skuespil, der spille kortere end $2\frac{1}{4}$ Time, i Forhold dertil.

For Operaer (Musik og Tekst under et) samme Beløb som for Skuespil med et Tillæg af 10—20 pCt. Det samlede Beløb udbetales til Komponisten, med mindre denne opgiver til Teatret, hvor stor en Del af Beløbet han ønsker udbetalt til Tekstforfatteren.

Er Teksten til en Opera en Oversættelse eller en Omarbejdelse af et dramatisk Arbejde, bortfalder det ovennævnte Tillæg, ligesom der for en saadan Tekst overhovedet ikke betales særskilt Honorar.

§ 3.

For enhver efter den første Opførelse følgende Forestilling, ved hvilken Stykket opføres, betales der endvidere:

For Skuespil, der kunne udfylde en hel Forestilling:

for 2. til 11. Forestilling 8 pCt. af Teatrets Bruttoindtægt,

— 12. - 31. — 10 — — — —

— 32. - 51. — 6 — — — —

og, for saa vidt Forfatteren eller Komponisten lever, for hver efterfølgende Forestilling 2 pCt.

For Skuespil, der spille kortere end $2\frac{1}{4}$ Time, men dog mindst 1 Time:

for 2. til 11. Forestilling 50—100 Kr. i Forhold til Stykkets Varighed,

— 12. - 31. — 70—140 — — — —

— 32. - 51. — 40—80 — — — —

og, for saa vidt Forfatteren eller Komponisten lever, for hver efterfølgende Forestilling, 15—30 Kr.

For Operaer (Musik og Tekst under et) samme Honorar som for Skuespil med et Tillæg af 10—20 pCt. Det samlede Beløb udbetales til Komponisten, med mindre denne opgiver til Teatret, hvor stor en Del af Beløbet han ønsker udbetalt til Tekstforfatteren. Er Teksten til en Opera en Oversættelse eller en Omarbejdelse af et dramatisk Arbejde, bortfalder det ovennævnte Tillæg, ligesom der for en saadan Tekst overhovedet ikke betales særskilt Honorar.

Al Udbetaling af Honorar ophører 50 Aar efter Udgangen af Forfatterens (Komponistens) Dødsaar.

Forestillinger, til hvilke Adgangen er uden Betaling, medregnes ikke i Forestillingsantallet ved Honorarberegningen.

§ 4.

Efter Overenskomst honoreres:

Stykker, der spille kortere end 1 Time,

Festspil, Kantater o. lign.,

Musik til Skuespil,

Balletter, saavel selve Balletkompositionen, som Musikkompositionen, osv.

Er et saadant Arbejde ikke opført 2 Aars-Dagen efter Antagelsen, har Forfatteren eller Komponisten fri Raadighed derover. Det kongelige Teater beholder dog fremdeles Ret til at opføre det.

§ 5.

Et antaget originalt Skuespil eller et af de i § 4 nævnte Arbejder maa ikke, under en Bøde af 1000 Kr., uden Teatrets Samtykke udkomme i Trykken forinden 3 Dage efter den første Opførelse.

Det samme gælder for originale Operaer med Hensyn til Udgivelse af Partitur og Klaverudtog.

Teksten til en antagen original Opera maa ikke, under en Bøde af 1000 Kr., uden Teatrets Samtykke udkomme i Trykken førend 3 Dage forinden den Dag, til hvilken den første Opførelse er bestemt.

§ 6.

Forfatteren eller Komponisten har ikke Ret til at lade sit Arbejde opføre offentlig andetsteds i Hovedstaden eller dens Forstæder, medmindre det i Henhold til gældende Bestemmelser er udleveret ham til fri Raadighed.

§ 7.

Det staar Forfatteren eller Komponisten frit for at overlade sit af det kgl. Teater antagne Stykke til Teaterbestyrelser udenfor Hovedstaden eller dens Forstæder (herunder ogsaa Udlandet), dog at det ikke, under en Bøde af 1000 Kr., uden Teatrets Samtykke bliver spillet der, førend det er bleven opført paa det kgl. Teater.

§ 8.

Ønsker Forfatteren eller Komponisten af et til Opførelse antaget, men endnu ikke opført Stykke at tage det tilbage, da er han dertil berettiget imod kontant at erstatte Teatret enhver Udgift, som Stykket har foranlediget.

For Operaers Vedkommende har Teatret kun at forhandle med Komponisten, der optræder baade paa egne og Tekstforfatterens Vegne.

§ 9.

Forfatteren eller Komponisten af et originalt Stykke har Ret til at besætte Rollerne i samme, naar han straks ved Stykkets Indsendelse angiver sin Rollebesætning.

Har Forfatteren eller Komponisten benyttet sig af denne Ret, kan der i den første Sæson, i hvilken Stykket opføres, ikke førend efter den 7de Opførelse foretages nogen Forandring i Rollebesætningen uden hans Samtykke.

Om senere gennemgribende Forandringer i Rollebesætningen bør Forfatteren eller Komponisten i Reglen høres.

§ 10.

Ønsker en Komponist selv at dirigere ved de første Opførelser af sit Arbejde, maa han inden Prøvernes Begyndelse derom skriftlig henvende sig til Teaterchefen, der da bestemmer, hvorvidt og under hvilke Betingelser hans Ønske kan opfyldes.

§ 11.

Forfatteren af et originalt Skuespil oplæser, naar han ikke frabeder sig det, sit Arbejde for de Rollehavende og de Funktionærer, hvis Tilstedeværelse han anser for hensigtsmæssig.

Forfatteren eller Komponisten har Ret til at overvære samtlige Prøver paa sit Arbejde, hvorfor der bør gives ham Underretning om Tiden for hver Prøves Afholdelse.

Forfatteren eller Komponisten har Ret til at sætte sit Stykke i Scene, hvad selve Indstuderingen angaar, naar han straks efter Antagelsen derom henvender sig til Teaterchefen. Sceneinstruktøren er da forpligtet til at yde ham al den Bistand, han maatte ønske. Naar der maatte opstaa Ulemper af, at Forfatteren eller Komponisten leder Indstuderingen, tager Teaterchefen Bestemmelse om, hvorvidt eller under hvilke Betingelser Forfatteren eller Komponisten kan fortsætte dermed.

Sætter Sceneinstruktøren Stykket i Scene, kan Forfatteren eller Komponisten ved Slutningen af hver Scene, eller hvor der maatte være et Ophold, gøre sine Bemærkninger enten til den, der forestaar Prøven, eller til de Spillende.

Forfatteren eller Komponisten er berettiget til at overvære de 3 første Forestillinger af sit Stykke paa Scenen paa den Plads, som anvises ham.

§ 12.

Originale Stykker, som ere opførte 5 Gange, give Forfatteren eller Komponisten Ret til fri Adgang i første Parket til Teatrets Forestillinger efter følgende Regler:

Naar Stykket kan udfylde en hel Forestilling:

for 1ste Stykke 4 Gange om Ugen i		3 Aar,
» 2det	—	andre 7 Aar,
» 3die	—	for Livstid.

Naar Stykket spiller kortere end $2\frac{1}{4}$ Time:			
for 1ste Stykke 4 Gange om Ugen i		1 Aar,	
» 2det	—	—	andre 2 —
» 3die	—	—	— 3 —
» 4de	—	—	— 4 —
» 5te	—	—	— 5 —
» 6te	—	—	for Livstid.

Er Stykket af flere Forfattere eller Musiken af flere Komponister, meddeles kun 1 Fribillet, lydende paa Forfatternes eller Komponisternes Navne, hvilken kun kan afbenyttes paa de bestemte Dage og i det bestemte Tidsrum af en af de Paa-gældende.

Forfatteren eller Komponisten har desuden fri Adgang i første Parket ved enhver Opførelse af sit Arbejde.

Ovenstaaende Bestemmelser ere ogsaa gældende for Komponister til original Balletmusik.

Forfattere og Komponister, hvis Arbejder ikke ere blevne opførte 5 Gange, samt Forfattere til Operatekster kan der indrømmes fri Adgang til Teatret efter Teaterchefens Skøn.

B. Oversættelser og Omarbejdelser.

§ 13.

Honoraret for Oversættelser fastsættes til følgende Beløb:

For Stykker, der kunne udfylde en hel Forestilling (jfr. § 2):

et Skuespil i Prosa eller i urimede Vers 400—600 Kr.

et Skuespil i rimede Vers
en Tekst til en fremmed Opera } 600—1000 Kr.

For Stykker, der spille kortere end $2\frac{1}{4}$ Time:

et mindre Honorar i Forhold dertil.

Honoraret udbetales ved Antagelsen.

For de i § 2 sidste Stykke nævnte Oversættelser er Honoraret indbefattet i Komponistens Honorar.

§ 14.

Omarbejdelser honoreres efter Overenskomst.

For de i § 2 sidste Stykke nævnte Omarbejdelser er Honoraret indbefattet i Komponistens Honorar.

§ 15.

Med Hensyn til Oversættelsers og Omarbejdelers Udgivelse i Trykken og deres Opførelse paa andre Teatre gælder Analogien af de i §§ 5, 6 og 7 fastsatte Regler.

C. Norske og svenske Stykker.

§ 16.

Norske og svenske Stykker honoreres efter Overenskomst. Denne kan overfor fremragende Forfattere og Komponister udstrækkes til, at deres Stykker honoreres lige med originale danske Stykker, dog med Fradrag af Udgiften til Fordanskning.

§ 17.

Nærværende Regulativ vil være at bringe til Anvendelse overfor Stykker eller Arbejder, som antages efter 1ste Juli 1896.

8. Særlige Kasser.

Paa dertil i Kommissionen given Foranledning overdrog Formanden et Udvalg, bestaaende af Kommissionsmedlemmerne Tvermoes og Berner, at foretage en Undersøgelse af de ved det kongelige Teater bestaaende særlige Kasser, nemlig: Teatrets Begravelseskasse, Kapellets Begravelseskasse, Teatrets Hjælpekasse og Kapellets Hjælpekasse, for at komme paa det rene med, om det laa indenfor Kommissionens Opgave at beskæftige sig med disse Kasser.

Udvalget erklærede derefter i Skrivelse til Formanden af 22. Januar 1897, idet det fremsendte Resultatet af sine Undersøgelser, at de nævnte Kasser vare selvbærende under Teaterbestyrelsens og Ministeriets Tilsyn uden nogen som helst Forbindelse med Teaterkassen, og at de derfor forekom Udvalget at ligge ganske udenfor den Kommissionen stillede Opgave.

Udvalget blev derefter hævet og Formanden tilstillede Teaterbestyrelsen nedenstaaende Skrivelse.

Teaterkommissionen.

Kjøbenhavn, den 29. Januar 1897.

Efterat jeg, som Formand for Teaterkommissionen, havde overdraget et Udvalg, bestaaende af Hr. Justitsraad Berner og Hr.

Etatsraad Tvermoes, at foretage en Undersøgelse af de ved det kgl. Teater og Kapel bestaaende Begravelses- og Hjælpekasser, for at komme paa det rene med, om det paahvilede Kommissionen, ifølge det den paalagte Hverv, at beskæftige sig med disse Kasser, har jeg fra de ovennævnte Herrer modtaget dels en Beretning om Resultatet af deres Undersøgelse med Hensyn til de nævnte Kassers retlige Ordning og faktiske Forhold, dels en Skrivelse, hvori de i Henhold til disse Undersøgelser udtale, at de nævnte Kasser, som selvbærende under Teaterbestyrelsens og Ministeriets Tilsyn, uden nogen som helst Forbindelse med Teaterkassen, formentlig ligge ganske udenfor den Teaterkommissionen stillede Opgave.

Da jeg, efterat have gjort mig bekendt med den omtalte Beretning og de den ledsagende Afskrifter af de for de paagældende Kasser gældende Hovedbestemmelser, maa finde den af Udvalget udtalte Anskuelse velbegrundet, har jeg i det den 23. ds. holdte Møde gjort Teaterkommissionen bekendt hermed, og da Kommissionen følgelig ikke vilde komme til yderligere at beskæftige sig med denne Sag, hævet det om samme nedsatte Udvalg.

Herom finder jeg mig opfordret til at underrette Teaterbestyrelsen, hvis velvillige

Bistand Udvalget til sine Undersøgelser har draget Nytte af, med Tilføjende, at der ifølge min Opfordring er tilstillet Teaterbestyrelsen en Afskrift af den Beretning, Udvalget har aflagt til mig, for den Eventualitet, at Teaterbestyrelsen maatte finde Anledning til at søge de for de oftnævnte Kasser gældende Bestemmelser supplerede

i de Retninger, i hvilke der ifølge Beretningen kunde være Opfordring dertil.

Goos.

Til
Teaterbestyrelsen.

9. Ballettens private Pensionsfond.

Til Kommissionens Erklæring har Ministeriet fremsendt det nedenfor aftrykte Andragende fra Bestyrelsen for »den danske Ballets private Pensionsfond« om, at der i Stedet for Indtægten af en Forestilling aarlig maatte gives Fonden et aarligt fast Tilskud, tilligemed den ligeledes aftrykte af Teaterbestyrelsen over Andragendet afgivne Erklæring.

**Den danske Ballets
private Pensionsfond.**

Kjøbenhavn, den 28de September 1896.

Efter at den danske Ballets private Pensionsfond ved Initiativ af afdøde Hofballetmester Bournonville var stiftet i Aaret 1869 med det Formaal at supplere de Beløb, der fra det kongelige Teaters eller de det underlagte Kassers Side eller ved Lønafdrag erhvervet Livrente kunde tilfalde det ved det kongelige Teaters Ballet virkende Personale ved dets Afskedigelse, saa meget som muligt, lykkedes det Fonden ved det høje Ministeriums Skrivelse af 20de Januar 1870 til den konstituerede Chef for

det kongelige Teater og Kapel, hvilken Skrivelse kommuniceredes Hofballetmester Bournonville paa Fondens Vegne ved Skrivelse af 28de Januar 1870 fra nævnte Chef, at erholde Tilladelse til under de i en Skrivelse af 14de Maj 1869 til medundertegnede Løvenskiold fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet samt samme Ministeriums ovennævnte Skrivelse af 20de Januar 1870 nærmere indeholdte Betingelser, at der til Fordel for Fonden aarlig maatte gives en Forestilling paa det kongelige Teater umiddelbart efter Sæsonens Slutning.

Denne Tilladelse har været af den største Betydning for Fonden, idet disse aarlige Forestillinger have været et virksomt Led i Tilvejebringelsen af de til Realisation af Fondens Formaal fornødne Midler, der iøvrigt for den væsentligste Del ere fremkomne ved velvillige Bidrag, medens Balletpersonalet tillige har givet et mindre, aarligt Bidrag, der for Tiden for hvert Medlem, der henhører til Balletten, udgør 12 Kr. aarlig. Paa denne Maade er det igennem Aarene lykkedes at konsolidere Fonden, der nu har en urørlig Grundkapital af 200,000 Kr., foruden et mindre Reserve-

fond, saaledes at den i stigende Grad har kunnet løse sin betydningsfulde Opgave ved stadig med større Beløb at supplere de ovennævnte Balletpersonalet ved Afgangen tilfældende Indtægter. Efter de nu gældende Statuter, hvoraf et Exemplar vedlægges, suppleres disse Indtægter, indtil Beløbet naar en Størrelse af 800 Kr. aarlig for enhver fra Balletten afskediget Mand eller Kvinde.

Men har saaledes det Bidrag til Fonden, der er tilflydt den igennem den aarlige Forestilling til Fordel for samme, været saare betydningsfuldt, saa har der ved den Form, hvori Statens Bidrag har været ydet, klæbet den Mangel, som Fondens Bestyrelse oftere har følt, at denne Indtægts Størrelse har været meget vekslende og har været afhængig af mange højst tilfældige Faktorer, ikke alene af Indholdet af den Forestilling, der blev given, men af Vejrforhold og mange andre tilfældige Forhold. Det har længe været Fondens Bestyrelses Ønske at se Formen for dette Bidrag fra Statens Side ændret til et fast aarligt Bidrag fra Teatret, saaledes at dette Bidrags Størrelse ikke blev underkastet de store Fluktuationer, som et Bidrag, der fremkommer igennem en Forestillings Provenu, nødvendigvis maa være underkastet.

Fondens Bestyrelse tør haabe, at det høje Ministerium vil være fuldt overbevist om det berettigede i, at der overhovedet i Realiteten ydes et saadant aarligt Bidrag fra Teatrets Side. Idet Bestyrelsen i det Hele kan henvise til den indgaaende Udvikling, som Bestyrelsens Formand, med-undertegnede Løvenskiold, har givet i sin Skrivelse til Ministeriet af 11. April 1894 angaaende Balletfondens Forhold, skal Bestyrelsen indskrænke sig til at paapege den store Betydning, Fondens Oprettelse har havt for Ballettens Personale, der her igennem har opnaaet det store Gode at erholde

ved Afskedigelsen fra Teatrets Tjeneste en Indtægt af 800 Kr. igennem Tilskud fra Fonden, Tilskud, som have været størst til dem af Ballettens Personale, som ved deres Afgang har havt mindst Indtægt. Medens dette Personale ellers havde de allersørkeligste Udsigter, naar det blev afskediget, er der igennem Fondens Virksomhed sikret Personalet, naar Svaghed og Alder hindrer det længere i at virke i Teatrets Tjeneste, en Indtægt, som tillader Personalet at kunne leve et om end beskedent saa dog af andre uafhængigt Liv, et Resultat, som er og maa være af den største Betydning for Teatret, hvem det visseligt ikke kunde være ligegyldigt, om Personalet ved Balletten i sin Alderdom blev prisgivet til Nød og Elenighed. Idet Bestyrelsen saaledes med Tilfredsstillelse tør henpege paa, at det er lykkedes den at realisere den humane Tanke, der ledede afdøde Bournonville ved Fondens Oprettelse, er den forvisset om, at det høje Ministerium vil finde det naturligt, at Teatret som hidtil vedbliver at yde sit aarlige Bidrag til Fonden.

Bestyrelsen tør imidlertid tro, at ligesom den selv ønsker Formen for dette Bidrag ændret, saaledes næres det samme Ønske hos Teatrets Bestyrelse, idet en Extraforestilling som den hidtil brugelige umiddelbart efter Sæsonens Slutning i mange Henseender medfører Byrder og Gæner for Teatret og dets Kunstnere, saaledes at Bestyrelsens Ønske om en Forandring i dette Forhold vil finde Genklang hos Teatrets Ledelse, og i øverste Instants hos det høje Ministerium.

Bestyrelsen troer derfor, at dens Forslag om en Ændring af Statsbidragets Form ved at lade den Fonden tilsagte aarlige Forestillings Indtægt blive afløst af et fast aarligt Bidrag, vil fra alle Sider billiges. Vanskeligheden vil blot være at finde den Sum, som kan ækvivalere den aarlige Fore-

stillings Indtægt, saa vist som Bestyrelsen maa holde paa, at Fondens Indtægter ikke væsentlig formindskes ved en saadan Forandring, selv om Bidragets kontante Størrelse selvfølgelig nok kan motivere Nedgang i den Sum, som fra specielt gunstige Forestillinger kan tilflyde Fonden. Idet Bestyrelsen nu tillader sig at oplyse, at de seneste Aars Forestillingers Nettoindtægt, inclusive nogle Ekstrabidrag dertil fra Hans Majestæt Kongen og Medlemmer af Kongehuset, har været følgende:

for 1891	circa	3,408	Kr.
» 1892	»	2,290	»
» 1893	»	1,566	»
» 1894	»	2,334	»
» 1895	»	2,248	»

medens Indtægten for 1896 har været forholdsvis ringe, troer Bestyrelsen at turde møde Forstaaelse, naar den tillader sig at foreslaa, at Gennemsnitsindtægten for Aarene 1891—1895, begge inklusive, lægges til Grund for en Beregning af det forventede faste aarlige Tilskud, hvorved der vil fremkomme en Sum af ca. 2,370 Kr. aarlig. Selv om denne Sum maatte blive afrundet til 2000 Kr. aarlig, vilde Bestyrelsen alligevel langt foretrække den Sikkerhed i Forholdene, som et fast aarligt Bidrag af 2000 Kr. vilde give for de muligvis højere Indtægter af en aarlig Forestilling med al dens Uberegnelighed, der nødvendigt følger heraf.

Idet Bestyrelsen sluttelig tillader sig at udtale sin oprigtige Tak og Paaskønnelse for det store aarlige Bidrag, der fra Statens Side ydes Fonden igennem den tilsikrede aarlige Forestillings Indtægt, haaber Bestyrelsen, at det høje Ministerium med Sympathi vil modtage dette Andragende, og at Ministeriet vil kunne opfylde den heri indeholdte Anmodning. Det er en Selvfølge, at

Bestyrelsen er rede til mundtlig og skriftlig at meddele enhver yderligere Oplysning om Fondens og dens Virksomhed, som Ministeriet maatte ønske.

Kjøbenhavn, den 28. September 1896.

Med Ærbødighed

Bestyrelsen for den danske Ballets
private Pensionsfond.

Løvenskiold. J. M. Bing. L. Gade.

J. Meyer. Ludv. Simonsen.

Til

Ministeriet for Kirke- og
Undervisningsvæsenet.

**Chefen for det kongelige
Teater og Kapel.**

Kjøbenhavn, d. 6. Novbr. 1896.

Ved hermed at tilbagesende det med Ministeriets meget ærede Skrivelse af 10de f. M. modtagne Andragende fra Bestyrelsen for den danske Ballets private Pensionsfond om, at der i Stedet for Indtægten af Forestilling aarlig maa gives Fondens et aarligt, fast Tilskud, skal jeg tillade mig at ytre Følgende.

At der aarligt maatte gives en Forestilling udenfor Teatersæsonen til Indtægt for den nævnte Fond, blev bevilget af Ministeriet under 20. Januar 1870. Som Regel finder Forestillingen Sted straks efter Sæsonens Slutning, altsaa i Juni Maaned. I enkelte Aar (1879, 1889, 1890, 1891 og

1893) har man af forskellige Grunde maattet udsætte Forestillingen til August Maaned i samme Aar. I 1895 blev den given allerede i Maj Maaned paa en Søndag, paa hvilken der ellers ikke vilde være bleven spillet. Det vil heraf ses, at Vanskelighederne ved at faa en passende Forestilling i Gang efter Sæsonens Slutning, undertiden kunne være saa store, at Forestillingen maa udsættes. I det hele ere Ekstraforestillingerne udenfor Sæsonen ikke alene til Gêne for Personalet, der helst vil forlade Byen snarest muligt efter Sæsonens Slutning, men de kunne ogsaa være til Skade for Teatret. Dette sidste ere de, navnlig naar der ved dem skal opføres noget Nyt eller Noget, der i særlig Grad fængsler Publikum's Interesse, og som kræver flere Prøver. Dette var formentlig Tilfældet i ældre Tid, og navnlig medens Bournonville endnu levede.

Da Teatret i 1881 forelagde Ministeriet sit Budgetudkast for Finansaaret 1882—83, foresloges derfor de 2 Forestillinger aarligt for Teatrets Alderdomsforsøgelsesfond og den ene Forestilling aarligt for Ballettens private Pensionsfond afløste af et Æquivalent paa 2000 Kr. for hver Forestilling. Ministeriet optog imidlertid ikke dette Forslag paa det paagældende Finanslovsforslag. Det næste Aar gentog Teatret sit Forslag, og det blev da af Ministeriet optaget paa Finanslovsforslaget (1883—84), men det blev ikke vedtaget af Rigsdagen.

Det fremgaar formentlig af Ovenstaaende, at det vilde være i Teatrets Interesse, om Ekstraforestillingerne udenfor Sæsonen kunde inddrages, forsaavidt de paagældende Fonds kunde faa et Æquivalent for Forestillingsindtægten. Vilde et saadant f. Eks. kunne udbetales direkte af Statskassen uden at komme Teaterkassen til Last, vilde man kun kunne anbefale det foreliggende Andragende til Bevilgelse. Men skal Teaterkassen afholde Æquivalentet,

stiller Forholdet sig anderledes. Det vilde da blive en reel Udgiftspost i Teatrets Regnskab uden tilsvarende Indtægt, og under de nuværende Forhold, hvor der stilles strenge Fordringer til Teatrets Økonomi, tør man ikke anbefale Oprettelsen af en ny Udgiftspost, selv om Æquivalentet blev sat betydeligt lavere end nævnt i Andragendet. Det skal her i Forbigaaende bemærkes, at Nettoindtægten af de to Forestillinger i Juni Maaned i Aar var henholdsvis 42 Kr. 67 Øre for Alderdomsforsøgelsesfonden og 515 Kr. 22 Øre for Ballettens private Pensionsfond.

I Henhold til Foranførte beklager jeg ikke at kunne anbefale det foreliggende Andragende til Bevilgelse, forsaavidt Æquivalentet for Forestillingsindtægten skulde afholdes af Teaterkassen.

C. Danneskjold Samsø.

Vilh. Hauch.

Til
Ministeriet for Kirke- og
Undervisningsvæsenet

Efter at det rejste Spørgsmaal havde været drøftet i Kommissionen, tilstillede denne under 30. Decbr. 1896 Ministeriet nedenstaaende Skrivelse.

Teaterkommissionen.

Kjøbenhavn, d. 30. Decbr. 1896.

Ved hoslagt at tilbagesende det af en Erklæring fra Chefen for det kongelige Teater og Kapel ledsagede Andragende af 28. September 1896 med Bilag, hvori Bestyrelsen for den danske Ballets private Pensionsfond anholder om, at der maa

blive bevilget Fonden et fast aarligt Tilskud af 2000 Kr. i Stedet for den samme nu tilstaaede Indtægt af en aarlig Forestilling paa det kongelige Teater, med Hensyn til hvilket Andragende det høje Ministerium har ønsket en Erklæring fra Teaterkommissionen, skal jeg ikke undlade at meddele, at Kommissionen enstemmig har vedtaget i Tilslutning til Teaterchefens Udtalelser at fraraade, at den ansøgte Konvertering bevil-

ges, for saa vidt det ønskede faste Tilskud vilde være at udrede af Teatret.

Goos.

Thøger Holm.
Skr.

Til
Ministeriet for Kirke- og
Undervisningsvæsenet.

Anmærkning. Angaaende et Spørgsmaal, i hvilket der ogsaa paa tidligere Stadium er gjort Indstilling af Kommissionen, nemlig om Indførelse af billige Eftermiddagsforestillinger samt om den dermed sammenhængende Ændring i Helligdagsloven, er der gjort Rede i denne Betænkning's første Afsnit i Forbindelse med Kommissionens gentagne Forslag om det sidst nævnte Punkt.

Résumé.

Over de i denne Betænkning's forskellige Afsnit omhandlede Forslag skal man her til Slutning meddele en samlet Fortegnelse.

A. Forslag til Foranstaltninger, som allerede helt eller delvis i Henhold til Kommissionens Indstillinger ere blevne gennemførte.

1. Indførelse af billige Eftermiddagsforestillinger. Se Afsnit I.
2. Ophævelse af den dramatiske Elevskole og Optagelse paa Budgettet af Konto »Til Elevinstruktion«. Se Afsnit V 1.
3. Indførelse af delvis elektrisk Belysning. Se Afsnit V 2.
4. Nedsættelse af de samlede Lønningskonti. Se Afsnit V 5.
5. Nedsættelse af Feuen. Se Afsnit V 5.
6. Forskellige Forandringer i Posteringen paa Budgettet af Udgifterne og i Udgiftsposters Benævnelse. Se Afsnit V 5.
7. Forhøjelse af Priserne for Billetsalg til forhøjet Pris. Se Afsnit V 5.
8. Forfatterregulativets Forandring. Se Afsnit V 7.

B. Forslag til endnu ikke gennemførte Foranstaltninger, der af Kommissionen eller dens Flertal eller af Mindretal indstilles til videre Fremme ved Ministeriets Forsorg.

1. Indstilling fra Kommissionen om Dispensation fra Helligdagsloven, hvorved det bliver muligt at begynde de billige Eftermiddagsforestillinger Søn- og Helligdage Kl. 3. Se Afsnit I.
2. Indstilling fra Kommissionen om Forandring i Loven om Teaterdrift i Kjøbenhavn, hvorved Fristen, inden hvilken de til det kongelige Teaters Repertoire hørende Stykker skulle være opførte, for at bevare Eneretten til dem, forlænges fra 10 til 20 Aar. Se Afsnit I.
3. Indstilling af et Mindretal om Bygning af en mindre Scene for det reciterende Skuespil, foruden den nuværende, overensstemmende med et af de i Betænkningens Afsnit II med Ltr. b-d betegnede Projekter. Se Afsnit II.

4. Indstilling fra Kommissionen om Ombygning af det kongelige Teaters Tilskuerplads og Proscenium, se Afsnit II, samt
5. i Forbindelse med Indstilling Nr. 4, altsaa eventuelt, Forslag af Flertal og Mindretal (1 Medlem) om Forhøjelse af Biletpriserne. Se Afsnit II.
6. Indstilling af Flertal og Mindretal om Bestemmelser angaaende Ansættelseslønnings- og Pensioneringsbestemmelser for det ved det kongelige Teater og Kapel ansatte Personale. Se Afsnit III.
7. Indstilling af Flertal og Mindretal om Teatrets Budget:

principalt, under Forudsætning af, at den af Kommissionen anbefalede Ombygning finder Sted, dels et Normalbudget, som træder i Kraft, saasnart de forhaandenværende Forhold tilstede det, dels et Overgangsbudget, som strax træder i Kraft og efterhaanden, som Forholdene tillade det, bringes til Lighed med Normalbudgettet. Se Afsnit IV A.

subsidiært, under Forudsætning af, at den anbefalede Ombygning ikke finder Sted, dels et Normalbudget, dels et Overgangsbudget, der staa i samme Forhold til hinanden som de principale Budgetforslag. Se Afsnit IV B.
8. Indstilling af ét Kommissionsmedlem (P. Hansen) om et Budget for det kongelige Teater og Kapel, bygget paa Teaterdrift med fast Stats-tilskud. Se Afsnit IV C.
9. Indstilling af Kommissionen om Ændring i det gældende Feuregulativ. Se Afsnit V 6.

I Juli 1897.

Berner.	C. Berntsen.	O. Borchsenius.	Goos. Formand.
P. Hansen.	Krohn.	E. Poulsen.	W. Scharling.
Stemann.	Strøm.	Tvermoes.	

